Ympreso en 1542, cuya fecha tiene la dedicatoria.

HESIODI ASCRAEI POETAE VETVSTISSIMI AC SApientiſsimi opera, quæ quidem extant, omnia Græcè, cum interpretatione latina è regione, ut conferri à græcæ linguæ ſtudioſis citra negotium poſsint.

Adiectis etiam ijſdem latino carmine elegantiſs. uerſis, & Genealogię deorum à Pylade Brixiano uiro doctiſs. deſcriptæ Libris V.

ITEM,

IOANNIS GRAMMATICI COgnomento *Tzetzis, uiri longe doctiſsimi, Scholia Græca in eadem omnia Heſiodi opera, nunc primum quàm emendatiſsime ex manuſcripto exemplari in publicum edita, Cum rerum & uerborum in ijſdem memorabilium locupletiſs. Indice.*

Cum gratia & priuilegio Cæſareo ad ſeptennium.

BASILEAE.

REVERENDISSIMO IN CHRISTO PATRI D. CVTHBERTO Tonſtallo epiſcopo Dulmenſi, Ioannes Birchman bibliopola S. D.

SAEPE mihi cogitanti Præſul ornatiſsime, qua ratione tam multę bonorũ autorum, tãq́ꝫ inſignes reliquiæ in noſtra uſq́ꝫ tempora conſeruari cuſtodiriq́ꝫ potuere, non aliud profectò mecũ exputãdo inueſtigare ac reperire licuit, atq́ꝫ ſingularem Dei prouidentiam, cuius fauore ſummo perpetuis ferè temporibus patroni defenſoresq́ꝫ ſcriptoribus dati ſunt, qui liquidò uiderent & cognoſcerent, nullos theſauros, nullas gazas cum monumentis talibus æquari conferriq́ꝫ poſſe. Nam ut horum detrimentum, uel inge

nium & artes, uel fortuna facile prestat: ita illos ubi semel uel obscurati fuere, uel in illorũ manus qui ueluti Griphes auro, ne cui usui possit esse, incubant, peruenêre, frustra planè desideramus. At uerò animi tui liberalitas & benignitas, qua inter doctos doctissimus in primis spectabilis existis, ab inuidia, uel potius auaritia ista te liberũ esse, multis argumentis ostendit atq; declarauit. Nã cum per frequentes legationes, quibus hactenus in regijs negocijs, propter raram & eximiam doctrinam, clarissimasq; reliquas animi dotes, quibus ab ineunte ætate plurimum ualuisti, fungerere, nihil tibi carius & antiquius fuit, quàm bibliothecas passim omnes excutere, & in his aliquid inquirere, quod ad studiosorũ usum aliquando à te depromi posset. Quapropter Britanniã græcis latinisq; libris, raris quidẽ illis & optimis

timis, locupletasse meritò ab omnibus diceris. Etenim ne uel solus, uel cũ paucis, ut plerisq; mos est, rarioribus tuis libris frui uelle existimarere, omnes pulcherrime instructos academijs scholisq; dedicauisti: ne scilicet id quod publicũ aliquãdo autores ipsi esse uoluerũt, priuatis usibus destinatũ, aut intercideret postea, aut ut inutile contemneretur & abijceretur. Hinc tuis opibus Cantabrigẽsis schola ornatior reddita, uti per omnẽ terrarũ orbem clarissima ingenia à se instructa & expolita mittere consueuit: ita quoq; thesaurum istum, qui doctissimas & in primis necessarias Ioannis Tzetzis grãmatici in Hesiodi poemata, quæ hodie extare cognouimus, omnia, explicationes continet, cunctis cõmunem esse uoluit. Quod sanè ut cõmodius fieret, uir ornatissimus Ioannes Chekus, medicinæ & literarũ græ-

carũ iſtic profeſſor lõge eruditiſsimus, decus ornamentumq́ non iſtius tantũ gymnaſij, ſed totius propè dicã Britanniæ, negotiũ edendi libri mihi dedit: ne ſcilicet poëta inſignis, & ubiq; haud æquè facilis, interprete ſuo diutius deſtitutus, minus bene à multis legeretũ. Ad te autem Scholiaſten iſtũ, clariſs. Præſul, iã typis editũ redire uoluimus, quo & uoluptatem tibi nõ mediocrem pariat, cum unicũ tuum archætypum infinita propè exemplaria, quibus ſtudioſi homines non minus iuuẽtur quàm delectẽtur, dediſſe cõſpexeris: & animus longe tibi candidiſsimus cõmoueatur, uti reliquos quoq; codices, quos rariſsimos habes, nobis, ut in lucẽ ueniant impartias. Nihil utilius, nihil ſanctius, nihil magnificẽtius, Præſul ampliſs. mihi crede, feceris unq;. Vale, ſtudiorum Mecœnas. Coloniæ, Kal. Iunij s.

An. M D XLII.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΒΙΟΣ ΕΚ τοῦ Σουΐδα.

Ἡσίοδος, κυμαῖος, νέος δὲ κομισθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς δίου, καὶ μητρὸς πυκημίδης, ἐν ἄσκρῃ τῆς βοιωτίας. γενεαλογεῖται δὲ εἶναι τοῦ δίου τοῦ ἀμπελίδου τοῦ μελανώπου. ὅν φασί τινες τοῦ ὁμήρου προπάτορος εἶναι πάππον. ὡς ἀνεψιαδοῦν εἶναι ἡσίοδον τὸν ὅμηρον. ἑκάτερον δὲ ἀπὸ τοῦ ἄτλαντος κατάγεσθαι. ποιήματα δὲ αὐτοῦ ταῦτα· θεογονία, ἔργα καὶ ἡμέραι, ἀσπὶς, γυναικῶν ἡρωΐνων κατάλογος ἐν βιβλίοις ε΄, ἐπικήδειος εἰς βάτραχόν τινα ἐρώμενον αὐτοῦ, περὶ τῶν ἰδαίων δακτύλων, καὶ ἄλλα πολλά. ἐτελεύτησε δὲ ἐπιξενωθεὶς παρ᾽ ἀντίφῳ καὶ κτιμένῳ. οἱ νύκτωρ δόξαντες ἀναιρεῖν φθορέα ἀδελφῆς ἑαυτῶν, ἀνεῖλον τὸν ἡσίοδον ἄκοντες. ἦν δὲ καὶ ὁμήρου κατά τινας πρεσβύτερος, κατὰ δὲ ἄλλους σύγχρονος. πορφύριος, καὶ ἄλλοι πλεῖστοι, νεώτερον ἑκατὸν ἐνιαυτοῖς ὁρίζουσιν. ὡς λβ΄ μόνους ἐνιαυτοὺς συμπροτερεῖν τῆς πρώτης ὀλυμπιάδος.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΤΟΥ ΑΣΚΡΑΙΟΥ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑ.

ΜΟΥ͂ΣΑΙ πιερίηθεν ἀοιδῇσι
κλείουσαι,
Δεῦτε δὴ ἐννέπετε σφέτερον
πατέρ᾽ ὑμνείουσαι,
Ὅντε διὰ βροτοὶ ἄνδρες ὁμῶς,
ἄφατοί τε φατοί τε
Ῥητοί τ᾽ ἄρρητοί τε, διὸς μεγάλοιο ἕκητι.
Ῥεῖα μὲν γὰρ βριάει, ῥέα δὲ βριάοντα χαλέπτει,
Ῥεῖα δ᾽ ἀρίζηλον μινύθει, καὶ ἄδηλον ἀέξει,
Ῥεῖα δέ τ᾽ ἰθύνει σκολιόν, καὶ ἀγήνορα κάρφει,
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, ὃς ὑπέρτατα δώματα ναίει.
Κλῦθι ἰδὼν ἀΐων τε, δίκῃ δ᾽ ἴθυνε θέμιστας
Τύνη. ἐγὼ δέ κε πέρσῃ ἐτήτυμα μυθησαίμην.
Οὐκ ἄρα μοῦνον ἔην ἐρίδων γένος. ἀλλ᾽ ἐπὶ γαῖαν
Εἰσὶ δύω. τὴν μέν κεν ἐπαινήσειε νοήσας.
Ἡ δ᾽ ἐπιμωμητή. διὰ δ᾽ ἄνδιχα θυμὸν ἔχουσιν.
Ἡ μὲν γὰρ πόλεμόν τε κακὸν καὶ δῆριν ὀφέλλει, (κης
Σχετλίη. οὔ τις τήνγε φιλεῖ βροτὸς, ἀλλ᾽ ὑπ᾽ ἀναγ-
Ἀθανάτων βουλῇσιν ἔριν τιμῶσι βαρεῖαν.
Τὴν δ᾽ ἑτέρην, (προτέρην μὲν ἐγείνατο νὺξ ἐρεβεννή,)
Θῆκε δέ μιν κρονίδης ὑψίζυγος, αἰθέρι ναίων,
Γαίης τ᾽ ἐν ῥίζῃσι, καὶ ἀνδράσι πολλὸν ἀμείνω.

Ἥτε

HESIODI ASCRAEI
OPERA ET DIES.

MVSAE Pierides carminibus celebres,
Adeſte, narrate per ueſtrum patrem cantantes,
Quare mortales uiri celebres ſint pariter atq; obſcuri,
Glorioſiq́; & inglorij. Iouis magni conſilio.
Facilè enim extollit, facilè uero elatum deprimit:
Facilè inſignem minuit, & obſcurum auget:
Facilè quoq; corrigit prauum, & ſuperbum attenuat,
Iupiter altitonans, qui ſupremas ædes incolit.
Adſis uidens audiensq́;, recte uero moderare leges,
Tu: ego autem Perſæ uera loquar.
Non utiq; unum eſt contentionum genus, ſed in terra
Sunt duo. alteram certe laudauerit prudens:
Altera uero culpanda eſt. per diuerſa autem animũ trahunt.
Nam hæc quidem bellumq́; malum, & litem auget,
Pernicioſa. nullus hanc amat mortalis, ſed neceßitate
Fatali quadam contentionem colunt quamuis grauem.
Alteram uero (nam priorem genuit Nox atra)
Poſuit quidem ipſam Saturnius altijugus, æthere habitans,
Terræq́; in radicibus, & uiris longe meliorem:

Hæc etiam inertem, tamen ad laborem excitat.
In alterum enim quiſpiam reſpiciens, opere uacans,
Diuitem, qui properat arare atq; plantare,
Domumq́; bene inſtituere: æmulatur ſanè uicinum uicinus,
Ad opes contendentẽ: bona certe contentio hæc mortalibus.
Et figulus figulo ſuccenſet, & fabro faber:
Et mendicus mendico inuidet, cantorq́; cantori:
O Perſa. Tu uero hæc tuo repone in animo,
Neq; malis gaudens contentio animum tuum ab opere abducat,
Lites ſpectantem, foriq́; auſcultatorem exiſtentem.
Tempus namq; paruum eſt litiumq́;, foriq́;,
Cui non ſit uictus domi annuus repoſitus,
Tempeſtiuus, quem Terra fert, Cereris munus.
Quo ſatiatus, lites ac rixam moueas
De facultatibus alienis. Tibi uero non amplius erit iterum
Sic faciendum. Sed rurſus diſcernamus litem
Rectis iudicijs, quæ ex Ioue ſunt optima.
Nam nuper quidem patrimoniũ diuiſimus, ſed ſanè multa
Rapiens ferebas, ualde demulcens reges
Doniuoros, qui hanc litem uolunt iudicaſſe,
Stulti: neq; ſciunt, quanto plus dimidium ſit toto,
Neq; quàm magnum in malua & aſphodelo bonum.
Occultarunt enim dij uictum hominibus:
Facile enim alioqui uel uno die tantum operatus eſſes,
Vt in annum quoq; ſatis haberes, ocioſus etiam,

Ἥτε καὶ ἀπάλαμόν περ ὁμῶς ἐπὶ ἔργον ἐγείρει.
Εἰς ἕτερον γάρ τίς τε ἰδὼν ἔργοιο χατίζων,
Πλούσιον, ὃς σπεύδει μὲν ἀρόμμεναι, ἠδὲ φυτεύειν,
Οἶκόν τ' εὖ θέσθαι. ζηλοῖ δέ τε γείτονα γείτων,
Εἰς ἄφενον σπεύδοντ', ἀγαθὴ δ' ἔρις ἥδε βροτοῖσι.
Καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει, καὶ τέκτονι τέκτων.
Καὶ πτωχὸς πτωχῷ φθονέει, καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ.
Ὦ πέρση, σὺ δὲ ταῦτα τεῷ ἐνικάτθεο θυμῷ.
Μὴ δέ σ' ἔρις κακόχαρτος ἀπ' ἔργου θυμὸν ἐρύκοι,
Νείκε' ὀπιπεύοντ' ἀγορῆς ἐπακουὸν ἐόντα.
Ὤρη γάρ τ' ὀλίγη πέλεται νεικέων τ' ἀγορέων τε,
Ὧι τινι μὴ βίος ἔνδον ἐπηετανὸς κατάκειται,
Ὡραῖος, τὸν γαῖα φέρει δημήτερος ἀκτήν.
Τοῦ κεκορεσσάμενος, νείκεα καὶ δῆριν ὀφέλλοις
Κτήμασ' ἐπ' ἀλλοτρίοις. σοὶ δ' οὐκέτι δεύτερον ἔσται
Ὧδ' ἔρδειν. ἀλλ' αὖθι διακρινώμεθα νεῖκος
Ἰθείησι δίκαις, αἵ τ' ἐκ διός εἰσιν ἄρισται.
Ἤδη μὲν γὰρ κλῆρον ἐδασάμεθα, ἄλλά τε πολλὰ
Ἁρπάζων ἐφόρεις, μέγα κυδαίνων βασιλῆας
Δωροφάγους, οἳ τήνδε δίκην ἐθέλουσι δικᾶσαι.
Νήπιοι, οὐδ' ἴσασιν ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντὸς,
Οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μέγ' ὄνειαρ.
Κρύψαντες γὰρ ἔχουσι θεοὶ βίον ἀνθρώποισι.
Ῥηϊδίως γάρ κεν καὶ ἐπ' ἤματι ἐργάσσαιο,
Ὥς τε σε κ' εἰς ἐνιαυτὸν ἔχειν καὶ ἀεργὸν ἐόντα.

Αἶψά κε πηδάλιον μὲν ὑπὲρ καπνοῦ καταθεῖο,
Ἔργα βοῶν δ' ἀπόλοιτο, καὶ ἡμιόνων ταλαεργῶν.
Ἀλλὰ ζεὺς ἔκρυψε, χολωσάμενος φρεσὶν ᾗσιν,
Ὅττι μιν ἐξαπάτησε προμηθεὺς ἀγκυλομήτης.
Τοὔνεκ' ἄρ' ἀνθρώποισιν ἐμήσατο κήδεα λυγρά.
Κρύψε δὲ πῦρ. τὸ μὲν αὖθις ἐὺς πάϊς ἰαπετοῖο,
Ἔκλεψ' ἀνθρώποισι διὸς πάρα μητιόεντος,
Ἐν κοίλῳ νάρθηκι, λαθὼν δία τερπικέραυνον.
Τόν τε χολωσάμενος προσέφη νεφεληγερέτα ζεύς.
Ἰαπετιονίδη, πάντων πέρι μήδεα εἰδώς,
Χαίρεις πῦρ κλέψας; καὶ ἐμὰς φρένας ἠπεροπεύσας;
Σοί τ' αὐτῷ μέγα πῆμα καὶ ἀνδράσιν ἐσσομένοισι.
Τοῖς δ' ἐγὼ ἀντὶ πυρὸς δώσω κακὸν, ᾧ κεν ἅπαντες
Τέρπονται κατὰ θυμὸν, ἑὸν κακὸν ἀμφαγαπῶντες.
Ὣς ἔφατ', ἐκ δ' ἐγέλασσε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
Ἥφαιστον δ' ἐκέλευσε περικλυτὸν, ὅττι τάχιστα
Γαῖαν ὕδει φύρειν. ἐν δ' ἀνθρώπου θέμεν αὐδὴν,
Καὶ σθένος. ἀθανάτῃς δὲ θεῇς εἰς ὦπα ἐΐσκειν
Παρθενικῆς, καλὸν εἶδος, ἐπήρατον. αὐτὰρ ἀθήνην
Ἔργα διδασκῆσαι, πολυδαίδαλον ἱστὸν ὑφαίνειν.
Καὶ χάριν ἀμφιχέαι κεφαλῇ, χρυσῆν ἀφροδίτην.
Καὶ πόθον ἀργαλέον, καὶ γυιοκόρους μελεδῶνας.
Ἐν δὲ θέμεν κύνεόν τε νόον καὶ ἐπίκλοπον ἦθος,
Ἑρμείην ἤνωγε, διάκτορον ἀργειφόντην.
Ὣς ἔφατ' οἱ δ' ἐπίθοντο διὶ κρονίωνι ἄνακτι.

Αὐτίκα

Statimq́; temonem quidem ſuper fumum poneres,
Opera uero boum ceſſarent, mulorumq́; laborioſorum.
Sed Iupiter abſcondit, iratus mente ſua,
Quia ipſum decepit Prometheus uerſutus.
Quocirca hominibus parauit triſtitia mala.
Abſcondit uero ignem. quem rurſus quidem bonus Iapeti puer
Surripuit ad hominum uſum, Ioue à conſulto,
In caua ferula, clàm Ioue fulminibus gaudente.
Huncq́; indignatus, affatus eſt nubicoga Iupiter:
Iapetionide, omnium qui conſiliorum conſcius es,
Gaudes ignem furatus? quodq́; animum meum deceperis?
Id tibiq́; ipſi magnum erit malum, & poſteris.
Ipſis namq; pro igni dabo malum, quo omnes
Se oblectent animo, ſuum malum amplectentes.
Sic ait, riſitq́; pater hominumq́; deûmq́;.
Vulcanum uero inſignem iußit, quàm celerrime
Terram aquæ miſcere, hominiſq́; imponere uocem,
Et robur, immortalium uero dearum faciem referre
Virginum, pulchram formam, peramabilem. at Mineruam,
Opera docere, ingenioſam telam texere.
Et gratiam circumfundere capiti, auream Venerem:
Et deſiderium moleſtum, & membra fatigantes curas.
Imponere uero caninamq́; mentem, & furaces mores,
Mercurium iußit, nuncium Argicidam.
Sic ait. illi autem obtemperarunt Ioui Saturnio regi.

Moxq; ex terra finxit inclitus utrinq; claudus
Virgini uerecundæ similem, Iouis consilijs.
Cinxit uero, & ornauit dea glaucocula Minerua.
Circum uero Charitesq́; deæ, & ueneranda Suada,
Monilia aurea posuerunt corpori. ipsam porrò
Horæ pulchricomæ coronarunt floribus uernis.
Omnem uero illius corpori ornatum adaptauit Pallas Minerua.
At pectori sanè nuncius Argicida,
Mendacia, blandosq́; sermones, & dolosos mores
Indidit, Iouis consilijs grauistrepi. sed uocem utiq;
Imposuit deorum præco, appellauit autem mulierem hancce
Pandoram: quia omnes cœlestium domorum incolæ
Donum contulerunt, detrimentum hominibus curiosis.
At postquam dolum perniciosum & ineuitabilem absoluit,
Ad Epimethea misit Pater inclitum Argicidam,
Munus ferentem deorū celerem nuncium. neq; Epimetheus
Cogitauit, ut illi præcepisset Prometheus, ne quando munus
Susciperet à Ioue Olympio, sed remitteret
Retro, necubi mali quippiam hominibus fieret.
Verum ille suscipiens, cum iam malum haberet, sensit.
Prius namq; in terra uiuebant familiæ hominum,
Omnino absq; malis, & sine difficili labore,
Morbisq; molestis, qui hominibus senectam afferunt.
Mox enim in afflictione mortales consenescunt.
Sed mulier manibus uasis magnum operculum dimouens,

Dispersit,

Αὐτίκα δ᾽ ἐκ γαίης πλάσε κλυτὸς ἀμφιγυήεις
Παρθένῳ αἰδοίῃ ἴκελον, κρονίδεω διὰ βουλάς.
Ζῶσε δὲ καὶ κόσμησε θεὰ γλαυκῶπις ἀθήνη.
Ἀμφὶ δέ οἱ χάριτές τε θεαὶ, καὶ πότνια πειθὼ,
Ὅρμους χρυσείους ἔθεσαν χροΐ. ἀμφὶ δὲ τήν γε
Ὧραι καλλίκομοι στέφον, ἄνθεσιν εἰαρινοῖσι.
Πάντα δέ οἱ χροῒ κόσμον ἐφήρμοσε παλλὰς ἀθήνη.
Ἐν δ᾽ ἄρα οἱ στήθεσσι διάκτορος ἀργειφόντης
Ψεύδεά θ᾽ αἱμυλίους τε λόγους, καὶ ἐπίκλοπον ἦθος
Τεῦξε, διὸς βουλῇσι βαρυκτύπου. ἐν δ᾽ ἄρα φωνὴν
Θῆκε θεῶν κῆρυξ. ὀνόμηνε δὲ τήνδε γυναῖκα,
Πανδώρην. ὅτι πάντες ὀλύμπια δώματ᾽ ἔχοντες,
Δῶρον ἐδώρησαν, πῆμ᾽ ἀνδράσιν ἀλφηστῇσιν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ δόλον αἰπὺν ἀμήχανον ἐξετέλεσσεν,
Εἰς ἐπιμηθέα πέμπε πατὴρ κλυτὸν ἀργειφόντην,
Δῶρον ἄγοντα θεῶν, ταχὺν ἄγγελον. οὐδ᾽ ἐπιμηθεὺς
Ἐφράσαθ᾽ ὥς οἱ ἔειπε προμηθεὺς, μή ποτε δῶρον
Δέξασθαι πὰρ ζηνὸς ὀλυμπίου, ἀλλ᾽ ἀποπέμπειν
Ἐξοπίσω, μή πού τι κακὸν θνητοῖσι γένηται.
Αὐτὰρ ὁ δεξάμενος, ὅτε δὴ κακὸν εἶχ᾽, ἐνόησε.
Πρὶν μὲν γὰρ ζώεσκον ἐπὶ χθονὶ φῦλ᾽ ἀνθρώπων,
Νόσφιν ἄτερ κακῶν, καὶ ἄτερ χαλεποῖο πόνοιο,
Νούσων τ᾽ ἀργαλέων, αἵ τ᾽ ἀνδράσι γῆρας ἔδωκαν.
Αἶψα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καταγηράσκουσι.
Ἀλλὰ γυνὴ χείρεσσι πίθου μέγα πῶμ᾽ ἀφελοῦσα,

Ἐσκέδασ᾽, ἀνθρώποισι δ᾽ ἐμήσατο κήδεα λυγρά.
Μούνη δ᾽ αὐτόθι ἐλπὶς ἐν ἀρρήκτοισι δόμοισι
Ἔνδον ἔμιμνε πίθου ὑπὸ χείλεσι, οὐδὲ θύραζε
Ἐξέπτη. πρόσθεν γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα πίθοιο,
Αἰγιόχου βουλῇσι Διὸς νεφεληγερέταο.
Ἄλλα δὲ μυρία λυγρὰ κατ᾽ ἀνθρώπους ἀλάληται.
Πλείη μὲν γὰρ γαῖα κακῶν, πλείη δὲ θάλασσα.
Νοῦσοι δ᾽ ἀνθρώποισιν ἐφ᾽ ἡμέρῃ, ἠδ᾽ ἐπὶ νυκτί,
Αὐτόματοι φοιτῶσι, κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι,
Σιγῇ, ἐπεὶ φωνὴν ἐξείλετο μητίετα Ζεύς.
Οὕτως οὔτι που ἔστι Διὸς νόον ἐξαλέασθαι.
Εἰ δ᾽ ἐθέλεις, ἕτερόν τοι ἐγὼ λόγον ἐκκορυφώσω,
Εὖ καὶ ἐπισταμένως. σὺ δ᾽ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν.
Ὡς ὁμόθεν γεγάασι θεοὶ, θνητοί τ᾽ ἄνθρωποι,
Χρύσεον μὲν πρώτιστα γένος μερόπων ἀνθρώπων
Ἀθάνατοι ποίησαν, ὀλύμπια δώματ᾽ ἔχοντες.
Οἳ μὲν ἐπὶ κρόνου ἦσαν, ὅτ᾽ οὐρανῷ ἐμβασίλευεν.
Ὥς τε θεοὶ δ᾽ ἔζωον ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες,
Νόσφιν ἄτερ τε πόνων καὶ ὀϊζύος, οὐδέ τι δειλὸν
Γῆρας ἐπῆν. αἰεὶ δὲ πόδας καὶ χεῖρας ὅμοιοι
Τέρποντ᾽ ἐν θαλίῃσι, κακῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων.
Θνῆσκον δ᾽ ὡς ὕπνῳ δεδμημένοι. ἐσθλὰ δὲ πάντα
Τοῖσιν ἔην. καρπὸν δ᾽ ἔφερε ζείδωρος ἄρουρα
Αὐτομάτη, πολλόν τε καὶ ἄφθονον. οἱ δ᾽ ἐθελημοὶ,
Ἥσυχοι ἔργα νέμοντο σὺν ἐσθλοῖσιν πολέεσσιν.

Αὐτὰρ

Dispersit, hominibus autem machinata est curas graues.
Sola uero illic spes infracta in pyxide
Intus mansit, dolij sub labris, neq; foras
Euolauit. prius enim iniecit operculum dolij,
Aegiochi consilio Iouis nubicogæ.
Alia uero innumera mala inter homines errant.
Nam plena quidem terra est malis, plenumq; mare.
Morbi autem hominibus tam interdiu, quàm noctu
Vltronei oberrant, mala mortalibus ferentes,
Tacitè. nam uocem exemit consultor Iupiter.
Sic nusquam licet Iouis mentem euitare.
Cæterum si uoles, alium tibi sermonem exponam
Bellè, ac scienter: tu uero præcordijs imponito tuis.
Vt simul nati sunt dij, mortalesq; homines,
Aureum quidem primũ genus diuersiloquentium hominũ
Dij fecerunt, cœlestium domorum incolæ.
Ii quidem sub Saturno erant, cum in cœlo regnaret.
Sed ut dij uiuebant, securo animo præditi,
Planè absq; laboribus & ærumna, neq; molesta
Senecta aderat. semper uero pedibus ac manibus similes
Delectabantur in conuiuijs, extra mala omnia.
Moriebantur autem ceu somno domiti. bona uero omnia
Illis erant. fructum autem ferebat fertile aruum,
Spontaneum, multumq; & copiosum: ipsiq; ultro
Quieti partis fruebantur, cum bonis multis.

Verum postquam hoc genus terra abscondit,
Ii quidem diui facti sunt Iouis magni consilio,
Boni, in terris uersantes, custodes mortalium hominum,
Qui sanè obseruant & iusta & praua opera,
Aërem induti, paßim euntes per terram,
Opum datores, atq; hoc munus regale consecuti sunt.
Secundum inde genus, multo deterius postea
Argenteum fecerunt cœlestium domorum incolæ,
Aureo neq; natura simile, neq; intellectu,
Sed centum quidem annis puer apud matrem sedulam
Nutriebatur crescens, ualde rudis, domi suæ.
Cum uero adoleuisset, & pubertatis terminum attigisset,
Pauxillum uiuebant ad tempus, dolores habentes
Ob stultitias. iniuriam enim prauam non poterant
A se mutuo abstinere, neq; deos colere
Volebant, neq; sacrificare beatorum sacris in aris,
Quatenus fas hominibus ex more. Hos *quidem deinde*
Iupiter Saturnius abscondit iratus, quia honores
Non dabant beatis dijs, qui olympum habitant.
At postquam & hoc genus terra occultauit,
Hi quidem subterranei beati mortales uocantur
Secundi: sed tamen honor etiam hos consequitur.
Iupiter uero pater tertium aliud genus hominum
Aeneum fecit, omnino argenteo dissimile,
E fraxinis, uehemens & robustum: quibus Martis

Opera

Αὐτὰρ ἐπεὶ κεν τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψεν,
Τοὶ μὲν δαίμονές εἰσι Διὸς μεγάλου διὰ βουλάς,
Ἐσθλοί, ἐπιχθόνιοι φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων,
Οἵ ῥα φυλάσσουσί τε δίκας καὶ σχέτλια ἔργα,
Ἠέρα ἑσσάμενοι, πάντη φοιτῶντες ἐπ' αἶαν,
Πλουτοδόται. καὶ τοῦτο γέρας βασιλήιον ἔσχον.
Δεύτερον αὖτε γένος πολὺ χειρότερον μετόπισθεν
Ἀργύρεον ποίησαν, Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
Χρυσέῳ οὔτε φυὴν ἐναλίγκιον, οὔτε νόημα.
Ἀλλ' ἑκατὸν μὲν παῖς ἔτεα παρὰ μητέρι κεδνῇ
Στρέφετ' ἀτάλλων μέγα νήπιος ᾧ ἐνὶ οἴκῳ.
Ἀλλ' ὅταν ἡβήσειε, καὶ ἥβης μέτρον ἵκοιτο,
Παυρίδιον ζώεσκον ἐπὶ χρόνον ἄλγε' ἔχοντες,
Ἀφραδίαις. ὕβριν γὰρ ἀτάσθαλον οὐκ ἐδύναντο
Ἀλλήλων ἀπέχειν, οὐδ' ἀθανάτους θεραπεύειν
Ἤθελον, οὐδ' ἔρδειν μακάρων ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς,
Ἣ θέμις ἀνθρώποισι κατ' ἤθεα. τοὺς μὲν ἔπειτα
Ζεὺς Κρονίδης ἔκρυψε χολούμενος, οὕνεκα τιμὰς
Οὐκ ἐδίδουν μακάρεσσι θεοῖς, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψε,
Τοὶ μὲν ὑποχθόνιοι μάκαρες θνητοὶ καλέονται,
Δεύτεροι. ἀλλ' ἔμπης τιμὴ καὶ τοῖσιν ὀπηδεῖ.
Ζεὺς δὲ πατὴρ τρίτον ἄλλο γένος μερόπων ἀνθρώπων,
Χάλκειον ποίησ' οὐκ ἀργυρέῳ οὐδὲν ὁμοῖον,
Ἐκ μελιᾶν, δεινόν τε καὶ ὄμβριμον, οἷσιν ἄρηος

Ἔργ' ἔμελε στονόεντα, καὶ ὕβριες· οὐδέ τι σῖτον
Ἤσθιον, ἀλλ' ἀδάμαντος ἔχον κρατερόφρονα θυμόν,
Ἄπλαστοι· μεγάλη δὲ βίη, καὶ χεῖρες ἄαπτοι,
Ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖς μελέεσσιν.
Τοῖς δ' ἦν χάλκεα μὲν τεύχεα, χάλκεοι δέ τε οἶκοι.
Χαλκῷ δ' εἰργάζοντο, μέλας δ' οὐκ ἔσκε σίδηρος.
Καὶ τοὶ μὲν χείρεσσιν ὑπὸ σφετέρῃσι δαμέντες,
Βῆσαν ἐς εὐρώεντα δόμον κρυεροῦ ἀΐδαο,
Νώνυμοι. θάνατος δὲ, καὶ ἐκπάγλους περ ἐόντας,
Εἷλε μέλας· λαμπρὸν δ' ἔλιπον φάος ἠελίοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψε,
Αὖθις ἐπ' ἄλλο τέταρτον ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
Ζεὺς Κρονίδης ποίησε, δικαιότερον καὶ ἄρειον,
Ἀνδρῶν ἡρώων θεῖον γένος, οἳ καλέονται
Ἡμίθεοι, προτέρῃ γενεῇ κατ' ἀπείρονα γαῖαν.
Καὶ τοὺς μὲν πόλεμός τε κακὸς, καὶ φύλοπις αἰνὴ,
Τοὺς μὲν ἐφ' ἑπταπύλῳ Θήβῃ Καδμηΐδι γαίῃ
Ὤλεσε, μαρναμένους μήλων ἕνεκ' Οἰδιπόδαο.
Τοὺς δὲ καὶ ἐν νήεσσιν ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης
Εἰς Τροίην ἀγαγὼν, Ἑλένης ἕνεκ' ἠϋκόμοιο,
Ἔνθ' ἤτοι μὲν θανάτου τέλος ἀμφεκάλυψε.
Τοῖς δὲ δίχ' ἀνθρώπων βίοτον καὶ ἤθε' ὀπάσσας
Ζεὺς Κρονίδης κατένασσε πατὴρ ἐς πείρατα γαίης.
Καὶ τοὶ μὲν ναίουσιν ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες
Ἐν μακάρων νήσοισι, παρ' ὠκεανὸν βαθυδίνην,

Opera curæ erant luctuosa, ac iniuriæ, neq; ullum cibum
Edebant, sed adamante habebant duriorem animum:
Deformes, magna uero uis, & manus inuictæ
Ex humeris prouenerant super ualidis membris.
His erant ænea quidem arma, æneæq; domus:
Aëre uero operabãtur, nigrum autem nondum erat ferrum.
Et hi quidem manibus proprijs domiti,
Descenderunt amplam in domum frigidi inferni,
Ignobiles: mors uero tametsi stupendos existentes
Cepit atra, splendidum uero liquerunt lumen solis.
Sed postquam & hoc genus terra operuit,
Rursum etiam aliud quartum super terram multorum alumnam
Iupiter Saturnius fecit, iustius & melius
Virorum heroum diuinum genus, qui uocantur
Semidei, priori generationi per immensam terram.
Hos quoq; bellumq; malum & pugna grauis,
Alios quidem ad septiportes Thebas, Cadmeam terram,
Perdidit pugnantes, propter oues Oedipi:
Alias uero & in nauibus super magnum fluctum maris
Ad Troiam ducens, Helenæ gratia pulchricomæ,
Vbi quidem ipsos mortis quoq; finis adobruit.
Iis autem seorsim ab hominibus uictum & sedem tribuens,
Iupiter Saturnius pater constituit ad terræ fines.
Et hi quidem habitant securum animum habentes
In beatorum insulis, iuxta oceanum profundum,

Felices

Felices heroës. his dulcem fructum
Ter quotannis florentem profert fœcunda tellus.
O si neq; iam quinto ego interessem
Hominũ generi: sed aut mortuus essem prius, aut postea na-(tus.
Nunc enim genus est ferreum: nunquam nec die
Quiescent à labore & miseria, neq; nocte:
Corrupti. graues uero dij dabunt curas.
Sed tamen & hisce admiscebuntur bona malis.
Iupiter autem perdet etiam hoc genus uarie loquentium hominum,
Postquam facti circa tempora cani fuerint.
Neq; pater liberis similis, neq; liberi,
Neq; hospes hospiti, neq; amicus amico.
Neq; frater amicus erit, ut antehac.
Statim uero senescentes dehonorabunt parentes,
Incusabunt autem illos molestis alloquentes uerbis,
Impij, neq; deorum oculum ueriti. neq; hi sanè
Senibus parentibus educationis præmia reddent,
Violenti. alter uero alterius ciuitatem diripiet.
Neq; ulla pij gratia erit, neq; iusti,
Neq; boni. magis uero maleficum & iniurium
Virum colent. Iustitia uero in manibus, & pudor
Non erit. Lædet autem malus meliorem uirum,
Verbis obliquis alloquens, periurium uero iurabit.
Liuor autem homines miseros omnes,
Raucus, malis gaudens, comitabitur inuisus.

Tumq;

Ὄλβιοι ἥρωες. τοῖσι μελιηδέα καρπὸν
Τρὶς τοῦ ἔτους θάλλοντα φέρει ζείδωρος ἄρουρα.
Μηκέτ' ἔπειτ' ὤφελον ἐγὼ πέμπτοισι μετεῖναι
Ἀνδράσιν. ἀλλ' ἢ πρόσθε θανεῖν, ἢ ἔπειτα γενέσθαι.
Νῦν γὰρ δὴ γένος ἐστὶ σιδήρεον. οὐδέ ποτ' ἦμαρ
Παύσονται καμάτου καὶ ὀϊζύος, οὐδέ τι νύκτωρ,
Φθειρόμενοι. χαλεπὰς δὲ θεοὶ δώσουσι μερίμνας.
Ἀλλ' ἔμπης καὶ τοῖσι μεμίξεται ἐσθλὰ κακοῖσιν.
Ζεὺς δ' ὀλέσει καὶ τοῦτο γένος μερόπων ἀνθρώπων,
Εὖτ' ἂν γεινόμενοι πολιοκρόταφοι τελέθωσιν.
Οὐδὲ πατὴρ παίδεσσιν ὁμοίιος, οὐδέ τι παῖδες,
Οὐδὲ ξεῖνος ξεινοδόκῳ, καὶ ἑταῖρος ἑταίρῳ.
Οὐδὲ κασίγνητος φίλος ἔσσεται ὡς τὸ πάροσπερ.
Αἶψα δὲ γηράσκοντας ἀτιμήσουσι τοκῆας,
Μέμψονται δ' ἄρα τοὺς χαλεποῖς βάζοντες ἔπεσσι,
Σχέτλιοι. οὐδὲ θεῶν ὄπιν εἰδότες, οὐδέ μεν οἵ γε
Γηράντεσσι τοκεῦσιν ἀπὸ θρεπτήρια δοῖεν.
Χειροδίκαι. ἕτερος δ' ἑτέρου πόλιν ἐξαλαπάξει.
Οὐδέ τις εὐόρκου χάρις ἔσσεται, οὔτε δικαίου,
Οὔτ' ἀγαθοῦ. μᾶλλον δὲ κακῶν ῥεκτῆρα, καὶ ὕβριν
Ἀνέρα τιμήσουσι. δίκη δ' ἐν χερσὶ, καὶ αἰδὼς
Οὐκ ἔσται. βλάψει δ' ὁ κακὸς τὸν ἀρείονα φῶτα,
Μύθοισι σκολιοῖς ἐνέπων. ἐπὶ δ' ὅρκον ὀμεῖται.
Ζῆλος δ' ἀνθρώποισιν ὀϊζυροῖσιν ἅπασιν
Δυσκέλαδος, κακόχαρτος, ὁμαρτήσει, στυγερώπης.

Καὶ

Καὶ τότε δὴ πρὸς Ὄλυμπον ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης,
Λευκοῖσιν φαρέεσσι καλυψαμένω χρόα καλὸν,
Ἀθανάτων μετὰ φῦλον ἴτον προλιπόντ' ἀνθρώπους,
Αἰδὼς καὶ νέμεσις. τὰ δὲ λείψεται ἄλγεα λυγρὰ
Θνητοῖς ἀνθρώποισι. κακοῦ δ' οὐκ ἔσσεται ἀλκή.
Νῦν δ' αἶνον βασιλεῦσ' ἐρέω, φρονέουσι καὶ αὐτοῖς.
Ὧδ' ἴρηξ προσέειπεν ἀηδόνα ποικιλόδειρον,
Ὕψι μάλ' ἐν νεφέεσσι φέρων ὀνύχεσσι μεμαρπώς.
Ἡ δ' ἐλεὸν γναμπτοῖσι πεπαρμένη ἀμφ' ὀνύχεσσι,
Μύρετο. τὴν δ' ὅγ' ἐπικρατέως πρὸς μῦθον ἔειπε.
Δαιμονίη, τί λέληκας; ἔχει νύ σε πολλὸν ἀρείων.
Τῇ δ' εἶς ᾗ σ' ἂν ἐγώ περ ἄγω, καὶ ἀοιδὸν ἐοῦσαν.
Δεῖπνον δ' αἴκ' ἐθέλω ποιήσομαι, ἠὲ μεθήσω.
Ἄφρων δ' ὅς κ' ἐθέλοι πρὸς κρείσσονας ἀντιφερίζειν,
Νίκης τε στέρεται, πρὸς τ' αἴσχεσιν ἄλγεα πάσχει.
Ὣς ἔφατ' ὠκυπέτης ἴρηξ, τανυσίπτερος ὄρνις.
Ὦ πέρση. σὺ δ' ἄκουε δίκης, μὴ δ' ὕβριν ὄφελλε.
Ὕβρις γάρ τε κακὴ δειλῷ βροτῷ, οὐδὲ μὲν ἐσθλὸς
Ῥηϊδίως φερέμεν δύναται, βαρύθει δέ θ' ὑπ' αὐτῆς,
Ἐγκύρσας ἄτῃσιν. ὁδὸς δ' ἑτέρηφι παρελθεῖν
Κρείσσων ἐς τὰ δίκαια. δίκη δ' ὑπὲρ ὕβριος ἴσχει,
Ἐς τέλος ἐξελθοῦσα. παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω.
Αὐτίκα γὰρ τρέχει ὅρκος ἅμα σκολιῇσι δίκῃσιν.
Τῆς δὲ δίκης ῥόθος, ἑλκομένης ᾗ κ' ἄνδρες ἄγωσι
Δωροφάγοι. σκολιαῖς δὲ δίκαις κρίνωσι θέμιστας.

Ἡ δ'

Tumq; demum ad cœlum à terra spaciosa,
Candidis uestibus tectæ corpus pulchrum,
Deorum ad familiam abierunt, relictis hominibus,
Pudor & Nemesis. relinquentur autem dolores graues,
Mortalibus hominibus. mali uero non erit remedium.
Sed nunc fabulam regibus dicam, tametsi ipsi sapiant.
Sic accipiter affatus est lusciniam canoram,
Altè in nubibus ferens, unguibus correptam,
Illa uero miserè curuis confixa unguibus,
Lugebat. eam autem imperioso ille sermone allocutus est:
Infelix, quid strepis? habet certè te multo fortior:
Hac uadis, quà te duco, etiam cantatricem existentem.
Cœnam uero, si quidem libet, faciam: siue dimittam.
Imprudens uero, quicunq; uelit cum potentioribus contendere,
Victoriaq; priuatur, adq; pudorem dolores patitur.
Sic ait uelox accipiter, latis alis prædita auis.
O Persa. tu uero audi iustitiam, neq; iniuriam foue.
Iniuria enim perniciosa est misero homini, neq; bonus quidē
Facile ferre potest, grauaturq; ab ipsa,
Illapsus damnis. Via uero altera perueniendi
Melior ad iusta. Iustitia autem super iniuriam ualet,
Ad finem progressa: passus uero etiam stultus sapuit.
Cito enim abit iusiurandum unà cum prauis iudicijs.
Iustitiæ uero impetus, tractæ quócunq; homines duxerint
Donivori, prauis autem iudicijs iudicarint leges.

Hæc uero sequitur flens urbemq́; & mores populorum,
Aërem induta, malum hominibus adferens,
Quiq́; ipsam expellunt, neq; rectam distribuerunt.
At qui iura tam hospitibus quàm popularibus dant
Recta, neq; à iusto quicquam exorbitant,
Iis uiget urbs, populiq́; florent in ipsa,
Pax uero per terram alma: neq; unquam ipsis
Molestum bellum destinat Latecernens Iupiter.
Nec unquam iustos inter homines fames uersatur,
Neq; noxa: in conuiuijs uero partis opibus fruuntur.
His fert quidem terra multum uictum: in montibus uero
quercus
Summa quidem fert glandes, media uero apes.
Lanigeræ autem oues uelleribus onustæ sunt.
Pariunt uero mulieres similes parentibus liberos.
Florent autem bonis perpetuò, neq; nauibus
Nauigabunt: fructum uero profert fœcundus ager.
Sed quibus iniuriaq́; mala curæ est, prauaq́; opera,
Iis pœnam Saturnius destinat Latitonans Iupiter:
Sæpeq́; uniuersa ciuitas malum ob uirum punitur,
Qui peccat, & iniqua machinatur.
Illis autem cœlitus magnum adduxit malum Saturnius,
Famem simul & pestem. intereunt uero populi,
Neq; mulieres pariunt, decrescuntq́; familiæ,
Iouis olympij consilio. interdum uero rursus
Aut horum exercitum ingentem perdidit, aut murum,

Aut

Ἡ δ᾽ ἕπεται κλαίουσα πόλιν τε καὶ ἤθεα λαῶν,
Ἠέρα ἑσσαμένη, κακὸν ἀνθρώποισι φέρουσα.
Οἵ τέ μιν ἐξελάσουσι, καὶ οὐκ ἰθεῖαν ἔνειμαν.
Οἳ δὲ δίκας ξείνοισι καὶ ἐνδήμοισι διδοῦσιν
Ἰθείας, καὶ μή τι παρεκβαίνουσι δικαίου,
Τοῖσι τέθηλε πόλις, λαοὶ δ᾽ ἀνθεῦσιν ἐν αὐτῇ,
Εἰρήνη δ᾽ ἀνὰ γῆν κουροτρόφος, οὐδέ ποτ᾽ αὐτοῖς
Ἀργαλέον πόλεμον τεκμαίρεται εὐρύοπα Ζεύς.
Οὐδέ ποτ᾽ ἰθυδίκαισι μετ᾽ ἀνδράσι λιμὸς ὀπηδεῖ,
Οὐδ᾽ ἄτη, θαλίης δὲ μεμηλότα ἔργα νέμονται.
Τοῖσι φέρει μὲν γαῖα πολὺν βίον. οὔρεσι δὲ δρῦς
Ἄκρη μέν τε φέρει βαλάνους, μέσση δὲ μελίσσας.
Εἰροπόκοι δ᾽ ὄϊες μαλλοῖς καταβεβρίθασι.
Τίκτουσι δὲ γυναῖκες ἐοικότα τέκνα γονεῦσιν.
Θάλλουσιν δ᾽ ἀγαθοῖσι διαμπερές, οὐδ᾽ ἐπὶ νηῶν
Νείσονται, καρπὸν δὲ φέρει ζείδωρος ἄρουρα.
Οἷς δ᾽ ὕβρις τε μέμηλε κακὴ, καὶ σχέτλια ἔργα,
Τοῖς δὲ δίκην Κρονίδης τεκμαίρεται εὐρύοπα Ζεύς.
Πολλάκι καὶ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἐπαυρεῖ,
Ὅς τις ἀλιτραίνει, καὶ ἀτάσθαλα μηχανάαται.
Τοῖσι δ᾽ οὐρανόθεν μέγ᾽ ἐπήγαγε πῆμα Κρονίων,
Λιμὸν ὁμοῦ καὶ λοιμόν. ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί.
Οὐδὲ γυναῖκες τίκτουσιν, μινύθουσι δὲ οἶκοι,
Ζηνὸς φραδμοσύνῃσι Ὀλυμπίου. ἄλλοτε δ᾽ αὖτε
Ἢ τῶν γε στρατὸν εὐρὺν ἀπώλεσεν, ἢ ὅγε τεῖχος,

Ἠ νέας ἐν πόντῳ Κρονίδης ἀποτίννυται αὐτῶν,
Ὦ βασιλεῖς. ὑμεῖς δὲ καταφράζεσθε καὶ αὐτοὶ
Τήνδε δίκην. ἐγγὺς γὰρ ἐν ἀνθρώποισιν ἐόντες
Ἀθάνατοι λεύσσουσιν, ὅσοι σκολιῇσι δίκῃσι
Ἀλλήλους τρίβουσι, θεῶν ὄπιν οὐκ ἀλέγοντες.
Τρὶς γὰρ μύριοι εἰσὶν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
Ἀθάνατοι Ζηνός, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων,
Οἵ ῥα φυλάσσουσίν τε δίκας καὶ σχέτλια ἔργα,
Ἠέρα ἑσσάμενοι, πάντῃ φοιτῶντες ἐπ' αἶαν.
Ἡ δέ τε παρθένος ἐστὶ δίκη Διὸς ἐκγεγαυῖα,
Κυδνή τ' αἰδοίη τε θεοῖς, οἳ ὄλυμπον ἔχουσιν.
Καί ῥ' ὁπότ' ἄν τίς μιν βλάπτῃ σκολιῶς ὀνοτάζων,
Αὐτίκα πὰρ Διῒ πατρὶ καθεζομένη Κρονίωνι
Γηρύετ', ἀνθρώπων ἄδικον νόον, ὄφρ' ἀποτίσῃ
Δῆμος ἀτασθαλίας βασιλήων. οἳ λυγρὰ νοεῦντες,
Ἄλλῃ παρκλίνουσι δίκας σκολιῶς ἐνέποντες.
Ταῦτα φυλασσόμενοι βασιλῆες, ἰθύνετε μύθους,
Δωροφάγοι, σκολιῶν δὲ δικῶν ἐπὶ πάγχυ λάθεσθε.
Οἷ αὐτῷ κακὰ τεύχει, ἀνὴρ, ἄλλῳ κακὰ τεύχων.
Ἡ δὲ κακὴ βουλὴ τῷ βουλεύσαντι κακίστη.
Πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμός, καὶ πάντα νοήσας,
Καί νυ τάδ' αἴκ' ἐθέλησ' ἐπιδέρκεται, οὐδέ ἑ λήθει,
Οἵην δὴ καὶ τήνδε δίκην πόλις ἐντὸς ἐέργει.
Νῦν δ' ἐγὼ μήτ' αὐτὸς ἐν ἀνθρώποισι δίκαιος
Εἴην, μήτ' ἐμὸς υἱός. ἐπεὶ κακὸν, ἄνδρα δίκαιον

Ἔμμεναι,

Aut naues in ponto Saturnius punit ipſorum.
O reges: uos autem conſiderate etiam ipſi
Iuſtitiam hanc. propè enim inter homines uerſantes
Dij uident, quotquot prauis iudicijs
Se mutuo atterunt, deorum animaduerſionem nõ curantes.
Innumeri autem ſunt in terra multorum alumna
Dij Iouis, cuſtodes mortalium hominum,
Qui ſanè & iudicia obſeruant, & praua opera,
Aërem induti, paßim oberrantes per terram.
Virgo autem eſt Iuſtitia, Ioue prognata,
Claraq́; & ueneranda dijs, qui cœlum habitant.
Et certè cum quis ipſam læſerit obliquè iniurians,
Statim ad Iouem patrem conſidens Saturnium,
Conqueritur, hominum iniquam mentem: ut luat
Populus peccata regum, qui praua cogitantes
Aliò deflectunt iudicia, obliquè pronunciantes.
Hæc obſeruantes ô reges, corrigite ſententias,
Corrupti: obliquorum uero iudiciorum prorſus obliuiſcamini.
Sibi ipſi mala fabricatur uir, alij mala fabricans.
Malum uero conſilium conſulenti peßimum.
Omnia uidens Iouis oculus, omniaq́; intelligens,
Et hæc certe (ſiquidem uult) inſpicit: neq; ipſum latet,
Qualénam hoc quoq; iudicium ciuitas intus exerceat.
Ego porrò nec ipſe nunc inter homines iuſtus
Eſſe uelim, neq; meus filius: quando malum eſt, iuſtum

Esse: siquidem plus iuris iniustior habebit.
Sed his nondum finem arbitror impositurum Iouem fulmine gaudentem,
O Persa. Cæterum tu hæc animo tuo repone,
Et iustitiæ quidem animũ adijce, uiolentiæ uero obliuiscere (prorsus.
Namq; hanc hominibus legem disposuit Saturnius,
Piscibus quidem & feris & auibus uolucribus,
Se mutuo ut deuorent, quandoquidem iustitia carent.
Hominibus autem dedit iustitiam, quæ multo optima
Est. Si quis enim uelit iusta in publico dicere,
Cognoscens, ei quidem opes largitur Latetonans Iupiter.
Qui uero testimonijs uolens periurium iurando
Mentietur, in ius delinquens, immedicabiliter læsus est,
Eius uero obscurior posteritas postea relicta est.
Viri autem iusti generatio posteris præstantior.
Cæterum tibi ego bona sciens dico, stultißime Persa.
Malitiam quidem cumulatim etiam capere
Facilè est: breuis quippe uia est, adeoq; proxima.
Ante uirtutem uero sudorem dij posuerunt
Immortales, longa uero atq; ardua uia est ad ipsam,
Primumq; aspera. ubi uero ad summum uentum fuerit,
Facilis deinceps est, quantumuis difficilis fuerit.
Ille quidem optimus est, qui sibi ipse per omnia sapit,
Cogitans quæcunq; dein & postremo sint meliora.
Rursus & ille bonus est, qui bene monenti paruerit.
Qui uero nec sibi sapit, neq; alium audiens

Animum

Εμμεναι, εἰ μείζω γε δίκην ἀδικώτερος ἕξει.
Αλλὰ τά γ' οὔπω ἔολπα τελεῖν Δία τερπικέραυνον,
Ω πέρση. σὺ δὲ ταῦτα μετὰ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν,
Καί νυ δίκης ἐπάκουε, βίης δ' ἐπιλήθεο πάμπαν.
Τόνδε γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε Κρονίων,
Ιχθύσι μὲν καὶ θηρσὶ καὶ οἰωνοῖς πετεινοῖς,
Εσθεμ' ἀλλήλους. ἐπεὶ οὐ δίκη ἐστὶν ἐπ' αὐτοῖς.
Ανθρώποισι δ' ἔδωκε δίκην, ἣ πολλὸν ἀρίστη
Γίνεται. εἰ γάρ τις κ' ἐθέλῃ τὰ δίκαι' ἀγορεύειν,
Γινώσκων, τῷ μέν τ' ὄλβον διδοῖ εὐρύοπα ζεύς.
Ος δέ κε μαρτυρίῃσιν ἑκὼν ἐπίορκον ὀμόσσας,
Ψεύσεται, ἐν δὲ δίκην βλάψας, νήκεστον ἀάσθη.
Τοῦ δέ τ' ἀμαυροτέρη γενεὴ μετόπισθε λέλειπται.
Ανδρὸς δ' εὐόρκου γενεὴ μετόπισθεν ἀμείνων.
Σοὶ δ' ἐγὼ ἐσθλὰ νοέων ἐρέω μέγα νήπιε πέρση.
Τὴν μέν τοι κακότητα καὶ ἰλαδὸν ἔστιν ἑλέσθαι,
Ρηϊδίως. ὀλίγη μὲν ὁδός, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει.
Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν,
Αθάνατοι, μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτήν,
Καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον. ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται,
Ρηϊδίη δ' ἤπειτα πέλει, χαλεπή περ ἐοῦσα.
Οὗτος μὲν πανάριστος, ὃς αὐτῷ πάντα νοήσει,
Φρασσάμενος, τά κ' ἔπειτα καὶ ἐς τέλος ᾖσιν ἀμείνω.
Εσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος, ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται.
Ος δέ κε μήτ' αὐτῷ νοέῃ, μήτ' ἄλλου ἀκούων

Ἐν θυμῷ βάλληται, ὁ δ' αὖτ' ἀχρήϊος ἀνήρ.
Ἀλλὰ σύ γ' ἡμετέρης μεμνημένος αἰὲν ἐφετμῆς,
Ἐργάζευ πέρση δῖον γένος, ὄφρα σε λιμὸς
Ἐχθαίρῃ, φιλέῃ δέ σ' ἐϋστέφανος δημήτηρ
Αἰδοίη, βιότου δὲ τεὴν πίμπλησι καλιήν.
Λιμὸς γάρ τοι πάμπαν ἀεργῷ σύμφορος ἀνδρί.
Τῷ δὲ θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἀνέρες, ὅς κεν ἀεργὸς
Ζώῃ, κηφήνεσσι κοθούροις ἴκελος ὀρμήν,
Οἵτε μελισσάων κάματον τρύχουσιν ἀεργοί,
Ἔσθοντες, σοὶ δ' ἔργα φίλ' ἔστω μέτρια κοσμεῖν,
Ὥς κέ τοι ὡραίου βιότου πλήθωσι καλιαί.
Ἐξ ἔργων δ' ἄνδρες πολύμηλοί τ' ἀφνειοί τε.
Καί τ' ἐργαζόμενος πολὺ φίλτερος ἀθανάτοισιν
Ἔσσεαι, ἠδὲ βροτοῖς. μάλα γὰρ στυγέουσιν ἀεργούς.
Ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος. ἀεργίη δέ τ' ὄνειδος.
Εἰ δέ κεν ἐργάζῃ, τάχα σε ζηλώσει κἀεργός,
Πλουτοῦντα. πλούτῳ δ' ἀρετὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ.
Δαίμονι δ' οἷος ἔησθα. τὸ ἐργάζεσθαι ἄμεινον,
Εἴ κεν ἀπ' ἀλλοτρίων κτεάνων ἀεσίφρονα θυμὸν
Εἰς ἔργον τρέψας, μελετᾷς βίου, ὥς σε κελεύω.
Αἰδὼς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει.
Αἰδώς, ἥ τ' ἄνδρας μέγα σίνεται, ἠδ' ὀνίνησι.
Αἰδώς τοι πρὸς ἀνολβίῃ, θάρσος δὲ πρὸς ὄλβῳ.
Χρήματα δ' οὐχ ἁρπακτά, θεόσδοτα, πολλὸν ἀμείνω.
Εἰ γάρ τις καὶ χερσὶ βίῃ μέγαν ὄλβον ἕληται,

Animum adijcit, rursum hic inutilis uir est.
Verum tu nostri semper præcepti memor,
Operare, ô Persa diuinum genus, ut te fames
Oderit, amat autem pulchre coronata Ceres,
Veneranda, uictuq; tuum impleat horreum.
Fames namq; perpetuò ignauo comes est uiro.
Atq; eundem & dij oderunt, & homines, quicunq; ociosus
Viuat, fucis aculeo carentibus similis studio,
Qui apum laborem absumunt ociosi,
Vorantes. tibi uero opera mediocria obire gratum esto,
Vt tibi tempestiuo uictu impleantur horrea.
Ex laboribus autem uiri euadunt pecorosi & opulenti.
Et laborans, multo etiam charior tam immortalibus
Eris, quàm hominibus. ualde enim oderunt ociosos.
Labor uero nullum dedecus, sed ignauia dedecus est.
Quod si laboraueris, mox te æmulabitur & ociosus,
Ditescentem: diuitias uero & uirtus & gloria comitatur:
Deo autem similis fueris. Laborare quidem melius,
Siquidem ab alienis facultatibus stolidum animum
Ad opus conuertens, uictus curam habeas, ut te iubeo.
Pudor autem non bonus indigentem uirum tenet.
Pudor, qui uiros ualde & lædit & iuuat.
Pudor quidem ad paupertatem, audacia uero ad diuitias.
Opes uero non raptæ, diuinitus datæ, multo meliores.
Si quis enim & manibus per uim magnas opes traxerit,

Aut lingua ſpoliarit (qualia multa
Fiunt, quamprimum lucri amor mentem deceperit
Hominum, pudorem uero impudentia expulerit)
Facilè & illum obſcurant dij, minuuntur uero familiæ
Viro illi, exiguum uero ad tempus diuitiæ adſunt.
Par eſt delictum, ſi quis & ſupplicem & hoſpitem malo afficiat.
Quiq; fratris ſui cubilia aſcenderit,
Secreti lecti uxoris importuna patrans:
Quiq; malo cuiuſpiam cõſilio deceperit orphanos liberos,
Quiq; parentem ſenem miſero in ſenectæ limine
Probris affecerit, grauibus inceſſens uerbis:
Huic certè Iupiter ipſe iraſcitur, ad extremum uero
Pro operibus iniquis grauem exhibet talionem.
Verum tu quidem ab his omnino cohibe ſtultum animum:
Pro uirili autem ſacra facito immortalibus dijs,
Caſtè & purè, ſplendidaq; crura adurito.
Interdum certè libaminibus atq; hoſtijs placa,
Et quando cubitum ieris, & quando lux ſacra uenerit,
Vt beneuolum erga te cor atq; animum habeant,
Vt aliorum emas ſortem, non tuam alius.
Amicum ad conuiuium uocato, inimicum uero ſinito.
Eum uero potiſsimum uocato, quicunq; te propè habitat.
Si enim tibi & negotium aliquod domeſticum accidat,
Vicini diſcincti accurrunt, cinguntur autem cognati.
Noxa tã magna eſt malus uicinus, quantũ bonus cõmodum.

Sorti-

Ἤ ὅγ' ἀπὸ γλώσσης ληΐσσεται (οἷά τε πολλὰ
Γίνεται, εὖτ' ἂν δὴ κέρδος νόον ἐξαπατήσῃ,
Ἀνθρώπων, αἰδῶ δέ τ' ἀναιδείη κατοπάζῃ,)
Ῥεῖα τέ μιν μαυροῦσι θεοί, μινύθουσι δὲ οἶκοι
Ἀνέρι τῷ, παῦρον δέ τ' ἐπὶ χρόνον ὄλβος ὀπηδεῖ.
Ἶσον δ' ὅς θ' ἱκέτην, ὅς τε ξεῖνον κακὸν ἔρξει.
Ὅς τε κασιγνήτοιο ἑοῦ ἀνὰ δέμνια βαίνοι,
Κρυπταδίης εὐνῆς ἀλόχου παρακαίρια ῥέζων,
Ὅς τε τευ ἀφραδίῃς ἀλιταίνεται ὀρφανὰ τέκνα,
Ὅς τε γονῆα γέροντα κακῷ ἐπὶ γήραος οὐδῷ
Νεικείῃ, χαλεποῖσι καθαπτόμενος ἐπέεσσιν,
Τῷ δή τοι Ζεὺς αὐτὸς ἀγαίεται, ἐς δὲ τελευτὴν
Ἔργων ἀντ' ἀδίκων χαλεπὴν ἐπέθηκεν ἀμοιβήν.
Ἀλλὰ σὺ τῶν μὲν πάμπαν ἔεργ' ἀεσίφρονα θυμόν,
Κὰδ δύναμιν δ' ἔρδειν ἱέρ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν
Ἁγνῶς καὶ καθαρῶς, ἐπὶ δ' ἀγλαὰ μηρία καίειν.
Ἄλλοτε δὴ σπονδῇσι θύεσσί τε ἱλάσκεσθαι,
Ἠμὲν ὅτ' εὐνάζῃ, καὶ ὅταν φάος ἱερὸν ἔλθῃ,
Ὥς κέ τοι ἵλαον κραδίην καὶ θυμὸν ἔχωσιν,
Ὄφρ' ἄλλων ὠνῇ κλῆρον, μὴ τὸν τεὸν ἄλλος.
Τὸν φιλέοντ' ἐπὶ δαῖτα καλεῖν, τὸν δ' ἐχθρὸν ἐᾶσαι.
Τὸν δὲ μάλιστα καλεῖν, ὅς τις σέθεν ἐγγύθι ναίει.
Εἰ γάρ τοι καὶ χρῆμα ἐγχώριον ἄλλο γένηται,
Γείτονες ἄζωστοι ἔκιον, ζώσαντο δὲ πηοί.
Πῆμα κακὸς γείτων, ὅσσον τ' ἀγαθὸς μέγ' ὄνειαρ.

Ἔμμορέ τοι τιμῆς, ὅς τ' ἔμμορε γείτονος ἐσθλοῦ.
Οὐδ' ἂν βοῦς ἀπόλοιτ', εἰ μὴ γείτων κακὸς εἴη.
Εὖ μὲν μετρεῖσθαι παρὰ γείτονος, εὖ δ' ἀποδοῦναι,
Αὐτῷ τῷ μέτρῳ, καὶ λώϊον αἴκε δύναι,
Ὡς ἂν χρηΐζων καὶ ἐς ὕστερον ἄρκιον εὕρῃς.
Μὴ κακὰ κερδαίνειν, κακὰ κέρδεα ἶσ' ἄτῃσιν.
Τὸν φιλέοντα φιλεῖν, καὶ τῷ προσιόντι προσεῖναι.
Καὶ δόμεν ὅς κεν δῷ, καὶ μὴ δόμεν ὅς κεν μὴ δῷ.
Δώτῃ μέν τις ἔδωκεν, ἀδώτῃ δ' οὔ τις ἔδωκεν.
Δὼς ἀγαθή, ἅρπαξ δὲ κακή, θανάτοιο δότειρα.
Ὃς μὲν γάρ κεν ἀνὴρ ἐθέλων, ὅγε κἂν μέγα δώῃ,
Χαίρει τῷ δώρῳ, καὶ τέρπεται ὃν κατὰ θυμόν.
Ὃς δέ κεν αὐτὸς ἕληται ἀναιδείηφι πιθήσας,
Καί τε σμικρὸν ἐόν, τό τ' ἐπάχνωσε φίλον ἦτορ.
Εἰ γάρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρὸν καταθεῖο,
Καὶ θαμὰ τοῦτ' ἔρδοις, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ γένοιτο.
Ὃς δ' ἐπ' ἐόντι φέρει, ὁ δ' ἀλύξεται αἴθοπα λιμόν.
Οὐδὲ τό γ' εἰν οἴκῳ κατακείμενον ἀνέρα κήδει.
Οἴκοι βέλτερον εἶν, ἐπεὶ βλαβερὸν τὸ θύρηφι.
Ἐσθλὸν μὲν παρεόντος ἑλέσθαι, πῆμα δὲ θυμῷ
Χρηΐζειν ἀπεόντος, ἅ σε φράζεσθαι ἄνωγα.
Ἀρχομένου δὲ πίθου καὶ λήγοντος κορέσασθαι.
Μεσόθι φείδεσθαι, δειλὴ δ' ἐνὶ πυθμένι φειδώ.
Μισθὸς δ' ἀνδρὶ φίλῳ εἰρημένος ἄρκιος ἔστω.
Καί τε κασιγνήτῳ γελάσας ἐπὶ μάρτυρα θέσθαι.

Πίσεις

Sortitus est præmium, quicunq; sortitus est uicinum bonum:
Neq; sanè bos interierit, nisi uicinus malus sit.
Recta quidẽ mensura à uicino mutuũ accipe, rectaq; redde,
Eadem mensura: & amplius, siquidem poßis:
Vt indigens, & in posterum promptum inuenias.
Ne mala lucra captes: mala lucra æqualia damnis.
Amantem te ama, & iuuantem te iuua.
Et da ei qui dederit, neq; da qui non dederit.
Datori namq; est qui dat, non danti uero nemo dat.
Donatio bona, rapina uero mala atq; letifera.
Quisquis etenim liberalis uir est, etsi multum dederit
Gaudet donando, & delectatur suo in animo.
Qui uero ipse rapuerit, impudentia fretus,
Quamuis id sit exiguum, tamen uexat eius animum.
Siquidem enim & paruum paruo addideris,
Et frequẽter istuc feceris, mox quidẽ magnũ et hoc euaserit.
Qui uero partis adijcit, is uitabit atram famem.
Neq; uero quod domi repositum est, uirum lædit.
Domi melius esse, quoniam noxium quod foris est.
Bonum quidem de præsenti capere, noxa uero animo
Egere absentibus: id quod te cogitare iubeo.
Incipiente uero dolio, & desinente saturato te,
Medio parce. molesta enim in fundo parsimonia.
Merces autem uiro amico constituta sufficiens esto.
Etiam cum fratre ludens, testem adhibeto:

Credulitas

Credulitas pariter ac diffidentia perdiderunt homines.
Ne uero mulier te animo nates succincta decipiat,
Blanda garriens, tuum inquirens tugurium.
Qui namq; mulieri confidit, confidit is quidem furibus.
Vnicus uero filius seruarit paternam domum,
Pascendo. ita enim opulentia crescet in ædibus.
Senex autem moriaris, alium filium relinquens.
Facilè uero & pluribus præbuerit Iupiter ingentes opes:
Maior autem plurium cura, maior quoq; accessio.
Tibi uero si opes animus appetit intra sese,
Sic facito, operamq; operæ subinde addito.

LIBER II.

PLeiadibus Atlante natis exorientibus,
Incipe messem, arationem uero occidentibus.
Hæ quidem noctesq; & dies quadraginta
Latent, rursum uero circũuoluente se anno
Apparent, primum ut acuitur ferrum.
Hæc utiq; aruorum est regula, quiq; mare
Propè habitant, quiq; ualles flexuosas
Mari fluctuante procul pinguem regionem
Habitant. Nudus serito, nudusq; arato,
Nudus quoq; metito: siquidem tempestiua omnia uoles

Πίστεις δ' ἄρα ὁμῶς καὶ ἀπιστίαι ὤλεσαν ἄνδρας.
Μὴ δὲ γυνή σε νόον πυγοστόλος ἐξαπατάτω,
Αἱμύλα κωτίλλουσα, τεὴν διφῶσα καλιήν.
Ὃς δὲ γυναικὶ πέποιθε, πέποιθ' ὅγε φιλήτῃσι.
Μουνογενὴς δὲ πάϊς σώζοι πατρώϊον οἶκον,
Φερβέμεν. ὣς γὰρ πλοῦτος ἀέξεται ἐν μεγάροισι,
Γηραιὸς δὲ θάνοις ἕτερον παῖδ' ἐγκαταλείπων.
Ῥεῖα δέ κεν πλεόνεσσι πόροι Ζεὺς ἄσπετον ὄλβον,
Πλείων μὲν πλεόνων μελέτη, μείζων δ' ἐπιθήκη.
Σοὶ δ' εἰ πλούτου θυμὸς ἐέλδεται ἐν φρεσὶν ᾗσι,
Ὧδ' ἔρδειν. ἔργον δέ τ' ἐπ' ἔργῳ ἐργάζεσθαι.

ΒΙΒΛΙΟΝ Β.

Πληϊάδων ἀτλαγενέων ἐπιτελλομενάων
Ἄρχεσθ' ἀμήτου, ἀρότοιο δὲ δυσομενάων,
Αἳ δή τοι νύκτας τε καὶ ἤματα τεσσαράκοντα
Κεκρύφαται, αὖτις δὲ περιπλομένου ἐνιαυτοῦ
Φαίνονται, τὰ πρῶτα χαρασσομένοιο σιδήρου.
Οὗτός τοι πεδίων πέλεται νόμος, οἵ τε θαλάσσης
Ἐγγύθι ναιετάουσ', οἵ τ' ἄγκεα βησσήεντα
Πόντου κυμαίνοντος ἀπόπροθι πίονα χῶρον
Ναίουσι. γυμνὸν σπείρειν, γυμνὸν δὲ βοωτεῖν,
Γυμνὸν δ' ἀμάειν, εἴ χ' ὥρια πάντ' ἐθέλῃσθα

Ἔργα

Ἔργα κομίζεσθαι Δημήτερος, ὥς τοι ἕκαστα
Ὡρὶ ἀέξηται, μήπως τὰ μεταξὺ χατίζων
Πτώσσῃς ἀλλοτρίους οἴκους, καὶ μηδὲν ἀνύσσῃς.
Ὡς καὶ νῦν ἐπ' ἔμ' ἦλθες, ἐγὼ δέ τοι οὐκ ἐπιδώσω;
Οὐδ' ἐπιμετρήσω. ἐργάζευ νήπιε Πέρση
Ἔργα, τάτ' ἀνθρώποισι θεοὶ διετεκμήραντο.
Μή ποτε σὺν παίδεσσι γυναικί τε θυμὸν ἀχεύων,
Ζητεύῃς βίοτον κατὰ γείτονας, οἱ δ' ἀμελῶσιν.
Δὶς μὲν γὰρ καὶ τρὶς τάχα τεύξεαι. ἢν δ' ἔτι λυπῇς,
Χρῆμα μὲν οὐ πρήξεις, σὺ δ' ἐτώσια πόλλ' ἀγορεύ-
Ἀχρεῖος δ' ἔσται ἐπέων νομός, ἀλλά σ' ἄνωγα (σεις.
Φράζεσθαι χρειῶν τε λύσιν, λιμοῦ τ' ἀλεωρήν.
Οἶκον μὲν πρώτιστα, γυναῖκά τε, βοῦν τ' ἀροτῆρα,
Κτητὴν οὐ γαμετήν, ἥτις καὶ βουσὶν ἕποιτο,
Χρήματα δ' ἐν οἴκῳ πάντ' ἄρμενα ποιήσασθαι.
Μὴ σὺ μὲν αἰτῇς ἄλλον, ὁ δ' ἀρνῆται, σὺ δὲ τητᾷ,
Ἡ δ' ὥρη παραμείβηται, μινύθῃ δέ τοι ἔργον.
Μὴ δ' ἀναβάλλεσθαι ἔς τ' αὔριον, ἔς τ' ἔννηφιν.
Οὐ γὰρ ἐτωσιοεργὸς ἀνὴρ πίμπλησι καλιήν,
Οὐδ' ἀναβαλλόμενος. μελέτη δέ τοι ἔργον ὀφέλλει.
Αἰεὶ δ' ἀμβολιεργὸς ἀνὴρ ἄτῃσι παλαίει.
Ἦμος δὴ λήγει μένος ὀξέος ἠελίοιο,
Καύματος ἰδαλίμου μετοπωρινὸν ὀμβρήσαντος
Ζηνὸς ἐρισθενέος, μετὰ δὲ τρέπεται βρότεος χρὼς,
Πολλὸν ἐλαφρότερος. δὴ γὰρ τότε Σείριος ἀστὴρ

Βαιὸν

Opera ferre Cereris, ut tibi singula
Tempestiua crescant, ne quando interim egens
Mendices ad alienas domos, nihilq; efficias.
Sicut & nunc ad me uenisti. ego uero tibi nõ amplius dabo,
Neq; amplius mutuo tradam. Labora stolide Persa,
Opera, quæ hominibus dij destinarunt,
Ne quando cum liberis, uxoreq́;, animo dolens
Quæras uictum per uicinos, hi uero negligant.
Bis enim & ter forsitan consequeris. si uero amplius mo-
lestes,
Rem quidem non facies, tu uero inania multa dices.
Inutilis autem erit uerborum lex: Sed te iubeo
Cogitare debitiq; solutionem, famisq; euitationem.
Domum quidem primum, uxoremq́;, bouemq; aratorem,
Famulam non nuptam, quæ & boues sequatur,
Vtensilia uero domi omnia apta facito:
Ne tu quidem petas ab alio, illeq; recuset, tu uero careas,
Tempus autem prætereat, minuaturq; tibi opus.
Ne uero differas inq; crastinum, inq; perendinum.
Non enim laboris fugitans uir implet horreum,
Neq; procrastinator. Cura uero tibi opus auget.
Semper autem dilator operum uir cum damnis luctatur.
Quum itaq; iam desinit robur acuti solis
A calore humido per autumnum pluente
Ioue præpotente, mutatur humanum corpus
Multo leuius. nam tunc canicula stella

Paulisper supra caput fato obnoxiorum hominum
Venit interdiu, magis autem nocte fruitur,
Quando incorrupta est cæsa ferro
Sylua, folia autem humi fundit, ab ramisq; cessat:
Tunc sanè ligna secato, memor tempestiui operis.
Mortariū quidem tripedale seca, pistillū uero tricubitalem,
Axemq; septempedalem: ualde enim certe conueniens sic.
Si uero octopedalem, & malleum inde secueris,
Trium palmorū uero curuaturam secato decem palmarum
currui. (neris,
Multa præterea curua ligna. ferto autem dentale cum inue-
Domum, siue in monte quærens, siue in agro,
Ilignum: hoc enim bobus ad arandum firmißimum est:
Nempe quum Atticæ Cereris famulus temoni infigens,
Clauis adiunctum stiuæ adaptauerit.
Bina uero disponi o aratra, laborans domi:
Dentatum & compactum. quoniam multo optimum sic.
Siquidem alterum fregeris, alterum bobus iniicias.
È lauro autem, uel ulmo, firmißimæ stiuæ sunt: (nes
È quercu temonem, ex ilice dentale, boues uero duos nouen
Masculos cōparato (horum enim robur non imbecillū est)
Adolescentiæ mensuram habentes: hi ad laborandū optimi.
Non utiq; hi contendentes in sulco, laborando aratrum
Fregerint, opus uero imperfectum reliquerint.
Hos autem simul quadragenarius iuuenis sequatur,
Panem cœnans quadrifidum octo morsuum,

Βαιὸν ὑπὲρ κεφαλῆς κηριτρεφέων ἀνθρώπων
Ερχεται ἠμάτιος, πλεῖον δέ τε νυκτὸς ἐπαυρεῖ,
Ημος ἀδηκτοτάτη πέλεται τμηθεῖσα σιδήρῳ
Υλη, φύλλα δ' ἔραζε χέει, πτόρθοιό τε λήγει,
Τῆμος ἄρ' ὑλοτομεῖν μεμνημένος ὥριον ἔργον,
Ολμον μὲν τριπόδην τάμνειν, ὕπερον δὲ τρίπηχυν,
Αξονα θ' ἑπταπόδην. μάλα γάρ νύ τοι ἄρμενος οὕτω.
Εἰ δέ κεν ὀκταπόδην, ἀπὸ καὶ σφῦραν κε τάμοιο.
Τρισπίθαμον δ' ἄψιν τάμνειν δεκαδώρῳ ἁμάξῃ.
Πόλλ' ἐπὶ καμπύλα κᾶλα. φέρειν δὲ γύην, ὅτ' ἂν εὕρῃς,
Εἰς οἶκον, κατ' ὄρος διζήμενος, ἢ κατ' ἄρουραν,
Πρίνινον. ὃς γὰρ βουσὶν ἀροῦν ὀχυρώτατός ἐστιν,
Εὖτ' ἂν Ἀθηναίης δμῶος ἐν ἐλύματι πήξας,
Γόμφοισιν πελάσας προσαρήρεται ἱστοβοῆι.
Δοιὰ δὲ θέσθαι ἄροτρα πονησάμενος κατὰ οἶκον,
Αὐτόγυον καὶ πηκτόν. ἐπεὶ πολὺ λώϊον οὕτω,
Εἴ χ' ἕτερον γ' ἄξαις, ἕτερον γ' ἐπὶ βουσὶ βάλοιο.
Δάφνης δ' ἢ πτελέης ἀκιώτατοι ἱστοβοῆες.
Δρυὸς ἔλυμα, πρίνου γύην. βόε δ' ἐνναετήρω
Αρσενε κεκτῆσθαι. τῶν γὰρ σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν.
Ηβης μέτρον ἔχοντε, τὼ ἐργάζεσθαι ἀρίστω.
Οὐκ ἂν τώγ' ἐρίσαντε ἐν αὔλακι καμμὲν ἄροτρον
Αξειαν, τὸ δ' ἔργον ἐτώσιον αὖθι λίποιεν.
Τοῖς δ' ἅμα τεσσαρακονταετὴς αἰζηὸς ἕποιτο,
Αρτον δειπνήσας τετράτρυφον ὀκτάβλωμον,

Ὅς κ' ἔργου μελετῶν ἰθεῖαν αὔλακ' ἐλαύνοι,
Μηκέτι παπταίνων μεθ' ὁμήλικας, ἀλλ' ἐπὶ ἔργῳ
Θυμὸν ἔχων. τοῦ δ' οὔ τι νεώτερος ἄλλος ἀμείνων,
Σπέρματα δάσασθαι, καὶ ἐπισπορίην ἀλέασθαι.
Κουρότερος γὰρ ἀνὴρ μεθ' ὁμήλικας ἐπτοίηται.
Φράζεσθαι δ' εὖτ' ἂν φωνὴν γεράνου ἐπακούσης,
Ὑψόθεν ἐκ νεφέων ἐνιαύσια κεκληγυίης,
Ἥτ' ἀρότοιό τε σῆμα φέρει, καὶ χείματος ὥρην
Δεικνύει ὀμβρηροῦ, κραδίην δ' ἔδακ' ἀνδρὸς ἀβούτεω,
Δὴ τότε χορτάζειν ἕλικας βόας ἔνδον ἐόντας.
Ῥηΐδιον γὰρ ἔπος εἰπεῖν, βόε δὸς καὶ ἄμαξαν.
Ῥηΐδιον δ' ἀπανήνασθαι. πάρα δ' ἔργα βόεσσιν.
Φησὶ δ' ἀνὴρ φρένας ἀφνειὸς, πήξασθαι ἄμαξαν.
Νήπιος οὐδὲ τό γ' οἶδ', ἑκατὸν δέ τε δούρατ' ἀμάξης.
Τῶν πρόσθεν μελέτην ἐχέμεν, οἰκήϊα θέσθαι.
Εὖτ' ἂν δὴ πρώτιστ' ἄροτος θνητοῖσι φανείη,
Δὴ τότ' ἐφορμηθῆναι ὁμῶς δμῶές τε καὶ αὐτὸς,
Αὔην καὶ διερὴν ἀρόων ἀρότοιο καθ' ὥρην,
Πρωῒ μάλα σπεύδων, ἵνα τοι πλήθωσιν ἄρουραι.
Εἴαρι πολεῖν, θέρεος δὲ νεωμένη οὔ σ' ἀπατήσει.
Νειὸν δὲ σπείρειν ἔτι κουφίζουσαν ἄρουραν.
Νειὸς ἀλεξιάρη, παίδων εὐκηλήτειρα.
Εὔχεσθαι δὲ Διὶ χθονίῳ, Δημήτερί θ' ἁγνῇ,
Ἐκτελέα βρίθειν Δημήτερος ἱερὸν ἀκτὴν,
Ἀρχόμενος τὰ πρῶτ' ἀρότου, ὅταν ἄκρον ἐχέτλης

Χειρὶ

Qui quidem opus curans rectum ſulcum ducat,
Non amplius reſpectans ad coætaneos: ſed in opere
Animum habens. hoc uero neq; iunior alius melior
Ad ſpargendum ſemina, & iteratam ſationem euitandum.
Iunior enim uir ad coætaneos euolat animo.
Conſidera uero, cum uocem gruis audieris
Alte ex nubibus quotannis clangentis,
Quæ & arationis ſignum affert, & hyemis tempus
Indicat pluuiæ, cor autem rodit uiri bobus carentis:
Tunc ſanè paſce curuos boues domi detinens.
Facile enim dictu eſt, par boum da & plauſtrum:
Facilè autem recuſare. inſtant uero opera bobus.
Inquit autem uir mentis compos: fabricato plauſtrum.
Stultus etiam hoc neſcit, centum eſſe ligna plauſtri.
Horum antè curam habere oportet, domi reponendo.
Cum primum igitur aratio mortalibus apparuerit,
Tunc aggredere, ſimul & ſerui & tu ipſe,
Siccam & humidam arans, arationis ad tempus,
Summo mane feſtinans, ut tibi ſe impleant arua.
Vere uertito, æſtate uero iterata non te fallat.
Noualem uero ſerito adhuc leuem terram.
Noualis imprecationum expultrix, liberorum placa-
trix eſt.
Supplica uero Ioui terreſtri, Cereriq; caſtæ,
Prouentum ut impleant, Cereris ſacrum munus,
Arare ut primum incipis, cum extremum ſtiuæ

Manu capiens, ſtimulo boum terga attigeris
Quernum temonem trahentium loro. iuuenis autem pone
Seruus, ligonem tenens, negotium auibus faceſſat,
Semina abſcondens. Induſtria enim optima
Hominibus eſt: Ignauia uero peßima.
Sic quidem ubertate ſpicæ nutabunt ad terram,
Si finem ipſe poſtea Iupiter bonum præbuerit.
E uaſis autem eijcies araneas. & te ſpero
Gauiſurum, uictu potitum, domi exiſtente,
Lætus autem peruenies ad canum uer, neq; ad alios
Reſpicies. Tui uero alius uir indigus erit.
Si uero ad ſolis conuerſionem araueris terram almam,
Sedens metes, pauxillum manu comprehendens,
Obuerſim manipulans puluerulentus, nec ualde gaudens.
Feres autem in ſporta, pauci uero te ſuſpicient.
Aliàs uero alia Iouis mens Aegiochi,
Sed mortalibus hominibus eam deprehendere difficile.
Sin autem ſero araueris, hoc quidem tibi remedium fuerit:
Quando cuculus canit quercus in frondibus,
Primum delectat mortales ſuper immenſam terram:
Tunc Iupiter pluat triduo, neq; deſinat,
Non utique ſuperans bouis ungulam, neq; relinquens:
Ita & ſerotina aratio tempeſtiuæ æqualis fuerit.
Animo autem bene omnia reconde. neq; te lateat
Neq; uer exoriens canum, neq; tempeſtiua pluuia.

Χειρὶ λαβὼν ὅρπηκα, βοῶν ἐπὶ νῶτον ἵκηαι,
Ἔνδρυον ἑλκόντων μεσάβω. ὁ δὲ τυτθὸς ὄπισθεν
Δμῶος, ἔχων μακέλλην, πόνον ὀρνίθεσσι τιθείη,
Σπέρματα κακκρύπτων. εὐθυμοσύνη γὰρ ἀρίστη
Θνητοῖς ἀνθρώποις, κακοθυμοσύνη δὲ κακίστη.
Ὧδέ κεν ἁδροσύνῃ στάχυες νεύοιεν ἔραζε,
Εἰ τέλος αὐτὸς ὄπισθεν Ὀλύμπιος ἐσθλὸν ὀπάζοι.
Ἐκ δ' ἀγγέων ἐλάσειας ἀράχνια. καί σε ἔολπα
Γηθήσειν βιότοιο ἀρεύμενον ἔνδον ἐόντος.
Εὐοχθέων δ' ἵξεαι πολιὸν ἔαρ, οὐδὲ πρὸς ἄλλους
Αὐγάσεαι, σέο δ' ἄλλος ἀνὴρ κεχρημένος ἔσται.
Εἰ δέ κεν ἠελίοιο τροπῆς ἀρόης χθόνα δῖαν,
Ἥμενος ἀμήσεις, ὀλίγον περὶ χειρὸς ἐέργων,
Ἀντία δεσμεύων κεκονιμένος, οὐ μάλα χαίρων.
Οἴσεις δ' ἐν φορμῷ, παῦροι δέ σε θηήσονται.
Ἄλλοτε δ' ἀλλοῖος Ζηνὸς νόος αἰγιόχοιο,
Ἀργαλέος δ' ἄνδρεσσι καταθνητοῖσι νοῆσαι.
Εἰ δέ κεν ὄψ' ἀρόσῃς, τόδε κέν τοι φάρμακον εἴη.
Ἦμος κόκκυξ κοκκύζει δρυὸς ἐν πετάλοισι,
Τοπρῶτον τέρπει τε βροτοὺς ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν,
Τῆμος Ζεὺς ὕει τρίτῳ ἤματι, μηδ' ἀπολήγοι,
Μήτ' ἄρ ὑπερβάλλων βοὸς ὁπλήν, μήτ' ἀπολείπων.
Οὕτω κ' ὀψαρότης πρωτηρότῃ ἰσοφαρίζει.
Ἐν θυμῷ δ' εὖ πάντα φυλάσσεο, μηδέ σε λήθοι
Μήτ' ἔαρ γινόμενον πολιόν, μήθ' ὥριος ὄμβρος.

Παρ δ' ἴθι χάλκειον θῶκον, καὶ ἐπ' ἀλέα λέσχην,
Ὥρῃ χειμερίῃ, ὁπότε κρύος ἀνέρας ἔργων
Ἰσχάνει. ἔνθα κ' ἄοκνος ἀνὴρ μέγαν οἶκον ὀφέλλει.
Μή σε κακοῦ χειμῶνος ἀμηχανίη καταμάρψῃ,
Σὺν πενίῃ, λεπτῇ δὲ παχὺν πόδα χειρὶ πιέζοις.
Πολλὰ δ' ἀεργὸς ἀνὴρ κενεὴν ἐπὶ ἐλπίδα μίμνων,
Χρηΐζων βιότοιο, κακὰ προσελέξατο θυμῷ.
Ἐλπὶς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει,
Ἥμενον ἐν λέσχῃ, τῷ μὴ βίος ἄρκιος εἴη.
Δείκνυε δὲ δμώεσσι, θέρευς ἔτι μέσσου ἐόντος,
Οὐκ αἰεὶ θέρος ἐσσεῖται, ποιεῖσθε καλιάς.
Μῆνα δὲ Ληναιῶνα, κάκ' ἤματα, βούδορα πάντα,
Τοῦτον ἀλεύασθαι. καὶ πηγάδας, αἵτ' ἐπὶ γαῖαν
Πνεύσαντος Βορέαο δυσηλεγέες τελέθουσι,
Ὅς τε διὰ Θρήκης ἱπποτρόφου εὐρέϊ πόντῳ
Ἐμπνεύσας ὤρινε. μέμυκε δὲ γαῖα καὶ ὕλη,
Πολλὰς δὲ δρῦς ὑψικόμους, ἐλάτας τε παχείας,
Οὔρεος ἐν βήσσῃς πιλνᾷ, χθονὶ πουλυβοτείρῃ
Ἐμπίπτων. καὶ πᾶσα βοᾷ τότε νήριτος ὕλη.
Θῆρες δὲ φρίσσουσ', οὐρὰς δ' ὑπὸ μέζε' ἔθεντο,
Τῶν καὶ λάχνῃ δέρμα κατάσκιον, ἀλλά νυ καὶ τῶν
Ψυχρὸς ἐὼν διάησι δασυστέρνων περ ἐόντων.
Καί τε διὰ ῥινοῦ βοὸς ἔρχεται, οὐδέ μιν ἴσχει.
Καί τε δι' αἶγα ἄησι τανύτριχα. πώεα δ' οὔ τι,
Οὕνεκ' ἐπηεταναὶ τρίχες αὐτῶν, οὐ διάησιν

Ις

Accede autem æneam sedem, & ad calidam tabernam,
Tempore hyberno, cum frigus homines uehemens
Detinet. tunc sanè impiger uir ualde domum auget.
Ne te malæ hyemis difficultas opprimat
Cum paupertate, macilenta uero crassum pedem manu
premas.
Multa uero ignauus uir uanam ob spem expectans,
Egens uictus mala intra animum uersat.
Spes uero non bona indigentem uirum fert,
Sedentem in taberna, cui uictus non sufficiens sit.
Indica autem seruis, æstate adhuc media existente:
Non semper æstas erit, parate nidos.
Mensem uero Ianuariū, malos dies, bobus nocentes omnes,
Hunc uitate: & glacies, quæ quidem super terram
Flante borea molestæ existunt,
Qui per Thraciam equorum altricem lato mari
Inspirans concutit, remugit autem terra & sylua,
Multas uero quercus alticomas, abietesq́; densas
Montis in uallibus deijcit, terræ multos pascenti
Incumbens, & omnis reboat tunc ingens sylua:
Feræ autem horrent, caudasq́; sub pudenda ponunt,
Eæ etiam quarum uellere cutis densa est, & quas
Frigidus existens perflat hirsuta licet pectora habentes.
Quinetiam per bouis pellem penetrat, neq; ipsum cohibet.
Etiamq́; per caprā flat hirsutam. ouium aūt greges nō item,
Eo quòd annui ipsarum uilli sunt, non perflat

Vis uenti boreæ. incuruum uero senem facit.
Et per tenelli corporis uirginem non perflat,
Quæ ædes intra charam apud matrem manet,
Nondum opera experta aureæ Veneris,
Beneq́; lota tenerum corpus, & pingui oleo
Vncta, noctu cubat intra domum
Tempore hyberno, quando exoßis polypus suum pedem arrodit,
Inq́; frigida domo, & in habitaculis tristibus.
Non enim illi sol ostendit pabulum ut inuadat,
Sed super nigrorum hominum populumq́; & urbem
Vertitur, tardius autem uniuersis Græcis lucet.
Et tunc sanè cornutæ bestiæ & incornutæ syluicubæ
Misere dentibus stridentes per quercetum uallosum
Fugiunt, & paßim omnibus idipsum curæ est:
Quæ tecta inquirentes, densas latebras habent,
Et cauernas petrosas, tunc utiq; tripedi homini similes,
Cuius & ad humeros incuruatū est caput, et pauimentū spectat:
Huic similes incedunt, uitantes niuem albam.
Et tunc indue munimentum corporis, ut te iubeo,
Chlænamq́; mollem, & talarem tunicam.
Stamine uero in pauco multam tramam intexe.
Hanc circuminduito, ut tibi pili non tremant,
Neq; erecti horreant, leuati per corpus.
Circum uero pedes calceos bouis fortiter occisi
Aptos ligato, pilis intus condensans.

Pri-

ις ἀνέμου Βορέαο· τροχαλὸν δὲ γέροντα τίθησι.
Καὶ διὰ παρθενικῆς ἁπαλόχροος οὐ διάησιν,
Ἥτε δόμων ἔντοσθε φίλῃ παρὰ μητέρι μίμνει,
Οὔπω ἔργ' εἰδυῖα πολυχρύσου ἀφροδίτης,
Εὖτε λοεσσαμένη τέρενα χρόα, καὶ λίπ' ἐλαίῳ
Χρισαμένη, νυχίη καταλέξεται ἔνδοθεν οἴκου,
Ἤματι χειμερίῳ, ὅτ' ἀνόστεος ὃν πόδα τένδει,
Ἔν τ' ἀπύρῳ οἴκῳ, καὶ ἤθεσι λευγαλέοισιν.
Οὐ γάρ οἱ ἠέλιος δείκνυ νομὸν ὁρμηθῆναι,
Ἀλλ' ἐπὶ κυανέων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε
Στρωφᾶται, βράδιον δὲ πανελλήνεσσι φαείνει.
Καὶ τότε δὴ κεραοὶ καὶ νήκεροι ὑληκοῖται,
Λυγρὸν μυλιόωντες ἀνὰ δρυὰ βησσήεντα
Φεύγουσιν· καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο μέμηλεν,
Οἳ σκέπα μαιόμενοι πυκινοὺς κευθμῶνας ἔχουσι,
Καὶ γλάφυ πετρῆεν, τότε δὴ τρίποδι βροτῷ ἶσοι,
Οὗ τ' ἐπὶ νῶτα ἔαγε, κάρη δ' εἰς οὖδας ὁρᾶται.
Τῷ ἴκελοι φοιτῶσιν, ἀλευόμενοι νίφα λευκήν.
Καὶ τότε ἕσσασθαι ἔρυμα χροός, ὥς σε κελεύω,
Χλαῖνάν τε μαλακὴν, καὶ τερμιόεντα χιτῶνα.
Στήμονι δ' ἐν παύρῳ πολλὴν κρόκα μηρύσασθαι.
Τὴν περιέσσασθαι, ἵνα τοι τρίχες ἀτρεμέωσι,
Μὴ δ' ὀρθαὶ φρίσσωσιν ἀειρόμεναι κατὰ σῶμα.
Ἀμφὶ δὲ ποσσὶ πέδιλα βοὸς ἶφι κταμένοιο
Ἄρμενα δήσασθαι, πίλοις ἔντοσθε πυκάσσας.

Πρωτογόνων δ' ἐρίφων, ὁπότ' ἂν κρύος ὥριον ἔλθοι,
Δέρματα συῤῥάπτειν νεύρῳ βοὸς, ὄφρ' ἐπὶ νώτῳ
Ὑετοῦ ἀμφιβάλῃ ἀλέην, κεφαλῆφι δ' ὕπερθεν,
Πῖλον ἔχειν ἀσκητὸν, ἵν' οὔατα μὴ καταδεύῃ.
Ψυχρὴ γάρ τ' ἠὼς πέλεται, βορέαο πεσόντος.
Ἠῷος δ' ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
Ἀὴρ πυροφόρος, τέταται μακάρων ἐπὶ ἔργοις,
Ὅς τε ἀρυσάμενος ποταμῶν ἄπο αἰεναόντων,
Ὑψοῦ ὑπὲρ γαίης ἀρθεὶς ἀνέμοιο θυέλλῃ,
Ἄλλοτε μέν θ' ὕει ποτὶ ἕσπερον, ἄλλοτ' ἄησι,
Πυκνὰ θρηϊκίου βορέου νέφεα κλονέοντος.
Τὸν φθάμενος, ἔργα τελέσας, οἶκόνδε νέεσθαι,
Μή ποτέ σ' οὐρανόθεν σκοτόεν νέφος ἀμφικαλύψῃ,
Χρῶτά τε μυδαλέον θείῃ, κατὰ θ' εἵματα δεύσῃ.
Ἀλλ' ὑπαλεύασθαι. μεὶς γὰρ χαλεπώτατος οὗτος (ποις.
Χειμέριος, χαλεπὸς προβάτοις, χαλεπὸς δ' ἀνθρώ-
Τῆμος θ' ὥμισυ βουσὶν, ἐπὶ δ' ἀνέρι τὸ πλέον εἴη,
Ἁρμαλιῆς. μακραὶ γὰρ ἐπίῤῥοθοι εὐφρόναι εἰσί.
Ταῦτα φυλασσόμενος τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτὸν,
Ἰσοῦσθαι νύκτας τε καὶ ἤματα, εἰσόκεν αὖθις
Γῆ πάντων μήτηρ καρπὸν σύμμικτον ἐνείκῃ.
Εὖτ' ἂν ἑξήκοντα μετὰ τροπὰς ἠελίοιο
Χειμέρι' ἐκτελέσῃ Ζεὺς ἤματα, δή ῥα τότ' ἀστὴρ
Ἀρκτοῦρος προλιπὼν ἱερὸν ῥόον ὠκεανοῖο
Πρῶτον παμφαίνων, ἐπιτέλλεται ἀκροκνέφαιος.

Τὸν δὲ

Primogenitorum uero hœdorum, cum frigus tempestiuum uenerit,
Pelles consuito neruo bouis, ut super humerum
Pluuiæ arceas teporem. supra caput uero
Pileum habeto elaboratum, ut aures ne humefiant:
Frigida enim aurora est, borea cadente:
Matutinus uero super terram à cœlo stellifero
Aër frugifer, extensus est beatorum super opera.
Qui hauriens è fluminibus semper fluentibus,
Alte supra terram leuatus uenti procella
Interdum quidem pluit ad uesperam, interdum flat,
Densas Thracio borea nubes excitante.
Hunc anteuertens, opere perfecto domum redi,
Ne quando te cœlitus tenebrosa nubes circumtegat,
Corpusq; madidum faciat, uestesq; humectet:
Sed euitato. Mensis enim difficillimus hic
Hybernus: difficilis ouibus, difficilisq; hominibus.
Tunc medium bobus, homini uero amplius adsit
Alimoniæ, longæ enim ualidæq; noctes sunt.
Hæc obseruans perfectum in annum,
Aequato noctesq; & dies, donec rursum
Terra omnium mater fructum omnigenum proferat.
Quum sexaginta post uersiones solis
Hybernos perfecerit Iupiter dies, tunc sanè stella
Arcturus relinquens immensum fluctum Oceani,
Primum totus apparens exoritur uespertinus.

Post

Post hunc mane lugens Pandionis prorumpit hirundo
Ad lucem hominibus, uere nuper cœpto.
Hanc præuertens, uites incidito. sic enim utile.
At quum domiporta à terra plantas ascenderit,
Pleiades fugiens, tunc non amplius fodiendæ uites,
Sed falcesq; acuito, seruosq; excitato.
Fugito uero umbrosas tabernas, & ad auroram cubile,
Tempore meßis, quando sol corpus exiccat.
Tunc festina, & domum fruges congrega,
Diluculo surgens, ut tibi uictus sufficiens sit.
Aurora enim operis tertiam sortitur partem.
Aurora tibi promouet quidem uiam, promouetq; laborem
Aurora, quæ apparens multos ingredi fecit uiam
Homines, pluribus uero iuga bobus imponit.
Quum uero carduusq; floret, & canora cicada
Arbori insidens stridulum effundit cantum
Frequenter sub alis, æstatis laboriosæ tempore,
Tunc pinguesq; capræ, & uinum optimum,
Salacißimæ uero mulieres, & uiri imbecillimi
Sunt, quoniam caput & genua Sirius exiccat.
Siccum uero etiam corpus ob æstum. Sed tunc iam
Sit petrosaq; umbra, & Biblinum uinum,
Libumq; lacteum, lacq; caprarum non amplius lactantium,
Et bouis arboriuoræ caro, nondum enixæ,
Tenerorumq; hœdorum. præterea nigrum bibito uinum,

Τὸν δὲ μετ' ὀρθρογόη Πανδιονὶς ὦρτο χελιδὼν,
Ἐς φάος ἀνθρώποις, ἔαρος νέον ἱσταμένοιο.
Τὴν φθάμενος, οἴνας περιταμνέμεν. ὣς γὰρ ἄμεινον.
Ἀλλ' ὁπόταν φερέοικος ἀπὸ χθονὸς ἂν φυτὰ βαίνῃ,
Πληϊάδας φεύγων, τότε δὴ σκάφος οὐκέτι οἰνέων,
Ἀλλ' ἅρπας τε χαρασσέμεναι, καὶ δμῶας ἐγείρειν.
Φεύγειν δὲ σκιεροὺς θώκους, καὶ ἐπ' ἠῶ κοῖτον,
Ὥρῃ ἐν ἀμήτου, ὅτε τ' ἠέλιος χρόα κάρφει.
Τημοῦτος σπεύδειν, καὶ οἴκαδε καρπὸν ἀγείρειν,
Ὄρθρου ἀνιστάμενος, ἵνα τοι βίος ἄρκιος εἴη.
Ἠὼς γάρ τ' ἔργοιο τρίτην ἀπομείρεται αἶσαν.
Ἠώς τοι προφέρει μὲν ὁδοῦ, προφέρει δὲ καὶ ἔργου.
Ἠώς, ἥτε φανεῖσα πολέας ἐπέβησε κελεύθου
Ἀνθρώπους, πολλοῖσι δ' ἐπὶ ζυγὰ βουσὶ τίθησιν.
Ἦμος δὲ σκόλυμός τ' ἀνθεῖ, καὶ ἠχέτα τέττιξ
Δενδρέῳ ἐφεζόμενος, λιγυρὴν καταχεύετ' ἀοιδὴν
Πυκνὸν ὑπὸ πτερύγων, θέρεος καματώδεος ὥρῃ,
Τῆμος πιόταταί τ' αἶγες, καὶ οἶνος ἄριστος,
Μαχλόταται δὲ γυναῖκες, ἀφαυρότατοι δέ τε ἄνδρες
Εἰσίν, ἐπεὶ κεφαλὴν καὶ γούνατα Σείριος ἄζει,
Αὐαλέος δέ τε χρὼς ὑπὸ καύματος. ἀλλὰ τότ' ἤδη
Εἴη πετραίη τε σκιὴ, καὶ βίβλινος οἶνος,
Μάζα τ' ἀμολγαίη, γάλα τ' αἰγῶν σβεννυμενάων,
Καὶ βοὸς ὑλοφάγοιο κρέας, μήπω τετοκυίης,
Πρωτογόνων τ' ἐρίφων. ἐπὶ δ' αἴθοπα πινέμεν οἶνον,

Ἐν σκιῇ ἑζόμενον, κεκορημένον ἦτορ ἐδωδῆς,
Ἀντίον εὐκραέος ἀνέμου τρέψαντα πρόσωπον,
Κρήνης τ᾽ ἀενάου καὶ ἀπορρύτου, ἥ τ᾽ ἀθόλωτος,
Τρὶς ὕδατος προχέειν, τὸ δὲ τέτρατον ἱέμεν οἴνου.
Δμωσὶ δ᾽ ἐποτρύνειν, Δημήτερος ἱερὸν ἀκτὴν
Δινέμεν, εὖτ᾽ ἂν πρῶτα φανῇ σθένος ὠρίωνος,
Χώρῳ ἐν εὐαεῖ καὶ εὐτροχάλῳ ἐν ἀλωῇ.
Μέτρῳ δ᾽ εὖ κομίσασθαι ἐν ἄγγεσιν. αὐτὰρ ἐπὴν δὴ
Πάντα βίον κατάθηαι ἐπάρμενον ἔνδοθεν οἴκου,
Θῆτ᾽ ἄοικον ποιεῖσθαι, καὶ ἄτεκνον ἔριθον
Δίζεσθαι κέλομαι. χαλεπὴ δ᾽ ὑπόπορτις ἔριθος.
Καὶ κύνα καρχαρόδοντα κομεῖν. μὴ φείδεο σίτου,
Μή ποτέ σ᾽ ἡμερόκοιτος ἀνὴρ ἀπὸ χρήμαθ᾽ ἕληται.
Χόρτον δ᾽ εὐκομίσαι, καὶ συφορτόν, ὄφρα τοι εἴη
Βουσὶ καὶ ἡμιόνοισιν ἐπηετανόν. αὐτὰρ ἔπειτα,
Δμῶας ἀναψῦξαι, φίλα γούνατα, καὶ βόε λῦσαι.
Εὖτ᾽ ἂν δ᾽ ὠρίων καὶ σείριος ἐς μέσον ἔλθῃ
Οὐρανόν, ἀρκτοῦρον δ᾽ ἐσίδῃ ῥοδοδάκτυλος ἠώς,
Ὦ πέρση, τότε πάντας ἀπόδρεπε οἴκαδε βότρυς.
Δεῖξαι δ᾽ ἠελίῳ δέκα ἤματα καὶ δέκα νύκτας,
Πέντε δὲ συσκιάσαι, ἕκτῳ δ᾽ εἰς ἄγγε᾽ ἀφύσσαι,
Δῶρα διωνύσου πολυγηθέος. αὐτὰρ ἐπὴν δὴ
Πληϊάδες θ᾽ ὑάδες τε τό, τε σθένος ὠρίωνος
Δύνωσιν, τότ᾽ ἔπειτ᾽ ἀρότου μεμνημένος εἶναι,
Ὡραίου. πλειὼν δὲ κατὰ χθονὸς ἄρμενος εἴη.

Εἰ

In umbra ſedens, ſaturatus cibo,
Contra temperatum uentum obuerſo uultu,
Fontiſq́; perennis, ac deflui, quiq́; illimis ſit,
Tertiam aquæ partem infunde, quartam uero uini miſce.
Famulis autem impera, Cereris ſacrum munus
Vertere, quando primum apparuerit uis Orionis,
Loco in uentoſo, & bene planata in area,
Menſura uero diligenter recondito in uaſis. ſed poſtquam
Omnem uictum depoſueris ſufficientem intra domum,
Seruum domo carentem conducere, & ſine liberis ancillam
Inquirere iubeo, moleſta eſt autem quæ liberos habet ancilla.
Et canem dentibus aſperum nutrito, nec parcas cibo,
Ne quando tibi interdiu dormiens uir facultates auferat.
Fœnum autem importato, & paleas, ut tibi ſit
Bobus ac mulis annuum pabulum. ſed poſtea
Seruos reſocillato, chara genua, & boues ſolue.
Quum uero Orion & Sirius in medium uenerit
Cœlum, arcturum autem inſpexerit roſea digitis, Aurora,
O Perſa, tunc omnes decerpe domum uuas:
Exponito uero ſoli decem dies, totidemq́; noctes.
Quinq́; autem adumbrato, ſexto in uaſa haurito
Dona lætitiæ datoris Bacchi. Sed poſtquam utiq́;
Pleiadeſq́; hyadeſq́; ac robur Orionis
Occiderint, tunc deinde arationis memor eſto
Tempeſtiuæ, annus uero per terram accommodus ſit.

d

Quod si te nauigationis periculosæ desiderium ceperit,
Quando utiq; Pleiades robur ualidum Orionis
Fugientes, occiderint in obscurum pontum,
Tunc certe uariorum uentorum strident flamina,
Et tunc ne amplius naues habe in nigro ponto.
Terram autem operari memineris, ita ut te iubeo.
Nauem uero in continentem trahito, munitoq; lapidibus
Vndiquaq;, ut arceant uentorum robur humidè flantium,
Sentinam exhauriens, ut ne putrefaciat Iouis imber.
Instrumenta uero congrua omnia domi tuæ reponæ,
Ornatè conseruans nauis alas pontigradæ.
Clauum uero fabrefactum super fumum suspendito.
Ipse autem tempestiuam expectato nauigationem, dum ue-
niat.
Tuncq; nauem celerem ad mare trahito. intus uero onus
Aptum imponito, domum ut lucrum reportes,
Quemadmodum meusq; pater, & tuus, stultißime Persa,
Nauigabat nauibus, uictus indiguus boni.
Qui olim & huc uenit, immensum pontum emensus,
Cuma Aeolide relicta, in naui nigra,
Non reditus fugiens, neq; opulentiam ac facultates,
Sed malam pauperiem, quam Iupiter hominibus dat.
Consedit autem prope Heliconem misero in uico
Ascra, hyeme malo, æstate autem molesto, nunquam bono.
Tu uero ô Persa operum memor esto
Tempestiuorum omnium: de nauigatione uero maximè

Nauem

Εἰ δέ σε ναυτιλίης δυσπεμφέλου ἵμερος αἱρεῖ,
Εὖτ' ἂν πληϊάδες σθένος ὄμβριμον ὠρίωνος
Φεύγουσαι, πίπτωσιν ἐς ἠεροειδέα πόντον,
Δὴ τότε παντοίων ἀνέμων θύουσιν ἀῆται.
Καὶ τότε μηκέτι νῆας ἔχειν ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.
Γῆν δ' ἐργάζεσθαι μεμνημένος, ὥς σε κελεύω.
Νῆα δ' ἐπ' ἠπείρου ἐρύσαι, πυκάσαι τε λίθοισι
Πάντοθεν, ὄφρ' ἴσχωσ' ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων,
Χείμαρον ἐξερύσας, ἵνα μὴ πύθῃ Διὸς ὄμβρος.
Ὅπλα δ' ἐπάρμενα πάντα τεῷ ἐνὶ κάτθεο οἴκῳ,
Εὐκόσμως στολίσας νηὸς πτερὰ ποντοπόροιο.
Πηδάλιον δ' εὐεργὲς ὑπὲρ καπνοῦ κρεμάσασθαι.
Αὐτὸς δ' ὡραῖον μίμνειν πλόον εἰσόκεν ἔλθῃ.
Καὶ τότε νῆα θοὴν ἅλαδ' ἑλκέμεν, ἐν δέ τε φόρτον
Ἄρμενον ἐντύνασθαι, ἵν' οἴκαδε κέρδος ἄρηαι.
Ὥσπερ ἐμός τε πατὴρ, καὶ σὸς, μέγα νήπιε Πέρση,
Πλωΐζεσκε νηυσὶ, βίου κεχρημένος ἐσθλοῦ.
Ὅς ποτε καὶ τῇδ' ἦλθε πολὺν διὰ πόντον ἀνύσσας,
Κύμην Αἰολίδα προλιπὼν, ἐν νηῒ μελαίνῃ,
Οὐκ ἄφενος φεύγων, οὐδὲ πλοῦτόν τε καὶ ὄλβον,
Ἀλλὰ κακὴν πενίην, τὴν Ζεὺς ἄνδρεσσι δίδωσι.
Νάσσατο δ' ἄγχ' Ἑλικῶνος ὀϊζυρῇ ἐνὶ κώμῃ
Ἄσκρῃ, χεῖμα κακῇ, θέρει δ' ἀργαλέῃ, οὐδέποτ' ἐσθλῇ.
Τύνη δ' ὦ Πέρση ἔργων μεμνημένος εἶν,
Ὡραίων πάντων, περὶ ναυτιλίης δὲ μάλιστα.

Νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν, μεγάλῃ δ' ἐνὶ φορτία θέσθαι.
Μείζων μὲν φόρτος, μεῖζον δ' ἐπὶ κέρδεϊ κέρδος
Ἔσσεται, εἴκ' ἄνεμοί γε κακὰς ἀπέχωσιν ἀήτας.
Εὖτ' ἂν ἐπ' ἐμπορίην τρέψας ἀεσίφρονα θυμὸν,
Βούληαι δὲ χρέα τε προφυγεῖν, καὶ λιμὸν ἀτερπῆ,
Δείξω δέ τοι μέτρα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
Οὔτε τι ναυτιλίης σεσοφισμένος, οὔτε τι νηῶν.
Οὐ γάρ πώποτε νηΐ γ' ἐπέπλων εὐρέα πόντον,
Εἰ μὴ εἰς εὔβοιαν ἐξ αὐλίδος. ᾗ ποτ' ἀχαιοὶ
Μείναντες χειμῶνα, πολὺν σὺν λαὸν ἄγειραν
Ἑλλάδος ἐξ ἱερῆς, τροίην ἐς καλλιγύναικα.
Ἔνθα δ' ἐγὼν ἐπ' ἄεθλα δαΐφρονος ἀμφιδάμαντος,
Χαλκίδα τ' εἰσεπέρησα. τὰ δὲ προπεφραδμένα πολλὰ
Ἆθλ' ἔθεσαν παῖδες μεγαλήτορες. ἔνθά με φημὶ
Ὕμνῳ νικήσαντα, φέρειν τρίποδ' ὠτώεντα.
Τὸν μὲν ἐγὼ μούσῃς ἑλικωνιάδεσσ' ἀνέθηκα,
Ἔνθα με τοπρῶτον λιγυρῆς ἐπέβησαν ἀοιδῆς.
Τόσσον τοι νηῶν γε πεπείραμαι πολυγόμφων.
Ἀλλὰ καὶ ὣς ἐρέω ζηνὸς νόον αἰγιόχοιο.
Μοῦσαι γάρ μ' ἐδίδαξαν ἀθέσφατον ὕμνον ἀείδειν.
Ἤματα πεντήκοντα μετὰ τροπὰς ἠελίοιο,
Ἐς τέλος ἐλθόντος θέρεος, καματώδεος ὥρης,
Ὡραῖος πέλεται θνητοῖς πλόος, οὔτε κε νῆα
Καυάξαις, οὔτ' ἄνδρας ἀποφθίσειε θάλασσα,
Εἰ μὴ δὴ πρόφρων γε ποσειδάων ἐνοσίχθων,

Η ζεὺς

Nauem paruam laudato, magnæ uero onera imponito.
Maius quidem onus, maius uero lucrum ad lucrum
Erit, siquidem uenti malos abstineant flatus.
Quando ad mercaturam uerso imprudente animo,
Volueris & debita effugere, & famem inamœnam,
Ostendam tibi modos multisoni maris,
Etsi nunquam nauigandi peritus, neq; nauium.
Neq; enim unquam naui profectus sum ad latum mare,
Nisi in Euboiam ex Aulide, ubi quondam Græci
Expectantes tempestatem, magnum collegerunt exercitum,
Græcia è sacra ad Troiam pulchris puellis præditam.
Illuc ego ad certamina strenui Amphidamantis,
Chalcidemq; intraui. prædeliberata uero multa
Certamina instituerunt iuuenes magnanimi. ubi me fateor
Carmine uincentem tulisse tripodem auritum.
Quem ego quidem Musis Heliconiadibus dicaui,
Vbi me primum sonorum aggredi fecerunt cantum.
Tantum nauium expertus sum, multos clauos habentium.
Sed & sic dico Iouis consilium Aegiochi.
Musæ enim me docuerunt diuinum carmen canere.
Dies quinquaginta post uersiones solis
Ad finem ueniente æstate, laborioso tempore,
Tempestiua est mortalibus nauigatio. nec certe nauem
Fregeris, neq; homines perdiderit mare,
Nisi prouidens Neptunus terræ quassator,

Aut Iupiter immortalium rex uelit perdere.
In his enim summa est simul bonorumq́; malorumq́;.
Tunc uero facilesq́; auræ, & mare innocuum, Me ...
Tranquillum, tunc nauem celerem uentis fretus
Trahito in pontum. onus uero omne bene colloca.
Propera autem quàm celerrime iterum domum redire.
Neq; uero expectato uinumq́; nouum, & autumnalem imbrem,
Et hyemem accedentem, notiq́; molestos flatus,
Qui concitat mare, secutus cœlestem imbrem
Multum, autumnalem: difficilem uero & pontum facit.
Sed alia uerna est nauigatio hominibus:
Nempe cum primum, quantum incedens cornix
Vestigium fecit, tantum folia homini appareant
Summa in ficu, tum sanè imperuium est mare,
Verna autem hæc est nauigatio. non ipsam ego tamen
Probo. neq; enim meo animo grata est,
Quia rapax. ægrè quidē effugeris damnū. sed tamen et hæc
Homines faciunt, stultitia mentis.
Pecunia enim anima est miseris mortalibus.
Miserum uero est mori in fluctibus. Verum te iubeo
Considerare hæc omnia in animo, ut tibi consulo.
Ne uero cauas intra naues omnem substantiam pone,
Sed plura domi relinquito, pauciora uero imponito.
Miserum enim, ponti in fluctibus periculum incidere.
Miserum etiam, siquidē in currū prægrande onus imponens

Ἢ Ζεὺς ἀθανάτων βασιλεὺς ἐθέλῃσιν ὀλέσσαι.
Ἐν τοῖς γὰρ τέλος ἐστὶν ὁμῶς ἀγαθῶν τε κακῶν τε.
Τῆμος δ' εὐκρινέες τ' αὖραι, καὶ πόντος ἀπήμων,
Εὔκηλος. τότε νῆα θοὴν ἀνέμοισι πιθήσας,
Ἑλκέμεν εἰς πόντον. φόρτον δ' εὖ πάντα τίθεσθαι.
Σπεύδειν δ' ὅττι τάχιστα πάλιν οἶκόνδε νέεσθαι.
Μὴ δὲ μένειν οἶνόν τε νέον, καὶ ὀπωρινὸν ὄμβρον,
Καὶ χειμῶν' ἐπιόντα, νότοιό τε δεινὰς ἀήτας,
Ὅς τ' ὤρινε θάλασσαν ὁμαρτήσας Διὸς ὄμβρῳ,
Πολλῷ ὀπωρινῷ, χαλεπὸν δέ τε πόντον ἔθηκεν.
Ἄλλος δ' εἰαρινὸς πέλεται πλόος ἀνθρώποισιν.
Ἦμος δὴ τὸ πρῶτον, ὅσον τ' ἐπιβᾶσα κορώνη
Ἴχνος ἐποίησεν, τόσσον πέταλ' ἀνδρὶ φανείῃ,
Ἐν κράδῃ ἀκροτάτῃ, τότε δ' ἄμβατός ἐστι θάλασσα.
Εἰαρινὸς δ' οὗτος πέλεται πλόος. οὔ μιν ἔγωγε
Αἴνημ' οὐ γὰρ ἐμῷ θυμῷ κεχαρισμένος ἐστὶν,
Ἁρπακτός. χαλεπῶς κε φύγοις κακόν. ἀλλά νυ καὶ τὰ
Ἄνθρωποι ῥέζουσιν ἀιδρείῃσι νόοιο.
Χρήματα γὰρ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσι.
Δεινὸν δ' ἐστὶ θανεῖν μετὰ κύμασιν. ἀλλά σ' ἄνωγα,
Φράζεσθαι τάδε πάντα μετὰ φρεσὶν, ὥς σ' ἀγορεύω.
Μὴ δ' ἐν νηυσὶν ἅπαντα βίον κοίλῃσι τίθεσθαι.
Ἀλλὰ πλέω λείπειν, τὰ δὲ μείονα φορτίζεσθαι.
Δεινὸν γὰρ πόντου μετὰ κύμασι πήματι κύρσαι.
Δεινὸν δ' εἴ κ' ἐπ' ἄμαξαν ὑπέρβιον ἄχθος ἀείρας,

Ἄξονα καυάξαις, τὰ δὲ φορτί' ἀμαυρωθείη.
Μέτρα φυλάσσεσθαι. καιρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος.
Ὡραῖος δὲ γυναῖκα τεὸν ποτὶ οἶκον ἄγεσθαι,
Μήτε τριηκόντων ἐτέων μάλα πόλλ' ἀπολείπων,
Μήτ' ἐπιθεὶς μάλα πολλά. γάμος δέ τοι ὥριος οὗτος.
Ἡ δὲ γυνὴ τέτορ' ἡβώοι, πέμπτῳ δὲ γαμοῖτο.
Παρθενικὴν δὲ γαμεῖν, ὥς κ' ἤθεα κεδνὰ διδάξῃς.
Τὴν δὲ μάλιστα γαμεῖν, ἥτις σέθεν ἐγγύθι ναίει,
Πάντα μάλ' ἀμφὶς ἰδών, μὴ γείτοσι χάρματα γήμῃς.
Οὐ μὲν γάρ τοι γυναικὸς ἀνὴρ ληΐζετ' ἄμεινον
Τῆς ἀγαθῆς. τῆς δ' αὖτε κακῆς οὐ ῥίγιον ἄλλο,
Δειπνολόχης, ἥτ' ἄνδρα καὶ ἴφθιμόν περ ἐόντα
Εὕει ἄτερ δαλοῦ, καὶ ὠμῷ γήραϊ δῶκεν.
Εὖ δ' ὄπιν ἀθανάτων μακάρων πεφυλαγμένος εἶναι.
Μὴ δὲ κασιγνήτῳ ἶσον ποιεῖσθαι ἑταῖρον.
Εἰ δέ κε ποιήσῃς, μή μιν πρότερος κακὸν ἔρξῃς.
Μὴ δὲ ψεύδεσθαι γλώσσης χάριν. εἰ δέ κεν ἄρχῃ
Ἤ τι ἔπος εἰπὼν ἀποθύμιον, ἠὲ καὶ ἔρξας,
Δὶς τόσα τίνυσθαι μεμνημένος. εἰ δέ κεν αὖθις
Ἡγῆτ' ἐς φιλότητα, δίκην δ' ἐθέλῃσι παρασχεῖν,
Δέξασθαι. δειλός τι ἀνὴρ φίλον ἄλλοτε ἄλλον
Ποιεῖται. σὲ δὲ μή τι νόον κατελεγχέτω εἶδος.
Μὴ δὲ πολύξεινον, μὴ δ' ἄξεινον καλέεσθαι.
Μὴ δὲ κακῶν ἕταρον, μὴ δ' ἐσθλῶν νεικεστῆρα.
Μηδέ ποτ' οὐλομένην πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ

Τέτλαθ'

Axem fregeris, onera uero intereant.
Mediocritatem obserua. occasio uero in omnibus optima. nota
Maturus autem uxorem tuam ad domum ducito,
Neq; triginta annis ualde multum deficiens,
Neq; superans multum: nuptiæ uero tempestiuæ hæ.
Mulier autem quarto supra decimum anno pubescat, quinto nubat.
Virginem uero ducito, ut mores castos doceas.
Eam uero potissimum ducito, quæ te prope habitat, (cas.
Omnia diligenter circũ cõtemplatus, ne uicinis ludibria du-
Neq; enim muliere quicquam uir sortitur melius
Bona: rursus uero mala non durius aliud,
Commessatrice: quæ uirum tametsi fortem
Torret sine face, & crudæ senectæ tradit.
Bene uero animaduersionẽ immortalium deorũ obseruato.
Neq; fratri æqualem facito amicum.
Quod si feceris, ne ipsum prior malo afficias.
Ne uero mentiaris linguæ gratiam. Sin autem cœperis
Aut uerbum aliquod locutus infestum, aut faciens,
Bis tantum puniri memineris. Sin uero rursus
Redeat ad amicitiam, pœnam autem uelit præstare,
Suscipe. miser namq; uir amicum aliàs alium
Facit. te uero ne quid animo coarguat uultus.
Ne uero multorum hospes, neue nullius hospes dicaris:
Neue malorum socius, neq; bonorum conuiciator.
Neq; unquã miserã pauperiem, animi cõsumptricẽ, homini

Sustineas exprobrare, diuorum munus immortalium.
Linguæ certe thesaurus inter homines optimus
Parcæ: plurima uero gratia ad mensuram euntis.
Quod si malum dixeris, forsan & ipse maius audies.
Neq; publici conuiuij grauis accessor esto.
Nam ex publico plurima gratia, sumptusq; minimus.
Neq; unquam de mane Ioui libato nigrum uinum,
Manibus illotis, neq; alijs immortalibus:
Neq; enim illi exaudiunt, respuunt uero etiam preces.
Neq; contra solem uersus erectus meijto.
Sed postquam occiderit, memor usq; ad orientem.
Neq; in uia, neq; extra uiam progrediendo mingas,
Neq; denudatus. deorum quippe noctes sunt.
Sedens uero diuinus, uir & prudens,
Aut idem ad parietem accedens bene septæ domus,
Neq; pudenda semine pollutus intra domum
Focum iuxta reuelato, sed caueto.
Neq; ab infami sepulchro reuersus
Seminato progeniem, sed deorum à conuiuio.]
Nec unquam perennium fluuiorum limpidam aquam
Pedibus transito priusquam oraueris, aspiciens pulchra flu-
enta,
Manus lotus amœna aqua limpida.
Qui fluuium transierit, malitia uero manus illotus,
Ei succensent dij, & damna dant in posterum.
Ne uero à manu deorum in celebri conuiuio

Siccum

Τέτλαθ' ὀνειδίζειν, μακάρων δόσιν αἰὲν ἐόντων.
Γλώσσης τοι θησαυρὸς ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστος,
Φειδωλῆς. πλείστη δὲ χάρις κατὰ μέτρον ἰούσης.
Εἰ δὲ κακὸν εἴποις, τάχα κ' αὐτὸς μεῖζον ἀκούσαις.
Μὴ δὲ πολυξείνου δαιτὸς δυσπέμφελος εἶναι.
Ἐκ κοινοῦ πλείστη δὲ χάρις, δαπάνη τ' ὀλιγίστη.
Μὴ δέ ποτ' ἐξ ἠοῦς Διὶ λείβειν αἴθοπα οἶνον
Χερσὶν ἀνίπτοις, μὴ δ' ἄλλοις ἀθανάτοισιν.
Οὐ γὰρ τοίγε κλύουσιν, ἀποπτύουσι δέ τ' ἀράς.
Μὴ δ' ἄντ' ἠελίοιο τετραμμένος ὀρθὸς ὀμιχεῖν.
Αὐτὰρ ἐπεί κε δύῃ μεμνημένος ἔστ' ἀνιόντα,
Μήτ' ἐν ὁδῷ, μήτ' ἐκτὸς ὁδοῦ προβάδην οὐρήσῃς.
Μὴ δ' ἀπογυμνωθείς, μακάρων τοι νύκτες ἔασιν.
Ἑζόμενος δ' ὅγε θεῖος ἀνήρ, πεπνυμένα εἰδώς,
Ἤ ὅγε πρὸς τοῖχον πελάσας εὐερκέος αὐλῆς.
Μὴ δ' αἰδοῖα γονῇ πεπαλαγμένος ἔνδοθεν οἴκου,
Ἑστίῃ ἐμπελαδὸν παραφαινέμεν, ἀλλ' ἀλέασθαι.
Μὴ δ' ἀπὸ δυσφήμοιο τάφου ἀπονοστήσαντα
Σπερμαίνειν γενεήν, ἀλλ' ἀθανάτων ἀπὸ δαιτός.
Μηδέ ποτ' ἀενάων ποταμῶν καλλίρροον ὕδωρ
Ποσσὶ περᾶν, πρίν γ' εὔξῃ ἰδὼν ἐς καλὰ ῥέεθρα,
Χεῖρας νιψάμενος πολυηράτῳ ὕδατι λευκῷ.
Ὃς ποταμὸν διαβῇ, κακότητι δὲ χεῖρας ἄνιπτος,
Τῷ δὲ θεοὶ νεμεσῶσι, καὶ ἄλγεα δῶκαν ὀπίσσω.
Μὴ δ' ἀπὸ πεντόζοιο θεῶν ἐνὶ δαιτὶ θαλείῃ

Αὖον ἀπὸ χλωροῦ τάμνειν αἴθωνι σιδήρῳ.
Μηδέποτ' οἰνοχόην τιθέμεν κρητῆρος ὕπερθεν
Πινόντων. ὀλοὴ γὰρ ἐπ' αὐτῷ μοῖρα τέτυκται.
Μὴ δὲ δόμον ποιῶν ἀνεπίξεστον καταλείπειν,
Μή τι ἐφεζομένη κρώζῃ λακέρυζα κορώνη.
Μὴ δ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπιῤῥέκτων ἀνελόντα
Ἔσθειν, μὴ δὲ λόεσθαι, ἐπεὶ καὶ τοῖς ἔνι ποινή.
Μὴ δ' ἐπ' ἀκινήτοισι καθίζειν, οὐ γὰρ ἄμεινον,
Παῖδα δυωδεκαταῖον, ὅτ' ἀνέρ' ἀνήνορα ποιεῖ.
Μὴ δὲ δυωδεκάμηνον. ἴσον καὶ τοῦτο τέτυκται.
Μὴ δὲ γυναικείῳ λουτρῷ χρόα φαιδρύνεσθαι
Ἀνέρα. λευγαλέη γὰρ ἐπὶ χρόνον ἔστ' ἐπὶ καὶ τῷ
Ποινή. μὴ δ' ἱεροῖσιν ἐπ' αἰθομένοισι κυρήσας
Μωμεύειν ἀΐδηλα. θεός τοι καὶ τὰ νεμεσσᾷ.
Μηδέποτ' ἐν προχοῇ ποταμῶν ἅλαδε προρεόντων,
Μὴ δ' ἐπὶ κρηνάων οὐρεῖν, μάλα δ' ἐξαλέασθαι,
Μὴ δ' ἐναποψύχειν. τὸ γὰρ οὔ τοι λώϊόν ἐστιν.
Ὧδ' ἔρδειν. δεινὴν δὲ βροτῶν ὑπαλεύεο φήμην.
Φήμη γάρ τε κακὴ πέλεται, κούφη μὲν ἀεῖραι
Ῥεῖα μάλ', ἀργαλέη δὲ φέρειν, χαλεπὴ δ' ἀποθέσθαι.
Φήμη δ' οὔ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥν τινα πολλοὶ
Λαοὶ φημίζουσι, θεός νύ τις ἐστὶ καὶ αὐτή.

Siccum à uiridi reseca nigro ferro.
Neq; unquam patinam libatoriam pone super craterem
Bibentium. perniciosum enim in ipso fatum est situm.
Neq; domum faciens imperfectam relinquito,
Ne quo pacto insidens crocitet stridula cornix.
Neq; à pedatis ollis nondum initiatis rapiens
Comedito, neq; lauator: quia & hisce noxa inest.
Neq; super immobilibus locato (non enim bonum est)
Puerum duodennem: quia uirum inertem facit.
Neq; duodecim mensium: æquale & hoc est.
Neq; muliebri in balneo corpus abluito
Vir: grauis enim ad tempus est & in hoc ipso
Pœna. neq; in sacrificia accensa incidens,
Reprehende arcana. Deus quippe & hæc indigne fert.
Nec unquam in alueo fluuiorum mare influentium,
Neq; in fontium, meijto: ualde autem euitato.
Neq; incacato: id enim nihilo est melius.
Sic facito. grauem uero mortalium euitato famam.
Fama enim mala est, leuis quidem leuatu
Facillimè, molesta uero portatu, difficilisq; depositu.
Fama uero nulla prorsus perit: quam quidem multi
Populi diuulgant. quippe dea quædam est & ipsa.

HESIODI DIES.

Dies uero ex Ioue obseruans bene, secundum sortem
Præcipe seruis, tricesimam mensis optimam
Ad opera inspiciendum, dimensumq; diuidendum,
Nempe cum ueritatem populi iudicantes agunt.
Hæ enim dies sunt Ioue à prudente
Primum: nouilunium, quartaq;, & septima sacra dies.
Hac enim Apollinem aurienscm genuit Latona.
Octauaq; & nona ambæ dies mensis
Egregie crescentis, ad curandum opera mortalium.
Vndecima uero, duodecimaq;, ambæ quidem bonæ:
Hæc quidem tondendis ouibus, illa lætis segetibus metendis.
Duodecima tamen undecima multo melior:
Hac enim net fila in aëre suspensus araneus,
Die expleta, quum & prudens formica aceruum colligit.
Hac telam ordiatur mulier, proponatq; opus.
Mensis autem inchoati decimatertia caueto
Sementem incipere, plantis uero inserendis optima est.
Sexta uero media ualde incommoda est plantis,
Viripara bona, puellæ uero non utilis est
Neq; gignendæ primum, nec nuptijs tradendæ.
Nec prima quidem sexta puellæ gignendæ
Apta est, sed hœdis castrandis, & gregibus ouium,

Stabuloq;

ΗΣΙΟΔΟΥ ΗΜΕΡΑΙ.

Ἤματα δ' ἐκ Διόθεν πεφυλαγμένος εὖ, κατὰ μοῖραν
Πεφραδέμεν δμώεσσι, τριηκάδα μηνὸς ἀρίστην
Ἔργα τ' ἐποπτεύειν, ἠδ' ἁρμαλιὴν δατέασθαι,
Εὖτ' ἂν ἀληθείην λαοὶ κρίνοντες ἄγωσιν.
Αἱ δὲ γὰρ ἡμέραι εἰσὶ Διὸς παρὰ μητιόεντος,
Πρῶτον ἔνη, τετράς τε, καὶ ἑβδόμη ἱερὸν ἦμαρ,
Τῇ γὰρ Ἀπόλλωνα χρυσάορα γείνατο Λητώ.
Ὀγδοάτη τ' ἐνάτη τε, δύω γε μὲν ἤματα μηνὸς
Ἔξοχ' ἀεξομένοιο, βροτήσια ἔργα πένεσθαι.
Ἑνδεκάτη δὲ, δυωδεκάτη τ', ἄμφω γε μὲν ἐσθλαί,
Ἡ μὲν ὄϊς πείκειν, ἡ δ' εὔφρονα καρπὸν ἀμᾶσθαι.
Ἡ δὲ δυωδεκάτη τῆς ἑνδεκάτης μέγ' ἀμείνων.
Τῇ γάρ τοι νεῖ νήματ' ἀερσιπότητος ἀράχνης,
Ἤματος ἐκ πλείου, ὅτε τ' ἴδρις σωρὸν ἀμᾶται.
Τῇ δ' ἱστὸν στήσαιτο γυνὴ, προβάλοιτό τε ἔργον.
Μηνὸς δ' ἱσταμένου τρισκαιδεκάτην ἀλέασθαι,
Σπέρματος ἄρξασθαι. φυτὰ δ' ἐνθρέψασθαι ἀρίστη.
Ἕκτη δ' ἡ μέσση μάλ' ἀσύμφορός ἐστι φυτοῖσι,
Ἀνδρογόνος τ' ἀγαθή. κούρῃ δ' οὐ σύμφορός ἐστιν,
Οὔτε γενέσθαι πρῶτ' οὔτ' ἂρ γάμου ἀντιβολῆσαι.
Οὐδὲ μὲν ἡ πρώτη ἕκτη, κούρῃ τε γενέσθαι
Ἄρμενος. ἀλλ' ἐρίφους τάμνειν, καὶ πώεα μήλων.

Σηκόν τ' ἀμφιβαλεῖν ποιμνήϊον ἤπιον ἦμαρ.
Ἐσθλὴ δ' ἀνδρογόνος. φιλέει δέ τε κέρτομα βάζειν,
Ψεύδεα θ' αἱμυλίους τε λόγους, κρυφίους τ' ὀαρισμούς.
Μηνὸς δ' ὀγδοάτῃ κάπρον καὶ βοῦν ἐρίμυκον
Ταμνέμεν, οὐρῆας δὲ δυωδεκάτῃ ταλαεργούς.
Εἰκάδι δ' ἐν μεγάλῃ πλέῳ ἤματι ἵστορα φῶτα
Γείνασθαι. μάλα γάρ τε νόον πεπυκασμένος ἐστίν.
Ἐσθλὴ δ' ἀνδρογόνος δεκάτη. κούρῃ δέ τε τετράς
Μέσση. τῇ δέ τε μῆλα καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς,
Καὶ κύνα καρχαρόδοντα καὶ οὐρῆας ταλαεργούς
Πρηΰνειν, ἐπὶ χεῖρα τιθείς. πεφύλαξο δὲ θυμῷ
Τετράδ' ἀλεύασθαι φθίνοντός θ' ἱσταμένου τε,
Ἄλγεα θυμοβορεῖν μάλα τοι τετελεσμένον ἦμαρ.
Ἐν δὲ τετάρτῃ μηνὸς ἄγεσθαι δ' ἐς οἶκον ἄκοιτιν,
Οἰωνοὺς κρίνας, οἳ ἐπ' ἔργματι τούτῳ ἄριστοι.
Πέμπτας δ' ἐξαλέασθαι, ἐπεὶ χαλεπαί τε καὶ αἰναί.
Ἐν πέμπτῃ γάρ φασιν ἐριννύας ἀμφιπολεύειν,
Ὅρκον τιννυμένας, τὸν Ἔρις τέκε πῆμ' ἐπιόρκοις.
Μέσσῃ δ' ἑβδομάτῃ Δημήτερος ἱερὸν ἀκτὴν
Εὖ μάλ' ὀπιπεύοντα ἐϋτροχάλῳ ἐν ἀλωῇ
Βάλλειν. ὑλοτόμον τε ταμεῖν θαλαμήϊα δοῦρα,
Νήϊά τε ξύλα πολλά, τά τ' ἄρμενα νηυσὶ πέλονται.
Τετράδι δ' ἄρχεσθαι νῆας πήγνυσθαι ἀραιάς.
Εἰνὰς δ' ἡ μέσση ἐπὶ δείελα λώϊον ἦμαρ.
Πρωτίστη δ' εἰνὰς παναπήμων ἀνθρώποισιν.

Ἐσθλὴ

Stabuloq; circum sepiendo pastorali benigna dies est,
Bona uero uiripara, amatq; conuicia loqui,
Mendaciaq;, & blandos sermones, & occulta colloquia.
Mensis uero octaua caprum, & bouem mugientem
Occidito, mulos autem duodecima laboriosos.
Vicesima uero in magna, plena die, prudentem uirum
Generato: ualde enim bonæ est indolis.
Bona autem uiripara decima, puellæ uero & quarta
Media. hac uero & oues, & curuipedes boues,
Et canem asperis dentibus, mulosq; laboriosos
Cicurato, sub manum ponens. cautus uero est animo,
Vt quartam uites desinentis & inchoati mensis,
Doloribus conficiendo animo ualde hæc accõmoda est dies.
Quarta autem mensis uxorem domum ducito,
Obseruatis auibus, quæ ad hanc rem sunt optimæ.
Quintas uero euitato: quia difficiles sunt, & graues.
In quinta enim aiunt furias obambulare,
Periurium uindicantes: quod malum Contentio genuit periuris.
Media uero septima Cereris sacrum munus
Diligenter inspiciens, bene æquata in area
Ventilato, roborumq; sector incidito cubicularia ligna,
Naualiaq; ligna multa, & quæ nauibus congrua sunt.
Quarta uero incipito naues compingere hiantes.
Nona autem media pomeridiana melior dies.
Prima uero nona prorsus innoxia hominibus.

Bona siquidem est & ad plantandum, & ad generandum,
Tam uiro quàm mulieri, nec unquam prorsus mala dies.
Sed pauci rursus sciunt tertium nonum mensis optimum
Implendis dolijs, & sub iugum ponendo collo
Bobus & mulis & equis celeribus.
Nauem bene clauatam celerem in nigrum pontum
Trahito. sed pauci uera intelligunt.
Quarta uero aperi dolium. præ omnibus sacra dies est
Media. pauci uero rursum post uicesimam mensis optimam,
Aurora uigente, pomeridiana uero est deterior.
Et hæ quidem dies sunt hominibus magno commodo.
Cæteræ autem incertæ, sine sorte, nihil ferentes.
Sed alius aliam laudat, pauci uero norunt.
Interdum nouerca est dies, interdum mater.
Harum beatusq́; & felix, qui hæc omnia
Sciens operatus fuerit, inculpatus dijs,
Auguria obseruans, & præuaricationes euitans.

FINIS HESIODI
Operum & Dierum.

Ἐσθλὴ μὲν γάρ τ᾽ ἠδὲ φυτευέμεν, ἠδὲ γενέσθαι,
Ἀνέρι τ᾽ ἠδὲ γυναικί. καὶ οὔποτε πάγκακον ἦμαρ.
Παῦροι δ᾽ αὖτ᾽ ἴσασι τρισεινάδα μηνὸς ἀρίστην,
Ἄρξασθαί τε πίθου, καὶ ἐπὶ ζυγὸν αὐχένι θεῖναι
Βουσὶ καὶ ἡμιόνοισι καὶ ἵπποις ὠκυπόδεσσι.
Νῆα πολυκληΐδα θοὴν εἰς οἴνοπα πόντον
Εἰρύμεναι. παῦροι δέ τ᾽ ἀληθέα κικλήσκουσιν.
Τετράδι δ᾽ οἶγε πίθον. πέρι πάντων ἱερὸν ἦμαρ
Μέσσῃ. παῦροι δ᾽ αὖ τε μετ᾽ εἰκάδα μηνὸς ἀρίστην
Ἠοῦς γινομένης, ἐπὶ δείελα δ᾽ ἐστὶ χερείων.
Αἵδε μὲν ἡμέραι εἰσὶν ἐπιχθονίοις μέγ᾽ ὄνειαρ.
Αἱ δ᾽ ἄλλαι μετάδουποι, ἀκήριοι, οὔ τι φέρουσαι.
Ἄλλος δ᾽ ἀλλοίην αἰνεῖ, παῦροι δέ τ᾽ ἴσασιν.
Ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ.
Τάων εὐδαίμων τε καὶ ὄλβιος, ὃς τάδε πάντα
Εἰδὼς, ἐργάζηται ἀναίτιος ἀθανάτοισιν,
Ὄρνιθας κρίνων, καὶ ὑπερβασίας ἀλεείνων.

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΤΟΥ ΗΣΙΟ-
δου ἔργων καὶ ἡμερῶν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣΠΙΔΟΣ.

Τάφιοι στρατεύσαντες ἐπὶ τὰς ἠλεκτρύονος βοῦς, ἀνεῖλον σὺν τοῖς ἀλκμήνης ἀδελφοὺς, τῶν θρεμμάτων ὑπεραγωνιζομένους. τοῦ δὲ ἀμφιτρύωνος βουλομένου αὐτῇ συνελθεῖν, οὐ πρότερον αὐτῷ ὑπέσχετο, πρὶν ἢ παρὰ τῶν ἀδελφοκτόνων εἰσπράξηται τιμωρίαν. ὁ δὲ ἐπιστρατεύσας, ἀνεῖλεν αὐτούς. κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν νύκτα συνέρχονται αὐτῇ ἀμφότεροι, ὅ, τε ζεὺς καὶ ὁ ἀμφιτρύων. ὁ μὲν ἐκ τοῦ πολέμου ὑποστρέψας, ζεὺς δὲ βουληθεὶς τοῖς ἀνθρώποις βοηθὸν γεννῆσαι. ἡ δὲ κύει, ἐκ μὲν ἀμφιτρύωνος ἰφικλέα, ἐκ δὲ διὸς ἡρακλέα. ὃς καὶ ἐπὶ κύκνον ἄρεος υἱὸν, ἡνίοχον ἔχων ἰόλαον, στρατεύεται. ὃς σὺν τὰς δεκάδας ἄγοντας εἰς πυθὼ, περιεσύλα. σκεπασθεὶς οὖν ἡφαιστοτεύκτῳ ἀσπίδι, πρόσεισιν εἰς τραχῖνα πρὸς κήϋκα. συμβαλὼν δὲ τῷ κύκνῳ, αὐτὸν μὲν ἀναιρεῖ. τὸν δὲ ἄρην ὑπερασπίζοντα τοῦ υἱοῦ, κατὰ μηρὸν τιτρώσκει. καὶ οὕτως ἔρχεται πρὸς κήϋκα. ἦν δὲ ὁ κύκνος, γαμβρὸς κήϋκος, ἐπὶ θυγατρὶ θεμιστονόμῃ.

Ησιόδου

ARGVMENTVM SCVTI.

TAphij militantes ad Electryonis boues, interfecerunt Alcmenæ fratres, iumentorum defensores. Amphitryone autẽ uolente ipsi coire, non prius ei promisit, quàm fratricidarum faceret uindictam. Ille autem immilitãs, interfecit eos. Sed in eadem nocte coëunt ipsi, utriq;, Iupiter & Amphitryon: hic quidem ex bello reuersus, Iupiter autem uolens hominibus auxiliatorem generare. Illa uero parit ex Amphitryone quidem Iphicleũ, ex Ioue autem Herculem. qui & contra Cygnum Martis filium, aurigam habens Iolaum, militat: qui decimas ducentes ad Pytho, depredatur. Protectus igitur per Vulcanum facto scuto, accedit ad Trachina, ad Ceycem. Congressusq; cum Cygno, ipsum quidem interemit, Martem uero scuto defendentem filium, in crure uulnerat. Atq; ita uenit ad Ceycem. Erat autem Cygnus gener Ceycis, ob filiam Themisto-nomen.

HESIODI SCVTVM HERCVLIS.

HEV *qualis relinquẽs domos, & patriam terram,*
Venit ad Thebas, *cum simili Marti Amphitryone,*
Alcmene, filia populos seruãtis Ele*ctryonis,*
Quæ certe mulierum genus ornabat feminearum,
Et pulchritudine & magnitudine. animi aũt nulla contendebat
Earum, quas mortales mortalibus pepererunt concubentes.
Huius & ab capite, & palpebris nigris,
Tale spirabat, quale & aureæ Veneris.
Quæ & tantum in animo suum honorabat maritum
Quantum nondum aliqua honorauit mulierum feminearũ.
Attamen patrem bonum interfecit, ui domans,
Iratus pro bobus. relinquens autem ille patriam terram,
Ad Thebas *supplex uenit, scuta ferentes* Cadmeos,
Vbi ille domos habitauit cum pudica uxore,
Seorsum sine desiderato amore. non enim sibi licuit
Prius lectũ cõscendere pulchras suras habẽtis Electryonis,
Quàm cædem ultus est fratrum magnanimorum
Suæ uxoris. mollificante autem combußit igne uicos
Virorum heroum, Taphiorum *&* Teleboarum.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΠΟΝΗΜΑ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΣΠΙΔΟΣ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ.

Η Οἵη προλιποῦσα δόμους, καὶ πατρίδα γαῖαν,
Ηλυθεν ἐν θήβας, μετ' ἀρήϊον ἀμφιτρύωνα,
Αλκμήνη θυγάτηρ λαοσσόου ἠλεκτρύωνος,
Η ῥα γυναικῶν φῦλον ἐκαίνυτο θηλυτεράων,
Εἴδεΐ τε μεγέθει τε. νόον γε μὲν οὔτις ἔριζε
Τάων, ἃς θνηταὶ θνητοῖς τέκον εὐνηθεῖσαι.
Τῆς, καὶ ἀπὸ κρῆθεν, βλεφάρων τ' ἀπὸ κυανέων,
Τοῖον ἄηθ' οἷόν τε πολυχρύσου ἀφροδίτης.
Η δὲ καὶ ὣς κατὰ θυμὸν ἑὸν τίεσκεν ἀκοίτην,
Ως οὔ πωτις ἔτισε γυναικῶν θηλυτεράων.
Η μὲν πατέρ' ἐσθλὸν ἀπέκτανεν ἶφι δαμάσσας,
Χωσάμενος περὶ βουσί. λιπὼν δ' ὅτε πατρίδα (γαῖαν,
Ες θήβας ἱκέτευσε φερεσσακέας καδμείους,
Ενθ' ὅγε δώματ' ἔναιε σὺν αἰδοίῃ παρακοίτι,
Νόσφιν ἄτερ φιλότητος ἐφιμέρου. οὐ γάρ οἱ ἦεν
Πρὶν λεχέων ἐπιβῆναι ἐυσφύρου ἠλεκτρυώνης,
Πρίν γε φόνον τίσαιτο κασιγνήτων μεγαθύμων
Ης ἀλόχου. μαλερῷ δὲ καταφλέξαι πυρὶ κώμας
Ανδρῶν ἡρώων ταφίων, ἰδὲ τηλεβοάων.

Ως γάρ οἱ διέκειτο, θεοὶ δ᾽ ἐπιμάρτυροι ἦσαν.
Τῶν ὅ γ᾽ ὀπίζετο μῆνιν, ἐπείγετο δ᾽ ὅττι τάχιστα,
Εκτελέσαι μέγα ἔργον, ὅ οἱ διόθεν θέμις ἦεν.
Τῷ δ᾽ ἅμα ἱέμενοι πολέμοιό τε φυλόπιδός τε
Βοιωτοὶ πλήξιπποι, ὑπὲρ σακέων πνείοντες,
Λοκροί τ᾽ ἀγχέμαχοι, καὶ φωκῆες μεγάθυμοι,
Εσποντ᾽ ἦρχε δὲ τοῖσιν ἐὺς πάϊς ἀλκαίοιο,
Κυδιόων λαοῖσι. πατὴρ δ᾽ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
Αλλην μῆτιν ὕφαινε μετὰ φρεσίν, ὄφρα θεοῖσιν
Ανδράσιν ἀλφηστῇσιν ἀρῆς ἀλκτῆρα φυτεύσαι.
Ωρτο δ᾽ ἀπ᾽ οὐλύμποιο δόλον φρεσὶ βυσσοδομεύων,
Ιμείρων φιλότητος ἐϋζώνοιο γυναικός,
Εννύχιος. τάχα δ᾽ ἷξε τυφαόνιον. τότε δ᾽ αὖθις
Φίκιον ἀκρότατον προσεβήσατο μητιέτα ζεύς.
Ενθα καθεζόμενος, φρεσὶ μήδετο θέσκελα ἔργα.
Αὐτῇ μὲν γὰρ νυκτὶ τανυσφύρου ἠλεκτρυώνης,
Εὐνῇ καὶ φιλότητι μίγη, τέλεσεν δ᾽ ἄρ᾽ ἐέλδωρ.
Αὐτῇ δ᾽ ἀμφιτρύων λαοσσόος, ἀγλαὸς ἥρως,
Εκτελέσας μέγα ἔργον, ἀφίκετο ὅνδε δόμονδε.
Οὐδ᾽ ὅ γ᾽ ἐπὶ δμῶας καὶ ποιμένας ἀγροιώτας
Ωρτ᾽ ἰέναι, πρίν γ᾽ ἧς ἀλόχου ἐπιβήμεναι εὐνῆς.
Τοῖος γὰρ κραδίην πόθος αἴνυτο ποιμένα λαῶν.
Ως δ᾽ ὅτ᾽ ἀνὴρ ἀσπαστὸν ὑπεκπροφύγοι κακότητα,
Νούσου ὑπ᾽ ἀργαλέης, ἢ καὶ κρατεροῦ ὑπὸ δεσμοῦ,
Ως ῥα τότ᾽ ἀμφιτρύων χαλεπὸν πόνον ἐκτολμήσας,

Ασπα-

Sic enim sibi constitutum erat. dij autem testes erant,
Quorum ille curabat iram. & festinabat quàm celerrime
Perficere magnum opus, quod sibi ex Ioue fas erat.
Hunc autem simul, cupientes & belli & persecutionis
Bœoti, percussores equorum, super scuta spirantes,
Et Locri breuibus armis pugnatores, et Phocenses magnani
Sequebantur. dux autem istis erat bonus filius Alcei, (mi,
Iactabundus populis. pater autem hominumq; deorumq;
Aliud consilium texebat in mentibus, ut dijs (raret.
Et hominibus artiū inuentoribus nocumenti expulsorē gene
Statim uero descendit ab olympo dolum mentibus struens,
Desiderans amorem bene cinctæ mulieris,
Nocturnus. cito autem uenit Typhaonium. Tunc aūt rursus
Phicium summum ascendit consultor Iupiter,
Vbi sedens mentibus cogitauit stupida opera.
Eadem quidem enim nocte extensum pedē habentis Alcmenæ filiæ Electrionis,
Lecto & amore mistus est, & perficit desiderium.
Eadem autem & Amphitryon populorum defensor, inclytus heros,
Perficiens magnum opus, uenit suam domum,
Neq; ille ad famulos & pastores agrestes
Perrexit ire, priusquam suæ uxoris conscenderet lectum.
Talis enim cor cupiditas capiebat pastorem populorum.
Vt autem quando uir libenter effugeret calamitatem
Egritudine ab molesta, uel etiam à forti uinculo:
Sic tunc Amphitryon grauem laborem finiens,

Libenterq́; & amice suam domum peruenit.
Nocturnus autem concubuit sua cum ueneranda uxore,
Delectatus donis ualde pulchræ Veneris.
Illa autem deo domita, & uiro ualde præstantißimo,
Thebis septem portas habentibus gemellos generauit filios:
Non tamen similia sapientes, fratres quamuis fuerunt:
Hunc quidem peiorem, illum autem rursus ualde meliorem uirum,
Grauemq́; fortemq́;, uim Herculeam:
Hunc quidē subdomita nigras facienti nubes Ioui Saturnio,
Sed Iphicleum lancea seruanti populos Amphitryoni,
Distinctam prolem. hunc quidem mortali uiro admista,
Illum autem Ioui Saturnio, deorum significatori omnium:
Qui & Cygnum interfecit, Martis filium magnanimum.
Inuenit enim in luco longè sagittantis Apollinis,
Ipsum, & patrem suum Martem insatiabilem bello,
Armis coruscantes, splendorem ut ignis ardentis,
Stantes in curru. terram uero uerberabant ueloces equi,
Pungentes ungulis. puluis autem circa ipsos utrinq; spargebatur,
Trita plicatis curribus, & pedibus equorum.
Currus autem bene facti & orbitæ circumstrepebant,
Equis currere cupientibus. lætatus aūt est Cygnus irreprehēsibilis,
Sperans Iouis filium bellicosum, & aurigatorem,
Ferro scindere, & inclyta arma spoliare.
Sed sibi factas supplicationes nō exaudiuit Phœbus Apollo.
Ipse enim sibi concitauit uim Herculeam.

Omne

Ἀσπασίως τε φιλίως τε ἑὸν δόμον εἰσαφίκανε.
Παννύχιος δ᾽ ἄρ᾽ ἔλεκτο σὺν αἰδοίῃ παρακοίτι,
Τερπόμενος δώροισι πολυχρύσου ἀφροδίτης.
Ἡ δὲ θεῷ δμηθεῖσα, καὶ ἀνέρι πολλὸν ἀρίστῳ,
Θήβῃ ἐν ἑπταπύλῳ διδυμάονε γείνατο παῖδε,
Οὐκ ἔθ᾽ ὁμὰ φρονέοντε κασιγνήτω γε μὲν ἤστην,
Τὸν μὲν χειρότερον, τὸν δ᾽ αὖ μέγ᾽ ἀμείνονα φῶτα,
Δεινόν τε κρατερόν τε, βίην ἡρακληείην.
Τὸν μὲν ὑποδμηθεῖσα κελαινεφέϊ κρονίωνι,
Αὐτὰρ ἰφικλῆα γε δορυσσόῳ ἀμφιτρύωνι,
Κεκριμένην γενεήν. τὸν μὲν βροτῷ ἀνδρὶ μιγεῖσα,
Τὸν δὲ διὶ κρονίωνι, θεῶν σημάντορι πάντων.
Ὃς καὶ κύκνον ἔπεφνεν ἀρητιάδην μεγάθυμον.
Εὗρε γὰρ ἐν τεμένει ἑκατηβόλου ἀπόλλωνος,
Αὐτὸν, καὶ πατέρ᾽ ὃν ἄρην, ἆτον πολέμοιο,
Τεύχεσι λαμπομένους σέλας ὡς πυρὸς αἰθομένοιο,
Ἑσταότ᾽ ἐν δίφρῳ. χθόνα δ᾽ ἔκτυπον ὠκέες ἵπποι,
Νύσσοντες χηλῇσι. κόνις δέ σφ᾽ ἀμφιδεδήει,
Κοπτομένη πλεκτοῖσιν ὑφ᾽ ἅρμασι, καὶ ποσὶν ἵππων.
Ἅρματα δ᾽ εὐποίητα καὶ ἄντυγες ἀμφαράβιζον,
Ἵππων ἱεμένων. κεχάρητο δὲ κύκνος ἀμύμων,
Ἐλπόμενος διὸς υἱὸν ἀρήϊον ἡνίοχόν τε,
Χαλκῷ δ᾽ αϊώσειν, καὶ ἀπὸ κλυτὰ τεύχεα δύσειν.
Ἀλλά οἱ εὐχωλέων οὐκ ἔκλυε φοῖβος ἀπόλλων.
Αὐτὸς γάρ οἱ ἐπῶρσε βίην ἡρακληείην.

Γαῦ

δαίω ὁ μέσος παρακείμενος
δέδαια καὶ τροπῇ τοῦ α εἰς η καὶ
προσγραφομένου τοῦ ι δέδηα
ὁ περσυντέλικος ἐδεδήειν ἢ δεδήει

χαρῶ χαρήσω κε χάρηκα

Πᾶν δ' ἄλσος καὶ βωμὸς ἀπόλλωνος παγασαίου,
Λάμπεν ὑπαὶ δεινοῖο θεοῦ τευχέων τε καὶ αὐτοῦ.
Πῦρ δ' ὥς, ὀφθαλμῶν ἀπελάμπετο. τίς κεν ἐκείνου
Ετλη θνητὸς ἐὼν κατεναντίον ὁρμηθῆναι,
Πλὴν ἡρακλῆος καὶ κυδαλίμου ἰολάου;
Κείνων γὰρ μεγάλη τε βίη, καὶ χεῖρες ἄαπτοι
Εξ ὤμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσιν.
Ος ῥα τόθ' ἡνίοχον προσέφη κρατερὸν ἰόλαον,
Ηρως ὦ ἰόλαε, βροτῶν πολὺ φίλτατε πάντων,
Η τι μετ' ἀθανάτους μάκαρας, τοὶ ὄλυμπον ἔχουσι,
Ηλιτεν ἀμφιτρύων. ὅτ' ἐϋστέφανον ποτὶ θήβην
Ηλθε, λιπὼν τίρυνθον ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Κτείνας ἠλεκτρύωνα βοῶν ἕνεκ' εὐρυμετώπων.
Ικετο δ' εἰς κρείοντα, καὶ ἡνιόχην τανύπεπλον.
Οἵ ῥά μιν ἠσπάζοντο, καὶ ἄρμενα πάντα παρεῖχον,
κηρόθι
Ηἳ δίκη ἐσθ' ἱκέτῃσι, τίον δ' ἄρ τηλόθι μᾶλλον.
Ζῶε δ' ἀγαλλόμενος σὺν ἐϋσφύρῳ ἠλεκτρυώνῃ,
Ηἳ ἀλόχῳ. τάχα δ' ἄμμες ἐπιπλομένων ἐνιαυτῶν,
Γεινόμεθ' οὔτε φρένας ἐναλίγκιον, οὔτε νόημα,
Σός τε πατὴρ καὶ ἐγώ. τοῦ μὲν φρένας ἐξέλετο ζεύς.
Ος προλιπὼν σφέτερόν τε δῶμα, σφετέρους τε το-
ῷχετο τιμήσων ἀλιτημένον εὐρυσθῆα. (κῆας
Σχέτλιος. ἦ που μάλα μετεστοναχίζετ' ὀπίσσω
Ην ἄτην ἀχέων. ἡ δ' οὐ παλινάγρετός ἐστιν.
Αὐτὰρ ἐμοὶ δαίμων χαλεποὺς ἐπετέλλετ' ἀέθλους,

Ω φί-

Omnem autem nemus & templum Apollinis Pagasei
Splendebat ab grauis dei armisq́;, & ipsius.
Ignis autem tanquam ab oculis splendebat. Quis autem illi
Tolerauit mortalis existens obuiam moueri,
Præter Herculem, & inclitum Iolaum?
Illorum enim magnaq́; uis, & manus intangibiles
Ex humeris extendebantur in fortißimis membris.
Qui tunc aurigam affatus est fortem Iolaum:
O heros Iolae, mortalium longe amantißime omnium,
Certe contra immortales beatos, qui cœlum habitant,
Peccauit Amphitryon, quādo bene coronatā muris Theben
Venit, relinquens Tirynthum bene ædificatum oppidum,
Cum interfecisset Electryona, boum causa latas frontes habentium.
Venit autem ad Creontem, & Heniocham extensum peplū habentem.
Qui ipsum amabant, & sufficientia omnia præbebant,
Vt fas est supplicibus. honorabant autem ex corde ualde.
Viuebat autem lætus, cū pulchros pedes habente Alcmena,
Sua uxore. Celeriter autem nos uertentibus annis
Nati fuimus, neq; mentibus similes, neq; intellectu,
Et tuus pater & ego. huius quidem mentes eripuit Iupiter,
Qui relinquens & suam domum, & suos parentes,
Venit honorans iniquum Eurystheum.
Miser. profecto ualde suspirabat, in futurum
Suam calamitatem dolens, quæ non reuocabilis est.
Sed mihi fortuna molesta commisit certamina,

O Chare.

O chare. sed tu citius cape habenas purpureas,
Equorum pedibus uelocium. ualde autē mentibus audaciam augens,
Recte habeto uelocem currum, & pedibus uelocium robur equorum,
Nihil subtimens fragorem Martis, hominum interfectoris,
Qui nunc uociferans circumferit sacrum nemus
Phœbi Appollinis longè sagittantis regis.
Attamen quamuis fortis existens, satiabitur bello.
Hunc autem uicißim allocutus est irreprehensibilis Iolaus.
O patrue, certe ualde iam pater hominumq́; deuumq́;
Honorat tuum caput, & taureus Neptunus,
Qui Thebes arcem habet, & conseruat urbem:
Qualémnam & istum mortalem fortemq́; magnumq́;
Tuas ad manus agunt, ut gloriam bonam sumas.
Sed iam iam indue arma bellicosa, ut celerrimè
Curribus appropinquantes, et Martis et nostro,
Pugnemus. postquam neq; intrepidum Iouis filium,
Neq; filium Iphicli timet. sed ipsum puto
Fugiturum statim duos filios irreprehensibilis Alcidæ,
Qui iam prope ipsos uadunt, cupientes belli
Cædem statuere, quæ ipsis multo præstantiora dapibus.
Sic dixit, subrisit autem strenuitas Herculana,
Animo gaudens. ualde enim sibi sufficientia dixit.
Atq; ipsi respondens uerbis pennatis allocutus est.
Heros ô Iolaë diuine, non amplius procul
Pugna aspera. tu autem ut prius eras bellicosus,

Sic

Ω φίλος, ἀλλὰ σὺ θᾶσσον ἔχ' ἡνία φοινικόεντα,
Ἵππων ὠκυπόδων. μέγα δὲ φρεσὶ θάρσος ἀέξων,
Ἰθὺς ἔχειν θοὸν ἅρμα, καὶ ὠκυπόδων σθένος ἵππων,
Μηδὲν ὑποδδείσας κτύπον ἄρεος ἀνδροφόνοιο,
Ὃς νῦν κεκληγὼς περιμαίνεται ἱερὸν ἄλσος.
Φοίβου ἀπόλλωνος ἑκατηβελέταο ἄνακτος.
Ἡ μὴν καὶ κρατερός περ ἐὼν, ἄσεται πολέμοιο.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν ἀμώμυτος ἰόλαος.
Ἠθεῖ' ἦ μάλα δή τι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
Τιμᾷ σὴν κεφαλὴν, καὶ ταύρεος ἐννοσίγαιος,
Ὃς θήβης κρήδεμνον ἔχει, ῥύεταί τε πόληα.
Οἷον δὴ καὶ τόνδε βροτὸν κρατερόν τε μέγαν τε
Σὰς ἐς χεῖρας ἄγουσιν, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄρηαι.
Ἀλλ' ἄγε δύσεο τεύχε' ἀρήια, ὄφρα τάχιστα
Δίφρους ἐμπελάσαντες ἄρηός θ' ἡμέτερόν τε,
Μαρνώμεσθ' ἐπεὶ οὔ τοι ἀτάρβητον διὸς υἱὸν,
Οὐδ' ἰφικλείδην δειδίξεται. ἀλλά μιν οἴω
Φεύξεσθαι δύο παῖδας ἀμύμονος ἀλκείδαο,
Οἳ δή σφι σχεδόν εἰσι, λιλαιόμενοι πολέμοιο
Φυλόπιδα στήσειν, τά σφιν πολὺ φέρτερα θοίνης.
Ὣς φάτο. μείδησεν δὲ βίη ἡρακληείη,
Θυμῷ γηθήσας. μάλα γάρ νύ οἱ ἄρμενα εἶπεν.
Καί μιν ἀμειβόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.
Ἥρως ὦ ἰόλαε διοτρεφὲς, οὐκέτι τηλοῦ
Ὑσμίνη τρηχεῖα. σὺ δ' ὡς πάρος ἦσθα δαΐφρων,

Ως καὶ νῦν μέγαν ἵππον ἀρείονα κυανοχαίτην,
Πάντῃ ἀναστρωφᾶν, καὶ ἀρηγέμεν ὥς κε δύναιο.
Ως εἰπὼν, κνημῖδας ὀρειχάλκοιο φαεινοῦ,
Ηφαίστου κλυτὰ δῶρα, περὶ κνήμῃσιν ἔθηκε.
Δεύτερον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσιν ἔδυνε,
Καλὸν, χρύσειον, πολυδαίδαλον, ὅν ῥ' οἱ ἔδωκε
Παλλὰς ἀθηναίη, κούρη διὸς, ὁππότ' ἔμελλε
Τοπρῶτον στονόεντας ἐφορμήσασθαι ἀέθλους.
Θήκατο δ' ἀμφ' ὤμοισιν ἀρῆς ἀλκτῆρα σίδηρον,
Δεινὸς ἀνήρ. κοίλην δὲ περὶ στήθεσι φαρέτρην
Κάββαλε τ' ἐξόπιθεν, πολλοὶ δ' ἔντοσθεν ὀϊστοὶ
Ρίγηλοὶ θανάτοιο λαθηφθόγγοιο δοτῆρες.
Πρόσθεν μὲν θάνατόν τ' εἶχον, καὶ δάκρυσι μῦρον.
Μέσσοι δὲ ξεστοὶ περιμήκεες. αὐτὰρ ὄπισθεν
Μορφνοῖο φλεγύαο καλυπτόμενοι πτερύγεσσιν
Ησαν. ὁ δ' ὄβριμον ἔγχος, ἀκαχμένον αἴθοπι χαλκῷ.
Κρατὶ δ' ἐπ' ἰφθίμῳ κυνέην εὔτυκτον ἔθηκε,
Δαιδαλέην, ἀδάμαντος, ἐπὶ κροτάφοις ἀραρυῖαν.
Η τ' εἴρυτο κάρη ἡρακλῆος θείοιο.
  Χερσί γε μὴν σάκος εἷλε πανάιολον, οὐδέ τις αὐτὸ
Οὔτ' ἔρρηξε βαλὼν, οὔτ' ἔθλασε, θαῦμα ἰδέσθαι.
Πᾶν μὲν γὰρ κύκλῳ τιτάνῳ λευκῷ τ' ἐλέφαντι,
Ηλέκτρῳ θ' ὑπολαμπὲς ἔην, χρυσῷ τε φαεινῷ
Λαμπόμενον. κυάνου δὲ διαπτύχες ἠλήλαντο.
Εν μέσσῳ δὲ δράκοντος ἔην φόβος, οὔ τι φατειός,

Εμπλειν

Sic & nunc magnum equū Arionem nigras setas habentem
Quacunq; conuerte, & auxiliare quantisper potes.
Sic dicens, ocreas æris splendentis,
Vulcani inclita dona, circa crura posuit.
Secundò rursus thoracem circa pectora ingressus est,
Pulchrum, aureum, ualde uarium, quem sibi dedit
Pallas Minerua filia Iouis, quando debebat
Primitus suspiriosa irruere certamina.
Posuit autem circa humeros nocumenti propulsorem ferrū,
Terribilis uir, & cauam circa pectora pharetram
Coniecit retro, multæ autem intus sagittæ,
Rigidæ, lethi obliuisci uocem facientis datrices.
Antrorsum quidem mortem habebant, & lachrymis luctū,
Mediæ autem rasiles longe, sed retro
Coloratæ aquilæ occultatæ pennis
Erant. ille autem terribilem lanceam, acutam, ardenti ferro:
Capiti autem potenti galeam benefactum imposuit,
Ingeniosam, ex adamante, temporibus congruam,
Quæ seruabat caput Herculis diuini.
Manibus autem scutum cepit undiq; uarium, neq; aliquis ipsum
Neq; rupisset uulnerans, neq; fregisset, miraculum ad uidendum.
Totum quidem in circulo gypso albo, & ebore,
Et electro sub splendidum erat, & auro lucenti
Splendens. nigro autem circuli discurrebant.
In medio autem draconis erat terror non narrabilis,

Retro oculis igne ſplendentibus aſpiciens.
Cuius & dentibus quidem implebatur bucca albiter diſcurrentibus,
Crudelibus, implacabilibus. In *terribili autem aſpectu*
Grauis Lis *uolabat, galeata perturbatione hominum.*
Infœlix, quæ & intellectũ & mentem capiebat hominum,
Quicunq; obuiam bellum Iouis *filio ferrent.* (num,
Quorum & animæ quidem terrã ingrediuntur, intra infer-
Ipſorum. oſſa uero ipſis, carne corrupta,
Sirio ſub arido in nigra putreſcunt terra.
Ibi expulſatioq́;, retroq́; fugatio picta erat,
Ibi & tumultus & terror, & hominum cædes ardebat,
Ibi diſcordia, ibi fragor diſcurrebat. ibi pernicioſa Parca
Alium uiuum habens, nouiter ſauciatum, aliũ non ſauciatũ:
Alium mortuum in conflictu, trahebat per pedes.
Pallium autem habebat circa humeros ualde funeſtum ſanguine hominum,
Terribiliter aſpiciens, ſtrepituq́; grauata.
Ibi ſerpentum capita terribilium erant, non enarrabilium,
Duodecim, quæ terrebant in terra nationes hominum,
Quicunq; bellum obuiam Iouis *filio ferrent.*
Illorum & dentiũ quidem crepitatio erat, quando pugnaret
Filius Amphitryonis. *& iſta lucebant miranda opera.*
Puncta aũt ueluti quædã uidebantur uidere horribilibus dra
Nigra, ſuper tergora. nigreſcebant autem barbæ. (conibus,
Ibi porcorum greges maſculorum erant, & leonum,
Inter ſe aſpicientium, iraſcentium, & mordere cupientium.

Horum

Ἐμπλεῖον ὄσσοισιν πυρὶ λαμπομένοισι δεδορκώς.
Τοῦ καὶ ὀδόντων μὲν πλῆτο στόμα λευκὰ θεόντων,
Δεινῶν, ἀπλήτων. ἐπὶ δὲ βλοσυροῖο μετώπου,
Δεινὴ ἔρις πεπότητο, κορύσσουσα κλόνον ἀνδρῶν.
Σχετλίη, ἥ ῥα νόον τε καὶ ἐκ φρένας εἵλετο φωτῶν,
Οἵτινες ἀντιβίην πόλεμον Διὸς υἷϊ φέροιεν.
Τῶν καὶ ψυχαὶ μὲν χθόνα δύνουσ' ἄϊδος εἴσω
Αὐτῶν. ὀστέα δέ σφιν περὶ ῥινοῖο σαπείσης,
Σειρίου ἀζαλέοιο κελαινὴ πύθεται αἴη.
Ἐν δὲ προΐωξίς τε παλίωξίς τε τέτυκτο,
Ἐν δ' ὅμαδός τε φόβος τ' ἀνδροκτασίη τε δεδήει,
Ἐν δ' ἔρις, ἐν δὲ κυδοιμὸς ἐθύνεον. ἐν δ' ὀλοὴ κὴρ
Ἄλλον ζωὸν ἔχουσα νεούτατον, ἄλλον ἄουτον,
Ἄλλον τεθνειῶτα κατὰ μόθον ἕλκε ποδοῖϊν.
Εἷμα δ' ἔχ' ἀμφ' ὤμοισι δαφοίνεον αἵματι φωτῶν,
Δεινὸν δερκομένη, καναχῇσί τε βεβρυχυῖα.
Ἐν δ' ὀφίων κεφαλαὶ δεινῶν ἔσαν, οὔ τι φατειῶν,
Δώδεκα. ταὶ φοβέεσκον ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων,
Οἵτινες ἀντιβίην πόλεμον Διὸς υἷϊ φέροιεν.
Τῶν, καὶ ὀδόντων μὲν καναχὴ πέλεν, εὖτε μάχοιτο
Ἀμφιτρυωνιάδης. τὰ δὲ δαίετο θωῦτὰ ἔργα.
Στίγματα δ' ὡς ἐπέφαντο ἰδεῖν δεινοῖσι δράκουσι
Κυάνεοι κατὰ νῶτα. μελάνθησαν δὲ γένεια.
Ἐν δὲ συῶν ἀγέλαι χλούνων ἔσαν, ἠδὲ λεόντων,
Ἐς σφέας δερκομένων, κοτεόντων θ' ἱεμένων τε.

Τῶν καὶ ὁμιλαδὸν στίχες ἤϊσαν, οὐδέ νυ τώγε
Οὐδ' ἕτεροι τρέετην. φρίσσόν γε μὲν αὐχένας ἄμφω.
Ἤδη γάρ σφιν ἔκειτο μέγας λῖς. ἀμφὶ δὲ κάπροι
Δοιοὶ ἀπουράμενοι ψυχάς. κατὰ δέ σφιν κελαινὸν
Αἷμ' ἀπελείβετ' ἔραζ'. οἱ δ' αὐχένας ἐξεριπόντες,
Κέατο τεθνειῶτες ὑπὸ βλοσυροῖσι λέουσι.
Τοὶ δ' ἔτι μᾶλλον ἐγειρέσθην, κοτέοντε μάχεσθαι,
Ἀμφότεροι, χλοῦναί τε σύες, χαροποί τε λέοντες.
Ἐν δ' ἦν ὑσμίνη λαπιθῶν αἰχμητάων,
Καινέα τ' ἀμφὶ ἄνακτα, δρύαντά τε, πειρίθοόν τε,
Ὁπλέα τ' ἐξάδιόν τε, φάληρόν τε, πρόλοχόν τε,
Μόψον τ' ἀμπυκίδην, τιταρήσιον, ὄζον ἄρηος.
Θησέα τ' αἰγείδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν.
Ἀργύρεοι, χρύσεια περὶ χροῒ τεύχε' ἔχοντες.
Κένταυροι δ' ἑτέρωθεν ἐναντίοι ἠγερέθοντο,
Ἀμφὶ μέγαν πετραῖον, ἠδ' ἄσβολον οἰωνιστήν.
Ἄρκτον θ' οὔρειόν τε μελαγχαίτην τε μίμαντα,
Καὶ δύο πευκίδας περιμήδεά τε δρύαλόν τε,
Ἀργύρεοι, χρυσέας ἐλάτας ἐν χερσὶν ἔχοντες.
Καί τε συναΐκτην ὡσεὶ ζωοί περ ἐόντες,
Ἔγχεσιν ἠδ' ἐλάτης αὐτοσχεδὸν ὠρίγνωντο.
Ἐν δ' ἄρεος βλοσυροῖο ποδώκεες ἕστασαν ἵπποι,
Χρύσεοι. ἐν δὲ καὶ αὐτὸς ἐναρφόρος οὔλιος ἄρης,
Αἰχμὴν ἐν χείρεσσιν ἔχων, πρυλέεσσι κελεύων,
Αἵματι φοινικόεις ὡσεὶ ζωοὺς ἐναρίζων,

Horum & congregatim acies ibant. neq; isti
Neq; alij tremebant. Horrebant siquidem collis ambæ.
Iam enim ipsis iacebat magnus leo: circà autem hirci
Bini, priuati animas. & apud ipsos niger
Sanguis stillabat in terram. aliqui autem depreßis ceruicibus cadentes
Iacebant mortui à crudelißimis draconibus.
Qui adhuc magis incitabantur, & irascebantur ad pugnandum
Vtrinq; masculiq́; sues, alacresq́; leones.
Ibi erat pugna Lapitharum pugnantium,
Et Cenea circa regem, & Dryanta, Perithoumq́;,
Hopleumq́;, Exadiumq́;, Phalerumq́;, Prolochumq́;,
Mopsumq́; Ampyci filium, Titaresium, florem Martis:
Theseaq́; Aegei filium, similem Dijs immortalibus:
Argentei, aurea circa corpus arma habentes.
Centauriq́; ex altera parte contrarij congregabantur,
Circa magnum Petreum, & Asbolum augurem,
Arctumq́;, Vriumq́;, nigrasq́; setas habentem Mimanta.
Et duos Peruci filios, Perimedeaq́;, Dryalumq́;:
Argentei, aureas abietes in manibus habentes.
Et irruebant tanquam uiui existentes,
Lanceis & abietibus propè porrigebantur.
Ibi Martis terribilis uelocipedes stabant equi,
Aurei. ibi & ipse spolia ferens perniciosus Mars,
Hastam in manibus ferens, pedestribus imperans,
Sanguine purpurisatus, tanquam uiuos spolians,

Currum ascendens. iuxta autem Deimosq́; Phobusq́;,
Stabant, cupientes bellum ingredi hominum.
Ibi Iouis filia prædatrix Minerua,
Ei similis, tanquam ad pugnam uolens se armare,
Lanceam habens in manibus, aureamq́; galeam,
Et thoracem circa humeros. et ibat ad pugnam grauem.
Ibi erat immortalium deorum sacer chorus. & ibi in medio
Desiderabile quiddam personabat Latonæ et Iouis filius,
Aurea cithara. Deorum autem pauimentum, purus Olym-
pus.
Ibi Senatus, et fœlicitas infinita in circuitu erat,
Immortaliũ in certamine. deæ autem duces erãt cantilenæ,
Musæ Pierides, stridulè canentibus similes.
Ibi uero portus tutus indomiti maris,
Circulari forma factus erat ex toto solido stagno,
Inundati similis. multi tamen in medio ipsius
Delphines, hac et illac discurrebant, pisces capientes,
Natantibus similes. duo autem suprà inflantes aquas
Argentei delphines inuadebant mutos pisces.
À quibus ærei tremebant pisces. sed in littoribus
Sedebat uir piscator apparens. habebat autem in manibus
Piscibus rete abiecturo similis.
Ibi erat bene comatæ Danaes eques Perseus,
Neq; utiq; attingens scutum pedibus, neq; longe ab ipso.
Mirum magnũ cogitatu: quoniam nullo pacto infixus erat.
Sic enim manibus ipsum fecit inclytus utroq; crure claudus
Vulcanus,

Δίφρῳ ἐπεμβεβαώς. παρὰ δὲ δεῖμός τε φόβος τε
Ἕστασαν, ἱέμενοι πόλεμον καταδύμεναι ἀνδρῶν.
Ἐν δὲ διὸς θυγάτηρ ἀγελείη τριτογένεια,
Τῇ ἰκέλη, ὡσεί τε μάχην ἐθέλουσα κορύσσειν,
Ἔγχος ἔχουσ' ἐν χερσὶ, χρυσείην τε τρυφάλειαν,
Αἰγίδα τ' ἀμφ' ὤμοις, ἐπὶ δ' ᾤχετο φύλοπιν αἰνήν.
Ἐν δ' ἦν ἀθανάτων ἱερὸς χορός. ἐν δ' ἄρα μέσσῳ,
Ἱμερόεν κιθάριζε λητοῦς καὶ διὸς υἱός,
Χρυσείῃ φόρμιγγι. θεῶν δ' ἕδος, ἁγνὸς ὄλυμπος.
Ἐν δ' ἀγορή. περὶ δ' ὄλβος ἀπείριτος ἐστεφάνωτο,
Ἀθανάτων ἐν ἀγῶνι. θεαὶ δ' ἐξῆρχον ἀοιδῆς,
Μοῦσαι πιερίδες λιγὺ μελπομέναις εἰκυῖαι.
Ἐν δὲ λιμὴν εὔορμος ἀμαιμακέτοιο θαλάσσης
Κυκλοτερὴς ἐτέτυκτο πανέφθου κασσιτέροιο,
Κλυζομένῳ ἴκελος. πολλοί γε μὲν ἀμμέσον αὐτοῦ
Δελφῖνες, τῇ καὶ τῇ ἐθύνεον ἰχθυάοντες,
Νηχομένοις ἴκελοι. δοιοὶ δ' ἀναφυσιόωντες,
Ἀργύρεοι δελφῖνες, ἐφοίτων ἔλλοπας ἰχθῦς.
Τῶν δ' ὕπο χάλκειοι τρέον ἰχθύες. αὐτὰρ ἐπ' ἀκταῖς,
Ἧστο ἀνὴρ ἁλιεὺς δεδοκημένος. εἶχε δὲ χερσὶν
Ἰχθύσιν ἀμφίβληστρον ἀπορρίψοντι ἐοικώς.
Ἐν δ' ἦν ἠϋκόμοιο δανάης ἱππότα περσεύς,
Οὔτ' ἄρ ἐπιψαύων σάκεος ποσὶν, οὔθ' ἑκὰς αὐτοῦ.
Θαῦμα μέγα φράσσασθ' ἐπεὶ οὐδαμῆ ἐστήρικτο.
Τὼς γάρ μιν παλάμαις τεῦξε κλυτὸς ἀμφιγυήεις,

Χρύσεον. ἀμφὶ δὲ ποσσὶν ἔχε πτερόεντα πέδιλα.
Ὤμοισιν δέ μιν ἀμφιμελάνδετον ἄορ ἔκειτο,
Χάλκεον ἐκ τελαμῶνος. ὁ δ᾽ ὥς τε νόημ᾽ ἐποτᾶτο.
Πᾶν δὲ μετάφρενον εἶχε κάρη δεινοῖο πελώρου,
Γοργοῦς. ἀμφὶ δέ μιν κίβισις θέε, θαῦμα ἰδέσθαι,
Ἀργυρέη. θύσανοι δὲ κατηωρεῦντο φαεινοί,
Χρύσειοι. δεινὴ δὲ περὶ κροτάφοισιν ἄνακτος,
Κεῖτ᾽ Ἄϊδος κυνέη, νυκτὸς ζόφον αἰνὸν ἔχουσα.
Αὐτὸς δὲ σπεύδοντι, καὶ ἐρρίγοντι ἐοικώς,
Περσεὺς Δαναΐδης ἐτιταίνετο. ταὶ δὲ μετ᾽ αὐτόν,
Γοργόνες ἄπλητοί τε καὶ οὐ φαταὶ ἐρρώοντο,
Ἱέμεναι μαπέειν. ἐπὶ δὲ χλωροῦ ἀδάμαντος
Βαινουσέων, ἰάχεσκε σάκος μεγάλῳ ὀρυμαγδῷ,
Ὀξέα καὶ λιγέως. ἐπὶ δὲ ζώνῃσι δράκοντες
Δοιὼ ἀπηωρεῦντ᾽, ἐπικυρτώωντε κάρηνα.
Λίχμασόν δ᾽ ἄρα τώ γε, μένει δ᾽ ἐχάρασσον ὀδόν-
Ἄγρια δερκομένω. ἐπὶ δεινοῖσι δὲ καρήνοις (τας,
Γοργείης, ἐδονεῖτο μέγας φόβος. οἱ δ᾽ ὑπὲρ αὐτέων
Ἄνδρες ἐμαρνάσθην, πολεμήια τεύχε᾽ ἔχοντες,
Τοὶ μὲν ὑπὸ σφετέρης πόλιος, σφετέρων τε τοκήων
Λοιγὸν ἀμύνοντες. τοὶ δὲ, πραθέειν μεμαῶτες
Πολλοὶ μὲν κέατο, πλέονες δ᾽ ἔτι δῆριν ἔχοντες,
Μάρναντ᾽. αἱ δὲ γυναῖκες ἐϋδμήτων ἐπὶ πύργων
Χάλκεον ὀξὺ βόων, κατὰ δ᾽ ἐδρύπτοντο παρειάς,
Ζωῇσιν ἴκελ᾽ ἔργα κλυτοῦ Ἡφαίστοιο.

Ἄνδρες

Aureum. circa autem pedes habebat alata calciamenta.
Humeris aũt ipsum circa se nigra uagina inclusus ensis iace-
Ferreus, ex loro. ille autem uelut imaginatio uolabat. (bat,
Omnis aũt pars inter humeros habebat caput grauis monstri
Gorgoos. circa autem ipsum speculum discurrebat, mirabi-
le uisu,
Argenteum. uilli autem suspensi erant lucidi,
Aurei. grauis autem circa tempora regis
Iacebat Orci galea, noctis tenebram grauem habens.
Ipse autem festinanti & rigenti similis,
Perseus Danaes filius extendebatur. illæ autem post ipsum
Gorgonesq́; inapplicabilesq́; & inenarrabiles promptæ sta
bant,
Cupientes capere. & in uiridi adamante
Ascendentibus, resonabat scutum magno tumultu,
Acutè & stridulè. & in zonis dracones
Bini dependebant, & attollebant capita.
Lingebant autem utiq; illi, & impetu imprimebant dentes,
Aspere aspicientes. & in grauibus capitibus
Gorgoneis agitabatur magnus terror. qui uero cõtra ipsos
Homines pugnarent, bellica arma habentes,
Aliqui quidem contra suam urbem, suosq́; parentes,
Pestem iuuantes: aliqui autem populari prompti,
Multi quidem iacebant, plures etiam cõtentionem habentes
Pugnabant, & mulieres bene factis in turribus
Ferreè acutè clamabant, & dilacerabant unguibus genas,
Viuis similiter, opera inclyta Vulcani.

Viri autem qui seniores erant, senectutemq; ceperant,
Congregati extra portas erant, et dijs
Manus extendebant beatis, pro suis filijs
Timentes. rursus uero aliqui alij pugnam habebant, ipsæ au tem ad ipsos
Parcæ nigræ albos concutientes dentes,
Graues uoce, et terribiles aspectu, et funestæ, et insatiabiles,
Contentionem habebant de cadentibus. omnes aũt cupiebãt
Sanguinem nigrum bibere. et quem primum rapuissent
Mortuum, uel cadẽtem nuper saucium, circa quidem ipsum
Iaciebant ungues magnas, animam in infernũ ut dimitterent
Tartarum ad frigidũ. illæ autem mentes statim ut placassent
Sanguine humano, hoc cadauer proijciebant retro.
Retro autem ad clamorem et conflictũ discurrebant iterum euntes, (nor
Et Clotho et Lachesis ipsis instabat, et quidem aliquãto mi-
Atropos: neq; erat magna dea, sed certe illa
Istarum quidem aliarum præstantior erat, et antiquior.
Omnes aũt circa unũ hominem pugnam acerbam faciebant,
Grauiter autem ad inuicem aspiciebant oculis iratæ.
Ibi ungues manusq; audaces æquabant.
Et iuxtà Achlys adstabat, inuisaq; et grauis,
Viridis, sicca, fame cadens,
Genua pinguis. longæ uero ungues manibus suberant.
Cuius quidẽ ex naribus mucores fluebant, ex maxillis autẽ
Sanguis stillabat ad humum. illa autem immensè ridens,
Stabat. multus autem puluis superflorebat humeros,

Lachry-

Ἄνδρες δ' οἳ πρεσβῆες ἔσαν, γῆράς τ' ἐμέμαρπτον,
Ἀθρόοι ἐκτοσθεν πυλέων ἔσαν, ἂν δὲ θεοῖσι
Χεῖρας ἔχον μακάρεσσι, περὶ σφετέροισι τέκεσσι
Δειδιότες. τοὶ δ' αὖτε μάχην ἔχον. αἱ δὲ μετ' αὐτοὺς,
Κῆρες κυάνεαι λευκοὺς ἀραβεῦσαι ὀδόντας,
Δεινωποί, βλοσυροί τε, δαφοινοί τ' ἄπληστοί τε,
Δῆριν ἔχον περὶ πιπτόντων. πᾶσαι δ' ἄρ' ἵεντο,
Αἷμα μέλαν πιέειν. ὃν δὲ πρῶτον μεμάποιεν
Κείμενον ἢ πίπτοντα νεούτατον, ἀμφὶ μὲν αὐτῷ
Βάλλ' ὄνυχας μεγάλους. ψυχὴ δ' ἄϊδος δὲ κακεῖεν
Τάρταρον ἐς κρυόενθ'. αἱ δὲ φρένας εὖτ' ἀρέσαντο
Αἵματος ἀνδρομέου, τὸν μὲν ῥίπτασκον ὀπίσσω.
Ἂψ δ' ὅμαδον καὶ μῶλον ἐθύνεον αὖτις ἰοῦσαι
Κλωθὼ καὶ Λάχεσίς σφιν ἐφέστασαν. ἡ μὲν ὑφήσσων
Ἄτροπος, οὔτι πέλει μεγάλη θεός, ἀλλ' ἄρα ἥγε
Τῶν γε μὲν ἀλλάων προφερής τ' ἦν, πρεσβυτάτη τε.
Πᾶσαι δ' ἀμφ' ἑνὶ φωτὶ μάχην δριμεῖαν ἔθεντο,
Δεινὰ δ' ἐς ἀλλήλας δράκον ὄμμασι θυμήνασαι,
Ἐν δ' ὄνυχας χεῖράς τε θρασείας ἰσώσαντο.
Πὰρ δ' ἀχλὺς εἱστήκει ἐπισμυγερή τε καὶ αἰνή,
Χλωρή, ἀϋσταλέη, λιμῷ καταπεπτηυῖα,
Γουνοπαχής. μακροὶ δ' ὄνυχες χείρεσσιν ὑπῆσαν.
Τῆς, ἐκ μὲν ῥινῶν μύξαι ῥέον, ἐκ δὲ παρειῶν
Αἷμ' ἀπελείβετ' ἔραζε. ἡ δ' ἄπλητον σεσαρυῖα,
Εἱστήκει. πολλὴ δὲ κόνις κατενήνοθεν ὤμους,

Δάκρυσι

Δάκρυσι μυδαλέη. πὰρ δ᾽ εὔπυργος πόλις ἀνδρῶν.
Χρύσειαι δέ μιν εἶχον ὑπερθυρείοις ἀραρυῖαι,
Επτὰ πύλαι. τοὶ δ᾽ ἄνδρες ἐν ἀγλαΐαις τε χοροῖς τε
Τέρψιν ἔχον. τοὶ μὲν γὰρ ἐϋσσώτρου ἐπ᾽ ἀπήνης,
Ηγοντ᾽ ἀνδρὶ γυναῖκα. πολὺς δ᾽ ὑμέναιος ὀρώρει.
Τῆλε δ᾽ ἀπ᾽ αἰθομένων δαΐδων σέλας εἰλύφαζε
Χερσὶν ἐνὶ δμώων. ταὶ δ᾽ ἀγλαΐαις τεθαλυῖαι
Πρόσθ᾽ ἔκιον. τοῖσι δὲ χοροὶ παίζοντες ἕποντο.
Τοὶ μὲν ὑπὸ λιγυρῶν συρίγγων ἵεσαν αὐδὴν,
Εξ ἁπαλῶν στομάτων. περὶ δέ σφισιν ἄγνυτο ἠχώ.
Αἳ δ᾽ ὑπὸ φορμίγγων ἄναγον χορὸν ἱμερόεντα.
Ενθεν δ᾽ αὖ ἑτέρωθε νέοι κώμαζον ὑπ᾽ αὐλοῦ.
Τοί γε μὲν αὖ παίζοντες ὑπ᾽ ὀρχηθμῷ καὶ ἀοιδῇ,
Τοί γε μὲν αὖ γελόωντες ὑπ᾽ αὐλητῆρι ἕκαστος
Πρόσθ᾽ ἔκιον. πᾶσαν δὲ πόλιν θάλιαί τε χοροί τε,
Αγλαΐαι τ᾽ εἶχον. τοὶ δ᾽ αὖ προπάροιθε πόληος
Νῶθ᾽ ἵππων ἐπιβάντες, ἐθύνεον. οἱ δ᾽ ἀροτῆρες
Ηρεικον χθόνα δῖαν. ἐπιστολάδην δὲ χιτῶνας
Εσταλτ᾽ αὐτὰρ ἔην βαθὺ λήϊον. οἵ γε μὲν ἤμων
Αἰχμῇς ὀξείῃσι κορωνιόωντα πέτηλα,
Βριθόμενα σταχύων, ὡσεὶ Δημήτερος ἀκτήν.
Οἱ δ᾽ ἄρ ἐν ἐλλεδανοῖσι δέον, καὶ ἔπιπλον ἀλωήν.
Οἱ δ᾽ ἐτρύγων οἴνας, δρεπάνας ἐν χερσὶν ἔχοντες.
Οἱ δ᾽ αὖτ᾽ ἐς ταλάρους ἐφόρευν ὑπὸ τρυγητήρων
Λευκοὺς καὶ μέλανας βότρυας, μεγάλων ἀπὸ ὄρχων

Βριθο-

Lachrymis humida. iuxtà aũt bene turrita urbs uirorum.
Aureæ autem ipsam habebant super foribus adaptatæ
Septem portæ. illi autem uiri in conuiuijs & choreis
Delectationem habebant. qui quidem in bene seruante currũ
Ducebant uiro mulierem. multus autem Hymenæus *oriebatur.*
Longe autem ab ardentibus facibus lumen inuoluebatur,
Manibus in ancillarum. quæ & splendoribus floridæ
Ante ibant. quas & choreæ ludentes sequebantur.
Alij quidem sub stridulis tibijs mittebant uocem,
Ex teneris oribus. in ipsis autem frangebatur sonus.
Aliæ uero sub citharis reducebant chorum dulcem.
Inde aũt rursus ex altera parte iuuenes lasciuiebant sub tibia,
Alij quidem rursus lasciuientes sub chorea & cantu,
Alij quidem rursus ridentes sub tibicine unusquisq;
Anteibant. omnem autem urbem & conuiuia, & tripudia,
Et splendores habebant. alij autem rursus ante urbem
Tergora equorũ inscendentes, discurrebant. alij aũt aratores
Rumpebant terram diuam, ornateq; uestes
Gerebant succinctas: sed erat profunda seges. alij quidem metebant
Cuspidibus acutis rostrata folia,
Grauata spicis, tanquam Cereris fructum.
Alij autem in manipulis ligabant, & implebant aream.
Alij autem uindemiabant uites, falces in manibus habentes.
Alij autem rursus in cistellas ferebant à uindemiatoribus
Albos et nigros racemos, magnis à prædijs,

One-

Oneratis folijs & argenteis pampinis.
Aliqui autem rursus in cistas ferebãt. iuxtà aũt ipsos hortus
Aureus erat (inclyta opera prudentißimi Vulcani)
Concussus folijs, & argenteis palis.
Alij quidem igitur ludentes sub tibicine quilibet,
Oneratus uuis: nigrescebant autem quidem istæ.
Alij quidem uertebant, & hij hauriebant, & illi pugnabãt
Pugiliterq; & luctando. alij autem pedibus ueloces lepores uenabantur,
Viri uenatores, & duo asperis dentibus canes iuxtà
Cupientes capere, illi uero cupientes aufugere.
Apud ipsos autem equites habebant laborem. circa uero certamen (currus
Cõtentionem habebãt, & laborem. bene uero cõplicatos in
Aurigæ ascendentes, immittebant ueloces equos,
Frena laxantes. at illi strepentes uolabant,
Currus compacti, foramina uero rotarum ualde resonabant.
Alij quidem immensum habebant laborem, neq; unquã ipsis
Victoria expediebatur, sed nõ declinans habebant certamẽ.
Istis aũt & propositus erat magnus tripos intra certamen,
Aureus, inclyta opera prudentißimi Vulcani. (milis:
Circa aũt maiorem circulum fluebat Oceanus, crescenti si-
Omne autem continebat scutum, ualde uarium. & in ipso
Cygni aëriuoli ualde clamabant, qui certe multi
Natabant in summa aqua. & iuxtà pisces gestiebant,
Mirabile uisu etiã Ioui grauistrepenti. cuius propter cõsilia
Vulcanus fecit scutum, et magnum et solidum,

Apta-

Βριθομένων φύλλοισι, καὶ ἀργυρέῃς ἑλίκεσσιν. (χος
Οἱ δ' αὖτ' ἐς ταλάρους ἐφόρευν. παρὰ δέ σφισιν ὄρ-
Χρύσεος ἦν, κλυτὰ ἔργα περίφρονος ἡφαίστοιο,
Σειόμενος φύλλοισι, καὶ ἀργυρέοισι κάμαξι.
Τῶν γε μὲν οὖν παίζοντος ὑπ' αὐλητῆρι ἕκαστος,
Βριθόμενος σταφυλῇσι. μελάνθησαν δὲ μὲν αἵδε.
Οἵ γε μὲν ἐτράπεον. τοὶ δ' ἤρυον, οἱ δ' ἐμάχοντο
Πύξ τε καὶ ἑλκηδόν. τοὶ δ' ὠκύποδας λαγὼς ἥρευν,
Ανδρες θηρευτὰ, καὶ καρχαρόδοντε κύνε πρὸς
Ἱέμενοι μαπέειν, οἱ δ' ἱέμενοι ἀπαλύξαι.
Πὰρ δ' αὐτοῖς ἱππῆες ἔχον πόνον. ἀμφὶ δ' ἀέθλῳ
Δῆριν ἔχον, καὶ μόχθον. ἐϋπλεκέων δ' ἐπὶ δίφρων
Ηνίοχοι βεβαῶτες, ἐφίεσαν ὠκέας ἵππους,
Ρυτὰ χαλαίνοντες. τὰ δ' ἐπικροτέοντα πέτοντο
Αρματα κολλήεντ', ἐπὶ δὲ πλῆμναι μέγ' ἀΰτευν.
Οἱ μὲν ἄρ ἀΐδιον ἔχον πόνον, οὐδέ ποτέ σφιν
Νίκη ἐπηνύσθη, ἀλλ' ἄκριτον εἶχον ἄεθλον.
Τοῖσι δὲ καὶ προὔκειτο μέγας τρίπος ἐντὸς ἀγῶνος,
Χρύσειος, κλυτὰ ἔργα περίφρονος ἡφαίστοιο.
Αμφὶ δ' ἴτυν ῥέεν ὠκεανὸς, πλήθοντι ἐοικώς. (τόν
Πᾶν δὲ συνεῖχε σάκος πολυδαίδαλον. οἱ δὲ κατ' αὐ
Κύκνοι ἀερσιπόται μεγάλ' ἤπυον, οἵ ῥά γε πολλοὶ
Νῆχον ἐπ' ἄκρον ὕδωρ. πὰρ δ' ἰχθύες δονέοντο,
Θαῦμα ἰδεῖν καὶ Ζηνὶ βαρυκτύπῳ. οὗ διὰ βουλὰς,
Ηφαιστος ποίησε σάκος μέγα τε στιβαρόν τε,

Αρσάμε-

Ἀρσάμενος παλάμῃσι. τὸ μὲν διὸς ἄλκιμος υἱός,
Βάλλεν ἐπικρατέως. ἐπὶ δ' ἱππείου θόρε δίφρου,
Ἴκελος ἀστεροπῇ πατρὸς διὸς αἰγιόχοιο,
Κοῦφα βιβάς. τῷ δ', ἡνίοχος κρατερὸς ἰόλαος
Δίφρου ἐπεμβεβαὼς, ἰθύνετο καμπύλον ἅρμα.
Ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε θεὰ γλαυκῶπις ἀθήνη,
Καί σφέας φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.
Χαίρετε λυγκῆος γενεὴ τηλεκλειτοῖο. (σιν,
Νῦν δὴ ζεὺς κράτος ὔμμι διδοῖ μακάρεσσιν ἀνάσ-
Κύκνον τ' ἐξεναρεῖν, καὶ ἀπὸ κλυτὰ τεύχεα δῦσαι.
Ἄλλο δέ σοι τι ἔπος ἐρέω, μέγα φέρτατε λαῶν.
Εὖτ' ἂν δὴ κύκνον γλυκερῆς αἰῶνος ἀμέρσῃς,
Τὸν μὲν ἔπειτ' αὐτοῦ λιπέειν, καὶ τεύχεα τοῖο.
Αὐτὸς δὲ βροτολοιγὸν ἄρην ἐπὶ νῶτα δοκεύσας,
Ἔνθα γυμνωθέντα σάκεος ὑπὸ δαιδαλέοιο
Ὀφθαλμοῖσιν ἴδῃς, ἔνθ' οὔταμεν ὀξέι χαλκῷ,
Ἂψ δ' ἀναχωρήσασθαι. ἐπεὶ οὔ νύ τοι αἴσιμόν ἐστιν,
Οὔθ' ἵππους ἑλέειν, οὔτε κλυτὰ τεύχεα τοῖο.
Ὣς εἰποῦσ' ἐς δίφρον ἐπεβήσετο δῖα θεάων,
Νίκην ἀθανάτῃσι χερσὶν καὶ κῦδος ἔχουσα,
Ἐσσυμένως. τότε δή ῥα διόγνητος ἰόλαος (κλῆς
Σμερδαλέον θ' ἵπποισιν ἐκέκλετο. τοὶ δ' ὑπὸ ὁμο-
Ῥίμφ' ἔφερον θοὸν ἅρμα, κονίοντες πεδίοιο.
Ἐν γάρ σφιν μένος ἧκε θεὰ γλαυκῶπις ἀθήνη,
Αἰγίδ' ἀνασείσασα. περὶ στονάχησε δὲ γαῖα.

Τοὶ δ'

Aptans manibus. quod quidem Iouis *fortissimus filius*
Vibrabat tenaciter, & in equestrem saliebat, currum
Similis fulguri patris Iouis *caprigeri,*
Leuiter uadens. cui auriga fortis Iolaus
Bigas inascendens, direxit flexibilem currum.
Propè autē ipsis uenit dea faciem glaucam habēs Minerua,
Et ipsos uocans, uerba alata allocuta est.
Saluete Lyngei *prosapia* Telecleti.
Nunc iam Iupiter *fortis uobis tribuat beatis imperans,*
Et Cygnum *interficere, & inclyta arma spoliare.*
Aliud autem tibi quoddam uerbum dicam, ualde præstantißime populorum.
Quando iam Cygnum *dulci sæculo priuaueris,*
Hunc quidem postmodum ibi relinquere, & arma illius.
Ipse autem hominū corruptorem Martē *post terga seruans,*
Quando denudatum scuto ab ingenioso
Oculis uideas, tum sauciato acuto ferro.
Statim autem recedito: Quoniam tibi non fatale est,
Neq; equos capere, neq; inclyta arma ipsius.
Sic dicens, in bigas ascendit diua dearum,
Victoriam immortalibus manibus & gloriam habens,
Celeriter. tunc iam utiq; generosus Iolaus,
Terribiliterq; equis acclamauit. illi autē ab minitationibus
Faciliter ferebant celerem currum, puluerem facientes campo.
Quoniā ipsis uires immisit cæsios oculos habens Minerua,
Scutum reconcutiens. circumgemuit autem terra.

Illi autem simul procedebant, similes igni, uel procellæ,
Cygnus equorum domitor, Marsq; insatiabilis clamore,
Istorũ autem equi quidem posteaquam obuiantes ad inuicem
Stridulè hinniuerunt, & circa ipsos frangebatur uox,
Istum prior affata est fortitudo Herculea:
O Cygne pepo, quid nobis inhibes ueloces equos,
Hominibus, qui & laboris & erumnarum periti sumus?
Sed extra habe bigas bene ornatas, & à uia
Cede extrà eundo. Trachinam autem tibi aurigor,
Ad Ceycem regem. Ille enim & potestate & uerecundia
Trachinis præcellit. tu enim ualde bene scis & ipse.
Huius enim uxorem habes natam, Themistonoen nigros oculos habentem,
O pepo. non quidem enim tibi Mars mortis finem
Arcebit, si iam nos concursabimus in conflictu.
Iam equidem & ipsum dico aliquando expertum esse
Lanceam nostram, quando in Pylo arenosa
Contrarius fuit mihi in pugna insatiabiliter furens.
Ter quidem à mea lancea percussus, incubuit terræ,
Vulnerato scuto quartò autem percußi crus,
Omni robore inurgens, & magnum scutum disrupi.
Pronus autem in pulueribus humi cecidit, lanceæ impetu.
Tunc iam uituperabilis inter immortales factus est,
Manibus ab nostris, relinquens spolia cruenta.
Sic dicebat: neq; sibi Cygnus, bene peritus hastæ, cedebat,
Huic persuasus, habere bigam trahentes equos.

Τοί δ' ἄμυδις προγένονθ' ἴκελοι πυρὶ ἠὲ θυέλλῃ,
Κύκνος θ' ἱππόδαμος, καὶ ἄρης ἀκόρητος ἀϋτῆς.
Τῶν θ' ἵπποι μὲν ἔπειθ' ὑπεναντίοι ἀλλήλοισιν,
Οξεῖα χρέμισαν, περὶ δέ σφισιν ἄγνυτο ἠχώ,
Τὸν πρότερος προσέειπε βίη ἡρακληείη.
Κύκνε πέπον, τί νυ νῶϊν ἐπίσχετον ὠκέας ἵππους,
Ανδράσιν, οἵ τε πόνου καὶ ὀϊζύος ἴδριές εἰμεν;
Αλλὰ παρὲξ ἔχε δίφρον ἐΰξοον, ἠδὲ κελεύθου
Εἶκε παρὲξ ἰέναι. τρηχῖνα δέ τοι παρελαύνω,
Ες κήϋκα ἄνακτα. ὁ γὰρ δυνάμει τε καὶ αἰδοῖ,
Τρηχῖνος προβέβηκε. σὺ δ' εὖ μάλα οἶσθα καὶ αὐτός.
Τοῦ γὰρ ὀπυίεις παῖδα, θεμιστονόην κυανῶπιν.
Ω πέπον. οὐ μὲν γάρ τοι ἄρης θανάτοιο τελευτὴν
Αρκέσει, εἰ δὴ νῶϊ συνοισόμεθα πτολεμίζειν.
Ηδη μὲν τέ ἕ φημὶ καὶ ἄλλοτε πειρηθῆναι
Εγχεος ἡμετέρου, ὅθ' ὑπὲρ πύλου ἠμαθόεντος
Αντίος ἔστη ἐμεῖο μάχης ἄμοτον μενεαίνων.
Τρὶς μὲν ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς, ἠρείσατο γαίῃ,
Οὐταμένου σάκεος. τὸ δὲ τέτρατον ἤλασα μηρὸν,
Παντὶ μένει σπεύδων. διὰ δὲ μέγα σάρκος ἄραξα.
Πρηνὴς δ' ἐν κονίῃσι χαμαὶ πέσεν, ἔγχεος ὁρμῇ.
Ενθά κε δὴ λωβητὸς ἐν ἀθανάτοισιν ἐτύχθη
Χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσι, λιπὼν ἔναρα βροτόεντα.
Ως ἔφατ' οὐδ' ἄρα οἱ κύκνος ἐϋμελίης ἐμενοίνα,
Τῷ ἐπιπειθόμενος ἐχέμεν ἐρυσάρματας ἵππους.

Δὴ τότ' ἀπ' εὐπλεκέων δίφρων θόρον αἶψ' ἐπὶ γαῖ-
Παῖς τε διὸς μεγάλου, καὶ ἐνυαλίοιο ἄνακτος. (αν,
Ἡνίοχοι δ' ἔμπλην ἔλασαν καλλίτριχας ἵππους.
Τῶν δ' ὑποσσευομένων κανάχιζε πόσ' εὐρεῖα χθών.
Ὡς δ' ὅτ' ἀφ' ὑψηλῆς κορυφῆς ὄρεος μεγάλοιο
Πέτραι ἀποθρώσκουσιν, ἐπ' ἀλλήλαις δὲ πέσωσι,
Πολλαὶ δὲ δρῦς ὑψίκομοι, πολλαὶ δέ τε πεῦκαι,
Αἴγειροί τε τανύρριζοι ῥήγνυνται ὑπ' αὐτῶν,
Ῥίμφα κυλινδομένων, εἵως πεδίον δ' ἀφίκωνται.
Ὡς οἳ ἐπ' ἀλλήλοισι πέσον, μέγα κεκλήγοντες.
Πᾶσα δὲ μυρμιδόνων τε πόλις, κλειτή τ' ἰαωλκός,
Ἄρνη τ' ἠδ' ἑλίκη, ἄνθειά τε ποιήεσσα,
Φωνῇ ὑπ' ἀμφοτέρων μεγάλ' ἴαχον. οἳ δ' ἀλαλητῷ
Θεσπεσίῳ σύνισαν. μέγα δ' ἔκτυπε μητίετα ζεύς.
Κὰδ δ' ἄρ ἀπ' οὐρανόθεν ψιάδας βάλεν αἱματοέσ-
Σῆμα τιθεὶς πολέμοιο ἑῷ μέγα θάρσεϊ παιδί. (σας,
Οἷος δ' ἐν βήσσῃς ὄρεος χαλεπὸς προϊδέσθαι
Κάπρος χαυλιόδων, φρονέει δὲ θυμῷ μαχέσασθαι
Ἀνδράσι θηρευτῇς, θήγει δέ τε λευκὸν ὀδόντα
Δοχμωθεὶς, ἀφρὸς δὲ περὶ στόμα μαστιχόωντι
Λείβεται, ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἔικτην,
Ὀρθὰς δ' ἐν λοφιῇ φρίσσει τρίχας, ἀμφί τε δειρήν·
Τῷ ἴκελος διὸς ὑὸς, ἀφ' ἱππείου θόρε δίφρου.
Ἦμος δὲ χλοερῷ κυανόπτερος ἠχέτα τέττιξ,
Ὄζῳ ἐφεζόμενος θέρος ἀνθρώποισιν ἀείδειν

Ἀρχε-

Ac tunc sanè ab bene implicatis bigis desilijt statim in terrā.
Natusq; Iouis magni, & Martis regis.
Aurigæ autem iuxtà impulerunt pulchras iubas habentes equos.
Horum autem irruentium pedibus substrepebat lata terra,
Quemadmodum quando ab alto uertice montis magni
Saxa desiliunt, & inuicem cadunt,
Et multæ quercus alticomæ, multæ autem & abietes,
Et populi extensis radicibus rumpuntur ab ipsis,
Facile conuoluentibus, usq; dum ad planum perueniunt.
Sic sibi ad inuicem ceciderunt, uehementer clamantes.
Omnis autem & Myrmidonum ciuitas, & inclyta Iolcus,
Et Arne, & Helice, & Anthea herbosa,
Clamore ab utrisq; ualde resonabant. illi autē cum tumultu
Mirando concurrerunt. Valde autem resonuit consultor Iupiter.
Et ab cœlo guttas deiecit cruentas,
Signum faciens belli suo magnum audaci filio.
Qualis autem in conuallibus montis asper ad uidendum,
Aper curuos dentes habens, furit autem animo ad pugnandū
Cum uiris uenatoribus, acuit autem & album dentem
Curuatus, spuma autem circa os masticanti
Stillat, oculi autem ipsi igni lucido aßimilantur,
Erectas autem in dorso riget setas, & circa collum:
Huic similis Iouis filius, ab equestri desiluit curru.
Quando autem uiridi nigras alas habens sonora cicada
Ramo insidens æstatem hominibus cantare

Incipit, cui & potus & cibus tener ros,
Etiam toto die & ab aurora fundit cantilenam,
Calore in grauißimo, quando corpus Sirius siccat,
Tunc sanè in milijs cuspidulosa folia fiunt,
Quod & æstate seminant, uuæ cum subrubescunt,
Cuiusmodi & Bacchus dedit hominibus læticiam & dolorem.
Tali tẽpore pugnabant. uehemẽs aũt tumultus excitabatur.
Vt autem leones duo circa interfectam ceruam
Ad inuicem irascentes, inter se corruunt,
Rigidus autem ipsis clamor, strepitusq; simul fit dentium.
Isti aũt ut uultures curuos ungues habentes, curuisq; rostris,
Petra in alta ualde clangentes pugnant,
Capræ in montibus pascentis gratia, uel syluestris ceruæ
Pinguis, quam domuit sagittans uigorosus uir
Sagitta ab neruo. ipse uero uagatus est aliò,
Loci imperitus existens. illi autem quàm primum cognouerunt,
Celeriter autem sibi pugnam acerbam pro ea susceperunt.
Sic isti uociferantes ad inuicem irruerunt.
Ibi uidelicet Cygnus quidem potentißimi Iouis filium
Interficere meditans, scutum percußit ferrea lancea.
Neq; fregit æs, liberabant autem dona dei.
Amphitryoniades autem, fortitudo Herculea,
In medio & galeæ & scuti lancea longa
Collum denudatum celeriter infra barbam
Vulnerauit potenter, & ambos incidit neruos colli

Homi-

Αρχεται, ᾧ τε πόσις καὶ βρῶσις θῆλυς ἐέρση,
Καί τε πανημέριός τε καὶ ἠῷος χέει ἀοιδὴν,
Ιδει ἐν αἰνοτάτῳ, ὁπότε χρόα σείριος ἄζει,
Τῆμος δὴ κέγχροισι περὶ γλῶχες τελέθωσι,
Τούς τε θέρει σπείρουσιν, ὅτ' ὄμφακες αἰόλλονται,
Οἷα Διώνυσος δῶκ' ἀνδράσι χάρμα καὶ ἄχθος,
Τὴν ὥρην μάρναντο. πολὺς δ' ὀρυγμαδὸς ὀρώρει.
Ως δὲ λέοντε δύο ἀμφὶ κταμένης ἐλάφοιο
Αλλήλους κοτέοντε, ἐπὶ σφέας ὁρμήσωσι,
Δεινὴ δέ σφ' ἰαχὴ, ἄραβός θ' ἅμα γίνετ' ὀδόντων,
Οἱ δ' ὥς τ' αἰγυπιοὶ γαμψώνυχες ἀγκυλοχεῖλαι
Πέτρῃ ἐφ' ὑψηλῇ μεγάλα κλάζοντε μαχέσθην,
Αἰγὸς ὀρεσινόμου, ἢ ἀγροτέρης ἐλάφοιο
Πίονος, ἥν τ' ἐδάμασσε βαλὼν αἰζήϊος ἀνὴρ
Ιῷ ἀπὸ νευρῆς. αὐτὸς δ' ἀπαλήσεται ἄλλῃ,
Χώρου ἄϊδρις ἐών. οἳ δ' ὀτραλέως ἐνόησαν,
Εσσυμένως δὲ οἱ ἀμφὶ μάχην δριμεῖαν ἔθεντο.
Ως οἱ κεκληγότες ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρουσαν.
Ενθ' ἤτοι κύκνος μὲν ὑπερμενέος Διὸς υἱὸν
Κτεινέμεναι μεμαὼς, σάκει ἔμβαλε χάλκεον ἔγχος.
Οὐδ' ἔρρηξεν χαλκόν. ἔρυτο δὲ δῶρα θεοῖο.
Αμφιτρυωνιάδης δὲ, βίη ἡρακληείη,
Μεσσηγὺς κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἔγχεϊ μακρῷ
Αὐχένα γυμνωθέντα θοῶς ὑπένερθε γενείου,
Ηλασ' ἐπικρατέως, ἀπὸ δ' ἄμφω κέρσε τένοντε

Ανδροφόνος μελίη. μέγα γὰρ σθένος ἔμπεσε φωτός.
Ηριπε δ' ὡς ὅτε τις δρῦς ἤριπεν, ἢ ὅτε πέτρη
Ηλίβατος, πληγεῖσα διὸς ψολόεντι κεραυνῷ.
Ως ἔριπ'. ἀμφὶ δέ οἱ βράχε τεύχεα ποικίλα χαλκῷ.
Τὸν μὲν ἔπειτ' εἴασε διὸς ταλακάρδιος υἱός.
Αὐτὸς δὲ βροτολοιγὸν ἄρηα προσιόντα δοκεύσας,
Δεινὸν ὁρῶν ὄσσοισι, λέων ὡς, σώματι κύρσας,
Ος τε μάλ' ἐνδυκέως ῥινὸν κρατεροῖς ὀνύχεσσι
Σχίσας, ὅττι τάχιστα μελίφρονα θυμὸν ἀπηύρα.
Εμμεμαὼς δ' ἄρα τοῦ γε κελαινὸν πίμπλαται ἦτορ.
Γλαυκιόων δ' ὄσσοις δεινὸν, πλευράς τε καὶ ὤμους
Οὐρῇ μαστιχόων, ποσσὶ γλάφει, οὐδέ τις αὐτὸν
Ετλη ἐς ἄντα ἰδὼν σχεδὸν ἐλθεῖν, οὐδὲ μάχεσθαι.
Τοῖος ἄρ' ἀμφιτρυωνιάδης, ἀκόρητος ἀϋτῆς,
Αντίος ἔστη ἄρηος, ἐνὶ φρεσὶ θράσος ἀέξων,
Εσσυμένως. ὁ δέ οἱ σχεδὸν ἤλυθεν, ἀχνύμενος κῆρ.
Αμφότεροι δ' ἰάχοντες, ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρουσαν.
Ως δ' ὅτ' ἀπὸ μεγάλου πέτρη πρηῶνος ὀροῦσα,
Μακρὰ δ' ἀποθρώσκουσα κυλίνδεται, ἡ δέ τε ἠχῇ
Ερχεται ἐμμεμαυῖα, πάγος δέ οἱ ἀντεβόλησεν
Υψηλὸς, τῷ δὴ συνενείκεται, ἔνθα μιν ἴσχει.
Τόσσῃ ὁ μὲν ἰαχῇ βρισάρματος οὖλος ἄρης,
Κεκληγὼς ἐπόρουσεν. ὁ δ' ἐμμαπέως ὑπέδεκτο.
Αὐτὰρ ἀθηναίη κούρη διὸς αἰγιόχοιο,
Αντίη ἦλθεν ἄρηος, ἐρεμνὴν αἰγίδ' ἔχουσα.

Homicida fraxinus. magnum enim robur incidit uiri.
Cecidit autem, ueluti quando aliqua quercus corruit, uel quando ſaxum
Altum, percuſſum Iouis ardenti fulmine,
Sic cecidit, eiq; circum ſonuerunt arma uariegata ferro.
Illum quidem poſtea dimiſit Iouis magnanimus filius.
Ipſe aũt hominũ corruptorẽ Martẽ progredientẽ obſeruãs,
Terribiliter intuẽs oculis, leo tanquam, corpus conſecutus,
Qui & ualde accurate pellem tenacibus unguibus
Scindens, quàm celerrime dulcem animam abſtulit.
Conſtanter autem utiq; nigrum ipſius impletur cor.
Ignitis aũt intuens oculis terribiliter, & latus & humeros
Cum cauda uerberans, pedibus fodit: neq; aliquis ipſum
Toleraret contrà aſpiciens prope ire, neq; pugnare.
Talis utiq; Amphitryoniadis, inſatiabilis clamore,
Obuius ſtetit Marti, in mentibus audaciam augens
Celeriter. ille autem ipſi propè uenit, dolens corde.
Ambo autem uociferantes, ad inuicem irruerunt.
Quemadmodum autem, quando ab magno ſaxum cacumine corruens,
Longe autem deſiliens uoluitur, & fragor
Venit ſubito ingens, rupes autem ſibi obuiauit
Alta, cui iam confertur, ibi ipſum retinet:
Tanto quidem ille ſonitu grauans currum pernicioſus Mars
Vociferans irruit. ille autem ineffabiliter excepit.
Sed Minerua filia Iouis caprigeri,
Obuia uenit Marti, tenebroſum ſcutum habens.

Grauiter autẽ ac toruè aſpiciens, uerbis uolucribus allocuta
O Mars, retine impetum fortẽ, & manus intangibiles. (eſt.
Non enim tibi fas eſt inclyta arma ſpoliare,
Herculem interficientem, Iouis audacicordem natum.
Sed eia, ceſſa à pugna, neq; obuius ſta mihi.
Sic dicebat. ſed non perſuaſit Martis magnanimum animũ.
Sed ualde clamans, flammæ ſimilia arma uibrans,
Celer irruit fortitudini Herculanæ,
Interficere conatus, & iaculatus eſt ferream lanceam,
Celerem, filio ſuo iratus pro mortuo,
In ſcutum magnum. ſed oculos glaucos habens Pallas
Hoſtilis impetum auertit, deflectens à biga.
Acerbus autem Martem dolor cepit. extrahens autem enſem acutum
Irruit contra Herculẽ, animo fortiſſimũ. at illũ aduenientem
Amphitryoniades, graui inſatiabilis clamore
Femur denudatum ſcuto ab ingenioſe facto
Vulnerauit fortiter, & magnum ſcutum perfregit
Lancea diuiſum, & in terram deiecit mediam.
Illi autem Phobus & Deimos bonas rotas habentem currũ & equos
Impulerunt ſtatim prope, & ab terra latas uias habente
In currum poſuerunt fabrefactum, ſtatimq; poſtea
Equos flagellauerunt, & peruenerunt in longũ Olympum.
Filius autem Alcmenæ, & inclytus Iolaus,
Cygnum ſpoliantes ab humeris arma pulchra,
Receſſerũt. ſtatim aũt poſtea urbẽ ad Trachinã peruenerũt

Δεινὰ δ' ὑπόδρα ἰδοῦσ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.
Ἄρες, ἐπίσχε μένος κρατερὸν, καὶ χεῖρας ἀάπτους.
Οὐ γάρ τοι θέμις ἐστὶν ἀπὸ κλυτὰ τεύχεα δῦσαι,
Ηρακλέα κτείναντα, διὸς θρασυκάρδιον ὑιόν.
Ἀλλ' ἄγε παῦε μάχης, μὴ δ' ἀντίος ἵστασ' ἐμεῖο.
Ὡς ἔφατ'. ἀλλ' οὐ πεῖθ' ἄρεος μεγαλήτορα θυμόν.
Ἀλλὰ μέγ' ἰάχων, φλογὶ εἴκελα τεύχεα πάλλων,
Καρπάλιμος ἐπόρουσε βίῃ ἡρακληείῃ
Κακτάμεναι μεμαὼς, καὶ ῥ' ἔμβαλε χάλκεον ἔγχος
Σπερχνὸν παιδὸς ἑοῦ κοτέων πέρι τεθνειῶτος.
Ἐν σάκει μεγάλῳ. ἀπὸ δὲ γλαυκῶπις ἀθήνη
Ἔγχεος ὁρμὴν ἔτραπ' ὀρεξαμένη ἀπὸ δίφρου.
Δριμὺ δ' ἄρη' ἄχος εἷλεν. ἐρυσσάμενος δ' ἄορ ὀξὺ
Ἔσσυτ' ἐφ' ἡρακλῆι κρατερόφρονι. τὸν δ' ἐπιόντα
Ἀμφιτρυωνιάδης δεινῆς ἀκόρητος ἀϋτῆς,
Μηρὸν γυμνωθέντα σάκευς ὑπὸ δαιδαλέοιο,
Οὖτασ' ἐπικρατέως. διὰ δὲ μέγα σάκος ἄραξε,
Δούρατι νωμήσαι. ἐπὶ δὲ χθονὶ κάββαλε μέσσῃ.
Τῷ δὲ φόβος καὶ δεῖμος ἐΰτροχον ἅρμα καὶ ἵππους
Ἤλασαν αἶψ' ἐγγὺς, καὶ ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
Ἐς δίφρον θῆκαν πολυδαίδαλον. αἶψα δ' ἔπειτα
Ἵππους μαστιέτην, ἵκοντο δὲ μακρὸν ὄλυμπον.
Υἱὸς δ' ἀλκμήνης, καὶ κυδάλιμος ἰόλαος,
Κύκνον συλήσαντες ἀπ' ὤμων τεύχεα καλὰ,
Νίσοντ'. αἶψα δ' ἔπειτα πόλιν τραχῖνος ἵκοντο.

Ἵπποις ὠκυπόδεσσι. ἀτὰρ γλαυκῶπις ἀθήνη
Ἐξίκετ' οὔλυμπόν τε μέγαν, καὶ δώματα πατρός.
Κύκνον δ' αὖ κῆυξ θάπτεν, καὶ λαὸς ἀπείρων,
Οἵ ῥ' ἐγγὺς ναῖον πόλιας κλειτοῦ βασιλῆος,
Ἄνθην, μυρμιδόνων τε πόλιν, κλειτήν τ' ἰαωλκὸν,
Ἄρνην τ' ἠδ' ἑλίκην, πολλὸς δ' ἠγείρετο λαὸς,
Τιμῶντες κήϋκα, φίλον μακάρεσσι θεοῖσι.
Τοῦ δὲ τάφον καὶ σῆμ' ἀϊδὲς ποίησεν ἄναυρος,
Ὄμβρῳ χειμερίῳ πλήθων. τὼς γάρ μιν ἀπόλλων,
Λητοΐδης ἤνωξ' ὅτι ῥα κλειτὰς ἑκατόμβας
Ὅστις ἄγοι πυθοῖδε, βίῃ σύλασκε δοκεύων.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΗΣΙΟΔΟΥ ΑΣΠΙΔΟΣ.

Τῆς ἀσπίδος ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ δ' καταλόγῳ φέρεται μέχρι στίχων ν' καὶ σ'. ὑπώπτευκε δὲ Ἀριστοφάνης, οὐχ ὁ κωμικὸς, ἀλλὰ τὶς ἕτερος γραμματικὸς, ὡς οὐκ οὖσαν αὐτὴν Ἡσιόδου, ἀλλ' ἑτέρου τινὸς τὴν ὁμηρικὴν ἀσπίδα μιμήσασθαι προῃρημένου. Μεγακλῆς δὲ ὁ ἀθηναῖος γνήσιον μὲν οἶδε τὸ ποίημα. ἄλλως δὲ ἐπιτιμᾷ τῷ ἡσιόδῳ. ἄλογον γάρ φησι, ποιεῖν ἥφαιστον τοῖς τῆς μητρὸς ἐχθροῖς ὅπλα παρέχοντα. ἀπολλώνιος δὲ ὁ ῥόδιος ἐν τῷ γ' φησὶν αὐτοῦ εἶναι, ἔκ τε τοῦ χαρακτῆρος, καὶ ἐκ τοῦ τὸν Ἰόλαον ἐν τῷ καταλόγῳ εὑρίσκειν ἡνιοχοῦντα τῷ ἡρακλεῖ. ὡσαύτως δὲ καὶ Στησίχορός φησιν, ἡσιόδου εἶναι τὸ ποίημα.

ΤΕΛΟΣ.

Equis uelocibus. sed glaucis oculis prædita Minerua
Exiuit ad Olympum magnum, & domos patris.
Cygnum autem rursus Ceyx sepeliuit, & populus infinitus,
Qui propè habitabant urbes inclyti regis,
Anthen, Myrmidonumq́; urbem, & inclytam Iolcum,
Arnenq́;, atq; Elicen. multus autem cõgregatus est populus,
Honorantes Ceycem, charum beatis dijs.
Illius autem sepulchrum & monumentum inuisibile fecit
Anaurus torrens,
Imbre hyemali crescens. sic enim ipsum Apollo
Latonæ filius iußit, quoniam inclytas hecatombas
Quicunq; duceret ad Pitho, ui spoliabat, insidians.

FINIS ASPIDIS HE-
SIODI.

Huius Aspidis principiũ in 4. Catalogo dicitur usq; ad uersum quinquagesimum et ducentißimũ. Suspicatur aut Aristophanes, non Comicus ille, sed quidam alius grammaticus, non esse ipsam Hesiodi, sed alterius cuiusdam, qui Homericum scutum imitandum sibi delegerit. Megacles autem Atheniensis, legitimum quidẽ esse istud poëma agnoscit: sed aliter reprehendit Hesiodum. absurde enim dicit facere, Vulcanum matris hostibus arma præbentem. Apollonius autem Rhodius in 3. dicit, ipsius esse, et ex stilo, et quod Iolaus in Catalogo inuenitur aurigans Herculi. Pariter uero & Stesichorus dicit, Hesiodi esse hoc poëma.

FINIS.

Hesiodi

HESIODI DEORVM GENERATIO.

MVsas Heliconiades incipimus canere,
Quæ Heliconem tenent, montẽ magnumq́;, diuinumq́;:
Et circa fontem nigrum, pedibus teneris
Saltant, aramq́; præpotentis Iouis.
Atq; ablutæ tenero corpore Termeßi,
Aut equi in fonte, aut in Holmio sacro,
Summo in Helicone choreas duxerunt,
Pulchras, amabiles, fortiter tripudiarunt pedibus.
Inde concitatæ, uelatæ aëre multo
Noctu incedebant, perpulchram uocem emittentes:
Quæ celebrent Iouemq́; ægida tenentem, & uenerandam Iunonem,
Argiuam, aureis calceamentis incedentem:
Filiamq́; Aegiochi Iouis, cæruleos oculos habentẽ Mineruã:
Auguremq́; Apollinem, & Dianam sagittis gaudentem.
Atq; Neptunum terram continentem, terræ motorem:
Et Themin uenerandã, & obtortas palpebras habentẽ Venerem,
Hebenq́; aurea corona decorã, formosamq́; Dionẽ,
Auroramq́;, Solemq́; magnum, splendidamq́; Lunam,
Latonamq́;, Iapetumq́;, ac Saturnum uersipellem.

Ter-

ΗΣΙΟΔΟΥ ΘΕΟΓΟΝΙΑ.

Μουσάων ἑλικωνιάδων ἀρχώμεθ' ἀείδειν,
Αἵθ' ἑλικῶνος ἔχουσιν ὄρος μέγα τε, ζάθεόν τε.
Καί τε περὶ κρήνην ἰοειδέα, πόσσ' ἁπαλοῖσιν
Ὀρχεῦνται, καὶ βωμὸν ἐρισθενέος κρονίωνος.
Καί τε λοεσσάμεναι τέρενα χρόα περμησσοῖο,
Ἢ ἵππου κρήνης, ἢ ὀλμειοῦ ζαθέοιο,
Ἀκροτάτῳ ἑλικῶνι χοροὺς ἐνεποιήσαντο,
Καλούς, ἱμερόεντας. ἐπερρώσαντο δὲ ποσσίν.
Ἔνθεν ἀπορνύμεναι κεκαλυμμέναι ἠέρι πολλῷ,
Ἐννύχιαι στεῖχον, περικαλλέα ὄσσαν ἱεῖσαι,
Ὑμνεῦσαι δία τ' αἰγίοχον καὶ πότνιαν ἥρην
Ἀργείην, χρυσέοισι πεδίλοις ἐμβεβαυῖαν,
Κούρην τ' αἰγιόχοιο διὸς γλαυκῶπιν ἀθήνην,
Φοῖβόν τ' ἀπόλλωνα, καὶ ἄρτεμιν ἰοχέαιραν,
Ἠδὲ ποσειδάωνα γαιήοχον, ἐννοσίγαιον,
Καὶ θέμιν αἰδοίην, ἑλικοβλέφαρόν τ' ἀφροδίτην,
Ἥβην τε χρυσοστέφανον, καλήν τε διώνην,
Ἠῶ τ', ἠέλιόν τε μέγαν, λαμπράν τε σελήνην,
Λητώ τ' ἰαπετόν τε, ἰδὲ κρόνον ἀγκυλομήτην,

Γαῖαν τ' ὠκεανόν τε μέγαν, καὶ νύκτα μέλαιναν.
Ἄλλων τ' ἀθανάτων ἱερὸν γένος, αἰὲν ἐόντων.
Αἵ νύ ποθ' ἡσίοδον καλὴν ἐδίδαξαν ἀοιδήν,
Ἄρνας ποιμαίνονθ' ἑλικῶνος ὕπο ζαθέοιο.
Τόν τε δέ με πρώτιστα θεαὶ πρὸς μῦθον ἔειπον,
Μοῦσαι ὀλυμπιάδες κοῦραι διὸς αἰγιόχοιο.
Ποιμένες ἄγραυλοι, κάκ' ἐλέγχεα, γαστέρες οἶον,
Ἴδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα,
Ἴδμεν δ' εὖτ' ἐθέλωμεν ἀληθέα μυθήσασθαι.
Ὣς ἔφασαν κοῦραι μεγάλου διὸς, ἀρτιέπειαι.
Καί μοι σκῆπτρον ἔδων, δάφνης ἐριθηλέος ὄζον,
Δρέψασθαι θηητόν. ἐνέπνευσαν δέ μοι αὐδὴν,
Θείην, ἵνα κλείοιμι τά τ' ἐσόμενα, πρό τ' ἐόντα.
Καί με κέλονθ' ὑμνεῖν μακάρων γένος αἰὲν ἐόντων.
Σφᾶς δ' αὐτὰς πρῶτόν τε καὶ ὕστερον αἰὲν ἀείδειν.
Ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα περὶ δρῦν ἢ περὶ πέτρην;
Τύνη μουσάων ἀρχώμεθα, ταὶ διὶ πατρὶ
Ὑμνεῦσαι, τέρπουσι μέγαν νόον ἐντὸς ὀλύμπου,
Εἴρουσαι τά τ' ἐόντα, τά τ' ἐσόμενα, πρό τ' ἐόντα,
Φωνῇ ὁμηρεῦσαι, τῶν δ' ἀκάματος ῥέει αὐδὴ
Ἐκ στομάτων ἡδεῖα. γελᾷ δέ τε δώματα πατρὸς
Ζηνὸς ἐριγδούποιο, θεᾶν ὀπὶ λειριοέσσῃ
Σκιδναμένῃ. ἠχεῖ δὲ κάρη νιφόεντος ὀλύμπου,
Δώματ' ἀθανάτων. αἱ δ' ἄμβροτον ὄσσαν ἰεῖσαι,
Θεῶν γένος αἰδοῖον πρῶτον κλείουσιν ἀοιδῇ.

Ἐξ

θεᾶν pro θεῶν dori(ce)

σχίδναμαι spargor / ἠχέω resono / κάρα caput κάρη ionic caput /

Terramq́;, Oceanumq́; uastum, & Noctem atram.
Aliorumq́; immortalium sacrum genus semper existentium.
Quæ olim Hesiodum pulchrum docuerunt carmen,
Agnos pascentem, Helicone sub sacro.
Hoc autem me primum deæ sermone compellarunt,
Musæ Olympiades, filiæ Iouis Aegiochi:
Pastores in agris pernoctantes, mala probra, uentres ueluti,
Scimus mendacia multa dicere ueris similia,
Scimus etiam si uoluerimus uera loqui.
Sic dixerunt filiæ Iouis magni, integra sanaq́; loquentes.
Et mihi sceptrum dederunt, lauri per uiridis ramum,
Decerpendum mortali. inspirarunt insuper mihi uocem
Diuinam, ita ut audirem tam futura, quàm præterita:
Et me iubebant celebrare beatorum genus sempiterno-
rum,
Se uero primo ac ultimo semper decantare.
Sed quò mihi hæc circa quercum, aut apud petram?
Ergo Musas ordiamur, quæ Ioui patri
Canendo hymnos, oblectant magnum animum in Olympo,
Memorantes & præsentia, & futura, & præterita,
Voce concinentes. illarum uero indefessa fluit uox,
Ab ore suauis. rident autem domus patris
Iouis ualde tonantis, dearum uoce florida
Dispersa: resonant uero uertices niuosi Olympi,
Palatia cœlitum. hæ uero immortalem uocem emittentes,
Deorum genus uenerandum in primis celebrant cantilena,

Ab exordio, quos Tellus & Cœlum latum genuerunt,
Quiq́; ex his prognati sunt dij, datores bonorum.
Secundo rursum Iouem, deorum patrem, atq; etiam uirorũ,
Incipientesq; laudant deæ, & finiunt carmen,
Quanto est præstantissimus deorum, & imperio maximus.
Porrò & hominum genus, fortiumq́; gigantum
Celebrantes, oblectant Iouis mentem in Olympo,
Musæ Olympiades, filiæ Iouis ægida habentis:
Quas in Pieria Saturnio peperit patri mixta
Memoria, fertilitati Eleutheris imperans:
Obliuionemq́; malorum, & solatium curarum.
Nouem enim ei noctes miscebatur prudens Iupiter,
Seorsim ab immortalibus sacrum lectum conscendens.
Sed cum iam annus exactus, circumuoluta uero essent tempora
Mensium decrescentium, diesq́; multi transacti essent,
Ipsa peperit nouem filias concordes, quibus carmen
Curæ est, in pectoribus securum animum habentibus,
Paululum à summa uertice niuosi cœli:
Vbi ipsis splendidiq́; chori, & ædes pulchræ.
Iuxta uero eas Gratiæ & Desiderium domos habitant.
In conuiuijs celebribus uero gratam per os uocẽ emittentes,
Canunt omniumq́; leges, & mores pudicos
Immortalium celebrant, amabilem uocem emittentes.
Istæ tum ibant ad Olympum, lætæ uoce bona,
Immortali cantilena. undiq; uero resonabat terra atra

Canentibus

Ἐξ ἀρχῆς, οὓς γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ἔτικτον,
Οἵ τ' ἐκ τῶν ἐγένοντο θεοί, δωτῆρες ἐάων.
Δεύτερον αὖτε Ζῆνα, θεῶν πατέρα, ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν,
Ἀρχόμεναι θ' ὑμνεῦσι θεαί, λήγουσί τ' ἀοιδῆς,
Ὅσσον φέρτατός ἐστι θεῶν, κράτει τε μέγιστος.
Αὖθις δ' ἀνθρώπων τε γένος, κρατερῶν τε γιγάντων
Ὑμνεῦσαι, τέρπουσι Διὸς νόον ἐντὸς Ὀλύμπου,
Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.
Τὰς ἐν Πιερίῃ Κρονίδῃ τέκε πατρὶ μιγεῖσα
Μνημοσύνη, γουνοῖσιν Ἐλευθῆρος μεδέουσα,
Λησμοσύνην τε κακῶν, ἄμπαυμά τε μερμηράων.
Ἐννέα γάρ οἱ νύκτας ἐμίσγετο μητίετα Ζεύς,
Νόσφιν ἀπ' ἀθανάτων ἱερὸν λέχος εἰσαναβαίνων.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐνιαυτὸς ἔην, περὶ δ' ἔτραπον ὧραι
Μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἤματα πόλλ' ἐτελέσθη,
Ἡ δ' ἔτεκ' ἐννέα κούρας ὁμόφρονας, ᾗσιν ἀοιδὴ
Μέλλεται, ἐν στήθεσιν ἀκηδέα θυμὸν ἐχούσαις,
Τυτθὸν ἀπ' ἀκροτάτης κορυφῆς νιφόεντος Ὀλύμπου,
Ἔνθά σφιν λιπαροί τε χοροί, καὶ δώματα καλά.
Πὰρ δ' αὐτῆς χάριτές, καὶ ἵμερος, οἰκί' ἔχουσιν.
Ἐν θαλίῃς ἐρατὴν δὲ διὰ στόμα ὄσσαν ἱεῖσαι,
Μέλπονται πάντων τε νόμους, καὶ ἤθεα κεδνὰ
Ἀθανάτων κλείουσιν, ἐπήρατον ὄσσαν ἱεῖσαι.
Αἳ τότ' ἴσαν πρὸς Ὄλυμπον ἀγαλλόμεναι ὀπὶ καλῇ,
Ἀμβροσίῃ μολπῇ. περὶ δ' ἴαχε γαῖα μέλαινα,

Υμνεῦσαις. ἐρατὸς δὲ ποδῶν ὑπὸ δοῦπος ὀρώρει,
Νισσομένων πατέρ' εἰς ὅν, ὁ δ' οὐρανῷ ἐμβασιλεύει,
Αὐτὸς ἔχων βροντὴν, ἠδ' αἰθαλόεντα κεραυνόν,
Κάρτει νικήσας πατέρα κρόνον. εὖ δὲ ἕκαστα
Ἀθανάτοις διέταξεν ὁμῶς, καὶ ἐπέφραδε τιμάς.
Ταῦτ' ἄρα μοῦσαι ἄειδον, ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι,
Εννέα θυγατέρες μεγάλου διὸς ἐκγεγαυῖαι.
Κλειώ τ', εὐτέρπη τε, θάλειά τε, μελπομένη τε,
Τερψιχόρη τ', ἐρατώ τε, πολύμνιά τ', οὐρανία τε,
Καλλιόπη θ', ἡ δὲ προφερεστάτη ἐστὶν ἁπασέων.
Η γὰρ καὶ βασιλεῦσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ,
Ὅν τινα τιμήσουσι διὸς κοῦραι μεγάλοιο,
Γεινόμενόν τ' ἐσίδωσι διοτρεφέων βασιλήων.
Τῷ μὲν ἐπὶ γλώσσῃ γλυκερὴν χείουσιν ἀοιδήν,
Τοῦ δ' ἔπ' ἐκ στόματος ῥεῖ μείλιχα. οἱ δέ νυ λαοὶ
Πάντες ἐς αὐτὸν ὁρῶσι, διακρίνοντα θέμιστας
Ἰθείῃσι δίκῃσιν. ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύων,
Αἶψά τε καὶ μέγα νεῖκος ἐπισταμένως κατέπαυσε.
Τοὔνεκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, οὕνεκα λαοῖσι
Βλαπτομένοις ἀγορῆφι μετάτροπα ἔργα τελεῦσι,
Ῥηιδίως μαλακοῖσι παραιφάμενοι ἐπέεσσιν.
Ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ θεὸν ὥς, ἱλάσκονται
Αἰδοῖ μειλιχίῃ, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισιν,
Οἷα τε μουσάων ἱερὴ δόσις ἀνθρώποισιν.
Ἐκ γὰρ μουσάων, καὶ ἑκηβόλου ἀπόλλωνος,

Ανδρες

Canentibus hymnos, iucundus uero à pedibus strepitus excitabatur
Proficiscentium ad patrem suum, qui cœlo imperitat,
Ipse habens tonitru, atq; candens fulmen,
Strenue uicto patre Saturno: bene autem singula
Immortalibus disposuit simul, & indixit honores.
Hæc sanè Musæ canebant, cœlestes domos tenentes,
Nouem filiæ, magno è Ioue prognatæ:
Clioq́;, Euterpeq́;, Thaliaq́;, Melpomeneq́;,
Terpsichoreq́;, Eratoq́;, Polymniaq́;, Vraniaq́;,
Calliopeq́;: hæc autem excellentißima est omnium.
Hæc enim & reges uenerandos comitatur,
Quemcunq; honoraturæ sunt Iouis filiæ magni,
In lucem editum, & aspexerint à Ioue nutritorum regum.
Huic quidem super linguam dulcem fundunt cantilenam,
Huius uerba ex ore fluunt blanda, cæterum populi
Omnes ad ipsum respiciunt, discernentem ius fasq́;
Rectis iudicijs. hic autem tutò cauteq́; loquens,
Statim etiam magnam contentionem scitè diremit.
In hoc enim reges prudentes, quod populis
Damnum inferentibus in foro uicißitudinem rerum faciunt,
Facilè mollibus appellantes uerbis.
Incedentem uero per cœtum populi deum ueluti, placant
Reuerentia blanda. eminet uero inter ipsos congregatos
Tale Musarum ingens munus hominibus.
À Musis etenim, & eminus feriente Apolline,

Viri cantores sunt super terram, & citharœdi:
Et Ioue uero reges. ille uero beatus, quemcunq; Musæ
Amant, suauis ei ab ore fluit uox.
Quod si enim quis luctũ habẽs, recẽti dolore saucio animo
Tristetur, animo dolens, cæterum poëta
Musarum famulus res claras priscorum hominum
Laudibus uexerit, beatosq; deos qui Olympum incolunt,
Statim hic rerũ animũ eius molestantiũ obliuiscitur, nec do-
Meminit, quin cito deflexerunt eum aliò dona dearũ. (lorũ
Saluete liberi Iouis, date uero amabilem cantilenam:
Celebrate quoq; immortaliũ diuinũ genus, semper existen-
Qui Tellure prognati sunt, & Cœlo stellato, (tium:
Nocteq; caliginosa, quos item salsus nutriuit Pontus.
Dicite insuper, ut primum dij, & terra, fuerint,
Et flumina, & pontus immensus, æstu feruens,
Astraq; fulgentia, & cœlum latum superne:
Et qui ex his nati sunt dij, datores bonorum.
Vtq; opes diuiserint, & quomodo honores distinxerint.
Atq; etiam quomodo primum multis implicatum sphæris tenuerint cœlum.
Hæc mihi dicite Musæ, cœlestes domos inhabitantes,
Ab initio. & dicite, quódnam primum fuerit illorum.
Primo omnium quidem Chaos fuit, at deinde
Tellus lato pectore prædita, omnium fundamentũ solidũ sem
Immortalium, qui tenent iuga niuosi Olympi, (per
Tartaraq; tenebricosa in recessu terræ spaciosæ:

Atq;

Ἄνδρες ἀοιδοὶ ἔασιν ἐπὶ χθόνα, καὶ κιθαρισταί.
Ἐκ δὲ Διὸς, βασιλῆες. ὁ δ' ὄλβιος, ὅν τινα μοῦσαι
Φιλῶνται. γλυκερή οἱ ἀπὸ στόματος ῥέει αὐδή.
Εἰ γάρ τις καὶ πένθος ἔχων, νεοκηδέϊ θυμῷ
Ἄζηται κραδίην ἀκαχήμενος, αὐτὰρ ἀοιδὸς
Μουσάων θεράπων κλέεα προτέρων ἀνθρώπων
Ὑμνήσει, μάκαράς τε θεοὺς, οἳ ὄλυμπον ἔχουσιν,
Αἶψ' ὅγε δυσφρονέων ἐπιλήθεται, οὐδέ τι κηδέων
Μέμνηται. ταχέως δὲ παρέτραπε δῶρα θεάων.
Χαίρετε τέκνα Διὸς, δότε δ' ἱμερόεσσαν ἀοιδήν.
Κλείετε δ' ἀθανάτων ἱερὸν γένος, αἰὲν ἐόντων,
Οἳ γῆς ἐξεγένοντο, καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
Νυκτός δὲ δνοφερῆς, οὕς θ' ἁλμυρὸς ἔτρεφε πόντος.
Εἴπατε δ' ὡς τὰ πρῶτα θεοὶ, καὶ γαῖα γένοντο,
Καὶ ποταμοὶ, καὶ πόντος ἀπείριτος, οἴδματι θύων,
Ἄστρά τε λαμπετόωντα, καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν.
Οἵ τ' ἐκ τῶν ἐγένοντο θεοὶ, δωτῆρες ἐάων.
Ὥς τ' ἄφενος δάσαντο, καὶ ὡς τιμὰς διέλοντο,
Ἠδὲ καὶ ὡς τὰ πρῶτα πολύπτυχον ἔχον ὄλυμπον.
Ταῦτά μοι ἔσπετε μοῦσαι, ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι
Ἐξ ἀρχῆς. καὶ εἴπαθ' ὅ, τι πρῶτον γένετ' αὐτῶν.
Ἤτοι μὲν πρώτιστα χάος γένετ', αὐτὰρ ἔπειτα
Γαῖ' εὐρύστερνος, πάντων ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ
Ἀθανάτων, οἳ ἔχουσι κάρη νιφόεντος ὀλύμπου,
Τάρταρά τ' ἠερόεντα μυχῷ χθονὸς εὐρυοδείης.

Ἠδ' ἔρος, ὃς κάλλιστος ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι,
Λυσιμελὴς πάντων τε θεῶν, πάντων τ' ἀνθρώπων,
Δάμναται ἐν στήθεσσι νόον καὶ ἐπίφρονα βουλήν.
Ἐκ χάεος δ' ἔρεβός τε, μέλαινά τε νὺξ ἐξεγένοντο.
Νυκτὸς δ' αὖτ' αἰθήρ τε καὶ ἡμέρη ἐξεγένοντο,
Οὓς τέκε κυσαμένη ἐρέβει φιλότητι μιγεῖσα.
Γαῖα δέ τοι πρῶτον μὲν ἐγείνατο ἶσον ἑαυτῇ
Οὐρανὸν ἀστερόενθ' ἵνα μιν περὶ πάντα καλύπτοι,
Ὄφρ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς ἕδος ἀσφαλὲς αἰεί.
Γείνατο δ' οὔρεα μακρὰ, θεῶν χαρίεντας ἐναύλους
Νυμφάων, αἳ ναίουσιν ἀν' οὔρεα βησσήεντα.
Ἡδὲ καὶ ἀτρύγετον πέλαγος τέκεν, οἴδματι θῦον
Πόντον, ἄτερ φιλότητος ἐφιμέρου. αὐτὰρ ἔπειτα
Οὐρανῷ εὐνηθεῖσα, τέκ' ὠκεανὸν βαθυδίνην,
Κοῖόν τε, κρεῖόν θ', ὑπερίονά τ', ἰαπετόν τε,
Θείαν τε, ῥείαν τε, θέμιν τε, μνημοσύνην τε,
Φοίβην τε χρυσοστέφανον, τηθύν τ' ἐρατεινήν.
Τοὺς δὲ μεθ' ὁπλότατος γένετο κρόνος ἀγκυλομήτης,
Δεινότατος παίδων. θαλερὸν δ' ἤχθηρε τοκῆα.
Γείνατο δ' αὖ κύκλωπας, ὑπέρβιον ἦτορ ἔχοντας,
Βρόντην τε, στερόπην τε, καὶ ἄργην ὀβριμόθυμον.
Οἳ ζηνὶ βροντήν τ' ἔδοσαν, τεῦξάν τε κεραυνόν.
Οἳ δή τοι τὰ μὲν ἄλλα θεοῖς ἐναλίγκιοι ἦσαν,
Μοῦνος δ' ὀφθαλμὸς μέσσῳ ἐπέκειτο μετώπῳ.
Κύκλωπες δ' ὄνομ' ἦσαν ἐπώνυμοι, οὕνεκ' ἄρα σφέων

Κυκλο-

Atq; Amor, qui pulcherrimus inter immortales deos,
Soluens curas & omnium deorum, & omnium hominum,
Domat in pectoribus animum, & prudens consilium.
Ex Chao uero Erebusq́;, nigraq́; Nox editi sunt.
Nocte porrò tam Aether quàm Dies prognati sunt:
Quos peperit, ubi concepisset Erebo amore mixta.
Terra uero primum quidem genuit parem sibi
Cœlum stellis ornatum, ut ipsam totam obtegat,
Vtq; esset beatis dijs sedes tuta semper.
Genuit præterea montes altos, dearum gratas speluncas
Nympharum, quæ habitant per montes concauos.
Atq; etiam infrugiferum Pelagus peperit, unda concitatum
Pontum, absq; amore desiderabili. cæterum deinde
Cœlo cōcumbens, peperit Oceanum profundos uortices habentem,
Cœumq́;, Creumq́;, Hyperionemq́;, Iapetumq́;,
Theamq́;, Rheamq́;, Theminq́;, Mnemosynenq́;,
Phœbenq́; aurea corona insignem, Tethynq́; amabilem.
Hos uero post natu minimus natus est Saturnus uafer,
Acerrimus inter liberos. floridū aūt odio prosequebatur parentem.
Porrò genuit & Cyclopes, magnū cor habentes:
Brontemq́;, Asteropenq́;, & Argen forti animo præditum:
Qui Ioui & tonitru dederunt, & fabricarunt fulmen.
Hi sanè per alia dijs similes erant,
Vnus uero oculus media positus erat fronte.
Cyclopes uero cognomento erant, eo quod ipsorum

Circularis oculus inerat fronti.
Roburq́; & uires, & molimina erant in operibus.
Alij deinde è Tellure & Cœlo prognati sunt
Tres filij magni & præualidi, non nominandi,
Cottus, Briareusq́;, Gygesq́;, superba proles.
Quorum centum quidem manus ab humeris prominebant,
Inaccessæ, capita uero unicuiq; quinquaginta
Ex humeris procreuerant, super robustos artus.
Robur autem immensum, ualidum, magna in forma.
Quotquot enim Tellure & Cœlo procreati sunt,
Vehementißimi filiorum, suo uero infensi erant parenti
Ab initio, & hos quidem ut quisq; primum nascebatur,
Omnes occultauit, & ad lucem non submisit,
Terræ in latebris. malo autem oblectabatur opere
Cœlum. ipsa uero intus ingemiscebat Terra uasta,
Arctata: dolosam uero malamq́; excogitauit artem.
Statim uero cum edidisset fœtum, ex cano adamante
Fabricauit magnam falcem, edixit uero charis liberis.
Dixit autem, sumpta fiducia, caro mœrens corde:
Filij mei, & patris nefarij, si uolueritis
Parêre, patris malam ulciscemur contumeliam
Nostri. prior enim indecentia machinatus est opera.
Sic dixit. illos uero omnes inuasit metus, neque quisquam illorum
Locutus est. cõfirmato animo tandem magnus Saturnus uer(sutus
E' contrà uerbis compellauit matrem castam.

O ma-

Κυκλοτερὴς ὀφθαλμὸς ἑεὶς ἐνέκειτο μετώπῳ.
Ἰσχὺς τ' ἠδὲ βίη, καὶ μηχαναὶ ἦσαν ἐπ' ἔργοις.
Ἄλλοι δ' αὖ γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἐξεγένοντο,
Τρεῖς παῖδες μεγάλοι καὶ ὄβριμοι, οὐκ ὀνομαστοί,
Κόττος τε, Βριάρεώς τε, γύγης θ' ὑπερήφανα τέκνα.
Τῶν, ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων ἀΐσσοντο.
Ἄπλαστοι, κεφαλαὶ δὲ ἑκάστῳ πεντήκοντα
Ἐξ ὤμων ἐπέφυκον, ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσσιν.
Ἰσχὺς δ' ἄπλατος, κρατερὴ, μεγάλῳ ἐπὶ εἴδει.
Ὅσσοι γὰρ γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἐξεγένοντο,
Δεινότατοι παίδων, σφετέρῳ δ' ἤχθοντο τοκῆϊ
Ἐξ ἀρχῆς. καὶ τῶν μὲν ὅπως τις πρῶτα γένοιτο,
Πάντας ἀποκρύπτασκε, καὶ ἐς φάος οὐκ ἀνίεσκε,
Γαίης ἐν κευθμῶνι. κακῷ δ' ἐπετέρπετο ἔργῳ
Οὐρανὸς, ἡ δ' ἐντὸς στοναχίζετο γαῖα πελώρη,
Στεινομένη. δολίην δὲ κακὴν ἐπεφράσατο τέχνην.
Αἶψα δὲ ποιήσασα γένος πολιοῦ ἀδάμαντος,
Τεῦξε μέγα δρέπανον, καὶ ἐπέφραδε παισὶ φίλοι
Εἶπε δὲ θαρσύνουσα, φίλον τετιημένη ἦτορ. (σιν.
Παῖδες ἐμοὶ, καὶ πατρὸς ἀτασθάλου, αἴκ' ἐθέλητε
Πείθεσθαι, πατρός γε κακὴν τισαίμεθα λώβην
Ὑμετέρου. πρότερος γὰρ ἀεικέα μήσατο ἔργα.
Ὣς φάτο, τοὺς δ' ἄρα πάντας ἕλεν δέος, οὐδέ τις αὐτῶν
Φθέγξατο. θαρσήσας δὲ μέγας κρόνος ἀγκυλομήτης,
Ἂψ αὖτις μύθοισι προσηύδα μητέρα κεδνήν.

Μῆτερ,

Μῆτερ, ἐγώ κεν τοῦτό γ' ὑποσχόμενος τελέσαιμι
Ἔργον. ἐπεὶ πατρός γε δυσωνύμου οὐκ ἀλεγίζω
Ἡμετέρου. πρότερος γὰρ ἀεικέα μήσατο ἔργα.
Ὣς φάτο, γήθησε δὲ μέγα φρεσὶ γαῖα πελώρη.
Εἷσε δέ μιν κρύψασα λόχῳ. ἐνέθηκε δὲ χειρὶ
Ἅρπην καρχαρόδοντα, δόλον δ' ὑπεθήκατο πάντα.
Ἦλθε δὲ νύκτ' ἐπάγων μέγας οὐρανός. ἀμφὶ δὲ γαίῃ
Ἱμείρων φιλότητος ἐπέσχετο. καί ῥ' ἐτανύσθη
Πάντῃ, ὁ δ' ἐκ λοχεοῖο πάϊς ὠρέξατο χειρὶ
Σκαιῇ, δεξιτερῇ δὲ πελώριον ἔλαβεν ἅρπην,
Μακρὴν, καρχαρόδοντα. φίλου δ' ἀπὸ μήδεα πατρὸς
Ἐσσυμένως ἤμησε. πάλιν δ' ἔρριψε φέρεσθαι
Ἐξοπίσω. τὰ μὲν οὔτι ἐτώσια ἔκφυγε χειρός.
Ὅσσαι γὰρ ῥαθάμιγγες ἀπέσσυθεν αἱματόεσσαι,
Πάσας δέξατο γαῖα. περιπλομένων δ' ἐνιαυτῶν,
Γεῖνα τ' ἐριννῦς τε κρατερὰς, μεγάλους τε γίγαντας,
Τεύχεσι λαμπομένους, δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντας.
Νύμφας θ', ἃς μελίας καλέουσ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν.
Μήδεά θ' ὡς τὸ πρῶτον ἀποτμήξας ἀδάμαντος
Κάββαλ' ἐπ' ἠπείροιο πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ.
Ὣς φέρετ' ἀμ πέλαγος πουλὺν χρόνον, ἀμφὶ δὲ λευκὸς
Ἀφρὸς ἀπ' ἀθανάτου χροὸς ὤρνυτο. τῷ δ' ἐνὶ κούρη
Ἐθρέφθη. πρῶτον δὲ κυθήροισι ζαθέοισιν
Ἔπλετο. ἔνθεν ἔπειτα περίρρυτον ἵκετο κύπρον.
Ἐκ δ' ἔβη αἰδοίη καλὴ θεός. ἀμφὶ δὲ ποίη

O mater, ego certe hoc in me recipiens peragam
Facinus. patrem enim inauſpicatum nihil curo,
Noſtrum: prior enim indigna meditatus eſt opera.
Sic dixit. gauiſa eſt autem ualde animo Tellus ingens.
Collocauit autẽ ipſum celans in inſidijs. indidit uero manui
Falcem aſperis dentibus: dolo autem inſtruxit omni.
Venit aũt noctem adducens magnũ Cœlũ, undiq; uero terræ
Cupiens amorem imminebat, & ſanè extentum eſt
Paßim: cum ex inſidijs filius præhendit manu
Siniſtra, dextra uero immanem cepit falcem
Longam, aſperos dentes habentem, chariq; genitalia patris
Feſtinanter demeſſuit. rurſumq; abiecit, ut ferretur
Ponè. illa quidem non incaſſum elapſa ſunt manu.
Quotquot enim guttæ proruperunt cruentæ,
Omnes ſuſcepit Terra. circumuolutis autem annis,
Produxit Erinnyes ualidas, magnosq; Gigantes,
Armis nitentes, longas haſtas manibus tenentes:
Nymphasq;, quas Melias uocant, ſuper immenſam terram.
Teſticulosq; ut prius reſectos, adamantem
Deiecit circa Epirum undis agitatum in pontum.
Sic ferebantur per pelagus longo tempore, circum circa uero alba
Spuma ab immortali corpore ferebatur, in quo puella
Innutrita eſt. primum uero ad Cytheras diuinas
Vehebatur, inde tum circumfluam peruenit ad Cyprum.
Prodijt uero ueneranda formoſa dea. circum uero

Pedibus

Pedibus sub mollibus herba crescebat: Aphroditen aūt ipsam
Spuma prognatā deam, & decorā pulchris sertis Cythereā,
Nominant tam dij quàm homines: eo quod in spuma
Nutrita est. sed Cythereã, quod appulit Cytheris.
Cyprigenam uero, quod nata est undosa in Cypro.
Atq; amantem genitalia, quia ex genitalibus emersit.
Hāc Amor comitatus est, & Desideriū sequebatur pulchrū,
Natam primum, & deorum ad cœtum euntem.
Hunc uero ab initio honorem habet, atq; sortita est
Partem inter homines & immortales deos,
Virgineas confabulationes, & risus, & deceptiones,
Oblectationemq; suauem, & amicitiam, blanditiasq;.
Pater uero Titanes cognomento uocabat,
Filios arguens, magnum Cœlum, quos genuit ipse,
Dictitabat porrò, nocentes ex proteruia magnum patrasse
Facinus, cuius deinceps ultio in posterum futura sit.
Nox præterea peperit odiosum Dolorē, & Parcam atram,
Et Mortem. peperit etiam Somnum, peperit uero agmen
Somniorum,
Non ulli condormiens dea peperit Nox obscura.
Rursum postea Bellum, & Aerumnam dolore plenam,
Hesperidesq;, quibus mala ultra inclitum Oceanum
Aurea pulchra curæ sunt, ferentesq; arbores fructus:
Et fatales deas, & Parcas genuit immites,
Clothoq;, Lachesinq;, & Atropon. quæ mortalibus
Editis impertiunt quod habent boniue maliue,

Ποσσὶν ὑπὸ ῥαδινοῖσιν ἀέξετο. τὴν δ' ἀφροδίτην,
Ἀφρογενέα τε θεὰν, καὶ ἐυστέφανον κυθέρειαν,
Κικλήσκουσι θεοί τε καὶ ἀνέρες. οὕνεκ' ἐν ἀφρῷ
Θρέφθη. αὐτὰρ κυθέρειαν, ὅτι προσέκυρσε κυθήροις.
Κυπρογενέα δ', ὅτι γέντο πολυκλύστῳ ἐνὶ κύπρῳ.
Ηδὲ φιλομμηδέα, ὅτι μειδέων ἐξεφαάνθη.
Τῇ δ' ἔρος ὡμάρτησε, καὶ ἵμερος ἕσπετο καλὸς
Γινομένῃ τὰ πρῶτα, θεῶν τ' ἐς φῦλον ἰούσῃ.
Ταύτην δ' ἐξ ἀρχῆς τιμὴν ἔχει, ἠδὲ λέλογχε
Μοῖραν ἐν ἀνθρώποισι καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι.
Παρθενίους τ' ὀάρους, μειδήματά τ', ἐξαπάτας τε,
Τέρψιν τε γλυκερὴν, φιλότητά τε, μειλιχίην τε.
Τοὺς πατὴρ τιτῆνας ἐπίκλησιν καλέεσκεν,
Παῖδας νεικείων μέγας οὐρανὸς, οὓς τέκεν αὐτός.
Φάσκε δὲ, τιταίνοντας ἀτασθαλίῃ μέγα ῥέξαι
Ἔργον. τοῖο δ' ἔπειτα τίσιν μετόπισθεν ἔσεσθαι.
Νὺξ δ' ἔτεκε στυγερόν τε μόρον, καὶ κῆρα μέλαιναν.
Καὶ θάνατον. τέκε δ' ὕπνον, ἔτικτε δὲ φῦλον ὀνεί-
Οὔ τινι κοιμηθεῖσα θεὰ τέκε νὺξ ἐρεβεννή. (ρων.
Δεύτερον αὖ μῶμον, καὶ ὀϊζὺν ἀλγινόεσσαν,
Ἑσπερίδας θ' αἷς μῆλα πέρην κλυτοῦ ὠκεανοῖο
Χρύσεα καλὰ μέλουσι, φέροντά τε δένδρεα καρπόν.
Καὶ μοίρας, καὶ κῆρας ἐγείνατο νηλεοποίνους,
Κλωθώ τε, λάχεσίν τε, καὶ ἄτροπον. αἵ τε βροτοῖσι
Γεινομένοισι διδοῦσιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε,

Αἵ τ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε παραιβασίας ἐφέπουσαι.
Οὐδέποτε λήγουσι θεαὶ δεινοῖο χόλοιο,
Πρίν γ' ἀπὸ τῷ, δώωσι κακὴν ὄπιν, ὅς τις ἁμάρτῃ.
Τίκτε δὲ καὶ νέμεσιν, πῆμα θνητοῖσι βροτοῖσι,
Νὺξ ὀλοή, μετὰ τὴν δ' ἀπάτην τίκε, καὶ φιλότητα,
Γῆράς τ' οὐλόμενον, καὶ ἔριν τέκε καρτερόθυμον.
Αὐτὰρ ἔρις στυγερὴ τέκε μὲν πόνον ἀλγινόεντα.
Λήθην τε, λιμόν τε, καὶ ἄλγεα δακρυόεντα.
Ὑσμίνας τε, φόνους τε, μάχας τ', ἀνδροκτασίας τε,
Νείκεά τε, ψευδέας τε λόγους, ἀμφιλογίας τε,
Δυσνομίην, ἄτην τε, συνήθεας ἀλλήλοισιν.
Ὅρκον θ', ὃς δὴ πλεῖστον ἐπιχθονίους ἀνθρώπους
Πημαίνει, ὅτε κέν τις ἑκὼν ἐπίορκον ὀμόσσῃ.
Νηρέα τ' ἀψευδέα καὶ ἀληθέα γείνατο πόντος,
Πρεσβύτατον παίδων. αὐτὰρ καλέουσι γέροντα,
Οὕνεκα νημερτής τε καὶ ἤπιος, οὐδὲ θεμιστέων
Λήθεται, ἀλλὰ δίκαια καὶ ἤπια δήνεα οἶδεν.
Αὖτις δ' αὖ θαύμαντα μέγαν, καὶ ἀγήνορα φόρκυν,
Γαίης μισγόμενος, καὶ κητὼ καλλιπάρῃον,
Εὐρυβίην τ' ἀδάμαντος ἐνὶ φρεσὶ θυμὸν ἔχουσαν.
Νηρῆος δ' ἐγένοντο μεγήριτα τέκνα θεάων,
Πόντῳ ἐν ἀτρυγέτῳ καὶ δωρίδος ἠϋκόμοιο,
Κούρης ὠκεανοῖο τελήεντος ποταμοῖο.
Πρωτώ τ', εὐκράτη τε, σαώ τ', ἀμφιτρίτη τε,
Εὐδώρη τε, θέτις τε, γαλήνη τε, γλαύκη τε,

Κυμο-

Quæq; hominumq; & deorũ transgreßiones insequuntur:
Nec unquam desinunt deæ à uehementi ira,
Priusquã rependerint alicui malam iram, quisquis peccarit.
Peperit præterea & Nemesin, nocumentum mortalibus hominibus,
Nox perniciosa. post hãcq;, Fraudẽ enixa est, & Amicitiã,
Seniumq; noxium, & Contentionem peperit pertinacem.
Cæterum Cõtentio odiosa peperit quidem Laborẽ molestũ,
Obliuionemq;, Pestemq;, & Dolores lachrymabiles,
Pugnasq;, cædesq; præliaq;, stragesq; uirorum,
Iurgiaq;, mendacesq; sermones, disceptationesq;,
Licentiam, Noxamq;, familiares inter sese.
Iuramentumq;, quod plurimum terrestres homines
Lædit, quando quispiam uolens peierauerit.
Nereumq; alienum à mendacio, et ueracem, genuit Pontus:
Maximum natu suorum filiorum. sed uocant grandæuum,
Eo quod uerus atq; placidus, nec iuris & æqui
Obliuiscitur, sed iusta & mansueta consilia nouit.
Deinde rursum Thaumantẽ insignem, & fortem Phorcin,
Terræ commistus, & Ceto pulchris genis præditam:
Eurybiamq;, adamantis in pectore animum habentem.
Ex Nereo porrò prognati sunt perquàm amabilis soboles
Ponto in infructuoso, & Doride pulchricoma, (dearum
Filia Oceani, perfecti exuperantisq; fluuij:
Protoq;, Eucrateq;, Saoq;, Amphitriteq;,
Eudoraq;, Thetisq;, Galeneq;, Glauceq;,
Cymo

Cymothoë, Spioq́;, Thoë; Thaliaq́; iucunda.
Et Melita amabilis, & Eulimene, & Agaue,
Pasitheaq́;, Eratoq́;, & Eunice roseis cubitis nitida.
Dotoq́;, Protoq́;, Pherusaq́;, Dynameneq́;,
Nesæaq́;, & Actæa, & Protomedia.
Doris, & Panope, & speciosa Galatea.
Hippothoeq́; lepida, & Hipponoë roseis ulnis prædita.
Cymodoceq́;, quæ fluctus in obscuro ponto,
Et flatus diuinorum uentorum, unà cum Cymatolege.
Facile mitigat, & pulchros talos habente Amphitritæ.
Cymoq́;, Eioneq́;, pulchreq́; coronata Halimede.
Glauconomeq́; renidens, & Pontoporia,
Liagoreq́;, & Euagore, & Laomedia.
Polynomeq́;, & Autonome, & Lysianassa,
Euarneq́;, tam indolis gratæ, quàm inculpatæ formæ.
Et Psamathe decora corpore, diuinaq́; Menippe.
Nesoq́;, Eupompeq́;, Themistoq́;, Pronoeq́;:
Nemertesq́;, quæ patris habet animum immortalis.
Hæ quidem ex Nereo inculpato procreatæ sunt,
Filiæ quinquaginta, inculpata opera callentes.
Thaumas uero Oceani profundiflui filiam
Duxit Electram, hæc autem celerem peperit Irim,
Pulchricomasq́; Harpyas, Aelloq́;, Ocypetenq́;
Quæ uentorum flamina, & aues assequuntur
Pernicibus alis, in cœlo enim degentes uolitant.

Phor-

Κυμοθόη, σπειώ τε θοὴ, θαλίη τ' ἐρόεσσα.
Καὶ μελίτη χαρίεσσα, καὶ εὐλιμένη, καὶ ἀγαυή.
Πασιθέη τ', ἐρατώ τε, καὶ εὐνείκη ῥοδόπηχυς.
Δωτώ τε, πρωτώ τε, φέρουσά τε, δυναμένη τε,
Νησαίη τε καὶ ἀκταίη, καὶ πρωτομέδεια.
Δωρὶς, καὶ πανόπη, καὶ εὐειδὴς γαλάτεια.
Ἱπποθόη τ' ἐρόεσσα, καὶ ἱππονόη ῥοδόπηχυς.
Κυμοδόκη θ', ἣ κύματ' ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ,
Πνοιάς τε ζαθέων ἀνέμων σὺν κυματολήγῃ,
Ῥεῖα πρηΰνει, καὶ εὐσφύρῳ ἀμφιτρίτῃ.
Κυμώ τ', ἠϊόνη τε, ἐϋστέφανός θ' ἁλιμήδη.
Γλαυκονόμη τε φιλομμειδὴς, καὶ ποντοπόρεια.
Λειαγόρη τε, καὶ εὐαγόρη, καὶ λαομέδεια.
Πουλυνόμη τε, καὶ αὐτονόμη, καὶ λυσιάνασσα,
Εὐάρνη τε φυήν τ' ἐρατὴ, καὶ εἶδος ἄμωμος.
Καὶ ψαμάθη χαρίεσσα δέμας, δίη τε μενίππη.
Νησώ τ', εὐπόμπη τε, θεμιστώ τε, προνόη τε,
Νημερτής θ', ἣ πατρὸς ἔχει νόον ἀθανάτοιο.
Αὗται μὲν νηρῆος ἀμύμονος ἐξεγένοντο,
Κοῦραι πεντήκοντα, ἀμύμονα ἔργ' εἰδυῖαι.
Θαύμας δ' ὠκεανοῖο βαθυῤῥείταο θύγατρα
Ἤγαγε τ' ἠλέκτρην. ἣ δ' ὠκεῖαν τέκεν ἶριν,
Ἠϋκόμους δ' ἅρπυιας, ἀελλώ τ', ὠκυπέτην τε,
Αἵ ῥ' ἀνέμων πνοιῇσι καὶ οἰωνοῖς ἅμ' ἕπονται,
Ὠκείῃς πτερύγεσσι μεταχρόνιαι γὰρ ἴαλλον.

Φόρκυϊ δ᾽ αὖ κητὼ γραίας τέκε καλλιπαρήους,
Ἐκ γενετῆς πολιάς, τὰς δὴ γραίας καλέουσιν
Ἀθάνατοί τε θεοί, χαμαὶ τ᾽ ἐρχόμενοι ἄνθρωποι.
Πεφρηδώ τ᾽ εὔπεπλον, ἐνυώ τε κροκόπεπλον,
Γοργούς θ᾽, αἳ ναίουσι πέρην κλυτοῦ ὠκεανοῖο,
Ἐσχατιῇ πρὸς νυκτός, ἵν᾽ ἑσπερίδες λιγύφωνοι,
Σθενώ τ᾽, εὐρυάλη τε, μέδουσά τε, λυγρὰ παθοῦσα.
Ἡ μὲν ἔην θνητή, αἱ δ᾽ ἀθάνατοι καὶ ἀγήρως
Αἱ δύο. τῇ δὲ μιῇ παρελέξατο κυανοχαίτης,
Ἐν μαλακῷ λειμῶνι, καὶ ἄνθεσιν εἰαρινοῖσι,
Μιχθεὶς καλλιρόῃ κούρῃ κλυτοῦ ὠκεανοῖο.
Τῆς δ᾽ ὅτε δὴ περσεὺς κεφαλὴν ἀπεδειροτόμησεν,
Ἐξέθορε χρυσάωρ τε μέγας, καὶ πήγασος ἵππος.
Τῷ μὲν ἐπώνυμον ἦν, ὅτ᾽ αὖ ὠκεανοῦ περὶ πηγὰς
Γένεθ᾽. ὁ δ᾽ ἄορ χρύσειον ἔχων μετὰ χερσὶ φίλῃσι.
Χ᾽ ὤ μὲν ἀποπτάμενος προλιπὼν χθόνα μητέρα μή
Ἵκετ᾽ ἐς ἀθανάτους, ζηνὸς δ᾽ ἐν δώμασι ναίει, (λων,
Βροντήν τε, στεροπήν τε φέρων διὶ μητιόεντι.
Χρυσάωρ δ᾽ ἔτεκε τρικέφαλον γηρυονῆα.
Τὸν μὲν ἄρ ἐξενάριξε βίη ἡρακλείη,
Βουσὶ παρ᾽ εἰλιπόδεσσι περιρρύτῳ εἰν ἐρυθείῃ
Ἤματι τῷ, ὅτε περ βοῦς ἤλασεν εὐρυμετώπους
Τίρυνθ᾽ εἰς ἱερήν, διαβὰς πόρον ὠκεανοῖο,
Ὄρθον τε κτείνας, καὶ βουκόλον εὐρυτίωνα,
Σταθμῷ ἐν ἠερόεντι, πέρην κλυτοῦ ὠκεανοῖο.

Ἡ δ᾽ ἔ

Phorcyi post hæc Ceto Græas peperit pulchris genis prædi
A partu canas, quas ob id Græas uocant (tas,
Immortalesq; dij, humiq; incedentes homines.
Pephredoq; pulchro peplo indutã, Enyoq; croceo peplo insignem,
Gorgonesq;, quæ habitant ultra celebrem Oceanum,
In extrema parte ad noctem: ubi Hesperides argutæ,
Sthtenoq;, Euryaleq;, Medusaq;, grauia perpessa.
Ipsa quidem erat mortalis, ast aliæ immortales, & senio non obnoxiæ,
Duæ. cũ una concubuit cæruleã cæsariem gestans Neptunus
In molli prato & floribus uernis,
Mixtus Callirrhoæ filiæ nobilis Oceani.
Eius cum Perseus caput amputasset,
Promicuit Chrysaor magnus, & Pegasus equus.
Huic quidem cognomentum erat, quod Oceani apud fontes
Natus esset: cæterum hic ensem aureũ tenebat manibus cha
Et ille quidẽ cũ auolasset, relicta terra matre malorum, (ris.
Peruenit ad immortales, Iouis uero in domibus habitat,
Tonitruq; & fulgur ferens Ioui prudenti.
Chrysaor porrò genuit tricipitem Geryonem.
Illum quidem armis exuit uis Herculana,
Boues apud flexipedes circumflua in Erythia,
Die illo, cum boues egit latas frontes habentes
Tirynthum in sacram, emensus iter Oceani,
Orthoq; interfecto & bubulco Eurytione,
Stabulo in obscuro, ultra inclitum Oceanum.

Ipsa insuper peperit aliud quid ingens, perplexũ, nihil simile
Mortalibus hominibus, neq; immortalibus dijs,
Specu in concauo, diuinam animo infracto Echidnam,
Dimidia parte quidem Nympham, *oculos torquentem in omnes partes, pulchris genis spectabilem:*
Dimidia item parte ingentẽ serpentẽ, horrendũq; magnũq;.
Varium, crudis uescentem, diuinæ sub cauernis terræ:
Illic uero ei specus est in imo, caua sub petra,
Procul ab immortalibusq; dijs mortalibusq; hominibus.
Ibi sanè ei destinarunt dij inclitas domos incolere.
Atq; coërcebatur in Arimis *sub terra tetra* Echidna,
Immortalis Nympha, *& senio illæsa perpetuo.*
Huic Typhaonem *aiunt mixtum esse amore,*
Vehementẽ & uiolentũ uentũ limis oculis cõtuenti puellæ.
Illa uero grauida facta, peperit fortes filios,
Orthum *quidem primo canem peperit* Geryoni.
Iterum secundo edidit partu immensum, minime effabilem,
Cerberum *cruda deglutientem,* Plutonis *canem, æream uocem emittentem,*
Quinquaginta capitum, impudentemq; fortemq;.
Tertiò, Hydram *genuit, odiosa edoctam,*
Lernæam, quam enutriuit dea albis ulnis prædita Iuno,
Insatiabiliter indignans uirtuti Herculanæ,
Ac illam quidem Iouis *filius occiderat sæuo ferro,*
Amphitryoniades, *cum bellicoso* Iolao,
Hercules *ex consilijs* Mineruæ *prædatricis.*
Tum ipsa Chimæram *peperit, spirantem terribilem ignem,*

Ἡ δ' ἔτεκεν ἄλλο πέλωρον, ἀμήχανον, οὐδὲν ἐοικὸς
Θνητοῖς ἀνθρώποις, οὐδ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
Σπῆι ἔνι γλαφυρῷ, θείην κρατερόφρον' ἔχιδναν,
Ημισυ μὲν νύμφην ἑλικώπιδα, καλλιπάρῃον.
Ημισυ δ' αὖτε πέλωρον ὄφιν, δεινόν τε μέγαν τε,
Ποικίλον, ὠμηστὴν, ζαθέης ὑπὸ κεύθεσι γαίης.
Ενθα δέ οἱ σπέος ἐστὶ κάτω, κοίλῃ ὑπὸ πέτρῃ,
Τηλοῦ ἀπ' ἀθανάτων τε θεῶν, θνητῶν τ' ἀνθρώπων.
Εν θ' ἄρα οἱ δάσαντο θεοὶ κλυτὰ δώματα ναίειν.
Η δ' ἔρυτ' εἰν ἀρίμοισιν ὑπὸ χθόνα λυγρὴ ἔχιδνα,
Αθάνατος νύμφη, καὶ ἀγήρατος ἤματα πάντα.
Τῇ δὲ τυφάωνα φασὶ μιγήμεναι ἐν φιλότητι,
Δεινόν θ' ὑβριστὴν ἄνεμον, ἑλικώπιδι κούρῃ.
Η δ' ὑποκυσαμένη, τέκετο κρατερόφρονα τέκνα.
Ορθον μὲν πρῶτον κύνα γείνατο γηρυονῆι.
Δεύτερον αὖτις ἔτικτεν ἀμήχανον οὔτι φατειὸν
Κέρβερον, ὠμηστὴν, ἀΐδεω κύνα χαλκεόφωνον,
Πεντηκοντακέφαλον, ἀναιδέα τε κρατερόν τε.
Τὸ τρίτον, ὕδρην αὖτις ἐγείνατο, λύγρ' εἰδυῖαν,
Λερναίην, ἣν θρέψε θεὰ λευκώλενος ἥρη,
Απλητον κοτέουσα βίῃ ἡρακληείῃ.
Καὶ τὴν μὲν διὸς υἱὸς ἐνήρατο νηλέι χαλκῷ,
Αμφιτρυωνιάδης, σὺν ἀρηιφίλῳ ἰολάῳ,
Ηρακλέης, βουλῇσιν ἀθηναίης ἀγελείης.
Η δὲ χίμαιραν ἔτικτε, πνέουσαν ἀμαιμάκετον πῦρ,

Δεινήν τε μεγάλην τε, ποδώκεά τε κρατερήν τε.
Τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαί. μία μὲν χαροποῖο λέοντος,
Ἡ δὲ χιμαίρης, ἡ δ' ὄφιος κρατεροῖο δράκοντος.
Πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα.
Δεινὸν ἀποπνείουσα πυρὸς μένος αἰθομένοιο.
Τὴν μὲν πήγασος εἷλε, καὶ ἐσθλὸς Βελλεροφόντης.
Ἡ δ' ἄρα σφίγγ' ὀλοὴν τέκε, καδμείοισιν ὄλεθρον,
Ὄρθῳ ὑποδμηθεῖσα. νεμειαῖόν τε λέοντα,
Τόν ῥ' ἥρη θρέψασα, διὸς κυδνὴ παράκοιτις,
Γουνοῖσιν κατένασσε νεμείης πῆμ' ἀνθρώποις.
Ἔνθ' ἄρ' ὅγ' οἰκείων, ἐλεφαίρετο φῦλ' ἀνθρώπων,
Κοιρανέων τρητοῖο νεμείης ἠδ' ἀπέσαντος.
Ἀλλά ἑ ἶς ἐδάμασσε βίης ἡρακληείης.
Κητὼ δ' ὁπλότατον, φόρκυϊ φιλότητι μιγεῖσα,
Γείνατο, δεινὸν ὄφιν, ὃς ἐρεμνῆς κεύθεσι γαίης,
Πείρασιν ἐν μεγάλοις παγχρύσεα μῆλα φυλάσσει.
Τοῦτο μὲν ἐκ κητοῦς καὶ φόρκυος γένος ἐστί.
Τηθὺς δ' ὠκεανῷ ποταμοὺς τέκε δινήεντας,
Νεῖλόν τ', ἀλφειόν τε, καὶ ἠριδανὸν βαθυδίνην,
Στρυμόνα, μαίανδρόν τε, καὶ ἴστρον καλλιρέεθρον,
Φᾶσίν τε, ῥῆσόν τ', ἀχελώϊον ἀργυροδίνην.
Νέσσον τε, ῥόδιόν θ', ἁλιάκμονά θ', ἑπτάπορόν τε,
Γρήνικόν τε, καὶ αἴσηπον, θεῖόν τε σιμοῦντα,
Πηνειόν τε, καὶ ἕρμον, ἐΰρρείτην τε κάϊκον,
Σαγγάριόν τε μέγαν, λάδωνά τε, παρθένιόν τε,

Εὔηνόν τε,

Trucemq́; magnamq́;, pernicemq́; ualidamq́;.
Illi erant tria capita: unum quidem terribilis leonis,
Alterum capellæ, tertium uero serpentis robusti draconis.
A' fronte leo, ponè uero serpens, media uero capra:
Horrende efflans ignis robur ardentis.
Hanc quidem Pegasus cœpit, & strenuus Bellerophontes.
Illa sanè Sphingem exitialem peperit, Thebanis perniciem,
Ab Ortho subacta: Nemeæumq́; leonem,
Quem Iuno cum enutriuisset, Iouis ueneranda uxor,
In locis fertilibus collocauit Nemeæ, cladem hominibus.
Ibi sanè hic commorans decipiebat tribus hominum,
Imperans cauernosæ Nemeæ, atq; Apesanti.
Sed ipsum robur domuit uirtutis Herculanæ.
Ceto uero minimum natu cum Phorco amori indulgens
Peperit, grauem serpentem, qui obscuræ latibulis terræ,
Finibus in amplis prorsus aurea mala custodit.
Hoc quidem ex Ceto & Phorco genus est.
Tethys autem Oceano flumina peperit uorticosa,
Nilumq́;, Alphæumq́;, & Eridanum profundos uortices ha bentem,
Strymonem, Mæandrumq́;, & Istrum pulchrifluum.
Phasinq́;, Rhesumq́;, Acheloium limpidum.
Nessumq́;, Rhodiumq́;, Haliacmonemq́;, Heptaporumq́;,
Granicumq́;, & Aesapum, diuinumq́; Simoënta.
Peneumq́;, & Hermum, amœneq́; fluentem Caicum.
Sangariumq́; magnum, Ladonemq́;, Partheniumq́;,

Euenumq́;, & Ardescum, diuinumq́; Scamandrum.
Peperit quoq; filiarum sacrum genus, quæ per terram
Viros à teneris educant unà cum Apolline rege,
Et fluminibus, hanc uero à Ioue sortem habent.
Pithoq́;, Admeteq́;, Iantheq́;, Electraq́;
Dorisq́;, Prymnoq́;, & Vrania forma deam referens,
Hippoq́;, Clymeneq́;, Rhodiaq́;, Calliroeq́;,
Zeuxoq́;, Clytieq́;, Idyiaq́;, Pasithoeq́;.
Plexaureq́;, & Galaxaure, amabilisq́; Dione.
Melobosisq́;, Thoëq́;, & uenusta Polydora.
Cerceisq́; indole amabilis, Plutoq́; bouinis oculis prædita.
Perseisq́;, Ianiraq́;, Acasteq́;, Xantheq́;,
Petreaq́; lepida, Menesthoq́;, Europaq́;.
Metisq́; & Eurynome, Telesthoq́; purpureo peplo induta.
Criseisq́;, Asiaq́;, & blanda Calypso.
Eudoreq́;, Tycheq́;, & Amphiro, Ocyroëq́;.
Et Styx, quæ ipsarum excellentissima est omnium.
Atq; hæ Oceano & Tethyde prognatæ sunt,
Grandiores natu filiæ multæ quidem sunt & aliæ.
Ter mille enim sunt celeres filiæ Oceani
Quæ sanè dispersæ terram & profunditates, lacus
Passim pariter incolunt, dearum splendida proles.
Tot rursus alij fluuij cum strepitu fluentes,
Filij Oceani, quos peperit ueneranda Tethys.
Quorum nomina difficile omnium mortalem uirum proloqui:

Sed

Εὔηνόν τε, καὶ ἄρδησκον, θεῖόν τε σκάμανδρον
Τίκτε δὲ θυγατέρων ἱερὸν γένος, αἳ κατὰ γαῖαν
Ἄνδρας κουρίζουσι, σὺν ἀπόλλωνι ἄνακτι,
Καὶ ποταμοῖς. ταύτην δὲ διὸς πάρα μοῖραν ἔχουσι.
Πειθώ τ', ἀδμήτη τε, ἰάνθη τ', ἠλέκτρα τε,
Δωρίς τε, πρυμνώ τε, καὶ οὐρανίη θεοειδής.
Ἱππώ τε, κλυμένη τε, ῥοδία τε, καλλιῤῥόη τε.
Ζευξώ τε, κλυτίη τε, ἰδυῖά τε, πασιθόη τε.
Πληξαύρη τε, γαλαξαύρη τ', ἐρατή τε διώνη.
Μηλόβοσίς τε, θόη τε, καὶ εὐειδὴς πολυδώρη.
Κερκηΐς τε φυὴν ἐρατὴν, πλουτώ τε βοῶπις.
Περσηΐς τ', ἰάνειρά τ', ἀκάστη τε, ξάνθη τε,
Πετραίη τ' ἐρόεσσα, μενεσθώ τ', εὐρώπη τε.
Μῆτίς τ', εὐρυνόμη τε, τελεσθώ τε κροκόπεπλος.
Κρισίη τ', ἀσίη τε, καὶ ἱμερόεσσα καλυψώ.
Εὐδώρη τε, τύχη τε, καὶ ἀμφιρὼ, ὠκυρόη τε.
Καὶ στὺξ, ἣ δὴ σφέων προφερεστάτη ἐστὶν ἁπασέων.
Αὗται δ' ὠκεανοῦ καὶ τηθύος ἐξεγένοντο,
Πρεσβύταται κοῦραι. πολλαί γε μέν εἰσι καὶ ἄλλαι.
Τρεῖς γὰρ χίλιαι εἰσὶ τανύσφυροι ὠκεανῖναι,
Αἵ ῥα πολυσπερέες γαῖαν καὶ βένθεα λίμνης,
Πάντῃ ὁμῶς ἐφέπουσι θεάων ἀγλαὰ τέκνα.
Τόσσοι δ' αὖθ' ἕτεροι ποταμοὶ καναχηδὰ ῥέοντες,
Υἱέες ὠκεανοῦ, τοὺς γείνατο πότνια τηθύς,
Τῶν ὄνομ' ἀργαλέον πάντων βροτὸν ἄνδρα ἐνισπεῖν.

Οἳ δὲ ἕκαστοι ἴσασιν οἳ ἂν περιναιετάωσι.
Θεία δ' ἠέλιόν τε μέγαν, λαμπράν τε σελήνην,
Ἠῶ θ' ἣ πάντεσσιν ἐπιχθονίοισι φαείνει,
Ἀθανάτοις τε θεοῖς, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσι,
Γείναθ' ὑποδμηθεῖσ' ὑπερίονος ἐν φιλότητι.
Κρείῳ δ' εὐρυβίη τίκτεν φιλότητι μιγεῖσα,
Ἀστραῖόν τε μέγαν, πάλλαντά τε δῖα θεάων,
Πέρσην θ', ὃς καὶ πᾶσι μετέπρεπεν ἰδμοσύνῃσιν.
Ἀστραίῳ δ' ἠὼς ἀνέμους τέκε καρτεροθύμους,
Ἀργέστην, ζέφυρον, βορέην αἰψηροκέλευθον,
Καὶ νότον, ἐν φιλότητι θεῷ θεὰ εὐνηθεῖσα.
Τοὺς δὲ μετ' ἀστέρα τίκτεν ἑωσφόρον ἠριγένεια,
Ἄστρά τε λαμπετόωντα, τά τ' οὐρανὸς ἐστεφάνωται.
Στὺξ δὲ τέκ' ὠκεανοῦ θυγάτηρ, πάλλαντι μιγεῖσα,
Ζῆλον, καὶ νίκην καλλίσφυρον, ἐν μεγάροισι.
Καὶ κράτος, ἠδὲ βίην, ἀριδείκετα γείνατο τέκνα.
Τῶν, οὐκ ἔστ' ἀπάνευθε διὸς δόμος, οὐδέ τις ἕδρη,
Οὐδ' ὁδὸς, ὅππη μὴ κείνοις θεὸς ἡγεμονεύει,
Ἀλλ' αἰεὶ πὰρ ζηνὶ βαρυκτύπῳ ἑδριόωνται.
Ὣς γὰρ ἐβούλευσε στὺξ ἄφθιτος ὠκεανίνη,
Ἤματι τῷ, ὅτε πάντας ὀλύμπιος ἀστεροπητὴς
Ἀθανάτους ἐκάλεσε θεοὺς ἐς μακρὸν ὄλυμπον.
Εἶπε δ' ὃς ἂν μετὰ εἷο θεῶν τιτῆσι μάχοιτο,
Μή τιν' ἀπορραίσειν γεράων, τιμὴν δὲ ἕκαστον
Ἑξέμεν, ἣν τὸ πάρος γε μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι.

Τὸν δ'

Sed singulatim nouerunt quotquot circum habitant.
Thia præterea Solemq; magnum, lucentemq; Lunam,
Auroramq;, quæ omnibus terrestribus lumen præbet,
Immortalibusq; dijs, qui cœlum latum tenent,
Genuit, cubile iungens Hyperioni in amore.
Crioq; Eurybiæ peperit, per amorẽ consuetudinem habens,
Astræumq; magnum, Pallantemq; præstantißima dearum:
Persenq;, qui omnes præcellebat peritia.
Astræo uero aurora uentos peperit magnanimos,
Argesten, Zephyrum, Boream rapidum,
Et Notum, in amore dea cum deo dormiens.
Post hos stellam genuit Luciferum mane genita,
Astraq; fulgentia, quibus cœlum cinctum est.
Styx uero peperit, Oceani filia, Pallanti mixta,
Zelum & Nicen pulchros talos habentem, in ædibus.
Et Robur, atq; Vim, præclaros genuit filios:
Quibus non est seorsim à Ioue domus, nec ulla sedes,
Neq; uia, qua non illis deus præstat tanquam dux:
Sed semper apud Iouem grauiter tonantem sedem habent.
Sic enim consuluit Styx incorruptibilis Oceanis,
Die illo, quando omnes Olympius fulminator
Immortales uocauit deos ad altum cœlum. (pugnet,
Dixit autem, quod quisquis unà secũ deorũ contrà Titanes
Non cariturus sit muneribus honorarijs, sed honorem quem libet
Habiturum, quem antea quoq; inter immortales deos.

Illum etiã dixit, qui honoris expers fuerit sub Saturno, atq; immunis,
Ad honores atq; præmia ascensurum, ut fas est.
Venit autem prima Styx incorruptibilis ad Olympum,
Cum suis filijs, chari per consilia patris.
Ipsam uero Iupiter honorauit, eximia quoq; dona dedit.
Ipsam enim constituit deorum magnum ut sit iuramentum.
Filios autem, diebus omnibus sui cohabitatores ut sint.
Similiter etiam omnibus perpetuò, sicuti pollicitus est,
Perfecit, ipse autem præpotens est atq; regem agit.
Phœbe porrò Cœi genialem uenit ad lectum.
Grauida uero facta deinde dea dei amore,
Latonam cæruleo peplo utentem peperit, blandam semper,
Mitem hominibus atq; immortalibus dijs,
Suauem ab initio, imprimis hilarem intra Olympum.
Genuit insuper Asteriam claram, quam olim Perses
Duxit in domum amplam, chara ut uocetur uxor.
Illa uterum ferens, Hecaten peperit, quam super omnes
Iupiter Saturnius in precio habuit. dedit uero ei splẽdida do
Partem ut habeat terræq; & infrugiferi maris. (na,
Imò etiam stelligero in cœlo sortita est honorem,
Immortalibusq; dijs ueneranda est maxime.
Etenim nunc sicubi aliquis terrestrium hominum,
Faciens sacra honesta pro lege expiarit,
Inuocat Hecatem. ingens uero eum sequitur honor,
Facilime, cuius beneuola dea susceperit preces,

Τὸν δ' ἔφατ' ὅς τις ἄτιμος ὑπὸ κρόνου, ἠδ' ἀγέρα
Τιμῆς καὶ γεράων ἐπιβησέμεν, ἣ θέμις ἐστί. (στος,
Ηλθε δ' ἄρα πρώτη στὺξ ἄφθιτος οὔλυμπόν δε,
Σὺν σφοῖσι παίδεσσι, φίλου διὰ μήδεα πατρός.
Τὴν δὲ ζεὺς τίμησε, περισσὰ δὲ δῶρα ἔδωκεν.
Αὐτὴν μὲν γὰρ ἔθηκε θεῶν μέγαν ἔμμεναι ὅρκον,
Παῖδας δ' ἤματα πάντα ἑοὺς μεταναιέτας εἶναι.
Ως δ' αὔτως πάντεσσι διαμπερὲς, ὥσπερ ὑπέστη.
Εξετέλεσσ'. αὐτὸς δὲ μέγα κρατεῖ, ἠδ' ἀνάσσει.
Φοίβη δ' αὖ κοίου πολυήρατον ἦλθεν ἐς εὐνήν.
Κυσαμένη δ' ἤπειτα θεὰ θεοῦ ἐν φιλότητι,
Λητὼ κυανόπεπλον ἐγείνατο, μείλιχον αἰεί,
Ηπιον ἀνθρώποισι καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι,
Μείλιχον ἐξ ἀρχῆς, ἀγανώτατον ἐντὸς ὀλύμπου.
Γείνατο δ' ἀστερίην εὐώνυμον, ἥν ποτε πέρσης
Ηγάγε τ' ἐς μέγα δῶμα, φίλην κεκλῆσθαι ἄκοιτιν.
Η δ' ὑποκυσαμένη, ἑκάτην τέκε. τὴν περὶ πάντων
Ζεὺς κρονίδης τίμησε. πόρεν δέ οἱ ἀγλαὰ δῶρα,
Μοῖραν ἔχειν γαίης τε καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.
Η δὲ καὶ ἀστερόεντος ἀπ' οὐρανοῦ ἔμμορε τιμῆς,
Αθανάτοις τε θεοῖσι τετιμένη ἐστὶ μάλιστα.
Καὶ γὰρ νῦν ὅτε πού τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
Ερδων ἱερὰ καλὰ κατὰ νόμον ἱλάσκηται,
Κικλήσκει ἑκάτην. πολλή τέ οἱ ἕσπετο τιμή,
Ρεῖα μάλ' ᾧ πρόφρων γε θεὰ ὑποδέξεται εὐχάς,

Καί οἱ ὄλβον ὀπάζοι. ἐπεὶ δύναμίς γε πάρεστιν.
Οσσοι γὰρ γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἐξεγένοντο,
Καὶ τιμὴν ἔλαχον, τούτων ἔχει αἶσαν ἁπάντων.
Οὐδέ τι μὶν κρονίδης ἐβιήσατο, οὐδέ τ' ἀπηύρα,
Οσσ' ἔλαχεν τιτῆσι μετὰ προτέροισι θεοῖσιν.
Αλλ' ἔχει, ὡς τὸ πρῶτον ἀπ' ἀρχῆς ἔπλετο δασμός.
Οὐδ' ὅτι μουνογενής, ἧσσον θεὰ ἔμμορε τιμῆς,
Καὶ γέρας ἐν γαίῃ τε καὶ οὐρανῷ, ἠδὲ θαλάσσῃ.
Αλλ' ἔτι καὶ πολὺ μᾶλλον, ἐπεὶ ζεὺς τίεται αὐτήν.
Ω δ' ἐθέλει μεγάλως παραγίνεται, ἠδ' ὀνίνησιν.
Ενθ' ἀγορῇ λαοῖσι μεταπρέπει, ὅν κ' ἐθέλησιν.
Η δ' ὁπότ' ἐς πόλεμον φθισήνορα θωρήσσονται
Ανέρες, ἔνθα θεὰ παραγίνεται οἷς κ' ἐθέλησι,
Νίκην προφρονέως ὀπάσαι, καὶ κῦδος ὀρέξαι.
Εντε δίκῃ βασιλεῦσι παρ' αἰδοίοισι καθίζει.
Εσθλὴ δ' αὖθ' ὁπότ' ἄνδρες ἀγῶνι ἀεθλεύωσιν,
Ενθα θεὰ καὶ τοῖσι παραγίνεται, ἠδ' ὀνίνησι.
Νικήσας δὲ βίῃ καὶ κάρτεϊ, καλὸν ἄεθλον
Ρεῖα φέρει, χαίρων τε τοκεῦσί τε κῦδος ὀπάζει.
Εσθλὴ δ' ἱππήεσσι παρεστάμεν, οἷς κ' ἐθέλησι.
Καὶ τοῖς, οἳ γλαυκὴν δυσπέμφελον ἐργάζονται,
Εὔχονται δ' ἑκάτῃ, καὶ ἐρικτύπῳ ἐννοσιγαίῳ.
Ρηϊδίως δ' ἄγρην κυδνὴ θεὸς ὤπασε πολλήν,
Ρεῖα δ' ἀφείλετο φαινομένην, ἐθέλουσά γε θυμῷ.
Εσθλὴ δ' ἐν σταθμοῖσι σὺν ἑρμῇ ληΐδ' ἀέξειν,

Et illi diuitias largitur. nam facultas ipsi adest.
Quotquot enim Terra Cœloq́; prognati sunt,
Et honorem sorte acceperunt, istorum habet sortē omnium.
Neq; quicquā ipsi Saturnius per uim ademit, neq; priuauit,
Quæcunq; sortita est Titanes inter priores deos:
Sed habet, sicut prius ab initio facta est distributio.
Nec quia unigenita, minorem dea sortita est honorem,
Et præmium tam in terra ac cœlo, quàm in mari,
Sed insuper etiam multo maius, quando Iupiter colit ipsam.
Cui uero uoluerit magnifice præstò est, atq; iuuat.
Ibi tum in foro inter homines eminet, quem ipsa uoluerit.
Quando uero ad bellum perdens uiros armantur
Viri, tum dea adest quibus uoluerit,
Victoriam ex propenso animo ut præbeat, & laudem porrigat.
Inq́; iudicio regibus uenerandis aßidet.
Bona insuper, quando uiri in certamine colluctati fuerint,
Ibi dea & illis præstò est, atq; iuuat.
Qui uero uicerit uirtute & robore, pulchrum præmium uictoriæ
Facile fert, lætusq́; progenitoribus gloriam dat.
Cūmoda item equitibus quæ adstet, quibus saltem uoluerit.
Et his, qui glaucum mare tempestuosum secant,
Vota fecerint autem Hecatæ, & ualde fremenui Neptuno.
Facilè etiam prædam inclita dea dedit copiosam.
Facilè uero abstulit apparentem, uolens animo,
Bona præterea in stabulis cum Mercurio pecus augere,

Armentaq́; boum, gregesq́; latos caprarum,
Gregesq́; lanigerarum ouium, animo uolens.
Ex paucis fœcunda facit, & ex multis pauciora reddit.
Adeò sanè licet unigenita ex matre existens,
Omnibus inter deos honorata est muneribus.
Fecit insuper ipsam Saturnius alumnam iuuenum, qui post ipsam
Oculis aspexerunt lumen omnia contuentis Auroræ.
Sic ab initio nutriens filios. Atq; hi sunt honores.
Facilè uero domita à Saturno, peperit illustres liberos,
Vestam, Cererē, & Iunonem aureis calceamentis gaudentē,
Fortemq́; Plutonem, qui sub terra domos incolit,
Immite cor habens, & ualde sonantem terræ concussorem,
Iouemq́; consiliarium deorum patrem atq; hominum.
Illius à tonitru concutitur lata terra.
Atq; istos quidem deglutiuit Saturnus magnus, quicunq;
Ex utero sacro matris ad genua deuenerunt.
Hæc animo uoluens, ne ullus clarorum filiorum Cœli
Alius inter deos haberet regium decus.
Audierat enim, ex Terra & Cœlo stellis micante,
Quod sibi fatale sit proprio à filio domari,
Quantumuis robusto existenti, Iouis magni per consilia.
Ideoq́; hic non cæcam speculationem habuit, sed insidias struens
Filios suos deuorauit. Rhea autem habebat luctum grauem.
Sed quando iam Iouem erat deorum patrem atq; uirorum
Paritura, iam tum charis supplicabat parentibus

Suis,

Βουκολίας τ' ἀγέλας τε, καὶ αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν,
* Ποίμνας τ' εἰροπόκων γ' ὀίων, θυμῷ γε θέλουσα,
Ἐξ ὀλίγων βριάει, καὶ ἐκ πολλῶν μείονα θῆκεν.
Οὕτω τοι καὶ μουνογενὴς ἐκ μητρὸς ἐοῦσα,
Πᾶσι μεθ' ἀθανάτοισι τετίμηται γεράεσσι.
Θῆκε δέ μιν κρονίδης κουροτρόφον, οἳ μετ' ἐκείνην
Ὀφθαλμοῖσιν ἴδοντο φάος πολυδερκέος ἠοῦς,
Οὕτως ἐξ ἀρχῆς κουροτρόφος. αἱ δέ τε τιμαί.
Ῥείη δ' αὖ δμηθεῖσα κρόνῳ, τέκε φαίδιμα τέκνα,
Ἱστίην, δήμητρα, καὶ ἥρην χρυσοπέδιλον,
Ἴφθιμόν τ' ἀίδην, ὃς ὑπὸ χθονὶ δώματα ναίει,
Νηλεὲς ἦτορ ἔχων, καὶ ἐρίκτυπον ἐννοσίγαιον,
Ζῆνά τε μητιόεντα θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν.
Τοῦ καὶ ὑπὸ βροντῆς πελεμίζεται εὐρεῖα χθών.
Καὶ τοὺς μὲν κατέπινε κρόνος μέγας, ὅς τις ἕκαστος
Νηδύος ἐξ ἱερῆς μητρὸς πρὸς γούναθ' ἵκοιτο.
Τὰ φρονέων, ἵνα μή τις ἀγαυῶν οὐρανιώνων
Ἄλλος ἐν ἀθανάτοισιν ἔχει βασιληίδα τιμήν.
Πεύθετο γὰρ, γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
Οὕνεκά οἱ πέπρωτο ἑῷ ὑπὸ παιδὶ δαμῆναι,
Καὶ κρατερῷ περ ἐόντι, διὸς μεγάλου διὰ βουλάς.
Τῷ, ὅγε οὐκ ἀλαοσκοπιὴν ἔχεν, ἀλλὰ δοκεύων
Παῖδας ἑοὺς κατέπινε. ῥέην δ' ἔχε πένθος ἄλαστον.
Ἀλλ' ὅτε δὴ δί' ἔμελλε θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν
Τέξεσθαι, τότ' ἔπειτα φίλους λιτάνευε τοκῆας

Τοὺς αὐτῆς, γαῖάν τε, καὶ οὐρανὸν ἀστερόεντα,
Μῆτιν συμφράσσασθαι, ὅπως λελάθοιτο τεκοῦσα
Παῖδα φίλον, τίσαιτο δ' ἐριννὺς πατρὸς ἑοῖο
Παίδων, οὓς κατέπινε μέγας κρόνος ἀγκυλομήτης.
Οἱ δὲ θυγατρὶ φίλῃ μάλα μὲν κλύον, ἠδ' ἐπίθοντο.
Καί οἱ πεφραδέτην ὅσα περ πέπρωτο γενέσθαι
Ἀμφὶ κρόνῳ βασιλῆι, καὶ υἱεῖ καρτεροθύμῳ.
Πέμψαν δ' ἐς λύκτον κρήτης ἐς πίονα δῆμον,
Ὁππότ' ἄρ' ὁπλότατον παίδων ἤμελλε τεκέσθαι,
Ζῆνα μέγαν, τὸν μέν οἱ ἐδέξατο γαῖα πελώρη
Κρήτῃ εὐρείῃ, τραφέμεν, ἀτιταλλέμεναί τε.
Ἔνθα μὲν ἷκτο φέρουσα θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν,
Πρῶτον ἐς αὐτὴν λύκτον. κρύψε δέ ἑ χερσὶ λαβοῦσα
Ἄντρῳ ἐν ἠλιβάτῳ, ζαθέης ὑπὸ κεύθεσι γαίης,
Ἀργαίῳ ἐν ὄρει πεπυκασμένῳ ὑλήεντι.
Τῷ δὲ σπαργανίσασα μέγαν λίθον ἐγγυάλιξεν,
Οὐρανίδῃ μέγ' ἄνακτι θεῶν προτέρῳ βασιλῆι.
Τὸν, τόθ' ἑλὼν χείρεσσιν, ἑὴν ἐγκάτθετο νηδὺν,
Σχέτλιος. οὐδ' ἐνόησε μετὰ φρεσὶν, ὥς οἱ ὀπίσω
Ἀντὶ λίθου ἑὸς υἱὸς ἀνίκητος καὶ ἀκηδὴς,
Λείπεθ', ὅ μιν τάχ' ἔμελλε βίῃ καὶ χερσὶ δαμάσσας,
Τιμῆς ἐξελάαν, ὃ δ' ἐν ἀθανάτοισιν ἀνάξειν.
Καρπαλίμως δ' ἄρ' ἔπειτα μένος καὶ φαίδιμα γυῖα
Ηὔξετο τοῖο ἄνακτος, ἐπιπλομένου ἐνιαυτοῦ
Γαίης ἐννεσίῃσι πολυφραδέεσσι δολωθεὶς,

Suis, Terræq;, & Cœlo stellis aptato,
Consilium ut suggererent, quo pacto latêret pariendo
Filium charum, posset autem ulcisci furias patris sui
Contra filios, quos deuorauit ingens Saturnus uersipellis.
At illi filiæ dilectæ auscultabant, atq; morem gerebant.
Et ei commemorarunt quæcunq; fatis cõstitutum esset fieri,
Circa Saturnum regem & filium magnanimum.
Miserunt autem Lyctum Cretæ ad pinguem populum,
Cum minimum natu filiorum esset paritura,
Iouem magnum, hunc quidem ipsi suscepit terra uasta
Creta lata, ad educandum & enutriendum ab infantia.
Tum quidem peruenit ferens celerem per noctem nigram,
Primum ad ipsam Lyctum, abscondit autem ipsum manibus
præhensum
Antro in excelso, diuinæ sub latebris terræ.
Argæo in monte denso syluoso.
Huic autem fascijs inuolutum magnũ lapidem in manus de-
dit,
Cœli filio, præpotenti deorum priori regi.
Quem tum arreptum manibus, suum condidit in aluum,
Miser. nec cogitauit animo, quod sibi in posterum
Pro lapide filius inuictus & insepultus
Superesset, qui ipsum mox ui & manibus domitum
Ex honore expulsurus, ipseq; immortalibus imperaturus sit.
Celeriter autem deinde robur & fortia membra
Crescebant illius regis. reuoluto anno,
Terræ consilio astuto circumuentus,

Suam sobolem iterum submisit magnus Saturnus uersutus,
Victus artibus ac ui filij sui.
Primum uero euomuit lapidem ultimo deuoratum.
Illum quidem Iupiter firmiter defixit in terram spaciosam,
Pytho in diuina, iugis sub Parnaßi,
Monimentum ut sit in posterum, miraculum mortalibus ho minibus.
Soluit uero fratres ex patre noxijs à uinculis,
Cœligenas, quos uinxerat pater ex amentia.
Qui ipsi memores fuerunt propter beneficia,
Dederunt autem tonitrum, atq; candens fulmen,
Et fulgur, quod antè immanis terra occultabat:
Quibus confisus, mortalibus atq; immortalibus imperat.
Filiã porrò Iapetus pulchros talos habentem Oceanidem
Duxit Clymenen, & eundem lectum conscendit.
Ipsa uero ei Atlantem magnanimum peperit filium.
Peperit præterea gloria præsignem Menœtium, atq; Prome
Varium, uersipellem: stultumq; Epimetheum, (theum
Qui noxa statim ab initio fuit hominibus inuẽtoribus rerũ.
Primus enim Iouis fictam suscepit mulierem,
Virginem. iniurias uero inferentem Menœtium late uidens Iupiter
In Erebum detrusit, feriens candenti fulmine,
Propter stultitiam & fortitudinem immensam.
Atlas uero Cœlum latum sustinet dura ex neceßitate,
Finibus in terræ, è regione Hesperidum argutarum
Stans, capiteq; & indefeßis manibus.

Ὃν γόνον ἂψ ἀνέηκε μέγας Κρόνος ἀγκυλομήτης,
Νικηθεὶς τέχνῃσι βίηφί τε παιδὸς ἑοῖο.
Πρῶτον δ' ἐξήμησε λίθον πύματον καταπίνων.
Τὸν μὲν Ζεὺς στήριξε κατὰ χθονὸς εὐρυοδείης,
Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ, γυάλοις ὑπὸ Παρνησοῖο,
Σῆμ' ἔμεν ἐξοπίσω θαῦμα θνητοῖσι βροτοῖσι.
Λῦσε δὲ πατροκασιγνήτους ὀλοῶν ὑπὸ δεσμῶν,
Οὐρανίδας, οὓς δῆσε πατὴρ ἀεσιφροσύνῃσιν.
Οἵ οἱ ἀπεμνήσαντο χάριν εὐεργεσιάων,
Δῶκαν δὲ βροντὴν, ἠδ' αἰθαλόεντα κεραυνὸν,
Καὶ στεροπὴν, τὸ πρὶν δὲ πελώρη γαῖα κεκεύθει.
Τοῖς πίσυνος, θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει.
Κούρην δ' Ἰαπετὸς καλλίσφυρον Ὠκεανίνην,
Ἠγάγετο Κλυμένην, καὶ ὁμὸν λέχος εἰσανέβαινεν.
Ἡ δέ οἱ Ἄτλαντα κρατερόφρονα γείνατο παῖδα.
Τίκτε δ' ὑπερκύδαντα Μενοίτιον, ἠδὲ Προμηθέα
Ποικίλον, αἰολομήτιν, ἁμαρτίνοόν τ' Ἐπιμηθέα,
Ὃς κακὸν ἐξ ἀρχῆς γένετ' ἀνδράσιν ἀλφηστῇσι.
Πρῶτος γὰρ ῥα Διὸς πλαστὴν ὑπέδεκτο γυναῖκα,
Παρθένον. ὑβριστὴν δὲ Μενοίτιον εὐρύοπα Ζεὺς
Εἰς ἔρεβος κατέπεμψε, βαλὼν ψολόεντι κεραυνῷ,
Εἵνεκ' ἀτασθαλίης τε, καὶ ἠνορέης ὑπερόπλου.
Ἄτλας δ' οὐρανὸν εὐρὺν ἔχει κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης,
Πείρασιν ἐν γαίης, πρόπαρ' Ἑσπερίδων λιγυφώνων
Ἑστηκὼς, κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτοισι χέρεσσι.

Ταύτην γάρ οἱ μοῖραν ἐδάσατο μητίετα Ζεύς.
Δῆσε δ' ἀλυκτοπέδῃσι Προμηθέα ποικιλόβουλον,
Δεσμοῖς ἀργαλέοισι μέσον διὰ κίον' ἐλάσσας.
Καί οἱ ἐπ' αἰετὸν ὦρσε τανύπτερον. αὐτὰρ ὅγ' ἧπαρ
Ἤσθιεν ἀθάνατον, τὸ δ' ἀέξετο ἶσον ἁπάντῃ
Νυκτὸς, ὅσον πρόπαν ἦμαρ ἔδει τανυσίπτερος ὄρνις.
Τὸν μὲν ἄρ' Ἀλκμήνης καλλισφύρου ἄλκιμος υἱὸς
Ἡρακλέης ἔκτεινε. κακὴν δ' ἀπὸ νοῦσον ἄλαλκεν
Ἰαπετιονίδῃ, καὶ ἐλύσατο δυσφροσυνάων,
Οὐκ ἀέκητι Ζηνὸς Ὀλυμπίου ὑψιμέδοντος,
Ὄφρ' Ἡρακλῆος θηβαγενέος κλέος εἴη
Πλεῖον ἔτ' ἢ τὸ πάροιθεν, ἐπὶ χθόνα πουλυβότειραν.
Ταῦτ' ἄρ' ἀζόμενος τίμα ἀριδείκετον υἱόν.
Καίπερ χωόμενος, παύθη χόλου, ὃν πρὶν ἔχεσκεν,
Οὕνεκ' ἐρίζετο βουλὰς ὑπερμενέϊ Κρονίωνι.
Καὶ γὰρ ὅτ' ἐκρίνοντο θεοὶ θνητοί τε ἄνθρωποι,
Μηκώνῃ, τότ' ἔπειτα μέγαν βοῦν πρόφρονι θυμῷ
Δασσάμενος προὔθηκε, Ζηνὸς νόον ἐξαπατίσκων.
Τῷ μὲν γὰρ σάρκας τε καὶ ἔγκατα πίονι δημῷ
Ἐν ῥινῷ κατέθηκε, καλύψας γαστρὶ βοείῃ.
Τῷ δ' αὖτ' ὀστέα λευκὰ βοὸς δολίῃ ἐπὶ τέχνῃ
Εὐθετίσας, κατέθηκε καλύψας ἀργέτι δημῷ.
Δὴ τότε μιν προσέειπε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
Ἰαπετιονίδη, πάντων ἀριδείκετ' ἀνάκτων,
Ὦ πέπον, ὡς ἑτεροζήλως διεδάσαο μοίρας.

Hanc enim ipsi sortem destinauit prudens Iupiter.
Ligauit uero insolubilibus compedibus Promethea uersutum,
Vinculis difficilibus mediam per columnam adigens.
Et ei aquilam immisit expansis alis: cæterum hic epar
Commedebat mori nescium, quin ipsum crescebat par ubiq;
Noctu, quantum toto die edebat extentas alas habens auis.
Hunc quidem Alcmenæ pulchros talos habentis fortis filius
Hercules occidit, malum uero morbum profligauit
Iapetionidæ, & liberauit ab ægritudine,
Non inuito Ioue Olympio in alto imperante,
Quo Herculis Thebis geniti gloria esset
Maior etiam quàm antea, super terram multos pascentem.
Ob idq; ueneratus honorabat præclarum filium,
Quamuis succensens, remisit iram, quam prius habuerat,
Eo quod contendisset consilio cum præpotenti Ioue.
Etenim quando disceptabant dij mortalesq; homines,
Meconæ, ibi tum magnum bouem prompto animo
Diuisum proposuit, Iouis mentem fallens.
Hac enim carnesq; & intestina pingui adipe
In pelle deposuit, tegens uentre bouino.
In altera rursum ossa alba bouis, dolosa arte
Rite disponens, deposuit tegens candida aruina.
Iamq; tum ipsum allocutus est pater hominumq; deumq;.
Iapetionida, omnium celeberrime regum,
O mollis, quàm inique diuisisti partem.

Sic dixit, conuicijs proscindẽs Iupiter perpetua consilia
Hunc rursum alloquutus est Prometheus uafer, (sciens.
Dixit, & arridens dolosæ non obliuiscebatur artis.
Iupiter, gloriosißime, maxime deorum sempiternorum,
Harum elige utram te in pectoribus animus iubet.
Dixit sanè dolosa cogitans. Iupiter autem perennia consilia sciens,
Cognouit, nec ignorauit dolũ. mala aũt prospiciebat animo
Mortalibus hominibus, quæ & perficienda erant.
Manibus uero hic utrisq; sustulit album unguentum.
Irascebatur autem mente, ira uero eius occupauit animum,
Vt uidit ossa alba bouis dolosa in arte.
Ex illo tempore dijs super terram genus hominum
Adolent ossa alba odoratis in aris.
Hunc ualde contristatus allocutus est nubicogus Iupiter.
Iapetionida, omnes super consilia edoctus,
O mollis, nondum dolosæ oblitus es artis.
Sic dixit, ira percitus Iupiter prudentißimus.
Ex illo tempore doli memor semper,
Non dabat Melijs ignis robur indefeßi
Mortalibus hominibus, qui super terram habitant.
Sed ipsum decepit bonus filius Iapeti,
Furatus indomiti ignis eminus apparentem splendorem,
In concaua ferula. momordit uero imo animo
Iouẽ in alto tonantem, ad iramq; cõmouit ipsum caro corde,
Vt uidit inter homines ignis procul lucentem splendorem.

Proti-

Ως φάτο, κερτομέων ζεὺς ἄφθιτα μήδεα εἰδώς.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε προμηθεὺς ἀγκυλομήτης,
Ηκ' ἐπιμειδήσας δολίης δ' οὐ λήθετο τέχνης.
Ζεῦς, κύδιστε μέγιστε θεῶν αἰειγενετάων,
Τῶν δ' ἕλευ ὁπποτέρην σε ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἀνώγει.
Φῆ ῥα δολοφρονέων. ζεὺς δ' ἄφθιτα μήδεα εἰδώς,
Γνῶ ῥ', οὐδ' ἠγνοίησε δόλον, κακὰ δ' ὄσσετο θυμῷ
Θνητοῖς ἀνθρώποισι, τὰ καὶ τελέεσθαι ἔμελλεν.
Χερσὶ δ' ὅγ' ἀμφοτέρῃσιν ἀνείλετο λευκὸν ἄλειφαρ.
Χώσατο δὲ φρένας, ἀμφὶ χόλος δέ μιν ἵκετο θυμῷ,
Ως ἴδεν ὀστέα λευκὰ βοὸς δολίῃ ἐπὶ τέχνῃ.
Εκ τοῦ δ' ἀθανάτοισιν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων
Καίουσ' ὀστέα λευκὰ θυηέντων ἐπὶ βωμῶν.
Τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα ζεύς.
Ιαπετιονίδη, πάντων πέρι μήδεα εἰδώς,
Ω πέπον, οὐκ ἄρα πω δολίης ἐπιλήθεο τέχνης.
Ως φάτο χωόμενος ζεὺς, ἄφθιτα μήδεα εἰδώς.
Εκ τούτου δ' ἤπειτα δόλου μεμνημένος αἰεί,
Οὐκ ἐδίδου μελίῃσι πυρὸς μένος ἀκαμάτοιο
Θνητοῖς ἀνθρώποις, οἳ ἐπὶ χθονὶ ναιετάουσιν.
Αλλά μιν ἐξαπάτησεν ἐὺς παῖς ἰαπετοῖο,
Κλέψας ἀκαμάτοιο πυρὸς τηλέσκοπον αὐγὴν,
Εν κοίλῳ νάρθηκι. δάκεν δ' ἄρα νειόθι θυμὸν
Ζῆν' ὑψιβρεμέτην, ἐχόλωσε δέ μιν φίλον ἦτορ,
Ως ἴδεν ἀνθρώποισι, πυρὸς τηλέσκοπον αὐγήν.

Αὐτί-

Αὐτίκα δ' ἀντὶ πυρὸς τεῦξε κακὸν ἀνθρώποισι.
Γαίης γὰρ σύμπλασε περικλυτὸς ἀμφιγυήεις,
Παρθένῳ αἰδοίῃ ἴκελον, κρονίδεω διὰ βουλάς.
Ζῶσε δὲ καὶ κόσμησε θεὰ γλαυκῶπις ἀθήνη,
Αργυφέῃ ἐσθῆτι. κατὰ κρῆθεν δὲ καλύπτρην
Δαιδαλέην χείρεσσι κατέσχεθε, θαῦμα ἰδέσθαι.
Αμφὶ δέ οἱ στεφάνους νεοθηλέας ἄνθεσι ποίης
Ιμερτοὺς περίθηκε καρήατι παλλὰς ἀθήνη,
Αμφὶ οἱ στεφάνην χρυσέην κεφαλῆφιν ἔθηκε,
Τὴν, αὐτὸς ποίησε περικλυτὸς ἀμφιγυήεις,
Ασκήσας παλάμῃσι, χαριζόμενος διῒ πατρί.
Τῇ δ' ἐνὶ δαίδαλα πολλὰ τετεύχατο, θαῦμα ἰδέ-
Κνώδαλα ὅσ' ἤπειρος τρέφει, ἠδὲ θάλασσα. (σθαι,
Τῶν, ὅγε πόλλ' ἐνέθηκε. χάρις δ' ἀπελάμπετο πολ-
Θαυμασίη, ζώοισιν ἐοικότα φωνήεσσιν. (λή,

Αὐτὰρ ἐπειδὴ τεῦξε καλὸν κακὸν ἀντ' ἀγαθοῖο,
Ἐξάγαγ' ἔνθά περ ἄλλοι ἔσαν θεοὶ ἠδ' ἄνθρωποι,
Κόσμῳ ἀγαλλομένην γλαυκώπιδος ὀβριμοπάτρης.
Θαῦμα δ' ἔχ' ἀθανάτους τε θεοὺς, θνητούς τ' ἀνθρώπους,
Ὡς εἶδον δόλον αἰπὺν, ἀμήχανον ἀνθρώποισιν.
Ἐκ τῆς γὰρ γένος ἐστὶ γυναικῶν θηλυτεράων.
Τῆς γὰρ ὀλώϊον ἐστὶ γένος, καὶ φῦλα γυναικῶν
Πῆμα μέγα θνητοῖσι μετ' ἀνδράσι ναιετάουσιν
Οὐλομένης πενίης ἀσύμφοροι, ἀλλ' ἀκόροιο.
Ὡς δ' ὁπότ' ἐν σμήνεσσι κατηρεφέεσσι μέλισσαι

Κηφῆ-

Protinus autem pro igne struxit malum hominibus.
E' terra enim cõformauit perquam celebris utroq; pede claudicans
Virgini pudicæ simile, Saturnij consilio.
Cinxit uero & adornauit dea cæsijs oculis Minerua
Candida ueste. à capite uero calyptram
Ingeniose factam manibus detinebat, mirum uisu.
Circum uero ei serta florentis è floribus herbæ,
Optata imposuit capiti Pallas Minerua:
Circumq́; ei coronam auream caput posuit,
Quam ipse fecerat inclitus Vulcanus,
Elaborans manibus, gratificans Ioui patri.
In hac artificiosa multa cælata erant, mira uisu,
Animantia quæcunq; continens alit, atq; mare.
Ex illis, hic multa indidit. gratia uero resplendebat magna
Mirabilis, animantibus similia uocalibus.

Cæterum postquàm effecit pulchrum malum pro bono,
Eduxit eò ubi alij erant dij atq; homines,
Ob ornatũ gestientem cæsiæ Palladis forti patre prognatæ,
Admiratio aũt cepit immortalesq́; deos, mortalesq́; homines,
Vbi uiderunt dolum arduum, inexplicabilem hominibus.
Ex illa enim genus est mulierum pronarum ad uenerem.
Illius enim perniciosum est genus, & sexus mulier
Nocumentum ingens mortales inter uiros habitant,
Pernitiosæ paupertati non accommoda, sed sacietati.
Veluti cum in aluearijs tectis apes,

Fucos

Fucos pascunt, malorum participes operum.
Illæ quidem per totum diem ad solem occidentem
Diurnæ festinant, & faciunt fauos albos.
At illi intus permanentes coopertis in aluearijs,
Alienum laborem suum in uentrem metunt.
Similiter uiris rem malam mortalibus mulieres
Iupiter altitonans dedit, participes operum
Difficilium. aliud uero præbuit malum pro bono.
Qui nuptias refugiens, & sollicita opera mulierum,
Non uxorem ducere uelit, nociuam uero attigerit senectam,
In penuria eius quæ senem foueat, hic etiam non uictus indigus
Viuit. mortui uero possessionem inter se diuidunt
Remoti cognati. Cui uero nuptiarum conditio contigerit,
Pudicam uero habuit coniugem, conuenientem præcordijs,
Huic ab æuo malum bono æquiparat,
Esse. qui uero adeptus fuerit nocentis natiuitatis,
Viuit in pectoribus habens indesinentem mœsticiam
Animo & corde, & immedicabile malum est.
Quoniam non licet Iouis *fallere mentem, neq; præterire.*
Neq; enim Iapetionides Acacesius Prometheus
Illius euitauit grauem iram. sed necessariò,
Quamuis multiscium existentem, magnū uinculū coërcet.
Briareo uero ubi primum pater iratus est animo,
Cottoq; atq; Gygæ, ligauit forti uinculo,
Fortitudinem immanem admiratus, atq; etiam formam,

Et

Κηφῆνας βόσκωσι, κακῶν ξυνήονας ἔργων.
Οἱ μέν τε πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
Ἠμάτιαι σπεύδουσι, τιθεῖσί τε κηρία λευκά.
Οἱ δ᾽ ἔντοσθε μένοντες ἐπηρεφέας κατὰ σίμβλους,
Ἀλλότριον κάματον σφετέρην ἐς γαστέρ᾽ ἀμῶνται.
Ὡς δ᾽ αὔτως ἄνδρεσσι κακὸν θνητοῖσι γυναῖκας
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης θῆκε, ξυνήονας ἔργων
Ἀργαλέων. ἕτερον δὲ πόρεν κακὸν ἀντ᾽ ἀγαθοῖο.
Ὅς κε γάμον φεύγων, καὶ μέρμερα ἔργα γυναικῶν,
Μὴ γῆμαι ἐθέλῃ, ὀλοὸν δ᾽ ἐπὶ γῆρας ἵκηται,
Χήτει γηροκόμοιο, ὁ δ᾽ οὐ βιότου ἐπιδευὴς
Ζώει. ἀποφθιμένου δὲ διὰ κτῆσιν δατέονται,
Χηρωσταί. ᾧ δ᾽ αὖτε γάμου μετὰ μοῖρα γένηται,
Κεδνὴν δ᾽ ἔσχε ἄκοιτιν, ἀρηρυῖαν πραπίδεσσι,
Τῷ δ᾽ ἀπ᾽ αἰῶνος κακὸν ἐσθλῷ ἀντιφερίζει,
Ἔμμεναι. ὃν δέ κε τέτμῃ ἀταρτηροῖο γενέθλης,
Ζώει ἐνὶ στήθεσιν ἔχων ἀλίαστον ἀνίην
Θυμῷ καὶ κραδίῃ, καὶ ἀνήκεστον κακόν ἐστιν.
Ὡς οὐκ ἔστι Διὸς κλέψαι νόον, οὐδὲ παρελθεῖν.
Οὐδὲ γὰρ Ἰαπετιονίδης ἀκάκητα Προμηθεὺς
Τοῖό γ᾽ ὑπεξήλυξε βαρὺν χόλον, ἀλλ᾽ ὑπ᾽ ἀνάγκη
Καὶ πολύϊδριν ἐόντα μέγας κατὰ δεσμὸς ἐρύκει.
Βριαρέῳ δ᾽ ὡς τὰ πρῶτα πατὴρ ὠδύσατο θυμῷ,
Κόττῳ τ᾽ ἠδὲ γύγῃ, δῆσε κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ,
Ἠνορέην ὑπέροπλον ἀγώμενος, ἠδὲ καὶ εἶδος,

Καὶ

Καὶ μέγεθος, κατένασσε δ' ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης,
Ἐν θ' οἵ γ' ἄλγε' ἔχοντες ὑπὸ χθονὶ ναιετάοντες,
Εἵατ' ἐπ' ἐσχατιῇ μεγάλης ἐν πείρασι γαίης,
Δηθὰ μάλ' ἀχνύμενοι, κραδίῃ μέγα πένθος ἔχοντες.
Ἀλλά σφεας κρονίδης τε ἰδ' ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
Οὓς τέκεν ἠΰκομος ῥείη κρόνου ἐν φιλότητι,
Γαίης φραδμοσύνῃσιν ἀνήγαγον ἐς φάος αὖτις.
Αὐτὴ γάρ σφιν ἅπαντα διηνεκέως κατέλεξε,
Σὺν κείνοισι, νίκην τε καὶ ἀγλαὸν εὖχος ἀρέσθαι.
Δηρὸν γὰρ μάρναντο πόνον θυμαλγέ' ἔχοντες,
Τιτῆνές τε θεοὶ, καὶ ὅσοι κρόνου ἐξεγένοντο,
Ἀντίον ἀλλήλοισι διὰ κρατερὰς ὑσμίνας.
Οἳ μὲν, ἀφ' ὑψηλῆς ὄθρυος τιτῆνες ἀγαυοί,
Οἳ δ' ἄρ' ἀπ' οὐλύμποιο θεοὶ δωτῆρες ἐάων,
Οὓς τέκεν ἠΰκομος ῥείη κρόνῳ εὐνηθεῖσα.
Οἵ ῥα τότ' ἀλλήλοισι μάχην θυμαλγέ' ἔχοντες,
Συνεχέως ἐμάχοντο δέκα πλείους ἐνιαυτούς.
Οὐδέ τις ἦν ἔριδος χαλεπῆς λύσις, οὐδὲ τελευτὴ
Οὐδετέροις, ἶσον δὲ τέλος τέτατο πτολέμοιο.
Ἀλλ' ὅτε δὴ κείνοισι παρέσχεθεν ἄρμενα πάντα,
Νέκταρ τ' ἀμβροσίην τε, τάπερ θεοὶ αὐτοὶ ἔδουσι,
Πάντων ἐν στήθεσιν ἀέξετο θυμὸς ἀγήνωρ,
Ὡς νέκταρ τ' ἐπάσαντο καὶ ἀμβροσίην ἐρατεινήν.
Δὴ τότε τοῖς μετέειπε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
Κέκλυτέ μευ γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀγλαὰ τέκνα,

Ὄφρ'

Et magnitudinem, collocauit sub terram latam,
Vbi dolores habentes sub terra agentes,
Sedent in extremitate magnæ in finibus terræ,
Vsq; ualde mœrentes, corde magnum luctum habentes.
Sed ipsos Saturnius atq; immortales dij alij,
Quos peperit pulchricoma Rhea Saturni in amore,
Terræ consilijs subduxerunt ad lucem iterum.
Ipsa enim eis cuncta prolixe recensuit,
Cum illis uictoriamq; & splendidam gloriam accepturos.
Diu enim pugnarunt, laborem animum cruciantem habentes,
Titanesq; dij, & quotquot è Saturno nati sunt.
Contra sese mutuo per ualidas pugnas:
Ipsi quidem ab alta Othry Titanes nobiles,
Ab Olympo uero dij, datores bonorum,
Quos peperit pulchricoma Rhea Saturno cubile iungens.
Illi sanè tum inter se pugnam animũ excruciantem habentes
Continuè pugnabant decem plus annis.
Neq; ulla contentionis molestæ compositio, neq; finis
Alterutris, æqualiter autem finis extentus erat belli.
Sed quando iam apposuerunt congruentia omnia,
Nectarq;, ambrosiamq;, quibus dij ipsi uescuntur:
Omnium in pectoribus augebatur animus superbus,
Vbi nectar comederunt & ambrosiam amabilem.
Iam tum ipsis interlocutus est pater hominumq; deorũq;,
Audite me Terræq; & Cœli incliti filij,

Vt dicam quæ me animus in pectoribus iubet.
Iam enim admodum diu aduersi nobis mutuo
Victoria & imperio propugnauimus dies omnes,
Titanesq; dij & quotquot è Saturno sati sumus.
Vos uero magnamq; uim & manus innoxias
Ostendite Titanibus contrarij in pugna graui,
Memores amicitiæ placidæ, quibus perpessis
Ad lucem redieritis molesto à uinculo,
Nostra per consilia, à caligine obscura.
Sic dixit. illū uero rursum excepit Cottus irreprehensibilis.
Venerande, non indocta loqueris: sed & nos
Scimus, quod excellunt quidem præcordia, excellens uero est intellectus,
Auxiliator uero immortalibus execrationis fuisti horrēdæ.
Tua uero prudentia ab caligine opaca,
Retrograde iterum acerbis à uinculis
Venimus, Saturni fili rex, insperata paßi.
Ideoq; nunc intento animo & prudenti consilio,
Vindicabimus uestrum imperium graui conflictu,
Pugnantes cum. Titanibus per acria prælia.
Sic dixit. collaudarunt uero dij datores bonorum,
Sermone audito. bellum uero cupiebat animus
Magis etiam quàm antea. pugnam uero arduam excitarunt
Omnes fæminæq; & mares die illo,
Titanesq; dij, & quotquot Saturno procreati sunt,
Quosq; Iupiter ex Erebo sub terra misit ad lucem,

Acres

Ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
Ἤδη γὰρ μάλα δηρὸν ἐναντίοι ἀλλήλοισι,
Νίκης καὶ κράτεος πέρι μαρνάμεθ' ἤματα πάντα,
Τιτῆνές τε θεοί, καὶ ὅσοι κρόνου ἐκγενόμεσθα.
Ὑμεῖς δὲ μεγάλην τε βίην καὶ χεῖρας ἀάπτους
Φαίνετε τιτήνεσσιν ἐναντίοι ἐν δαῒ λυγρῇ,
Μνησάμενοι φιλότητος ἐνηέος, ὅσσα παθόντες
Ἐς φάος ἂψ ἀφίκεσθε δυσηλεγέος ὑπὸ δεσμοῦ,
Ἡμετέρας διὰ βουλὰς ὑπὸ ζόφου ἠερόεντος.
Ὣς φάτο. τὸν δ' ἐξαῦτις ἀμείβετο κόττος ἀμύμων.
Δαιμόνι' οὐκ ἀδάητα πιφάσκεαι. ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ
Ἴδμεν, ὅτι περὶ μὲν πραπίδες, περὶ δ' ἐστὶ νόημα,
Ἀλκτὴρ δ' ἀθανάτοισιν ἀρῆς γένεο κρυεροῖο.
Σῇσι δ' ἐπιφροσύνῃσιν ὑπὸ ζόφου ἠερόεντος,
Ἄψορρον δ' ἐξαῦτις ἀμειλίκτων ὑπὸ δεσμῶν
Ἠλύθομεν, κρόνου υἱὲ ἄναξ, ἀνάελπτα παθόντες.
Τῷ καὶ νῦν ἀτενεῖ τε νόῳ, καὶ ἐπίφρονι βουλῇ,
Ῥυσόμεθα κράτος ὑμὸν ἐν αἰνῇ δηϊότητι,
Μαρνάμενοι τιτῆσιν ἀνὰ κρατερὰς ὑσμίνας.
Ὣς φάτ', ἐπῄνησαν δὲ θεοὶ δωτῆρες ἐάων,
Μῦθον ἀκούσαντες. πολέμου δ' ἐλιλαίετο θυμὸς
Μᾶλλον ἔτ' ἢ τοπάροιθε. μάχην δ' ἀμέγαρτον ἔγει-
Πάντες, θήλειαι τε καὶ ἄρσενες, ἤματι κείνῳ, (ραν
Τιτῆνές τε θεοί, καὶ ὅσοι κρόνου ἐξεγένοντο.
Οὕς τε ζεὺς ἐρέβευσφιν ὑπὸ χθονὸς ἧκε φάωσδε,

Δεινοί τε κρατεροί τε βίην ὑπέροπλον ἔχοντες.
Τῶν, ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ᾽ ὤμων ἀΐσσοντο
Πᾶσιν ὁμῶς. κεφαλαὶ δὲ ἑκάστῳ πεντήκοντα
Ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσσιν.
Οἳ τότε Τιτήνεσσι κατέσταθεν ἐν δαῒ λυγρῇ,
Πέτρας ἠλιβάτους στιβαρὰς ἐν χερσὶν ἔχοντες.
Τιτῆνες δ᾽ ἑτέρωθεν ἐκαρτύναντο φάλαγγας.
Προφρονέως χειρῶν τε βίης θ᾽ ἅμα ἔργον ἔφαινον
Ἀμφότεροι. δεινὸν δὲ περίαχε πόντος ἀπείρων.
Γῆ δὲ μέγ᾽ ἐσμαράγησεν, ἐπέστενε δ᾽ οὐρανὸς εὐρὺς
Σειόμενος, πεδόθεν δ᾽ ἐτινάσσετο μακρὸς ὄλυμπος
Ῥιπῇ ὑπ᾽ ἀθανάτων, ἔνοσις δ᾽ ἵκανε βαρεῖα
Τάρταρον ἠερόεντα, ποδῶν δ᾽ αἰπεῖα τ᾽ ἰωὴ
Ἀσπέτου ἰωχμοῖο, βολάων τε κρατεράων.
Ὣς ἄρ᾽ ἐπ᾽ ἀλλήλοις ἵεσαν βέλεα στονόεντα.
Φωνὴ δ᾽ ἀμφοτέρων δ᾽ ἵκετ᾽ οὐρανὸν ἀστερόεντα,
Κεκλομένων. οἱ δὲ ξύνισαν μεγάλῳ ἀλαλητῷ.
Οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἔτι Ζεὺς ἴσχεν ἑὸν μένος. ἀλλά νυ τοῦ γε
Εἶθαρ μὲν μένεος πλῆντο φρένες, ἐκ δέ τε πᾶσαν
Φαῖνε βίην. ἄμυδις δ᾽ ἄρ᾽ ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἠδ᾽ ἀπ᾽ ὀλύμ-
Ἀστράπτων ἔστειχε συνωχαδόν. οἱ δὲ κεραυνοὶ (που
Ἴκταρ ἅμα βροντῇ τε καὶ ἀστεροπῇ εὖ ποτέοντο
Χειρὸς ἄπο στιβαρῆς, ἱερὴν φλόγα θ᾽ εἰλυφόωντες
Ταρφέες. ἀμφὶ δὲ γαῖα φερέσβιος ἐσμαράγιζεν,
Καιομένη. λάκε δ᾽ ἀμφὶ πυρὶ μεγάλ᾽ ἄσπετος ὕλη.

Acres robustiq́; uires immensas habentes.
Horum centum quidem manus ab humeris concitabantur,
Omnibus simul: capita uero unicuiq; quinquaginta
Ex humeris enata sunt super firmis membris.
Qui tum Titanibus oppositi sunt in pugna luctuosa,
Saxa prærupta ualidis in manibus gestantes.
Titanes uero ab altera parte confortarunt phalanges,
Alacriter manuumq́; uiriumq́; simul opus ostentabant,
Vtriq;. horrendè uero insonuit pontus immensus.
Terra uero stridebat, ingemiscebat uero latum cœlum
Quassatum, è fundo uero concutiebatur amplus Olympus
Impetu à deorum. motus uero uenit grauis
Ad Tartarum tenebricosum, pedum & alta uociferatio
Immodici tumultus, ictuumq́; fortium.
Ita sanè inter mutuos ibant tela gemebunda.
Vox autem utrorumq; peruenit ad cœlum stellatum,
Adhortantium. at illi congrediebantur magno cum clamore.
Neq; sanè amplius Iupiter cohibebat suum robur, sed ipsius
Statim robore implebantur animi, & omnem
Exeruit uim. simul etiam à cœlo atq; ab Olympo
Fulgurans incedebat confertim. fulmina autem
Celerrimè unà cum tonitru & fulgure scite uolabant,
Manu à robusta, sacram flammam rutilantes
Crebra. circum uero terra alma reboabat,
Ardens. crepitabat uero undiq; igne ualde magna sylua.

Feruebat uero terra tota, & Oceani fluenta,
Pontusq́; immensus. circumdedit autem calidus uapor
Titanes terrestres, flamma uero ad aërem diuinum perueni[t]
Magna. oculos uero uisu priuabat quantumuis fortium,
Splendor radians fulminisq́; fulgurisq́;.
Incendium autem immensum occupauit Chaos. uidebatur
autem coràm
Oculis aspicere, ac auribus uocem audire,
Itidem ut cum olim terra & cœlum latum superne
Appropinquabat. talis enim maximus strepitus excitabatur
Hac quidem diruta, illo autem ex alto diruente.
Tantus fragor erat dijs confligentibus.
Simul quoq; uenti motũq́; puluerẽq́; cũ strepitu excitabant,
Tonitruq́; fulgurq́; & ardens fulmen,
Ardentia tela Iouis magni. ferebant autẽ fremitũ clamoremq́;
In medium utrorumq;. strepitus autem ingens excitabatur,
Stupendæ pugnæ: robur autem exerebatur operum.
Inclinata uero est pugna. prius uero sibi mutuo imminentes,
Fortiter pugnabant in forti prælio.
Illi uero inter primos pugnam acrem excitarunt,
Cottusq́;, Briareusq́;, Gygesq́; insatiabilis belli.
Hi sanè trecentas petras robustis à manibus
Mittebant frequentes. obumbrarunt autem iaculis
Titanas, atq; hos quidem sub terram longe patentem
Miserunt, & uinculis molestis alligarunt,
Vincentes manibus magnanimos licet existentes:

Tan-

Ἔζεε δὲ χθὼν πᾶσα, καὶ ὠκεανοῖο ῥέεθρα,
Πόντος τ' ἀτρύγετος. τοὺς δ' ἄμφεπε θερμὸς ἀϋτμὴ
Τιτῆνας χθονίους. φλὸξ δ' ἠέρα δῖαν ἵκανεν,
Ἄσπετος. ὄσσε δ' ἄμερδε καὶ ἰφθίμων περ ἐόντων,
Αὐγὴ μαρμαίρουσα κεραυνοῦ τε στεροπῆς τε.
Καῦμα δὲ θεσπέσιον κάτεχεν χάος. εἴσατο δ' ἄντα
Ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν, ἠδ' οὔασιν ὄσσαν ἀκοῦσαι,
Αὔτως, ὡς ὅτε γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν
Πίλνατο. τοῖος γάρ κε μέγιστος δοῦπος ὀρώρει,
Τῆς μὲν ἐρειπομένης, τοῦ δ' ὑψόθεν ἐξεριπόντος.
Τόσσος δοῦπος ἔπλετο θεῶν ἔριδι ξυνιόντων.
Σὺν δ' ἄνεμοι ἔνοσίν τε κόνιν τ' ἐσφαράγιζον,
Βροντήν τε στεροπήν τε καὶ αἰθαλόεντα κεραυνόν,
Κῆλα Διὸς μεγάλοιο. φέρον δ' ἰαχήν τ' ἐνοπήν τε,
Ἐς μέσον ἀμφοτέρων. ὄτοβος δ' ἄπλητος ὀρώρει
Σμερδαλέης ἔριδος. κάρτος δ' ἀνεφαίνετο ἔργων.
Ἐκλίνθη δὲ μάχη. πρὶν δ' ἀλλήλοις ἐπέχοντες,
Ἐμμενέως ἐμάχοντο διὰ κρατερὰς ὑσμίνας.
Οἱ δ' ἄρ ἐνὶ πρώτοισι μάχην δριμεῖαν ἔγειραν,
Κόττος τε, Βριάρεώς τε, γύγης τ' ἄατος πολέμοιο.
Οἳ ῥα τριηκοσίας πέτρας στιβαρῶν ἀπὸ χειρῶν
Πέμπον ἐπασσυτέρας. κατὰ δ' ἐσκίασαν βελέεσσι
Τιτῆνας. καὶ τοὺς μὲν ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
Πέμψαν, καὶ δεσμοῖσιν ἐν ἀργαλέοισιν ἔδησαν,
Νικήσαντες χερσὶν ὑπερθύμους περ ἐόντας.

Τόσσον ἔνερθ' ὑπὸ γῆς, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης.
Ἴσον γάρ τ' ἀπὸ γῆς ἐν τάρταρον ἠερόεντα.
Ἐννέα γὰρ νύκτας τε καὶ ἤματα χάλκεος ἄκμων
Οὐρανόθεν κατιὼν, δεκάτῃ ἐν γαῖαν ἵκοιτε.
Ἐννέα δ' αὖ νύκτας τε καὶ ἤματα χάλκεος ἄκμων
Ἐκ γαίης κατιὼν, δεκάτῃ δ' ἐν τάρταρον ἵκοιτο.
Τὸν πέρι χάλκεον ἕρκος ἐλήλαται, ἀμφὶ δέ μιν νύξ,
Τριστοιχεὶ κέχυται περὶ δειρήν. αὐτὰρ ὕπερθεν
Γῆς ῥίζαι πεφύκασι, καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.
Ἔνθα θεοὶ τιτῆνες ὑπὸ ζόφῳ ἠερόεντι
Κεκρύφαται, βουλῇσι διὸς νεφεληγερέταο,
Χώρῳ ἐν εὐρόεντι, πελώρης ἔσχατα γαίης.
Τοῖς, οὐκ ἐξιτόν ἐστι. πύλας δ' ἐπέθηκε ποσειδῶν
Χαλκείας. τεῖχος δὲ πὲρ οἴχεται ἀμφοτέρωθεν.
Ἔνθα γύγης, κόττος τε, καὶ ὁ βριάρεως μεγάθυμος,
Ναίουσιν, φύλακες πιστοὶ διὸς αἰγιόχοιο.
Ἔνθα δὲ γῆς δνοφερῆς, καὶ ταρτάρου ἠερόεντος,
Πόντου τ' ἀτρυγέτοιο, καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
Ἑξείης πάντων πηγαὶ καὶ πείρατ' ἔασιν,
Ἀργαλέ', εὐρώεντα, τά τε στυγέουσι θεοί περ,
Χάσμα μέγ'. οὐδέ κε πάντα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν
Οὖδας ἵκοιτ', εἰ πρῶτα πυλέων ἔντοσθε γένοιτο.
Ἀλλά κεν ἔνθα καὶ ἔνθα φέρει πρὸ θύελλα θυέλλη,
Ἀργαλέη. δεινόν τε καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι,
Τοῦτο τέρας. καὶ νυκτὸς ἐρεμνῆς οἰκία δεινὰ

Ἕστηκεν,

Tantum infra sub terram, quantum cœlum distat à terra.
Par enim spacium à terra in Tartarum caliginosum.
Nouem enim noctes ac dies ferreus Acmon
Cœlitus delapsus, decimo die ad terram uenit:
Nouem rursus noctes & dies æreus Acmon
Ex terra descendens, decimo die ad Tartarum uenit.
Quem circa ferreum septum ductum est, circum uero ipsum nox,
Triplici ordine fusum est circa collum, sed superne
Terræ radices creuerunt, & infructuosi maris.
Vbi dij Titanes sub caligine opaca
Absconditi sunt, consilijs Iouis nubicogi,
Regione in squalida uastæ ultima terræ.
His non exeundum est, portas uero imposuit Neptunus
Ferreas: murus etiam circumdatus utrinq;.
Illic Gyges, Cottusq́;, & Briareus magnanimus
Habitant, custodes fidi Iouis ægida habentis.
Ibidem terræ tenebricosæ, & Tartari opaci,
Pontiq́; infructuosi, & cœli stelligeri,
Ex ordine omnium fontes & fines sunt:
Molesti, squalidi, quos oderunt dij,
Hiatus ingens, nec uero integro anno
Solum attinget, ubi primum portas intra uenerit:
Sed sanè huc & illuc fert impetuosa procella,
Molesta. horrendumq́; etiam immortalibus dijs
Hoc monstrum. & noctis obscuræ domus horrendæ

Stant, nubibus obtectæ nigris.
Has iuxta Iapeti filius ſuſtinebat cœlum latum,
Stans, capiteq́; & indefeßis manibus
Firmiter, quia tam nox quàm dies celeriter euntes
Seſe compellabant per uices, mutantes magnum limen,
Ferreum. hæc quidem intrat, illa uero foras
Egreditur. neq; unquam utraſq; domus intus cohibet,
Sed ſemper altera domos extra exiſtens,
Terram circa mouetur: altera rurſum in domo exiſtens,
Expectat horam itineris, donec ueniat.
Hæc quidem terreſtribus multa cernens lumen habens,
Illa uero ſomnum in manibus, fratrem mortis,
Nox noxia, nube tecta atra.
Vbi autem Noctis filij obſcuræ domos habent,
Somnus & Mors, graues dij: neq; unquam eos
Sol lucidus intuetur radijs,
Cœlum ſcandens, nec cœlitus deſcendens.
Horum alter quidem terramq́; & lata dorſa maris,
Quietus percurrit, & placidus hominibus.
Alterius uero ferreum quidem cor, æreum uero ei pectus
Crudele in præcordijs. habet autem, quem ſemel arripuerit
Hominum: hoſtis uero etiam immortalibus dijs.
Illic dei inferi in anteriore parte ædes reſonantes,
Fortisq́; Plutonis, & grauis Proſerpinæ,
Stant. aſper autem canis pro foribus cuſtodit,

Sæuus

Εστηκεν, νεφέλῃς κεκαλυμμένα κυανέῃσι.
Τῶν πρόσθ' ἰαπετοῖο πάϊς ἔχετ' οὐρανὸν εὐρὺν,
Εστηὼς, κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτῃσι χέρεσσιν
Αστεμφέως. ὅτι νύξ τε καὶ ἡμέραι ἆσσον ἰοῦσαι,
Αλλήλας προσέειπον ἀμειβόμεναι μέγαν οὐδὸν,
Χάλκεον. ἡ μὲν ἔσω καταβήσεται, ἡ δὲ θύραζεν
Ερχεται. οὐδέ ποτ' ἀμφοτέρας δόμος ἐντὸς ἐέργει,
Αλλ' αἰεὶ ἑτέρη γε δόμων ἔκτοσθεν ἐοῦσα,
Γαῖαν ἐπιστρέφεται. ἡ δ' αὖ δόμου ἐντὸς ἐοῦσα,
Μίμνει τὴν αὐ τῆς ὥρην ὁδοῦ, ἔστ' ἂν ἵκηται.
Η μὲν ἐπιχθονίοισι φάος πολυδερκὲς ἔχουσα.
Η δ' ὕπνον μετὰ χερσὶ, κασίγνητον θανάτοιο,
Νὺξ ὀλοὴ, νεφέλῃ κεκαλυμμένη ἠεροειδεῖ.
Ενθα δὲ νυκτὸς παῖδες ἐρεμνῆς οἰκί' ἔχουσιν,
Υπνος καὶ θάνατος, δεινοὶ θεοὶ, οὐδέ ποτ' αὐτοὺς
Ηέλιος φαέθων ἐπιδέρκεται ἀκτίνεσσιν,
Ουρανὸν εἰσανιὼν, οὐδ' οὐρανόθεν καταβαίνων.
Τῶν ἕτερος μὲν γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης,
Ησυχος ἀνστρέφεται καὶ μείλιχος ἀνθρώποισι.
Τοῦ δὲ, σιδηρέη μὲν κραδίη, χάλκεον δέ οἱ ἦτορ
Νηλεὲς ἐν στήθεσσιν. ἔχει δ' ὃν πρῶτα λάβῃσιν
Ανθρώπων. ἐχθρὸς δὲ καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
Ενθα θεοῦ χθονίου πρόσθεν δόμοι ἠχήεντες,
Ιφθίμου τ' ἀΐδεω, καὶ ἐπαινῆς περσεφονείης
Εστᾶσι. δεινὸς δὲ κύων προπάροιθε φυλάσσει,

Νηλειής.

Νηλειής. τέχνην δὲ κακὴν ἔχει. ἐς μὲν ἰόντας
Σαίνει ὁμῶς οὐρῇ τε καὶ οὔασιν ἀμφοτέροισιν,
Εξελθεῖν δ' οὐκ αὖτις ἐᾷ πάλιν. ἀλλὰ δοκεύων,
Εσθίει, ὅν κε λάβῃσι πυλέων ἔκτοσθεν ἰόντα,
Ιφθίμου τ' ἀίδαο καὶ ἐπαινῆς περσεφονείης.
Ενθάδε ναιετάει στυγερὴ θεὸς ἀθανάτοισι,
Δεινὴ στὺξ, θυγάτηρ ἀψορρόου ὠκεανοῖο
Πρεσβυτάτη. νόσφιν δὲ θεῶν κλυτὰ δώματα ναίει,
Μακρῇσι πέτρῃσι κατηρεφέ'. ἀμφὶ δὲ πάντῃ
Κίοσιν ἀργυρέοισι πρὸς οὐρανὸν ἐστήρικται.
Παῦρα δὲ θαύμαντος θυγάτηρ πόδας ὠκέα ἶρις,
Αγγελίης πωλεῖται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης,
Οππότ' ἔρις καὶ νεῖκος ἐν ἀθανάτοισιν ὄρηται.
Καί ῥ' ὅστις ψεύδηται ὀλύμπια δώματ' ἐχόντων,
Ζεὺς δέ τε ἶριν ἔπεμψε θεῶν μέγαν ὅρκον ἐνεῖκαι
Τηλόθεν ἐν χρυσέῃ προχόῳ πολυώνυμον ὕδωρ
Ψυχρόν, ὅ, τ' ἐκ πέτρης καταλείβεται ἠλιβάτοιο
Υψηλῆς, πολλὸν δ' ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
Εξ ἱεροῦ ποταμοῖο ῥέει διὰ νύκτα μέλαιναν,
Ωκεανοῖο κέρας. δεκάτη δ' ἐπὶ μοῖρα δέδασται.
Εννέα μὲν περὶ γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
Δίνῃς ἀργυρέῃς εἱλιγμένος εἰς ἅλα πίπτει.
Η δὲ μί' ἐκ πέτρης προρέει μέγα πῆμα θεοῖσιν.
Οσκεν τὴν ἐπίορκον ἀπολείψας ἐπομόσσῃ
Αθανάτων, οἳ ἔχουσι κάρη νιφόεντος ὀλύμπου,

Κεῖται

Sæuus. artem autem malam habet: ad introëuntes quidem
Adulatur pariter caudaq; & auribus ambabus,
Exire uero non iterum permittit denuò, sed obseruans
Deuorat, quencunq; prenderit portas extra existentem,
Fortisq; Plutonis & grauis Proserpinæ.
Ibidem habitat abominanda dea immortalibus,
Horrenda Styx, filia reciprocantis Oceani
Maxima natu. Seorsim uero à dijs inclitas ædes incolit,
Ingentibus saxis superne tecta: circum uero quaq;
Columnis molestis ad cœlum firmata est.
Raro uero Thaumantis filia pedibus uelox Iris,
Nuncia, uertitur super lata dorsa maris,
Quando lis & contentio inter deos exorta fuerit.
Et sanè quisquis mentiatur cœlestes domos tenentium,
Iupiter tum Irim mittit, deorum magnum iusiurandum ut ferat,
Longe in aureo gutturnio celeberrimam aquam,
Frigidam, quæ è petra destillat alta,
Excelsa: multum uero subtus terram spaciosam
E sacro flumine fluit per noctem nigram,
Oceani cornu. decima uero pars attributa est.
Nouem quidem circa terramq;, & lata dorsa maris,
Vorticibus argenteis intortus in mare exit.
Vna uero ex petra profluit, magnum damnum dijs.
Quisquis periurium relictis iurauerit
Immortalibus, qui tenent uertices niuosi cœli,

Iacet

Iacet exors integrum per annum.
Neq; ambrosiæ & nectaris accedit propius
Cibum, sed iacet non respirans, & mutus,
Stratis in lectis. malus autem ueternus obtegit.
Sed postquam morbo defunctus est magnum per annum,
Aliud ex alio excipit difficilimum certamen.
Nouennio autem à dijs relegatur sempiternis,
Neq; unquã ad consiliũ ineundũ cõmiscetur, neq; ad epulas
Nouem totis annis. decimo tandem commiscetur iterum
Cœtibus immortalium, qui cœlestes domos incolunt.
Tale enim iuramentum constituerunt dij Stygis perennem
aquam,
Antiquam istam, quæ tranat aridum locum,
Vbi terræ caliginosæ, & Tartari obscuri,
Pontiq; infructuosi, & cœli stellati,
Ex ordine omnium fontes & fines sunt
Molesti, squalidi. quos oderunt dij licet,
Illic splendidæq; portæ, & lapideum limen,
Immotum, radicibus longis compactum,
Sua sponte enatum. ante illud uero, extra omnes deos
Titanes habitant, ultra Chaos caligine obductum.
Cæterum ualde tonantis Iouis inclyti auxiliarij,
Domos incolunt in Oceani fundamentis,
Cottus atq; Gyges. Briareum quippe bonum existentem
Generum suum fecit grauiter fremens Neptunus.
Dedit autem Cymopoliam, ut ducat in uxorem, filiã suam.

Ast

κεῖται νήποτμος τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτόν.
Οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρος ἔρχεται ἄσσον
Βρώσιος, ἀλλά τε κεῖται ἀνάπνευστος καὶ ἄναυδος,
Στρωτοῖς ἐν λεχέεσσι. κακὸν δ' ἐπὶ κῶμα καλύπτει.
Αὐτὰρ ἐπὴν νοῦσον τελέσῃ μέγαν εἰς ἐνιαυτὸν,
Ἄλλος δ' ἐξ ἄλλου δέχεται χαλεπώτατος ἄεθλος.
Εννάετεν δὲ θεῶν ἀπομείρεται αἰὲν ἐόντων,
Οὐδέ ποτ' ἐν βουλὴν ἐπιμίσγεται, οὐδ' ἐπὶ δαῖτας
Εννέα πάντ' ἔτεα. δεκάτῳ δ' ἐπιμίσγεται αὖτις
Εἴρεας ἀθανάτων, οἳ ὀλύμπια δώματ' ἔχουσι.
Τοῖον ἄρ' ὅρκον ἔθεντο θεοὶ στυγὸς ἄφθιτον ὕδωρ,
Ὠγύγιον, τὸ δ' ἵησι καταστυφέλου διὰ χώρου,
Ενθάδε γῆς δνοφερῆς καὶ ταρτάρου ἠερόεντος,
Πόντου τ' ἀτρυγέτοιο καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
Εξείης πάντων πηγαὶ καὶ πείρατ' ἔασιν,
Αργαλέ' εὐρώεντα. τά τε στυγέουσι θεοί περ,
Ενθάδε μαρμάρεαι τε πύλαι, καὶ λάϊνος οὐδὸς,
Αστεμφὴς, ῥίζῃσι διηνεκέεσσιν ἀρηρὼς
Αὐτοφυής. πρόσθεν δὲ, θεῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων,
Τιτῆνες ναίουσι, πέρην χάεος ζοφεροῖο.
Αὐτὰρ ἐρισμαράγοιο διὸς κλειτοί τ' ἐπίκουροι,
Δώματα ναιετάουσιν ἐπ' ὠκεανοῖο θεμέθλοις,
Κόττος τ' ἠδὲ γύγης. βριαρέων γε μὲν ἠὺν ἐόντα,
Γαμβρὸν ἑὸν ποίησε βαρύκτυπος ἐννοσίγαιος.
Δῶκε δὲ κυμοπόλειαν ὀπυίειν θυγατέρα ἥν.

Αὐτὰρ

Αὐτὰρ ἐπεὶ τιτῆνας ἀπ' οὐρανοῦ ἐξέλασε Ζεύς,
Ὁπλότατον τέκε παῖδα τυφωέα γαῖα πελώρη,
Ταρτάρου ἐν φιλότητι, διὰ χρυσῆν ἀφροδίτην.
Οὗ χεῖρες μὲν ἔασιν ἐπ' ἰσχύϊ ἔργματ' ἔχουσαι,
Καὶ πόδες ἀκάματοι κρατεροῦ θεοῦ. ἐκ δέ οἱ ὤμων,
Ἦν ἑκατὸν κεφαλαὶ ὄφιος, δεινοῖο δράκοντος,
Γλώσσῃσι δνοφερῇσι λελειχμότες. ἐκ δέ οἱ ὄσσων
Θεσπεσίῃς κεφαλῇσιν ὑπ' ὀφρύσι πῦρ ἀμάρυσσε.
Πασέων δ' ἐκ κεφαλέων πῦρ καίετο δερκομένοιο.
Φωναὶ δ' ἐν πάσῃσιν ἔσαν δεινῇς κεφαλῇσι,
Παντοίην ὄπ' ἰεῖσαι, ἀθέσφατον. ἄλλοτε μὲν γὰρ
Φθέγγονθ' ὥστε θεοῖσι συνιέμεν. ἄλλοτε δ' αὖτε
Ταύρου ἐριβρύχεω μένος ἀσχέτου ὄσσαν, ἀγαύρου.
Ἄλλοτε δ' αὖτε λέοντος, ἀναιδέα θυμὸν ἔχοντος.
Ἄλλοτε δ' αὖ σκυλάκεσσιν ἐοικότα, θαύματ' ἀκοῦσαι.
Ἄλλοτε δ' αὖ ῥοίζας, χ' ὑπὸ δ' ἤχεεν οὔρεα μακρά.
Καί νύ κεν ἔπλετο ἔργον ἀμήχανον ἤματι κείνῳ.
Καί κεν ὅ γε θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἄναξεν,
Εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
Σκληρὸν δ' ἐβρόντησε καὶ ὄβριμον. ἀμφὶ δὲ γαῖα
Σμερδαλέον κονάβησε, καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν,
Πόντος τ', ὠκεανοῦ τε ῥοαί, καὶ τάρταρα γαίης.
Ποσσὶ δ' ὑπ' ἀθανάτοισι μέγας πελεμίζετ' ὄλυμπος,
Ὀρνυμένοιο ἄνακτος, ἐπεστενάχιζε δὲ γαῖα.
Καῦμα δ' ὑπ' ἀμφοτέρων κάτεχεν ἰοειδέα πόντον,

Βρον-

Ast ubi Titanes è cœlo expulit Iupiter,
Minimum natu peperit filium Typhoeum Terra magna,
Tartari compressu, per auream Venerem.
Cuius manus quidem sunt ob robur operibus aptæ,
Et pedes indefessi robusti dei. ex humeris uero ei
Erant centum capita serpentis horrendi draconis,
Linguis nigris lambentes, præterea ex oculis ei
Admirandorum capitum sub superciliis ignis micat,
Omnibus autem ex capitibus ignis flagrabat serpentis.
Voces quoq; in omnibus erant horrendis capitibus,
Omnigenum sonitū emittentes ineffabilem. interdum enim
Sonabant ut dijs intelligere liceret, interdum rursum
Tauri ualde mugientis, robore incoërcibilis uocem, ferocis.
Interdum rursus leonis impudentem animum habentis.
Interdum rursus catulis similia, mira auditu.
Interdum uero stridebat, resonabantq; montes alti.
Et sanè erat opus perplexum die illo.
Atq; certe iste mortalibus & immortalibus imperasset,
Nisi statim intellexisset pater hominumq; deorumq;.
Grauiter autem intonuit atq; fortiter. undiq; uero terra
Horrendè edidit fragorem, & cœlum latum superne,
Pontusq;, & Oceani fluxus, & infima loca terræ.
Pedibus uero sub immortalibus magnus contremuit Olympus,
Excitato rege. ingemiscebat autem tellus.
Calor autem ab utrisq; occupabat nigrum pontum,

Tonitruq́; & fulguris igne ab isto immani,
Valde spirantium uentorumq́; & fulminis ardentis.
Feruebat autem terra omnis, & cœlum, atq; mare
Furebat circum littora, circumquaq; & fluctus magni
Impetu à deorum, commotio uero difficilis sedatu coorie-
batur.
Expauit autem Pluto inferis mortuis imperans,
Titanesq; sub Tartarũ detrusi, à Saturno seorsim existentes,
Ob inextinguibilem fremitum, & grauem conflictum.
Iupiter uero postquã accumulauit suum robur, sumpsit uero
Tonitruq́; fulgurq́;, & coruscans fulmen, (arma,
Percußit ab Olympo insiliens. circum uero omnia
Combußit ingentia capita saeui portenti.
Cæterum ubi ipsum uicit ictibus percutiens,
Cecidit mutilatus, ingemiscebat autem terra uasta.
Flamma autem fulmine icti cũ impetu ferebatur, illius regis,
Montis in concauitates opacas asperas,
Percußi. multa autem uasta ardebat terra,
Præ uapore ingenti, & liquescebat stannum ueluti
Arte ab iuuenum, & fabrefacto catino fusorio
Calefactum, atq; ferrum quod solidißimum est,
Montis in concauitatibus, uictum igne combustiuo
Liquescit in terra diuina, à Vulcani manibus.
Sic sanè liquescebat terra iubare ignis ardentis.
Abiecit autem ipsum animo tristatus, in Tartarum latum.
Ex Typhoëo autem est uentorum uis humide flantium,

Excepto

Βροντῆς τε στεροπῆς τε πυρὸς ἀπὸ τοῖο πελώρου,
Πρηστήρων ἀνέμων τε κεραυνοῦ τε φλεγέθοντος.
Ἔζεε δὲ χθὼν πᾶσα, καὶ οὐρανὸς, ἠδὲ θάλασσα
Θῦε δ' ἄρ' ἀμφ' ἀκτὰς, περί τ' ἀμφί κύματα μακρὰ
Ῥιπῇ ὑπ' ἀθανάτων. ἔνοσις δ' ἄσβεστος ὀρώρει.
Τρέσσε δ' ἄδης ἐνέροισι καταφθιμένοισιν ἀνάσσων,
Τιτῆνές θ' ὑποταρτάριοι, κρόνου ἀμφὶς ἐόντες,
Ἀσβέστου κελάδοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος.
Ζεὺς δ' ἐπεὶ οὖν κόρθυνεν ἑὸν μένος, εἵλετο δ' ὅπλα,
Βροντήν τε στεροπήν τε καὶ αἰθαλόεντα κεραυνὸν,
Πλῆξεν ἀπ' οὐλύμποιο ἐπάλμενος. ἀμφὶ δὲ πάσας
Ἔπρεσε θεσπεσίας κεφαλὰς δεινοῖο πελώρου.
Αὐτὰρ ἐπεὶ δή μιν δάμασε πληγῇσιν ἱμάσσας,
Ἤριπε γυιωθεὶς, στενάχιζε δὲ γαῖα πελώρη.
Φλὸξ δὲ κεραυνωθέντος ἀπέσσυτο τοῖο ἄνακτος,
Οὔρεος ἐν βήσσῃσιν ἀΐδνῆς παιπαλοέσσης,
Πληγέντος. πολλὴ δὲ πελώρη καίετο γαῖα,
Αὐτμῇ θεσπεσίῃ, καὶ ἐτήκετο κασσίτερος ὣς
Τέχνῃ ὑπ' αἰζηῶν, ὑπό τ' εὐτρήτου χοάνοιο
Θαλφθεὶς, ἠδὲ σίδηρος ὅπερ κρατερώτατός ἐστιν,
Οὔρεος ἐν βήσσῃσι, δαμαζόμενος πυρὶ κηλέῳ,
Τήκεται ἐν χθονὶ δίῃ, ὑφ' ἡφαίστου παλάμῃσιν.
Ὣς ἄρα τήκετο γαῖα σέλᾳ πυρὸς αἰθομένοιο.
Ῥῖψε δέ μιν θυμῷ ἀκάχων, ἐς τάρταρον εὐρύν.
Ἐκ δὲ τυφωέος ἔστ' ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων,

Νόσφι νότου, Βορέω τε, καὶ ἀργέστεω ζεφύροιο.
Οἵ γε μὲν ἐκ θεόφιν γενεὴ, θνητοῖς μέγ᾽ ὄνειαρ.
Αἱ δ᾽ ἄλλαι μαψαῦραι ἐπιπνείουσι θάλασσαν.
Αἳ δή τοι πίπτουσαι ἐς ἠεροειδέα πόντον,
Πῆμα μέγα θνητοῖσι, κακῇ θύουσιν ἀέλλῃ.
Αλλοτε δ᾽ ἄλλαι ἄεισι, διασκιδνᾶσί τε νῆας,
Ναύτας τε φθείρουσι. κακοῦ δ᾽ οὐ γίνεται ἀλκὴ
Ανδράσιν, οἳ κείνοισι συνάντωνται κατὰ πόντον.
Αἱ δ᾽ αὖτε κατὰ γαῖαν ἀπείριτον ἀνθεμόεσσαν,
Εργ᾽ ἐρατὰ φθείρουσι χαμαιγενέων ἀνθρώπων,
Πιμπλᾶσαι κόνιός τε καὶ ἀργαλέου κολοσυρτοῦ.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥα πόνον μάκαρες θεοὶ ἐξετέλεσσαν,
Τιτήνεσσι δὲ τιμάων κρίναντο βίηφι,
Δή ῥα τότ᾽ ὤτρυνον βασιλευέμεν ἠδ᾽ ἀνάσσειν,
Γαίης φραδμοσύνῃσιν, ὀλύμπιον εὐρύοπα ζῆν᾽
Αθανάτων. ὁ δὲ, τοῖσιν εὖ διεδάσσατο τιμάς.
Ζεὺς δὲ θεῶν βασιλεὺς πρώτην ἄλοχον θέτο μῆτιν,
Πλεῖστα θεῶν εἰδυῖαν, καὶ θνητῶν ἀνθρώπων.
Αλλ᾽ ὅτε δὴ ῥ᾽ ἤμελλε θεὰν γλαυκῶπιν ἀθήνην
Τέξασθαι, τότ᾽ ἔπειτα δόλῳ φρένας ἐξαπατήσας,
Αἱμυλίοισι λόγοισιν, ἑὴν ἐς κάτθετο νηδὺν,
Γαίης φραδμοσύνῃσι, καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος.
Τὼς γάρ οἱ φρασάτην, ἵνα μὴ βασιληΐδα τιμὴν
Αλλος ἔχῃ, Διὸς ἀντὶ, θεῶν αἰειγενετάων.
Εκ γὰρ τῆς, εἵμαρτο περίφρονα τέκνα γενέσθαι.

Πρώτην

Excepto Noto, Boreaq́;, & celeri Zephyro.
Qui sanè ex dijs sua natiuitate, hominibus magna utilitas,
Ast aliæ leues auræ inspirant mare,
Quæ utiq; incidentes in nigrum pontum,
Clades magna hominibus malo rapiuntur turbine.
Nunc hæ nunc illæ flant, dißipantq́; naues,
Nautasq́; perdunt. mali autem non est remedium
Viris, qui illis occurrunt in ponto.
Eædem rursum per terram immensam floribus ornatam,
Opera iucunda corrumpunt humo prognatorum hominum
Replentes puluereq́; & molesto strepitu.
Sed postquam sanè laborem dij beati perfecerunt,
Cum Titanibus autem pro honore pugnarunt ui,
Iam tum impellebant regnare atq; imperare,
Ex Terræ consilio, Olympium latecernentem Iouem
Immortalibus. hic uero inter illos rite distribuit munia.
Iupiter autem rex primam uxorem suam fecit Prudentiam,
Plurimum ex dijs edoctam, & mortalibus hominibus.
Sed cum iam esset deam cæsijs oculis Mineruam
Paritura, ibi tum dolis animo decepto,
Blandis sermonibus, suam in condidit aluum,
Telluris consilijs & Cœli stellati.
Illa duo enim ei dixerunt, ne regium honorem
Alius haberet Iouis loco, deorum sempiternorum.
Ex hac enim in fatis erat prudentes liberos nasci.

Primam quidem, uirginem cæsijs oculis præditam in Tritone genitam,
Par habentem patri robur, & prudens consilium.
Cæterum deinde sanè filium deorum regem & uirorum
Erat paritura, magnum animum habentem,
Sed ipsum sanè Iupiter antè suo condidit uentre.
Sic ei consulebat dea bonumq́; malumq́;.
Postea duxit splendidam Themin, quæ peperit Horas,
Eunomiamq́;, Dicenq́;, & Irenen florentem.
Quæq́; opera matura faciunt apud mortales homines:
Parcasq́;, quibus maximum honorem dedit prudens Iupiter,
Clothoq́;, Lachesinq́;, & Atropon, quæ dant
Mortalibus hominibus habere bonumq́; malumq́;.
Tres uero ei Eurynome Gratias peperit pulchras genas habentes,
Oceani filia, à multis optatam formam habens,
Aglaiam, & Euphrosynen, Thaliamq́; amabilem.
Quarum & à palpebris amor destillat contuentium,
Soluens membra, iucundum uero sub supercilijs aspiciunt.
Porrò hic Cereris multos pascentis ad lectum uenit,
Quæ peperit Proserpinã pulchras ulnas habentẽ, quã Pluto
Rapuit sua à matre: dedit autem consiliarius Iupiter.
Mnemosynen uero deinceps amauit pulchricomam,
Ex qua Musæ aurea mitra reuinctæ natæ sunt,
Nouem: quarum labor conuiuia sunt, & oblectatio cantus.
Latona autem Apollinem & Dianam sagittis gaudentem,
Amabilem prolem supra omnes cœlites,

Genuit

Πρώτην μὲν γὰρ κούρην γλαυκώπιδα τριτογένειαν,
Ισον ἔχουσαν πατρὶ μένος, καὶ ἐπίφρονα βουλήν.
Αὐτὰρ ἔπειτ᾽ ἄρα παῖδα θεῶν βασιλῆα καὶ ἀνδρῶν,
Ημελλεν τέξεσθαι, ὑπέρβιον ἦτορ ἔχοντα.
Αλλ᾽ ἄρα μιν ζεὺς πρόσθεν ἑὴν ἐγκάτθετο νηδὺν,
Ως δή οἱ φράσσαιτο θεὰ ἀγαθόν τε κακόν τε.
Δεύτερον ἠγάγετο λιπαρὴν θέμιν, ἣ τέκεν ὥρας,
Εὐνομίην τε, δίκην τε, καὶ εἰρήνην τεθαλυῖαν.
Αἵτ᾽ ἔργ᾽ ὠραίουσι καταθνητοῖσι βροτοῖσι,
Μοίρας θ᾽, ἧς πλείστην τιμὴν πόρε μητίετα ζεύς,
Κλωθώ τε λάχεσίν τε καὶ ἄτροπον. αἵ τε διδοῦσι
Θνητοῖς ἀνθρώποισιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε.
Τρεῖς δέ οἱ εὐρυνόμη χάριτας τέκε καλλιπαρήους,
Ωκεανοῦ κούρη, πολυήρατον εἶδος ἔχουσα,
Αγλαΐην, καὶ εὐφροσύνην, θαλίην τ᾽ ἐρατεινήν.
Τῶν, καὶ ἀπὸ βλεφάρων ἔρος εἴβετο δερκομενάων,
Λυσιμελὴς, καλὸν δέ θ᾽ ὑπὸ ὀφρύσι δερκιόωνται.
Αὐτὰρ ὁ δήμητρος πολυφόρβης ἐς λέχος ἦλθεν,
Η τέκε περσεφόνην λευκώλενον, ἣν ἀϊδωνεὺς
Ηρπασεν ἧς παρὰ μητρός. ἔδωκε δὲ μητίετα ζεύς.
Μνημοσύνης δ᾽ ἐξαῦτις ἐράσσατο καλλικόμοιο,
Εξ ἧς αἱ μοῦσαι χρυσάμπυκες ἐξεγένοντο,
Εννέα. τῇσιν ἅδον θαλίαι, καὶ τέρψις ἀοιδῆς.
Λητὼ δ᾽ ἀπόλλωνα, καὶ ἄρτεμιν ἰοχέαιραν,
Ιμερόεντα γόνον περὶ πάντων οὐρανιώνων,

Γείνατ' ἄρ, αἰγιόχοιο διὸς φιλότητι μιγεῖσα.
Λοισθοτάτην δ' ἥρην θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.
Ἡ δ' ἥβην, ἄρηα, καὶ εἰλείθυιαν ἔτικτε,
Μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι θεῶν βασιλῆι καὶ ἀνδρῶν.
Αὐτὸς δ' ἐκ κεφαλῆς γλαυκώπιδα τριτογένειαν,
Δεινὴν, ἀγρεκύδοιμον, ἀγέστρατον, ἀτρυτώνην,
Πότνιαν. ᾗ κέλαδοί τε ἅδον, πόλεμοί τε μάχαι τε.
Ἥρη δ' ἥφαιστον κλυτὸν ἐν φιλότητι μιγεῖσα
Γείνατο. καὶ ζαμένησε, καὶ ἤρισεν ᾧ παρακοίτῃ,
Ἐκ πάντων τέχνῃσι κεκασμένον οὐρανιώνων.
Ἐκ δ' ἀμφιτρίτης καὶ ἐρικτύπου ἐννοσιγαίου,
Τρίτων εὐρυβίης γένετο μέγας. ὅς τε θαλάσσης
Πυθμέν' ἔχων, παρὰ μητρὶ φίλῃ καὶ πατρὶ ἄνακτι
Ναίει χρύσεα δῶ, δεινὸς θεός. αὐτὰρ ἄρηϊ
Ῥινοτόρῳ κυθέρεια φόβον καὶ δεῖμον ἔτικτεν
Δεινοὺς, οἵ τ' ἀνδρῶν πυκινὰς κλονέουσι φάλαγγας,
Ἐν πολέμῳ κρυόεντι, σὺν ἄρηϊ πτολιπόρθῳ.
Ἁρμονίην θ', ἣν κάδμος ὑπέρθυμος θέτ' ἄκοιτιν.
Ζηνὶ δ' ἄρ' ἀτλαντὶς μαίη τέκε κύδιμον ἑρμῆν
Κήρυκ' ἀθανάτων, ἱερὸν λέχος εἰσαναβᾶσα.
Καδμείη δ' ἄρα οἱ σεμέλη τέκε φαίδιμον υἱόν,
Μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι, διόνυσον πολυγηθέα,
Ἀθάνατον θνητή. νῦν δ' ἀμφότεροι θεοί εἰσιν.
Ἀλκμήνη δ' ἄρ' ἔτικτε βίην ἡρακληείην,
Μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι διὸς νεφεληγερέταο.

Ἀγλαΐην

Genuit ſanè, Aegiochi Iouis amori mixta.
Poſtremam uero Iunonem floridam fecit uxorem.
Hæc autem Heben, Martem, & Lucinam peperit,
Mixta amore deorum regi & hominum.
Ipſe uero ex capite, cæſijs oculis præditam Tritogeniam,
Acrem, in agris tumultuantem, ducem exercitus, indomitam,
Venerandam: cui clamor, labor, bellaq́; pugnæq́;.
Iuno autem Vulcanum inclitum, amori indulgens,
Genuit: & uires intendit, & contendit cum ſuo marito,
Præ omnibus artibus ornatum cœlitibus.
Ex Amphitrite autem & grauiſsimo Neptuno,
Triton late potens natus eſt magnus: qui maris
Fundum tenens, apud matrem charam & patrem regem
Incolit auream domum, uehemens deus. ſed Marti
Clypeos diſſecanti Venus Timorem & Metum peperit,
Graues, quiq́; uirorum denſas turbant phalanges,
In bello horrido, unà cum Marte urbes deuaſtante.
Et Harmoniam: quã Cadmus magnanimus duxit uxorem.
Ioui uero Atlantis filia Mæa peperit glorioſum Mercuriũ,
Præconem deorum, ſacrum lectum conſcendens.
Cadmi filia uero ei Semele peperit clarum filium,
Rem cum eo habens, Dionyſum hilarem,
Immortalem mortalis, nunc uero ambo dij ſunt.
Alcmene uero peperit uim Herculanam,
Mixta amore Ioui nubicogo.

Aglaiam uero Vulcanus ualde inclitus claudicans,
Minimam natu è Gratijs floridam duxit uxorem.
Sed aureo crine conspicuus Bacchus flauam Ariadnem,
Filiam Minois, in flore existentem, fecit coniugem.
Hanc uero ei immortalem expertemq́; senij fecit Saturnius.
Heben autem Alcmenæ pulchros talos habentis fortis filius,
Vis Herculis peractis luctuosis certaminibus,
Filiam Iouis Magni, et Iunonis aureis calceamentis utentis
Pudicam duxit uxorem, in Olympo niuoso.
Fœlix, qui magno facinore inter deos confecto,
Habitat illæsus, & carens senio perpetuo.
Soli autem rapido peperit inclita Oceanis
Perseis, Circemq́;, & Aeeten regem.
Aeetes autem filius lucem hominibus dantis Solis,
Filiam Oceani perfecti fluuij
Duxit, deorũ ex uoluntate, Idyã, pulchris genis præditam.
Hæc autem ei Medeam pulchros talos habentem amori indulgens
Peperit, succumbens per auream Venerem.
Vos quidem nunc Valete cœlestes domos tenentes,
Insulæq́;, & continentis terræ, & salsus intus pontus.
Nunc autem dearum cœtum cantate blandiloquæ,
Musæ Olympiades filiæ Iouis Aegiochi,
Quæcunq; mortales apud uiros cubantes,
Deæ, pepererunt dijs similem prolem.
Ceres quidem Plutum genuit, præstantißima dearum,

Iasio

Αγλαΐην δ' ἥφαιστος ἀγακλυτὸς ἀμφιγυήεις,
Οπλοτάτην χαρίτων θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.
Χρυσοκόμης δὲ διόνυσος ξανθὴν ἀριάδνην,
Κούρην μίνωος θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.
Τὴν δέ οἱ ἀθάνατον καὶ ἀγήρω θῆκε κρονίων.
Ηβην δ' ἀλκμήνης καλλισφύρου ἄλκιμος υἱός,
Ις ἡρακλῆος τελέσας στονόεντας ἀέθλους,
Παῖδα διὸς μεγάλοιο, καὶ ἥρης χρυσοπεδίλου,
Αἰδοίην θέτ' ἄκοιτιν, ἐν ὀλύμπῳ νιφόεντι.
Ολβιος, ὃς μέγα ἔργον ἐν ἀθανάτοισιν ἀνύσας,
Ναίει ἀπήμαντος, καὶ ἀγήραος ἤματα πάντα.
Ηελίῳ δ' ἀκάμαντι τέκε κλυτὴ ὠκεανίνη
Περσηίς, κίρκην τε, καὶ αἰήτην βασιλῆα.
Αἰήτης δ' υἱὸς φαεσιμβρότου ἠελίοιο,
Κούρην ὠκεανοῖο τελήεντος ποταμοῖο,
Γῆμε, θεῶν βουλῇσιν, εἰδυῖαν, καλλιπάρῃον.
Η δέ οἱ μήδειαν ἐύσφυρον ἐν φιλότητι
Γείναθ' ὑποδμηθεῖσα διὰ χρυσῆν ἀφροδίτην.

Υμεῖς μὲν νῦν χαίρετ' ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
Νῆσοί τ', ἤπειροί τε, καὶ ἁλμυρὸς ἔνδοθι πόντος.
Νῦν δὲ θεάων φῦλον ἀείσατε ἡδυέπειαι,
Μοῦσαι ὀλυμπιάδες κοῦραι διὸς αἰγιόχοιο,
Οσσαι δὴ θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιν εὐνηθεῖσαι
Αθάναται, γείναντο θεοῖς ἐπιείκελα τέκνα.
Δημήτηρ μὲν πλοῦτον ἐγείνατο, δῖα θεάων,
Ιασίῳ ἥρωϊ μιγεῖσ' ἐρατῇ φιλότητι,

Νειῷ ἐνὶ τριπόλῳ, κρήτης ἐν πίονι δήμῳ,
Ἐσθλόν. ὃς εἶσ᾽ ἐπὶ γῆν, καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης,
Πᾶσαν. τῷ δὲ τυχόντι καὶ οὗ κ᾽ ἐν χεῖρας ἵκηται,
Τὸν δ᾽ ἀφνειὸν ἔθηκε, πολὺν τέ οἱ ὤπασεν ὄλβον.
Κάδμῳ δ᾽ ἁρμονίη θυγάτηρ χρυσῆς ἀφροδίτης,
Ἰνὼ καὶ σεμέλην, καὶ ἀγαυὴν καλλιπάρηον,
Αὐτονόην θ᾽, ἣν γῆμεν ἀρισταῖος βαθυχαίτης,
Γείνατο, καὶ πολύδωρον ἐϋστεφάνῳ ἐνὶ θήβῃ.
Κούρη δ᾽ ὠκεανοῖο χρυσάορι καρτεροθύμῳ
Μιχθεῖσ᾽ ἐν φιλότητι, πολυχρύσῳ ἀφροδίτῃ,
Καλλιρόη, τέκε παῖδα βροτῶν κάλλιστον ἁπάντων,
Γηρυονῆα. τὸν κτεῖνε βίη ἡρακληείη,
Βοῶν ἕνεκ᾽ εἰλιπόδων ἀμφιῤῥύτῳ εἰν ἐρυθείῃ.
Τιθωνῷ δ᾽ ἠὼς τέκε μέμνονα χαλκοκορυστὴν,
Αἰθιόπων βασιλῆα, καὶ ἠμαθίωνα ἄνακτα.
Αὐτὰρ τοι κεφάλῳ φυτήσατο φαίδιμον υἱὸν,
Ἴφθιμον φαέθοντα, θεοῖς ἐπιείκελον ἄνδρα.
Τὸν ῥα νέον τέρεν ἄνθος ἔχοντ᾽ ἐρικυδέος ἥβης
Παῖδ᾽ ἀταλὰ φρονέοντα φιλομμειδὴς ἀφροδίτη,
Ὦρτ᾽ ἀναρειψαμένη. καί μιν ζαθέοις ἐνὶ νηοῖς,
Νηοπόλον νύχιον ποιήσατο, δαίμονα δῖον.
Κούρην δ᾽ αἰήταο διοτρεφέος βασιλῆος,
Αἰσονίδης, βουλῆσι θεῶν αἰειγενετάων
Ἦγε παρ᾽ αἰήτου, τελέσας στονόεντας ἀέθλους,
Τοὺς πολλοὺς ἐπέτελλε μέγας βασιλεὺς ὑπερήνωρ
Ὑβριστὴς πελίης, καὶ ἀτάσθαλος ὀβριμοεργός.

Iasio heroi mixta iucundo amore,
Nouali in ter proscisso, Cretæ in pingui populo,
Bonum: qui uadit super terram & lata dorsa maris
Omnem. Ei uero qui adipiscitur, et cuius ad manus uenerit,
Illum locupletem fecit, multamq́; ei præbuit fœlicitatem.
Cadmo præterea Harmonia filia aureæ Veneris,
Ino & Semelen, & Agauen pulchras genas habentem,
Autonoenq́;, quam duxit uxorē Aristæus densa cæsarie præditus,
Genuit, & Polydorum mœnijs pulchre cinctis in Thebis.
Filia uero Oceani Chrysaori magnanimo
Mixta amore, abundantis auro Veneris,
Calliroë, peperit filium mortalium pulcherrimū omnium,
Geryonem. quem interfecit uis Herculana,
Boues propter flexipedes circumflua in Eurythea.
Tithono uero Aurora peperit Mēnona ærea galea munitū,
Aethiopum regem: & Emathionem regem.
Cæterum Cephalo plantauit inclitum filium,
Fortem Phaëthontem, dijs similem uirum.
Qui sanè iuuenē tenerū florē habentē gloriosæ pubertatis,
Filium iuuenilia sapientem, renidens Venus,
Incitauit, instituens, & ipsum in templis
Aedituum nocturnum fecit, dæmonem bonum.
Filiam uero Aetæ à Ioue nutriti regis
Aesonides, uoluntate deorum sempiternorum
Abduxit ab Aeta, peractis plenis suspirijs certaminibus,
Quæ multa imperabat magnus rex, superbus,
Violentus Pelias, & iniquus fortium facinorum patrator.

Quibus peractis ad Iolcum rediit, multis perpessis,
Veloci in naue uehens pulchris oculis præditam puellam,
Aesonides, & ipsam floridam fecit uxorem.
Et sanè hæc domita ab Iasone pastore populorum,
Medeum peperit filiũ, quem in montibus educabat Chiron
Phillyrides: magni uero Iouis uoluntas perficiebatur.
Cæterum Nereides filiæ marini senis,
Sanè quidem Phocũ Psamathe peperit, præstantißima dearum,
Aeaci in amore, per auream Venerem.
À Peleo autem subacta dea Thetis candidos pedes habens,
Genuit Achillem prorumpentem per uiros, leonis animum habentem.
Aeneam porrò peperit pulchre coronata Cytherea,
Anchisæ heroi mixta iucundo amore,
Idæ in uerticibus, habentis multos anfractus, syluosæ:
Circe uero Solis filia, filij Hyperionis,
Peperit Vlyßis ærumnosi in amore,
Agrium, atq; Latinum, Amymonemq́;, Craterumq́;:
Qui sanè ualde procul in recessu insularum sacrarum,
Omnibus Tyrrhenis ualde inclytis imperabant.
Nausithoum uero Vlyßi Calypso excellentißima dearum
Genuit, Nausinoumq́;, mixta grato amore.
Hæ quidem mortales apud uiros cubantes
Deæ, pepererunt dijs pares filios.
Nunc uero fœminarum agmen cantate, suauiloquæ
Musæ Olympiades, filiæ Iouis à capra nutriti.

Finis Hesiodi Theogoniæ.

Τοὺς τελέσας ἐς ἰωλκὸν ἀφίκετο, πολλὰ μογήσας,
Ὠκείης ἐπὶ νηὸς ἄγων ἑλικώπιδα κούρην,
Αἰσονίδης, καί μιν θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.
Καί ῥ' ἥγε δμηθεῖσ' ὑπ' ἰήσονι ποιμένι λαῶν,
Μήδειον τέκε παῖδα. τὸν, οὔρεσιν ἔτρεφε χείρων,
Φιλλυρίδης. μεγάλου δὲ διὸς νόος ἐξετελεῖτο,
Αὐτὰρ νηρηΐδες κοῦραι ἁλίοιο γέροντος,
Ἤτοι μὲν φῶκον ψαμάθη τέκε δῖα θεάων,
Αἰακοῦ ἐν φιλότητι, διὰ χρυσῆν ἀφροδίτην.
Πηλεῖ δὲ δμηθεῖσα θεὰ θέτις ἀργυρόπεζα,
Γείνατ' ἀχιλλῆα ῥηξήνορα, θυμολέοντα.
Αἰνείαν δ' ἄρ' ἔτικτεν ἐϋστέφανος κυθέρεια,
Ἀγχίσῃ ἥρωϊ μιγεῖσ' ἐρατῇ φιλότητι,
Ἴδης ἐν κορυφῇσι πολυπτύχου, ὑληέσσης.
Κίρκη δ' ἠελίου θυγάτηρ ὑπεριονίδαο,
Γείνατ', ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἐν φιλότητι,
Ἄγριον, ἠδὲ λατῖνον, ἀμύμονά τε, κρατερόν τε.
Οἳ δή τοι μάλα τῆλε μυχῷ νήσων ἱεράων,
Πᾶσιν τυρσηνοῖσιν ἀγακλυτοῖσιν ἄνασσον.
Ναυσίθοον δ' ὀδυσῆϊ καλυψὼ δῖα θεάων
Γείνατο, ναυσίνοόν τε, μιγεῖσ' ἐρατῇ φιλότητι.
Αὗται μὲν θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιν εὐνηθεῖσαι,
Ἀθάναται γείναντο θεοῖς ἐπιείκελα τέκνα.
Νῦν δὲ γυναικῶν φῦλον ἀείσατε, ἡδυέπειαι
Μοῦσαι ὀλυμπιάδες, κοῦραι διὸς αἰγιόχοιο.

τέλος τῆς ἡσιόδου θεογονίας.

PIO. II. PONT. MAX.

Nicolaus Valla.

SI uacat Aenea rerum dignißime præsul,
  Grataq; ſunt animo carmina noſtra tuo,
Perlege quæ quondam dulci modulatus auena,
  In Latios auſus uertere Græca modos,
Aſcræi inſpiciens ἡμέρας καὶ ἔργα poëtæ,
  Græcia quo quondam floruit Heſiodo.
Hæc fuerant fateor plectro meliore canenda,
  Hic opus ingenij quippe ſenilis erat:
At quia nonnullos tam magna ſuperbia uates
  Eleuat, ut nulla Græca in honore putent,
Sum tamen hoc auſus bis ſeptem & quatuor annis,
  Dum mea labuntur luſtra trahente dea.
Sumpſimus & tenueis Græcorum è fontibus hauſtus,
  Mixtaq; cum Græca lingua Latina fuit.
Quicquid id eſt, ad te uatum clarißime uates
  Mittimus, es Clario non minor ipſe deo.
Suſcipe, & Heſiodum placido complectere uultu,
  Hic quoq; iudicio ſtetq; cadatq; tuo.

HESIODI ASCRAEI POETAE OPERA ET DIES,

Georgicon liber, Nicolao Valla interprete.

PIerides Muſæ, quarum uiget inclyta cantu
Fama ducũ, & ueſtri nomen immortale parentis,
Dicite, cur hominũ pars hæc ſine nomine uitam
Ducat? & illius cur fama æterna per altum
Euolet? hæc Iouis eſt magni diuina uoluntas.
Ille etenim altitonans ſummi regnator olympi,
Excitat imbelleis animos, & fortia corda
Debilitat, duce quo fortuna inimica ſuperbos
Deprimit, atq; humileis clarum ſuper æthera tollit.
Tum mala mens hominis meliorem inclinat ad uſum,
Et capiunt molles crudelia pectora cultus.
Exaudi qui cuncta polo ſpecularis ab alto,
Cui nihil ignotum eſt, ſanctiſsima dirige iura
Iuſtitiæ, liceatq́; mihi fraterna monere
Pectora, & ignotos uiuendi oſtendere mores.
 Sunt geminæ in terris quibus altercantur in unum
Mortales cauſæ, uaria quoq; mente trahuntur.
Vna quidem ſtudium laudabile ſedula curat,
Altera crudeli rerum depaſcitur haſtu,

Bella cupit, pugnæq; exercet iniqua tumultus.
Inuisum atq; atrox pestis genus: hanc tamen ipsi
Mortales fugiunt, tandemq; uolentibus hanc Dijs
Exoptant, huius nequeunt cohibere furores.
Illam autem prius obscuræ genuêre tenebræ.
Sed fato meliore pater Saturnius illam,
Et generi humano, & terræ radicibus imis
Imposuit: segnes artus & inertia corda
Excitat. alter enim segnis, cui uita manebat,
Alterius spectans cumulos, mora nulla, bouesq;
Iungit, & impresso terram diuertit aratro,
Siue domum curat, siue inserit: alter ad artes
Vicinum uicinus agit. laudabilis hæc est
Pugnandi ratio. fugienda sed altera, sub qua
Inuidet aut figulus figulo, uel egenus egeno,
Siue faber fabro, dulcisq; poëta poëtæ.
Hæc mea dicta precor toto cape pectore Perse,
Nec te crebra foro speculantem iurgia uulgi,
Auocet à studijs, pugnandi inimica uoluntas.
Nemo forum sequitur, quem non fouet annua messis,
Et bene clausa domi Cereris gratissima dona.
Hæc quærenda prius: dehinc si uacat, i pete uulgus,
Et fora, in alterius rebus certamina pone.
At non illud ages iterum germane, quod olim
Ausus es infelix, litem hanc data iura resoluent.
Scis, quondam inter nos patria est partita facultas.
At tu nil iusta multum plus parte uereris
Tecum efferre rapax: corruptus munere iudex

Ille tuo est, sub quo tota hæc sententia pendet,
Ignarus: non nouit enim quàm dulcius, aut quàm
Sit melius toto medium, seu uiuere malua
Vtilius, quantum uili seu uiuere porro.
Hos ueterum uictus occultauere superni,
Inq́; polo retinent cœlestes, tempore quorum
Sat fuit una dies tenui exercenda labore.
Vna quiescenti tibi dehinc alimenta parabat
Annua: tunc poteras temonis robora fumo
Exploranda dare, & nulli iuga curua premebant
Terga boum, nullum muli sensere laborem.
Hos uoluit faciles uiuendi abscondere mores
Ira Iouis, quom se deceptum fraude Promethi
Sensit, & illius causa mortalibus auxit
Curarum moles, surreptumq́; abdidit ignem.
Reddidit hunc iterum terris, curuaq́; latentem
Surripuit ferula cauto puer ille Tonanti
Iapetionides, iacto qui fulmine gaudet.
Lusit fraude sua, subitam tamen arsit in iram.
Hæc puer effatus nubis collector aquosæ:
Iapetionide, cuius prudentia cunctos
Consilio excellit, magnum spreuisse Tonantem
Arte tua, gaudesq́; dato mortalibus igne,
Heu nociture tibi, generi nociture futuro:
Tale mali genus excutiam, quo pectore toto
Exultent homines, cupidi sua damna ministrent.
Subrisit fatus diuûm pater atq; hominum rex,
Vulcanum aspiciens, atq; illi talia mandat.

Vade celer, ſpeciem è terra, mixtoq́; liquore
Confice, mortalem cui uocem & robora iunge.
Sitq́; ea uirgineæ cœleſtis imago puellæ,
Quam ſibi quiſq; uelit. dea quam doctiſsima Pallas
Inſtruat, & uarias percurrere pectine telas.
Adijciat capiti facilem Venus aurea formam,
Curet ut aſsidua ſtimulata cupidine corpus.
Fallacemq́; addat mentem & fallacia uerba
Interpres ſuperûm, uictor Cyllenius Argi.
Dixerat, imperio Iouis annuit æqua uoluntas
Cœlicolûm. extemplo fingis Vulcane puellam
Virginis ora deæ ſimilem, quam glauca Minerua
Cinxit, & ex omni fulgentem parte poliuit.
Huic etiam Charites, etiam celeberrima Pitho,
Aurea candenti poſuere monilia collo,
Effuſæq́; comas ori de flore coronam
Vernali tribuere deæ. tamen Attica Pallas
Illam præcipuo formæ decorauit honore.
Et ſuperûm interpres uictor Cyllenius Argi,
Fallacem attribuit mentem & fallacia uerba.
Sic pater altitonans diuino iuſſerat ore.
Quandoquidem dederat ſua munera quiſq; deorum,
Mercurius meritò Pandoram nomine dixit,
Exitiale malum mortalibus & fera peſtis.
Poſtquam autem tantos confecit Iuppiter aſtus,
Mercurium ad magnum iubet ire Epimethea, dono
Cui ferat hanc. qui nil ueritus præcepta Promethi,
Scilicet à magno caperet ne inuitus Olympo:

Cepit,

Cepit, & accepto nouit sua damna Epimetheus.
Nam prius humano generi secura manebant
Tempora, nulla mali species, aut cura laboris
Morborumq́; genus, tristem qui funeris atri
Corripuere uiam, quibus omnis frangitur ætas.
Viuere dulce fuit quondam. sed tegmen ab urna
Dum Pandora leuat, totum exiliere per orbem
Curarum infestæ effigies, spes sola remansit
Intus, & è labris ima sub parte resedit.
Obstitit impositum nam tegmen abire uolenti.
Sic qui fulmen agit, nubis collector aquosæ
Iusserat. innumeræq́; etiam mortale uagantur
Per genus infandæ species, quibus æquor & omnis
Terra infecta tumet, morbi noctesq́; diesq́;
Sponte sua sine uoce ruunt. namq; ab Ioue summo
Ablata est illis quæcunq; potentia fandi.
Sic impune parens offenditur ille deorum.
Si uacat ô frater, si non audire recusas,
Ordine plura canam. Genus immortale creatum
Ac mortale simul credendum est. aurea primum
Secula Dij superi totum sparsere per orbem,
Tempore quo cœli imperium Saturnus habebat:
Tunc homines diuûm uiuebant more, neq; illos
Anxia curarum moles, operumq́; labores
Lassabant, aberat tristi cum mente senectus,
Semper & in ualido regnabant corpore uires.
Nulla mali labes, conuiuia læta placebant.
Mors similis somno fuit, atq; uberrima tellus

Omnia liberius nullo cogente ferebat,
In commune bonum, nec quisquam inuidit habenti.
Quàm felix ætas? erat omnibus una uoluntas,
Et taciti lætos soluebant pectora in usus.
Aurea postquam hominum paulatim defuit ætas,
His pater altitonans meritos adiunxit honores,
Sub terris habitare dedit: qui numina facti,
Et genus humanum, sancte quoq; iura tuentur
Iustitiæ, tenebris circunfusiq; peragrant,
Terrarum fines & opes mortalibus augent.
Proxima successit terris argentea proles,
Auro deterior, sensuq; & moribus impar.
Tunc sibi quisq; suæ fecere sub ubera matris
Ocia mortales. paulatim adoleuit in annos
Ingenij rude principium, quo decolor ætas
In proprijs etiam laribus rude pectus agebat.
Aucta tamen postquam ad summos peruenerat annos,
Viuendi breuius spacium fuit, anxius ardor
Curarum incumbens aderat, quas improba mentis
Gaudia fecerunt. alterna iniura nunquam
Destitit, & nulla in superos reuerentia, nullos
Sacrorum ritus ætas argentea uidit.
Hanc deus extinxit, meritam flammatus in iram.
Postquam hominum occuluit argentea secula tellus,
Non tamen illorum sine nomine uita recessit,
Sub terrisq; dei sedes coluere secundas.
Tertia post illam successit ænea proles,
At nihil argento similis, Dryadumq; creata

Sanguine, dura quidem, robustaq́; pectora tendens,
Tota feri misero Martis feruebat amore.
Nulla quies illi, nullum ius, durior ætas
Ipso adamante fuit, uultu metuenda superbi:
Cui nunquam inuictum robur, fortesq́; lacerti
Defuerant humeris. tunc ærea tela, domusq́;,
Omnis in ære labor, non ferri emerserat usus.
Hæc autem proprio proles consumpta furore,
Ad gelidi loca nigra Iouis sine honore receßit.
Et quanquam extiterit inuicto robore, ab atra
Morte tamen uicta est, solis lumenq́; reliquit.

Postquam autem occulta est, atq; ænea corruit ætas,
Quarta fuit soboles melior, cui plurima toto
Iustitiæ hærebant animo præcepta uerendæ,
Diuinum genus Heroum, primumq́; uocati
Semidei, immensos illi patuere per orbes.
Hos insanus amor Martis, belliq́; nephandi
Ardor, Agenoridæ septem prope mœnia Cadmi
Oedipodæ imperij causa consumpsit. & alti
Hos maris undisoni fluctus, quom Pergama classes
Argolicæ peterent, ubi pallida mortis imago
Desuper incubuit, dum iusto ulciscitur ense
Tyndaris. hos etiam toto diuisit ab orbe
Iuppiter, & uitæ meliorem tradidit usum,
Elysiosq́; dedit colles habitare profundi
Littus ad oceani, felix & sancta propago
Hic ubi uernat humus, ubi dulcia poma quotannis
Ter gremio effundit nutrix uberrima tellus.

O utinam non me quinta cum stirpe creassent
Fata, sed antè mori, seu pòst licuisset oriri.
Ferrea nunc ætas, quam curæ & mille labores
Nocte dieq́; premunt, paulatimq́; illius instant
Exitio: sic Dijs placitum. sed prospera tanto
Fata etiam uenient aliquando in turbine rerum.
Nec minus hæc infanda hominum delebitur ætas,
Cum matura annis illorum tempora cani
Inficient crines: natis nec ut antè parentes,
Nec patribus nati similes, nec ab hospite tutus
Hospes erit, sanctum corrumpent fœdus amici,
Et furet arma ciens inter discordia fratres.
Viuet honoris inops hominum properata senectus,
Nec pudor effractos senio obiurgare parentes.
Infelix soboles legem & præcepta deorum
Nescit, & inualido non hæc alimenta parenti
Iusta suo reddet. quid enim, quod iniqua rapaces
Apparet usq; manus, urbesq́; & mœnia narrem
Alterna deleta manu? iurataq́; fallent
Numina, Iustitiæ nulli tribuentur honores,
Pulsa gemet Bonitas: illum uenerabitur orbis,
Cui mala mens suadet fera crimina: tota iacebit,
Tota quidem orbato tecum Reuerentia uultu.
O dea Iustitiæ soboles, en improba lædet,
Si probus ullus erit, quem contrà insurget iniqua
Voce furens factum affirmans, altrixq́; malorum
Inuidia incedet fatali turbida uultu.
Protinus humanas sedes Astræa relinquet,

Diua

Diua suos pariter tendet Reuerentia cursus
Ad superos, nitido uelatæ corpus amictu.
Mille recedentes illæ mortalibus ægris,
Non cessanda tamen rerum mala semina linquent.
At nunc te moneam, quanquam sapis omnia, iudex
His intende animum: sed quid iuuat ista monere?
Stultus maiori quicunq; resistere tentat,
Vincitur, & magno pœnas subit inde pudore.
Sic ego sum tanquam uolucris quam prenderit astur,
Prensáq; sublimes agitur philomela per auras.
Hæc dolet infelix ungui transfixa recuruo.
Quam contra horribili raptor sic intonat ore:
Quid misera exclamas? te multo fortior astur
Te premit, huc adsis quò te meus egerit ardor:
Et quanquam bene suaue canas, mihi cœna futura es
Si lubet, aut dimissa iterum remeabis in auras.
Si fatus, tacuit pennatus & impiger astur.
Tu modo iustitiam cole, nulla iniuria Perse
Tecum habitet, fatale gerit secum illa, nec illam
Vllus amat, nisi mens cui uilis & improba surgit.
Vir bonus hanc inferre timet: quod si intulit, acti
Pœnitet, & magno contristat corda dolore.
Est uia iustitiæ melior, qua uincitur omnis,
Omnis ad extremum ueniens iniurius ardor.
Quid dicam? quod nunquam aliquid dementia noscit,
Ni modo passa prius: sic qui male iura ministrat,
Peierat, & tandem dementi panditur error.
Eripe iustitiam, corruptus munere iudex

Ius uiolat: dolet hæc, & nulli uiſa per orbem
Triſtis it, & lachrymans pœnam mortalibus orat,
Qui uiolant iura, & recti ſacra fœdera rumpunt.
Verum ubi iuſtitiæ ſancti ſeruantur honores,
Iudicioq́; pares & ciuis & aduena pendent,
Vrbs uiget, augetur ſoboles, pax læta uagatur,
Pax iuuenum nutrix. nunquam his fatalia bella
Præparat altitonans, nullis in rebus egeſtas
Imminet, in quenquam nulla eſt offenſio, dulci
Quos iuuat interdum genio alleuiare labores:
Terra quibus large fundit ſua ſemina, & altæ
Montibus innatæ mittunt ſua munera quercus
Glandiferæ in ſummo: media tamen arbore muſſant
Vndiq; apum ingentes acies, ueſtemq́; miniſtrant
Lanigeræ pecudes, per ſe magis omnia florent.
Non his externas merces uehit ardua puppis,
Omnia dat tellus. quid enim, quod iuncta marito,
Et patribus ſimiles emittit fœmina partus?
Non datur hoc, quibus illa placet uiolentia, iuris.
Hos ad ſupplicium uocat alti cura Tonantis.
Sæpe ſubit pœnas plebs tota miſerrima, tantum
Vnius ob noxam. peſtis furit atra per urbem,
Et maleſuada fames: paulatim deficit omne
Vulgus, & hic uacuos oſtendunt tecta penates.
Fœmina nulla parit. Sic ſæuit Iuppiter erga,
Quos malefacta iuuant: qui ſi modo fortè cruentum
Militiæ exercent ſtudium, mora nulla, ſiniſtro
Marte cadunt: uel ſi potius iuuat ire per altum,

Fluctibus in medijs summergitur obruta puppis.
Vos igitur qui iura datis, conuertite mentem
Ad tales hominum pœnas. diuina potestas
Mortales circumuolitans, uidet, improba quorum
Iudicia emergunt multorum in damna, deûmq;
Ignorant monitus: genus hi mortale pererrant
Innumeri, tenebris circumfusiq; tuentur
Iustitiæ sacra iura, domant genus omne malorum.
Illa quidem uirgo est supero Ioue nata parente,
Nomine clara suo, cœtuq; uerenda deorum.
Quam si quis uiolet, lachrymans sua fata parentis
It Iouis ante pedes, & lamentabile fundens
Humanos queritur mores, ac debita poscit
Supplicia in populos. tu iudex, causa malorum
Qui uiolas sacra iura deæ, iam dirige mentem,
Ius cole, in alterius te nulla pecunia uertat
Damna. nocet sibi, qui cuiquam nocet: & male suadet
Ille sibi, in quenquam si quis male iura ministrat.
Cuncta uidet pater omnipotens. et quod mihi tecum est,
O iudex, modo si lubeat, speculatur ab alto.
Nil latet hunc, aut hoc quales tribuantur honores
Iustitiæ in populo: quam non ego pectore toto,
Nec mea progenies coleret, postquam orbe sub isto
Spreta iacet bonitas, & ius iniuria uincit,
Inuito Ioue ni fierent. hæc accipe frater,
Hæc animo meditare. iniustum pone furorem:
Ius quoq; frater ama, sine quo genus omne ferarum
Credimus alterno certatim corpore pasci.

At nos instituit uitæ melioris origo.
Iura dedit pater omnipotens, ea pectore toto
Si quis habet, decus æternum pia præmia reddet.
Iupiter affligit, si quis pro teste uocatus
Peierat, ac merito pensatur culpa nocentis
Supplicio: offendens ius, ille offenditur unà.
Ex quo obscura quidem, nulli quoq; cognita surget
Posteritas. iusto de sanguine nata propago,
Clara caput tollet, patrio seruata decore.
Hæc quoq; quæ referam stultißime concipe frater,
Quàm facile innumeras uitiorum amplectimur artes.
Haud procul illa habitant, breuis est uia qua sit eundum.
Est uia uirtutis contraria, sudor anhelus
Hanc sequitur, quæ se scopulosis ardua cliuis
In longum prorumpit iter, riget aspera primo
Ingressu, leuis est postquam alta cacumina tanges.
Optimus hic sese qui nouit cuncta magistro,
Prospiciens rerum fines meliora sequutus.
Dignum laude uirum parentem recta monenti
Credimus: ille tamen sibi qui non consulit, aut qui
Alterius præcepta fugit, uir inutilis extat.
Ergo age frater ades generoso è sanguine Perse,
Neu fuge fraternos monitus, operare laborem,
Alma Ceres ornata caput sua dona ministret,
Sic tibi plena domus. segnem crudelis egestas
Opprimit, hunc homines odio superiq; sequuntur,
Torpenti similem fuco, cui spicula surgunt
Horrida, distensumq́; fauis consumit edendo

Semen

Semen apum, piger ipse sedet, uitatq; laborem.
Tu modo curam operi quantum potes adijce frater.
Horrea sic rumpunt messes, sic copia rerum,
Sic pecus augetur, sic tu mortalibus & Dijs
Gratus eris: segnes animos & inertia corda
Oderunt. operi laus est imponere curam,
Turpe sed hinc prohibere manus. incumbe labori,
Forsitan ad studium torpentia pectora uertes,
Dum partas ostendis opes, uirtutis adeptus
Nomen, & æternum laudis decus. utere quæso
Arte, para uictum: uiolare aliena nephandum est.
Fac superis æquandus eas, incumbe labori,
Nec pudeat: pudor hic multos inhonestus egentes
Secum habet. auget opes fiducia, qua melior res
A superis non it. proh rerum insana cupido,
Proh animis infusa lues, iam nulla pudoris
Cura, iacet passim longe post terga relictus.
Tu coleris, duce te paulatim corruit ille.
Dijs inuisus homo, cui mens intenta rapinis
Inuigilat: neq; enim semper felicia durant.
Nec minus omnipotens pœnis affligit eisdem,
Qui seruum offendit, uel qui sanctißima frangit
Fœdera amicitiæ, seu qui cum coniuge fratris
Non pauet infandos coitus fraternus adulter,
Vel qui in pupillos audet uim ferre nephandam,
Vel qui in longæua confectum ætate parentem
Horribili uoce insurgit, uixq; abstinet illi
Verbera: non impune tamen stat pœna nocenti

Post

Post obitum. Depone igitur tam falsa superbæ
Mentis consilia, & melioribus utere quæso.
Thure pio uenerare deos, ijs tempore in omni
Et mundè & purè liba, cum clara nitescet
Sole dies, aut cum nox circumfusa tenebris
Abscondit terras. casto torrenda sub igne
Hostia mactetur, hymnos cane, thura ministra,
Vt tibi Dij faueant, immensaq; copia rerum
Hinc tibi nascatur: multis ut egentibus ipse
Subuenias, non ut uiuas germane rapina.
Conuiuas inter si uis discumbere amicus,
Non hostis, ueniat primum uicinia. nam si
Aduersi quicquam acciderit, de more repente
Primum illa occurret: quæ si sine uestibus esset,
Nuda etiam ueniet. quod nec tibi sanguine iunctus,
Non aget: iste sibi uestes, atq; omnia ponet.
Improba damnosa est uicinia: sed proba si sit,
Vtilis. hæc igitur cupienda est pectore toto,
Tanquam laudis opus: neq; enim lamenta refundes,
Amisisse bouem, proba si uicinia tecum est.
Acceptum metire, & eodem pondere redde
Vicino tibi, ut hic iterum succurrat egenti.
Res male parta, mala est, damnosaq; semper. ab illa
Ergo caue: nec te uincant in amore sodales.
Illum adeas, qui te. fac, mutua munera reddas,
Sponte datum capias: scelus est letale rapina.
Quicunq;, etsi magnum aliquid, largitur amico,
Lætatur: quicunq; iacit de fronte pudorem,

Et rapit alterius quanquam infima, turbat amici
Visceraq́; & mentem, cui uis illata rapinæ.
Adde parum paruo, paruo superadde pusillum,
Fiet & hoc magnum. infelix pelletur egestas,
Si modo rem cumules. hominem non lædit, habere
Cuncta domi: nocet, esse foris. quàm dulce bonumq́;
Præsens accipere, atq; absente carere molestum est.
Tunc bene potandum, cum plena effundit ab alto
Vina cadus: tunc parcus eris, cum parte Lyeus
Defluit è media: sed cum declinat ad imum
Spumantes iterum cyathos & pocula sume.
Quicquid polliceare, homini seruetur amico.
Si quicquam cum fratre tibi est, testem adijce rebus,
Subridens: nocuit non credere, credere semper.
Néue tuam alliciat meretrix caue fœmina mentem,
Rem totam uorat illa, nimis dum blanda uidetur.
Heu quàm damnosum est, mulieri fidere cuiquam.
Rem patris acceptam melius fouet unicus hæres,
Auget & hanc. at tu plures in morte relinque,
Ex te ortos: nam plura pater Saturnius illis
Attribuet. sed te si cæcus tangit habendi
Ardor adhuc, fragilisq́; placet tibi gloria rerum,
Hæc age quæ moneam, & uarios operare labores.

HESIODI ASCRAEI OPERVM
& dierum liber II.

CVM cœlo emergũt ſublimi ab Atlãtide natæ
Pleiades, truncanda Ceres: morientibus illis,
Mitte in aratra boues. latitare ea ſidera dicũt
Viginti totidemq́; dies, annoq́; uoluto
Apparent iterum: maturam incidere meſſem
Rurſus, & incipiunt dentata falce coloni.
Hanc legem agricolæ atq; habitantes littora ſeruant,
Aut qui pingue ſolum, ualloſaq́; tecta tenerent.
Nudus ara, nudusq́; ſere, & mete corpore nudo,
Si tempeſtiuos agrorum ducere cultus,
Augeriq́; illos magnis ſucceßibus optas,
Neúe aliena roges interdum pauper egenus.
Quod ſi ad nos ſupplex iterum fortaſſe redibis,
Non iterum dabimus. iuuat exercere labores
Improbe, quos inter mortales diua poteſtas
Sortita eſt: ne triſtis inops cum coniuge mœſta,
Aut cum natorum miſera comitante caterua
Victum à uicino rogites: dare negliget iſte.
Bis uel ter fortaſſe dabit: dehinc ſi petis ultra,
Proficies nihil: at tu plurima uerba refundes,
Orabisq́; iterum, fruſtra tamen. artibus, ut te
Iampridem admonui, inuigila, atq; incumbe labori.
Dira fames procul hinc abeat, tua debita ſolue.
In primis tibi conde domum, precioq́; miniſtram
Dehinc eme, quam poßis cuſtodem adiungere bobus.

Pone

Pone domi quantum toto tibi sufficit anno.
In rebus spes est alienis irrita: nam si
Hic dare fortè neget, tu semper pauper egebis.
Tempora labuntur, operum quoq; deficit usus.
Ad cras rem differre nocet: nunquam horrea, nunquam
Implet iners, aut qui tempus producit. habenda est
Cura operi, turgescet opus. mala mille molestant,
Affliguntq; hominem, cui segne & inutile corpus.
Cum bene se posuit rapidi uis ignea Phœbi,
Ac pater omnipotens fœcundis imbribus æther
Desilit in terras, & languida membra resumunt
Iampridem amissas æstiuo in tempore uires.
Nam breue sol hominum supra caput astat ab alto,
Ac de nocte magis currus exercet agendo.
Tunc operum multo antè memor, discinde securi
Syluam incorruptam, tunc germina desinit arbos
Fundere, datq; suas uolitare per aëra frondes.
In tres tende pedes mortaria, contineat tres
Pistillus cubitos, pedibus quoq; confice septem
Temonem: qui si fuerit protentus in octo,
Hinc tibi malleolus crebros formetur in ictus.
Palmarumq; trium rota sit, uarijsq; repone
Ligna effictа modis, ualidamq; in montibus altis
Quære, uel effuso campi super æquore pinum
Aestiuam. compone manum qua firmet arator,
Temoni cuneis dentaliq; alliget imo,
Torqueat & fortes illa durante iuuencos.
Binaq; præterea tectis seruentur aratra:

Sic melius: nam si casu discinditur unum,
Restat adhuc aliud ualidos agitare iuuencos.
Teminem ex ulmo, uiridi seu confice lauro.
Stiua sit ex pino, dura dentalia quercu.
Duc in aratra bouem, nono qui uiuat in anno.
Apta ætas operi matura est: franget aratrum
Bos iuuenis, minitans iuuenili prælia cornu,
Et rixam exacuens opera imperfecta relinquet.
Quære quater decies annorum ætate bubulcum,
Quadrifidus panis, & ofellas cæsus in octo,
Sit cibus huic: recto sulcabit uomere terram,
Si maturus erit: studium intermittet arandi
Iunior, aspiciensq́; pares ætate colonos
Ibit ad hos, ludosq́; ciet lasciua iuuentus.
Ergo non melior iuuenis, neq; semina uersæ
Spargere humi, quantum terræ mensura requirit.
Contemplare etiam quom grus ẹ nubibus altis
Aßiduos agitat clangores, nunciat imbrem,
Venturamq́; hyemem, tempusq́; indicit arandi.
Angit & illius mentem, cui nulla boum spes.
Tunc redeant feßi plena ad præsepia tauri,
Tunc proprios operare boues, & plaustra. sed inquis,
Non habeo, dabit hic: facile est petere, atq; negare.
Mentis inops alius, quid enim componere currum
Tunc uolet, ignarus non nouit quantus in illo
Sit labor, & centum compagibus insita ligna,
Quæ debent multo antè domi prouisa reponi.
Prætereá cum tempus adest rescindere campum,

Fortius

Fortius insistas operi, exercere ministros.
Nam uertenda duplex tibi, sicca atq; humida tellus.
Vere nouo ueniant celeres ad aratra iuuenci,
Fertilis ut grauida culmus procumbat arista:
Neu te decipiat, cum semina colligit æstas.
Sit noua cui studeas tellus inarata quotannis,
Terra recens large natis alimenta parabit.
Plutonem in primis uenerare, atq; annua sacræ
Vota refer Cereri, quom stiuæ innixus agendo
Incipis exercere boues, stimuloq́; fatigas:
Sic immensa tibi surgent Cerealia dona.
Semina quom terræ committis, ponè sequatur
Seruulus, atq; auibus rastro sata læta recondat.
Optima crede iuuat rerum prudentia cunctos,
Læditur aduerso qui negligit omnia fato.
Si sit pingue solum, grauidæ inclinantur aristæ,
Felicesq́; operum successus ab Ioue summo
Hinc capies, neq; sub tectis extendat arachne
Fila, sed immensæ replebunt horrea messes.
Tunc gaude, & cani florentia tempora ueris
Lætus agas, quom te incassum crudelis egestas
Aspicit, & parto turget domus, atq; aliena
Re tibi non opus est, tua pluribus adiumentum.
Fit sterilis tellus, medio uersata sub æstu.
Hincq́; solo residens imas falcabis aristas,
Auersos religans culmos, tenuisq́; sequetur
Spes uitæ, pauci te mirabuntur ab agris
Parua sub exiguo referentem farra canistro,

Difficile interdum mutabile noſcere tempus.
Mobilis & uaria eſt alti natura Tonantis.
Ac ſi tardus aras, tardè tibi ſolus aranti
Afferet auxilium: ſi largis imbribus æther
Tris noctes totidemq; dies non ceſſat ab alto,
Donec replerit ualidi ueſtigia tauri.
Tempore quo querna reſidens ſuper arbore coccyx
Exululat, gaudentq; hominum mortalia corda:
Vere ſub aprico ſit tardus forſitan eques,
Qui tempeſtiuo diuerrit uomere terram.
His intende animum, nec florida tempora ueris
Te lateant. glacialis hyems tibi cognita ſurgat,
In qua incumbendum eſt, nec te ulla taberna moretur,
Aut narrata loco ſub aprico fabula tardet.
Dum frigent alij, uir rem tamen impiger auget.
Surge igitur, nec te paupertas opprimat illo
Tempore: dira fames tenues facit eſſe lacertos,
Elatosq; pedes, & crura tumentia multo
Sanguine. ſegnis inops, & ſpe ſuſpenſus inani,
Inclinat mentem ſceleri, & meditatur iniquos
Vnde paret uictus. hominem ſpes nutrit egentem
Irrita, cui nihil eſt, & tota luce uagatur.
Dum media elapſa eſt æſtas, properate miniſtri,
Condite (dic) caſulas: nam ſemper non erit æſtas.
À Iano menſem dictum caue, nubibus ille
Letales bobus glacies & frigora ducit.
Thracius inſurgit boreas, & turbine facto
Diſturbat maria ac campos, ſyluamq; ſonantem,

Altio-

Alticomas quercus, annosasq; robora pinus
Diruit ex alto, & ualles iaculatur ad imas.
Syluarum auditur fragor undiq;, sed fera duros
Arrigit ipsa pilos, caudamq; in cruribus angit.
Quin etiam quibus est uillis densissima pellis,
Perforat ille quidem, setosasq; pectora transit.
Nec se defendunt dura sub ueste iuuenci,
Et miseræ algescunt hirsuto crine capellæ.
Vincit ouis boream instantem, fultoq; repellit
Tegmine lanarum: sed non obsistitur illi
A senibus, curuo facit hos incedere collo.
Non tamen ad teneram penetrat boreale puellam
Frigus. at illa domi, cui nondum nota libido,
Matris apud charæ gremium sedet, atq; hyemales
Non sentit glacies, & tota nocte quiescit,
Atq; oleo teneros interdum perluit artus.
Tum polypo durum est gelidis habitare sub undis,
Nec uidet unde sibi uenetur in æquore prædam,
Alleuietq; famem, proprios tum deniq; in artus
Vertit atrox rabiem immensam. sic imbribus atris
Turbatur mare, sic atra caligine cœlum.
Sol quoq; ad Aethiopas radios & lumina fundit,
Rarus apud Graios: fugiunt animalia curui
More senis, ualles imas & dente trementi
Concaua saxa petunt, nemorum tenebrosasq; tecta.
Tunc quoq; ne noceant hyemes, tibi protegat artus
Mollis chlæna tuos, cui tecta ex ordine recto
Pauca, sed aduerso ducantur plurima fila,

Sitq; ea cruretenus. uetat hæc per corpora setas
Surgere, & instanti prohibet durescere uento.
Tegmina sint pedibus taurorum è pelle cothurni:
Nec nocet, hos inflare pilis, ut frigora uincas.
Hœdorum teneras neruo bouis insue pelles,
Ac dorso suspende. tegant capita alta galeri,
Ne madeant aures. borea spirante cauendum est
Frigoribus, tunc ros cœlo diffusus ab alto
Educat & Cererem, sacros operumq; labores.
Ille quidem ui uentorum è fluuialibus undis
Tollitur in sublime, & matutinus in agros
Desilit, interdumq; expectat tempora noctis,
Interdum borea nubes agitante procellas
Vertitur in uentosam hyemem. fuge prouidus illam,
Acceleretur opus, pete tecta obstantia uentis:
Ne fortè obscuro nebularum infusus amictu,
Immadeas, largosq; imbres pluat humida uestis.
Pascua tunc carpant quamuis non pinguia tauri:
Quippe leuis labor, & longa sub nocte quiescunt,
Nutrimentum ingens, uobis uberrima mando,
Agricolæ, faciliq; dies transire labore.
Hæc seruanda tibi, donec nox æqua diebus,
Atq; iterum satio committit semina terræ.
At dum sexdecies sol arduus occidit undis,
Hybernum post solstitium, sacrosq; relinquens
Oceani fluctus sublimi Arcturus Olympo
Exoritur, primumq; cupit splendescere sidus,
Tunc uites incide: noui neq; nuncia ueris,

Anti-

Antiquos iterans questus praecedat hirundo.
Dum tamen immensos effundit Pleias aestus,
Prosiliensq; umbrosa petit plantaria limax
Tellure è sicca, tunc uinea nulla ligonem
Sentiat, accelerentq; uncata falce ministri
Maturam in segetem. nec te pulcherrima Tempe
Detineant segnem, matutiniq; sopores.
Eia age rumpe moras, pelle ocia segnia, pelle,
Dum uocat alma Ceres, robustaq; collige farra,
Pone domi quantum toto tibi sufficit anno,
Mane operi assurgens: operis pars tertia mane
Conficitur. labor haud grauis est. de mane uiator
Longum linquit iter, taurosq; exercet arator.
Praeterea sua dum scolymus florentia mittit
Germina, & in ramis dulces resonare cicadae
Sole sub ardenti incipiunt trepidantibus alis,
Fit capra tunc mollis, tunc sunt dulcissima uina,
Foeminaq; urenti Veneris prurigine corpus
Appetit insanos coitus: lassantur ab aestu
Membra uirûm, tantumq; potest uis ignea solis.
Tunc licet ardores gelida releuare sub umbra,
Fontis ad apricos latices, semperq; fluentis
Murmur aquae, faciles quam circum leniter aurae
Aspirant, zephyris plerunq; agitantibus illas.
Hic hilares laetus cyathos & pocula sume
Biblina, ter infusa magis quae temperet unda.
Hic tibi ab uberibus caprarum caseus adstet,
Quae nullos pascant foetus: hic lactea liba,

Hic tibi ſylueſtris ponatur caro iuuencæ,
Quæ nondum enixa eſt: hic mollior hœdulus adſit,
Et iaceas ſaturus patula ſub tegminis umbra.
Surge tamen, cœlo dum fulget Orionis *aſtrum,*
Tempus adeſt, Cereri *ſacras terat area fruges,*
Ad uentos poſita, atq; ingenti æquata cylindro.
Nec niſi libratæ ducantur ad horrea meſſes.
Poſtquam autem ſatis ad uictum tibi contulit æſtas,
Continuò cui nulla domus ſit quære miniſtrum:
Adde etiam ancillam, quæ ſit ſine prole. *moleſtum eſt,*
Ac graue ſeruitium illius, quam cura remordet
Natorum. blandire cani, panemq́; miniſtra:
Peruigil ante fores ſedet ille, domumq́; tuetur,
Dente rapax, furiq́; altis latratibus inſtat.
His propere exactis, fœnum paleasq́; reconde,
Hemionos quantum ſatis ac nutrire iuuencos.
Inde laboranti requies præbenda colono
Tempus, & exhauſtis pariter iuga demere tauris.
Dum tamen in media cœli ſtatione refulget
Sirius, Orionq́; *loco ſplendeſcit eodem,*
Et roſea Arcturi *cernit* Pallantias *aſtrum,*
Tunc uuas tenero abſcindens de corpore matrum,
Per bis quinq; dies tepido ſub ſole iacentes
Pande: dies etiam molleſcant quinq; ſub umbra,
Dehinc torque, & capiant uegetes iucunda Lyæi
Munera. ſed ſidus cum deficit Orionis,
Pleiadesq́; Hyadesq́; *cadunt, meminiſſe iuuabit*
Protinus impreſſo ſubuertere uomere terram.

Stat tempestiuo cuncta exercere labore.

Si tamen infestum iuuat ire per æquor, & alta
Puppe uehi, moneo ne quando ab Atlantide natas
Orion sequitur, totoq; excludit Olympo,
Vt uideas illas medio submergere ponto,
Nauigio incumbas, mare tunc tollentibus euris
Obscurum undosos iaculatur ad æthera fluctus.
Tunc igitur iaceant religatæ ad littora puppes,
Saxorum obnixæ obijcibus, ne fortè ruentes
Discutiant uenti: pateat pars ima carinæ,
Ne pluuiam excipiens putri marcescat ab imbre.
Instrumenta domi naualiáq; arma quiescant
Pensa, gubernacliq; exploret robora fumus.
Interea Cereris sacros operare labores,
Nec prorsus fugiendus ager, labatur in altum
Aequor amica ratis, dum non magis unda tumescit,
Nec refluunt uasti sublato gurgite montes:
Vadat onusta tamen, censu reditura superbo.

Sic meus ille quidem genitor, dum pauper egeret,
Errabat maria alta secans, fluctusq; profundos.
Ille olim Aeolidam, curuatáq; littora linquens,
Appulit huc, non spe lucri commotus auara,
Durum opus exercere inuisa urgebat egestas.
Ille uagus demum prope Tempe Heliconia sedem
Ascræam incoluit, cœli in regione molesta,
Frigore nunc nimio, nunc quæ intolerabilis æstu est.
Tempore quosq; suo iuuat exercere labores,
Nauigium ante omnes: cuius si ulla remordet

Cura, placetq; altos sulcare per æquora fluctus,
Dum faciles spirant uenti, & furor ille quieuit,
Ne te inuisa fames alieno uiuere parto
Cogat, & inuitus multorum debitor extes.
Vade nec in cymba, sed te uehat ardua puppis,
Ingentes referant census ingentia mercis
Pondera.   Præterea quæ sint aptißima nautis
Tempora narrandum est: quanquam mihi parua per undas
Vita fuit, uixq; ex illa tantum Aulide cursus
Littus ad Eubœum, sub quo omnis Græcia quondam,
Dum pelago desæuit hyems conuenit in unum,
Et meritò infandos fatum iuratur in hostes.
Inde mihi placuit non longe ad Chalcida cursus,
Huc ubi magnanimum genus Amphidamantis Achiui
Constituunt populis certamina, & inclyta quondam
Munera defuncti ponunt in honore parentis.
Hic ego me dulcis referentem præmia cantus
Auratos memini tripodas, quos sponte dicaui
Musarum ante aras, quibus antra Heliconia curæ,
Illæ ubi me primum dulcem docuere poësim.
Tantum igitur mihi res naualis cognita surgit.
Dicam aliquid tamen, & uarios pandam ætheris usus,
Hæc etiam nobis aspirauere Camœnæ.
Aequora tuta legant instructo remige puppes,
Quom decies quinq; est series exacta dierum,
Aestiuum post solstitium, & iam deficit æstas:
Nam neq; tunc classes, medio nec nauita ponto
Obruitur: ni fortè uelit Iouis alta potestas,

Aut

Aut deus, ipsarumq́; parens Neptunus aquarum.
Exitus omnis in his rerum manet, exitus omnis.
At lenes spirant zephyri, tranquilla quiescunt
Aequora, tunc celerem uentis committe carinam.
Vadat onusta: tamen reditum properare memento,
Quàm prius ipsa nouos fundant uineta liquores,
Autumniq́; imbres & hyems infausta procellis,
Aut Notus insurgat pluuia rorantibus alis,
Incumbatq́; mari, totumq́; euoluat ab imo.
Exercent etiam studium nauale sub ipso
Vere nouo, quom se tam latas arbor ab alto
Induit in frondes, quantum uestigia cornix
Pandit humi depressa: silet tunc nabilis unda.
Ast ego nauigium graue tunc, semperq́; molestum
Crediderim. hoc naturæ homines leuitate nephanda
Subtraxere, agitant diuersa pericula fluctus:
Et tamen ire placet, quanquam mors dura sub undis
Diuitiæ fiunt hominum, atq; insanus habendi
Ardor. Ad hæc animum germane intende parumper,
Concipe fraternos monitus. maria alta secando
Fac tecum ne cuncta uehas, maiora reserua.
Nec nimis est oneranda ratis, sit ponderis æqui
Quicquid in hac. durum est, aduerso occurrere fato,
Fluctibus in medijs. currus discinditur omnis,
Si grauius superinstat onus: seruare memento
Mensuram in rebus, & idonea tempora ad usus.
Quom prope ter decies tibi uita elabitur annos,
Connubium maturum aderit: decimumq́; puella

Exigat,

Exigat, & quartum, sed quinto nubat: & illa
Virgo sit, atq; habitet prope te, cui sedulus astes,
Sedulus inspicias artemq; usumq; puellæ.
Hæc age, ludibrio ne te uicinia cantet.
Coniuge nil melius casta, nil turpius illa
Quæ uenerem prurit sine fine, & prostat ad omnes
Semper, & exitio superimminet illa uirorum.
Nemo etiam fratris in amore æquetur amicus.
At par si quis erit, sit amandus tempore in omni.
Nulla ex te incœptum fœdus discordia soluat.
Mentiri scelus est, præstat compescere linguam
Infandam. si uim tibi quisquam inferret amicus
Aut ore, aut manibus, surge, & te ulciscere, redde
Redde uicem duplicem. quod si illum pœnitet acti,
Ac pœnam implorans iterum te exoptat amicum,
Suscipe. uile quidem est, homines noua quærere semper
Fœdera amicitiæ. multos si frater amabis,
Non laudo: nullos etiam. medium sit in isto.
Si tibi corda tument, uultus non indicet iram.
Turpe sequi sceleratum hominem, maledicere cui
Infandum est, qui iam uita laudatur honesta.
Nunquam à te nunquam misera obiurgetur egestas:
Diuinum donum est, diuûmq; æterna uoluntas,
Illa quidem, quæ sæpe uiri sublime molesta
Impedit ingeniumq; uetat super alta leuari.
Qui loquitur parcè, linguam nec in omnia soluit,
Thesaurum præ se gerit ille: ea gratia magna est,
Vt linguam moderes, pensataq; uerba loquaris.

Si quenquam uerbo lædes, læderis & ipse.
Grata in amicorum uenias conuiuia sumptu
Communi, dato particulam, gratißima sunt hæc.
Acre Ioui uinum, seu Dijs, de mane cauendum est
Illauta libare manu, tum uota precando
Incassum fundes, nulli exaudita deorum.
Solis ad aspectum nec quenquam mingere fas est,
Nocte sub obscura recto neq; corpore nudo,
Nox quia sacra deis media nec credimus illud
Posse licere uia: si declinetur ab illa,
Esse etiam uetitum: diuus uir, & omnia noscens,
Hærens parietibus sedet, atq; exponit urinam
Intus, ubi orbatæ tenuis latet angulus aulæ.
Non coitu polluta sacros genitalia pandas
Ante ignes, neq; cum dulci tibi coniuge præstet
Concubium, ut generes, dum mœsto à funere tristi
Mente redis, superûm sacra sed lætus ab ara.
Credimus inuisum superis, semperq́; molestum,
Qui natat aßiduo labentia flumina cursu,
Quin sit lota manus prius, & pia uota precesq́;
Fuderit, ante ipsas supplexq́; orauerit undas.
Infandum ante aras ungues incidere, cum Dijs
Sancta facis: scelus est cyathos imponere uasi
In quo uina latent, sacros operare lebetas.
Nil tibi, cum in sacris etiam hinc lauisse nefandum est.
Perfice tecta prius, quàm cornix garrula ab alto
Nunciet atram hyemem. ruit hæc, inimica procellis.
Fac sedeat bis sex quibus ætas exigit annos,

Aut

Aut totidem menses natorum chara propago,
Sede sub instabili: iuuat hoc, omnemq; repellit
Segnitiem: facit esse agiles, & ad omnia promptos.
Fœdum ac turpe uirum est thermis muliebribus uti,
Hoc prorsus fugiendum etiam: stat talibus atrum
Supplicium. ante aras superum obiurgare, nefandum est,
Sacra ministeria ac diuinos spernere cultus.
Nec licet in fluuio, neq; fontis mingere in unda.
Est quoq; turpe aliud uetitum. fuge pessima famæ
Nomina. fama malum, facile in sublime leuatur:
Est graue sufferri nimium, nimiumq; molestum,
Difficile ut taceat. nunquam delabitur illa,
Sedula quæ uarias populi penetrauit ad aures.
Est dea fama quidem, sunt ipsi numina famæ.

DIES.

Sit tibi præterea series seruanda dierum.
À Ioue natæ omnes, sunt à Ioue tempora nata:
Vltima mensis erit nullo exercenda labore.
At genio utendum est: illa omnes festa per urbes
Ducitur, illa forum claudit, neq; iura resoluit.
Prima dies sacra est, & quarta, & septima: prima
Natus Apollo die radiantia lumina fudit.
Luce dein quarta felix ducenda sit uxor,
Omine captato sunt omnia prospera rebus,
Et licet incuruam trabibus componere nauim.
At quintas fuge: nanq; illarum pallidus Orcus,
Tum diræ Eumenidum facies toto orbe uagantur:
Castigant, si qua in terris periuria falsum

Affirmant,

Affirmant, quæ lis alternè agitata creauit.
Sexta dies tristem ostendit mulieribus ortum,
Læta uiris: multiq; etiam nascuntur in illa,
Quis mala mens, fallax animus, fallacia uerba,
Et qui concubia exercent arcana per artem.
Hac ouium fœtus licitum castrare, uel hœdos,
Et licet infixa pecudes circundare mandra.
Scindimus octaua fœto genitalia tauro,
Castramusq; sues, felix est ponere plantas.
Nona uiros gigni, uel amica sorte puellas.
Luce uiris decima faustos quoq; credimus ortus:
Vnaq; post decimam felix incidere uites,
Et tempestiuam segeti supponere falcem.
Hoc curat bis sexta etiam, felicior illa,
Stamina & ex alto tenuißima torquet arachne,
Ingentem accumulant formicæ farris aceruum,
Et iuuat arguto percurrere pectine telas.
Tunc quoq; syluestres licitum castrare iuuencos.
Tertia post decimam plantaribus optima surgit,
Spargere semen humi: pallet contraria semper.
Quartaq; post decimam mulierum prospera natu,
Ac prensos domitare boues, ualidosq; labori
Hemionos, canibus faciles adiungere cultus,
Ac lenire manu, pecudiq; imponere mores,
Atq; aperire cados, & dulcia fundere uina.
Sextaq; post decimam plantaribus inuida surgit,
Opportuna uiros nasci: sed iniqua puellas
Aut nasci, aut thalamos petere, aut hærere maritis.

Septima

Septima post decimam Cereris terat hordea sacra,
Ingentemq; licet ferro discindere syluam,
Ac uarias aptare trabes, quibus ardua tecta
Moliri, ac structam posis agitare carinam.
Nonaq; post decimam felix est, cum Dea surgit
Lutea: sed medium cœli quom uenit in orbem,
Fit grauis: ex media ad finem lætißima fulget.
Proxima lux sapientem hominem diuina creandi
Insigni uiget officio, nec luce dolendum est.
Post illam quarta sacra est, ea læta trahantur
Gaudia. quinta dies post hanc, iuga curua iuuencis
Ponit, & hemionos & colla exercet equorum,
Altaq; ueliuolas deducit ad æquora puppes:
Quam pauci nouere, & recto nomine dicunt.
Sunt harum humano generi seruanda dierum
Tempora, quippe illud magnis successibus augent.
Sunt aliæ ancipitesq; tamen sine mente, neq; ullo
Officio excellunt, hanc alter laudat & illam,
At paucis natura illarum cognita surgit:
Nam nunc ipsa dies totum complectitur orbem
More piæ matris, sæuæ modo more nouercæ:
Nunc fulget, nunc atra latet. felixq; beatus
Ille quidem, qui Dijs gratus, cui cognita sunt hæc,
Omniaq; inspiciens rerum se exercet ad usus.

HESIODI OPERVM
& dierum finis.

HESIODI OPERA ET DIES, VLPIO FRAnekerensi Frisio interprete, ita ut uersus uersui respondeat.

MOusæ Pierides, præstantes laude canendi,
Adsitis, patrem celebrantes dicite uestrum:
Dicite cur homines inter sit nobilis ille,
Conspicuusq́;, hic obscurus? Iouis illa uoluntas.
Nam facile extollit, facile elatumq́; refrenat,
Et clarum obscurans, obscuri nomen adauget,
Erigit & miserum facile, extinguitq́; superbum,
Iuppiter altifremus, cui celsum regia cœlum.
Audi cuncta uidens, noscensq́;, & dirige recte
Hæc oracula, ego sic Persen uera docebo.
Scilicet in terris genuina est contentio. uerum
Hanc animaduertens aliquis laudarit, at illam
Dixerit esse malam: sibi nam contrariæ utræq;.
Seminat illa etenim bellum, litesq́; maligna.
Hinc hominum nulli grata est: sed sæpe sequuntur,
Atq; colunt illam, Dijs instigantibus ipsis.
Alteram at ipse (etenim prior atra nocte creata est)
Terris imposuit summi regnator Olympi,
Iuppiter, at longe mortalibus utiliorem.

Nanq; facit segnem quamuis meminisse laboris:
Qui cernens alium ditescere, dum piger ipse est,
Festinat quoq; arare, & humi desigere plantas,
Tum curare domum: nam uicino æmulus usq;
Vicinus ditescenti. at pugna utilis hæc est.
Sic figulus figulum, sic & fabrum faber odit,
Sic uates uatem male fert, sic Irus & Irum.
Ast immitte tuis hæc Perse cordibus imis,
Ne mala sic placeat, nulla ut sit cura laborum,
Lis tibi, clamosas rixasq́; forumq́; sequenti.
Ille etenim lites fugere & contemnere debet,
Cui non plena domus, cui non sunt horrea plena
Maturi fructus, Cereris quem terra dat alma.
Huius si sat habes, age iurgia dira moueto
Ob res alterius: mecum facere amplius istud
Haud licet. at potius rursum causam experiamur
Iudicijs rectis, quæ uel deus optima dicat.
Quum fieret nostræ sortis diuisio, rapta
Plurima iudicibus sic corrumpendo dedisti
Doniuoris: hanc qui cupiunt discernere litem,
Stulti, quos latet, ut toto sit dimidium plus,
Et quanta in molli malua asphodeloq́; uoluptas.
Quippe occultarunt homini nunc numina uictum.
At quondam tantum facile una luce parasses,
Vnde anno segnis potuisses uiuere toto:
Continuò ad fumum licuisset ponere stiuam,
Ac tibi cessarent operæ mulûmq́; boumq́;.
Abdidit at pater hæc, iratus pectore secum,
Imposuit

Imposuit quòd ei uersuta mente Prometheus.
Hinc generi humano mala tristia plurima struxit.
Primum occultauit sæuus mortalibus ignem,
Quem satus Iapeto rursum est furatus in usum
Humanum, in ferula deportans clàm Ioue summo.
At pater offensus, uerbis est talibus usus:
Qui superas cunctos ô calliditate Prometheu,
Ob me deceptum ac sublatum lætus es ignem:
Sed dolor hinc ingens tibi erit, cunctisq; futuris.
His dabo nanq; malum, mihi quod furatus es ignem,
Ob quod gaudebunt cuncti, proprium malum amantes.
Sic dixit, risitq; parens hominumq; deûmq;.
Vulcanoq; iubet, properanter fingeret udo
E' limo plasma, huic uires hominisq; loquelam
Inderet, ac uultu cœlestibus assimilaret
Virginibus, forma effingens pulchra: inde Mineruam,
Cum textura alias artes quoq; tradere mandat:
Et Venerem, capiti speciosum adhibere decorem,
Atq; comes desiderium, curasq; uoraces:
Addere fallaces mores, mentemq; caninam,
Mercurium iussit, tibi qui caput abscidit Arge.
Dixit, & implebant patris omnes iussa uolentes.
Extemplo è terra primus pede claudus utroq;
Mulciber. effinxit diuæ simile omnia plasma.
At cinxit, uarieq; ornauit cæsia Pallas.
Vndiq; per totum Charites, Suadelaq;, corpus
Contorta ex auro posuere monilia fuluo.
Pulchricomæ uernis cinxerunt floribus Horæ.

Aptauit reliquum mundum Tritonia Pallas.
Instruxit pectus Maia *genitrice creatus,*
Vafriciam imponens, mendacia uerba, dolosos
Mores: consilium Iouis *hoc erat. indidit idem*
Præco deûm nomen mulieri, nomine recto
Pandoram appellans: illam quod quisq; deorum
Dono donarat, quod non hominum fuit ex re.
Postquam igitur factus dolus insuperabilis esset,
Tum pater omnipotens cum dono Epimethea *adire*
Iußit Mercurium, *qui nuncius astricolarum est.*
Immemor ast erat hic, frater quod iusserat olim,
Ne Iouis *acciperet donum, sed sperneret, à se*
Dimittens iterum, ne cladis origo sit orbi:
At miser accipiens, malum habens tum deniq; sensit.
Ante Epimethei *erratum mala cognita nulla*
Prorsus erant, facilis sed uita erat absq; labore,
Difficiles aberant morbi, senium accelerantes:
(Nanq; statim inq; malis homines morbisq; senescunt)
At mulier digitis dum tollit opercula uasi,
Omne malum, lædens homines graue sparsit in orbem.
Sola ibi se in firmis tenuit spes ædibus, intus
Pyxidis ad labrum latitans non euolat extrà.
Atq; etiam citius rursum uas tegmine clausit,
Consilium mentemq; Iouis Pandora *secuta.*
In terram exilijt reliquum genus omne malorum.
Hinc mare nunc illis est plenum, plenaq; terra,
Nocte dieq; homines miseros inuadere nunquam
Exangues cessant morbi, mala multa ferentes,

Et tacitè adueniunt. nam uox est à Ioue dempta:
Sic non ulla Iouis mentem euitare potestas.
Nunc aliud referam, si non audire graueris,
Ordine quodq; suo memorans, tu mente reconde.
Postquam una nati Dij, mortalesq; fuerunt,
Primum fecerunt hominum genus aureum, Olympi
Qui celsas habitant ædes Dij fine carentes:
Hiq; homines, cœli Saturno sceptra tenente,
Viuebant, & erat Dijs uita simillima, curis
Aerumnisq; uacans, nunquam quassata senecta,
Robore semper erant simili manuumq; pedumq;,
Perpetuas epulas agitabant pectora læti,
Mors accedebat tanquam sopor illa fuisset,
Commoda nulla aberant, immensos terra ferebat
Sponte sua fructus, illi sine murmure donis
Diuûm uiuebant, inter se pace fruentes.
At genus hoc postquam tellus contexit in aluo,
Continuò facti sunt diui mente Tonantis,
Atq; colunt terras, hominum custodiam agentes,
Qui nunc quid iustè obseruant, quid fiat iniquè,
Aëre uestiti, peragrantes undiq; terram,
Diuitias tribuunt: regale hoc munus eorum est.
Inde genus superi fecere argenteum Olympi,
Longe deterius multis in partibus aureo,
Haud mentis probitate ualens, haud in [illegible]ole tantum.
Tempore at hoc hominum, bis quinquaginta per annos
Matris lacte domi uiuebat paruulus infans.
Sed quum pubertas iam, plenaq; contigit ætas,

Tempus ad exiguum pòst illis uita manebat.
Plurima uiderunt mala. nanq; iniuria nunquam
Mutua cessabat, reuerentia nulla deorum,
Nullus erat cultus, nulla aris sacra ferebant,
Vt mos est alijs mortalibus: hinc pater altus
Iuppiter accensus, merita illos perdidit ira,
Quod superis nullos dare dignarentur honores.
At genus hoc postquam tellus quoq; texit in aluo,
Illi sub terris sedes habitare secundas
Sunt iußi, atq; illic non sunt ab honore remoti.
Aeneum at hinc hominum genus alti rector olympi
Iuppiter, æquandum non parte argenteo in ulla,
Quercubus ex duris fecit durum ualidumq;.
Mars erat his cordi, & uesana libido nocendi,
Non frugem ederunt, adamantis pectus habentes,
Infandum suberat robur, fortesq; lacerti
Pendebant de humeris, membra omnia crassa ferebant.
Arma quidem ex solido constabant ære, domusq;,
Omnia (adhuc ferro tum ignoto) ex ære parabant.
Vita illis proprio manuum finita furore est,
Atraq; Plutonis nullo cum nomine regna
Intrarunt, quamuis fortes, quamuisq; superbos:
Mors tamen inuasit, solemq; relinquere fecit.
At genus hoc postquam tellus quoq; texit in aluo,
Iuppiter in terris Saturni filius inde
Rursum aliud fecit quartum, præstantius atq;
Iustius heroum genus, ipsis æquiparandum
Dijs, ac semideos hos secla priora uocabant.

Abstulit at nimius bellorum ardorq́; furorq́;
Hos, septemgeminæ Cadmeæ ad mœnia Thebes
Ob tua pugnantes pecora, atq; ipsum Oedipe regnum,
Illos nauigio sala per spumantia ponti
Ad Troiam uectos, te propter Tyndaris alma,
Oppreßitq́; illic mors ultima linea rerum.
Iuppiter at simul hos ad mundi extrema remouit,
Longe à terricolis tribuens uitamq́; domosq́;,
Atq; quidem læti semper uacuiq́; dolore
Calcant Elysios campos prope littora uasti
Oceani. hic illis dulcem unoquoq; ter anno
Effundit fructum mater gratißima Tellus.
Dij utinam quinta mihi uitam ætate negassent,
Sed nascendus adhuc miser essem, aut mortuus olim:
Ferreum enim nunc est genus, intermißio nunquam,
Nunquam finis erit noctúue diéue malorum,
Perpetuis hominum Dij stringent pectora curis.
Ast aliquando malis his succedent bona rursum,
Nanq; pater genus hoc hominum quoq; morte domabit,
Vtraq; quum fuerint iam cani tempora facti.
Nec similis nato genitor, nec filius illi,
Nec socius socio, nec fidus suscipienti
Hospes erit, proprio nec fratri frater, ut antè:
Despicient senio fessos sine honore parentes,
Insuper audebunt duris inceßere uerbis,
Vtpote nec numen reuerentes. adde quod ipsi
Dira seni patri proles alimenta negabit,
Ius erit in dextra, suaq́; alterna oppida scindent,

Vir bonus aut iustus nullius fiet honoris,
Sed magis insignem sua per scelera atq; rapinas
Suspicient, cedet ius dextræ, nec pudor ullus
Notus erit, fallet probum & improbus, ore doloso
Verba obliqua loquens, periuriaq; insuper addens.
Deniq; liuor edax, pallens, tristisq;, malisq;
Alterius gaudens, homines se sparget in omnes.
Tum Pudor *&* Nemesis, *duo maxima numina, cœli*
Antiquas repetent sedes, uelamine corpus
Obtecti niueo, terramq; hominesq; superbos
Gaudebunt liquisse, quibus tamen ægra relinquent
Tot mala, quæ nullo poterunt medicamine tolli.

Nunc age principibus referam, doctis licet ipsis,
Fabellam. Accipiter *sic paruam ad aedona dixit,*
Alta in nube ferens, conuellensq; unguibus atris,
Hæc miserè eluxit curuo lacerata sub ungue,
At fuit accipitri uox illi tyrannica diri,
Quid garris demens? nunc longe fortior in te
Ius habet, hac tibi cantrici, qua duco, sequendum.
Nunc mihi si placeat, tibi parcam, aut cœna futura es.
Stultus, maiori cupiens contendere contrà,
Vincitur, atq; ignominiam cum clade reportat.
Sic ait accipiter, sulcans celeri aëra penna.

Tu sequere ô Perse *iustum, iniustumq; relinque,*
Nam multum petulans homines iniuria lædit,
Quam uir ferre nequit patiens, quin corde mouetur
Cladem ullam accipiens, melior sic semita monstrans
Iustitiam, cedit quoq; tandem iniuria iuri

Succum-

Succumbens, ſtultus non nouerit hoc niſi paſſus.
Iamq́; ſtatim comes eſt iuri periurium iniquo.
Iuſtitia huc ſequitur, trahitur quocunq; ab auaris
Iudicibus, quos lege ſinit decernere iniqua.
Hinc lachrymans urbis uicos populumq́; pererrat
Aëre tecta, illis ſecum mala plurima uoluens,
A quibus exacta eſt, fraudataq́; partibus æquis.
Qui uero externis & ciuibus omnia iuſte
Diſtribuunt, nil flectentes à tramite recto,
His uiret urbs, populiq́; uigent, atq; omnia florent,
Pax iuuenum nutrix uſq; eſt, non horrida bella
Latiuidens illis immittit Iuppiter unquam,
Nec populos inter rerum ulla penuria iuſtos,
Inſumunt epulis in ſacris parta labore:
Terra dat immenſos fructus, in montibus altum
Quercus fert glandes caput, eſt apis incola uentris,
Grex ouium lana per agros incedit onuſtus,
Et ſimilem ſobolem genitrices patribus ædunt.
Deniq; cunctarum rerum ubertate fruuntur,
Non ſcandunt naues, tellus uictum alma miniſtrat.
At quibus eſt cordi mala uis, malefactaq́; dira,
Deſtinat extemplo his Saturnius æthere pœnas.
Nomine ſæpe uiri ſcelerati urbs plectitur omnis,
Qui peccet, faciatq́; Ioui non facta ferenda.
Verum ut ſubijciam mala quæ Deus æthere mittit,
Dat cum peſte famem, tacta omnis plebs cadit igni,
Incedunt ſterili mulieres uentre, domusq́;
Ac ſtirpes pereunt, ſupero id rectore uolente,

Agmina qui nunc sternit eorum, aut mœnia frangit,
Currentesq́; rates disrumpit in æquore sæuus.
O uos qui regitis terras, aduertite mentem
Huc ad iustitiam, quoniam superi prope nos sunt
Dij, qui cuncta uident, & eos qui per mala iura
Defraudant alios, spreta ratione deorum.
Ter numerum exuperant cœlestia numina, terram
Quæ nobiscum habitant, in tutelam data nostrûm:
Illaq́; quid iustè obseruant, quid fiat iniquè,
Aëre tecta, omnem pedibus peragrantia terram.
Ipsaq; Iustitia est uirgo Ioue nata parente,
Clara deos inter superos, reuerendaq́; multum.
Quam si quis uiolet, meritóue fraudet honore,
Continuò ante pedes residens patris Iouis alti,
Humanæ exponit mentis scelera, & dare pœnas
Vult fraudis, populi rectores, qui sacra iura
Detorquent, mala dum ob nummum sententia fertur.
Sed memor ô iudex horum, tua dirige recte
Iudicia, & capiant te obliuia iuris iniqui.
Noxius ipse sibi est, alij qui quærit obesse,
Consiliumq́; malum danti fert maxima damna.
Perspicit ac sentit sacrum Iouis omnia lumen,
Nunc uidet & nobis quid agatur, si uelit, illum
Nec latet hac quod'nam ius exercetur in urbe.
Ast ego mortales inter iustus minime essem,
Filius aut itidem, si peccatum foret, eße
Iustum, aut præmia si iniustum maiora manerent:
Talia sed minime est facturus Iuppiter unquam.

Ast immitte tuis hæc Perse cordibus imis,
Audi iustitiæ, uimq́; obliuiscere diram.
Hanc etenim legem nobis Deus ipse reliquit.
Piscibus at, nemorumq́; feris, auibusq́;, se ut ipsi
Inuicem edant: iuris quia non discrimen in illis.
Iustitiam nobis, quæ præstantißima longe est,
Tradidit. & quoties audet quis dicere uerum
Existens testis, Deus huic dat prospera cuncta.
Qui dum testis adest, temerè periuria iurans
Mentitur: lædens hic ius, mage læditur ipse.
Nam genus ipsius perit, atq; extinguitur omne:
At genus in claro iusti pòst nomine uiuit.
Nunc tibi præcipue memorabo salubria Perse.
Scilicet ex uitijs facile est uel prendere turbam:
Nam uia non longa est, foribus uicina morantur.
At regina graui uirtus sudore paratur,
Est uia difficilis, præceps, longa, aspera ad illam
Principiò. postquam iam stas in uertice summo,
Tum facilis, tum fit dulcis, licet antè molesta.
Optimus ille uir est, primusq́;, sibi omnia noscens
Consulere, expendens quæ post prodesse ualebunt.
Sed bonus hinc ille est, audit qui recta monenti.
Qui sibi consulere ignorat, nolitq; monenti
Auscultare alij, nullusq́; & inutilis hic est.
Sed tu nostra animo semper præcepta reuoluens,
Esto operi intentus Perse diuine, fames ut
Te premat inuidia, Cereri sed amere pudicæ,
Illa tua omnigeno sic impleat horrea uictu.

Ecce fames comes est homini certißima pigro.
Adde quod hunc odio superiq; hominesq; sequuntur,
Quisquis segnitia fucos imitatur inertes,
Quorum uenter apum consumit parta labore,
Ocia agens: sed opus tu quodq; in tempore cura,
Horrea ut accipiant maturum in tempore fructum.
Ditescunt homines ex sedulitate laborum,
Quin operans fies multo mortalibus & dijs
Charior: his odio, cui corpus torpet, habetur.
Turpe labor non est quicquam, sed inertia turpe.
Tu studio, ad studium quoq; perstimulabis inertem,
Ditescens. at opes uirtusq; decusq; sequuntur,
Dijs similis fies. melius nil ergo labore:
Siq; nec alterius cupiens rerum, usq; laborans,
Vt iubeo, proprium studeas acquirere uictum.
Vtilis haudquaquam est homini pudor hospes egenti,
Nunc iuuat ille uirum, nunc officit ille uicißim.
Vir pudibundus inops manet, audax fit citò diues.
Nil unquam rapias, data cœlitus optima dona.
Cuius enim fuerit manuum res aucta rapinis,
Siue usu linguæ mendacis (qualia fiunt
Humanis animis lucri dulcedine captis,
Dumq; pudor nullus, sola irreuerentia regnat)
Hunc male Dij uexant, rursum possesßio primum
Atteritur, felix nec longo tempore uiuit.
Par scelus hic, à quo supplex & læditur hospes,
Patrat, & ingreditur quicunq; cubilia fratris,
Vxorem maculans, & sancta cubilia stupro.

Peccat & is qui lædit utroq; parente carentes,
Quiq́; senectutis supremo in limine stantem
Haud timet immiti sermone offendere patrem.
Hunc pater ipse deûm Saturnius odit, & illi
Factis pro iniustis tandem mala digna rependit.
Sed nunquam Perse tu quicquam feceris horum,
At pro uirili superis Dijs fac sacra, purè
Mundeq́;, & pingues coxas adoleto sub aris,
Nunc uini pateris, nunc placa thuris odore,
Solis ad occasum facies & solis ad ortum,
Vt tibi perpetuò fausti sint atq; fauentes,
Vtq́; iuuare queas alios, non te iuuet alter.
Hoste tuo, ad cœnam tui amantem accerse, relicto:
Hunc tamen ante omnes, paries quem separat unus
Abs te. si qua etenim tibi res peragenda domi sit,
Discincti uicini aderunt, cingentur amici.
Damnum uicinus malus, auxilium bonus ingens.
Atq; bonum nactus uicinum, est nactus honorem.
Nec res, uicinus ni sit malus, ulla peribit.
A' uicino aliquid capias si mutuò, eadem
Mensura, ac non si poßis sine fœnore redde,
Indigus ut rursum nullam patiare repulsam.
Ne mala lucra pares, mala lucra æqualia damnis.
Sis charus charo, uisentem inuise uicißim.
Quiq́; dedit, reddas: nil da, qui nil dedit unquam.
Danti aliquis dedit, ac nil danti quis dedit unquam?
Dos bona, sed nunquam bona mortifera ulla rapina.
Qui dat sponte lubens, quamuis hic grandia præstet

Mu

Munera, lætatur, facit atq; hoc corde sereno.
Qui uero ipse rapit, nullo remorante pudore,
Sit quamuis paruum, cruciatum hinc pectore sentit.
Nanq; super paruum si paruum apponere cures,
Sæpius & facias, citò magnus fiet aceruus.
Effugit ille famem, præsentem qui auget aceruum.
Sufficit hoc minime, quod cella penaria seruat.
Esse domi præstat, nam damnosum foris esse.
Dulce est de cumulo præsenti sumere, contrà
Est graue egere aliqua re absente. hinc sis memor horum.
Dum plenum est, ferméq; uacet uas, largius hauri:
In medio parcas, in fundo parcere serum.
Dicta prius merces famulo detur, idq; benigne.
Et cum fratre iocans, cura tum testis ut adsit.
Fidere sæpe nocet, nocet & diffidere sæpe.
Ne fucata tua spoliet te mente caueto
Fœmina, blanda, loquax, nidi damnosa uorago.
Confidit furi, qui confidit meretrici.
Hinc patrias seruet dilectus filius ædes.
Sic tibi res crescent, procedentq; omnia dextrè,
Fac moriare senex, gemina ex te prole relicta:
Nanq; Ioui facile est locupletes reddere plures.
Curaq; multorum maior, plus fertur in arcam.
Si cupias summis quoq; tu ditescere uotis
Perse, sic facito, usq; laborem annecte labori.

LIBER SECVNDVS.

PLeiadas cernens orientes, demete frugem:
Vomere uerte solum, quum submerguntur in undas.

At bis uicenas latitant noctesq; diesq;,
Hinc iterum apparent impletis mensibus anni,
Tempore quo primum incipiunt splendescere falces.
Hæc lex aruorum est cunctis seruanda colonis,
Siue habitent illi rauci prope littora ponti,
Pinguia siue colant in uallibus arua remota
A' ponto procul. At nudus sere, nudus arato.
Et nudus metito, Cereris si in tempore cuncta
Officia exoptes curata, ut tempore crescant
Quæq; suo: ne quando, grauis dum uexat egestas,
Frustra mendices aliena per ostia uictum,
Vt qui nunc ad me uenisti. at non dabo quicquam
Aut dono aut usu: sed Perse stulte labora.
Ipsi terricolis Dij constituere laborem,
Ne cum filiolis, cum coniuge, pectora tristis
Panem à uicinis quæras, ipsiq; repellant.
Forsitan accipies bis térue. at si inde molestes,
Efficies nihil, in uanum sed plurima dices.
Sed quid uerba iuuant? horror, memor esto parare
Ipse, feram unde famem places, ac debita soluas.
Primum ædes, famulam, taurum qui ducat aratrum,
Emptam, non ductam, tua quæ iumenta sequatur.
Hinc memor apta tuæ domui instrumenta parato,
Ne poscas alium illa, & eo ludare negante.
Tempora diffugiunt, incœptaq; res caret auctu.
Ne differ sub cras opus, adq; diem inde sequentem,
Nam sua desidiam sectans replet horrea nunquam,
Nec cunctator iners: studium rem promouet unum.

Hinc

Hinc est lucta pigro cum paupertate perennis.
Cum deferbuerit Phœbeæ lampadis ignis,
Atq; calor sudorificus, cum Iuppiter imbrem
Mensibus Autumni fundit, corpusq́; leuatur
Humanum, ac recipit uires (quia Sirius horis
Per lucem exiguis, hominum tunc imminet ardens
Verticibus, uerum sese plus nocte fatigat)
Deniq; cum cariem contemnit secta securi
Sylua, & fundit hum: frondes, cessatq; uirere,
Cædere materiam è syluis tum sis memor aptam,
Vt mortariolum tripedale, trium cubitorum
Pistillum, atq; axem resecato septipedalem:
Octo pedum si sit, tum malleus abscindatur,
Tres palmas rota habens sit, denas currui habenti.
Plurima ligna incurua seces. dentale per arua
Aut montem quæres, inuentum confer ad ædes
Ilignum. nam tale haud frangitur inter arandum,
Si clauis buri, Cereris qui munia tractat
Rusticus infigens, temoni adiunxerit apte.
Sed tibi sub tecto fabricans duo aratra parato,
Perfectum ac rude, nam multo præstantius est sic:
Nempe uno fracto, tum tauris alterum ut addas.
Temones ualidos de lauro ulmoq́; recides.
Ex quercu buris, dentale ex ilice fiat.
Sintq́; nouem annorum tauri, his firmißima membra,
Conueniuntq́; operi medio æui flore uigentes.
Non illi inter opus miscentes prælia, aratrum
Frangent, incœptumq́; ita opus linquent sine fructu.

Hos

Hos numerans annos uir quadraginta ſequatur.
Poſtquam edit panem morſus quater octo tenentem,
Sollicitus rectum curet tum ducere ſulcum,
Ad ſocios non reſpiciens, ſed pectore toto
Incumbens operi: non iunior aptior illo eſt
Spargere ſementem, & loca ſemine ſparſa cauere.
Iunior ad ſocios crebro uaga lumina flectit.
Obſerua, ſi quando gruis uox clangit ad aures,
Nubibus ex altis dantis tibi ſigna quotannis:
Nam fert ſigna ſoli uertendi, & tempora brumæ
Indicat: at bobus uenit ipſa ingrata carenti.
Incluſas ſtabulo uaccas tum paſcito fœno.
Dicere perfacile eſt, cum bobus des rogo currum:
Et facile abnuere eſt. proprijs bobus labor inſtat.
Vir cordatus ait, currum compinge tibi ipſe.
Stultus at hoc neſcit, centum is ſibi ligna requirit.
Sed tu cuncta domi curato negotia primum:
Et ſimulac ipſum iam tempus uenit arandi,
Tum quoq; cum famulis inſiſtas ipſe labori.
Humidus & ſiccus ſit ager quum ſcindis aratro,
Mane bene aggrediens, ſpicis onerentur ut arua.
Vere ſolum proſcinde, iteratum haud fallet in æſtu.
Eſto noualis ager, cui uis committere ſemen.
Dira nouale arcet, puerorum eſt blandaq; nutrix.
Terreno fac uota Ioui, Cererıq; pudicæ,
Vt placidi pleno dent arua graueſcere fœtu.
Fac uota aggrediens terram ſulcare, manuq;
Corripiens ſtiuam, ſtimulas quum dorſa trahentum

Vimine taurorum: sed tunc te ponè sequatur
Rastra puer portans, quum mandas semina terræ,
Isq́; auibus semen celando negocia ponat,
(Sedulitas homines iuuat, at socordia lædit)
Sic grauis in terram fructu nutabit arista.
Siq́; tuo placidus Deus annuat inde labori,
Eijce tum uasis quas fecit aranea telas,
Et cunctis plenis uictu lætabere uisis.
Inueniet te uer epulantem, non eris unquam
Indigus alterius, sed opus tua ope alter habebit.
Sed tibi solstitio brumæ si terra subacta est,
Raras innitens genibus resecabis aristas,
Dragmata pauca ligans, reptansq́; in puluere tristis,
Corbe uehes messem, paucis erit illa stupori.
Nunc etenim magni Iouis hæc, nunc illa uoluntas,
Ac homini illius mens perscrutabilis ægrè.
Quod tibi si serò sit aratum, hæc una medela est,
Tempore quo primum coccyzat in arbore coccyx,
Humanasq́; suis demulcet cantibus aures,
Tum triduum totum si fundat Iuppiter imbrem,
Qui non destituat bouis aut uestigia uincat,
Primus ita æque multa metent & serus arator.
Pectore cuncta tene memori, nec tempora cani
Te lateant ueris, nec tempus quo cadit imber.
Fabrorum uitato focos, nugasq́; calentes
Tempore brumali, quum frigora corpus adurunt.
Tum propriæ domui uir prospicit, omnia gnauus.
Ne te sæua dies hyemis deprendat egenum,

Constrin-

Constringatq́; pedem manus attenuata tumentem.
Multa uir ignauus, dum se spe pascit inani,
Indigus interea uictus, mala corde uolutat:
Nanq; potest inopem minime spes pascere, pigra
Ocia sectantem, & tenuis cui copia rerum.
Tu media exerce famulos æstate labore,
Non erit usq; æstas, curate in tempore nidos.
Excoriatorem pecudumq́; hominumq́; Decembrem
Euita studio summo, glaciemq́; molestam,
Quæ per humum Borea solet indurescere flante.
Is per Thraciam equis claram flans, Oceanoq́;
Incumbens, mugire facit terramq́; nemusq́;.
Alticomas quercus, ornosq́; ex monte profundam
Deijcit in uallem, rapiens radicibus imis
Flamine præcipiti. strepitu boat ardua sylua.
Tumq́; feræ exhorrent, caudasq́; sub inguina ponunt,
Densa licet pellis setisq́; pilisq́; sit ipsis,
Sic tamen armatas Boreæ uis frigida transit.
Nec bouis hunc arcet tergus, sed ad intima perflat,
Perflat & hirsutas capras: sinit esse bidentes
Immunes, anno nam toto in corpore lanæ
Perdurant: facit ille senes incedere curuos.
At non mollicutes infestat uirginis artus,
Quæ manet intra ædes matri coniuncta paternas,
Nescia adhuc quid amor, quid sint tua facta Dione,
Vndiq; sed tenerum corpus bene lota, oleoq́;
Perlita odorifero, tectum intra nocte quiescit,
Tempore quo polypus proprios depascitur artus,

In gelido recubans antro, madidoq́; cubili.
Nondum etenim inuitat ſua luſtra reliquere Titan,
Qui ſuper Aethiopum populos incedit & urbes,
Tempus ad exiguum ſe terræ oſtendit Achiuæ,
Syluicolæq́; feræ tunc undiq; quotquot inermes,
Quotquot cornigeræ, ſtridentes dentibus, altas
Percurrunt ſyluas, resq́; omnibus eſt ea cordi,
Quæſitisq́; diu in latebris ſua corpora ſternunt,
Sed ſimiles homini, baculus cui tertius eſt pes,
Cuiq́; eſt iam fractum dorſum, & dependet humi frons:
Huic ſimiles, inde aufugiunt ubi nix iacet alba.
Tunc, quod mando, tuum corpus bene ueſtibus arma,
Indue talarem tunicam, ſuperindue chlænam,
Staminibus raris inducas licia denſa,
Inijceq́; hinc ueſtem, ne horreſcant frigore crines,
Néue tibi horriduli rectiq́; in corpore ſurgant,
Indue perones pedibus de tergore tauri
Fortiter occiſi, prius intus crinibus opplens.
Et bruma aduentate, bouis tibi conſue neruo
Pelles hœdorum, ut late imponantur ad imbrem
Pellendum dorſo, crinesq́; caputq́; galerus
Arte laboratus tegat, ut ne aures madeſiant.
Frigus in aurora ſæuum eſt aquilone ruente,
Aſtriferoq́; cadens in terram ex æthere mane
Aër fœcundans ſegetem, ſuper arua reſedit.
Qui primum liquidis fluuiorum hauritus ab undis,
Hinc ui uentorum è terra ſublatus in altum,
Nunc pluuiam ſub noctem adfert, nunc flamina gignit,

Vndiq; Treijcio nubes aquilone ciente:
Hunc tu præueniens acto pete tecta labore,
Ne properans cœlo te fors nebula occupet atra,
Et madidum corpus, uestesq; intingat in imbre.
Hinc præuitato: mensis sæuißimus hic est
Brumalis, grauis & pecori & mortalibus ipsis.
Pabula iumentis tum parcius obijce. uerum
Plus homini apponas, quoniam longißima nox est.
Hæc obseruato, dum impletis mensibus anni
Aequa dies fuerit nocti, & dum denuò mater
Cunctorum tellus fructus ferat alma recentes.
Quum post solstitium brumæ regnator olympi
Sexaginta dies confecerit, illico deinde
Oceani Arcturus sacris releuans caput undis
Exoritur, fulgens noctis uenientibus umbris.
Hunc post, lugubris rege ex Pandione nata
Ad uer primum oculis hominum se ostendit hirundo.
Huius præueniens aduentum, incidito uites.
Quum calida è terra reptat testudo per agros
Pleiades fugiens, tum tempus mittere uites,
Sed falces acue, atq; in messem mittito seruos.
Desere mane torum, & ualeat consessus in umbra
Temporibus meßis, quum Phœbus corpus adurit.
Sed properans cura, ut fructus sub tecta uehantur.
Surgito mane, tibi ut uictus contingat abunde.
Conficitur facile pars terna mane laborum,
Aurora acceleratq; uiam, acceleratq; laborem.
Multi iter incœptare solent illius ad ortum,

Bobus & iniicitur tum multis pondus aratri.

Carduus in pratis quum floret, & ore cicada
Arboribus latitans dat acutum stridula cantum,
Crebro alas quatitans, operosæ æstatis in hora,
Tunc capræ pingues, tunc & mollißima uina,
Fœmina tunc coitus auidißima, languidus est uir.
Nam capiti & genibus uires Canis æstifer aufert,
Corpus & exuccum iacet æstu: at saxea tum te
Vmbra habeat, tumq; adsint Biblina uina, placenta
Lactea, lacq; capræ, quæ non alit ubere fœtum,
Nec teneri uituli nondum enixi caro desit,
Hœdorumq; recens natorum: nigra sub umbris
Vina sedens misce, recrea cor dulcibus escis,
Spirantem leuiter faciem conuersus ad Eurum,
Et fontem aspiciens sine limo & sine fluentem:
Sed ter aquam funde, & quarta uinum uice misce.

Brachia quum primum profert robustus Orion,
Sacra iube excutiant famuli Cerealia dona,
Area in æquali, & uentis regione patente.
Excussam Cererem metire, in uasa reponens.
Quumq; tenes omnem iam structum intra horrea uictum,
Quære domo propria famulum, famulamq; carentem
Prolibus. illa solet, quæ lactat, inutilis esse.
Pascere cura canem quoq; sit, ne parcito pani,
Ne tua furetur solitus fur stertere luce.
Postremo moneo, ut fœnum paleasq; recondas.
Vnde boues pascas, mulosq;. his omnibus actis,
Tauris deme iugum, & famulis concede quietem.

Quum medio coelo Canis, Orionq́; uagantur,
Arcturumq́; aurora uidet sibi stare propinquum,
Collige tunc omnes Perse de uitibus uuas,
Et bis quinq; dies noctesq́; exponito soli,
Sint & quinq; dies sine sole, in dolia sexto
Munera lætitiam Bacchi parientia conde.
Postquam pleiades hyadesq́;, atq; amplus Orion
Occiderint, tum mox inuertere uomere terram
Esto memor, sic quæq; suo anni tempore fiant.
At tibi difficilis res si sit nautica cordi,
Tempore quo eoæ Atlantides Oriona
Vitantes sæuum, pelagi conduntur in undas,
Omnigeni miscent inter se prælia uenti,
Hinc tua nulla mihi tum currat in æquore nauis:
Cura sit, ut iubeo, tellurem inuadere aratro.
Nauigium subduc in littus, & undiq; saxa
Aduolue, ut sedeat tutum spiramina contra.
Eijce aquas pluuias, ut ne Iouis imbre putrescat,
Arma ratis cuncta ad tua tecum culmina confer,
Carbasa, quæ nauis sunt alæ, rite plicato,
Suspendas fumosa super laquearia clauum.
Ipse uiam differ dum tempus uenerit aptum,
Tum nauem æquoreas in aquas deducito, & illam
Mercibus oppleto, unde domum bona lucra reportes.
Sic noster solitus pater est dare uela per undas,
Perse chare, bonum uictum hinc æquumq́; parabat.
Et semel hàc tenuit cursum, emensus mare magnum,
Aeolica à Cuma soluens cum naue picata:

Non quod diuitias amplas fugiebat, opesq́;,
Sed paupertatem, mortalibus à Ioue missam,
Haud Helicone procul, miseranda habitabat in Ascra:
Qui malus ac grauis est, brumaq́; æstateq́; uicus.
Curandum Perse, tempestiuo omnia fiant
Tempore, sed primam hanc curam res nautica poscit.
Laudato exiguam nauem, at res credito magnæ.
Quo maior uectura, lucra hoc maiora futura,
Si modo contineant rabiosi flamina uenti.
Quando ad mercatum uertisti pectora, sic &
Debita conaris uitare, famemq́; molestam,
Multisoni ostendam pelagi cursusq́; modosq́;:
Non tamen ipse rei, quæ pertinet ad mare, doctus.
Nam nunquam rate sum spaciosa per æquora uectus,
Præterquam Eubœam ad uicinam ex Aulide, ubi olim
Argiui à ducibus populi collectio facta est,
Dum sæuum mare ibi tenuit Troiam ire uolentes.
Illuc Amphidamantis ego ad certamina ueni,
Chalcidaq́; intraui. nam plurima præmia clari
Proclamata uiri statuere: at carmine tum me
Victorem, tripodem auritum retulisse recordor.
Hunc ego suspendi Musis Heliconis honorem,
Primum ibi fecerunt me hymnum tentare sonorum.
Nunc mihi quanta fuit ratium experientia cernis,
Attamen Aegiochi mentem reserabo Tonantis,
Nam docuere deæ me sacrum pangere carmen.
Quinquaginta dies post, quàm se uertit ab usto
Sol Cancro, æstatis iam parte cadente suprema,

Est opportunum fluctus intrare marinos.
Non facile franges nauem, aut homines mare perdet,
Perdere si nolit princeps Neptunus aquarum,
Siue deûm simul atq; hominum rex Iuppiter altus.
Nanq; per hos pariter stat cardo boniq; maliq;.
Non uarij tum flant uenti, iacet unda quieta,
Tum trahe confidens uentis securus in altum
Nauem, ac sarcinulas impone suo ordine cunctas.
Ne differ reditum, citò sed properato reuerti:
Neu pluuiam autumni expectes, Bacchumq; recentem,
Insanosq; Noti flatus, hyememq; sequentem.
Nanq; autumnali pluuia comitatus abunde,
Fluctibus horrisonis imum mare concuti auster.
Ast iter est aliud per pontum tempore ueris,
Quum primum apparent frondes in uertice fici
Tantæ, quanta pedum reddit uestigia cornix
Per terram incedens: tum fit uia peruia ponti,
Atq; hic est cursus, qui fit sub tempora ueris.
Sed nulla ille animo nostro ratione probatur,
Maturus nimium, datur ægre euadere cladem.
Attamen hæc homines cæci mente omnia tentant.
Nam miseris anima est dirum mortalibus aurum.
Sed durum oppetere ac submergi gurgite salso est.
Hinc præceptorum uolo te memorem esse meorum,
Nunquam quicquid habes totum committe carinis,
Plura domi linquens, paucissima credito naui.
Nam graue, damna pati medijs in fluctibus atris,
Vt graue si plaustri nimio sub pondere pressi

Axis frangatur, res dispergantur & omnes.
Hinc modum ama, bonaq; in re occasio præualet omni.
Iunge tibi uxorem dum firmus adhuc uigor adsit,
Annos quum numeras ter denos, plúsue minusúe,
Aptum est coniugium: decimo sed fœmina quarto
Anno pubescit, nubat mox deinde sequenti.
Virginem, ut instituas laudatis moribus, opta,
Vicinamq́; tibi præ cunctis delige sponsam.
Sis tamen hic cautus, ne te uicinia ludat.
Nil uxore uiro melius contingit honesta,
Nilq́; mala peius: tali, quæ uiuere laute
Clàm solet. hæc quamuis ualidum, sine torre maritum
Vrit & exiccat, citiusq́; senescere cogit.
Sedulus obserua curam, cultumq́; deorum.
Dilige post fratrem, socium: quod si parem amorem
Esse uelis, socius ne lædatur prior abs te,
Néue illi fictum tua lingua ostendat amorem.
Si dicto incipiat prior ille aut lædere facto,
Tunc memor esto, eademq́; illi cum fœnore redde.
Rursus amicitiam ueterem obseruare uolentem,
Atq; pati pœnas uiolati fœderis à se,
Suscipe, (nam miser est, crebrò qui mutat amicos)
Nec tua post unquam facies præ se ferat iram.
Ne multos, neu rursum habeas nullos tibi amicos.
Prauos euitato, bonis noli esse molestus.
Paupertatis inops nunquam grauis audiat ex te
Opprobrium: nam dos est numinis illa potentis.
Lingua bonum eximium est homini, si pauca loquatur,

Sicq; modum conseruet, inest tum magna uenustas.
Si probris laceres, laceraberis illico peius.
Publica quum celebrat populus conuiuia, confer
Accedens aliquid tecum, nec sordidus esto,
Pro sumptu exiguo redit ad te magna uoluptas.
Mane Ioui ac reliquis superis libare caueto
Illotis manibus, Dij sordida sacra recusant.
Ad faciem solis conuersus meiere noli,
Sed quando occubuit, donec fuerit nouus ortus.
Atq; quibus sis cunq; locis, facere inter eundum,
Detectus úe caue: nam Dijs sacræ quoq; noctes.
Vir pius, ac dextro donatus pectore, meiet
Siue sedens, siue admoto stans corpore sepi.
Res fuit in thalamo chara cum coniuge, Vestæ
Tum tibi polluto caue ne peragantur honores.
Nec ueneri cœna funebri incumbe reuersus,
Verum épulis surgens lætis lautisq; deorum.
Ne fluuios pedibus calcaueris usq; fluentes,
Ni prius aspiciens exores pulchra fluenta,
Ac manuum sordes in aqua purgaueris antè.
Qui fluuium impurus nullum calcare ueretur,
Hunc superi oderunt, ac pòst mala plurima sentit.
Symposio in celebri, præsentes sunt ubi diui,
Ne resceces ungues cultello à sorde repurgans,
Nec cratera super potantum pone lagenam.
Qui facit, eueniet mors illi cruda repente.
Aedificansq; domum ne linquito semiparatam,
Ne sedeat clamosa super cornicula cantans.

Neu

Neu comede ex illa quæ non benedicta patella est,
Néue laues, quoniam factis quoq; pœna stat illis.
Ne puerum, seu sit natus ter quatuor annos,
Seu totidem menses, educas molliter, inq́;
Delicijs: siquidem nil uiribus officit æque.
Néue ad balneum, ubi muliebris turba lauatur,
Vir lotum uenias: nam pœna grauis quoq; tali
Euenit. aut ueniens superis ubi Dijs sacra fiunt,
Ne culpes ea, quippe Dei hinc accenditur ira.
Præcipue hoc caueas, uel fluminum in ostia, cursu
In mare quæ properant, uel in ipsos mingere fontes.
Néue aluum exoneres: nam non est utile factu.
Sedulus ac hominum famam uitato molestam.
Ingens fama malum, facilisq́; illius origo est,
Perfertur grauè, & orta semel deponitur ægrè:
Illa etenim prorsus nequit euanescere fama,
Vndiq; quam uulgus spargit, quoniam quoq; diua est.

HESIODI DIES.

Rite dies seruans, quæ sunt Ioue patre creatæ.
Optima dic seruis quod sit tricesima mensis,
Ac opera inspicere, ac dimensum diuidere illis,
Qua solet & populus tractare forensia iura.
A' magno Ioue principium est & origo diebus.
Prima dies sacra est, tum quarta & septima sacræ,
Nanq; hac Latona genitus perhibetur Apollo.
Octaua, & lunæ crescentis nona, putantur
Esse bonæ, quæuis opera atq; negocia obire.
Laudantur quoq; post decimam prima atq; secunda,

Scito

Scito tamen quod ſit longe hæc præſtantior illa.
Hac ton de pecudes, lætam illa demete frugem.
Pendula & hac tenues connectit aranea telas,
Quod ſit plena dies, formicaq́; rodit aceruum,
Illa exordiri telam mihi fœmina curet.
Tertia poſt decimam infelix conſpergere cultum
Semine agrum, præſtat tamen optima robora plantis.
Sexta ſuper decimam teneris aſperrima plantis,
Apta mari gignendo, ſed non apta puellæ
Gignendæ primum, nec eam tum nubere præſtat.
Sextaq́; præcedens gignendæ inimica puellæ eſt,
Apta hœdis ouiumq́; uiris excindere teſtes,
Et pecudum ſtabulum communire undiq; ſepto,
Dandis apta uiris, & amat conuicia, falſa
Verba loqui, clàm ſermones ſerere inter amantes.
Menſis at octaua caſtres caprumq́; bouemq́;.
Luce duodecima mulis caſtratio fiat.
Sed quum uicenus lunæ iam uoluitur orbis,
Vir tibi naſcetur prudens & ad omnia dexter.
Dandis apta uiris decima eſt: hinc quarta puellæ
Blanda fauet, pecora hac curuoq́; boues pede euntes,
Et celeres catulos, mulosq́; operum patientes
Impoſita cicurato manu: uitare memento
Quartam iam medij, tum quartam deficientis
Menſis. nanq; animum tum curæ mille remordent:
In quarta prima uxorem tibi ducito charam,
Auguria obſeruans, quæ ſunt dexterrima tædis.
In primis quintas fuge peſtiferasq́; grauesq́;,

His

His etenim Eumenides terramq; hominesq; pererrant.
Suppliciumq; ferunt periuria falsa locutis.
Septima post decimam felix Cerealia dona
Area in æquata recte terere, atq; flagellis
Excutere: ad thalamum faber hac tibi ligna secato,
Tum quoq; materiam fabricandis nauibus aptam,
Incipias quarta naues sarcire uetustas.
Iam nonæ mediæ pars uespertina probatur,
Ac homini innocua est, quæ nona est ordine primo.
Confert & plantis, tum fœmellisq; uirisq;
Gignendis simul est felix, nec inutilis unquam est.
Sed latet hoc multos, quod sit penultima mensis
Optima, seu reserare uelis uas, seu iuga dura
Bobusq; & mulis & equis annectere collo,
Seu tibi si placeat nauem deducere in altum.
Nanq; datum paucis discrimen noscere uerum.
Vasa aperi decima quarta. nam præ omnibus hæc est
Sacra dies, post uicenam: quæ solis ad ortum
Est bona, ad occasum mala. laudant pauci alias hinc.
Iamq; dies aliæ felices atq; benignæ,
Contrà aliæ ancipites, sunt & uirtute carentes.
Et laudant alias alij, est cognitio paucis.
Sæua nouerca dies nunc est, nunc mater amica.
Is felix ac prosper aget, qui hæc omnia seruans,
Sic uitam instituat, Dijs inculpabilis ut sit,
Auguria obseruans, nec quicquam spernere tentans.

HESIODI OPERVM
& Dierum finis.

HESIODI

HESIODI POEMA DE CLYPEO HERculis.

Qualis illa relicta domo, ac patria tellure,
Venit Thebas, secuta maritum Amphitryonem,
Alcmena, filia seruatoris populorum Electryonis. (nearum,
Quæ mulierum genus ornabat fœmi-
Formaq́; & proceritate. mente utiq; nulla cum ea certabat
Illarum, quas mortales mortalibus peperere concumbentes.
Cuius & à uertice, & à palpebris nigricantibus
Tale quiddam spirabat, quale & ab aurea Venere.
Atq; hæc talis existẽs, tamen animo suum colebat coniugem
Perinde, ut nulla unquam coluit mulierum fœminearum.
Quanquam ipsi patrem præstantem occidisset, ui domitum,
Ira commotus propter boues. relicta autem ille patria tellure
Thebas uenit, supplicans bellicosis Cadmeis,
Vbi idem habitabat cum ueneranda coniuge,
Seorsim absq; concubitu desiderabili. Non enim licebat ipsi
Antea lectum conscendere formosæ Electryonidis,
Quàm cædem ultus esset fratrum magnanimorum
Suæ coniugis, flagrantiq; combußisset igne uicos
Virorum heroum, Taphiorum, atq; Teleboarum.
Ita enim constitutum ipsi erat, dijq́; testes facti fuerant:
Quorum ille uerebatur iram. festinabatq; quàm celerrime

Ex-

Exequi magnum opus, quod ipsi à Ioue concessum erat.
Hunc autem unà, cupidi belliq; præliiq;,
Bœotij equorum domitores, sub clypeis anhelantes,
Locriq; hastati, & Phocenses magnanimi,
Sequebantur. ducebat autem eos præstans puer Alcei,
Gaudens tot populis. At pater hominumq; deorumq;,
Aliud consilium texebat intra mentes, ut dijs pariter (ret.
Et hominibus rerũ indagatoribus Martis depulsorẽ planta-
Profectus autem ab olympo est, dolũ mentibus altis meditãs,
Desiderio concubitus elegantis mulieris,
Per noctem. celeriterq; uenit in Typhonium, unde rursum
Ad Phicium summum accessit consiliarius Iuppiter.
Vbi residens, mentibus uersabat diuina opera.
Nam eadem quidem nocte cum procera Electryonide
In lecto, concubitu mixtus est, perfecitq; desiderium.
Eadẽ aũt & Amphitryo populorũ defensor, splendidus he-
Perfecto magno opere, redijt domum suam. (ros,
Neq; ille ad famulos & pastores agrestes
Cœpit ire antea, quàm suæ coniugis conscendisset lectum.
Tale siquidem corde desideriũ ceperat pastorem populorũ.
Vt aũt, quando quispiam magno affectu effugit afflictionẽ
Morbo ex difficili, aut etiam ualidis ex uinculis:
Ita tunc Amphitryo difficili labore exanclato,
Magnoq; affectu, lubentiq; animo domum suã reuersus est,
Totaq; nocte concubuit cum ueneranda uxore,
Oblectando se muneribus aureæ Veneris.
Illa autem à deo pariter uicta, & ab homine longe optimo,
Thebis septem portas habentibus, geminos peperit pueros,

Haud-

Haudquaquam eadem sapientes, quanquam fratres essent.
Alterū siquidē inferiorē, alterū aūt lōge præstātiorē uirū,
Sæuum ac ualidum, uim Herculanam:
Hunc quidem subiecta nubium offuscatori Saturnio:
Iphiclum autem, hastarū cōcussori Amphitryoni, (bens:
Diuersa generatione. alterū quidē, cū uiro mortali cōcum
Alterum autem, cum Saturnio, deorū imperatore omniū.
Qui & Cycnum occidit, Martis filium, magnanimum.
Inuenit enim in luco longe iaculantis Apollinis,
Ipsum, & patrem ipsius Martem, bello insanabilem,
Armis fulgentes, ceu fulgor ignis ardentis,
Stantes in curru. terram autem pulsabant ueloces equi,
Ferientes ungulis, puluisq́; circa ipsos diuidebatur,
Excitatus compactis à curribus & pedibus equorum.
Currus aūt fabrefacti, & rotarū ambitus circū resonabāt,
Equis festinantibus. gaudebat autem Cycnus inculpatus,
Sperans se Iouis filium Mauortium, aurigamq́;,
Ferro interempturum esse, & inclyta arma despoliaturū.
Sed ipsius uota non exaudiuit Phœbus Apollo.
Ipse enim contra illum concitauit uim Herculeam,
Totus uero lucus & ara Apollinis Pagasæi
Collucebat præ uehementis dei armis, & ipso, (illi
Et quasi quidam ignis ex oculis illius effulgebat. Quis aūt
Sustinuißet, mortalis existēs, obuiā sub cōspectū prodire,
Præter Herculem, & gloriosum Iolaum?
Illorum enim & uis magna, & manus inuictæ
Ex humeris prognatæ erant, unà cum robustis membris.
Is igitur tunc aurigam allocutus est fortem Iolaum.

Nempe uere in immortales beatos,qui Olympum tenent,
Peccauit Amphitryo,quando bene munitas ad Thebas
Abijt,relicta Tiryntho,urbe bene fundata, (bẽtes frõtes.
Postquã occiderat Electryonem, propter boues latas ha-
Venitq́; ad Creõtem,& Heniochen lõgis ornatã uestibus.
Qui ipsũ ultro receperũt,et necessaria omnia præbuerũt.
Quatenus ius est supplicibus,colueruntq́; ex animo magis.
Viuebat autem exultabũdus,cum formosa Electryoneide,
Coniuge sua.moxq́; nos reuoluto anno
Nati sumus,neq; ingenio similes,neq; intellectu,
Pater tuus & ego:cuius quidem mentes sustulit Iupiter.
Qui relicta domoq́; sua,& suis parentibus,
Abijt ueneraturus sceleratum Eurystheum.(præteritorũ,
Infoelix, & nunc fortaßis multum ingemiscit pœnitentia
Noxam suam lugens. Sed hæc irreuocabilis est.
Mihi uero deus difficiles imperauit labores,
O amice. sed tu celeriter contine habenas rutilantes
Equorum alipedũ, magnãq́; mẽtibus fiduciã accumulans,
Rectà dirige celerem currũ,& alipedum robur equorum.
Nihil ueritus strepitum Martis.hominum occisoris.
Qui nunc cũ clangore circumquaq; furit per sacrũ nemus
Phœbi Apollinis,longe iaculantis regis. (tur bello.
Enimuero etiam ualidus licet existat, tamen exaturabi-
Hunc contrà allocutus est inculpatus Iolaus.
O patrue,quàm multum uero pater hominũ atq; deorum
Honorat caput tuum, & taurinus Neptunus,
Qui Thebarum mœnia tenet,& tuetur ciuitatem,
Quemadmodum & hunc mortalem,ualidumq́; magnũq́;

Tuas

Tuas in manus adducunt, ut gloriam magnam auferas.
Sed age, induere arma Mauortia, ut quàm celerrime
Currus inter se committentes, Martis & nostrum,
Decertemus. Quoniam neq; intrepidum Iouis filium,
Neq; Iphiclidem perterrebit. Sed ipsum puto
Mox fugiturum duos pueros inculpati Alcidæ,
Qui sibi prope sunt, cupientes belli
Certamen instituere: quæ res ipsis multo gratior, q̃ cœna.
Sic ait. arrisit autem uis Herculea,
Verbo oblectatus. admodum enim sibi commoda dixerat.
Atq; ipsum, respondens, uerbis uolucribus allocutus est:
O heros Iolae, Iouis alumne, non procul etiam hinc (sus,
Pugna aspera. Tu uero quemadmodũ antea fuisti bellico-
Ita & nunc magnũ equũ Arionẽ nigricãtibus setis obsitũ,
Quoquouersum conuerte, & auxiliare pro eo ac poteris.
Sic locutus, ocreas ex orichalco splendido,
Vulcani inclyta dona, tibijs induxit.
Mox & thoracem pectori induit
Pulchrum, aureum, uariegatum, quem ipsi dederat
Pallas Minerua, filia Iouis, tunc cum cœperat
Primum luctuosa aggredi certamina.
Posuit aũt circa humeros nocumenti depulsorium ferrum,
Sæuus uir. cauam autem circa pectora pharetram,
Reiecitq; in tergum. in hac multæ erant sagittæ
Horrẽdæ, mortis uocẽ reprimẽtis datrices. (lachrymarũ.
Hæ à capite quidẽ mortẽ habebant præfixã, & unguentũ
Mediæ autem politæ erant, longæ. sed à tergo
Nigræ aquilæ contectæ alis

Erant. ille autem ualidam hastam præfixam ære corripuit,
Capiti uero ingenti galeam fabrefactam imposuit,
Variegatam, ferream, temporibus adaptatam,
Quæ tutum reddebat caput Herculis diuini.
At manibus clypeū accepit, uariū totum, quē nemo quisq̃
Neq; perrupit iaciendo, neq; comminuit, mirum uisu.
Nam totus quidem circumquaq; gypso, candidoq́; ebore,
Et electro lucidus erat, auroq́; fulgido
Splendens, cæruleis plicis fulgorem intersecantibus.
In medio aūt, draconis erat terror, haudquaquā effabilis,
Retro, oculis igne lucentibus, tuens.
Cuius & dentibus quidem repletū erat os candicantibus,
Sæuis, inaccessis. supra terribilem autem frontem (num,
Sæua cōtentionis dea uolitabat, accendens pugnas homi-
Infelix, quæ & mentem eximebat & præcordia uiris,
Quicunq; bellum aduersus Iouis filium gererent.
Quorū et animæ quidem sub terram eunt, ad Orcū intrò,
Ipsorum: ossa autem ipsis, pelle circum putrefacta,
Sirio sub torrido in nigra putrescunt terra.
In eo autem & persecutio, & inclinatio fictæ erant.
In eo tumultus, cædesq́;, et homicidiū, huc illuc ferebātur.
In eo Eris quoq;, et motus furebat. in eo perniciosa parca,
Viuum alium tenens, recens uulneratū: aliū aūt illæsum,
Alium mortuum per pugnam trahebat pedibus. (rum,
Vestē aūt habebat circū humeros cruentā sanguine uiro-
Sæuum uidens, clamoribusq́; ingrauescens. (fabilium.
In eo aūt & serpentū capita sæuorū erāt, haudquaquā ef-
Duodecim, quæ pterre faciebāt sup terrā genera hominū,
Qui-

Quicunq; bellum contra Iouis filiũ mouerent. (pugnabat
Quorũ et dentiũ quidẽ crepitus edebatur, quoties (opera.
Amphitryoniades. Hæc aũt distincta mutuo erãt, mirãda
Porro ueluti pũcta quædã apparebãt uidẽda sæuis draco-
Cærulea per terga, denigrataq; erãt illis maxillæ. (nibus,
In eo aũt & suũ greges agrestium erant, atq; leonum,
Mutuo sese aspicientium, irascentiũq;, & festinantium,
Quorũ etiam turmatim ordines incedebãt. neq; uero hi,
Neq; illi alteros timebãt. horrebãt attamen colla amborũ.
Iam enim ipsis instabat magnus leo, circum autem apri
Duo, spoliati animas, deorsumq; ipsis niger
Cruor destillabat in terrã. ipsi aũt ceruicibus deiectis
Iacebant mortui sub terribilibus leonibus. (dum
At illi magis etiã excitabãtur, et incendebãtur ad pugnam
Vtriq;, agrestesq; sues, trucesq; leones.
In eo autem erat & pugna Lapitharum bellatorum,
Cæneum circa regem, Dryantemq;, Pirithoumq;,
Hopleumq;, Hexadiumq;, Phalerumq;, Prolochumq;,
Mopsumq; Ampycidem, Titaresium, nodum Martis:
Theseumq; Aegîdem, similem immortalibus:
Argentei, aurea circum corpus arma habentes.
Centauri aũt ex altera parte contra hos congregabantur,
Circa magnum Petræum atq; Asbolum augurem,
Arctumq;, Hureumq;, nigrumq; pilis Mimantem,
Et duos Peucîdas, Perimedem, Dryalumq;,
Argentei, aureas abietes in manibus habentes.
Atq; impetu pariter facto, perinde ac si uiui essent,
Lanceis atq; abietibus cominus certabant.

Inter hæc autem Martis terribilis alipedes stabant equi
Aurei, & ibidem ipse quoq; spoliator perniciosus Mars,
Mucronem in manibus habens, milites exhortans,
Sanguine cruentus, perinde atq; uiuos spolians,
Currui insistens. iuxtà autem Pauorq; Metusq;
Stabant, gestientes bellum subire uirorum.
Ibidem autem & Iouis filia, prædatrix Tritogenia,
Ei similis, quasi quæ pugnam uellet armare,
Hastam habens in manibus, aureamq; galeam,
Aegideq; circũ humeros. gradiebatur aũt in præliũ sæuũ.
At erat in eo clypeo & immortaliũ chorus in cuius medio
Desiderabile quiddã personabat Iouis & Latonæ filius,
Aurea cithara. deorũ aũt sedes, purus olymp. (erat posita,
In quo et forũ, circũ aũt opulẽtia infinita, quasi in corona
Immortalium in certamine. Deæ autem incipiebãt cantũ,
Musæ Pierides, canorum quiddam canentibus similes.
In eo autem & portus appulsu facilis, indomiti maris,
Rotundus, factus erat liquido è stanno,
Inundanti similis. multi uero per medium ipsius
Delphines hac atq; illac ferebantur, piscibus inhiantes,
Natantibus similes. Duo autem sursum efflantes
Argentei delphines, depascebant mutos pisces.
Sub his ærei trepidabant pisces. sed in ripis
Sedebat uir piscator obseruans. habebat autem manibus
Piscium rete, proijcienti similis. (seus,
In eo aũt erat et pulchricomæ Danaës filius eques Per-
Neq; quidẽ cõtingens clypeũ, neq; lõge separatus ab illo.
Miraculum magnũ dictu, quoniã nusquam insistebat illi.

Itaenim ipsum manibus fecerat inclytus Vulcanus,
Aureũ.circũ pedes aũt habebat alata talaria. (spẽsus erat
Ex humeris aũt circa ipsũ uagina inclusus nigra gladius sus
Aereus,de loro.ipse autem uelut cogitatio uolabat.
Totum autem tergum eius tenebat caput sæui monstri
Gorgonis. circum ipsum aũt pera ferebatur, mirum uisu,
Argentea,fimbriæq; dependebant lucidæ
Aureæ.sæua autem circum tempora regis
Posita erat Orci galea, noctis caliginem grauem habens.
Ipse autem properanti & formidanti similis
Perseus Danaides extendebatur.post ipsum uero
Gorgones inaccessæ,& ineffabiles ruebant,
Cupientes ipsum apprehendere. in uiridi autem adamãte
Euntibus ipsis resonabat clypeus magno strepitu.
Acutum & tinnulum quippiam. in zonis autem dracones
Duo suspensi erant,attollentes capita.
Lambebant aũt & illa,iraq; infrendebant dentes,
Crudele tuentes.supra sæua autem capita
Gorgonum agitabatur magnus terror.ac supra ipsas
Viri pugnabant, bellica arma habentes.
Hi quidem pro sua ciuitate,suisq; parentibus,
Pestem depellentes.illi autem depopulari studentes.
Ac multi quidem iacebãt,plures aũt etiam pugnã tenentes
Dimicabant. mulieres autem à bene constructis turribus
Aereum,acutum clamabant,lacerabanturq; genas,
Viuis similes,opera inclyti Vulcani.
Viri aũt qui seniores erant, & senectutẽ apprehenderãt
Conferti extra portas ibant,sursumq; dijs

Manus tenebant beatis, pro suis liberis
Metuentes. illi aũt cõtrà pugnã conferebãt. post ipsos aũt
Porcæ nigræ, candidis crepantes dentibus,
Toruæ, terribilesq́; cruentæq́;, inaccessæq́;, (bant
Certamẽ habebant, de ijs qui cadebant. omnes enim cupie-
Cruorem nigrum bibere. Et quẽ primum forte ceperant,
Ei inijciebant ungues magnos, animaq́; ad Orcũ abibat,
Tartarũ in frigidũ. illæ aũt præcordia postq̃ exatiaßent
Sanguine hominis, ipsum quidem abijciebant post tergũ.
Retro aũt in tumulum & stragem festinabant iterum ire.
Clotho & Lachesis ipsis astabant, atq; paulo minor
Atropos: neq; enim erat magna dea: sed tamen
Alijs quidem præstantiorq́; erat, & æuo grandißima.
Omnes autem circa unũ uirũ pugnã acerbam instituerãt.
Sæuoq́; modo seipsas mutuò aspiciebãt, oculis succẽsentes.
Inter se autem ungues manusq́; audaces exæquabant.
Iuxtà autem & Caligo stabat, perustæ similis, & grauis,
Pallida, aridaq́;, fame exhausta & compressa,
Craßipes: longiq́; ungues è manibus prominebant.
Huius quidẽ ex naribus mucus manabat, ex genis autem
Cruor destillabat in terrã, ipsa aũt terribiliter dẽtes strin-
Stabat, multusq́; puluis constrauerat ei humeros, (gens
Lachrymis humida. iuxtà aũt turrita ciuitas hominum.
Aureæ autem ipsam tenebant, superliminaribus adaptatæ
Septem portæ. hominesq́; in uoluptatibus & choreis
Oblectationem capiebant. Nam alij quidem agili in curru
Ducebant uiro uxorem, multusq́; hymenæus excitabatur.
Et procul ab ardentibus facibus fulgor resplendebat,

In

In manibus famulorum. Mulieres aũt uenustate florentes
Præibant, quas chori ludentes sequebantur.
Atq; hi quidem canoris tibijs emittebant cantum,
Et tenero ore, circumq; ipsos repercutiebatur sonus.
Illæ autem ad modulationem ducebãt chorum amabilem.
Inde rursum ex alia parte iuuenes comeßabãtur ad fistu
Alij quidem contrà ludentes saltatione & cantu, (*lam,*
Alij autem contrà ridentes. ante tibicinem autem singuli
Præcedebant, totamq; ciuitatem lætitiæ, choreæq;,
Voluptatesq; tenebant. Alij autem rursus extra ciuitatem
Tergis equorum conscensis currebant. aratores autem
Proscindebant terram bonam, ornateq; tunicas
Succinctas habebãt. Sed erat profunda seges, ubi alij quidẽ
Mucronibus acutis densa folia, (*metebant*
Grauida spicis, ueluti Cereris cibum.
Alij aũt in manipulos ligabãt, & implebãt areã. (*bentes.*
Rursum alij uindemiabant uineas, falces in manibus ha-
Alij aũt in calathis ferebant, à uindemiatoribus acceptos
Albos & nigros racemos, magnis ex uitibus,
Grauidis folijs, & argenteis capreolis.
Alij rursus in calathos portabant. iuxtaq; ipsos uitis
Argentea erat, inclyta opera prudentis Vulcani,
Agitata folijs, & argenteis perticis.
Inde quidem igitur ludunt ad tibicinem, unusquisq;
Oneratur uuis, quæ ipsæ nigræ erant. (*dimicabant*
Alij quidem calcabant in lacu, alij hauriebant, alij autem
Pugnis, & luctando. alij uero alipedes lepores uenabãtur,
Viri uenatores, & serratis dentibus canes duo ante ipsos,

Cupientes assequi, illi autem cupientes effugere.
Iuxta ipsos aũt et equites habebant laborẽ, proq́; præmijs
Certamen habebant & pugnam. bene iũctis aũt in currib.
Aurigæ stantes, immittebant ueloces equos,
Habenas laxantes. illi autem subsultantes uolabant, (bant.
Currus ferruminati, rotarũq́; modioli ualde ex eo resona-
Illi quidẽ igitur ꝑpetuũ habebãt laborẽ. neq; enim dũ ipsis
Victoria completa erat, sed indefinitũ habebãt certamen.
Ipsis aũt etiã propositus erat magnus tripos intra agonẽ,
Aureus, inclyta opera prudentis Vulcani. (similis.
Circũ extremam aũt oram manabat Oceanus, inundanti
Totũ autem continebat clypeum uariegatũ. per ipsum aũt
Cygni altiuolantes magnùm clangebant, qui illic multi
Natabant in summa aqua. iuxta aũt pisces mouebantur,
Mirum uisu etiam Ioui grauitonanti. cuius consilijs
Vulcanus fecit clypeum magnumq́; ualidumq́;,
Componens manibus, quem quidem Iouis fortis filius
Iactabat facile. equestrem autem aßilijt in currum
Similis fulguri patris Iouis, ægida tenentis,
Leuiter ingrediens. huic autem auriga fortis Iolaus,
Bigis insistens, regebat curuum currum.
Prope autem ipsis aduenit dea cæsijs oculis Minerua,
Atq; ipsos confirmans, uerbis uolucribus alloquebatur.
Saluete, Lyncei progenies longè nobilitati.
Nunc itaq; Iupiter robur uobis dat, is qui beatis imperat,
Cygnumq́; interficere, & inclyta arma eius despoliare.
Sed tibi aliud uerbũ dicã, multo præstantißime populorũ.
Postquam igitur Cygnum dulci æuo spoliaueris,

Illum

Illum quidem tum eodem loco relinque, & arma ipsius.
Ipse aût hominũ pestem Martem accedentem obseruans,
Vbi nudatum clypeo uariegato
Oculis uideris, ibi uulnera acuto ferro,
Retroq́; te recipe. quoniam tibi fas non est
Neq; equos capere, neq; inclyta arma illius.
Sic locuta, in currum ascendit diua dearum,
Victoriam immortalibus manibus & gloriam ferens
Certatim. Tunc igitur Ioui notus Iolaus,
Horrendùm equos increpuit. illi autem à comminatione
Leuiter ferebant celerem currum, festinantes campo.
Nam ipsis animum addiderat dea cæsijs oculis Minerua,
Aegide concussa. ingemiscebat autem circumquaq; tellus.
Illi autem pariter procedebant, similes igni, siue procellæ,
Cygnus equûm domitor, & Mars insatiabilis clamore.
Horum equi deinde obuiam sibi mutuo facti,
Acutum hinniuere, circaq́; ipsos reuerberabatur sonus.
Atq; hunc prior alloquebatur uis Herculea.
Cygne ignaue, cur contra nos tenetis ueloces equos,
Viros, qui laboris & ærumnæ experti sumus.
At diuersum tene currum bene politum, atq; è uia
Cede cedendo. Trachinem enim tendo
Ad Ceycem regem. nam ille potestate pariter & pudorẽ
Trachini antistat. Tu uero satis admodum scis etiam ipse.
Eius enim cõnubio tenes filiã Themistonoen, nigris oculis
O ignaue. non enim tibi neq; Mars mortis exitiũ (præditã.
Prohibuerit, si nos inter nos cõgrediamur bellando. (cisse
Siquidẽ tibi dico, illũ iã antè quoq; aliquoties periculũ fe-

Ha-

Hastæ nostræ, quando pro Pylo arenoso
Aduersus stetit mihi, pugnandi insatiabilitate furens.
Ter siquidem mea hasta percussus, sustinuit se terra,
Vulneratus clypeo: quartò autem transadegi femur eius,
Totis animis festinãs, magnũq; illius clypeum perforaui.
Pronus aũt in puluerib. humi prostratus cecidit, hastæ im-
Vbi etiam ignominia affectus inter immortales fuit (petu.
Manibus à nostris, relictis spolijs cruentis.
Sic dixit. at Cygnus bellicosus haudquaquam curabat
Huic obtemperans, retinere trahentes currum equos.
Ac tũc à bene cõpactis bigis desilierunt celeriter in terrã,
Et Iouis filius magni, & Enyalij regis.
Aurigæ autem propius egerunt pulchricomos equos.
Illis aũt irruentibus, sonitu pedũ concitata est lata terra.
Vt autem ab alto uertice montis magni
Rupes desiliunt, aliæ super alias cadentes:
Multæq; quercus, multæ item piceæ,
Alniq; totis radicibus refringuntur ab ipsis
Facile delabentibus, donec in campum perueniant.
Ita & illi in se mutuo cadebant cum magno clangore.
Tota autem Myrmidonum ciuitas, celebrisq; Iolcus,
Arneq;, & Helicæ, & Anthea herbosa, (clamore
Præ uoce utriusq; sonitũ magnum dedere. illi autem cum
Mirãdo cõgreßi sunt. magnũ aũt intonuit et cõsiliarius Iu
Et à cœlo guttas demisit sanguinolentas, (piter,
Signum id ponens belli, suo multum confidenti filio.
Qualis autem in uallibus montis acerbus aspectu (dum,
Aper, dẽtes habẽs prominentes, fertur impetu ad pugnan-

Cum uiris uenatoribus, acuitq́; candidum dentem
Per obliquũ actus. ſpuma aũt circa ora ipſi uelut ningenti
Deſtillat. oculiq́; ipſi, igni ſplendenti ſimiles ſunt,
Rectis autem in uertice horret ſetis, circaq́; collum:
Tali ſimilis Iouis filius ab equeſtri deſilijt curru.
Quando autem uiridi nigricans alis ſonoroſa cicada
Ramo inſidens, æſtatem hominibus canendo
Incipit, cuius & potus & cibus fœmineus ros eſt,
Atq; per totũ diem, & mane ſub auroram fundit uocem,
Aeſtu in grauiſſimo, quando & corpus Sirius exiccat,
Quando item & milio circum ariſtæ naſcuntur,
Quod æſtate ſeminant, quando uuæ adhuc immaturæ colorem uariare incipiunt, (laborem:
Qualia Bacchus dare ſolet hominibus in lætitiã ſimul &
Eo tempore pugnabãt. multus aũt tumultus excitabatur.
Vt autem leones duo, pro occiſa cerua
Sibi mutuo ſuccenſentes, in ſeipſos impetum faciunt,
Sæuusq́; inter ipſos rugitus, ſtrepitusq́; exoritur dentium:
Atq; ut uultures incuruis unguibus repandi roſtri
Rupe in excelſa, magno clangore dimicant,
Capræ montiuagæ gratia, aut feræ ceruæ
Pinguis, quam interfecit iaculando iuuenis uir,
Sagitta è neruo emiſſa: ipſe autem uagatur alio loco
Regionis ignarus exiſtẽs. at illi celeriter animaduerterũt,
Certatimq́; pro ea pugnam acerbam inſtituerunt:
Sic & hi duo cum clamore contra ſe mutuo irruerunt.
Ibi igitur Cygnus quidem potentis Iouis filium
Occidere meditans, clypeo æream haſtam adegit,

Neq; tamen perrupit æs. defendebant enim dona Dei.
Contra autem Amphitryoniades, uis Herculea,
Inter galeam & clypeum, hasta longa
Ceruicem nudatam, celeriter infra mentum (lares
Trāsadegit ualide, ambosq́; detōdit neruos col- (rat uiri.
Hominū interfectrix fraxinus. magnū enim robur incide-
Prostratus autem est, perinde ac si quando quercus aliqua prosternitur, aut quando rupes
Excelsa, icta Iouis fumanti fulmine. (uariegata ære.
Sic ille prostratus est. circum ipsum aūt resonabant arma
Atq; hunc quidem ibi reliquit Iouis ærumnosus filius.
Ipse aūt occisorem hominū Martem accedentē obseruās,
Sæuùm uidens oculis, leonis instar, qui corpus aliquod forte nactus est,
Quiq́; admodum accurate pelle ualidis unguibus
Dissecta, quàm celerrime dulcem animum abstulit:
Alacriter autem cæcum expletur cor,
Ac cæsijs intuens oculis sæuū quiddā, costasq́; et humeros
Cauda flagellās, pedibus fodit. neq; quisq̄ ipsum (lacessere.
Sustinet ex aduerso aspiciēs, propius accedere, aut pugna
Talibus igitur & Amphitryoniades insatiabilis clamore
Contra Martem stetit, in præcordijs audaciam augens
Certatim. Ille autem propè uenit affecto corde.
Vtriq; autem cum clamore alter alterum inuaserunt.
Vt autem, quando à magno rupes cacumine præcipitans,
Et in longum delata saltu, uoluitur, fragor
Venit subito ingens, collis autem ipsi obuius respondet
Altus, ad quem cursu defertur, ubi ipsam retinet:

Cum

Cũ tãto itidẽ fremitu, curruũ grauator, perniciosus Mars,
Vociferãs irruit. ille aũt magno animo ueniẽtẽ excepit.
Porro Minerua filia Iouis, ægida tenentis,
Ex aduerso uenit Marti, tenebrosam habens ægidem.
Sæua aũt toruè intuens, uerbis uolucribus allocuta est:
Mars inhibe animos ingentes, & manus inuictas.
Neq; enim tibi fas est inclyta arma auferre,
Hercule occiso, Iouis magnanimo filio.
Sed age, desiste à pugna, neq; aduersus steteris mihi.
Sic ait. sed non persuasit Martis magnanimi animo.
Sed magno fremitu, flammæ similia arma uibrans,
Celeriter inuasit, uim Herculeam
Occidere festinans. & coniecit æratam hastam,
Acriter ob suum filium irascens mortuum,
In clypeum magnum. At procul cæsia Minerua
Hastæ impetũ auertit, manu deflectens diuersum à curru.
Acerbus aũt dolor Martẽ cœpit, manuq; uibrato gladio a-
Irruit cõtra Herculẽ magnanimũ. at illi accedenti, (cuto
Amphitryoniades, sæuo insatiabilis clamore,
Femur, nudatum clypeo uariegato,
Vulnerauit ualide, magnumq; perforauit clypeum
Hasta diuidens. in terra autem prostrauit media Martem.
At Pauor & Metus, agilem currum, & equos
Adegerunt celeriter propius, & à terra habente latas uias
In currum posuerunt uariegatum, atq; inde celeriter
Equos flagellis impulerunt, ueneruntq; in altum olympũ.
Filius autem Alcumenæ, & gloriosus Iolaus,
Cygno despoliato, armis, ab humeris, pulchris detractis,

Reuerte-

Reuertebantur. moxq́; exinde ad ciuitatem Trachiniam *uenerunt,*
Equis uelocibus. At cæsijs oculis Minerua
Peruenit in olympum magnum, & domus patris.
Cygnũ autem contrà Ceyx sepeliuit, & populus infinitus,
Qui prope ciuitatem habitabant inclyti regis,
Anthen, Myrmidonumq́; ciuitatem, celebremq́; Iolcum,
Arnenq́; & Helicen. *multus autẽ congregabatur populus,*
Honorantes Ceycem, charum beatis dijs. (Anaurus,
Sed illius sepulchrum, & monumentũ obscurum reddidit
Imbre hyemali exundans. ita enim ipsum Apollo
Latonæ filius iußit, propterea quod inclytas hecatombas
Quicunq; Delphos *portaret, eum ille ui despoliabat, ex insidijs adortus.*

FINIS CLYPEI.

HESIODI ASCRAEI THEOGONIA, BONINO Mombritio patritio Mediolanensi interprete.

INCIPIAM *à Musis, Heliconis, carmen, alumnis:*
Quæ iuga sacra colunt montis, spaciosaq́; terga: (tem,
Nũc fontem solitæ circũ saltare nigran-
Nunc Iouiam choreis ambire procacibus aram,

Et

Et uel Termeſſi, uel fluctibus Hippocrenes,
Vel formoſa tuis Holmi *diuine ſub undis*
Membra lauant: ſummas Helicon *quà uerberat auras,*
Mobilibus per ſtagna choris, dulciq; corona
Exultant, pedibusq́; ruunt hinc inde decoris.
Denſior has operit liquidis è fontibus aër.
Nocte meant, pulchra nec eunt ſine uoce canentes
Aetherumq́; Iouem, *cultæ & Iunonis in Argo*
Numina. congeſto ſoleis hæc utitur auro.
Additur his Pallas, *magnus cum* Pallade Phœbus,
Et quæ noctiuagis gaudet Diana *ſagittis.*
Teq; canunt Neptune *pater, qui numine terram*
Sæpe moues: magnamq́; Themin, *pulchramq́;* Dionem:
Quámq; Venus *nigra nimium formoſa pupilla,*
Quámq; ſit auratis Hebe *ſpectata coronis.*
Nocturnis memorant Lunam Solemq́; *diurnis*
Ignibus, Oceanumq́; *ſenem,* Terramq́; *parentem.*
His ſubit Iapetus, *nigra* Nox, Latonaq́; *mater,*
Quæq; diem crocea deſert Aurora *quadriga.*
Te neq; prætereunt grauior Saturne, *nec ullum*
Quem genus à cœtu ſcierint duxiſſe deorum.
Hæ prius Heſiodo, *tenues dum paſceret agnas,*
Monte ſacro, pulchram dederant ad carmina uocem:
Meq; iſtis primum compellauere ſuſurris:
Paſtores, ſtudio quibus eſt ſylueſtris auena,
Duntaxat uentres, & carpi crimine digni:
Scimus falſa loqui, non pauca ſimillima ueris:
Scimus uera loqui, fari cum uera uelimus.

Sic doctæ magni Musæ Iouis inclyta proles.
Tum sceptrum legere ex lauro, ramumq́; dederunt:
Diuinamq́; ambas uocem fudere per aures:
Vt iam quæ fuerint, & scire futura ualerem.
Ergo beatorum genus est dixere deorum:
Seq́; ipsas primum canerem, tum si qua placerent.
Sed quid cum syluis agimus, uel (talia) petris?
Principium à Musis igitur deducimus. illæ
Laude animum patris exhilarant: plerumq; canentes,
Quæ sint, quæ fuerint, & quæ uentura trahantur.
Vox concors atq; indefessa canentibus illis.
Adde, quod aula patris solet arridere dearum
Carminibus: resonat domus alta niualis Olympi,
Cœlicolûm domus. immortali uoce sorores
Diuorum genus extollunt, laudantq́; canendo.
Principio quos terra dedit, cœlumq; rotundum,
Et diuûm quicunq; genus deduxit ab illis.
Deinde Iouem memorant, hominumq́; deûmq́; parentem.
Principium finisq; sui fit carminis ille:
Sit quia maior dijs, & præstantißimus horum.
Quid quod & humanum genus, ipsorumq; Gigantum
Dum memorant, mentem cogunt gaudere paternam,
Musæ olympiades compti Iouis ægide natæ,
Mnemosynæ soboles, obliuio certa malorum,
Curarumq́; quies. sacris has mater in oris
Pieriæ, magno peperit commixta Tonanti.
Mater Eleutheris præerat: cui Iupiter, ullo
Haud diuûm præsente, nouem sub noctibus hæsit.

At

At postquam multas annus fuit actus in horas,
Et sua cœperunt afferre pericula menses,
Ecce nouem ad numerum nocturni pignora furti
Vno Mnemosyne peperit pulcherrima nixu,
Læta puellari fœtu. nam carmina Musæ
Semper agunt, uacuamq́; gerunt formidine mentem:
Mentem, quæ niueo multum non distat Olympo.
Sunt illis pulchræq́; domus, populiq́; beati.
Quas pariter Charites, Desideriumq́; frequentant.
Voce sonant læta, labijs modulantur amœnis,
Cœlicolûm legesq́; sacras, moresq́; canendo.
Forte hilares cœlum formosa uoce petebant:
Immortale canunt, concentu terra renidet.
Adde pedum dulces strepitus. ibatur ad ipsum
Nanq; Iouem. summis deus is dat iura colonis:
Ius habet & sæui tonitrus, & fulminis ille,
Vi patrem superans Saturnum: singula diuos
Inter agens, æquè meritos discernit honores.
Talia cœlesti cantabant arce sorores:
Clioq́; Euterpeq́; iuuans, & docta Thalia,
Melpomene, lætis & Tersichorea choreis:
His subeunt Erato, memoriq́; Polymnia mente.
Addimus Vranien, & quæ manet ultima: quanquam
Calliope cunctas supereminet unica Musas.
Hæc claros sequitur reges, quibus extat honori
Cætera Musarum concordi lege caterua:
Ora solet regum dulci suffundere rore.
Quo fit, ut à linguis illorum dulcia late

Verba fluant, præstantq; fauis collata saporis.
Hunc unum aspiciunt populi, quem munere donat
Calliope: seu fas dubium, seu iudicet æquum.
Quin solet oblatas uerbo requiescere lites.
Hunc igitur uoco prudentem: quod adesse bonorum
Sæpe rei, tuto solet & punire nocentem.
Mollibus affatur uerbis, dulciq; lepore
Vtitur, atq; suo facile impetrat omnia nutu.
Vtq; deo, stat honos illi, dum permeat urbem,
Mellitusq; pudor: micat inter deniq; cœtus.
Qualia sunt, homini dare quæ nouere camœnæ?
Vos ô cantores, & qui citharœdus haberis,
Munera Musarum in terris, & Apollinis estis.
Ab Ioue sunt uates. felix, quem deniq; Musæ
Obseruant: huius dulcis fauus exit ab ore.
Præterea si quem luctus, lachrymæq; frequentes
Possideant, animamq; urant mœroribus intus,
Dentq; illi Musæ numeros, artemq; canendi,
Præteritos ueterum late qua promat honores,
Cœlicolasq;: mali meminit non ille prioris,
Quod tulerat: tantum auxilio sunt dona dearum.
Ab Ioue saluete natæ, date carmen amœnum:
Diuorum cantate genus, qui sæcula uiuunt:
Quos genuit Tellus, & multo lumine Cœlum,
Et nigra Nox, salsis & quos Mare pauit in undis.
Dicite quo diui fuerint, quo munere terra,
Quo mare, perfectis quo condita flumina ripis,
Astraq; cum radijs, & latus desuper orbis:

Quiq́; ex his diui fuerint, rerumq́; datores.
Quis diuis & opes, & quis diuisit honores,
Vnde uel his olim sublimis cesßit Olympus.
Dum licet, ista mihi cœli narrate colonæ,
Et mundo quæcunq́; prius sint edita rerum.
Principio confusa Chaos, sine imagine, moles
Extitit, hinc uacuis Tellus apparuit aruis.
Nam prius ipsorum pauimentum facta deorum est,
Quondam qui cœlo sedes habuere supremo.
Tartara dehinc unà sunt uisa dehiscere Terra.
Et mox pulcher Amor surgit, mediusq́; deorum
Cernitur: hic illos forma supereminet omnes.
Membra deus latè soluit diuûmq́; uirûmq́;:
Consilium, atq́; ipsam domitat sub pectore mentem.
Deq́; Chao, liuens Erebus, Noxq́; atra resultant.
Aethera Nox, ipsumq́; Diem mißisse putàtur:
Quos Erebo coniunx peperit lasciua marito.
Tum quoq́; sidereum Tellus grauis edidit orbem,
Par sibi præ cunctis Cœlum quo tegmen haberet,
Magnorum & fieret pauimentum sola deorum.
Hinc montes, gratasq́; tulit conuallibus imis
Radices: Nymphæ sedes ubi sæpe tenetis.
Quid mare non domitum memorem, sæuumq́; procellis,
Aspersumq́; metu? stetit hoc quoq́; pignore Tellus.
Nec mora, concubuit Cœlo: bis sena repente
Stirps oritur. tumidis magnus prius emicat undis
Oceanus, subit Iapetus: nec defuit ingens
Cœus, cumq́; ipso satus est Hyperione Creon:

Nataq́; Mnemoſyne, Themis, & Rhea, pulchraq́; Tethys,
Quiq́; micas ſerto Phœbe ſpectabilis aureo:
Ortaq́; Thea grauis. demum Saturnus: is arma
Conſiliumq́; gerit tacito ſub pectore uafrum.
Omnibus hic grauior natis: tenerumq́; parentem
Carpit, & hunc multa ſolet incuſare querela.
Addidit his animo Cyclopas Terra ſuperbo,
Cum Bronte Aſteropen, nec uiuidus abfuit Arges.
Hi fulmen cudere Ioui, tonitrumq́; dedere:
Cætera ſunt diuis ſimiles. micat unus in ipſa
Fronte oculus, curuusq́; aurem ſedet inter utranq́;.
Id Cyclops, quod eis ſtat pro cognomine, monſtrat.
Nomine req́; putes notos. fuit horrida uiſus
Effigies, & erat monſtroſi luminis inſtar:
Omnis ab aßiduo uis eſt infracta labore.
Verum alios Tellus Cœlumq́; creauit alumnos:
Tres ij ſunt numero, multo ſtat nomine fama.
Cum Gyge Briareum numerant, Cottumq́;, ſuperba
Pignora: Titanas his Iuppiter uſus in hoſtes.
Quinquaginta comas quiuis, centumq́; lacertos
Geſtat inacceſſos: audet contingere nemo.
Vis ingens, magni quam corporis æquat imago.
Hi ſunt quos Cœlum, materq́; atq́; illius uxor,
Terra, ſatos genuere, malis grauioribus omnes
Vicerunt, nitidumq́; infeſtauere parentem
Principio. uerum ſerie naſcentibus illis
Sub Styge damnatos, imæq́; uoragine terræ
Occuluit. Cœlum patrem mala tanta iuuabant.

Ipsa graues dederat gemitus sub pectore Terra,
Atq; dolos animo nimium concepit iniquos.
Tum niueum fabricans adamanta, sagacior arma
Molitur, curuamq́; uocat cognomine falcem.
Iamq́; sui coram steterant ex ordine nati,
Talia cum irato tandem sermone profatur:
Pignora, si matris miseræ, sæuiq́; parentis,
Si mea sint animo, dulcissima pignora, uobis
Verba, pater pœnas operis dabit ante patrati.
Scilicet inuentor primus fuit ille malorum.
Talia dum loquitur, natos tremor incutit omnes.
Nil uerbi: labijs cohibent nam uerba sub imis.
Haud mora, Saturnus grauior, fidensq́; iuuenta,
Surgit, & hac coram compellat uoce parentem:
Hoc opus, ô mater, manibus peragetur ab istis.
Polliceor: neq; enim me iam patris ulla tenebit
Cura, quod inuentor primus fuit ille malorum.
Dixerat. ipsa animo retinet uix gaudia mater,
Remq́; hanc non ulli credit. sedet ergo, tacetq́;.
Quid moror? infandam Saturno tradidit harpem,
Instruxitq́; dolis. Cœlum dehinc attulit umbram
Noctis, ut ingratos peteret cum coniuge somnos.
Iamq́; procax auidis nimium distenditur ulnis:
Insidijs puer excedit, gladioq́; timendus
Sæuit, & in coleos uibrauit tæla paternos:
Tergaq́; post (neq; enim frustra) proiecerat illos.
Nanq; quot exierant fœcundo sanguine guttæ,

Terra tot ebibit:hinc longus sibi uertitur annus,
Et mox Tartareæ coràm cernuntur Erinnes,
Horrificisq́; graues sonuere Gigantes in armis.
Hinc & quas Melias uocitant, fit origo deabus.
Ast ubi cæsa patris adamante uirilia Cœli,
Aequoreasq́; ea Saturnus proiecit in undas,
Iamq́; diu frustra pelago sunt uisa natare,
Candentes circum spumæ, quibus inclyta tandem
Virgo oritur, primumq́; sacris natat orta Cytheris.
Fluctibus argutam petit hinc Venus aurea Cypron.
Plurimus oris honos illi, facieq́; uerenda
Ambulat, & teneris uestigia sumit ab herbis.
Hanc homines, narioq́; uocant cognomine diui.
Nunc Aphrodite, nunc ea dicitur Aphrogenia:
Quod prius à spumis illi creatur origo.
Quod sata sit Cypri, dea Cyprogenia uocatur.
Hanc quoq; sæpe leges Cythoream: causa putatur
Illa, quòd admotis prius appulit orta Cytheris.
Sunt & qui diuam meritò Philomedea dicant,
Quòd dea testiculis quondam sit nata marinis.
Sæpe Iocus matri comes it, cæcusq́; Cupido.
Illa deos coram, Maiestatemq́; salutat:
Is fuit in primis honor illi. deniq; sortem
Dicitur hæc hominum medio sortita, deûmq́;.
Virgineos ea sermones, risusq́;, dolosq́;,
Fert & amicitiam, nec delectatio longe
Cernitur: aßiduos apud hanc dulcedinis usus
Inuenies, & nec sine mansuetudine uiuit.

At

At sua Titanas Cœlum cognomine dixit,
Pignora, pignoribus crebro dum litigat ipsis,
Quicquid agant: uocat intentos ad pessima semper,
Crimine pro tanto pœnam sibi iure daturos.
Nox quoq; mox Sortem peperit, Parcamq; nigrantem,
Et Mortem: nec uos partu puto proba reliquit.
Nec mora, cum Somnis Insomnia parturit: atq;
Qui culpas hominum carpit, delictaq;, Momon.
Et quas Hesperidas uocitant, quibus aurea curæ
Mala per Oceani ripas, hortosq; fuerunt.
Et uos Fata, parens inuicto pectore semper,
Gignit, & æternas immitia numina Parcas:
Clothoq; & Lachesim, surdas & quæ gerit aures
Atropos. hæ bona sunt, & pessima tradere dictæ.
Errores hominum obseruant, culpasq; deorum:
Nec locus insidijs, quas hæ posuere, quiescit,
Donec in expositos pœnæ reus incidat uncos.
Filiaq; obscuræ fuit Indignatio Nocti.
Nulla uiris grauior pestis magis obfuit unquam.
Hinc & Amicitiam peperit, Fraudemq; latentem,
Atq; Senectutem. canis adit ista capillis.
Vltima pignoribus tumido Lis additur ore.
Filius huic Labor est, modicaq; Obliuio mente,
Debilibusq; Fames membris, uacuoq; palato.
Adde graues lachrymis & tristi corde Dolores,
Præliaq;, & Pugnas, & multo sanguine Cædes.
Quid quòd et hanc uocitant caram Mendacia matrem?
Ambages, multaq; grauis Victoria præda:

Læsioq́;,& ueris Infamia nota cachinis,
Plus alij geminæ sibi consueuere uicißim.
Quin & præfectum genuit iurantibus Horcum.
Officit is,falsæ cum sint periuria linguæ.
Nerea sincerum Pontus,uerboq́; seuerum,
Progenuit:natis senior solet ille uocari.
Grandæuum pleriq; uocant:quòd nullus in illo
Sit dolus,& culpa uitam non inficit ulla:
Quòd sit mansuetus, quòd fas,quòd iura sequatur.
Consilij quòd sit mitis,largitor & æqui.
Teq́; creat Thaumas Pontus,Phorcumq́; superbum.
Coniunx terra fuit.tulit hac quoq; coniuge natas
Ille duas.pulchra te Ceto fronte priorem:
Eurybien,cui mens adamantina facta,secundam.
Porrò coma laudata nimis pulcherrima Doris
(Edidit hanc pater Oceanus sub finibus orbis)
Virgo seni nupsit Nereî.torus,æquoris unda,
Gratus.in hoc Nymphæ natæ dicuntur aquosæ:
Eucrate,Thetis,& Proto,Spioq́;,Saoq́;,
Eudore,Glauceq́; procax,hilarisq́; Galene,
Doto,Dynamene,niueis Eunica lacertis,
Cymothoe,Thalie:quibus addimus Amphitritem.
Pasitheen,Meliten,formosoq́; ore Pherusan,
Protoq́;,& multos Erato quæ cepit amando:
Eulimenen posthac,& quam miramur Agauen,
Dorida,Nesæen:nec te Galatea reliquit,
Candidiorq́; comas,faciemq́; simillima lacti.
Protomedea subit,Panopeq́;,Acteaq́; uirgo:

Gigni-

Gignitur Hippothoe formosior, Hipponoëq́;:
Cymodoce, motas pelago quæ temperat undas,
Ventorumq́; ipsos facili premit ore tumores.
His Amphitriten, ulnas quæ rore madescit:
Gignit & Euagoren, & tutam Pontopoream.
Lysianassa subit: nec deerant, Laomedia,
Eione, Cymo, pulchraq́; Halimeda corona.
Nec te Glauconome, facili lætissima risu:
Nec te Liagore, nec te Pronœa tacemus:
Nomen & à multis quæ legibus accipit una,
Pollynomen peperit. subit has Euarna sorores.
Aspicias, nihil est quod iure reprehendere possis.
Aemula naturæ est studijs, & amabilis æquis:
Egregiam pariter Psamathen, diuamq́; Menippen,
Autonomen, Nesoq́; parit, iustamq́; Themisten.
Addidit Eupompen: & quæ gerit una parentis
Aeterni mentem, sociæ Nemertea dicunt.
Fallor? an hæ numero decies sunt quinq; sorores?
Oceano posthac præstanti corpore natam
Duxerat Electram Thaumas. his nascitur Iris,
Harpyiæq́; comis pulchræ, fœdæq́; rapina.
It prior Ocypete. post hanc infamis Aello:
Scilicet hæ uentis præstant, auibusq́; uolatu,
Tempore proq́; suo clamoribus aëra turbant.
At Cetonis atrox petijt connubia Phorcus.
Annuerat soror, & fratri commixta marito est.
Formosæ nascuntur anus, canæq́; capillos,
Comptaq́; Pephredo uestes, & tristis Enyo,

Gorgo-

Gorgones adduntur. qua soles Hesperus abdit,
Oceanum propter campos habuere feraces.
Dulcibus Hesperides sunt illic uocibus usæ:
Euryale, Sthennoq́; potens, multisq́; Medusa
Nota malis: mortem sola est hæc passa sororum.
Ius alijs nec mors, nec curua senecta duabus.
* Dixit ad uxorem maius Neptunne Medusam:
Pro thalamo stat aquosus ager, pro candida lecto
Stat rosa, stant uiolæ, cuncti stant deniq; flores.
Illius at postquam Perseus caput abstulit, idq́;
Victorem miseræ potuit fecisse puellæ,
Horrendus Chrysaor, subitis & Pegasus alis,
Exiliunt. equus Oceani sub fontibus ortus
Dicitur: est quoniam fons dictus ab helline Pege.
Alter ab aurato, manibus quem fulminat, ense,
Fit Chrypsaor: sonat ensis Aor, sonat & Chrysos aurum
Pegasus astriferum tandem petit aliger orbem,
Incola, perq́; deos & magni tecta Tonantis
Attulerat tonitrumq́; Ioui, fulgurq́; coruscum.
Eddidit at Chrysaor sibi Geryonea trifaucem.
Ante suas illum uis Herculaeia iuuencas
Perdidit, atq; animam claua deponere iussit.
Senserat ereptum infœlix Erythea tyrannum,
Ditariq́; sua doluit Tiryntha rapina.
Cæsus & Eurytion, stabulis atq; Orthus opacis.
Deq́; illa est ingens atq; insuperabile monstrum
Progenitum, nulliq́; deûm nulliq́; uirorum
Par erat, aspectu grauius: cui nomen Echidnæ.

Pars prior egregiam forma præstante puellam,
Vltima terribilem sæuumq́; professa draconem est.
Cruda nimis spelæa colit, uarioq́; colore
Cernitur, atq; cauas habitat sæuißima petras.
Huic sedes olim à coelo terraq́; remotas
Concessere dei. iacet immortalis Echidna
Antra per, æternam solet & duxisse iuuentam.
Scilicet huic sæuum coijsse Typhaona dicunt,
Infandoq́; procax uento commixta puella est.
Hæc quoq; Geryonea uirum sibi duxit habendum.
Dum coëunt, infanda canem foetura priorem
Eddidit: Orthus is est. oritur sed acerbior alter,
Cerberus: horrendos aperit sæuosq́; latratus,
Quinquaginta quatit diris ululatibus ora.
Ferrea uox, acerq́; nimis stat, & absq; pudore.
Lernæam perperit posthac immanior Hydram:
Herculeus labor illa fuit, magniq́; decoris
Nomina. Iunonis contrà nihil obfuit ira.
Hanc ea nutrierat pestem. comes Herculis ibat
Ad noua uitales Iolaë pericula mortes.
Consilijs doctæ tandem ruit illa Mineruæ.
Hydra grauem uastamq́; nimis genuisse Chimæram
Dicitur: illa leues uelocior anteit auras,
Acribus aspirat flammis, multaq́; fauilla
Aestuat, & rapidos de naribus euomit ignes.
Huic caput est triplex monstro. pars prima leonem
Monstrat, habet medium serpens, stat fine chimæra.
Pegasus hanc magno rapuit sub consule tandem.

Bel-

Bellerophonteos quis non audiuerit ausus?
Heu Cadmi domus infoelix: connubia sanxit
Orthrus, amatrici genuit qui Spinga Chimæræ:
Heu monstrum crudele tibi. congressa marito
Est iterum ipsa Chimæra, Nemeæumq; leonem
Edidit: ô quantam pestem. dea scilicet illum
Nutrijt, inq; umbris impegit Iuno Nemæis.
Sanguine frondosa multo regnabat in aula.
Quid moror? Herculeæ fuit is quoq; gloria clauæ.
Rursus in amplexus Phorcum notissima Ceto
Excipit: hinc ingens multis & onustior armis
Fit serpens. latebrosa colit, cæcasq; cauernas,
Malaq; non ullo seruat uigil aurea somno.
Semina Cetonis cecini, Phorciq; superbi.
Fluminaq; Oceano peperisse puerpera Tethys
Dicitur: Eridanus altis hinc enatat undis,
Nilus, & Alpheus, pulchrisq; meatibus Ister.
Strymonaq; & Rhesum genuit, Misumq; Caycum,
Mæandrumq; uagis anfractibus, Heptaporumq;.
Nascitur & Rhodius, magnoq; superbus Eeta
Phasis, & aurata qui labitur Hermus arena,
Quiq; habet argento similes Acheloius undas.
Edidit & Nessum, pronoq; Haliacmona lapsu.
Graniconq; simul peperit, Phrygiumq; Simunta.
Additur Aesapus, nigro natat ille fluento.
Et qui tabificum purus non accipit amnem,
Penëus, socioq; negat cum gurgite tingi.
Sangarium Tethys, Ladonaq;, Partheniumq;,

Eue-

Euenum, Ardescumq́; parit, diuumq́; Scamandrum.
His cum formosas mater pulcherrima nymphas
Est enixa. uirûm genus hæ, stirpemq́;, puellæ:
Cum fluuijs sibi semper alunt, & Apolline rege:
Ab Ioue naturam nactæ dicuntur eandem.
Pithoq́;, Admetenq́; parens, & Prymnona Tethys
Edidit: Vraniæ specie subit æmula diuos.
Electren tulit, & Clymenen, Zeuxoq́;, Thoenq́;,
Te quoq; Callirhoe: leuior nec defuit Hippo.
Pasithoen, Asiemq́; parit, malisq́; Rhodeam
Leuibus: has Pluto sequitur formosa sorores.
Plexaure deinceps, Polydoraq́;, Melobosisq́;,
Atq; Galaxaure, facieq́; Petrea decora.
Metis, & Eurynome, flauis & Xantha capillis.
Addidit Europen, croceoq́; Telesthoa peplo:
Quas Ianira procax sequitur, pulchroq́; Diona
Pectore: cumq́; Tyche pulchram Cerceida uinxit.
Quid quod Eudore, niueis & Acasta lacertis,
Nascuntur. Perseis adest, & prompta Menestho.
Gignit & Idyiam: quibus Amphiro, Ocyroamq́;
Iunxit: Ianthæi nec gratia defuit oris.
At neq; præterijt Clytien, dulcem'ue Calypso:
Et Creseis adest, & cum Creseide Doris.
Vltima Styx oritur: cunctis Styx præstitit una.
Omnibus Oceanus senior, grandæuaq́; Tethys,
Auctores. patrio chorus hic excellit honore.
Dehinc alias pater Oceanus, uenerandaq́; coniunx
Ediderant: numero tribus extant millibus illæ,

Vesti-

Vestigántq; solum, preßisq; paludibus errant.
Totq; alia Oceano sunt edita flumina, terras
Quæq; rigant, & quæ Tethyn dixere parentem:
Omnibus his neq; enim poterit sua reddere quisquam
Nomina. quid quicunq; suo nascatur in orbe
Nouit, & ignotos alijs sibi nominat amnes.
Magnum præterea Solem, Lunamq; uagantem,
Thea, nimis caros peperit sub Hyperione natos.
Tertia fit soboles croceis Aurora quadrigis
Quæ micat, atq; diem cœlo terræq; ministrat.
Haud secus Eurybiæ peperit tria pignora Crio,
Maiorem Astræum natu, Pallanta minorem,
Vltima sortitur partus uestigia Perses.
Primus erat tamen ingenio, pinguiq; Minerua,
Inter mortales multo præstantior omnis.
Adde quod indomitos Eoa puerpera uentos
Mixta deo, nostrum diffuderat usq; per orbem,
Argesten, Boreamq; grauem: Notus additur illis,
Quiq; nouas Zephyrus flando leue parturit herbas:
Lucida dein tremulis produxit sidera flammis,
Quæ data sunt Cœlo pro lumine. fungitur illis,
Proq; caput merita solet insignire corona.
Tum demum multa Styx atra libidine mota est.
Nupserat, eq; uiro natos Pallante creauit.
Aemulus hinc oritur Zelus, Contentio fratri
Addita: formosis solet hæc incedere suris.
Et quæ sublimi Iouis assedere cathedræ,
Nomine dicta uiris Vis prima, Potentia dicta est
Al-

Altera: regali comes utraq; facta Tonanti.
His sine non callem, non ullam Iuppiter aulam,
Non urbes, summum non his sine permeat orbem.
Ab Ioue Styx gratis hoc impetrasse putatur,
Cœlicolas unà coram cum cogeret ille:
Indixitq; graues pugnas, preciumq́; laboris
Obtulit, auxilio Titanas si quis in hostes
Iret, & inuasum Iouis instauraret honorem.
Præmia nedum (inquit) quisquam fasces'ue priores,
Sub patre Saturno quibus est is functus abundè,
Non perdet: uerùm quem non genitoris habebant
Munera, fœcundis ego donem fascibus illum.
Consilio primum cari Styx mota parentis,
Duxit opem, & trepido cum natis affuit orbi.
Quid tantis igitur meritis par redderet ille,
Pensabat. tacitam subit hæc sententia mentem,
Per Styga cœlestes iurent, nec fallere quisquam
Audeat. at duo uos, Vis, atque Potentia, mecum
Viuite. sic fatus, diuis impertit honores
Omnibus. ipse sua regnat sublimis in aula.
Nubit amatori Phœbe pulcherrima Cœo:
E quibus exoritur pignus mirabile tædis.
Gratior in primis medio Latona deorum
Visa fuit, cœtuq́; uirûm nil dulcius illa.
Quæ etiam Asterien Persi genuere maritam.
Nascitur ex istis Hecate, præclara duobus
Muneribus, multoq́; palàm Iouis erat honore.
Namque ea ius terræ, superi sortitur & orbis:

Subq́; eius uastum cohibet ditione profundum:
Perq́; deûm superas graditur spectabilis ædes.
Hanc quoque mortales uotis uenerantur opimis.
Sacra deæ læti faciunt, Hecatenq́; uocantes
Quæ sit maiestas, eiusq́; potentia, monstrant.
Illa preces & uota libens assumit, & illis
Carpere fœcundas dat opes, & honoribus uti.
Ergo mortales inter, cœliq́; colonos,
Cunctorum decus & partem sortita bonorum est.
Ab Ioue uis illi non fit. quoscunque recepit,
Munera cum uobis olim diuisa darentur
Titanes, ni fallor, adhuc ea seruat honores.
Ne'ue quòd Asteriæ proles fuit unica tantum,
Concessos olim fasces depulsa reliquit.
Arbitrio micat illa potens: nimis utilis illa
Consilijs, & quem cœtu uult præficit omni.
Stant acies, strictoq́; micant densa agmina ferro:
Nemo tamen uictor, nisi cui fauet illa, recedit.
Regibus aßidet, atque illis dat regna tueri,
Iustitia. quòd si pugiles in agone frequentes
Emineant, multoq́; petant sudore coronam,
Hæc dabit ad nutum uires, palmamq́; uocata.
An memorem, quid equûm præstet domitoribus, atque
His qui cæruleum tumidis mare nauibus errant?
Illi sæpe preces Hecatæ, plerunque potenti
Neptunno fudere: colunt hæc numina nautæ.
Hac duce sæpe redit præda uenator opima.
Sæpe dolet longo cum illuserit illa labori.

Quid

Quid quòd Mercurio comes it, stabulisq; capellas,
Armentumq; ferax & oues augere putantur?
Ex modico multum, ex multo facit illa pusillum.
Sic ea, sit tantum proles licet una parenti,
Ingenti diuos inter tamen extat honore.
Iuppiter huic homines etiam concessit alendos,
Degere qui uitam possint, lucemq; tueri.
Scilicet his Hecate narratur honoribus usa.
At Rhea Saturno numero sex inclyta partu
Pignora contulerat, Vestam Cereremq; feracem,
His subit auratis Iuno pulcherrima plantis,
Et tu qui Stygias colis improbe Pluto paludes,
Quiq; maris geris imperium Neptunne profundi.
Addidit illa Iouem, diuûmq; hominumq; parentem,
Fulminibus terram crebro qui oppugnat acutis.
Horum crudelis pater unumquemque uorabat
Nascendo, patrium ne post quis obiret honorem.
Illi namque prius Cœlum Tellusq; parentes
Prædixere, suo quòd erat fatale domari
Pignore Saturnum: licet is fortissimus esset.
Hoc ideo metuens, sæuit nascentibus ore
Pignoribus. miseras mater dabat ægra querelas.
Propterea Rhea fulmineum paritura Tonantem,
Dicitur his caros tandem implorasse parentes:
Consilio miseræ precor en succurrite natæ.
Dicite, præsentem fœtum quò tuta locorum
Enitar, quæ pœna patris sit habenda furori:
Quòd partus uorat ille meos. mouere profusæ

Hæ Cœlum Terramq; preces, iustæq; querelæ.
Ergo Rheæ, quæ sint patriq; Iouiq; futura
Ostendunt, & quid sit eis fatale duobus.
Quid moror? hæc Lyctum Cretæ defertur opimam,
Armatum paritura Iouem. misere parentes:
Vt peperit natum, sibi Terra recepit alendum.
Nox erat, atque omni Cœlum tum luce carebat,
Cum Lyctum peteret nato Ioue mater: & illum,
Haud secura, cauo furtim contexit in antro.
Monte sub Idæo syluis latet ille profundis.
Iamq; auidus fauces aperit Saturnus, ut ipsum
Ore recens natum queat inglutire Tonantem.
Stabat forte silex: silicem Rhea cepit, & illam
Pro Ioue Saturno posuit festina uorandam.
Hanc miser inglutit Genitor, uentriq; recondit:
Ignarus, post terga Iouem pro caute manere,
Inuictum, mœstiq; nihil præ fronte gerentem:
Cui cito debebant sæui delicta parentis
Cedere, quem regno seruabant fata paterno.
Nec mora, formosa concreuit imagine natus.
Vis aderat, qualisq; decet præstantia regem.
Interea lapsum rursus Sol induit annum:
Saturnus, monitu cui iam frustrata parentis
Mens erat, atque dolis potuit succumbere nati,
Stare Iouem liquit natum: Terræq; procumbens
Ora quatit, quasso lapis ultimus exit ab ore.
Iupiter hunc capit, inq; sacra Pythone manere
Iusserat. illa cauo Parnaso mœnia quondam

Extule-

Extulerat: lapis in signum memorabile cessit,
Gentibus ut fieret res admiranda futuris.
Tum demum patruos à Cœli nexibus ultro
Soluit. agunt dignas tanto pro munere grates:
Atque Ioui tonitrum dederant, fulmenq; trisulcum,
Et fulgur. terram prius id defodit in altam
Iupiter. his fretus telis, toto imperat orbi.
Duxit at Iapetum Clymene formosa maritum:
Oceano genus hæc sibi cepit ab æquore Nympha.
Bis duo progenuit natos: Atlanta priorem
Edidit, elato fuit ore Menœtius alter.
Consilio sequitur uario curuoq; Prometheus,
Et quem non recta dicunt Epimethea mente.
Nam prior inuentis hominem læsisse putatur,
À Ioue plasmatam quòd abegerat ille puellam.
Fertur at aërio strauisse Menœtion igni
Iuppiter, & stygijs miserum damnasse sepulchris,
Quòd malus, atque animos tumefecerat ille superbos.
Maximus Hesperidum iuxta consederat Atlas.
Prædia, qua Oceano iungit confinia tellus:
Infractis humeris cœlum (mirabile uisu)
Sustinet, & nullo deflectit pondere collum.
Iuppiter hanc sortem dedit illi. porro Promethea
Funibus ingenti fertur strinxisse columnæ.
Fœcundo (an memorem?) quòd in epate sederit ales
Semper, & excretam nunquam satur accipit escam!
Namque dies quod ei absumit, nox sufficit ultro.
Vidit auem satus Alcmena, uisamq; peremit.

Inuito neque enim uolucrem Ioue perdidit. atqui
Plus solito pater Herculeæ conducere laudi
Censuit. & quanquam grauis ille Promethea triuit,
Quod sibi consilijs olim contendit iniquis:
Abstulit immissas studio tamen Herculis iras.
Iudicium diuis fuit & mortalibus olim
Meconæ: socium uenisse Promethea dicunt
Ante Iouem, fertur sectum posuisse iuuencum.
Fraude bouem secuit: carnes & uiscera, lectam
Is sibi constituit præpingui sumine partem:
Ventre bouis gracili preciosa cibaria texit,
Tergoreq; inclusit fœdo. mox alba secundo
Ossa loco dedit, & molli pinguedine sepsit.
Hæc hominum diuûmq; parens dum mente uideret:
Iapetionide, qui mentis acumine præstas,
Qua tibi fraude nimis partem lasciuè parasti?
Dixit: at è contrà leue subridendo Prometheus
(Nam neque fraudis erat cœptæ immemor) ista profatur:
Stant geminæ coram Pater optime maxime sortes:
Elige, si qua tuæ pars est gratissima menti.
Dixerat ista dolis. at Iuppiter omnia cernens,
Hæc nouit. neque enim latuit dolus improbus illum.
Quid faciat? mox ille uiris graue lumina torquens,
Plurima quæ possent animo librabat obesse.
Hinc adipem ille manu candentem sumit utraque,
Excutit exta furor, uultuq; impingitur ira,
Alba quòd exertis conspexit fraudibus ossa.
Quo fit, ut illa uiri sacras adolere per aras

Assueti,

Assueti, ueteris imitentur originis usum.
Tum demum iratus cœli cui numina parent,
Iapetionide, qui præstas omnibus (inquit)
Consilio, cœptas neque enim finis improbe fraudes.
Talia turbato mittebat Iuppiter ore.
Proinde doli memor, abdiderat mortalibus ignem.
Id satus Iapeto sensit, ferulaq; fauillas
Inijciens, tepidos terris clam detulit ignes.
Tanta Iouem medio sub pectore cura momordit:
Affecitq; graui neque enim mediocriter ira.
Pro raptis igitur flammis mortalibus ingens
Addidit ille malum. Vulcano namque pudicæ
Iußit ut è terra formaret plasma puellæ.
Iussa facit deus, ambiguo qui crure laborat.
Composit eam multo Pallas tum cæsia cultu:
Donauit zona, nec abest argentea uestis.
Ipsa manu dea palliolum, mirabile uisu,
Explicat. inq; humeros à fronte reflectit eburnos.
Fertur & hanc tenera quos ungue reuulsit ab herba
Floribus, aurataq; caput redemisse corona.
Lemnius hanc docta deus insigniuerat arte:
Inq; illa longosq; dies, multumq; laborem
Impendit: placuisse Ioui sic ille putatur:
Sculptilibus pinxit uarijs, & imagine multa.
Nam quæcunque mari, quæcunque animantia terris
Apparent, in ea uiuunt. micat indita late
Gratia: neu tantum pictas motare figuras
Membra, sed has ueris affirmes uocibus uti.

Vt pulchrum mox ille malum (uice nanque bonorum
Fecerat) hanc oculis hominum diuûmq; patêre
Exhibet: allatis ea deinde superbior ibat
Muneribus, largáq; nimis gaudere Mineruа.
Astantes stupor inuasit: mortalibus inde
Quod grauior fraus est & inexpugnabilis orta.
Fœmineum genus hinc ortum, sexusq; proterui
Progenies effecta, uiros quæ lædere nata est.
Hos puto qui rebus non consuluere, sed omni
Tempore cum satie libito sunt uentris abusi,
Quale fauis examen apum dulciq; liquore
Cernimus, infames haud raro pascere fucos.
Per thyma mane uolant, & picta per arua tepenti
Sole uagæ, cerasq; legunt & dulcia mella.
Prædo latet, curuoq; uorax sub uimine uiuit,
In suáq; abdit edax alienos exta labores.
Talis in humanis prius ab Ioue fœmina rebus
Est data, flagitijs hominem quæ lædat iniquis.
Altera mortales est uisa lacessere pestis.
Nam qui coniugium spernit, nomenq; mariti
Triste fugit, nescitq; tori parêre querelis:
Hic altore licet careat, multaq; senecta
Sit grauis, & prona prospectet fronte sepulchrum,
Indiget haud uictu uiuens, solitaq; diæta.
At postquam uita excessit, prò quanta relictas
Turba fit inter opes: lætas pars una nouales
Diuidit, inuentum pars altera diripit a[illegible]um.
At cui ducta fuit multa uirtute marita,

Sit

Sit cara, ſit prudens, ſit & integra moribus illa,
Aequabunt mores ſecum mala nata probatos.
Infœlix ſed ſi fuerit, cui fœmina nequam
Nupſerit, ô quantæ uiuent in pectore curæ!
Quod ſit ei nulla morbus medicabilis arte.
Sic animum tranſire Iouis, mentemq́; latêre
Non datur. hoc in ſe probat haud impunè Prometheus.
Multorum licet is prudens, rerumq́; peritus
Eſſet, erant tamen hunc quæ lædere uincula poſſent.
Quin & Briarei fiſtum, Cottiq́; Gygisq́;
Vranus ut uidit pater, admiratus eorum
Corporis ingentem molem, ſpacioſaq́; membra,
Sicut erat, uaſta terræ furiatus abyſſo
Iecit, & Infernas (ait) en habitate tenebras.
Hic dolor æternus lugentibus, hic erit horror.
Iuppiter haud multis poſt hæc labentibus annis,
Quosq́; dei Rhea Saturno concœperat, atrum
Vnanimes adeunt Erebum, clauſosq́; Gigantas
Exoluunt. uaſti ualuæ ſonuere baratri,
Conſilijs auiæ rurſus Telluris in almum
Apparuere diem. caros nam Terra nepotes
Cum tribus his docuit, palmas ex hoſte futuras.
Nec mora, bellum oritur patruis Titanibus ingens
Cum Ioue. multa Iouem fratrum tutela leuabat,
Quiq́; recens Stygias Erebi liquere catenas.
Pars, ea de ſummo librabat ſpicula cœlo.
Tela ſuis dedit [illegible]ditior Titanibus Othrys.
Inq́; Iouem & fratres uibratas fortiter haſtas

Proijciunt, pulsantq; polum: tremit ille cadenti
Penè par. arma dei trepidant, trepidantibus arma
Porrigit, inq; suos graue Iuppiter excitat hostes.
Tanta fuit belli sitis, & Mauortius ardor,
Vt plusquam denos produceret arma per annos.
Ambrosiam interea socijs apponit in escam,
Nectareosq; palàm calices, quibus illicet haustis,
Iucundos subijt non pauca elatio diuos.
Vidit, & inde inquit diuûm pater atque hominum rex:
Vos ô, Terra uocat Cœlo quos coniuge natos,
Iampridem bello multos absumpsimus annos,
Sperantes decus & palmam uirtute parare,
Hinc nos inde nocens non paruis uiribus hostis.
Eia agite, inuictasq; manus uiresq; potenti
Pandite nunc animo, atque Othrym expugnate superbũ.
Haud certe immemores, Ioue quòd ductore soluti
Venistis, nostro Stygiam superastis abyssum
Consilio, nexusq; graues, turpesq; tenebras.
Hæc ait. æquato respondit pectore Cottus:
Summe parens, nobis haud ignorata profaris.
Nam neque nos sensu, neque nos ratione caremus.
Scimus enim quòd sis diuûm tutela, paterq;,
Qui Stygios coluere sinus, infernaq; regna.
Adsumus en reduces misero de carcere, passi
O hominum diuûmq; parens, indigna relatu.
Sed quid pro tantis meritis reddemus? in arma
Ire iuuat, belloq; tuas defendere partis.
Firmior hæc nobis mens est, certumq; sub alto

Pectore consilium. dicentem talia Cottum,
Ore auido exhausere dei. Mars ergo calêre
Incipit, & multo bellum clamore uocari.
Unà dijq; deæq; uocant, quos maximus olim
Saturnus natos Rhea pariente creauit.
Vidisses & quos gelido dissoluit ab Orco
Iuppiter, & nostrum traxit miseratus in orbem,
Instantis studio latè gestire duelli.
Marte graues hilarant, uastis & uiribus arma
Expediunt, centumq; manus & brachia centum
Quisque gerit, capitum ex humeris fœcundius agmen
Funditur: in ramos ea quinquaginta secantur.
Et iam dira cohors Titanibus obuia passim,
Rupibus excisis saxosa uolumina torquet.
Titanum contrà per agros fulsere phalanges,
Viribus ingentes, & ad omnia bellica promptæ.
Curritur, inq; uicem mixtum graue fluctuat agmen,
Clamatur: tunsum reboat clamoribus Aequor.
Horruerat Tellus, pulsum suspiria Cœlum
Edidit, & lachrymis fleuisse putatur obortis.
Tantus erat diuûm fragor, ut contusus Olympus
Nutaret, crepituq; graui concideret axis.
Ipsa nouos sensere pedum stupefacta fragores
Tartara: terribilis metui fuit undique clamor
Pugnantum, & si qui uertissent terga sequentum.
Interea mixtis uicibus dum tæla uolarent,
Aureaq; immanis stridor contunderet astra,
Ipse deûm pater haud ultrà cohibere furorem

Nouit,

Nouit, at irata iamdudum mente coactas
Ostentat uires: rapidos de nubibus ignes
Spargit, & à summo flammas intorquet Olympo.
Fulgurei uolitant crines, & fulgure peius
Fulmen: ab horrisonis erumpunt nubibus ambo.
Infremuit paßim sparsis ambusta fauillis
Terra, nec arboreis syluis sacra flamma pepercit.
Pontus, & horrendis efferbuit æstibus ingens
Oceanus: uapor aduersos desæuit in hostes.
Quin lux aërium cœlo tenus attigit orbem,
Titanumq́; oculis immersit clara tenebras:
Néue sacro calor est uisus splendore carere.
Haud secus hæc oculis uidisset, & aure patenti
Hausisset, spectator ibi si fortè fuisset.
Quod si terra graui crepitu mundusq́; coirent,
Terraq́; per partes flueret, mundusq́; dehiscens
Sideret, & multa conuolueret astra ruina.
Horruerant fremitu uenti, lateq́; coactos
Pulueris attollunt montes. tonet undique cœlum:
Arma Iouis, nec fulgur abest, nec ab æthere fulmen:
Perq́; graues uolitant ualidiq́; per agmina uenti.
Fit fragor: heu quanta crebrescunt numina lite?
Quantum quisque manu potuit, monstrauerat hostis:
Nec prius abstinuit bello, quàm flectere cœpit
Vnà per auersos acies turbata maniplos.
Antè ferox nam Briareus Cottusq́; ruebant,
Quiq́; Gyges nullam patitur cum Marte quietem,
Ter centum torquent pugnando per aëra saxa,

Marmo-

Marmoreumq́; manu graue desuper hostibus imbrem
Præcipitant. rapit umbra diem, densantq́; sub ipsis
Cautibus horrendæ sub lata luce tenebræ.
Fit fuga, subq́; solum Titania turba repente
Truditur, & ualidis ibi cogitur esse cathenis.
Sub Styge Titanes, cæco clauduntur & Orco.
Hinc tanto refugit spacio telluris orizon,
Editior quanto polus à tellure recedit.
Ferrea Tartaream sæpes circumdedit aulam,
Quam circum triplicis nox atra uoluminis orbem
Implicat, & nimias auget densata tenebras.
Sub Styge radices Telluris, & Aequoris altum
Educunt caput, & superas tolluntur ad auras.
Vltimus est illic terræ locus. horrida porro
Illuuies scatet, & sæuos alit undique uermes.
Talia Titanes uobis ergastula magnus
Iuppiter indidit, & miserum uos trusit in antrum.
Haud retrò ferre gradus licet. irreuocabile fecit
Ex erebo Neptunnus iter. duro hostia ferro
Cudit, & admoto murum construxit in ære.
Briareus simul accessum, Cottusq́; Gygesq́;
Obseruant, multaq́; fide loca septa tuentur.
Illic sidereus polus, infernæq́; paludis
Regia, concretis & tellus atra tenebris,
Et quod pacatis æquatur fluctibus æquor,
Quisque sibi proprios fines & flumina seruat.
Quis labor, heu quales ibi uiuunt denique uermes?
Ordine cuncta carere putes. Chaos omnia miscet:

Haud breuibus Stygiæ repetuntur callibus ædes.
Esto quòd in primo uegetus sit poste uiator,
Tartareæq; citus petat interiora paludis:
Longa diuturni prius orbita desinet anni,
Quòd medios illi sit fas intrare penates.
Hinc quòd & hinc aditus turbo rapit, ille deorum
Numinibus plerunque grauis sæuusq; putatur.
Scilicet hoc monstrum multa caligine noctis
Tecta notat, densisq; tegit sub nubibus aulam.
His coram Cœlum tenuisse Promethea dicunt,
Infractasq; manus sublataq; colla gerentem.
Nox illic, clarusq; dies uestigia ducunt
Mutua, perq; uices soliti sunt reddere uerba.
Nunc is ferratos, nunc permeat altera postes:
Cumq; dies exit, nox intrat: cumq; ea limen
Linquit, aperta dies tenebris adit hostia pulsis.
Haud unà manes habitant. ubi cesserit alter,
Non nisi decretam redit altera uiderit horam.
Lucidus is multo mortales lumine donat.
Nubibus ista caput graditur uelata, manuq;
Fert Somnum, Somno Mors est soror. ambo parenti
Pignora dicuntur Nocti, Stygiamq; paludem
Vnà habitant: quorum radijs nunquam attigit ora,
Seu sol cum scandit, seu cum descendit Olympum.
Ex his unus humi, totoq; cubilia ponto
Somnus habet, dulcemq; homines dat habere quietem.
Alterius cor in ære riget, præcordia duro
Stant ferro: nihil est, pietas quòd molliat intus.

Quem primum capit, haud unquam crudelis abire
Sustinet, heu pariter superis infensior hostis.
Quin & Tartarei latet infima numinis illic
Regia, prædoni qua Persephonea marito
Iungitur, inuitis & eum uix accipit ulnis.
Infremit horrendum diris stridoribus aula:
Antè sedet canis immitis custodia, limen
Fraudibus aggreditur: si quis subit aduena, cauda
Blanditur, geminaq; procax submurmurat aure.
Si reditum tentes, grauior non ille redire
Te sinet, infestos sed agens ab imagine uultus
Corripiet, uastoq; uorax te uentre recondet.
Infernum porro diuis metuenda baratrum
Styx habitat, canos uenerabilis ambulat annos.
Eminus à Cœlo depressam poßidet arcem.
Grandia sunt cæcæ domui pro tegmine saxa.
Sculpsit in argento multas circum alta columnas
Atria, sidereo quarum caput imminet orbi.
Hanc prope Thaumatis uersatur nata, per altas
Aequoris Iris aquas, Iouis est ea nuncia magni.
Nam seu dijs oritur grauior contentio, siue
Turpiter illorum linguam mendacia fœdent,
Aut iusiurandum præstent, uolat ocyor Iris,
Formosamq; auro Stygijs in fluctibus urnam
Mersat, & hinc gelidum Cœlum super euehit amnem.
Frigidus hic amnis, saxo quia decidit alto,
Subq; diu Tellure natat, noctuq; nigrantes
Fundit aquas. Styx Oceani pars dena putatur.

Aequor

Aequor & extantem reliquas circundere terram.
Dicitur, inq; ipsum spumoso uortice pontum
Præcipitat. superos tantum pars unica lædit.
Nanque deûm quisquis potuit periurus haberi,
Deprehenso talem luit his pro crimine pœnam.
Debilior totum recubat postratus in annum:
Ambrosiam non ille dapem, non nectaris ille
Fœcundo sacrum bibit è cratere liquorem.
Vox illi non ulla, trahit uix uiuus anhelam
Ore animam, iacet immiti sub tergore tectus:
Iamq́; noui serus redit illi circulus anni,
Peste quòd ex illa fit liber. at altera maior
Rursus adest: nam lege nouem procul exulat annos.
Et neque sidereis mensis conuiua uocatur,
Consilium nec adire Iouis cœtusq́; beatos
Huic licet, extremum iacet at depulsus ad orbem.
Interea decimum sibi conuertuntur in annum
Solis equi, mutæq́; piant periuria linguæ.
Iamq́; ablutus adest. uenit ad conuiuia rursus,
Perq́; choros, longam luerat qui crimine pœnam.
Mos ita iurandi diuis: tanto extat honore
Styx canas grandæua comas. iter illa natare
Angustum solet, & nullo corrumpitur æuo.
Hic obscura suos Tellus, & Pontus, & ater
Tartarus, & magni Cœli domus ordine fontes
Quisquis habet. quid quod sæuis loca uermibus illic
Horrescunt, animosq́; deûm formidine terrent?
Ferrea marmoreis durant ibi limina portis,

Continuis compacta ſimul radicibus hærent.
Hæc loca Titanes habitant, ſoliq́; lacuna
Demerſi, ſocia ſoli caruere caterua.
Qui parti aſſuerant Iouis auxiliaribus armis,
Oceani uaſtas habitant ſub gurgite ſedes,
Cottusq́; atq́; Gyges. generum deus æquoris altis
Briareum Neptunnus aquis ſelegit, & illum
Cymopolea tuo noctu dedit eſſe cubili.
Aſt ubi de Cœlo Titanas Iuppiter alto
Expulerat, nuptam duxiſti Tartare Terram.
Iam tumet illa ſinus, iam facta puerpera natum
Dicitur excretæ admouiſſe Typhoëa mammæ.
Iam puer ingentes humeros, iam fortia tractat
Brachia: continuoq́; pedes agit ille labori.
Statq́; ferax capitum ceruix, uelut arboris ingens
Innumeros truncus qui ſpargit ad aëra ramos.
Si numeres, centumq́; manent, ſpeciemq́; draconum
Ora gerunt, ductis uiſæ aëra lambere linguis.
Acrior ex oculis ardebat flamma, nec unum
Ille ſonum, centum reboabant uocibus ora.
Quin & murmur erat uarium: mirabile dictu.
Dixiſſes exinde deos certiſsima fari,
Nonnunquam indomitos coram mugire iuuencos,
Nunc catulos latraſſe putes, nunc ſæua draconum
Guttura terribiles de montibus edere uoces.
Perq́; cauas ualles, perq́; altas murmura colles
Spargit, & haud una ſe uoce Typhoëa reddit.
Et iam res eius uoto ceßiſſet, & ipſis

Iura deis daret, & toto regnaret Olympo:
Ni tantum facinus procul aduertisset acuta
Mente deûm pater. ingenti namq; ille fragore
Intonuit, sparsitq; sacros de nubibus ignes:
Terraq; cum cœlo commota, referbit æquor
Fluctibus, Oceanusq; graues exhorruit undas.
Nunc Ioue, nunc diuis hinc inde ruentibus, orbis
Intremuit: dubia timuerunt astra ruina.
Heu heu quanta parens traxit suspiria Tellus.
Hinc tonitrus fremit, inde grauem dare fulgura lucem
Visa, nec aßiduis cessabant fulmina tælis.
Perq; solum cecidere faces, perq; ardua cœli
Culmina, nec liquidis sacra flamma pepercerat undis.
Sensit & ipse minas imi regnator auerni,
Atq; suis timuit nimium graue manibus Orcus.
Titanum tum densa cohors sub carcere nigro,
Saturnum multo circundedit acta fragore.
Viribus armatur tum Iuppiter, armaq; sumpsit
Fulgura. non tonitrus desunt, non fulminis ignes:
Exiliensq; loco, summiq; cacumine cœli,
Intorsit de nube faces. diuina Typhœi
Ora micant, sacrisq; iacent exusta fauillis.
Ingemuit nato Tellus ardente, profundi
Fulmina senserunt montes, multumq; parentis
Iam fuit exustum: ceu plumbum sæpe frequentes,
Aut ferrum candente fabri fornace minutis
Excidunt frustis, feruenti liquitur igni:
Perq; solum domitum ueluti natat unda metallum.

Iuppi-

Iuppiter hinc Stygijs trusisse Typhona cauernis
Dicitur. infames uomit is de gutture uentos.
Non Boream, non ille Notum, Zephyri'ue tepentis
Flamina, non nigris Argesten spirat ab Indis,
Quos diuûm genus esse putes. quis commoda narret
Illorum erga homines? mittit quæ flabra Typhœus,
In mare præcipitant frustra, pontumq́; nigrantem,
Turbineq; erumpunt uasto. labat ætheris omnis
Machina, mortales paßim euersura labores.
Puluerei densant nymbi, sublataq́; uento
Syluarum sarmenta uolant: perq́; aëra longum
Errantes qua parte ruant, qua deniq; campos
Tempestate premant, miseri didicere coloni.
Sunt alij freta qui uersant. puppesq́; procellis
Inuoluunt, frustra oratis suffragia nautæ.
Ast ubi cœlicolûm labor est expletus, & ipsi
Titanes pœnas Ioue iam uictore dedere,
Imperium unanimes Terræ Cœliq́; tyranno
(Consilium Tellus dedit) ascripsere Tonanti.
Hinc prius is meritos socijs discreuit honores.
Et iam regali stabat sublimis in aula,
Metida cum primum thalamo uocat. illius uxor
Esse prius Metis meruit. nanq; una deorum
Atq; hominum cœtus est scita reperta per omnis.
Intumuere sinus: parituram Iuppiter arte,
Dulcibus & uerbis, uteros exegit ut inter
Pallada comprimeret. genuit nam Pallada Metis.
Consilijs illam Cœli Terræq́; fefellit.

Namq; Ioui amborum nimium sollertia cauit,
Præter eum summo neu quis regnaret Olympo.
Namq; erat in fatis, orituram ex Metide doctam
Pallada, cui patrias uires æquare liceret.
Quin & cum Metis regem diuûmq; hominumq́;,
Qui nimis elatis animis ferret, edere uellet,
Egit ut excretam cohiberet Iuppiter aluum.
Talia namq; Ioui persuasit Terra nepoti.
Dein Horas Themis ediderat, Iouis altera coniunx:
Iusticiam, Legemq́; bonam, Pacemq́; uirentem.
Quicquid agant homines, tres obseruare putantur.
Hac quoq; fatales genuit de coniuge Parcas,
Iuppiter: hæc Clotho, Lachesis fuit altera, sedem
Atropos extremam tenuit. decus omnibus ingens
Addiderat pater, & multo donauit honore.
Namq; mali uis atq; boni dicuntur habere,
Proq́; suo tres cuncta regunt mortalia nutu.
Tresq́; Ioui Charitas præstanti corpore, nata
Oceano tulit Eurynome: si nomina quæris,
Aglaie prior, Euphrosyne, Thalieq́; sequuntur.
Ex oculis pulchrum aspiciunt, iucundus ab harum
Sidereis irrorat amor de more pupillis.
Adde, uirum fœcunda Ceres experta Tonantem,
Persephonen parit. heu Stygio nimis illa tyranno
Dum placet, à cara rapta est (Ioue dante) parente.
Quin & Mnemosynem (comptis erat illa capillis)
Vidit ut, ô dederis mihi tu quoq; pignora, dixit.
Ergo nouem peperit formoso corpore Musas:

Nec

Nec uigor his semper, nec delectatio desit.
Latonæ post hac congressus, Apollinis ingens
Progenuit iubar, & claram uenando Dianam.
Vltima Iuno placet: tædæ placuere sororis.
Hac Lucina oritur, simul & spectabilis Hebe,
Et Mars, commotis semper qui fluctuat armis.
At cui cunctarum rerum est concessa potestas,
Pallada fœcundo potuit peperisse cerebro.
Armatas ea sæpe acies, durosq́; tumultus
Excitat, & medios grauis it nec iniqua per hostes.
Quicquid agit patrium seruat ueneranda decorem.
Sic quoq; nullius commixta libidine Iuno,
Te Vulcane tulit, sed non sine coniugis ira:
Insignemq; deos te reddidit arte per omnis.
Neptunno at Triton, Amphitritiq́; procaci
Nascitur: auratas habet ille sub æquore sedes,
Atq; unà matri comes it, regiq́; parenti.
Heu grauior nimium Triton deus. aurea Marti
Pellito Citherea Metum, trepidumq́; Timorem
Gignit: uterq; grauis bello pugnantibus esse
Dicitur, & densas pariter turbare phalangas.
Nec non Harmoniam, gaudet qua coniuge Cadmus,
Progenuere. Ioui præconem Maia deorum,
Mercurium Atlantis peperit. Dionyse crearis
Tu quoq;, stq; parens Semele clarißima Cadmi
Progenies. patrem tibi uendicat illa Tonantem.
Securum mortis genuit te Liberat illam
Mors rapuit nunc esse deos polus astruit ambos.

Herculeas posthac Alcmena puerpura uires
Ediderat, furata tuum Latoa maritum.
Inclytus Aglaiæ thalamo Vulcanus adhæsit,
Vnam quæ Charitis præstat lætatus habere.
Auricomam summis Ariadem Bacchus ab astris
Vidit ut (hanc genuit Minos) pro coniuge sumpsit.
Hanc quoq; funereæ morti, turpiq; senectæ
Iuppiter exemit, medijsq; locauit in astris.
Herculis at postquam labor, & certamina tandem,
Plurimaq; Argoi cesserunt iussa tyranni,
Ad sua formosam connubia uinxerat Heben
Herculeæ uirtutis honos. ea filia magnæ
Iunonis, magniq; Iouis. cœlestia tædas
Atriaq;, & diuos celebrarunt tecta iugales.
At Soli genus Oceano quæ ducit aquoso,
Et Circen parit, & regem Perseis Eetam.
Formosis Idyia genis subit: illa sororem
Persein uocat, atq; socrum. nam nupsit Eetæ,
Medeamq; illi genuit. Vos ô, polus omnes
Quos habet: & sedes gaudet regnare beatas,
Saluete. tibi Terra parens, tibi dico salutem,
Et quæcunq; uago dispergeris insula ponto.
Nunc mihi, mortalem si qua est experta maritum,
Et semen cœleste solo commiscuit imo,
Dicite: uester erit labor hic quoq;, dicite Musæ.
Iasium fœcunda Ceres heroa maritum
Excipit. hæc ditem dederant connubia Plutum.
Vrbs fuit Itripolis, pinguis fuit insula Crete,

Prima puer quibus exoluit cunabula Plutus.
Fortunate puer pelago terráq; iacere
Diceris, atq; domos hinc inde locare beatas:
Quem seu fors hominem, propria seu sponte sequeris,
Diues erit, largosq́; feret te dante maniplos.
An loquar Harmonien, *Cadmo quæ coniuge fœta,*
Inoq́; & Semelen peperit? nec deerat Agaue.
Addidit Autonoen: cuius connubia pulcher
Legit Aristæus. multis erat ille capillis.
A' patrijs subis has Thebis *Polydore sorores.*
Calliroe, neq; enim te nunc labor Oceanine
Hic tacet: ingentem subijsse Chrysaora coniunx
Diceris hinc cunctis melior mortalibus unus
Geryones, nostras datus est uenire sub auras.
Ah puer Herculeam *infœlix extendere famam*
Tu quoq; debebas: nam te abstulit ille tuarum
Forte boum. testis tantæ est Erythea *rapinæ.*
Indica Tithono *posthac Aurora marito,*
Pignora legittimo peperit duo fœta cubili.
Aethiopum prior egregijs formosis in armis
Rex Memnon erat. at nati si forte secundi
Scire quod est nomen cupis, Emathiona *uocabant.*
Tum demum Cephali narratur amoribus usa,
Quîs Phaëtonta *creat. diuis gratißimus ille,*
Florentes annos uiridemq́; ætate iuuentam
Comptus erat: puerum Cypris cum cepit, & illum
Nocturnum sacras fore dæmona iußit ad aras.
Nec tacuisse uacat, sibi quam præclarus Iason

Duxerat Aesonides. ea filia Phasidis Aetæ:
Medeam dicunt. sanxere iugalia diui
Vincula, nec frustra iuuenem certasse tulerunt.
Namq; graues Pelia pugnas, & dura iubente
Arma obijt, patriam tandem est regressus Iolcon:
Caraq; nec lætæ coniunx Medea carinæ
Defuerat. tædis ortus Medæus ab istis
Dicitur. hunc Chiron in monte recepit alendum
Phillyrides: quòd certa Iouis sic fata iubebant.
Grandæuum sunt quæ patrem sibi Nerea dicant,
Vt Thetis, & Psamathe. mixtæ mortalibus ambæ,
Mortales ex se fœtus genuisse putantur.
Aeace te Phoco Psamathe formosa parentem
Effecit, Thetis albentes argentea suras
Pelea magnanimo patrem donauit Achilli.
At Venus Anchisæ herois supposita cubili
Aeneam peperit, nemorosæ in montibus Idæ.
Edidit Agrium Circe, fortemq; Latinum,
Quem nulla quisquam culpa carpendo momordit.
Quis pater ambobus quæris? facundus Vlysses.
Omnibus imperio pariter duo iura dedere
Tyrrhenis, longè fines extendere dicti.
Vltima Nausithoum concepit diua Calypso,
Nausinoumq;, suo cum iam potiretur Vlysse.
Iamq; ego, si qua uiris dea sit mortalibus usa,
Pignoraq; ediderit, uideor satis esse profatus.
Nunc cantate nurus harum, & genus, heroinas:
Quæ Ioue, quæ summo Musæ gaudetis Olympo.

O modò

O modò tam digno cur me Fortuna fefellit
Codice? materia cur me priuauit honesta?
An quo iam merito uatem fraudaret honore?
Ne'ue suum decus esse suo furiata labori
Ferret, & Ascræas ea nollet uiuere Musas?
Nos ea Romanis an quòd conuertere uerbis
Noluit? ah si sic, quanti? puto conscia diua es,
Aemula Mombritium nolis emergere nomen,
Quæ te causa mouet? sunt quæ nos multa ualemus
Scribere, sunt studijs accommoda plurima nostris.

THEOGONIAE HESIODI
per Boninum Mombritium Patritium
Mediolanensem Latio donatæ,
FINIS.

AD LVCAM TERTIVM PATRIciorum Brixiæ splendorem, & Mecœnatem suum, Pylades.

Tertie, cura poli, Musarum gloria, Luca,
Carmine diuorum suscipe quæso genus,
Quod Pylades nuper fictum tibi dedicat uni,
Dum sibi præsidij te satis esse putat.
Nil habuit maius, quo te lux maxima uatum
Munere deuotus posset adire cliens.
Quicquid enim inconstans homini fors addit, & aufert,
Argenti & rerum, poßidet ille nihil.
Contentus casulæ, & modici possessor agelli:
Si modo uix tenuis suppetat ore cibus.
Hunc tu iudicio postquam grauiore libellum
Terseris, in populum (si uolet) ire iube.

DEO.

DEORVM GENEALOGIAE A' BVRCARDO PYLADE Brixiano uerſibus elegiacis conſcriptæ, Liber primus.

C A R M I N E *concipimus geneas cantare deorum,*

Quos pia gentiles turba uocare ſolet:

Quó nam quiſque patre, & qua ſit genitrice creatus,

Forſitan & clarum ſi quid in orbe dedit.

In quibus Aſcræi pars eſt non ultima uatis:

Multa etiam, Siculus quæ Diodorus *agit.*

Quicquid & aggeßit quondam Certaldus in unum,

Aut ueteres ſcriptis nos docuere ſuis.

Melpomene aßiſtas, turba comitante ſororum.

Res & in hoc ſchedio ueſtra putatur agi.

Quem primum longæua deum commenta uetuſtas

Dicitur, huic nomen Gorgonis illa dedit.

Quod neq; fas aperire foret, nec prodere cuiquam,

Hac uenerata ſuum religione deum.

Hunc ſine principio, nulloq́; autore parentem,

Credidit in tenebris degere poſſe Chai.

Id Chaos (ut perhibent) rudis atq; incondita rerum

Materies, uno corpore iuncta fuit.

Cui neq; quam poſſet quiſquam dignoſcere formam,

Nec

Nec nisi pondus iners, & graue, uultus erat.
Dicitur hanc deus is sedem tenuisse profundam:
Hinc factum, ut nulli cognitus ille foret.
Qui congesta Chao discordia ferre tumultum
Semina concipiens, intulit hisce manum.
Litigium eduxit primum: id sine matre profectum,
Panaq;, tum Parcas exiliisse ferunt.
Prima fuit Clotho, Lachesis subit, Atropos inde:
Hæ manibus uitam fataq; nostra gerunt.
Ipse Polum digitis post hæc conclusit in orbem
Exiguum ductis: sic uaga fama canit.
Protulit hinc Terram, dictam quoq; nomine Vestæ:
Quæ Famam, & Noctem, Taygetemq; parit,
Tartaron, Antæum: numero quæ pignora quinq;
Sola creat, nullo semine fulta uiri.
Tum Terræ iunxisse latus, Phytonaq; magnum,
Inde Erebum fertur progenuisse Deus.
Mox Erebum de Nocte ferunt ter pignora septem
Gignere. primus Amor diceris esse puer,
Gratia dehinc patiensq; Labor, liuensq; uenenum
Inuidiæ, Metus hinc, Frausq;, Dolusq; subit:
Humanisq; tenax nimium quæ mentibus hæret,
Nonus Egestatem sustinuitq; locus.
Hinc ea quæ miseros fertur sortita, Famesq;,
Cum Senio, Morbus, deinde Querela uenit.
Pallorem, & Tenebram, ac Somnũ, Mors atra sequuta est,
Atq; Charon pene est ultima nata Dies.
Ast oriens Aether conclusit uiscera matris:

Cui

Cui soror est natos proxima nixa duos.
Hunc primum dixere Iouem monumenta uetusta,
Hunc Cœlium: atq; idem Cœlius esse potest.
Iuppiter è cerebro natam eduxisse Mineruam
Dicitur, & nulla de genitrice, suo.
Altera nata tulit nomen Proserpina matris,
Quæ (si uera canunt) illius uxor erat.
Qua Diana simul, Tritopatreus, Ebuleusq́;,
Et Dionysus item, prosilicre Ioui.
De Niobe est Apis, Lysica susceptus at Hercles,
Hermen Cyllene protulit Arcadica.
Sunt scita, Sol primus, Liberq; ex ordine primus,
Pignora de incertis matribus orta deo.
Idem Epaphum genuit, siue Isis nata Promethei,
Siue Io hunc tulerit: pressit utramq; deus.
Teq́; ex Persephone, Liber, dixere secundum
Mercurium, uates progenuisse pij.
Primus at ex illo, primaq́; Cupido Diana
Editus est: alijs nixibus Autolius.
Lychione hunc illi peperit. fuit illa parente
(Sed nondum uolucri) Dædalione sata.
Autolius primum non nota è matre Sinonem:
Sisyphon hic, geminos, Autoliamq́; tulit.
Dicitur hac sollers quondam prognatus Vlysses,
Proditor hoc Troiæ patre fuisse Simon.
Ex Epapho Libya est, & coniuge Caßiopea,
Belus inexplicitis Priscus ab uberibus.
Ex Belo Danaus, geniti, Aegisthusq́;, & Agenor:

Sed quibus, haud clarum, matribus extiterint.
Quinquaginta ortæ Danao, fera pectora, natæ
Matribus ambiguis: quæ necuere uiros.
Nomen Hypermestra est primæ, Bona dicta secunda;
Tertia Amymone: cætera turba latet.
Prima tamen scelere abstinuit, sponsoq; pepercit:
Aegisthi reliquæ dissecuere genus.
Quo pater his facto perituras Iuppiter undas,
Quas referant humeris, sub Phlegethonte dedit.
Lynceus Aegistho natus perhibetur, & unà
Quos decies fratres quinq; fuisse patet.
Tanta cohors dubium quibus à genitricibus orta:
Deq; tot, hic nomen Lynceus unus habet.
Iunctus Hypermestræ magnum produxit Abantem,
Cuius in Argiuis regna fuere diu.
Is Prœtum, Acrisiumq; è uentribus, Iasiumq;,
Sustulit ignotis. Prœtus at ipse Meram.
Cumq; Mera geminas (si stant audita) sorores:
Sed non sunt illis nomina certa satis.
Antiopa has fertur, Sthenobœa, uel Antia nixa:
Sunt uario uatum pectora iudicio.
Acrisio Danaë genita est: stetit abdita mater,
E` pluuio Danaë Persea nixa Ioue.
Iasio Amphion, Thalaon, Atalantaq; nati:
Hippomanem cursu quam superasse ferunt.
Orta tua est Neleu coniunx Amphione Chloris,
Phlegræusq; fuit de Thalaone puer.
De Thalaone uiro prodit malefida Eriphile,

Sæua tori consors Amphiaraë tui.

Eurynome huic mater dicta est: sed cætera turba

Partubus obscuris edita prosilijt.

Quin etiam Eurynome Thalaon tibi gignit Adrastum:

Argiam hic natas, Deiphilenq́; duas.

Non patuit genitrix. uerum hac tu coniuge Tydeu

Lætus es: illa uiro non Polynice minus.

Tertia sed Beli proles narratur Agenor,

Septenum tacito uentre parasse genus.

Europam in Cretam tauro per cærula uectam,

Et quæ Taygetam traxit amore Iouem.

Quamq́; canunt factam nato Lacedæmone matrem:

Sint licet, hunc Semelæ qui tribuisse uelint.

Hoc Polydorus item natus fluxisse putatur,

Et Cadmus, Phœnix, Labdacus, atq; Cilix.

Hermione Autonoen Cadmo, Semelenq́;, & Agauen

Edidit: Inoë filia quarta fuit.

Datq́; Philistenem Phœnix, quo deinde Sychæus:

Te Phœnix triplici pignore Bele patrem:

Didone, atq; Anna, diro quoq; Pygmalione.

Nec satis, hos uteri qui genuere, patent.

Tresq́; Cilix profert obscura coniuge natos,

Non ullo illustri nomine Lampsacium:

Pyrrhodem, è silice primus qui excusserit ignem:

Et patrem antiqui Pygmaliona Paphi:

Quem peperit dilecta prius sibi eburnea uirgo.

Deq́; Papho est Cinyras, matre latente, satus.

At Cinyras Myrrham, & de Myrrha sumpsit Adonim:

Sed genitrix Myrrh*æ nomine nulla datur.*
L*abdacus extrema est producta ab* A*genore proles:*
L*aius huic tacito filius ex utero.*
L*aius* O*edipodem ex* I*ocasta coniuge sumpsit.*
E*x matre impurus quatuor* O*ediopodes:*
A*ntigonam,* I*smenen,* E*teoclea cum* P*olynice.*
T*hersandrum* A*rgia de* P*olynice parit.*
C*œlius ætheriæ sobolis pars altera, bis sex,*
S*ed tantum è* V*esta pignora sena dedit:*
T*ethyn,* O*pim,* C*ererem primam,* T*itana, marisq;*
R*ectorem* O*ceanum, falciferumq́; senem.*
V*ulcanum primum tulit inde,* I*ouemq́; secundum:*
S*ed quo concubitu, non tenuisse licet.*
M*ercurius pariente* D*ie quoq; tertius, illi,*
S*i modo uera canunt, magnaq́; nata* V*enus.*
I*nuentorq́; domus luteæ, sine nomine matris,*
T*oxius ortus ab hoc, atq; secunda* V*enus.*
À *uenio deducta* V*enus, quod ad omnia diua*
(T*ullius ut cecinit) prompta uenire solet.*
H*æc eadem à spumis olim sibi nomina traxit,*
È *quibus in rauco dicitur orta mari.*
N*am pelagi tumidas quum demisißet in undas*
S*aturnus* C*œlo membra resecta patri,*
I*llorum è spumis contractis sanguine fuso,*
V*irgo sub æquoreis orta putatur aquis.*
A*phrogenia igitur dicta est hinc, atq;* A*phrodite,*
D*orica quòd spumam lingua uocauit aphron.*
E*t quod nata sacris primum est appulsa* C*ytheris,*

Hoc

Hoc Cytherea sibi nomen habere solet.
Quod Cypron hinc petijt, sedes ubi plurima diuæ est,
Huic quoque cognomen Cyprogenia fuit.
Natus Eryx, structo Siculorum in uertice templo,
Fecit ut huic nomen pòst Erycina foret.
Sunt qui illam dicant Philomedea, testibus orta
Quod fuerit, risum uel dea semper amet.
Te peperisse uolunt matrem hanc formose Cupido,
Qui mentes hominum cœlicolumq; domas.
Mercurio fulgens peperit Venus Hermaphroditum,
Qui mulier, qui uir, neuter & unus erat.
Vulcano è primo primus fuit ortus Apollo,
Quem Iouis alterius nata Minerua creat.
Prima Ceres Acheronta parit: qui Nocte Megæram,
Tisiphonam, Alectò, tris furias genuit.
E terraq; Stygem: parit hæc Cocyton: at ille
Te Phlegethon: Lethen tu generare soles.
Vtraque in obscuro est genitrix. Acheron quoq; nympha
Turbidus ex Orne, protulit Ascalaphum.
De Styge te nata natam Victoria. sed te
Natus Honor sola est, delituitq; pater.
Se quondam læto Reuerentia iunxit Honori,
Et sacra Maiestas protinus orta fuit.
Titanum è terra bis septem promere fœtus
Constat, & Aurora est filia sola tamen.
Cætera turba mares, Hyperion, & ipse Lycaon,
Cœus, & Astræus, sæuus & Iapetus.
Pallenes, Pallas'ue, & Typhon, siue Typhœus:

Quiq́; patris nomen non habuere sibi,
Encheladus, Briareus, Aegeon, Runcus, Aloëus,
Falciferi ultores, Porphyreonq́;, dei.
Quos pater infestos olim sibi Iuppiter igne,
Ad Styga fulmineo trusit ab arce poli.
Sanguine ab illorum fuso excreuisse uirorum
Cædibus & uitijs corpora plena ferunt.
A magno exortum memorant Hyperione Solem,
Et Lunam: obscurus partus uterque manet.
Aeonas, Horasq́; Chronis: sed Nerea Soli
Lampetiam, & pariter te Phaëtusa tulit.
De Persa Oceani prole est sublataq́; Circe,
Aeetesq́; deo, qui uehit altus equos.
Medeam Aeetæ coniunx Ipsæa tulisse
Fertur, & Absyrtum, Calciopenq́; uiro.
Vxorem hanc Phryxus, Medeam duxit Iason,
Quæ fratrem potuit dilacerare suum.
Sol quoque Miletum non nota excepit ab aluo,
Angitiam, Dircen, Pasiphaënq́; simul.
Candida Mileto Cyane est enixa gemellos,
Biblida cum Cauno, quos malus ussit amor.
Arcadis at mater de patre Lycaone nata est
Calisto, arctoi gloria summa poli.
Hæc ursa est, Helice, Septentrio, uel Cynosura,
Interdum Phœnix nomine dicta nouo.
Latonam è Cœo, qua tu susceptus Apollo,
Asterienq́; ferunt matre latente satas.
Aurora Astræo peperit Titania fratri

Astræam,

Astræam, & uentos, qui freta longa premunt.
Primus ab exortu consurgit Apeeliotes,
Quem Subsolanum lingua Latina uocat.
Huic flat ab occiduo aduersusq́; Fauonius orbe,
Græcula quem Zephyrum dicere turba solet.
Perfurit arctoo Septentrio missus ab axe:
Hunc Boream Graiæ constituere notæ.
Limite quem recto mittit contraria tellus:
Est Latijs Auster, Cecropijsq́; Notus.
Inter eum & primum celer est Vulturnus Achæis,
Ingenti strepitu quòd fluat, Eurus erit.
Personat Argestes contrà, nostroq́; uocatus
Spirat in æquoreas nomine Corus aquas.
Austrũ inter Zephyrũq́; fremẽs uenit Aphricus, aut Libs:
Obuius huic Aquilo turbidus ore furit.
Quem Libs atque Notus claudunt, ab utroque uocatur,
Compositis gemino dogmate nominibus.
Cæcian opposita dicunt de parte meantem,
Is sibi Romanum non puto nomen habet.
At quem Vulturnus medium comprehendit, & Auster,
Euroaustrum appellant, Euronotumq́; simul.
Thrascion obijciunt crepitantem à fronte poëtæ:
Fallor, an hæc numero stirps duodena fuit?
E' Zephyro Balium, Xanthumq́;, Harpyia Podarge
Fertur Achilleis nixa tulisse iugis.
Sed Zethum, & Calaim, Boreæ parit Orithyia:
Ignoto Harpalicen sustulit ille toro.
Hesperon ex Asia, atque Epimethea, teq́; Prometheu:

Altantem ex Clymene protulit Iapetus:
Hesperus Hesperidas, Aeglen simul, atque Erethusam,
Tertia quam memorant Hesperethusa fuit.
Pyrrha patrem nascens Epimethea sola uocauit,
Cognita Pyrrha satis Deucalione uiro.
Hesperidum & Pyrrhæ matres latuêre: Prometheus
Pandoram molli fecit at ipse luto.
Iside mox factus pater est, & Deucalione,
Quos tulit obscura de genitrice duos.
Deucalion Pyrrha genuit de coniuge, uersum
Psittacon in uolucrem nominis inde sui.
Hellanumq́;, Hellas quo dicta est Græcia: tectis
Sed te Phentrates & Dionyse toris.
Ex Atlante fuit tacito de uentre Calypso,
Sed puer ex Aethra pòst generatus Hyas.
Hic uenator erat, quem fulua leæna peremit:
Illa diu est Itachum sed remorata uirum.
Atlanti coniunx Hyadas quoque parturit Aethra,
Quas numero septem fama fuisse refert.
Pyrrhodile, Eudora, Ambrosie, Chronis, atque Thiene,
Polyxo, & Phyto: nomina Græca manent.
Pleione Atlantis fœmori coniuncta, putata est
Nutrices Bacchi gignere Pleïadas:
Taygetam, Maiam, Steropen, Meropenq́;, Celeno,
Electram, Alcyonen, sidera facta polo.
Pallene, aut Pallas quintam genuisse Mineruam
Diceris: at uenter, quo generata, latet.
Creditur illa tamen patrem occidisse. Typhœus,

Seu Typhon, natos edidit ipse duos:
Aeon, & ignota fuit hic productus ab aluo:
Chedria te mater saeua Chimaera tulit.

DEORVM GENEALOGIAE A PYLAde uersibus conclusae, LIB. II.

NVnc Iouis in sobolem laxamus uela secundi,
Coelius ignota est cui genitrice pater.
Partubus huic tribuit uarijs annosa uetustas
Sex numero foetus protinus, atque decem.
Hunc Latona patrem Diana & Apolline fecit,
Gratia non una est partaq; ab Autonoe:
Pasithea, Euphrosyne, Aegiale, tres nomine dictae:
Amphion, Calais, Zethus ab Antiopa.
Te Semele peperit Cadmi stirps cognita Bacche,
Asterie quarto est Hercule facta parens.
Arcade Callisto: Tityum fudisse tulerunt
Hellaron, Orchomeno de genitore satam.
Latonam hic stupro Tityus quum forte uocasset,
Fixus ab Ortygio tartara nigra subit.
Infoelixq; nomen sparsus per iugera terrae
Pascit inexhausto corpore semper auem.
Taygetam nato foetam Lacedaemone, magnum
Dardanon Electra prosiliysse canunt.
Tantalon ignoto regem de uentre Corinthi,
Bellorum inuentrix teq; Minerua ferox.
Argeum, Autoum, Nomiumq;, ab Apolline tractos
Fertur: Aristaeum iungere fama solet.

Cyrene quos nympha deo Peneïa fudit:
Si modò non uatum pondere uerba carent.
Ortus Aristæo tacita est Iolaus ab aluo,
Autonoë Actæon præda futura canum.
Matribus ignotis Lapitham produxit Apollo,
Quo Lapithas dictos turba diserta putat:
Eurynomen simul Adrasti Eurydicesq́; parentem,
Et populi Aethiopes quo Garamanta sati.
Edidit & Psychen placida deus Endelechia,
Insignemq́; modis Orphea Calliope.
Lychione edoctum citharaq́; Philemona, clarum
Inde Arabem nactus de Babylone fuit.
E nata Laucis, Sucronis coniuge, Branchum:
Psammathiaq́; tui prole Crotope, Linum.
Huic Mopsum Manto peperit, uel dulcis Hymante:
Tuq́; Philistenem Cantio læta uirum.
Hoc quoque tu Aesclapi, nymphaq́; Coronide sumptus,
Hippolyto uita qui redeunte peris.
Teq́; Machaon habet genitorem, Asclepius illum:
Hic tamen ambiguo prodit, & ille toro.
Dictus ab Argiuis radios quòd iactet, Apollo:
Si modò nil ficti dogma Platonis habet.
Chrysippus, quia non multi, uerum unicus ille est,
Censuit id quondam nominis esse deo:
Cuius in assensum prisci uenêre Latini,
Qui Solem, cui par non fuit ore, uocant.
Speusippus dictum multis à uiribus ignis,
Flammifero gradiens quem uehit axe, putat.

Ex alijs atque ex alijs quòd flexibus orbis
 Assurgens ortus proferat ille suos.
Protulerat doctus magno à Zenone Cleanthes,
 Se nondum passus diriguisse fame.
At tu Cornifici, quoniam referatur ad ortus
 Orbem inter mundi, nomen habere canis.
Quòd perimat dixere alij, atque animantia tollat,
 Corrupto quotiens aëre pestis adest.
Vnde illum gestare arcus, & tela sinistra,
 Quæ iaciat, morbos quum ferit orbe, ferunt.
At quia tergemina est ipsius gratia dextra,
 Hunc medicaq; putant arte ualere deum:
Quum Solis calor ipse omnes depellere morbos,
 Temperie soleat concomitante sua.
Sunt qui illum tanquam pellentem corpore tristes
 Languores, dictum sæpe referre uelint.
Hinc & Alexicacon nobis uaga fama uetustos
 Rettulit hunc solitos dicere Cecropidas.
Lœmion hinc Lyndi finita peste uocatum,
 Hunc etiam summo prorsus honore colunt.
Virgoq; Vestalis sacris huic rite peractis,
 Et medice, & Pæan dicere Apollo solet.
Hunc Pæana tulit sedatis Græcia morbis,
 Vel quia dispergens noxia tela ferit.
Ante quibus magnum telis Phytona peremit:
 Dum puer in cunis ipse sororq; iacet.
Quo quia perpetuis celebratus laudibus ille est,
 Dum Pæan toto uictor in orbe sonat:

Hinc factum, ut Pæan Phœbi pro laude feratur,
Et si qua est alijs sæpe relata deis.
Pythius hinc etiam dictus Phytone perempto,
Vel quia putrescant fœda calore dei.
Delius & fertur, claro quòd lumine monstrat
Cuncta: uel in Delo est hunc quia nixa parens.
Cynthius à Cyntho, Deli qui sidera monte
Pulsat, & ipsius condita templa gerit:
Ortygius, quoniam Delos sibi nomina multa
Sumpsit: & Ortygiam, Pyrpileamq́; uocant:
Asteriam, Lagiam, Mydiam, Cerham, atq; Cynethum:
Quin illi interdum Cynthia suggeritur.
Fama coturnicis tamen hanc de nomine dictam,
Ortygiam, est ortyx quæ uocita, refert.
Nam Iouis Asterie quum uim fugitaret, in illam
Versa prius fuerat, quàm scopulosa foret.
Inde autem quum formam aquilæ sumpsisset, eandem
Vrgeretq́; deus, saxea facta fuit.
Et latuisse diu saxo mutata sub undis
Creditur, inuita ne poteretur amans.
Sed tandem precibus Latonæ adiuta sororis,
Permissa est undis exeruiße caput.
Vnde putant Delon posthac cognomine dictam,
Quæ sese ostendit quum latuisset aquis.
Hinc ergo Ortygia, Asterie est hinc insula primum
Dicta, tot ex illo prædita nominibus.
Latonamq́; Iouis plenam, Phytonis acerbis
Exagitata diu quum foret illa minis,

Excepit miserata soror. tulit illa gemellos,
Et Phœbum & Phœben, iussa quiete frui.
A' specie Phœbum, multoq; nitore, uocarunt,
Splendidus & pura sit quia luce deus.
Est Clarius dictus, Clario Colophonis ab urbe,
Qua solitum multo constat honore coli.
Tum Nomius, non ille greges quòd pauerit olim,
Sed quòd quæ Tellus omnia pascat agit.
Et Lycius, quoniam Lycus est quoque dictus ab Argis:
Nam similis multum creditur esse lupo.
Vtq; armenta lupi rapiunt, sic humida quæque
Attrahit, & radijs surripit ille solo.
Siue quòd albescant ortum post omnia solis,
A' luce exceptum nomen id esse uolunt.
Thymbræum appellant, pluuios quòd is excitet imbres:
Quod tamen à Tymbra maxima turba refert.
Hæc herba est Latijs populis Satureia dicta,
Forsan & Origanum quam uocitare solent.
Hac ager Iliacis tectis uicinus abundat,
Inde ibi Tymbræo sunt sacra templa deo.
Grynæum nemus est, dedit urbs cui Grynia nomen,
Quæ sedet Aetolis Ionijsq; locis:
Id tibi Phœbe sacrum, Grynæus & inde uocaris:
At Myrhinus, Myrhina te quòd in urbe colunt.
Phocidis à Cyrrha pariter Cyrrhæus Apollo,
A' Pataris Lyciæ sed Pataræus adest:
Huic in utroque loco quoniam tribuantur honores,
Dictus ab aurata Chrysocomusq; coma.

Cecropis in uicis quia ſit celebratus, Agyieus,
Nomine quo uicos Attica terra uocat.
Sminthius à templo, quod quondam Teucrus in oris
Troijugenum fertur conſtituiſſe deo,
Poſtquam terrigenas ſerrato prælia uidit
Edere, & in clypeos loraq́; dente ſibi.
Quos quoniam Sminthas appellat Gnoßia tellus,
Sminthion hinc Phœbum, Sminthia templa uocant.
Quodq́; arcus ſpeciem argenti diffundit in altum,
Exoritur quotiens, Argyrotoxus erit.
Quottidie uerò quoniam renouatur, & ipſe
Gignitur, ac gignit ſplendidus ore micans,
Argeneten Dores ſimul, & dixere Phaneta:
Loxiam obliquus circulus eſſe facit.
Vlion inde, ſalus quoniam tribuatur ab ipſo,
Mæonius uates protulit ore graui.
Eſt Libycis ſaluis dictusq́; Libyßinus olim,
Qua ſua Trinacrius terga Pachynus habet.
Tum ſoror eſt Phœbi uario quoque nomine culta,
Quod fuerit nobis parua referre mora.
Diana eſt, quòd nocte diem quaſi conficit, aut quòd
Tempus eam duplex noxq́; diesq́; uidet.
Quod iuuet, eſt Iuno: Lucinaq́;, prodere luci
Quòd ſoleat partus menſibus illa ſuis:
Aut oculis luciq́; fauens, uel forſan ab illo
Qui ſacer huic fuerat lucus in Exquilijs.
Dogmate quin etiam dicta Ilithyïa pelaſgo,
Hanc quia placaret fœmina parturiens.

Artemis

Artemis hæc eadem, ceu quæ secet aëra magnum,
Fertur ab his quibus est atticus ore lepos.
Quod triuijs pæerat, Triuiam causantur: ob idq́;
Tris facies reddunt, oraq́; terna deæ.
Sed Lunam iccirco, noctu quòd luceat una,
A' radijs uel quòd lumina Solis habet.
Persephone est Græcis, atque hinc Proserpina nobis,
Vel ceu proserpens credita utrinque gradi.
Dictynnam à capto summersæ retibus olim
Corpore Minois uim fugientis agunt.
Vnde etiam montem, quo templa fuere Dianæ
Condita, Dictynnum Cretica terra uocat.
Nata quòd in Delo est cum Phœbo, Delia, fratre
Dicitur. at Phœbe, pura quòd ore nitet.
Quod centena deam placaret uictima, uel quod
Centum errare annos non tumulata daret,
A' Græcis Hecate est: Pergæaq́; ab urbe uocata
Pamphiliæ, Perga, qua sibi phana tenet.
Bis septem Amphion Niobe temeraria coniunx
Fœta tibi est, arcu quos dat Apollo neci.
Semarchum, Epinitũ, Archemorũ, Antegorumq́; uocarũt,
Phædimon, & Sipylon, Tantalon atque, mares.
Quattuor ast alij mutarunt nomina primis,
Te quibus Alphenor suppofuisse uolunt.
Et simul Ismenum, Damasitona, & Illioneum:
Sed maribus numero est sumpta puella pari.
Nerea, Pelopia, Cleodoxe, Chloris, Ogune,
Cum Phytia, extrema est Astycratia soror.

Pulchra

Pulchra Itylum Zeto, atque Thyim produxit Aedon,
Mortua quæ de te Cardue nomen habet.
Enixa è Baccho Venus est Hymenæa. Thyoneus
Est etiam Bacchi matre latente, genus.
Fertur & è Baccho peperisse Ariadna Thoantem,
Qui tulit obscuris nixibus Hypsipylen.
At Bacten Bacchum, & Graij dixere Babacten,
Clamorem uaxin quòd sua lingua notet.
Nam madidi uino magnos efferre tumultus,
Bacchantesq́; solent sæpe uocare deum.
Bassarea appellant, quoniam sit bassara uestis
Baccharum, ad summos usque remissa pedes:
Lydia quam mittit. locus est nam Bassara, uestes
Qua similes fiunt Lydia terra tuus.
À strepitu Bromius, quòd uociferetur Iacchus:
Quod curis soluat corda, Lyæus erit.
Nec minus Alysius, latio seu nomine Liber.
Quod pius est, Eleus dicitur esse pater.
Hunc utero (ut fama est) Semeles à fulmine tactæ,
Iuppiter excepit, supposuitq́; sibi,
Hinc lateri insutus quia sit Iouis, Eraphioten:
Nam suere est raptin, lingua pelasga refert.
Quodq́; Iouem pupugit, Dionysius: ostia lucis
Quod bis adit, nomen huic Dithyrambus adest.
Seu quòd ad os iterum quæ sunt admissa, redire
Cogit, & arcani non tenet ille fidem.
Quodq́; duas matres est uisus habere, Bimater
Dicitur: hinc Semele, Iuppiter inde fuit.

Nycti-

Nyctilium perhibent, noctu quia membra resoluat,
  Vel quòd nocturno tempore sacra ferat.
Nysæus fuerit, quia sit quoque pungo nyazo,
  Vrbs illum Aegypti uel quia Nysa colit:
Qua primum hunc referunt uinum ostendisse, uel illa
  Nysa Helicon, pagus qua patet ara tuus.
At quia grassentur bacchantum membra, Thyoneus
  Extiterit: ferri est impete namque thyin.
Mænalius, quòd turba furat: uel ab Arcade monte,
  Annua quo soliti condere sacra deo.
Dictus ab elatis bacchantum uocibus Euan,
  Aut Euan Bacchum Phryx quia sermo uocet.
Quòd madidos faciat, quòd uino corpus inundet,
  Dorica Brysæum dogmata sæpe canunt:
Aut quia Brysæa celebretur in urbe Laconis
  Præcipuo cultu, nomen ab urbe gerit.
Euchion à precibus, quòd uota precesq; litantum
  Susciperet, dictum nuncia fama tulit.
Euhyon à magno cœli rectore uocatum,
  Id sonat in Latijs filius euge bonus.
Namque giganteo tremerent quum numina bello,
  Iamq; polum manibus turba teneret atrox,
Primus ibi indutus Bacchus noua membra leonis,
  Horrendum subita morte giganta premit.
Quo pater exultans tunc Iuppiter, Euhye dixit,
  Ingenti fassus pectore lætitiam.
Montibus in summis quoniam sit cultus, Oræus
  Fertur: ab Arcadiæ monte, Lycæus erit.

Lenæus, seu Lenobates, à uase feretur,
Quo calcata fluens eijcit uua merum.
Quodq́; ignem inducat neruis, pariatq́; calorem,
Sæpius Ignigenam lingua Latina uocat.
Herculis est quarti Carthago filia dicta:
Huncq́; colunt Tyrij, fœtaq́; nulla patet.
Arcadis Ionius nympha est stirps orta Selene,
Nomina quem perhibent exhibuisse freto.
Huius at Euandri mater Nicostrata proles,
Fertur ab ignotis edita uisceribus.
Sed Iouis è nato Lacedæmone prodit Amiclas:
Argulus hoc illo est, Oebalus atque, patre.
Oebalus, Oebalij quo sunt à rege uocati:
Icarus, & Ledæ Tyndarus, unde sati.
Icarus Erigonem tulit, & te Penelopea,
Iphthimaq́;, Eumelo consociata uiro.
Deq́; tot à magno quondam Lacedæmone ductis,
Nullius genitrix cognita uera fuit.
Dardanus Electræ stirps & Iouis alma secundi,
Dardana quo tellus nomina gensq́; trahit,
Gignit Erichtonium. nixa hunc Candauia partu,
Dicitur & coniunx illius atque soror.
Troius hoc genitus, seu Tros: quo Troia uocata est,
Quæ regio fuerat Dardana dicta prius.
Trosq́; Ilum, Ilionem'ue, altam qui condidit urbem
Ilium: & Assaracum, cum Ganymede tulit.
Ex Ilo ductum sed Laomedonta fatentur,
Hercule periurus qui domitore perit.

Quo simul Hesiona est Telamone puerpera facta,
Et Teucri genitrix, Antigoneq; sata.
Tithonus, Lampus, Clytionq;, Hicetaon, & ipse
Rex Priamus, iuncto Bucolione simul:
Matribus incertis ingens quæ prodita turba.
Tithono Aurora est Memnona fœta suum.
Nymphaq; Auaruarea Esipium, Pidasumq; tulisse
De magno fertur Bucolione, duos.
At Priamus quondam Troiæ rex inclytus, amplam
Progeniem uarijs partubus extulerat.
Hoc primum atque Hecuba de coniuge, prodijt Hector,
Thessalicis circum Pergama tractus equis.
Cui puer Astyanax, genitor quem sæpe Camandrum
Dixerat, uxore est sumptus ab Andromacha.
Ex Hecuba Paris est Priamo satus, atque Polites.
Oenone est Paridi nymphaq; nixa duos:
Daphnin, & Idæum. tacita de matre Polites
Dat Priamum, Ascanio qui comes ire tulit.
Phorbantem genuit Priamoq; Epitesia mater,
Obscuro Phorbas Illionea toro.
Denaq; progenies Hecubæ parientis ab aluo
Exilijt, Priamum quam genuisse putant:
Ilione, Thracum regi quæ contigit uxor,
Cassandra & uates, sponsa Chorœbe tibi:
Aeneæq; sequens uestigia rapta Creusa,
Dum patrem & patrios sustinet ille deos.
Laodice Thracis coniunx Helicaonis: & te,
Thrax cui rex auro dat Polydore necem.

Deiphobe insidijs Helenæq; uxoris adempte,
Et qui Pelidæ Troile ab ense cadis.
His Helenum uatem, atque Epiri regna tenentem
Addimus, Aeneas unde futura capit.
Quæq; patris tumulo est mactata Polyxena Pyrrho:
Antiphus Atrida cæsus ab hoste subit.
Testorium Priamo parit inde Perhibia regi,
Atque Iphatem, Antilochi qui cecidere manu.
Sustulit è nympha Teucrum simul Antiodona:
Vnguibus hic ursi dilaceratus obit.
Laothoë senis Althai pariente Lycaon,
Alter & es Priamo dein Polydore satus.
Te quoque Castimira genitum, à Teucroq; peremptum
Gorgition, Priami seminis esse ferunt.
Cui fuit & mater, siue uxor Arisba, Thymœtes,
Sumendi heu Graij iam male suasor equi.
Huic & Alixirhoë peperit te nata Dimantis
Aesace: de ignotis cætera sumpta cohors.
Hippothous, Pammon simul, Antiphonusq;, & Aganus:
Inde Agathon, Mestor, Dicomoonq; nothus:
Quem pugnans Ithacus ferro confecit Vlysses,
Isus & Atrida percutiente cadens.
Quos Diomedis item uirtus subduxit, Echemon
Et Cromenon, paribus dum ueherentur equis.
Patrocli & saxo Cebrion prostratus ab ictu,
Laocoonq; sacer maxime Phœbe tibi.
Mentoridæ coniunx, Polypi quoque Medisicastis,
Chaon &, unde Heleni nomina terra tenet.

Et

Et tua Polydamas coniunx formosa Lycaste,
Aiacisq́; necat quem Doridona manus.
Aßaracus Trois generosi tertia proles
Dat Capyn, Anchises editus ipse Capy.
Non patuere tori. Aeneam Simoentis ad undam
E' magno Anchisa protulit alma Venus.
Anchisen formosa patrem genitrice latente,
Nupta tibi Alcathaon Hippodamia refert.
Ascanium Aeneæ coniunx enixa Creusa:
Iulius Ascanio, Rhomaq́; progeniti.
Syluius à syluis, casu quibus ortus habetur:
E' Rhomaq́; urbem nomen habere putant.
Mater in obscuro est qua sit conceptus uterq;,
Syluius Aeneæ posthumus ortus item.
Hunc patre defuncto, in syluis Lauinia coniunx
Edidit hinc, dicta est Syluia posteritas.
Ex illo Aeneas alter satus: inde Latinus:
Filius hoc Alba est, hinc generatus Athis.
Ortus Athi Capys, in Capuam quo decidit urbem
Nomen: ab hoc genitum Capeton esse uolunt.
Inde refers Tyberine genus, quo uortice merso
Albula mutato nomine dicta fuit.
Agrippam tamen ante seris. Remulus fit ab illo,
Qui Iouis ætherij fulmine tactus obit.
Iulius hoc, à quo gens Iulia creditur orta:
Hoc quoq; Auentinum patre fuisse patet.
Ille Procam, atq; hic te genuisse putatur Amuli,
Teq́; simul Numitor, pignora sæua duo.

Dat Numitor Lausum, patrui quem dextra peremit:
De patre Lause tuo est Ilia nata Rhea.
Omnibus his certas nulli tribuere parentes:
Marte Rheaq; sati Romulus atq; Rhemus.

DEORVM GENEALOGIAE A PYLAde uersibus conclusæ,

LIB. III.

OCeanus Vesta & Cœlo genitore creatus,
Plurima, sed uaria pignora matre, dedit.
Pleionem, quam duxit Atlas: Phlaëtontaq; nixam
Te Clymene, & Circen te quoq; Persa feram.
Hinc Aethram, Atlantis quæ dicta est altera coniunx:
Et quæ Vulcanum nutrijt Eurynomen.
Coruscen, Pallas qua inuentrix nata quadrigæ est:
Et quæ Chironem Phyllira protulerit.
Tum Solem, quo mel, quoq; est medicina reperta,
Nec satis, hos uteri qui genuere, patent.
At Dorim Oceano Thetis est, & Protea, fœta:
Et Tritona, genus qui tenet ambiguum.
Neptunno fertur nam diua Salacia coniunx
Mensibus expletis hunc peperisse deo.
Sustulit Idotheam Proteus, nigramq; Melantho,
Neptunno oppressam: mater utriq; latet.
E terra pater Oceanus bis flumina sena
Prodidit: hæc uario fluctibus orbe ruunt.
Thessalia exoritur Peneus, amœnaq; Tempe
Alluit, & Macedum littora pulsat aquis.

His

Hic Daphnen Phœbo dilectam protulit olim,
Quæ fugiens lauri cortice tecta fuit.
Te quoq; Aristæi Cyrene cognita mater,
Quem cum melle oleum prædocuisse uolunt.
Currit ab Aonijs Epidamnum Asopus ab alto
Fulmine iam tactus, dum mouet arma Ioui.
Ipsea qui genuit, comitatum Eteoclea bello:
Nomen & Aeginan, insula cuius habet.
Appennimigenam Thuscosq́; Vmbrosq́; secantem
Rhoma capit Tyberim, dum freta longa petit.
Ocnus ab hoc genitus proles fuit inclyta, Manto
Tyrrhesiæ uatis filia quem peperit.
Impiger Aoniam Cephisus fluctibus ambit,
Cui latus implicuit candida Lyriope,
Narcißumq́; tulit: qui dum se cernit in undis,
Dicitur in florem uersus amore sui.
E Pindo tellus Acheloum Thessala monte
Excipit: Aetoli est terminus ille soli.
Atq; uno tantum perfertur in æquora cornu:
Herculeæ reliquum diminuere manus.
Syrenas genuit (si uera est fama) puellas.
Terpsichore has peperit, Musa ue Calliope.
Leucosiam, Lygiam, Pisnoen, carmina dicunt:
Quarta tribus iuncta est, Parthenopea soror:
Vrbs noua Parthenope cuius de nomine dicta est,
Hac quoniam moriens urbe sepulta fuit.
Irrigat Argolicos Inachus delapsus Achæis,
Cui stirps incerta est trina parente data.

Io prima fuit, quam Iuppiter arserat: ante
Quàm data Iunoni munere uacca foret.
Altera Phægeus, superis quem prima sacella,
Cumq́; annis menses instituisse ferunt.
His subit, Argiuûm tenuit qui regna, Phoroneus:
Quo satus Aegialeus dicitur, & Niobe.
Crimnisus Siculas fluuius perlabitur oras,
Sargesta hunc nato fecit Aceste patrem.
Hanc tulit Hippotes Troiani sanguinis unus,
Oppreßit fluuius, dum canis ora gerit.
Flumina Theßalico ducit Sperchius ab orbe:
Pegaseumq́; sinum, Thermopylasq́; premens.
Pelleis huic genuit Polydoris Mnesthea, qui se
Pellidæ socium Pergama ad alta dedit.
Appameam Mæander habet, Phrygiasq́; Celenas,
Inq́; suos ortus uersus & ora rigat.
Alluit Ioniam, Carasq́;, urbemq́; Prienam,
Miletumq́; acto diuidit ille sinu.
Biblidis & Cauni Cyanen genuiße parentem
Hunc fama est: dubium de genitrice tamen.
Paphlagonum campos rutilantibus Axius undis
Spargit, & elatis fontibus arua tegit.
Maxima Achessomeni quæ nata Perhibia dicta est,
Illius amplexum sustinuisse ferunt.
Sub decimumq́; fuit mensem Pelagonius ortus,
Qui tulit Asteropum: nec torus, unde, patet.
Hellidis Alpheus claro de fonte putatur
Editus, Arcadico flumina ferre solo

Qui terras subter, pelagiq́; abstrusa profundi
Labitur, & Siculo tollit in orbe caput.
Alpheo Orsilochus satus est, illoq́; Diocles:
Hoc pariter Criton, alter & Orsilochus,
Ignotis uenere toris. hos, fama, gemellos
Ad Troiam Aeneæ procubuisse manu.
Nilus ab Aegypto Aethiopum disterminat oram,
Omnia fœcundans quæ madefecit aquis.
Incerti est ortus, fluuiorum creditus ingens,
Et quinum incerta matre tulisse genus.
Herculis hic nomen sibi poßidet, illa Mineruæ:
Hic Dionysius erit, Mercuriusq́; subit.
Mercurius, nobis qui fertur in ordine quartus:
Pluribus hic Hermes, sed trimegistus adest.
Hic genuit Daphnim, syluis qui pastor in altis
Primus, & egregio frontis honore fuit.
Mercurium pariter quintum, cui Mercuriorum
Cunctorum ascribi plurima gesta uolunt.
Editus hoc Norax, quem protulit Oschyra nympha,
E' Pirenei semine progenita.
Vulcanum quintam sobolem tibi Nile dederunt:
Hunc Apim Aegyptus, quo duce gaudet, ait.
Is tulit Aethiopem, populi quo autore feruntur:
Quum primum Aetlantes, ætheriją; forent.
Solem etiam genuit, quo Lampæthusa parente,
Et Phætusa fuit, Lampetieq́; sata.
Tum Phaëthon, Clymene peperit quem candida nympha,
Heu patrij currus qui male rexit equos,

E' Phaëtonte Lygus non certa nascitur aluo,
Quo Lygures populos nomen habere putant.
Ascræus, fluuios Tethy genitrice profectos,
Oceano, uates, & genitore canit.
In quibus Eridanus grandis memoratur, & Ister,
Strymon, & Alpheus, Nilus, & Heptaporus:
Mæander, Rhesus, Mysoq; sub orbe Caycus,
Idæo Rhodius uertice ad ima cadens.
Colchorum Phasis, Lydorum turbidus auro
Hermus, & in Phrygijs quem Simoenta uocant.
Argento similes qui fert Acrioius undas,
Nesus item, pronis inde Liachmon aquis:
Aesippus, Ladon, Grenicon, Partheniusq́; :
Peneum his addit, Sangariumq́;, duos.
Euenum, Ardiscum pariter, diumq́; Scamandrum:
Seq́; alios uates scribere posse negat.
Enixa Oceano Tethys quoq; Nerea magna,
Qui tulit è Dori coniuge Nereidas.
Illa quidem soror & coniunx, ut Iuno Tonanti,
Nereos est olim dicta fuisse dei.
Nereides uarijs traxerunt nomina rebus,
Ingenio, uictu, corpore, uentre, locis.
Dictaq; prima Thetis, Pelidæ mater Achillis:
Proxima Cymodoce, fluctibus una quies.
Cymothoë, Spio, Glauce, Nesæo, Pherusa,
Amphithoë, Clio, Dynameneq; potens.
Phillodoce, Euarne, Proto, Xantho, Galatea
Alba comas, Drymo quercubus aßimilis.

Actæa, Amphinome, Autonoë, & formosa Menippe:
Inde Ephyre, & Melite dulcius ore canens.
Apseudes, Panope, Nemertes, Callianira,
Opis, Dexamene, Deiopea subit.
Has Hiera, atq; Arethusa, Lycorias, Orithyia,
Cum Clymene, & Doto, Callianassa premunt.
Eucrate insequitur, Neso, Cymoq́;, Saoq́;,
Atq; Eudora nitens, Mœra, Thalia, Thoë.
Pasithea, & niueis post has Eunica lacertis,
Eulimene, & curis Protomedea frequens.
Hinc Amphitrite, & pacata mente Galene,
Multorumq́; Erato pignus amoris habens.
Hippothoë, Hipponoë, Euagore, & tu Pontoporea,
Eione, & risu prædita Glauconome.
Laomedia sagax, Halimedaq́; cura profundi,
Legibus à multis dictaq́; Pollynome.
Liagore, Eupompe, Psamathe, Pronœa, Themiste,
Aeterni referens pectora iusta patris.
Cydippe, & florens Ianira, et Doris, Agaue,
Mox Halia, & roseis compta Ianassa genis.
Tum quæ stagna colit Limnoria, blanda Lygea
Additur, extremo es tuq́; Amathyia loco.
Insuper Oceanum Hesiodus, cum coniuge Tethy,
Multiplices nymphas progenuisse refert.
Quas numero ter mille canit, pressisq́; paludes,
Atq; solum uarijs incoluisse locis.
Ante omnes Pytho, Vranieq́; simillima diuis
Incedunt, Prymno tertia iura tenet.

Admete hinc, Clymene, Electre, *& formosa* Rhodea,
Callirhoe, Zeuxo, sedula deinde Thoe.
Melobosis, Pluto, *Polydoraq́;, Pasithoëq́;,*
Plexaure, atq; Asie, tuq́; Petrea *subis.*
Xantha, Galaxaure, simul Europea, *Telesto,*
Cumq́; Hippo, *adiuncta est his* Ianira *procax.*
Eurynome, & pulchrum pectus sortita Dione,
Flauaq́; Cerceis, *& moderata* Tyche.
Idyia, Eudore, Perseis, Acasta, Menestho:
Quæ secum Amphirhoen, *Ocyrhoenq́; trahit:*
Styx, & Iantha uenit, Clytie, dulcisq́; Calypso:
Nec non Chreseis, pulchraq́; Doris *adest.*
Cætera quis poterit comprehendere nomina uersu,
Sedibus, ore, cibis (ficta) uel officijs?
Vltima Saturnus Cœli Vestæq́; propago,
Dena quidem, at septem pignora sumpsit Opi.
Plutonem infernum, qui te Reuerentia *natam*
Dicitur ignoto progenuisse toro.
Glaucam etiam tulit, & Vestam, *Ceceremq́; secundam,*
Persephones matrem, falcifer ille senex.
Vos quoq; Neptune, *& Iuno, & qui* Iuppiter *olim*
Dictus es à primo tertius esse Ioue.
Tum Cronim, à nostris qui Serpentarius esse
Constet, & obscura sit genitrice satus.
Phyllira teq́; seni Chiron præceptor Achillis
Extulit, unde uocant te quoq; Phylliriden.
Chironi Ocyrhoen rapidis (sic fama) Cayci
Fluminis in ripis filia nympha parit.

Ausoniæ regem Picum Saturnus. at ille
Et sentam Faunam, te quo Faune tulit.
Eurymedon Fauno, Eurymedonte Perhibia regis
Phæacum genitrix edita Nausithoi,
E` Fauno Satyros, Panes, Faunosq́; creatos,
Syluanosq́;, uolunt: nullaq́; mater adest.
Acis & ex illo, nymphaq́; Simethide cretus,
Sæpe suo fouit quem Galatea sinu.
Nympha quoq; è Fauno est enixa Marica Latinum,
Præneste hinc, cuius urbs sibi nomen habet.
Hinc etiam Aeneæ coniunx Lauinia nata est,
Nondum auis: hanc uxor gignit Amata uiro.
Ecce pater Neptunnus adest, longa agmina secum
Natorum uarijs matribus orta ferens.
Ex Helope est Dorus, parit Euryma Telemon, unde
Eurymedes dictus uatibus ille fuit.
Ex Amphitrite Steropen, Brontem atq; Pyragmon,
Busirimq́; Epaphi sustulit ex Libya.
Alcyone Hircæum, Phorcum pariente Thoossa,
Qui maris è monstro Gorgonas exhibuit.
Euryalen, Sthenno, plenamq́; decore Medusam,
Gorgonibus frater tuq́; Bathylle uenis.
Scylla quoq; è Phorco genita, & Critheide nympha:
Et cui certa datur nulla, Thoossa parens.
E` terra Harpyias gignis Neptunne, Podargen,
Ocypetenq́;, duas nomine phama refert.
Has præter geminas iunxere Celeno, & Abello:
Sic numero harpyias quatuor esse patet.

Quas tamen Electra quidam & Thaumante profectas,
(Vt sunt diuersa pectora mente) uolunt.
Nycteus è pelagiq; deo satus, atq; Celeno:
Qui sibi Nyctimenen, Antiopamq; tulit.
Mater Amalthæa est natarum dicta duarum,
Nympha sub Idæis cognita littoribus.
Neptunnum alatus patrem genitrice Medusa
Pegasus, haud dubia uoce referre solet.
Hunc etiam memorant genitorem, Othus, atq; Ephialtes:
Vxor Aloëos hos Iphimedia parit.
Te quoq; de nata Phorci Polypheme Thoossa,
Sub liquido æquoreus protulit orbe senex.
Incerta genitrice Taram, qui condidit urbem,
Vnde Tarentini littora nota sinus.
Sicanum incerta, de quo Sicania: dicta
Collibus à ternis Trinacris ora prius.
Incertis Siculum, Siculæ quem nomina terræ:
Aonaq;, Aoniæ quem tribuisse uolunt.
Bergion, Albionem, Actorium, Meliona, Pelasgum,
Chrysaorem dubijs edidit inde toris.
Et Cygnum, ad Troiam qui impar congressus Achilli
Occidit, eq; suo corpore fecit auem.
Messapum pariter, uates quo autore putatur
Ennius à proauis continuasse genus.
Addidit Onchestum, qui mœnia condidit urbis,
Quam de se Onchestam dicier instituit.
Hoc Megareus, illo Hippomanes genitore creatus:
Cui cessit cursu uirgo Atalanta pedum.

Ortus

Ortus Amymone est Danai, Neptunnia proles
Nauplius: auditis si modo danda fides.
Hic natum obscura Palamedem excepit ab aluo,
Insidijs Ithaci quem mala saxa premunt.
Mox Amycum nympha ex Milite Neptunne tulisti
Is Buthen, uterum fama sed occuluit.
E' Buthe generatus Eryx, magnaq; Dione:
Cuius & à templo dicta Erycina fuit.
Aegæum maris inde pater, qui rexit Athenas,
Sed tacito fertur progenuisse toro.
Huic Medum Medea parit, quo Media dicta est:
Quæ tristes succos edere terra solet.
Huic Aethra eximium bello factisq; superbum
Thesea, qui è Phædra sustulit Antigonum.
Deseruitq; suam qui Phyllida, Demophoontem,
Illo quæ potuit non redeunte mori.
Hippolytum Hippolyta Theseus quoq; Amazone gignit,
Quem trepidi phoca dilacerastis equi:
Virbion hinc dictum, quoniam reuocatus ab umbris
Arte Machaonia, bis uir in orbe fuit.
Virbius huic etiam, quem mater Aricia syluis
Extulerit, fertur deinde fuisse puer.
Hinc tibi Nausithoum Neptunne Perhibia fudit,
Illo Rixinorq; Alcinousq; sati.
Rixinorq; Aretem genuit, latuere parentes.
Ex Arete Alcinous Laodamanta serit,
Clyonium, atq; Halium, & madidũ quæ excepit Vlyem
Nausicaam, & patrios uexit ad usq; lares.

E' nympha

E' nympha Peliam Tyro Neptunnus, & altam
Nelea qui struxit protulit inde Pylon.
Patricidarum dubia genitrice sororum,
Et tuus est Pelias dictus Acaste pater.
Tum duodena senex Chlori de coniuge Neleus,
Carmine Mæonio pignora clara dedit.
Quattuor at nobis patuerunt nomina tantum:
Surripuit famæ cætera tempus edax.
Inde Periclymenus, Chromius uenit inde, Biantis
Hæc Pero est coniunx, hic quoq; Nestor adest.
Nestoris Antilochus, Pisistratus, Anthos, Echephron,
Et Stratius, Perseus, cum Thrasimede, uiri.
Fœmina sola fuit Polycastis nomine dicta:
Quos omnes coniunx parturit Eurydice.
Iuno tuum Saturne genus, sed in ordine primum,
Si modo Nasonis carmina pondus habent:
Lactucis Heben fertur peperisse comesis,
E' tactu floris belligerumq; deum:
Iuratæ quem Flora deæ se posse tacere
Nascentem in campis prodidit Olenijs.
Sunt quoq; percussa Martem qui dicere uulua
Exortum pergant maxima Iuno tibi.
Marte deo belli prodit terquina propago,
Et uarijs fœtus pastus ab uberibus.
Aliger ex Venere est susceptus matre Cupido,
Psycha uoluptatem protulit Aligero.
Hermionen Martiq; Venus pulcherrima nixa est,
Quod graue Vulcani corda tulere uiri.

Hinc fuit Hermione Cadmo quum contigit uxor,
Infaustum claudi nacta monile dei.
Astyocha Ascalaphus tibi Mars, & Ialmenus orti.
Actoris Azidæ hæc filia clara fuit.
Ex Thebe Euadne est, Asopi coniuge, nata,
Ignibus in medijs concomitata uirum.
Zesius ex Hebe. tua sed Remus Ilia proles,
Romaniq; caput Romulus imperij.
Bisthonide è nympha Mars est quoq; Terea nactus:
Cui parit & Progne, deinde propinat, Itym.
Quæ sequitur dubijs è uentribus orta propago,
Belligero pariter dicitur esse deo.
Britona Minoëm, quæ se non passa furentem,
In mare seruata uirginitate, dedit.
Cuius ab æquorea subducto retibus unda
Corpore, Dictynne condita templa deæ.
Tum iaculi inuentor, quod Plinius asserit: unde
Creditur Aetolus nomina ferre solum.
Occiditq; animal qui primus Hyperuius, & qui
Helidis & Pisæ rex fuit Oenomaus.
Oenomaus, genita est Pelopi quo iuncta parente
Victa olim rapidis Hippodamia rotis.
Ex Merope, aut Sterope Atlantis, Parthaona gignit
Mars deus. at fœtus quattuor ille creat.
Thestion è nympha genitum Calydonide, matrem
Sustulit Altheam qui Meleagre tibi:
Quosq́; dedit letho fratres Meleagrius ensis
(Temporis ut prisci nuncia fama refert)

Insignem Phlexippo equis, & Toxion arcu:
Quorum opera Aetolus funera sensit aper.
Cuius ob ereptum quod uirgo Atalanta gerebat
Sorte caput, iuuenes occubuere duo.
Agrius, atq; Melas, & rex Calydonius Oeneus:
Cætera Parthaon stirps tibi nata fuit.
Et pater Altheæ, fratrumq; puerpera nulla,
Aut modo quam dictos tris genuisse ferant.
Altheaq; Oeneus Meleagrum, & Tydea sumpsit,
Prælia miscentis fulmina bina dei.
Atlanta Meleagre seris tibi Parthenopeum,
Tydea Deiphile dat Diomede patrem.
Sunt tua de incertis proles genitricibus Oeneu,
Alcidæ coniunx Deianira feri.
Quem dedit & letho Menalippum dextera Tydei,
Cauta parum: & Gorge, non renuenda soror.
Marte satus Phlegyas superûm contemptor, & altis
Subdere qui potuit Delphica templa focis.
Quem deus Arcitenens calamis prostrauit acutis,
Inde animam Stygios trusit ad usq; lacus:
Atq; sub ingenti religatam sistere saxo,
Pendet ubi aßidue uasta ruina dedit.
Causa mali princeps, Phœbo uitiata Coronis,
Extitit. hinc Phlegyam perculit ira patrem.
Ortus & Ixion Phlegya. non ille parente
Sanctior, & pœna non leuiore cadit.
Hoc patre Pirithous, Ditis quem regna petentem
Cerberus ægida uix superante, necat.

Sed

Sed tulerat fortem bello prius is Polypœten,
Illius hunc coniunx Hippodamia *parit.*
At miser Ixion *cœlo pietate receptus,*
Conscius arcani cum Ioue *factus erat.*
Dumq; toros sternit molles, dum cætera tractat,
Iunonem est ausus sollicitare deam.
Suppositaq; ferox genuit de nube uirorum
Corpora, Centauros *quadrupedumq; truces.*
Nomina sunt, Amycus, Rhœtus, Grinæus, Oëclus:
Eurytus, Orneus, Mermerus, *atq;* Medon,
Pisenor, Lycidas, Thaumas, Pholus, Astylus, Hyleus,
Nesus, Abas, Menaleus, Monycus, Antimachus,
Eurynomus, Thereus, Dorylas, Danis, Iphinousq;,
Teleboas *&* cum Demoleonte Chromis,
Dictys, Helops, Phareus, Cæneus, Petreus, Aphidas,
Nesæus, Thonius, Pyramus, *&* Stiphelus,
Nedimnus, Ripheus, Phelegræus, *& ipse* Bianor,
Hippasus, Hylonome, Cyllarus, *inde* Lycus,
Phæocomes, Imbreus, Cenæus, Aræus, Odites,
Iunctus Eridupo *tuq;* Pyrete *uenis:*
Mox Helimus *subit, &* Latreus, Bromus, *atq;* Lycepes:
Quæq; duplex retinet cætera turba genus.
Iamq; audax nimium Ixion Iunonis *adulter,*
Sedibus ætherijs à Ioue *pulsus erat.*
Venerat in terras, & se iactare potitum
Iunonis *sancto cœperat ille toro.*
Iuppiter *exarsit: temeraria uerba loquentis*
Fulmine ab ætherio perculit ora polo.

Subq́; imos pepulit manes, & tartara nigra,
Versariq́; dedit noxia membra rota.

DEORVM GENEALOGIAE A PYLA de uersibus conclusæ, LIB. IIII.

T*Ertius eximium nobis parat ecce laborem*
Saturno genitus Iuppiter, *ortus* Opi.
Edidit hic Musas, *uatum pia numina, doctas:*
Mnemosyne dicta est quas peperisse nouem.
Per totidem noctes socium quæ passa Tonantem,
Vertice Pierio *fœtibus aucta redit.*
Calliopen græco primam sermone poetæ,
Quod bona uox illi fertur adesse, uocant.
Quod celebret quæ gesta canit per carmina, Clio,
Surgit & ex illa gloria, nomen habet.
Hanc inuentricem historiæ monumenta tulerunt,
Qua nota antiqui temporis acta forent.
Dicta fuit dulces Erato *quia cantet amores:*
Nam quod erin dicit Graius, *amare sonat.*
Illius inuentum connubia prima fuisse,
Rettulit ad nostros nuncia fama dies.
At quia multiplici cantu uiret usq; Thalia,
Inq́; dies floret Palladis *auctus amor.*
Hac una arboribus fretos autore serendis,
Rumor ait primos edidicisse patres.
Melpomenæ à cantu stetit appellatio. uerum
Terpsichoræ, celeres quòd iuuet ipsa choros.
Euterpenq́; uocant, quoniam delectet, & esse

Omnibus assueuit grata canore suo.

Huic primum dulcem modulata est tibia cantum,
Si ratus à priscis sermo refertur auis.

Laudibus à multis, memori' ue Polymnia mente,
Aruorum cultus, notitiamq́; dedit.

À cœlo Vranie, cœlestes promere cantus
Fertur, & astrorum prædocuisse uias.

Has simul à cantu Latium dixisse camœnas,
Argiuum Musas, dogmata, certa fides.

Seu quod nos doceant: nam fert idioma Pelasgum,
Nostra quod assueuit lingua docere, myin.

Siue quod inquirant. hæ namq; fuisse putantur
Artibus autores omnibus, atq; duces.

Quod tuus his Helicon Bœotia mons dedit ortum,
Inde Heliconiadum nomina sæpe tenent.

Non procul assurgit quoniam Parnaßia rupes
Phocidis aut impar uertice, uel niuibus,

Quam simul has habitasse ferunt, Parnaßidas inde
Carminibus crebris turba diserta uocat.

Quòd Thracum Aonia est regio, contermina terræ
Phocidos, Aonidas hinc uocitare solent.

Quodq́; Cytheronem saltum coluisse feruntur,
Appellant uatum metra Cytheriadas.

Pieridas Macedum regio celebrata uocari
Tradidit, antiquo nomine Pieria.

Emathiam dixere noui. sed Pieris illi
Pieriæ dederat nomina sylua prius.

Sunt qui Pieridum cantantibus agmine uicto,

A' totidem Musis, nomina sumpta uelint.
Thespia Phocæo sedet urbs, Helicone propinquo
Littore, qua genitam Thespida in urbe uolunt.
Extitit una nouem Musarum Thespis alumna,
Vnde illas soliti dicere Thespiadas.
Fons tuus est Helicon nitidis purissimus undis,
Pegasus impacto quem pede pressit equus.
Hunc Hippocrenen Dores, Romanaq; fontem
Lingua Caballinum, Pegaseumq; tulit.
Pegasidas referunt, atq; Hippocrenidas ergo,
Fonte sub hoc Musas quas habitare canunt.
Libethrus Macedum latis fons ortus in oris,
Magnetum populi qua regione sedent:
Libethra hunc iuxta est antrum, Libethrides inde
Nomen habent, locus his quum sit uterq; sacer.
Pimpleo de fonte alio, uicoúe iacente
Sub Macedum campis, quos patet esse uagos,
Monte uel Orchomenûm, Pimpleidas appellarunt:
Quod patet hos illas incoluisse locos.
Nec mihi Castalius fons, in radicibus imis
Parnassi montis prætereundus erit:
Castaliæ qui nomen habet de nomine nymphæ,
Quo sacra Musarum ludere sueta cohors:
Castalidas tali memorant à fonte poëtæ,
Quarum perpetuo uerba fauore serunt.
Mnemosyne extremum tribuit cognomen. at illud
Syllaba non patitur uersibus esse meis.
Id patronymicis non multum creditur impar,

Quid faciam? mater prodere sollicitat.
Da ueniam lector, uult Mnemosynidas illa
Dicere, sic nomen tollere ad astra suum.
Ab Ioue rex olim Meßenius ortus Achæus,
Vnde suum populus nomen Achiuus habet:
Menaq; prolatis in mensem dicta præesse
Floribus, & Phrygia Xanthus ab urbe cadens.
Mater abest. Ioue nata Venus, pulchraq; Dione,
Vulcani coniunx tertia dicta Venus.
Ex Venere est generatus Amor. Corymosa Tonanti
Myrmidonem fertur nympha tulisse deo.
Leda Clytemnæstram fuit, hæc Agamemnonis uxor:
Leda Helenam, nupsit quæ Menelaë tibi.
Quam Phrygius postquam rapuit Lacedæmone pastor,
In Troiam bello Græcia tota ruit.
Iuppiter ex Leda Pollucem & Castora, fratres,
Gignit: equo hic, pugnis inclytus ille fuit.
Nata Ioui è Cerere est coniunx Proserpina Ditis,
E luna exortum te Dionyse putant.
E Ioue, sed nympha Garamantide, prodit Iarbas,
Getulum tenuit qui ditione solum.
Nympha Ioui geminos peperitq; Thalia Paliscos,
Hiscentem referunt nomina rursus humum.
Europam niueo mutatus corpora tauro,
Transtulit ad Cretæ littora nota pater.
Hinc satus es Lyciæ rex iam Rhadamante future,
Cuius & inferno iura sub orbe patent.
Prodijt hinc Minos, qui post Cretensia regna,

Cum fratre in Stygio iudicat acta foro.
Minoi Androgeum, Phædram simul, atq; Ariadnam,
Pasiphaë coniunx, edita sole, parit.
Glaucum etiam Minos genuit, cum Deucalione,
Natum Deucalion Idomenea tulit.
Orsilochum Idomeneus, Ithaci quem perdidit ensis:
Hiq; omnes tacitis exiliere toris.
Aurea Luciferum nixa est Aurora Tonanti,
Ceycem Alcyones edidit ille uirum.
Edidit accipitrem factum quoq; Dædaliona,
Dictaq; Trachinna est nympha utriusq; parens.
Dædalion sed te latuitq; puerpera, gignit
Pæonij coniunx credita Lichione:
Qua cithara insignis tibi natus Apollo Philemon,
Eurq; tibi est Hermes nobilis Autolius.
Tu quoq; siderei non ultima gloria cœli,
Diceris Orion semen habere Iouis:
Si modo danda fides Nasonis uersibus ulla est,
Immictum corio dum bouis esse refert.
Quod licet ediderint facinus tria numina, summum
Fama patris dignum fecit honore Iouem.
Neptunno Ascræus quanquam Minoida uates
Credidit Euryalen hunc peperisse deo.
Sunt quoq; Trinacrio qui dicant Oenopione
Progenitum, uel quem miserit alma Chios:
Illius & natam Meropen, uel nomine dictam
Candiopen femori supposuisse suo.
Ex illa Hippolagum genuisse, sed ille Dryantem:

Is te rex Thracum docte Lycurge tulit.
Protulit Augeum rex Harpalicenq; Lycurgus,
Quæ patrem è medijs abstulit ense Getis.
Et te, quæ nimio correpta cupidine Phylli,
Ad reditum lento Demophoonte cadis.
Horum nulla datur genitrix. sed & Aona celsius
Iuppiter è nympha Mnoside progenuit.
Aone dixerunt ignota matre Dymantem,
Ignotaq; duos esse Dymante satos.
Hinc Asium, tibi qui non uanus auunculus Hector,
Atq; Hecubæ, ex alio sed patre, frater erat.
Hinc ea, qua sumptis nondum processerat alis
Aesacus in mergum uersus, Alixirhoë.
E' Ioue Sarpedon, peperit quem Laodamia:
At nothus ex illo prodijt Antiphates.
De Ioue Pilumnus, qui stercora ferre per agros,
Et docuit populos pinsere grana rudes.
Huic Daunum Acrisij Danaë compressa tulisse
Creditur: à Dauno, Daunius ortus ager.
Ex Dauno Turnum formosa Venilia gignit,
Iuturnam Daunus matre latente serit.
Filius ætherij Iouis est Acrisius, huius
Laërtes, dubio partus uterq; toro.
Laerti coniunx Anticlia fudit Vlyssem,
Et natam pulchris uultibus Echimenen.
Sunt quibus Autolia est Anticlia dicta, patremq;
Qui Laertiadæ Sisyphon esse putent.
Is latro notus erat, seruans angusta uiarum,

Et saxo impediens prætereuntis iter.
Lætaq; quum peteret noua nupta oracula diuûm,
Vim tulit, & sæua traxit in antra manu.
Inde grauis peperisse uiro narratur Vlyssem,
Quem Laertiaden Sisyphiumq; uocant.
Penelope est illi satus Icareotide, nulla
Cui par uisa fide est, coniuge, Telemachus.
Telegonus Circe: patrios qui noscere uultus
Dum cupit, incautus perdidit ipse patrem.
Ausonius tacito ex utero quoq; natus Vlyßi
Fertur, ab hoc fluxit nomen in Ausoniam.
Mercuriumq; Tonans eduxit Atlantide Maia
Portantem gemini nuncia fida poli.
Myrtilus Oenomai currus auriga, parentem
Hunc uocat. at genitrix non satis ulla patet.
Huic parit Eudorum soboles Polymela Philantis,
Huic Lara dat geminos, siue Larunda, Lares.
Esse Lares, Geniosq; uolunt, data numina bina
Omnibus: & uitæ, funeris atq; duces.
Sunt quoq; Penelopen qui, uix bene credita uerba,
Mercurio natum Pana tulisse uelint:
Non quem Pana deum uenerantur in Arcade terra,
Sed quem de cunctis sustulit illa procis.
Mercurio Euandrum peperit Nicostrata regem
Arcadiæ, Euandro stirps geminata fuit.
Hinc genitrix orta est Pallantia grata Latini,
Vnde Palatinus nomina sumpsit apex.
Hinc ferus à Turno confossus uulnere Pallas,

Et quibus exierit uiscera neuter habet.
Persea rex superûm genuit Saturnius, auro
Quem pluuio Danaë protulit Acrisij.
Is Persen, prima est à quo monstrata sagitta:
Censuit ut quondam Plinius ore graui.
Mater in obscuro est. quos uerò exinde creauit,
Edidit hos illi quatuor Andromeda.
Quattuor è numero surgit mihi primus Erythreus,
Vnde putant rubro nomina facta mari.
Consequitur Sthelenus, cui durum Eurysthea coniunx,
Sit licet ignoti nominis illa, parit.
Tertius accedit Bacchemon: filius illi
Ortus Achemenides, Orchamus inde fuit.
Non torus illuxit: sed te uocat Orchame patrem
Leucothoë, tibi quam sustulit Eurynome.
Gorgophonem prodit quarto sed in ordine Perseus,
Pignora quo uates bina recepta ferunt.
Hinc Electrionem, quo sis Alcmena profecta
Herculis ætherio de Ioue facta parens.
Alceum hinc, qui te Amphitryo produxerit. atqui
Omnibus his uentres, qui peperêre, latent.
Sunt tamen Acmenæ qui peruenisse parentem
Eurydicen Pelopis, Lysidicen'ue putent.
Alcmena Amphitryo de uxore Iphiclea gignit,
Huic puer obscura matre Iolaus adest.
Aeacon Aegina est magno connixa Tonanti,
Qui prius Oenopiam de genitrice uocat,
Et scelera in Stygio cum fratribus excutit orbe.

Phocus ab hoc, Peleus, cum Telamone sati.
Mater abest. duplex Telamone est orta propago,
Diuerso quanquam uenerit illa toro.
Hesiona est Teucer nam Laomedontide cretus,
Aiacem dubiæ progenuere fores.
At Peleus tacita Polydorim sustulit aluo,
Insignem bello Mnesthea quæ peperit.
E Thetide eximium atq; inuictæ mentis Achillem,
Scyria cui Pyrrhum Deidamia parit.
Andromache est, aut Hermione Peripelea Pyrrho
Fœta. Molossus at est ortus ab Andromacha.
Hunc genuisse ferunt Polydectam, nullaq; certa est
Mater: & ignotum, uir, mulierq́ ne fuit.
Vulcanum regina Ioui tulit inclyta Iuno:
Quem Lemni fabrum, Mulciberemq́; uocant.
Huic Prænestinæ fundator Cæculus urbis
Filius, ambiguo contigit è thalamo.
Cacus & Herculeis oppressus uiribus olim,
In sua dum tractas diripit antra boues.
Dum tua Vulcanus cupido petit ore Minerua,
Oscula dum pugnas, uimq́; pudica fugis:
Natus Erichthonius sparso de semine terræ
Dicitur. hoc Cephali Procris amica sui,
Hoc Boreæ coniunx, matrum decus, Orithyia,
Et rex Pandion Atticus exilijt.
Esse duas perhibent genitas Pandione, Prognen,
Quæ Thracum regis Tereos uxor erat:
Et quæ trunca fuit linguam Philomela, scelesti

Ne facinus

Ne facinus posset Tereos ore loqui.
Nulla tamen genitrix, positis tot in ordine natis,
Emicuit, cuius nomina fama gerat.
Tullius inde tibi Vulcane est Seruius ortus,
Cressia cui mater Corniculana fuit.
Contigit huic duplex, uario sed pectore, nata:
Hæc maior, fuit hæc Tullia dicta minor.
Venter abest. Aruntis erat prior, altera Lucî
Vxor: Tarquinius quos pater ediderat.
Dissimilis natura fuit: pius ille, ferocem
Hic animum gessit: dissimilisq; torus.
Fata animos iunxere. perit minor, & perit Aruns.
Lucius & maior conueniuntq; duo.
Quid moror? impulsu iam sumptæ coniugis, ille
Regalem ascendit, corrupuitq; gradum.
Dumq; socer prodit solium capturus, ab illo
Pellitur, & multo uulnere plangit humum.
Audierat coniunx, regem uisura maritum
Prosilijt, rapidis in fora uecta rotis.
Dum redit, auriga est uiso genitore perempto
Territus, & frenis iam retinebat equos.
Nata uetat, patriosq; iubet proculcet ut artus
Curribus, & scindat uerbere quadrupedes.
Filia dura quidem, atq; omni damnabilis æuo,
Cumq; uiro & natis funere digna graui.
Hippotæ Sergesta Ioui te filia Trois,
Aeole non ficto nixa putatur auo.
Non minus Hippotades igitur, quàm frater Acestes,

Diceris. hæc natos uos tulit una duos.
Multa ſed ignotis proles tibi matribus orta:
Primaq́; Ceycis creditur Alcyone.
Tum Canace, & Macareus: uetito quos iunxit amore,
Quæ ſolet ignotos iungere ſæpe, Venus.
Miſenusq́;, iacens tribuit qui nomina monti
Baiarum, præſtans ære ciere uiros.
Nec non Salmoneus, tonitrum qui imitatus Olympi,
Fulmine ſub Stygias eſt reuolutus aquas.
Hoc Tyro genita eſt, Neptunno fœta gemellos,
Critheaq́; Aeoliden poſtmodo nacta uirum.
Te Cephalus, Procis coniunx, uocat Aeole patrem,
Heſperus Aurora eſt cui pariente ſatus.
Te uocat Iphiclus, cui pota uenena Podarcem
Serpentis natum contribuiſſe uolunt.
Rex Athamas uocat, Inoë cui fœta Learchum:
Illiſit ſaxo quem pater inde furens.
Et qui Portumnus, Melicerta eſt, ſiue Palæmon
Dictus, & Inous de pariente deus.
Prima tamen coniunx Athamanti prodidit Hellen
Neiphile, unde Helles nomina pontus habet.
Et ſimul aurato uectum ſuper æquora Phryxum
Ariete, quum nondum lapſa nataſſet aquis.
E Phryxo, ignota fluxitq́; Cytorus ab aluo,
Paphlagonum de quo terra uocata fuit.
Aeolus eſt Ephiræ tibi rex & conditor altæ
Siſyphe ab antiquis creditus, eſſe pater:
Quem fama Ionij, Aegæiq́; in littoris ora

Abruptum

Abruptum est olim corripuisse iugum,
Perdere consuetum saxo de monte reuulso,
Fors quibus illorsum sæua dedisset iter.
Vnde Acheronte situs, prægrandi pondere saxum
Voluis, & elapsum rursus ad ima petis.
Nupta tibi Merope est Peligni carmine uatis:
Qua Glaucum, & magnum deinde Creonta seris:
Hunc regem accipimus defuncto patre Corinhi
Natam unam, obscuro sed genuisse toro.
Nata Creusa fuit. sponsam hanc non duxit Iason,
Cum patre quod rapta est Colchidis arte focis.
Bellerephon Glauco est ignoto uentre creatus,
Achimene huic coniunx pignora terna dedit:
Isandrum, Hippolochum,, pulchram quoq; Laodamiam:
Quæ te Sarpedon de Ioue nixa fuit.
Hippolocho est alter Glaucus, sed ab ubere tecto
Partus, & hic Phrygijs mœnibus auxit opem.
Crithea uentorum genuit rex Aeolus. illi
E Tyro natos quattuor esse putant:
Aesona, Medeæ redijt cui fortior ætas
Artibus: hinc Pheritas, Alcimedonq́; subit.
Hinc Amythaon adest. fratres Polymela, & Iason,
Aesone sunt orti: nec tamen unde, patet.
Hypsipyle Euneumq́;, Thoantaq́; gignit Iason,
Aurato felix uellere nomen habens.
Gignit & obscuro Philomelum corpore. Plutum
Ille, sed hic nato fit Pareante pater.
Hinc Paron appellant, quæ sit Minoia primum

Dicta, quod hac sedem fixerit ille suam.
Fudit Epitropium Alcimedon. Amythaone creti
Sunt duo: & inde Bias, inde Melampus adest.
Nec quibus è thalamis patuit. fueratq; Melampus
Herbarumq; potens, augurioq; sacer.
Theodamasq; illo satus est, non segnior augur,
Suffectus titulis Amphiaraë tuis.
Mantyona, Antiphatemq; Bias de coniuge Pero
Extulit. at geminos Mantyon ipse creat:
Formosum Clytonem, Aurora est qui raptus ab alma:
Et uatem, nomen cui Polyphidis erat.
Ille Theoclimene est factus pater augure docto:
Nec tribus his data sunt ubera certa satis.
Antiphate est, & mater abest, generatus Oicleus.
Haustus ab hoc satus est Amphiaraus humo.
Cui natum Amphilochum peperit coniunx Eriphile,
Quiq; illam Alcmæon perdere sustinuit.
De genitore etiam prodit Catyllus eodem,
Hoc triplex dubijs nixibus inde puer.
Tyburtus simul, atq; Corax, Catyllus & alter,
Mœnia sunt quorum Tyburis aucta manu.

DEORVM GENEALOGIAE A PYLADE uersibus conclusæ, LIB. V.

TAntalus è Plote est nympha tibi Iuppiter ortus,
Quem natum fama est apposuisse deis.
Ille quidem superum fertur conuiua fuisse,
Arcanis summi nec caruiße patris.

Quæ

Qui quoniam est ausus mortalia ferre sub ora,
Pectora sunt multo pressa dolore Iouis.
Protinus ad Stygios pulsus fuit ille recessus,
Pomaq; & inter aquas esurit atq; sitit.
Taygeta huic Nioben peperit, quam prole superbam
Teq; uiro Amphion, diriguisse canunt.
Edidit, & Pelopem, tergo qui insignis eburno
Fulsit, ubi infernis est reuocatus aquis.
Quatuor inde Pelops fœtus tulit Hippodamia,
Quam uictam celeri duxerat ille rota.
Lysidicem matrem Alcmenæ, dirumq; Thyesten,
Atreumq; ferum, Plisthen iumq; simul.
Polluit Atrei thalamos scelerata libido
Fratris, & Harpagigen, Plisthen iumq; tulit.
Tantalus accessit thalamo sublatus eodem,
Sed prior & Pelope nata Thyeste fuit:
Cui pater impurus sese commiscuit, inde
Sanctior Aegisthus non genitore satus.
At miser Atreus natorum epulanda Thyesti
Membra tori obiecit fraude recepta sui.
Quem mox Aegisthus ferro confecit, & illi
Ereptum patri reddidit imperium.
Filius Atreo Euiolus fuit, atq; Melampus,
Tertius Alceon, mater & omnis abest.
Plisthenio geniti Menelaus, & ipse Agamemnon:
Quos Merope exortos matre fuisse uolunt.
Hos pater Atreo fratri, quum cessit in auras,
Tradidit: inq; suam rettulit ille fidem.

Atridas hinc fama uocat, quos extulit Atreus
Vt genitor primis fidus ab unguiculis.
Ex Helena Hermionen genuit Menelaus, Oresti
Pactam, nec Pyrrho surripiente datam.
Quo tamen occiso, rursum hanc sibi duxit Orestes,
Vt nos antiqui temporis acta monent.
Te Menelaë patrem fortis uocat & Megapenthes,
Quem tibi fœtura Lydia serua dedit.
Rege Mycenarum fluxere Agamemnone fœtus,
Matre Clytemnestra, quos memorasse libet.
Laodice, Electra, Iphianassa, aut Iphigenia,
Pulchraq; Chrysothemis: sed nec Alesus abest.
Altera consequitur mox Iphianassa, & Orestes
Filius: huius habet semina Tisamenes.
Huius item, patuit genitrix & nulla, Corinthus:
Quo dicta est, Ephire terra uocata prius.
Alter ab hoc patris de nomine fertur Orestes
Editus. hinc populos exilijsse uolunt.
Fama Iouem magno patrem tulit Hercule factum,
Quum latus Alcmenæ subdidit ille suo:
Et tribus edixit fieri de noctibus unam,
Vt posset uoto commodiore frui.
Seminis Herculei Lydus, Lamyrusq́; fuerunt,
Eurythe rex Iole quos tua nata dedit.
E' Lydo Lanius processerat: abdita mater.
Herculis & stirpem tu Diodore tenes.
Teq; Sophon prodit: genitrix est neutra reperta.
Hercule terquinum nascitur inde genus.

Deicoon

Deicoon Megara, Teriomachusq; parente,
Et Creontiades: quos pater ipse necat.
Illa etiam Oxeam genuit. cum matre peremit
Hunc quoque, dum Stygio uictor ab orbe redit.
Ex Paphia (si uera canunt) susceptus Ithoneus,
Ilus & ex aluo Deïanira tuo.
Tlepolemum nixa Astyocha est: Sardumq; Crominq;
Atq; Agilem, & Cyrnum, cognita nulla tulit.
Telephus ex Auge est, lactatus ab ubere ceruæ,
Et pater Eurypylo, tum Cyparisse tibi.
A' Pyrrho Eurypylus cæsus fuit, iste dolore
Languit, arboreo stipite membra tegens.
Thessalus Alcida, Phidippus & Antiphus illo
Exorti certum non habuere torum.
Fertur Auentinus diuo quoq; ab Hercule natus,
Matre Rhea, ut uates Andicus ore sonat.
Inde Scythes, Scythica est regio quo dicta. Gelonum
Addimus: hoc populos de duce rumor ait.
Herculis Heracles dixerunt nomen Achæi,
Quod per Iunonem præmia laudis habet:
Viribus, infracta superans & mente labores,
Quos audax subijt obijciente dea.
Dictus ab altrice est idem Tyrinthius urbe,
Quæ Tyrins Argis proxima terra fuit.
Amphitryoniades, Alcmena matre creatus
Quod fuerit, cui uir contigit Amphitryo.
At quoniam Alceus pater extitit Amphitryonis,
Alciden uatum carmina sæpe uocant.

Ipse puer geminos à cunis reppulit angues,
Elidens tenera guttura pressa manu.
Vastantem iuuenis Teumesia regna leonem
Strauit, & inde humeros tergore fultus abit.
Mox alium Nemeam iuxta, paruasq; Cleonas,
Qui leo funestus sub regione fuit.
Hospitio fretus pastoris forte Molorchi,
Perculit, & claua quam dedit ille necat.
Sunt tamen hunc illumq; putent qui prorsus eundem,
Et uaria priscos mente fuisse patet.
Lernæam absumpsit ferro, sed & ignibus, hydram,
Septenum posset quum renouare caput.
Mænalium confecit aprum, quod in Arcade terra
Monstrum erat, infesto cuncta pauore tenens.
Hunc alij ad durum perhibent Eurysthea tractum,
Quum nondum letho succubuisset aper.
Is tamen Arcadiæ uarijs à montibus hausit
Nomina, quos uersu non memorasse piget.
Mænalus est, Pholoë, Cyllene, atq; inde Lycæus,
Quo Iouis ætherij templa uetusta sedent:
Parthenius, Lampheus, Nonacris, & ipse Erymanthus:
Vnde Erymantheum fama uocauit aprum.
Arthemiseus item. sed enim quia Thessalis ora,
Mænala, & Arcadicum continet omne solum:
Mænaliam consueta feram sunt carmina uatum,
Et magicos uersus dicere Mænalios.
Aeripedem ceruam, atq; auratis cornibus, olim
Mænalium solita est quæ coluisse nemus,

Alcides potuit celeri comprehendere cursu,
Et captæ spolium cornua fulua tulit.
Stymphalidas summo percußit in aëre telis,
Stymphalus Arcadico quas tulit orbe lacus.
Corpore tam grandi uolucres, ut lumina possent
Solis, & obducta tollere nube diem.
Taurum Cecropias immani corpore terras
Vastantem, Herculeæ perdomuere manus.
Victus & ablato cornu est Achelous ab ijsdem,
Se licet in formas uerteret ille nouas.
Palma sequens illi uenit Diomede perempto,
Threijcijs olim Bisthonijsq; duce:
Hospitibus qui suetus equos depascere cæsis,
His cibus Alcida subijciente fuit.
Busirim Aegypti regem, qui proxima Nilo
Diripiens, toto littore sæuus erat:
Hospitis innumeri fœdans quoq; templa cruore,
Occisum illius obtulit ipse deis.
Antæum, Libycis cui regia Lixus in oris,
Cui fuit immani corpore terra parens,
Omnibus infestum, terræq; mariq; cruentum,
Perdidit, inq; ulnis compulit ire neci.
Tum geminas pelago fertur posuisse columnas,
Qua sese Oceano porrigit unda minax.
Atq; duos montes, Abilam, Calpenq;, recisos,
Perpetuum solitos continuare iugum.
Hesperidum uigili mala asseruata dracone
Aurea, confecta sustulit inde fera.

Gerionem triplici forma Tartesia nactum
Littora, & Hispana sub ditione pecus,
Strauit: & ablatis gregibus perduxit in ortus
Hesperij magnum quod decus orbis erat.
Thermodoontiacam spoliauit Amazona balteo,
Huncq; Mycenei regis ad ora tulit.
Nec Cacus Herculeas uires & pondera clauæ
Fugit, ubi auersas traxit in antra boues.
Sed iacuit, foribus linquens affixa cruentis,
Quæ dederat letho perditus ora uirûm.
Centauros solita domitos uirtute peremit,
Pirithoi cupidos dißociare torum.
Amphitryoniadæ pactam quoq; Deianiram,
Eurythus optaret quum rapuisse ferox.
Fœdifragum rapta fixit Calydonide Nessum,
Eueni ut tumidas exuperauit aquas:
Sanguine qui moriens, tibi Deianira fluentem
Pestifero uestem tristia dona dedit.
Neleos undenam sobolem, patriamq;, domumq;
Diruit, in Pylios dum grauiora parat.
Vnus abit tanta Nestor subtractus ab ira,
Posset ut in Phrygios utilis ire suis.
Bergion, Albionemq; tibi Neptunne creatos,
Sistere dum uellent prætereuntis iter:
Ad Rhodanum, & lapidum campum, cessante pharetra
Fundere Gnoßiaci noxia tela soli,
Imbribus adiutus lapidum, Ioue pauca rogato,
Vicit, & incœptam protulit inde uiam.

Prostrauit cetum, soluit scopuloq́; puellam
Hesionam, Phrygio Laomedonte satam:
Mercedem & tædas natæ, tantiq́; laboris
Cum patre diuino semine pactus equos.
Periurum posthac regem, & promissa negantem
Vltus, in Iliacos prælia magna tulit.
Deleuitq́; urbem, & populos cum rege peremit,
Abduxitq́; illi qui puer unus erat:
Sumere quem Priami nomen uicinia fecit,
Hunc redimens auri pondere ab hoste graui.
Extremam Italiæ quum prædo Lacinius oram,
Græcia quæ magna est, in scelus omne daret:
Multaq́; diripiens infestior omnibus esset,
Concidit, Alcidæ percutiente manu.
Condita Iunoni qui templa Lacinia dixit,
Quoq́; iacent furis mons sibi nomen habet.
Alcmenæ genito, sæuorum est causa laborum,
Dixerat Eurystheus, maxima Iuno tibi.
Atq́; hinc Alciden telo penetrare trisulco,
Iunonis mammam non timuisse ferunt.
Terrigenum superi tremerent quum prælia, quisq́;
Interiore poli sede receptus erat:
Nutabat curuum nimio sub pondere cœlum,
Casuros poterat terra timere deos:
Protinus Alcides magno sociatus Atlante,
Orbem humeris subijt, sustinuitq́; suis.
Aut quum fessus Atlas humerum mutare pararet,
Herculis interea membra tulere polum.

Ductaret quum forte boues Tyrinthius olim,
Qua Siculum cohibent littora longa fretum:
Ecce uorax anus una pecus furata Charybdis,
Cœperat abstrusis occuluisse locis.
Amphitryoniades tumidas hanc misit in undas,
Quas illa absorbens, ut pecus ante, rapit.
Hinc Erycem Butæ, Siculas qui rexit habenas,
Viribus, eximium cæstibus, ipse necat.
Plutonem Pylijs, ipso oppugnante, fauentem,
Percussit teli cuspide tergemini.
Quod nisi Pæonijs foret ille adiutus ab herbis,
Omnia morte premens ipse peremptus erat.
Erginum Orchomeni mira feritate tyrannum
Sustulit, atq; urbi libera colla dedit.
Ad Sagarim fluuium, qui Lydia temperat arua,
Sæuus inauditi corporis anguis erat.
Hic homines rapiens, & agros & cuncta terebat,
Qui tamen Herculeo robore cæsus obit.
Iussus ad Hesperios olim dum pergeret hortos,
Deuius à recta cœperat ire uia.
Caucason ingressus, uinctumq; Promethea uidit,
Pascentemq; iecur non pereuntis auem:
Quem miserans, aquilam fixit. qua cæsa sagitta est,
Dicitur hæc astris esse relata poli.
Pirithoum Theseus Stygias comitatus ad umbras,
Stabat in inferno carcere uinctus adhuc.
Id postquam Alcides didicit, per operta Laconum
Tænaron ingressus, limina Ditis adit.

Liber-

Liberat Aegiden, triplici ligat inde catena
Cerberon, abstractum donat habere uiro.
Soluit & Alcesten Peliæ, pro coniuge mortem
Quæ subit Admeto, uiuus ut ipse foret.
Retulit hanc illi, Stygioq; ex orbe retractam
Rursus in aërio sistere posse dedit.
Comperit infernis quum iam rediisset ab undis,
Nescio quem Thebis imperitare Lycum.
Ceperat hic solium uiolento iure, subacta
Herculis & Megara coniuge lætus erat:
Deiectum regno occidit, Thebasq; tyranno
Soluit, & oppressa dempsit ab urbe iugum.
Mox furijs captus, sæua Iunone magistra,
Vxorem & natos sustulit ense suos.
Eurytus Oechaliæ natam promiserat illi
Rex, Iolen, stabili iungere connubio.
Fallentem Alcides, & tradere uelle negantem,
Perdidit illius cum patriaq; domum.
Inde Iolen raptam tanto dilexit amore,
Illius ut iussu quodq; subiret opus.
Senserat id coniunx, & Deianira morantem
Allicere ad sese credula posse uirum,
Acceptam à Neso uestem, pia dona marito
Coniugis immemori misit habenda suæ.
Induerat missam: quæ dum uenatibus instat,
Humidus & toto corpore sudor abit,
Ipsius occulto penetrauit membra ueneno:
Quod, nisi mors potuit dura leuare nihil.

Concidit ille igitur muliebri uictus amore,
Qui nihi inuictum liquit in orbe ferox.

FINIS.

HESIODI VITA EX Volaterrano.

Hesiodus poëta Cumæus, puer olim unà cũ patre Dio, & matre Pychemede ex patria migrantibus, Ascram Bœotiæ oppidum perductus est, cuius ipse meminit in Ergis. Scripsit poëmata, Theogoniam, Aspida, Heroidum mulierum catalogum, Epicedium in quendam Batracum, quem dicunt dilexisse: prætere a Erga & hemeras. Deceßit iugulatus noctu ab Antipho & Ctimeno fratribus, putantibus per errorem sororis interfectorem aggredi. Fuiße dicunt nonnulli antiquiorem Homero. Porphyrius autem, pluresq; alij, post eum annis centum, ante uidelicet primam Olympiada annis XXXII. *author Suidas. Ipse uero de se testatur, uictorem fuisse ex uersibus in tripode scriptis apud Heliconem. Pausanias dicit, eum in certamine musicæ fuisse repulsum, quòd non didicerat unà cum cantu citharizare. Primus agriculturæ præcepta tradidit, ut Plinius Lib.* XIIII. *scribit. Idem, teste Augustino Libro primo de Concord. primus fabulas scripsit. Adstipulatur & Quintilianus Lib.* V. *Fabula etsi ab Aesopo nomen accepit, quia uidetur primus carũ author Hesiodus,*

nomine

nomine tamen Aesopi maxime celebrantur. Idem Lib. VIII. *Hesiodus raro adsurgit, magnaq́; pars eius in nominibus occupata: est tamē utilis circa praecepta. Daturq́; ei palma in illo mediocri genere. Aspida Hesiodi Aristophanes grammaticus esse non putat: sed alterius, Homericum Aspida imitari uolentis. Stesichorus tamen ipsius esse testatur. Argumentū eius, Hercules cū Iolao auriga suo proficiscēs contra Cygnum Martis filium, eum simul cum Ceica eius socero propè iam uicerat, nisi Mars illi clypeum obtulisset, fabulis adnotatum. Theogonia, deorum genealogiam & fabulas narrat.*

ΙΟΑΝΝΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ ΤΟΥ ΤΖΕΤΖΟΥ

ἐξήγησις τῶν βίβλων τοῦ Ἡσιόδου,

Τῶν ἔργων καὶ ἡμερῶν.

Τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἡρακλέους.

Τῆς θεογονίας.

IOANNIS GRAMMATICI Tzetzis expoſitio librorum Heſiodi,

Operum & Dierum,

Clypei Herculis,

Generationis Deorum.

Summa nunc demum induſtria ad uetuſtiſsimi atq; optimi exemplaris fidem caſtigata, inq; lucem edita, adiecto etiam rerum & uerborum in hiſce omnibus memorabilium Indice.

Cum gratia & priuilegio ad ſeptennium.

BASILEAE.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ ΤΟΥ τζέτζου ἐξήγησις τῶν ἔργων καὶ ἡμερῶν τῆς βίβλου τοῦ ἡσιόδου.

ςίχοι ἰαμβικοὶ κοινοί.

ΕΚ τῶν προκλικῶν κενημνογράφων ῥημάτων,
Η βίβλος εἶχε κινεῶνα καὶ ζάλην.
Καὶ μακρὰ μικροῖς, καὶ γραφὰς πολυςίχους.
Τζέτζης δὲ κινῶν φιλτροκίνητον πόθον,
Τὸν πρόκλον ἀφεὶς, καὶ τὰ τοῦ πρόκλου γράφειν,
Αβρῶς ὁμοῦ τε καὶ σαφῶς, καὶ συντόμως,
Τὴν ἀσκραϊκὴν ἡμερῶν ταύτην βίβλον
Σχολιογραφῶν, ἐκ νοὸς καταρτύει.

ΣΤΙΧΟΙ ΙΑΜΒΙΚΟΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝ πρόκλον, τὸν πρὶν ἐξηγησάμενον τὸν ἡσίοδον, καὶ λέγοντα τὰς μούσας ἐν τῷ ἑλικῶνι χορεύειν ταῖς σφαίραις ἐννέα οὔσαις ἐπιβεβηκυίας. καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἔν τισι κομπότερον καὶ ἀσαφές.

ΑΦεὶς ὦ πρόκλε σοὺς ἀπηρημένους λόγους,
Καὶ σοὺς σφαιρικοὺς οὓς τρέχεις ἀναδρόμους,
Εν οἷς καὶ μούσας δεικνύεις σφαιροδρόμους,
Κάτελθε μικρὸν, καὶ ταπεινά μοι γράφε.

 Μή πως

Μή πως αἱ κυλίστραι σε τῆς σφαίρας κάτω
Ῥίψωσιν εἰς γῆν, καὶ ῥαγῇς παραυτίκα.
Ὀλισθηρὸς γὰρ σφαιρικὸς σύμπας δρόμος.
Εἰ δ' οὐ θέλεις ἄνθρωπε προσδραμεῖν κάτω,
Πρόκυπτε τῶν σῶν, καὶ βραχὺ σφαιρωμάτων,
Καὶ τῶν ταπεινῶν ἡμεδαπῶν ῥημάτων,
Τὴν ἀστραϊκὴν βίβλον ἐξηγουμένων,
Ἄκουε μικρὸν εὐτελῶν γεγραμμένων.

ΤΑ ΤΟΥ

ΤΑ ΤΟΥ ΤΖΕΤΖΟΥ ΕΙΣ ΗΣΙΟΔΟΝ ΠΡΟλεγόμενα.

Ὁ ΜΕΝ σοφὸς πρόκλος ἐπεξηγούμενος τὴν παροῦσαν βίβλον τῶν ἔργων καὶ ἡμερῶν τοῦ ἡσιόδου, οὐδὲν γενναῖον, καὶ τῆς ἐκείνου σοφίας ἁρμόδιον, ὅτι ἄξιον ἐξηγήσεως ἐξειργάσατο. πρῶτα μὲν γὰρ ἐχρῆν διαίρεσιν φάναι τῶν ποιητῶν, καὶ τίνα τούτων χαρακτηρίσματα, καὶ τίνες τούτων οἱ περιβόητοι. ἔπειτα τὸ γένος εἰπεῖν τοῦ προκειμένου πρὸς τὴν ἐξήγησιν, καὶ τίνι συνήκμασε, καὶ πόσας βίβλους ἐξεπονήσατο. ποῦ, καὶ ποίῳ τρόπῳ τὸν βίον κατέλυσεν. εἶτα τὴν βίβλον τούτου προχειρησάμενον, πρῶτον μὲν ἀκριβῶς τὸν τούτου φάναι σκοπόν. μετέπειτα δὲ καὶ τὰς μυθικὰς ἱστορίας εἰς πλάτος, εἶτα καὶ ταύτας ἀλληγορῆσαι, καὶ μέτρα, καὶ τἆλλα τῶν ἀναγκαιοτέρων, σαφεστέρῳ καὶ διδασκαλικῷ τρόπῳ ἐπεξηγήσασθαι, ἀλλὰ μὴ λαβυρινθώδει καὶ ἀσαφεῖ, καὶ χρήζοντι μᾶλλον αὐτῷ πλέον ἐπεξηγήσεως, ἤπερ τὰ προκείμενα πρὸς ἐξήγησιν. ὁ δὲ, οὐδὲν τούτων πεποιηκὼς, ἀπροδιηγήτως καὶ ἀκεφάλως, καὶ ὥσπερ ἐξ ἐπιδρομῆς καὶ ἐφόδου, καὶ ταύτης συγ-

κεχυμένης, προσβάλλει πρὸς τὴν ὑπόθεσιν. καὶ πῆ μὲν οὐ καλῶς μετεωρολογεῖ καὶ συμφράζει κρημνηγορῶν, πῆ δὲ τοῖς κειμένοις ταυτολογῶν, καὶ περὶ ταῦτα ἐνδιατρίβων, πολύστιχον, ἀλυσιτελὲς ἐξεπονήσατο συγγραμμάτιον. ἀλλὰ τὰ μὲν ἡμαρτημένα τῷ σοφωτάτῳ πρόκλῳ, παρετέον μοι. χωρητέον δέ μοι πρὸς τὴν ἐξήγησιν. ὑμεῖς δὲ ἀμφοτέρας τὰς ἐξηγήσεις θέντες παράλληλα ἀφιλέχθρως καὶ φιλαλήθως, τὴν τοῦ πρόκλου, καὶ τοὺς ἐμοὺς ἀετιδεῖς ἐπικρίνατε, ὁπότερον καθαρώτερον πρὸς τὴν ἡσιόδου ποίησιν, καὶ τὸν τῆς ἀληθείας * πρόγονον ἀντιβλέπουσιν ἥλιον. κἄνπερ αὐτοῖς οὐ περικεχρυσωμένας τῶν λέξεων περιέθηκα πτέρυγας· οὐδὲ γὰρ σπουδαστέον, ἀλλ' αὐτοσχέδιον ἦν μοι τὸ ἐγχείρημα. ὥσπερ ἄρα καὶ ἴσασι, οἵτινες ἡμᾶς εἰς τὸν ἆθλον τοῦτον συνώθησαν. κρίνατε γοῦν ἀφιλέχθρως, καὶ τοῦ κελτικοῦ ῥήνου δικαστικώτεροι γίγνεσθε, καὶ τὰ βρέφη τῶν λόγων ἀκριβῶς δοκιμάσατε, ὁπότερον ἄρα μορφῆς πατρικῆς φέρει ἐμφέρειαν, καὶ ποῖον νόθον ἐστὶ τῆς ἡσιόδου γονῆς, ἢ ἀτελεσφόρητον, καὶ ἀμβλυθρίδιον κύημα. καὶ κατὰ τὴν χρυσόπολιν πόαν, ἢ τὴν λυδίαν λίθον τὴν βάσανον, καὶ πῦρ τὸ δοκιμαστήριον, ὥσπερ οἱ χρυσογνώμονες, καλῶς δοκιμάσατε. καὶ δὴ ἐντεῦθεν τῆς ὑποθέσεως καταρκτέον μοι.

Περὶ μὲν τῆς τῶν ποιητῶν διαιρέσεως, καὶ πρώην

μοι ἐπεξείργασται μικρὸν συγγραμμάτιον, αὐτοσχε-
δίοις συντιθέμενον ἰάμβοις. καὶ τῷ ἐμῷ δὲ ἀδελ-
φῷ ἐκπεπόνηται λίαν κάλλιστα καὶ φιλοτιμότατα,
ἐν τῇ τοῦ λυκόφρονος ἐξηγήσει. ὅμως καὶ πάλιν τὰ
καιριώτερα τούτων ἀναληπτέον, καὶ διαβραχέων
λεκτέον μοι. ὁ δὲ λεπτομερέστερον εἰδέναι ταῦτα βου-
λόμενος, ἐντυγχανέτω αὐτοῖς, μὴ κατοκνείτω ταῦ-
τα πρὸ πάσης πυκτίδος ποιητικῆς προτιθέναι. καὶ
δὴ ἀκροατέον περὶ διαιρέσεως.

Τῶν ποιητῶν οἱ μέν εἰσι λυρικοί, οἱ δὲ μονῳδοί, οἱ δὲ
κωμικοί, καὶ ἕτεροι τραγικοί, καὶ ἕτερα μυρία ὀνόματα.
κατ᾽ ἐξαίρετον δὲ, καὶ οἱ ἀνωνύμως καλούμενοι ποιηταί.
καὶ γνωρίσματα μέν εἰσι λυρικῶν ποιητῶν, τὸ πρὸς λύ-
ραν τὰ τούτων ᾄδεσθαι μέλη, ὡς τὰ πινδάρου, καὶ στησι-
χόρου, καὶ ἀνακρέοντος. μονῳδῶν δὲ γνωρίσματα, τὸ
μονοπροσώπως ὑπόθεσιν ἐφηγεῖσθαι τινὰ οἱανδήποτε,
οἷός ἐστιν ἐν τῇ ἀλεξάνδρᾳ λυκόφρων. κωμικῶν δὲ ὁ
γέλως μετὰ χορῶν τῶν καὶ προσώπων. οἷος ἀριστοφά-
νης, εὔπολις, φερεκράτης. τραγικῶν δὲ ποιητῶν γνω-
ρίσματα, οἶκτοι, καὶ συμφοραί. οἷός ἐστιν αἰσχύ-
λος, σοφοκλῆς, εὐριπίδης. ποιηταὶ δὲ ἀνωνύ-
μως ἐκεῖνοι κατ᾽ ἐξοχὴν καλοῦνται, οὕσπερ χα-
ρακτηρίζει ταῦτα τὰ τέσσαρα. μέτρον ἡρωϊκόν,
μῦθος ἀλληγορικὸς, ἱστορία, ἤτοι παλαιὰ ἀφήγη-
σις, καὶ ποιὰ λέξις. ἤτοι ἡρωϊκὴ, καὶ ἀξιωματικὴ,

καὶ περὶ ἡρωϊκῷ μέτρῳ ἁρμόζουσι, ἀλλὰ μὴ κατατετριμμένην καὶ χθαμαλήν. μᾶλλον δὲ ἐκ τῶν τεσσάρων τούτων, ὁ ἀλληγορικὸς μῦθος τὸ κυριώτατόν ἐστι τῶν ποιητῶν χαρακτήρισμα. γεγόνασι δὲ τούτων τῶν ποιητῶν, ἄνδρες ὀνομαστοὶ τέσσαρες. ὅμηρος ὁ πολύς, ἀντίμαχος ὁ κολοφώνιος, πανύασις, πείσανδρος ὁ καμειρεύς, καὶ ὁ ἀσκραῖος οὗτος ἡσίοδος, οὗπερ ἐπεξηγεῖσθαι τὴν βίβλον ἐπεβαλόμεθα.

Οὗτος οὖν ὁ ἡσίοδος σὺν ἀδελφῷ πέρσῃ, παῖς ἐγεγόνει δίου καὶ πυκιμήδης. κατῴκουν δὲ ἐν τῇ κύμῃ. αὕτη ἡ κύμη, περὶ τὴν μιτυλήνην ἐστίν. καλεῖται δὲ νῦν φρικωνίς. ἡ δὲ ἑτέρα κύμη, ὅθεν ἦν αἰόλος καὶ ἡ σιβύλλα τῆς ἰταλίας, κυμαίων αἰολέων γεγηνήτων ἀνθρώπων. οἱ διὰ τὸ ἄπορον καὶ τὰ χρέα τὴν ἑαυτῶν πατρίδα κύμην φυγόντες, μετανάστεύουσι περὶ τὴν ἄσκρην, χωρίον τῶν βιωτῶν, δυσχείμερόν τε καὶ κακοθέρειον, περὶ δὲ τοὺς πρόποδας κειμένην τοῦ ὄρους τοῦ ἑλικῶνος. κἀκεῖ κατῳκοῦσι. τοιαύτης δὲ τῶν ἀνθρώπων πενίας συνισχημένων, συνέβαινε τὸν ἡσίοδον τοῦτον, ἄρνας ἐν περὶ ἑλικῶνι ποιμαίνειν. φασὶ δέ, ὡς ἐννέα τινὲς ἐλθοῦσαι μοῦσαι γυναῖκες, καὶ δρεψάμεναι κλῶνας δάφνης ἑλικωνίτιδος, αὐτὸν ἐψώμισαν. καὶ οὕτω σοφίας καὶ ποιητικῆς ἐπεμφόρητο. ἀλλὰ μέχρι μὲν τούτου, ἀληθῆ τε καὶ ἀτρεκέστατα, ὅτι παῖς ὁ ἡσίοδος γεγηνήτων ἀνθρώ-

ἀνθρώπων, διὰ τὸ πυκιμήδης, τὸ ὡς περὶ τὸν ἑλικῶ-
να γενόμενον. τὰ δ' ἐντεῦθεν μεμυθηγόρηται, καὶ ἀλλη-
γορικώτερον λέλεκται. καὶ γὰρ ἐν τῷ ποιμαίνειν
περὶ τὸν ἑλικῶνα, καθευδήσας ὁ ἡσίοδος ὄναρ εἰ-
δεν, ἐννέα γυναῖκας δάφνας αὐτῷ ψωμιζούσας.
ἐδήλου γὰρ πάντως τὸ ὄναρ, ὡς πικρίας καὶ πό-
νου μετεσχηκὼς τῆς παιδεύσεως, ἀειθαλῆ γεννήσει
ποιήματα. ταῦτα τοίνυν ἡσίοδος ἐν ὄψει ὀνείρων
τεθεαμένος καὶ διυπνισθεὶς, καὶ τὸ ποιμαίνειν ἀ-
φεὶς, καὶ πόνοις ἐκδοὺς ἑαυτὸν καὶ μαθήμασι, τὴν
τῶν ὀνείρων ἐπίλυσιν ἐξεπέρασεν. ἢ περὶ τὸν ἑλικῶ-
να ποιμαίνων ἐγρηγορὼς, καὶ ἄγρυπνος ὢν, συνετός
τε πρὸς ἑαυτὸν γεγονὼς, καὶ πρέποντα νοῦν ἐσχη-
κὼς, ἀποδιδράσκει μὲν τὸ εὐτελὲς, καὶ ποιμαινικὸν,
καὶ σκληρόβιον. καὶ προσδραμὼν τῇ παιδεύσει,
καὶ πόνοις προσκαρτερήσας, μεγάλην καρποῦται
τὴν εὔκλειαν. καὶ βίβλους τοσαύτας ἐξεπονήσα-
το, ἃς ἐγὼ μυσῶν τε καὶ γνώσεως ἐπίσταμαι ψώμι-
σμα. τὸ δάφνης λάλου ἑλικωνίτιδας, ἑλισσομένας
ἁπανταχοῦ, καὶ θαλλούσας, καὶ κορυφούσας, τὸν
πρὶν μὲν οἰκτρόβιον καὶ ἀφανῆ νομέων ποιμνίων.
νῦν δὲ ἡμίθεον, χρηματίσαντα διὰ ἀρετῆς καὶ παι-
δεύσεως. ὥσπερ καὶ ὁ σωφρονίσκου σωκράτης ὁ λι-
θοξόος, καὶ ὁ ἰχθυοπώλης δαμώδης, καὶ ὁ τῆς τυμ-
πανιστρίας αἰσχίνης, σίμων τε ὁ σκυτεὺς, καὶ ὁ λα-

χαλκεὺς εὐριπίδης. ἔτι καὶ ὁ σκύθης ἀνάχαρσις. καὶ ἄμφω τὼ δούλω, αἴσωπος, καὶ ἐπίκτητος. καὶ ὁ σύρος ῥήτωρ λουκιανός, ὁ λιβεξόος τε καὶ ἡμίδουλος, καὶ λοιποί. ὥσπερ καὶ παρ' ἡμῖν ὁ χρυσογνώμων ἐκεῖνος σωτήριχος. καὶ ὁ νῦν πολιῶν τῶν νικημένους οἰνοπεράτης ἀρχιερεύς, ὃς οὐδὲ νῦν ἐθέλει τοῦ πυθεῶνος ἐξίστασθαι, ἀλλ' ἔτι τὸν οἶνον μιγνύει, καὶ μεταβάλλει τοὺς ἀμφορεῖς. ἔνθεν τοι μή τις τῶν νέων νωχελὴς καὶ ῥάθυμος, καὶ ἀμβλὺς περὶ λόγους τελείτω, καὶ μονονουχὶ καθευδέτω τοῖς περὶ τὸν ἡσίοδον τοῦτον ἠπατημένος μύθοις, καὶ παρ' αὐτὸν ἐπελθεῖν δαφνηφορούσας τινὰς παρθένους καραδοκῶν ψωμιζούσας τὰς δάφνας, καὶ δεδιωγμένας ἀκαριαίως σοφίζειν. ἀλλὰ τῇ ἀλληγορίᾳ ταύτῃ προσέχων, καὶ πόνοις προσκείμενος, καὶ πάντας τούτους τοὺς προκειμένους ἔχων ὡς πρὸς παράδειγμα, σπουδαιοτέρως ἀντεχέσθω τῶν λόγων, καὶ μόχθῳ τοὺς θησαυροὺς τῆς σοφίας λαμβάνων, ταμιευέτω εἰς τὸ προκόλπιον. παρθένους δὲ δαφνηφορούσας καὶ σοφιζούσας ἀκαριαίως, μηδεὶς ἐλπιζέτω. κἂν γὰρ καὶ παρά τινας νῦν παρθένοι καὶ δαφνηφόροι ἀφίξονται, γυμνώσουσι πάντων, ἀλλ' οὐ σοφίσουσιν. ἔνθεν τοι πάντες νέοι πονεῖτε, καθάπερ ἡσίοδος, καὶ δρέψεσθε μουσῶν, ὡς ἐκεῖνος, καὶ δάφνας ἀμαράντους ἑλικωνίτιδας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ μυθοπλασούμενα περὶ τῆς τοῦ ἡσιόδου δαφνηφαγίας, καὶ

ἀγωγῆς

ἀγωγῆς ἐκείνου, καὶ τῆς παιδεύσεως. συνηκμακέναι δ' αὐτὸν οἱ μὲν ὁμήρῳ φασίν, οἱ δὲ καὶ ὁμήρου προγενέστερον εἶναι διϊσχυρίζονται. καὶ οἱ μὲν προγενέστερον εἶναι τοῦτον ὁμήρου διϊσχυριζόμενοι, κατ' ἀρχὰς εἶναί φασι τῆς ἀρξίππου ἀρχῆς. ὅμηρον δὲ κατὰ τὸ τέλει. ὁ δ' ἄρξιππος οὗτος, υἱὸς ἦν ἀκάστου, ἄρξας ἀθηναίων ἔτη λε. οἱ δὲ συγχρόνους αὐτοὺς εἶναι λέγοντες, ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ ἀμφιδάμαντος τοῦ βασιλέως εὐβοίας, φασὶν αὐτοὺς ἀγωνίσασθαι, καὶ νενικηκέναι ἡσίοδον, ἀγωνοθετοῦντος καὶ κρίνοντος τὰ μέτρα πανίδου τοῦ βασιλέως, τοῦ ἀδελφοῦ ἀμφιδάμαντος, καὶ τῶν υἱῶν ἀμφιδάμαντος, γανύκτορός τε καὶ λοιπῶν. ἐρηροτηκέναι γὰρ αὐτοὺς πολλὰ πρὸς ἀλλήλους δι' ἐπῶν αὐτοσχεδίων, καὶ ἀποκρίνασθαι. καὶ πᾶσι τὸν ὅμηρον τὰ πρωτεῖα λαμβάνειν. τέλος τοῦ βασιλέως πανίδου εἰπόντος αὐτοῖς, τὰ κάλλιστα τῶν ἑαυτῶν ἐπῶν ἀναλεξαμένοις εἰπεῖν, ὅμηρος μὲν ἄρχεται λέγειν τοῦτο τὸ χωρίον, ἀπὸ πολλῶν ἐπῶν ἀρξάμενος ὄπισθεν.

Ἀσπὶς ἄρ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς κόρυν, ἀνέρα δ' ἀνήρ.
Ψαῦον δ' ἱππόκομοι κόρυθες λαμπροῖσι φάλοισι
Νευόντων, ὡς πυκνοὶ ἐφέστασαν ἀλλήλοισι.

Καὶ πρὸ αὐτῶν τούτων. ἡσίοδος δέ, τοῦ πληϊάδων ἀτλαγενέων ἐπιτελλομενάων ἀπέρχεται, καὶ ὁμοίως ὁμήρῳ προβαίνει, μέχρι πολλοῦ τῶν ἐπῶν. καὶ

πάλιν

πάλιν ὥστε τέως οἱ πρεσβῦται πάντες τῶν ἐλλογίμων στρατιωτῶν, τὸν ὅμηρον ἐστεφάνουν. ὁ δὲ πανίδης ἐκεῖνον καὶ τὸν ἡσίοδον, ὡς εἰρήνην καὶ γεωργίαν διδάσκοντα, καὶ οὐ καθάπερ ὅμηρος πολέμους καὶ σφαγίας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰσὶ λήρηματα τῶν νεωτέρων, καὶ πλάσεις τῆς πρὸς ἀλλήλους ἐρωτημάτων, καὶ τῶν δὲ ὁμήρου παρεμβεβλημένων ἐπῶν, καὶ ὑπ' ἐκείνου δῆθεν εἰρημένων. ὅμηρος γὰρ ὁ χρυσοῦς, ὡς ἐγὼ οἶμαι, μᾶλλον δὲ ἀκριβέστατα ἐπίσταμαι, πολύ τι παλαιότερος ἡσιόδου ὑπῆρχε, καὶ εἰ πρὸς τοὺς θρυλλουμένους ἐκείνους θεοὺς ἔριν ἐστήσατο λόγων. καὶ κατὰ τοῦτον αὐτὰ τὰ πρῶτα καὶ τοὺς στεφάνους ἠνέγκατο. ἀλλ' ἴσως ὁ ἕτερος ὅμηρος ἦν κατὰ ἡσιόδῳ ἰσόχρονος, ὁ τοῦ εὐφορίωνος παῖς ὁ φωκεύς, ὁ καὶ τούτῳ τὴν ἔριν στησάμενος. κἂν τὰ ἔπη τοῦ θείου ἐκείνου ἀνδρὸς τῇ ὁμωνυμίᾳ πεπλανημένοι, λέγειν τοῦτον ἐπλάσαντο. ὅμηροι γὰρ πολλοὶ γεγόνασιν ἕτεροι, ζήλῳ τοῦ παλαιοῦ τὴν τούτου κλῆσιν λαμβανόντων. καὶ γὰρ καὶ τοῦ φωκέως ὁμήρου τούτου ἕτερος ὑπάρχει νεώτερος ὅμηρος, ὁ τὴν εὐρυάλειαν ποιήσας. ἦν δὲ οὗτος παῖς ἀνδρομάχου, κατὰ γένει βυζάντιος. τὸν παλαιὸν δὲ ὅμηρον, διονύσιος ὁ κυκλογράφος φησὶν, ἐπ' ἀμφοτέρων ὑπάρχειν τῶν θηβαϊκῶν στρατειῶν, καὶ τῆς ἰλίου ἁλώσεως. ἐκ τούτου γοῦν λογίζομαι, τοῦτον τοῦ ἡσιόδου εἶναι τετρακοσίων ἐτῶν πρεσβύτερον. ἀριστοτέλης

τέλης γὰρ ἢ ὁ φιλόσοφος, μᾶλλον δὲ οἶμαι ὁ τοὺς πολ-
πλους συντάξας ἐν τῇ ὀρχομενίων πολιτείᾳ, στησί-
χορον τὸν μελοποιὸν εἶναί φησι υἱὸν ἡσιόδου, ἐκ τῆς
κτημένης αὐτὸν γεννηθέντα τῆς ἀμφιφάνους, καὶ γα-
νύκτορος ἀδελφῆς, θυγατρὸς δὲ φηγέως. ὁ δὲ στησί-
χορος οὗτος σύγχρονος ἦν πυθαγόρᾳ τῷ φιλοσό-
φῳ, καὶ τῷ ἀκραγαντίνῳ φαλάριδι. οἱ δὲ, ὁμήρου
ὑστερίζειν υ´ ἔτεσι. καθά φησι καὶ ἡρόδοτος. ἀλλὰ
καὶ τοὺς χρόνους εἰπόντες, ἐν οἷς ἔφασαν ἠκμακέναι
ἡσίοδον, εἴπωμεν καὶ πόσας βίβλους ἐξεπονήσατο.
βίβλους μὲν οὗτος ἑκκαίδεκα συνεγράψατο. ὅμηρος
δὲ ὁ παλαιὸς ιγ´. τελευτᾷ δὲ ὁ ῥηθεὶς οὗτος ἡσίοδος
ἐν λοκρίδι, τοιουτοτρόπως. μετὰ τὴν νίκην ἣν αὐ-
τὸν νενικηκέναι φασὶν ἐπὶ τελευτῇ ἀμφιδάμαν-
τος, εἰς δελφοὺς ἐπορεύθη, καὶ ἐδόθη αὐτῷ οὑτω-
σὶ ὁ χρησμός.

Ὄλβιος οὗτος ἀνὴρ, ὃς ἐμὸν δόμον ἀμφιπολεύει,
Ἡσίοδος μούσῃσι τετιμένος ἀθανάτῃσι.
Τοῦ δή τοι κλέος ἔσται, ὅσον τ᾽ ἐπικίδναται ἠώς.
Ἀλλὰ διὸς πεφύλαξο νεμείου κάλλιστον ἄλσος.
Καὶ γάρ τοι θανάτοιο τέλος πεπρωμένον ἐστίν.

Ὁ δὲ τὴν ἐν πελοποννήσῳ νεμέαν φυγὼν, ἐν οἰ-
νόῃ τῆς λοκρίδος ὑπὸ ἀμφιφάνους καὶ γανύκτορος
τῶν φηγέως παίδων ἀναιρεῖται, καὶ ῥίπτεται εἰς
τὴν θάλασσαν, ὡς φθείρας τὴν ἀδελφὴν ἐκείνων κτη-
μένην.

μένην, ἐξ ἧς ἐγεννήθη στησίχορος. ἐκαλεῖτο δὲ ἡ οἰνόη, διὸς νεμείου ἱερόν. μετὰ δὲ τρίτην ἡμέραν, ὑπὸ τῶν δελφίνων πρὸς τὸν αἰγιαλὸν ἐξήχθη τὸ σῶμα, μεταξὺ λοκρίδος καὶ εὐβοίας. καὶ ἔθαψαν αὐτὸν λοκροί, ἐν νεμέᾳ τῆς οἰνόης. οἱ δὲ φονεῖς τούτου νηὸς ἐπιβάντος, ἐπειρῶντο φυγεῖν. χειμῶνος δὲ διεφθάρησαν. ὀρχομένιοι δὲ ὕστερον κατὰ χρησμὸν ἐνεγκόντες τὰ ἡσιόδου ὀστᾶ, θάπτουσιν ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ, καὶ ἐπέγραψαν τάδε.

Ασκρη μὲν πατρὶς πολυλήϊος, ἀλλὰ θανόντος
  Οστέα πληξίππου, γῆς μινύης κατέχει
Ησιόδου, τοῦ πλεῖστον ἐν ἀνθρώποις κλέος ἐστὶν,
  Ανδρῶν κρινομένων, ἐν βασάνοις σοφίης.

Επέγραψε δὲ καὶ πίνδαρος.

Χαῖρε δὶς ἡβήσας, καὶ δὶς τάφου ἀντιβολήσας,
  Ησιοδ' ἀνθρώποις μέτρον ἔχων σοφίης.

Αλλ' ἐπεὶ μὲν τὰ περὶ τοῦ ποιητοῦ ἅπαντα κατελέξαμεν, φέρε λοιπὸν καὶ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ βιβλίου ἁψώμεθα. Ησιόδου ἔργα καὶ ἡμέραι τὸ βιβλίον ἐπιγέγραπται, ἤτοι διδασκαλία γεωργίας καὶ ἡμερῶν, καθ' ἃς δεῖ τόδε καὶ τόδε ποιεῖν. Οὕτω δὲ ἐπιγέγραπται πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἑτέρων αὐτοῦ πεντεκαίδεκα βιβλίων· ἀσπίδος, θεογονίας, ἡρωογονίας, γυναικῶν καταλόγου, καὶ λοιπῶν ἁπασῶν. ἔστι δὲ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν τοῦ μεγάλου ὀρφέως ἔργων καὶ ἡμερῶν. ὧν ἔργων

ὀρφέως

ὀρφέως, ἤτοι τοῦ περὶ γεωργίας, οὕτως ἐστὶν ἡ ἀρχή.
Εἰ δὲ γεωπονίας σε φιλομβρότου ἵμερος αἱρεῖ,
Καί τ' ἀμφὶ χρυσέης γαίης ἐντύνεαι ἔργα
Γαῖαν ὑπὸ ζείδωρον ἄγων δύναμπτον ἄροτρον,
Ἠ γυροῖς ἐνὶ κλῆμα μεθυμναίου λελίησαι
Κατθέμεναι, καὶ λαρὸν ὀπώρης εἶδαρ ἑλέσθαι,
Ἱμείρει σκαπάνῃ τε λαχαίνειν ἄμβροτον αἶαν.
Αὐτίκα δή τοι πᾶσαν ἐτητυμίην καταλέξω,
Ὅπως ἂν πανδία σελήνη πεπύθοιτο.
Ὀμπνιά σοι Δημήτηρ, ἀερσινόοιο τε Βάκχου,
Δῶρ' ἀναπεμπέμεναι, καὶ ἐπηετανὸν ὄλβον ὀπάζειν.

Καὶ τῶν μὲν ἔργων ὀρφέως, οὕτως ἐστὶν ἡ ἀρχή. αἱ δὲ ἡμέραι, ἤτοι αἱ ἐφημερίδες αὐτοῦ, ἄρχονται οὕτως.
Πάντ' ἐδάης μύσταις θεόδρακε, εἰ δέ σ' ἀνώγει
Θυμὸς ἐπωνυμίης μοῖραν μήνης κατὰ μοῖραν ἀκοῦσαι
Ῥεῖά τοι ἐξερέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν.
Οἵην τάξιν ἔχοντα κυρεῖ, μάλα γὰρ χρέος ἐστὶν
Ἴδμεναι, ὡς αὕτη περιέχει κλέος ἄντυγι μηνός.

Διὰ τοῦτο πάντα τὸ βιβλίον ἐπιγέγραπται, ἡσιόδου ἔργα καὶ ἡμέραι. ἔγραψε δὲ τὸ παρὸν βιβλίον ὁ ἡσίοδος, πρὸς πέρσην τὸν ἀδελφόν, παραίνεσιν ἠθικὴν καὶ οἰκονομικὴν περιέχον παντοίαν. καὶ προτροπὴν πρὸς ἔργα, καὶ γεωργίας διδασκαλίαν, πρὸς δὲ καὶ καιρῶν, οἷς δεῖ τὰς ἐργασίας ποιεῖσθαι, καὶ ἡμέρας σελήνης ὑποδεικνύειν, τίνες τε αὐτῶν ἀπαφράδες, καὶ τίνες ὀνήσιμοι.

ὀνήσιμοι. μετὰ γὰρ τὴν τελευτὴν τῶν γονέων, τὴν ἑαυτῶν περιουσίαν ἡσίοδος καὶ πέρσης διείλοντο. καὶ ἡσίοδος μὲν σωφρόνως, πέρσης δ' ἀσώτως, καὶ ἀργὸν βίον διαβιοὺς, τήν τε ἰδίαν οὐσίαν ἀνήλωσε, καὶ τῶν ἡσιόδου τινὰ ὑφαιρούμενος, καὶ τοὺς δικαστὰς ἐξηγούμενος, ταῖς δίκαις κατέτριβε τὸν ἡσίοδον. ὅθεν οὗτος τοῦ ἀργοῦ βίου, καὶ τῆς ἀσώτου διαγωγῆς αὐτὸν ἐκτρέπων, διὰ τοῦ παρόντος βιβλίου πρὸς γεωργίαν προτρέπεται.

Εἰ δέ τις ἀκροοίη, διατί τῶν ἡμερῶν τὰ ἔργα προτέθεικε, σὺ μὲν τὰς ὑποψύχας τῶν πολλῶν πάρελθε λύσεις. εἰπὲ δὲ, ὅτι κακῶς τὰ ἔργα προσέταξεν. ἀσώτως γὰρ καὶ ἀργῶς βιοῦντα τὸν ἀδελφὸν, ἔδει πρῶτα προτρέψαι πρὸς τὸ ἐργάζεσθαι, καὶ περὶ ἔργων εἰπεῖν, εἶτα καὶ περὶ τῶν ἡμερῶν, ἐν αἷς χρὴ τὸ καθέκαστον τῶν ἔργων ἐργάζεσθαι. ἄλογον γὰρ ἦν, ἐργασιῶν ἡμέρας ὑποδεικνύειν, πρὸς τὸν μὴ κατεπειθῆ πρὸς ἔργα γινόμενον.

Μοῦσαι πιερίηθεν.) Ἴστεον ὅτι ἀρίσταρχος καὶ ἕτεροι, ὀβελίζουσι τὸ προοίμιον. καὶ πραξιφάνης ὁ μαθητὴς θεοφράστου, λέγων ἀπροοιμιάστῳ βιβλίῳ ἐντυχεῖν, ἀρχομένῳ ἐντεῦθεν, οὐκ ἄρα μοῦνον ἔην ἐρίδων γένος.

Μοῦσαι.) παρὰ τὸ μῶ τὸ ζητῶ. αἱ πάντα ζητοῦσαι καὶ ἀνευρίσκουσαι τῇ ἑαυτῶν ἀγχινοίᾳ. ἢ αἱ παρὰ

πάντων ζητούμεναι. αὗται γάρ εἰσιν αἱ γνώσεις. ἢ
αἱ μαλοῦσαι καὶ ἐκτρέφουσαι τοῖς παιδεύμασιν. ἐπεὶ
δέ τις ἤρετο ἀκροῶν, τίνος ἕνεκα φασὶν ἐννέα τὰς
μούσας εἶναι, καὶ οὐ πλείονας ἢ ἐλάσσονας, φέρε ὡς οἷον
ἡμῖν πρῶτον τοῦτο ἐπιλυσώμεθα. εἶτα δείξομεν, μὴ
δὲ ἐννέα μούσας εἶναι. μετὰ δὲ τὰς τούτων μυθικὰς ἱστο
ρίας, ἰσχυρῶς καὶ σαφεστάτως, καὶ λεπτοτάτως ἀλλη-
γορήσομεν, τίς τε ὁ ζεὺς, καὶ μοῦσαι, καὶ πιερία, καὶ
ἑλικών. καὶ ἐπιλυσόμεθα ἔπειτα, τίνος ἕνεκα ἐν
τῇ θεογονίᾳ ἐξ ἑλικῶνος τὰς μούσας καλεῖ, ἀπὸ δὲ τῆς
πιερίας ἐνταῦθα. ἐννέα εἰσὶν αἱ μοῦσαι, ὦ τοῦτο ζητῶν,
ὅτι τετράγωνος καὶ στερεὸς ὁ ἔνατος ἐστὶν ἀριθμός. τοι-
αῦται δὲ καὶ αἱ γνώσεις, διότι ὁ ἐννέα, πολλάκις πολ-
λά ἐστιν. ὁ τρία γὰρ ἀριθμὸς, ἀρχὴ πλήθους. ὁ δὲ ἐννέα,
γ̄ γ̄, ἤγουν πολλάκις πολλά. καὶ γνώσεις δὲ μυρίαι εἰσί.
ἄλλως τε οὐδὲ ἐννέα μόνον εἰσὶν αἱ μυθυκαὶ λεγόμε-
ναι μοῦσαι, καθὼς σύ τε καὶ ἕτεροι τοῦτο δοξάζετε.
ἀλλ' εὔμηλος μὲν ὁ κορίνθιος, τρεῖς φησὶν εἶναι θυ-
γατέρας ἀπόλλωνος, κηφισοῦν, ἀπολλωνίδα, Βαρυ
σθενίδα. ἄρατος δὲ ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν ἀστρικῶν, δ΄
λέγει, διὸς τοῦ αἰθέρος, καὶ πλουσίας νύμφης· ἀρχὴν,
μελέτην, θελξινόην, καὶ ἀοιδήν. τινὲς δὲ πέντε αὐ-
τὰς εἶναι φασί, καὶ ὀνόματα ἔχειν τῶν πέντε αἰσθή-
σεων. ἐπίχαρμος δὲ ἐν τῷ τῆς ἥβης γάμῳ, ἑπτὰ λέγει,
θυγατέρας πιέρου καὶ πιμπληΐδος νύμφης· νειλοῦν,

τριτώνην, ἀσωποῦν, ἑπτάπολιν, ἀχελωΐδα, τιπό-
πλουν, καὶ ῥοδίαν. παρὰ δὲ ἡσιόδῳ ἐν θεογονίᾳ ἐννέα
λέγονται εἶναι· κλειὼ, θάλεια, εὐτέρπη, τερψιχόρη,
ἐρατὼ, πολύμνια, μελπομένη, οὐρανία, καὶ καλλιό-
πη. καὶ αἱ μὲν τρεῖς, εὗρον τοὺς μουσικοὺς τρεῖς τό-
νους· τὸν ἁδρὸν, μέσον, καὶ ἰσχνόν. τὰς τρεῖς προ-
σῳδίας· ὀξεῖαν, βαρεῖαν, περισπωμένην. τοὺς τρεῖς
χρόνους· ἐνεστῶτα, παρεληλυθότα, καὶ μέλλοντα.
καὶ τὰ τρία πρόσωπα· πρῶτον, δεύτερον, τρί-
τον. καὶ τοὺς τρεῖς ἀριθμοὺς, καὶ τὸ τρίγωνον τῶν
ἄστρων, καὶ πολλὰ τοιαῦτα, ὅσα ὑπὸ τὰ τρία ἀνά-
γονται. αἱ δὲ τέσσαρες, τὰς τέσσαρας διαλέκτους·
ἰάδα, ἀτθίδα, δωρίδα, αἰολίδα, καὶ πολλὰ τῶν
ὑπὸ τὰ τέσσαρα. αἱ πέντε, εὗρον τὰς πέντε αἰ-
σθήσεις, καὶ ὅμοια. αἱ δέ γε ἑπτὰ, τὴν ἑπτάχορδον
λύραν, καὶ τὰς ἑπτὰ ζώνας, καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας,
καὶ τὰ ἑπτὰ πρὸς τούτοις φωνήεντα, καὶ ἕτερα
τοιαῦτά τινα. αἱ δ᾽ ἐννέα εὗρον, κλειὼ ἱστορίαν,
θάλεια φυτουργίαν, εὐτέρπη αὐλοὺς, μελπο-
μένη ᾠδὴν, τερψιχόρη χορείαν, ἐρατὼ γαμικὰ
καὶ ὄρχησιν, πολύμνια γεωργίαν, οὐρανία ἀστρο-
λογίαν, καλλιόπη ποίησιν. ὅθεν καὶ διὰ τὰς τοι-
αύτας εὑρέσεις, θεὰς αὐτὰς ἐμυθεύσαντο. καὶ μού-
σας ἀπὸ τῆς γνώσεως μούσης ἐκάλεσαν. καὶ νῦν
δὲ πᾶς ἀνὴρ καὶ πᾶσα γυνὴ, ζητητικοί τινῶν καὶ
ἐφευρε-

ἐφευρετικοὶ, μυστικοὶ καὶ μοῦσαι λεχθήσονται· ὥσπερ καὶ πᾶς τέχνης μουσικῆς ἐπιμελούμενος. καὶ γὰρ τοὺς φιλοέργῳ ἐκείνῳ διονύσῳ ὁσίειδη συνείποντο τὴν γεωργίαν διδάσκοντι, αὐλητρίδων ἐννέα μουσικὴν ᾄδουσαι, ἅσπερ μούσας ἐκάλουν. τινὲς δὲ ἕτεροι ταύτας τὰς ἐννέα φασὶ πρώτας μούσας γεγονέναι· καλλιχόρην, ἑλίκην, εὐνίκην, θελξινόην, τερψιχόρην, εὐτέρπην, εὐκελάδην, δῖαν, ἐνόπην· ἀγνοοῦντες, ὡς ἔοικεν, ὅπερ τανῦν μοι ἐρρέθη· ὅτι πᾶς ἐφευρετικὸς τέχνης τινὸς, ὁμοίως δὲ καὶ πᾶσα γυνὴ, μουσικοὶ καὶ μοῦσαι καλοῦνται. ὅθεν οὐ μόναι ἃς οὗτοι φασὶν, ἀλλὰ καὶ μυρίαι ἕτεραι εὑρεθήσονται. καὶ τινὲς μὲν ἃς πάσας ἔφασαν μούσας, παρθένους εἶναί φασι. τινὲς δὲ τὰς λοιπὰς μόνας, χωρὶς τῶν παρ᾽ ἡσιόδῳ ἐννέα. τούτων γὰρ κλειοῦς μὲν καὶ μάγνητος, ἰάλεμος καὶ ὑμέναιος· εὐτέρπης δὲ καὶ ἀστρυμόνος, ῥῆσος, ἢ κατά τινας τερψιχόρης· ἀπόλλωνος δὲ τοῦ κάρβαντος καὶ θαλείας, παλαίφατος. οὐρανίας καὶ ἀπόλλωνος, ἢ πιέρου γηγενοῦς, λῖνος. μελπομένης δὲ, ἢ κατά τινας τερψιχόρης καὶ ἀχελώου, σειρῆνες· τερψιχόρης δὲ, ἢ μελπομένης καὶ λίνου τοῦ ἀπόλλωνος, ἢ κατά τινας λαέρου, μέλπος· ἐράτους δὲ καὶ ἀεθλίου τοῦ ἐνδυμίωνος, ἢ φιλάμμωνος, θάμυρις· πολυμνείας δὲ καὶ κελεοῦ,

εἴτε χειμάῤῥου τοῦ ἄρεος, τριπτόλεμος. καλλιό-
πης δὲ καὶ οἰάγρου, ὀρφεύς. ἀλλὰ τί μακρηγορεῖν
ἀναγκαίως ἡμᾶς ἀναγκάζεις; καὶ τὰς ἀκοὰς τῶν νέων
θολοῦν, ἀπεραντολογίαν εἰκαίαν, καὶ μουσῶν κατά-
λογον γράφοντας, καθάπερ εἰ μὴ τζέτζης ἐτύγχα-
νον, οἰκονομίαν εἰδὼς, καὶ σαφήνειαν ἀσπαζόμενος,
καὶ χρήζων πλεῖστα γράφειν ἢ καίρια, βραχέσι συγ-
γράμμασιν, ἀλλ' οὐ βραχέα καὶ φαῦλα περιεγνωσμέ-
νοις ἐκφέρειν καὶ μακροτάτοις ῥήμασι· καθάπερ τι-
νὲς οἰκματίαι, καὶ κραύγασοι. ἀλλ' ἰδού σοι πειθόμε-
νος ἐξημάρτηκα, καὶ τὸν λόγον τοῖς λήροις μουσῶν
καταλόγοις, ἐκτέτευχα. νῦν δὲ ὥσπερ * νῦν ἔμελ-
λον βραχυλογήματι τζετζικῷ, τὰ περὶ τῶν ψευδω-
νύμων τούτων μουσῶν, καὶ τετραπλείονα συμπερι-
λαβὼν, κεφαλαιωδέστερον ἐρῶ, περὶ τῶν ἀληθῶς καὶ
ὄντως οὐσῶν γράφων μουσῶν, τότε δικαίως τὸν λό-
γον παρεκτείναιμι. τὸ δὲ νῦν ἄκρον πολυλόγημα,
σὸν λογιζέσθω ἁμάρτημα. καὶ δὴ κατ' ἀνάληψιν,
περὶ τῶν φαύλων τούτων μουσῶν, κεφαλαιωδέστε-
ρον καὶ κυριώτερον ἄκουε.

Πολλὰς μὲν οὖν πολλοὶ καὶ διαφόρους ἔφασαν εἶναι
τὰς μούσας, τοῖς ἔργοις, καὶ τοῖς ὀνόμασι. καὶ τὰς μὲν
τρεῖς πρωτογόνους φασί· τὰς δὲ παρ' ἡσιόδῳ ἐννέα, ἢ παῖ-
δας τεκεῖν, ἃς καὶ διὸς λέγουσι θυγατέρας, ἐκ μνη-
μοσύνης αὐτῷ γεννηθείσας ἐν πιερίᾳ, ἐννέα ἡμέρας
συγκα-

συγκαθεύδοντι αὐτῇ. αἳ γεννηθεῖσαι μὲν ἐν πιερίᾳ, παρὰ τὸν ἑλικῶνα χορεύουσι, καὶ τὸν αὐτῶν πατέρα γεραίρουσι. καὶ περὶ μὲν τῶν λοιπῶν μουσῶν ὧν περ φασίν, ἴσθι γυναῖκας ταύτας εὑρετικὰς γενέσθαι τεχνῶν, καὶ βιωφελεστάτων τινῶν. καὶ διὰ τοῦτο μούσας κληθῆναι, ἀπὸ τοῦ ὡς ἀληθῶς μούσης, τῆς γνώσεως. ὅθεν καὶ μυριάδας μυρίας μούσας ἄν τις καλέσειε, καὶ οὐ μόνας ὅσας ἐκεῖνοι, εἴπερ εὑρίσκει τινὰς εὑρετίδας βιωφελῶν τινῶν καὶ τεχνῶν. αἱ δὲ παρ' ἡσιόδῳ ἐννέα λεγόμεναι, οὔτε ἐννέα, οὔτε γυναῖκες φθαρταί, ἢ αὖ θεαί. ἀλλ' οὐδὲ παῖδας τίκτειν ἠπίσταντο. ἀλλὰ μοῦσα μέν ἐστιν, ἡ διὰ παιδεύσεως γνῶσις, οὐχ ἡ αὐτοφυὴς καὶ ἀδίδακτος φρόνησις. μοῦσα δὲ λέγεται, παρὰ τὸ ὑπὸ πάντων ἢ τῶν πλειόνων ζητεῖσθαι, ἢ παρὰ τὸ περὶ πολλῶν ζητεῖν, καὶ πολυπραγμονεῖν. συλληπτικῶς δὲ καὶ πληθυντικῶς ἡ μοῦσα, μοῦσαι ἐκλήθησαν. καὶ ἐννέα μὲν εἶναι μυθεύονται, ὡς τρὶς τρεῖς, ἤγουν πολλάκις πολλαί. ὁ γὰρ τρὶς ἀριθμός, πλήθους ἀρχή. κἂν γὰρ ἡ καθόλου γνῶσις μονοειδής ἐστι, καὶ ἁπλῆ. ἀλλ' ἐν ταῖς κατὰ μέρος περιγνώσεσί τε καὶ ἐφευρέσεσιν, εἰς ἄπειρον παρεκτείνεται. αἱ γὰρ ἐν ἀνθρώποις γνώσεις, ἀμυδραί τε καὶ μετριώταται, καὶ οὐχ οἷα παρὰ τοῦ θεοῦ, ἑνιαῖα τε καὶ ὁλόκληρος. γεννῶνται δὲ αἱ παρ' ἡμῖν αὗται γνώσεις αἱ μοῦσαι, ἐν τῇ πιερίᾳ, τοῦ διὸς, ἤγουν τοῦ νοὸς οἰκητηρίῳ

τῷ περὶ τὴν κεφαλὴν ἡμῶν τόπῳ· ἔνθα τὰ πίονα
καὶ πιμελῆ, καὶ ἀγχινούστατα ῥεῦσι, τοῦ διὸς ἐννέα
ἡμέρας μιγέντος τῇ μνημοσύνῃ· τουτέστι τοῦ νοὸς πολ-
λάκις ἀναπολήσαντος, καὶ μνημονεύσαντος, ἃ
ἀνέγνωκε. γεννηθεῖσαι δ' αἱ γνώσεις ἐν τῇ τοιαύτῃ
πιερίᾳ, οὐκ ἐν τῷ ὄρει, χορεύουσιν ἐν τῷ ἑλικῶνι τὸν
αὐτῶν πατέρα δία * ὑμνουσῶν. τουτέστιν, ἐγγρα-
φεῖσαι ταῖς βίβλοις, ἑλίσσονται, καὶ περιφέρονται
πανταχοῦ, δίκην χορείας κηρύττουσαι τὸν αὐτὰς
γεννησάμενον νοῦν. οὕτω τὸ τοῦ νοὸς οἰκητήριον, ἐγὼ
πιερίαν καλῶ. τὰς βίβλους δὲ, ἑλικῶνα, ἐν αἷς πε-
ριχορεύουσιν αἱ μοῦσαι, γνώσεις καὶ τὰ συγγράμμα-
τα. οὐ γὰρ ἑλικῶνα ὄρη καλεῖν ἐνθάδε γινώσκουσι.
καὶ σφαίρας ἐννέα, ἐν αἷς αἱ μοῦσαι κατὰ τὸν πρό-
κλον βαδίζουσιν, οὐ δεδοίκασι τὸν ὄχλον. ἀλλ' ἐπεὶ
διεξήλθομεν περὶ διὸς καὶ μουσῶν καὶ πιερίας καὶ
ἑλικῶνος, εἴπωμεν καὶ τοὺς μουσῶν ἔφασαν παῖ-
δας, ὧν ὥσπερ εἰρήκαμεν. ἰάλεμον δὲ μὲν, καὶ ὑ-
μέναιον, κλειοῦς μούσης παῖδας φασὶ, ἤγουν ἱστορικῆς
γνώσεως· παρὰ τὸ κλείω, τὸ δοξάζω, λεγόμενον· ἤ-
γουν ὁ μὲν τὰς θρηνώδεις, ὁ δὲ τὰς ἐπικαλουμένας
ἐφευρεῖν ᾠδάς. ῥῆσον δὲ, τῆς εὐτέρπης, ὅτι τῶν πρὸς
κόσμον καὶ ὡραιότητα σώματος καὶ στολισμῶν εὐ-
παρύφων, εὑρετὴς ἐγεγόνει. ὡς τὸ κόσμιον τοῦτο
ἐν τοῖς πολέμοις παρείσηκσιν ὅμηρος, λέγων,

Ἅρμα

Ἅρμα δ' ἑοὶ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ εὖ ἤσκηται.

Καὶ τὰ λοιπὰ, ἵνα μὴ μακρολογῶ. θαλείας δὲ παῖς ὁ παλαίφατος λέγεται, ὡς τὰ περὶ φυτουργίαν συγγεγραφώς. λῖνος δὲ ὁ οὐρανίας, ὡς περὶ οὐρανοῦ καὶ κόσμου παντὸς συνταξάμενος. μελπομένης, ἢ κατά τινας τερψιχόρης καὶ ἀχελώου, σειρῆνες, ὡς μελπῶν καὶ χορδῶν εὑρεταί. ἐράτους θάμυρις, ὡς πρῶτος ἐρωτικὰ συνταξάμενος. πολυμνίας δὲ παῖς ὁ τριπτόλεμος, ὡς γεωργίαν εὑρὼν, τὴν πολλοῖς ὑμνουμένην, ἢ τὴν ποθητέαν καὶ πολυμνήμονα. καλλιόπης δὲ ὀρφεὺς, ὡς καλλιλογίας ποιητικῆς εὑρετὴς, καὶ ὕμνων τῶν εἰς θεοὺς. ἀλλὰ καὶ τοῦτο πάλιν τὸ μακρολόγημα, σὸν ἐστίν. ἄνωθι γὰρ παρὰ σοῦ προτραπεὶς ἁπάσας τὰς μούσας εἰπεῖν, ἐπεὶ καὶ τούτων παῖδας κατέλεξα, πρέπον ἐδόκει μοι, καὶ περὶ τούτων ἀλληγορεῖν. ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ τούτων ἠλληγορήσαμεν, φέρε καὶ τοῦτο ζητήσωμεν·

Διατί ἀπὸ τῆς πιερίας ἐνταῦθα τὰς μούσας καλεῖ. οὐ μέν τοι γε ἀπὸ τοῦ ἑλικῶνος, ὡς ἐν τῇ θεογονίᾳ ποιεῖ, καί τοι γε ὁ ποιητὴς ὢν ἑλικώνιος, ὡς περὶ τὴν ἄσκρην οἰκῶν. λύσις κατὰ πρόκλον· καὶ ὁ μὲν φιλοσοφώτατος πρόκλος, παιδευτικῷ τρόπῳ τοῦτό φησι ποιῆσαι τὸν ποιητὴν, ὑπογραμμὴν τοῖς παιδευομένοις τιθέντα, τοῦ μὴ τὰ οἰκεῖα

διαίρειν, ἀλλὰ καὶ τὰ παρ' ἑτέροις χρηστὰ προτιμότερα δοκεῖν τῶν οἰκείων. καὶ πιερίαν ἐπάγει, καὶ ἑλικῶνα, καὶ σφαίρας, ἐν αἷς χορεύειν λέγει τὰς μούσας. ἔτι δὲ καὶ τοῦτό φησιν ὁ πρόκλος, δηλονότι ὀθνεῖον, καὶ οὐχ ἡσιόδου ἐστὶ τὸ προοίμιον, ἔκ τε τοῦ πολλοὺς ἐντυχεῖν τούτῳ τῷ βιβλίῳ ἀπροοιμιάστῳ, καὶ μὴ ἐκ τοῦ ἐνταῦθα μὲν τὸν ποιητὴν ἐκ πιερίας τὰς μούσας μούσας καλεῖν. ἐν δὲ τῇ θεογονίᾳ, ἐξ ἑλικῶνος. ταῦτα μὲν ὁ πρόκλος. λύσις κατὰ τὸν τζέτζην. ἡμεῖς δὲ μικρόν τι μακρολογήσαντες, διαλευκάνωμεν τὴν ἀλήθειαν, τίνος ἕνεκα ἐν τῷ παρόντι συγγράμματι τὰς μούσας ἐκ πιερίας καλεῖ, ἐν δὲ τῇ θεογονίᾳ ἐξ ἑλικῶνος. διπλᾶς ἐγὼ τὰς πιερίας καὶ τοὺς ἑλικῶνας γινώσκω, πραγματικῶς τε λεγομένας, καὶ κατὰ τὰς ψυχικὰς ἐνεργείας. καὶ τὸ μούσης δὲ ὄνομα, τριχῶς οἶδα νοούμενον· πραγματικῶς, ψυχικῶς, καὶ στοιχειακῶς. καὶ πραγματικῶς μὲν πιερία καὶ ἑλικὼν, ὄρη καὶ πόλεις Βοιωτίας. καὶ ἡ μὲν πιερία πρότερον ὑπὸ πιέρου κτισθεῖσα, ὑπὸ πιέρου τοῦ μεθώνης ἀδελφοῦ, πατρὸς δὲ λίνου, πιερία ἐκέκλητο. ὕστερον δὲ λύγκος ἐκλήθη. ἧς καὶ τὴν ἀρχὴν ἔσχεν ἀέροπος, ὁ πρεσβύτατος τῶν ἠμαθίωνος παίδων, καθὰ μελισσεύς φησι ὁ τὰ ἀδελφικὰ συνταξάμενος. ἑλικὼν δὲ καὶ κιθαιρὼν, ἀπὸ ἑλικῶνος καὶ κιθαιρῶνος τῶν ἀδελφῶν ἐκλήθησαν, οἵ τινες πρὸς ἀλλήλους ἐπολέμη-

ἐπολέμησαν. καθὼς ὁ κυρηναῖος λυσίμαχος ἐν τῷ
πρώτῳ ποιητῶν ἱστορεῖ, οὕτω πραγματικῶς ὄρη γινώ
σκω τὸν ἑλικῶνα καὶ πιερίαν. περὶ τὰς ψυχικὰς δὲ
δυνάμεις πιερία ἐστὶ, τὸ τοῦ νοὸς διὸς οἰκητήριον, ἤγουν
τὸ λογιστικὸν, ἐξ οὗ ὡς καὶ πρὶν ἔφην τὰ πίονα καὶ
ἀγχινούστατα ῥέουσιν. ἑλικὼν δὲ, τὸ τὰ νοηθέντα
καὶ γνωσθέντα καὶ λογισθέντα γραφῆναι βιβλίοις,
καὶ περιελίσσεσθαι πανταχοῦ. καὶ τὸ τῆς μούσης
δὲ ὄνομα, ὥσπερ ἔφην, τριχῶς οἶδα νοούμενον· ψυ
χικῶς μὲν, ἡ καθόλου γνῶσις νοεῖται. στοιχειακῶς
δὲ, ἡ τῶν ἀστέρων, καὶ τοῦ παντὸς κόσμου μουσικωτά-
τη καὶ ἐναρμόνιος κίνησις. πραγματικῶς δὲ, οἱ εὔ-
ρετοί τινων καὶ εὑρέτιδες, μοῦσαι περὶ μέθεξιν τού-
των καλοῦνται. νῦν δὲ, οὔτε περὶ τῶν μερικῶν μουσῶν
διαλέγεται, οὔτε περὶ τῆς μουσικῆς τοῦ παντὸς καὶ τῶν
ἀστέρων κινήσεως, ἀλλὰ περὶ τῆς ψυχικῆς μούσης, ἤγουν
τῆς γνώσεως, ἣν ἀρχαιοτρόπως συλληπτικῶς ἀπηλικώ
τερον μούσας καλεῖ. καὶ εἰκότως μὲν * αὐ μὲν αὐτὰς
ἐκ τῆς πιερίας. ἐν δὲ τῷ τῆς θεογονίας ποιήματι, ἐξ
ἑλικῶνος. ἄκουε τοιγαροῦν οὐρανοδρόμε πρόκλε, ὁ
πολλὰ βροντῶν, καὶ μετάρσια τρέχων, ἐκ τῶν ὑ-
ψηλῶν καὶ μεταρσίων δρόμων. νῦν μὲν περὶ φυ-
τουργίας καὶ γεωργίας ἡσίοδος πρὸς τὸν ἀδελφὸν
τὴν διδασκαλίαν ποιούμενος, ἐπεὶ τὸ σύγγραμ-
μα ταπεινὸν τυγχάνει καὶ εὐτελὲς, εἰκότως ἐκ τῆς

πιερίας καὶ τοῦ οἰκείου νοός, τὰς μούσας, ἤγουν τὴν γνῶσιν καλεῖ. καὶ οἱονεὶ ἀφ' ἑαυτοῦ λέγει τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἐκτίθεσθαι. ἐν δὲ τῇ θεογονίᾳ περὶ τὸ τοῦ παντὸς θεογονίας διδάσκων, ἐπεὶ μέγα τὸ σύνταγμα τοῦτο καὶ φυσικώτερον, ἁρμοδίως ἐξ ἑλικῶνος ἐπικαλεῖται τὰς μούσας· τουτέστι, παρακατασκευάζει, καὶ λέγει, ὅτι περὶ ὧν ἐν τῇ θεογονίᾳ ταύτῃ μέλλω ἐρεῖν * οὐδὲν ἀπ' ἐμαυτοῦ ὁρῶ, ἀλλ' ἀπὸ τῆς μούσης καὶ γνώσεως, ἣν ἐξ ἑλικῶνος καὶ βίβλων ἐτρύγησα. οὕτω τὰς πιερίας, οὕτω τοὺς ἑλικῶνας, οὕτω τὰς μούσας νοῶ. οὕτω καὶ τὸν ἡσίοδον νῦν μὲν ἐκ πιερίας ταύτας καλεῖν λέγω, ἐξ ἑλικῶνος δὲ ἐκεῖσε. τὸ δὲ μούσας ἢ θεάς τινας καλεῖν, πρὸς τὸ λέγειν ἅ τις ἐθέλει, μῦθος ἀλληγορικός ἐστιν· ὃ πρῶτον τυγχάνει ποιητικὸν χαρακτήρισμα. τὴν γὰρ ἰδίαν γνῶσιν, καὶ οὐχ ἑτέραν τινά, οὐ θεάν, οὐ γυναῖκα παρακελεύεται λέγειν.

Ο νοῦς τοῦ προοιμίου τοιοῦτος. ὦ μοῦσαι καὶ γνώσεις, αἱ κλέουσαι καὶ αἱ δοξάζουσαι τὸν σφέτερον καὶ ὑμέτερον πατέρα. ἐλλειπτικῶς δὲ καὶ συντόμως λέγει τὸν δία, ἤγουν τὸν νοῦν. κἂν καὶ οὗτοι καὶ τὸν δία τιθέασι τῇ γραφῇ, ι τὸ δι γράφοντες. δεῦτε δὴ πιερίηθεν, ἤγουν ἐκ τῆς πιερίας, ἤγουν τοῦ ἐμοῦ λογιστικοῦ αἰσθητηρίου. ἐννέπετε καὶ εἴπατε ὑμνοῦσαι, ἐν ἀοιδῇσι καὶ ἔπεσι καὶ ποιήμασι. διὰ ὅν τινα, λείπει, τὸν τρόπον.

τρόπον. οἱ ὁμῶς καὶ ὁμοίως ὑπάρχοντες βροτοὶ καὶ φθαρτοὶ ἄνδρες, εἰσὶν ἄφατοι, καὶ ἄδοξοι, καὶ ἀνό-μαστοι, φατοί τε καὶ ὀνομαστοὶ καὶ ἐπίδοξοι. τὸ βάρ-βαροι δὲ καὶ ἕλληνες, περισσὸν καὶ προκλειόν ἐστι. τοι-αῦτα ὁ ποιητὴς ἐρωτᾷ, πῶς οἱ ὁμοίως φθαρτοὶ ἄν-θρωποι, οἱ μὲν εἰσὶν ὀνομαστοί τε καὶ πλούσιοι, οἱ δὲ ἄ-δοξοι. εἶτα προσωποποιεῖ τὰς μούσας, ἤγουν τὴν γνῶ-σιν αὐτοῦ, λεγούσας ταῦτα οὕτω γίνεσθαι· ἕκητι, καὶ βουλῇ τοῦ διός, ἤγουν τῆς εἱμαρμένης. ἀλλὰ πρότερον διασαφήσαντες τὸ ζεὺς ὄνομα ὁσαχῶς λέγεται, εἶ-τα καὶ τὰ λοιπὰ διεξέλθωμεν. τὸ θεὸς ὄνομα, καθο-λικῶς καὶ ἀορίστως λεγόμενον, πέντε σημαίνει· σοφοὺς βασιλεῖς, τὰ στοιχεῖα, τὰς ψυχικὰς δυνάμεις, καὶ τὰ πάθη, καὶ τὴν εἱμαρμένην, ἣν ἕτεροι πρόνοιαν ἐκάλουν. οὕτω μὲν οὖν ἀνωνύμως τὸ θεὸς πενταχῶς λέγεται. ἑκά-στου δὲ τῶν θεῶν ὄνομα, τριχῶς· ψυχικῶς, στοιχειακῶς, καὶ πραγματικῶς. οἷον, τὸ ἥρα σημαίνει γυναῖκα βασι-λίδα, αἰθέρα, καὶ ἀνδρείαν. τὸ ἀθηνᾶ, γυναῖκα βασι-λίδα, τὸν παχυμερῆ ἀέρα, καὶ τὴν φρόνησιν. καὶ τὰ λοι-πὰ ὁμοίως. τινὰ δὲ τῶν θεϊκῶν ὀνομάτων καὶ πλεονα-χῶς λαμβάνονται, ὥσπερ τὸ ζεύς. σημαίνει γὰρ τινὰ βασιλέα, πραγματικῶς. ψυχικῶς δὲ, τὸν νοῦν· ὃς καὶ τὰς γνώσεις, μούσας γεννᾷ. στοιχειακῶς δὲ πᾶν τὸ οὐράνιον σῶμα, καὶ τὰ μέρη αὐτοῦ· τὸν ἀέρα, καὶ τὸ νεφελῶδες κατάστημα, καὶ ὄμβριον τὸν ἥλιον,

τὸν

τὸν ἀστερα τὸν πλάνητα. καὶ τὴν εἱμαρμένην κατὰ τοὺς στοϊκούς. ὃ καὶ ἐνταῦθα ἐν ὅλῳ τῷ ποιήματι δηλοῖ, πλὴν μόνης τῆς ἀρχῆς. ἐν ταύτῃ γὰρ τὸν νοῦν μυστῶν, ἤγουν γνώσεως πατέρα καλεῖ. ἐν δὲ τῷ ἄλλῳ σχεδὸν ποιήματι, τὴν εἱμαρμένην λέγει. πλὴν ἔνθα τυχὸν περὶ στοιχείων, ἢ ἑτέρων τινῶν διαλαμβάνει. καὶ σὺ δὲ τὰς σημασίας τούτων γινώσκων, συμφερόντως καὶ ἁρμοδίως καὶ καταλλήλως τοῖς τόποις τοῦτον ὀνόμαζεν, ἐν τοῖς στοιχειακοῖς οὐρανὸν ἢ ἀέρα, ἐν τοῖς ψυχικοῖς νοῦν, καὶ ἐν ἑτέροις πάλιν ἁρμοδίως καὶ καταλλήλως. νῦν δὲ, ὡς ἔφην, τὴν εἱμαρμένην δηλοῖ. ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ διὸς ἀρκούντως ἐῤῥέθη, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν μοι λεκτέον. Βροτοὶ ἄνδρες.) οἱ φθαρτοί. ἀπὸ τοῦ βρότος, ὃ σημαίνει τὸ μετὰ κόνεως αἷμα. Τὸ ἀνὴρ σημαίνει πέντε· τὸν ἀνδρεῖον, τὸν γήμαντα, τὸν φύσει, τὸν ἀνδρὸς ἡλικίαν λαβόντα, καὶ τὸν ἄνθρωπον. Ῥεῖα μὲν βριάει.) τὸ ῥεῖα μὲν, συνίζησίς ἐστι τῆς ῥεῖ μακρᾶς συλλαβῆς, καὶ τῆς ἄλφα εἰς μίαν μακράν. Μινύθει.) φθείρει, σμικρύνει. ἀπὸ τοῦ μινυὸς, ὁ μικρός. ὅθεν καὶ μινυόριον, τὸ βραχυχρόνιον. ὁ δὲ νοῦς τοῦ ῥεῖα μὲν βριάει, δῆλος καὶ ἰδιώταις. ὅτι ἡ εἱμαρμένη, εὐκόλως αὔξάνει καὶ τοὺς ἀφανεῖς, καὶ τοὺς περιβλέπτους καταβάλλει. κἂν ὁ πρόκλος μᾶλλον ἐν τούτοις μακρηγορῇ. Ἰθύνει σκολιόν.) τὸν ποικίλον τὸ ἦθος διὰ πανουργίαν, σκολιὸν ὀνομάζει.

μάζει, ὥσπερ οὖν ἰθύνειν τὸν δία, πάλιν εἰς τὸ ἁπλοῦν ἐπανάγοντα ἦθος, διὰ τοῦ κολάζειν αὐτὸν ὑπὲρ τῇ πανουργίᾳ. Ζεὺς ὑψιβρεμέτης.) ἡ εἱμαρμένη. πῶς δὲ ὑψιβρεμέτης ἡ εἱμαρμένη; ὅτι ἐξ ὕψους, καὶ ἀπὸ τῆς ἀστέρων κινήσεως πέμπεται ἐπὶ τοὺς ἐκτὸς τοῖς ἀνθρώποις τὰ εἱμαρμένα, τοὺς μὲν δοξάζοντα καὶ περιφανοῦντα, καὶ οἱονεὶ καταβροντῶντα ταῖς εὐφημίαις καὶ ἀναρρήσεσι, τοὺς δὲ περιβομβοῦντα συμφοραῖς καὶ τοῖς δυσκληρήμασιν. Υπέρτατα δώματα.) ἀπὸ τῆς εἱμαρμένης τῆς ἐξ ἀστέρων ὁ ζῳδιακὸς κύκλος ἐστὶν, ἐξ οὗ καταπέμπεται τά τε εὐκληρήματα, καὶ δυσημερήματα. Κλῦθι ἰδών.) ἐπανέλαβε πάλιν τὸ ἑαυτοῦ πρόσωπον ὁ ποιητής. καὶ φησὶ πρὸς τὸν δία, ἤγουν τὴν εἱμαρμένην· κλῦθι καὶ ἄκουσον, τύνη καὶ σύ, ἰδὼν τὰ παρόντα, ἀΐων τε καὶ ἀκουστικῶς ἔχων, δικαίως δὲ κρίνων τὰς θέμιστας καὶ δίκας. ἐγὼ δὲ τῷ ἀδελφῷ πέρσῃ ἐρῶ τἀληθῆ. ἀλλὰ τί κατὰ πρόκλον τὰ μηδενὸς λόγου ἄξια γράφομεν; Τὸ δίκη ὄνομα, τρία σημαίνει· δικαστήριον, δικαιοσύνην, καὶ καταδίκην. Θέμις.) ἡ γῆ, κατ' αἰσχύλον. ἀπὸ γοῦν τοῦ δικαίου τῆς γεωργίας, καὶ ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἡ ἁπλῶς δίκη, θέμις καλεῖται. Τύνη.) δωρικὴ παράγωγος ἀντωνυμία. οὗτοι γὰρ τὸ τύνη, ἀντὶ τοῦ σὺ τύνη λέγουσι, καὶ ἐγώνη, καὶ τὰ ὅμοια. Εγὼ δέ κε πέρσῃ.) καὶ τὰ ὑπερρήματα, καὶ οἱ παραπληρωματικοί, φω-

νήεν-

νήχοντος ὑπερφερομένου, ἐφέλκουσι. συμφώνου δὲ,
οὐκέτι. Οὐκ ἄρα μοῦνον ἔην.) ἐν τῇ θεογονίᾳ, ἐν
γένος ἀντὶ τοῦ εἶδος εἰπὼν τῶν ἐρίδων, ἡσίοδος ἐν-
ταῦθα ὡς ὑπὸ διορθοῦται αὐτὸ λέγων, οὐχὶ δὴ ἓν γέ-
νος ἐστὶ τῶν ἐρίδων, ἀλλὰ δύο. ἔρις γὰρ ὁ ζῆλος λέ-
γεται, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἀγαθὴ ἔρις. ἀλλὰ καὶ ὁ φθόνος,
καὶ ἡ κακίστη ἔρις, καὶ αἱμοχαρής. Μοῦνον, μόνον ἰω
νικῶς. δύο τὸ ο μικρὸν κατὰ ἴωνας. ὡς δὲ μέρος λόγου,
μακρὸν δέχεται κατὰ κοινὴν συλλαβήν. κατὰ δωριεῖς
δὲ καὶ ἀττικοὺς, μέγα. ὅτι δ' ἐν γῇ καὶ ἐν οὐρανῷ αἱ
ἔριδες, δῆλον. τὸ δ' ἐν τοῖς εὐτελέσι, καὶ οὐ λόγου ἀ-
ξίοις, λόγους μηκύνειν, πρόκλειόν ἐστιν. ὡς καὶ τὸ ἐπι-
μωμητή. καὶ τὸ διάνδιχα θυμὸν ἔχουσιν. ὁ σοφὸς πρό-
κλος, θυμὸν τὴν ζωὴν λέγει. ἡμεῖς δὲ, γλυκύτατον
καὶ ἔμψυχον λόγον καλοῦμεν. τῶν γὰρ ἐριζόντων τὸν
θυμὸν, ἤτοι τὴν ψυχὴν διπλῆν καὶ διαμεμερισμέ-
νην ἐχόντων, ὁ ἡσίοδος ὑπὸ τῶν ἐρίδων τοῦτο εἶπε.
Πόλεμος.) πολυαμής τις ὢν, ὁ πολλοὺς ἀμῶν καὶ θε-
ρίζων. ἢ πολυεμής, ὁ πολλοὺς χέων καὶ καταβάλλων
* τροπικώτερον. Σχετλίη.) χαλεπή, κρατικὴ λίαν.
κρατικὰ γὰρ καὶ παράνομα, τὰ φαῦλα. τὰ δ' ἀγαθὰ,
συντόμως ἐκτρέχει. Οὔτις τήν γε φιλεῖ βροτός.)
μὴ εἴπῃς ὑπερβατῶς, οὔτις τήν γε φιλεῖ βροτὸς ἀ-
θανάτων βουλῇσιν. ἀλλ' οὕτως, οὔτις τήν γε φιλεῖ
βροτὸς, δηλονότι ἑκὼν, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης καὶ βίας

ἐν

ἐν ταῖς βουλαῖς τῶν ἀθανάτων, ἤγουν τῆς εἱμαρμένης. θεοὶ γάρ, ὡς ἔφην, ἡ εἱμαρμένη, τὴν ἔριν τιμῶσι τὴν βαρεῖαν. εἰ δέ τις ἐρεῖ, ἄρα οἱ θεοὶ κακοῦ αἴτιοι; ναὶ κατὰ ἡσιόδου δόξαν εἰπέ. οὗτος γὰρ ψυχῶν λέγει εἶναι προΰπαρξιν. αἱ δὲ ψυχαὶ αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς οὖσαι, οὔτε τροφῶν οὔτε κτημάτων ἢ χρημάτων, ἢ τινὸς ἑτέρου τῶν σωματικωτέρων ἐδέοντο, δι' ἃ γίνονται μάχαι καὶ ἔριδες. ἐπεὶ δὲ εἱμαρμένῃ τινὶ συνεζεύχθησαν σώματα, ἃ καὶ τροφῶν καὶ χρημάτων καὶ τῶν ἄλλων ἐπιδεδέηνται, δι' ἃ συμβαίνουσιν ἔριδες, εἰκότως ἀθανάτων, ἤγουν τῆς εἱμαρμένης βουλῆς ἔφη, τιμῶσι τὴν ἔριν οἱ ἄνθρωποι. Νὺξ ἐρεβεννή.) τὴν ἀγαθὴν ἔριν, ἤγουν τὸν ζῆλον, φησὶ προτέραν τῆς φαύλης, κατά τε χρόνῳ, καὶ ἀξιώματι. τὸ νὺξ δὲ ἐρεβεννή, οὐκ ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἐγὼ λέγω. καὶ γὰρ καὶ ἡ ἑτέρα, ἐξ ἀφανοῦς γίνεται. ἀλλ' οὕτω φημί, ὅτι ἐν ἀρχῇ ἦν ἔρεβος καὶ χάος. εἶτα γεγόνασιν ἄνθρωποι. σύμφυτος οὖν καὶ σύγχρονος τοῖς ἀνθρώποις, ἡ χρηστὴ ἔρις, ἐκ τοῦ ἐρέβους ἐκείνου καὶ τοῦ χάους ἐγένετο. ἡ δὲ φαύλη προεγένετο ὕστερον. πάντα γὰρ τὰ ἀγαθά, σύμφυτα τοῖς ἀνθρώποις. ἐπίκτητα δέ, τὰ φαῦλα. ἢ καὶ οὕτως· ἡ χρηστὴ ἔρις ἐκ τῆς νυκτὸς δοκεῖ γεγενῆσθαι, τουτέστιν ἐξ ἀφανοῦς. ὅτι πᾶς τινος ζηλωτής, κρυφῇ τοῦτον ἀπομιμεῖται. ὁ δὲ φθονῶν, φανερῶς λοιδορίας

ἐνείρει καὶ μάχας. Ἐρεβεννή.) αἰολικῶς διὰ δύο νν γράφεται. Θῆκε δέ μιν κρονίδης.) ὁ κρόνου παῖς ζεὺς, ἤγουν ἡ εἱμαρμένη, ἡ κοροποῦσα, καὶ σκοτίζουσα τὸν νοῦν, καὶ ἀφανὴς καὶ ἄδηλος, ἡ ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ζυγοῖς καὶ καθέδραις τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου καὶ τοῦ αἰθερίου ἱδρυμένη. ἔφην γὰρ, ὡς ἐκ τῆς κινήσεως λέγουσι τῶν ἀστέρων ἀποτελεῖσθαι τὰ εἱμαρμένα. ἔθηκε γοῦν ταύτην τὴν ἔριν πολλῷ ἀμείνω τῆς ἑτέρας ὁ ζεὺς, ὁ ναίων ἐν τῷ αἰθέρι, ὁ ναίων ἐν ταῖς ῥίζαις τῆς γῆς, ὁ ναίων ἐν τοῖς ἀνδράσι. διὰ δὲ εἶπον, ὅτι τὴν εἱμαρμένην νοῦν λέγει. Ἥ τε καὶ ἀπάλαμνόν περ.) ἡ τις ἀγαθὴ ἔρις καὶ τὸν ἀσθενῆ, καὶ τὸν μὴ παλαμᾶσθαι καὶ ἐργάζεσθαι δυνάμενον, ὅμως ἐπὶ ἔργον ἐγείρει. ἢ ὁμῶς, ἵν' ᾖ ἐλλειπτικῶς, ὁμοίως τῷ ἀπαλάμνῳ, τὸν ἀπάλαμνον ἐγείρει. Τίς ἕτερον γάρ.) τίς γὰρ χρήζων ἔργου, ἰδὼν εἰς ἕτερον πλούσιον, πλούσιον ἀπ' ἔργου, ὃς καὶ οὗτος ἰδὼν, σπουδάζει ἀροῦν καὶ φυτεύειν.

Ἀρόμμεναι) τὸ ρο μικρὸν, ἐκτείνεται δὲ ὑπὸ τοῦ μ ἀμεταβόλου, καὶ γίνεται κοινὴ συλλαβή. εἰ δὲ θελητόν τισι, καὶ τοῦτο μέγα γραφέτωσαν ἀττικῶς. Ζηλοῖ δέ τε.) ἡ ἀγαθὴ ἔρις, καὶ ζῆλος λέγεται. ἡ δὲ φαύλη, φθόνος. ὅμως ἔμπροσθεν εὑρήσεις τὸν ἡσίοδον καταχρησάμενον τῷ ζήλῳ, ἀντὶ τοῦ φθόνου. Εἰς ἄφενον σπεύδοντα.) ἄφενος, πλοῦτος, ὄλβος, τύχη, καὶ εὐδαιμονία διαφέρει. ἄφενος μὲν, καὶ ἀφνειὸς, ὁ μετέ

χων

χων ἀφνὸς λέγεται. ἄφνος δέ ἐστιν, ἡ ἐτησία συγκομιδὴ τῶν καρπῶν. πλοῦτος, τὰ διὰ πολλῶν ἐτῶν συναγόμενα. δοῦλοι, κτήσεις, ἀγροί. ὄλβος, τὰ ἀμφότερα. τύχη δὲ, ἡ δόξα τοῦ βίου καὶ ἐπάρσις. εὐδαιμονία δὲ, ἵνα τὰ πολλὰ παρεάσω, τὸ εὖ τοῦ δαίμονος, ἤτοι τῶν ψυχικῶν ἀρετῶν ἔχει. δαίμων γὰρ καὶ ἡ ψυχὴ λέγεται παρ᾽ ὁμήρῳ, καὶ παρὰ σωκράτει.

Καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ.) μεταβαίνει δὲ πρὸς τὴν φαύλην ἔριν, καὶ τὰ ταύτης ἐπεξηγεῖται. πτωχὸς, ἐκ τοῦ πτώσσω, τὸ δειλιῶ. ἢ ὁ πεπτωκὼς τοῦ ἔχειν. Τεῷ ἐνὶ θυμῷ.) ἐν τῷ σῷ θυμῷ, νῷ, τῇ ψυχῇ. σημαίνει δὲ καὶ τὰ μέρη αὐτῆς· τὸ θυμικὸν, ἐπιθυμητικὸν, καὶ λογιστικόν. ἡ γὰρ ὁμόνοια τοῦ λογισμοῦ ἐστι. Κακόχαρτος.) χαίρουσα ἐν τοῖς κακοῖς. ἢ ἐν ᾗ χαίρουσιν οἱ κακοί.

Ἀγορῆς ἐπακουόν.) ἀκουστὴν τῶν ἐν τῷ πωλητηρίῳ λαλουμένων. σημαίνει δὲ ἡ ἀγορὰ, τὸ πωλητήριον, τὸ βουλευτήριον, τὰ ἐν ἀμφοτέροις πλήθη, τὰς ἐν ἀμφοτέροις λαλιάς. καταχρηστικῶς, καὶ πᾶσαν ἀπὸ τούτου λαλιάν. ἀγορὰ λέγεται, καὶ τὸ ἀγοραζόμενον πρᾶγμα, καὶ τὸ νόμισμα δι᾽ οὗ ἀγοράζεται. Ὥρη γάρ τ᾽ ὀλίγη.) ἀντὶ τοῦ, οὐ χρὴ φιλονεικιῶν φροντίζειν, καὶ τῆς ἐν τῷ πολητηρίῳ διατριβῆς, ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον, ἐν ᾧ ἡ ἐτησία συγκομιδὴ τῆς ζωῆς, ἡ ἐκ τῶν καρπῶν τῆς γῆς διδομένη, οὐκ ἔστιν ἱκανὴ διαρκεῖν πρὸς ὅλον ἐνιαυτόν. Ὥρα, ἡ φροντίς. καὶ ψι-

λοῦται. ὅθεν κηπωρὸς φαμὲν μετὰ ψιλοῦ τοῦ π, οὐ μετὰ δασέως τοῦ φ. Ὀλίγη.) οὐδὲ μακρά. Νεικέων τ' ἀγορέων τε.) δύο συνιζήσεις εἰσὶ τῷ στίχῳ. κέων τ' ἄγο, δάκτυλος. τὸ γὰρ κέων, ἀντὶ μιᾶς μακρᾶς ἐστί. ρέων τε, τροχαῖος. καὶ τὸ ρέων γοῦν, ἀντὶ μιᾶς κεῖται μακρᾶς. Βίος.) τὸ βίος ἓξ σημαίνει. τὴν τέχνην, ὡς τὸ, βίον ἐμπορικὸν ἢ φιλόσοφον ἔζη. τὸν τρόπον, ὡς τὸ, χρηστοῦ βίου ἐστί. τὸν παρόντα κόσμον. τὸν ἑνὸς ἑκάστου χρόνον. τῆς ζωῆς τὴν περιουσίαν, ὡς τὸ πολὺς ἦν αὐτῷ ὁ βίος. καὶ τὰς πρὸς τὸ ζῆν συντεινούσας τροφάς· ὅπερ τὸ ἐνταῦθα δηλοῖ κείμενον. ἐπηετανός.) ὁλοχρονίως ἀρκεῖν δυνάμενος. ἐκ τοῦ ἔτος ἐτανὸς, ἐετανός. καὶ ἐκτάσει, ἠετανός. Ὡραῖος.) ὁ ἐκ τεσσάρων ὡρῶν τῶν χρονιαίων γινόμενος. εἰδὼς δὲ καὶ τὸ βίος ὄνομα σημαίνειν πολλὰ, διαιρῶν τέθεικε τὸ ὡραῖος. ἐπεὶ δὲ βιωφελῆ καὶ ὡραῖα οἶδε καὶ ἕτερα, οὐκ ἀπὸ γῆς δὲ, προσέθεικε τὸ, τὸν γαῖα φέρει. Δημήτορος ἀκτήν.) τῆς γῆς δώρημα· δημήτηρ γοῦν ἡ γῆ, δωρικῶς. οὗτοι γὰρ ἀντὶ τοῦ γ, δ τιθέασι, δνοφερὸν γνοφερὸν, καὶ δημήτραν γημήτραν λέγοντες.

Ἀκτήν.) ἀκτὶς, θηλυκὸν, ἡ τοῦ ἡλίου· καὶ ἀκτὴ, ὁ αἰγιαλὸς λέγεται. τὸ δὲ δώρημα, ὁ ἀκτὴς τοῦ ἀκτοῦ τὸν ἀκτήν, ἐκ τοῦ ἄγω τὸ φέρω. καὶ νῦν μὲν περὶ δημήτορος συντόμως εἶπον, τὸ σαφὲς τε τῆς ἀληθέστατον· καὶ τὴν μυθικὴν δὲ ἱστορίαν λεκτέον, ἀλλὰ καὶ

ἀλλη-

ἀλληγορητέον μοι. ἐκ κρήτης, ἢ μᾶλλον ἐκ σικελίας,
ᾅδης ἀφήρπασε τὴν δήμητρος θυγατέρα τὴν κό-
ρην. ζητοῦσα δὲ ἡ μήτηρ, μέχρι τῶν ἀθηνῶν καὶ τῆς
ἑλλάδος ἀφίκετο. ὑπὸ τριπτολέμου δὲ τοῦ κελεοῦ καὶ
μετανείρας παιδὸς, τὰ περὶ τὴν παῖδα μαθοῦσα, εἰς
ἀμοιβὴν τῷ τριπτολέμῳ τὰ σπέρματα δίδωσι, καὶ
προσέτι τῶν ἅρμα δρακόντων· ὡς τούτῳ περιϊπτάμε-
νῳ πανταχοῦ, τὰ περὶ γεωργίαν διδάσκει. ταῦτα
μὲν τὰ μυθώδη. τὸ δ᾽ ἀληθὲς οὕτως ἔχει. μή πω τῶν
γεωργικῶν ἐπεγνωσμένων περὶ τὴν σικελίαν, καὶ τὴν
λιβύην, σῖτος αὐτοματίζων ἐγίνετο, καὶ πάλιν ἐ-
φθείρετο, μηδενὸς τοῦτον ἐπιγινώσκοντος. κέκροψ δὲ,
ἤ τις ἕτερος, ἀργὸν εἰς λιβύην καὶ σικελίαν μεταπεμ-
ψάμενος, οὐκ οἶδα παρά τινος μαθὼν, ἐκέλευσε συ-
ναγαγεῖν σῖτον ἐκ τοῦ ἐκεῖ φυομένου, καὶ εἰς ἑλλάδα
μετακομίσαι. οὗ δὴ γεγονότος, τριπτόλεμος πρῶτος
ἀρώσας, καὶ σπείρας ἡ ἐν ἀρόῃ χωρίῳ ἀπὸ τῆς πρώτης
ἀρδεύσεως, ὃ νῦν νέαι πέτραι καλοῦνται· ἢ κατὰ τὴν
πλείστην ἐν ἐλευσῖνι τῆς ἀττικῆς, γεωργεῖ καὶ συγκο-
μίζεται τοὺς καρπούς. εἶτα καὶ συγγραψάμενος περὶ
γεωργίας, τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις δέδωκε. καὶ δη-
μήτηρ μὲν ἡ γῆ καλεῖται, ὅτι πάντων γῆ μήτηρ. κό-
ρη δὲ νῦν καὶ περσεφόνη, τὰ ἐκ τῆς γῆς κατ᾽ ἔτος πρὸς τὸ
ζῆν διδόμενα· μᾶλλον δὲ σῖτος, καὶ τὰ γεωργικά· δι᾽ ἃ πε-
ρισσοὶ φόνοι καὶ πόλεμοι γίνονται. ταύτην οὖν τὴν κόρην,

ἦγεν τὸν σῖτον, ἅδης ἀφήρπαζε. φυόμενον γὰρ τοῦτον,
πρότερον, συνέβαινε ἀφανίζεσθαι πάλιν διὰ τὴν ἄγ-
νοιαν γεωργίας, ὡς ἔφημεν. ὡς δὲ ἔργου μετακομί-
σαντος, παρὰ τριπτολέμου ἐν ἐλευσῖνι ἐσπάρη καὶ
ἀνεφύη, καὶ πανταχοῦ ἐδιδάχθη, ἔφασαν τὴν δή-
μητραν εἰς ἀθήνας ἐλθεῖν, ἄγουσαν τὰ τῆς γῆς δωρήμα-
τα, καὶ παρὰ τριπτολέμου μαθοῦσαν εὑρεῖν τὴν κό-
ρην, ἐξ ἐλευσῖνος ἀνερχομένην ἐξ ἅδου λευκόπω-
λον. ἐκεῖ γὰρ κρυβεὶς καὶ σπαρεὶς ἐν τῇ γῇ ὁ σῖτος,
εἰς φῶς ἐξῆλθε. δράκοντες δὲ πτερωτοί, οἱ * περι-
τροχικοὶ λόγοι, καὶ οἱ γραπτοί, οἱ πανταχοῦ περιπο-
ρευόμενοι, τὴν γεωργίαν διδάσκοντες. ταῦτα
τὰ μυθικὰ καὶ ἀλληγορούμενα. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα ἱστορία
περιφερομένη περὶ τῆς δήμητρος. ὅσιρις, ὁ καὶ διό-
νυσος, μετὰ ἴσιδος τῆς αὐτοῦ γυναικὸς καὶ δήμη-
τρος καλουμένης, καὶ στρατοῦ πλείστου, μετὰ μου-
σικῶν καὶ αὐλῶν περιήρχετο, τὴν γεωργίαν καὶ φυ-
τουργίαν διδάσκων. ὅθεν αὐτὸν καὶ διόνυσον ἐκά-
λεσαν, ὡς εὑρετὴν φυτουργίας· τὴν δὲ ἴσιν δήμη-
τραν, ὡς τὰ τῆς γῆς δωρουμένην, καὶ γεωργίαν διδά-
ξασαν. Τοῦ κεκορεσαμένος.) οὗ τινος δὴ δωρή-
ματος καὶ βίου τοῦ ἐκ τῆς γεωργίας κορεσθείς, ὀφέλ-
λοις, ἀντὶ τοῦ ὤφελλε καὶ αὖξε τὴν ἔριν. οὐ προτρέπων
δὲ τοῦτον φιλόνεικον εἶναι, ταῦτά φησιν· ἀλλ᾽ εἰδὼς, ὅτι
εἰ πρὸς ἔργα καὶ γεωργίαν σχολάσει, οὐκέτι τούτοις

ἀχο

ἀκολουθήσεται, οὕτως εἰρήκει. Κεκορεσάμενος, καὶ ὅσα λόγου δίχα τινὸς διπλασιάζει τὰ σύμφωνα, αἰολικά εἰσιν. Κτῆμασ' ἐπ' ἀλλοτρίοις.) οἱ ποιηταὶ, καὶ δύο γράμματα, ὡς νῦν, ἐκθλίβουσιν αἰολικῶς, καὶ τὰ μακρὰ κουφίζουσι. Τοὶ δ' οὐκέτι δεύτερον ἔσται.) οὐκέτι δὲ ἐκ δευτέρου ὧδε καὶ κατὰ τὸν πρότερον σοι γενήσεται, λαμβάνειν τὰ ἐμά. ἀλλὰ λυθήτω αὐτόθι τὸ ἡμέτερον φιλονείκημα, εὐθείαις δικαιοσύναις, ἢ δικαίαις κρίσεσιν, αἳ παρὰ τοῦ διὸς καὶ τῆς προνοίας καὶ τῆς εἱμαρμένης εἰσὶ τίμιαι. Δωροφάγους.) οὐκ εἶπε δωροδόκους, ἀλλ' ἐπιτατικῶς δωροφάγους· τουτέστιν, ἐκ τοῦ λαμβάνειν δῶρα δικάζοντας. οἱ δὲ τοιοῦτοι, τὶ τῶν φαύλων οὐ κρίνουσι τοῦ δικάζειν ἕνεκα. δωροδόκοι δέ τινες γίνονται, καὶ φίλῳ τρόπῳ δίχα φαυλότητος ἀπαρχὰς εἰσδεχόμενοι. Ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντός.) ἀντὶ τοῦ ἐν ποίῳ πράγματι τὸ ἥμισυ πλέον τοῦ ὁλοκλήρου. τὸ ὅσῳ, ποσότης ἐστὶν ἀντὶ πηλικότητος. τὸ πλέον δὲ τῇ ἀξίᾳ νοητέον· οἷον, οἱ ἐκ δικαίου δέκα χρυσοῖ, πλείους τῇ ἀξίᾳ τυγχάνουσι τῶν κ. οὐ γὰρ περὶ ποσῶν ποτὲ τὸ ἥμισυ τοῦ ἑαυτοῦ ὁλοκλήρου, πλέον τις εἴπῃ. Οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ.) ἐλλιπῶς καὶ συντόμως τὸ τό φησιν ἡσίοδος. εἰπὼν γὰρ, ὅτι οὐ γινώσκουσιν, ὅπου πλέον τὸ ἥμισυ τοῦ ὁλοκλήρου, ἐπάγει, οὐδὲ γινώσκουσιν ὅσον μέγα ὄφελος ἐν μαλάχῃ καὶ ἀσφοδέλῳ εὐτελέσι λαχάνοις ὑπάρχει. λείπει τὸ,

παρὸ ἐξ ἀδίκων βρωμάτων πολυτελῶν.
Πάλιν δ' * ὁ λόγος, ἐξαποπλύει λόγους.
Ἐρεύγεται δὲ κομπασίφρονα ζάλην,
Θέλων διδάσκειν περὶ ἀλίμου τὸν τρόπον.
Ἀλλ' οὐδ' ἓν εἰδὼς ἀφελῶς μάτην γράφων.
Ἀλλ' αὐτὸς εἰπεῖν καὶ διδάσκειν καὶ γράφειν
Ἄκων, προῆγμαι τοῖς κενοῖς τούτου λήροις.
Σκίλλης τὸν ὄγκον, καὶ μαλάχης σὺν κλάδους
Τεμὼν ἐν ὅλμῳ, συγκεράσας καὶ μέλι.
Καὶ σπῶν τι βραχὺ πρὸς τροφὴν τῶν τμημάτων,
Οὐκ ἂν πονηθῆς τοῦ λιμοῦ τὸ πυρφόρον,
Εἰ συγκεράσαις ἀκριβῶς καὶ πρὸς τέχνην.
Εἰ δ' οὔ, πρὸς ᾅδην οὐ βραδὺς φανῇ τρέχων.
Σκίλλα γὰρ οἶδε σὺν ἀτέχνους ὀλλύειν.
Εἰ δ' αὖ τὸν ἰὸν ἐξενέγκης ἐντέχνως,
Βράττων ἐν χύτραις ἱκανῶς μεθ' ὑδάτων,
Ἔπειτα τερσήνειας αὐγαῖς ἡλίου,
Τεμών τε λεπτὰ συμφυράσας σησάμῳ,
Μέλι τε μίξας, καὶ τὸ μήκωνος δάκρυ,
Πρὸς σταθμὸν ὃν χρὴ, καὶ ποσὸν, καὶ πρὸς μέτρον,
Ὅπερ γινώσκων, ἀκριβῶς οὐχὶ γράφω,
Σμικροῖς ἐν ὄγκοις ἱκανὸν θρέψαις ὄχλον.

Κρύψαντες γὰρ ἔχουσιν.) ἀντὶ κεκρύφασιν, ἀττικῶς. οἱ γὰρ ἀττικοὶ τὰς μετοχὰς ἀντὶ ῥημάτων λέγουσι. τινὲς δὲ καὶ παρολκὴν, ἤγουν περισσῶς τιθέασιν, ὡς

νῶν τὸ κλέψαντε ἀντὶ τοῦ κεκρύφασι. τὸ δὲ ἔχουσι κα-
τὰ παρολκὴν κεῖται. ὁ δὲ νοῦς τοιοῦτος. ὦ πέρση, μὴ ἀρ-
γὸς ὢν ταῖς ἀγοραῖς καὶ τοῖς πωλητηρίοις διάτριβε.
σοὶ γὰρ μὴ ἔχοντι τὴν ἐκ γεωργίας χρονίαν ζωὴν, οὐ
χρεία τούτων. ἧς γεωργικῆς ζωῆς τὴν σὴν οἰκίαν πλη-
ρώσας, εἴπερ σοι ἀρεστὸν, ἔπειτα φιλονείκει. οἱ θεοὶ
γὰρ, ἤγουν ἡ εἱμαρμένη, ἡ ἐκ τῶν ἀστέρων γινομένη,
ἀπέκρυψε, καὶ δυσπόριστον ἐποίησε τὸν βίον τοῖς
ἀνθρώποις. εὐκόλως γὰρ πρότερον καὶ μιᾷ ἡμέρᾳ ἐρ-
γασάμενος, εἶχεν ἂν ἀρκοῦσαν ζωὴν πρὸς ὅλον ἐνι-
αυτὸν, καὶ ἀργὸς, καὶ ταχέως ἂν τὸ πηδάλιον ὑπε-
ράνω τοῦ καπνοῦ κατετίθει, δηλονότι ἅπαξ πλεύσας·
καὶ ἀπόλοιτο καὶ ἀπώλλοντο ἂν τὰ ἔργα τῶν βοῶν, δη-
λονότι ἅπαξ σοῦ ἐργασαμένου. ἀλλὰ ζεὺς, ἤγουν ἡ εἱ-
μαρμένη, ἀπέκρυψε τὴν ῥᾳδίαν καὶ εὔκολον ταύτην
ζωὴν, ἀπατηθεὶς παρὰ τοῦ προμηθέως, καὶ κλαπεὶς ὑπ' αὐ-
τοῦ τὸ πῦρ. ἀνθ' οὗ κλέμματος τοῦ πυρὸς τὴν γυναῖκα
ποιήσας, συμφορῶν τὸν βίον ἐπλήρωσε. ταῦτα μὲν
μυθικά· καὶ δὴ σαφέστερον, καὶ κατὰ ἀλληγορίαν μοι μάν-
θανε, καὶ ἱστορικώτερον καὶ ἀληθῶς κατὰ ἕλληνας. φασὶν
ἕλληνες, ὅσοι τὸν κόσμον γεννητὸν εἶναι λέγουσιν, ὅτι
μετὰ τὸ διαρραγῆναι τὸ ἔρεβος, καὶ τὸν ἀέρα συστῆναι,
καὶ ὑποστῆναι τὴν γῆν πηλώδη καὶ παντελῶς ἁπα-
λὴν, σηπεδονώδεις καὶ πομφολυγώδεις ὑμένας ἐκ
ταύτης ἀναδοθῆναι. ὧν ὑπὸ τοῦ ἡλίου θερμαινομένων

ἡμέρας, νυκτὸς δὲ τρεφομένων ταῖς σεληναίαις ὑ-
γρότησι, καὶ μετὰ τὴν αὔξησιν ἐκραγέντων, ἀνθρώ-
πους συνέβη γενέσθαι. καὶ παντοίων ζώων ἰδέας
πρὸς τὴν στοιχειακὴν ἐπικράτειαν, τὴν ὑδατώδη φη-
μὶ καὶ πυρώδη, καὶ γεώδη καὶ ἀερώδη. κατεξικ-
μασθείσης δὲ τῆς γῆς ὑφ' ἡλίου, καὶ μηκέτι γεννᾶν δυ-
ναμένης, ἐξ ἀλληλογονίας φασὶ τὴν γέννησιν γίνε-
σθαι. ὅτι δὲ ζῶα γεννᾶν οἶδεν ἡ γῆ, δεικνύουσι πολλα-
χόθεν, καὶ ἐκ τῶν ἐν Θηβαΐδι τῇ αἰγυπτίᾳ γεννωμένων
μετὰ τὴν τοῦ Νείλου τῆς ἀναβάσεως ὑποχώρησιν. οἱ
τότε δὲ τῶν ἀνθρώπων ἁπλότητος, ὄντες ἁπάσης καὶ
ἀπειρίας ἀνάμεστοι, οὐδεμίαν οὔτε τέχνην, οὔτε γεωρ-
γίαν ἠπίσταντο, οὔτ' ἄλλο οὐδέν, οὔτε ὅ, τι ἐστὶ νόσος
ἢ θάνατος ἐπεγίνωσκον. ἀλλ' ὡς ἐπὶ κοίτην ἐπὶ τῆς
γῆς πίπτοντες ἀπέψυχον, οὐκ εἰδότες ὃ πάσχουσι.
φιλαλληλίαν δὲ μόνον ἀσκοῦντες, ἀγελαῖον διέ-
ζων τὸν βίον, δίκην ποιμνίων ἐπὶ νομὰς ἐξιόντες,
καὶ τοῖς ἀκροδρύοις κοινῶς καὶ τοῖς λαχάνοις τρεφό-
μενοι, καὶ ἀλλήλοις ὑπὸ θηρίων προσεβοήθουν καὶ συ-
νεμάχοντο, γυμνοὶ γυμναῖς ταῖς χερσί. γυμνοὶ δὲ
οὕτω τυγχάνοντες, καὶ σκέπης καὶ χρημάτων ἐπι-
δεεῖς, καὶ μηδὲ καρποὺς καὶ ἀκρόδρυα πρὸς ἀποθή-
κας συναγαγεῖν εἰδότες, ἀλλὰ μόνην ἐσθίοντες τρο-
φὴν τὴν ἐφήμερον, χειμῶνος γεγονότος, πολλοὶ
διεφθείροντο. λοιπὸν τὴν ἀνάγκην ἔχοντες διδάσκα-
λον,

λον, τὰ κοῖλα τῶν δένδρων, καὶ τὰ δασέα, καὶ χι-
σμὰς πετρῶν, καὶ σπήλαια ὑπεδύοντο. καὶ τοὺς τῶν
καρπῶν δυναμένους φυλάττεσθαι μόλις γνωρίσαν-
τες, καὶ ἅπαξ αὐτοὺς συναγείροντες, ἐν τοῖς σπη-
λαίοις συναπετίθεντο, καὶ τούτοις ἐτρέφοντο δι' ὅ-
λου ἐνιαυτοῦ. τοιαύτῃ συζῶντες τῇ εἱμαρμένῃ, βίον
ἁπλοῦν καὶ ἀπέριττον καὶ φιλάλληλον, δίχα πυρὸς
τῆς γνώσεως. οὐ βασιλεῖς, οὐκ ἄρχοντας, οὐ δεσπότας, οὐ
στρατείας, οὐ βίας, οὐχ ἁρπαγάς, ἀλλὰ φιλαλληλίαν
μόνον καὶ τὸν ἐλεύθερον καὶ ἀπέριττον τοῦτον βίον
ζῆν εἰδότες. ἐπεὶ δὲ προμηθέστεροι γεγονότες, καὶ πολυβου-
λότεροι, τὸ πῦρ ἐφεῦρον. καὶ θερμοτέρων, ἤγουν πα-
νουργοτέρων πραγμάτων ὠρέχθησαν, καὶ τὴν ἀπερίτ-
του καὶ ἐλευθέρου βίου ἐκείνου μετέτρεψαν διαγωγήν,
καὶ εἱμαρμένην, ὡς εἴποι τις. ἐκ δὲ τῆς χρήσεως τοῦ πυ-
ρὸς αἱ τέχναι προσεφευρέθησαν, δι' ὧν ὁ βίος κοσμεῖ-
ται, καὶ τὰ ἡδέα ἡμῖν καὶ τερπνὰ καὶ ἁβρότατα
γίνεται, δίκην γυναικὸς ἡμᾶς καταθέλγοντα, καὶ
τρυφερωτέρους ἀπεργαζόμενα. ὃ καλεῖ πλάσιν γυ-
ναικὸς ὁ ποιητής. ἐπεὶ ταῦτα ποθήσαντες ἐξευρή-
καμεν, καθ' ἑαυτῶν ἐκτησάμεθα τὴν πανουργίαν ταύ-
την, καὶ τὴν προμήθειαν, καὶ τῶν τεχνῶν πασῶν, * καὶ
τὴν ἐφεύρεσιν, καὶ τὴν ἐκ τοῦ ἀπερίττου καὶ σκληροῦ
βίου ἐκείνου ἐπὶ τὸ θηλυπρεπέστερον καὶ βλακωδέστε-
ρον μεταρρύθμισιν. ἃ καὶ γυναῖκα πανδώραν, καὶ

ἑσὸν πολυσήμονα, καὶ ἕτερα καλέσει τις μυρία. οὕτω γοῦν ἐκ τῆς πυρὸς κλοπῆς, ἤγουν τῆς ἐφευρέσεως καὶ τῆς χρήσεως, ἐφεύρομεν νέον κακὸν, νέον ἐπίπασον, τὴν τρυφερωτέραν ταύτην βιοτὴν, τὸ ἐπὶ στιβάδων μαλακῶν καὶ ταπήτων καθεύδειν, ὅπερ ἀμφαγαπῶμεν. κακὸν δὲ ἡμέτερον, ὅτι ποθοῦντες τούτων τῶν λαμπρυνόντων τὸν βίον προσεπικτήσασθαι, οὐδέποτε παυόμεθα καμάτου καὶ ὀϊζύος αἰνῆς. καὶ τὸ πρὶν ζῶντες ἐλεύθεροι καὶ ἀθόρυβοι, νῦν δοῦλοι γεγόναμεν δύστηνοι, βασιλεῖς καὶ ἄρχοντας καὶ δεσπότας ἡμῖν ἐπιστήσαντες, καὶ τοῖς οἰκείοις πονήμασιν ὑπηρετοῦντες αὐτοῖς τρόμῳ πολλῷ. ἐντεῦθεν ἀνδροκτασίαι τε, μάχαι τε, καὶ ἀνδροφόνοι γε κυδοιμοί. εἰ δὲ ταύτας τὰς τέχνας οἱ ἐπιμηθέστεροι καὶ ὑστερόβουλοι μὴ ἐδέξαντο, τουτέστιν οἱ μετὰ τὸ πάθος τὴν γνῶσιν τούτων λαβόντες, καθάπερ αὖ εἰ προμηθέστεροί τινες καὶ τὸ μέλλον προβλέποντες τούτους ἐκώλυσαν, οἷα εἰδότες τὰ συμβησόμενα, οὐδὲν ἄν τι τούτων τῶν λυγρῶν τῶν ἐκ τῆς εὐτυχοῦς καὶ μακαρίας καὶ ἁβρᾶς καὶ γλυκείας πικρᾶς συνέβαινεν ἂν ἡμῖν βιοτῆς, ἀλλ᾽ ἐζῶμεν τὸν μακάριον βίον ἐκεῖνον, τὸν ἐλεύθερον, καὶ λιτὸν καὶ ἀπείρατον καὶ φιλάλληλον, καὶ τῶν νῦν κακῶν ἀνεπίδεκτον, μικροῖς τισι τοῖς πονήμασι τὰ ὡραῖα τῶν ἐδωδίμων ἀκρόδρυα καὶ πᾶν λάχανον πρὸς τροφὴν συναγείραντες, καὶ

ἔτι

ἢ τί που ἕτερον τοιουτότροπον καὶ τοῦ προειρημένου
ἀρνησάμενοι. τοῦτο γοῦν καὶ ἡσίοδός φησι πρὸς πέρσην
τὸν ἀδελφὸν διὰ τῶν προόντων ἐπῶν· ὦ πέρση, εἰ τοιοῦ-
τος ἦν ὁ βίος, καὶ ἡ εἱμαρμένη ἐκείνη, ἐπειδὴ ὁ παλαιὸς
βίος μετέτραπται, καὶ λίαν ἐστὶ νῦν δυσχερέστατος
ὡς δυσπόριστος, καὶ κεχρημένος πολλῶν, δέον σε
μὴ διάγειν ἀργὸν, ἀλλὰ παντοίως πονεῖν καὶ ἐργά-
ζεσθαι. καὶ οὕτω γὰρ μόλις ἐκφύγης τὴν τοῦ βίου δυ-
σχέρειαν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτω. φέρε δὲ καὶ τοῖς ἔπε-
σιν αὐτὰ σαφηνίσωμεν. Κρύψαντες γὰρ ἔχουσι.) οἱ
θεοὶ, ἤγουν ἡ εἱμαρμένη ἀπέκρυψε τὸν πρὶν ἐπειδὴ ἁπλοῦν
βίον τοῖς ἀνθρώποις. ἐπειδὴ ἔστι νῦν ὀδυνηρὸς καὶ ἐπίπο-
νος. Ῥηϊδίως γάρ κεν.) τότε γὰρ τῷ πρὶν βίῳ μιᾶς
ἡμέρας ἐργασάμενος, εἶχες ἂν ὁλοχρονιαίαν ζωήν. ἐρ-
γασίαν δέ φησι οὐ γεωργικὴν, οὐχ ἑτέραν τέχνην τι-
νὰ, οὐ γὰρ ἦσαν, ἀλλὰ τὴν συλλογὴν τῶν καρπῶν.

Αἶψά κε πηδάλιον.) ἀντὶ τοῦ, ταχέως εἰς καπνὸν
ἔρριψας ἂν τὸ πηδάλιον, ἢ κατέκαυσας, ἢ ὡς κα-
πνὸν καὶ οὐδὲν ἡγήσω. ἀντὶ τοῦ, οὐκ ἂν ὥσπερ
νῦν ἐδεήθης ναυτιλίας. Ἀπόλοιτο δέ.) ἐπειδὴ ἀπώλλον-
το ἂν καὶ αἱ ὑπηρεσίαι τῶν βοῶν, καὶ τῶν ἡμιόνων.
οὐκ ἂν γὰρ ἦμεν οὐδὲ τούτων ἐν χρείᾳ. οἱ δὲ ἐξη-
γούμενοι καὶ λέγοντες, ὅτι ἅπαξ πλεύσας, καὶ ἅ-
παξ ὁμοίως γεωργήσας, ἔθου τὸ πηδάλιον ὑπὲρ
καπνοῦ κατακρεμάσθαι, καὶ τὰ κτήνη τῶν γεωρ-
γικῶν

καίω calefacio κατακαίω [illegible]

γικῶν πόνων ἀπέλυσας, μάτην λαβράζουσιν. οὐκ ἦν γάρ τι ὡς ἔφην, τότε οὔτε πλοῦς, οὔτε γεωργία. ὁ καὶ ἡσίοδος ἀκριβῶς ἐπιστάμενος οὕτω φησίν, ἢ ἴσως τὸν λόγον καὶ ἀναχωρίζει ὁ ποιητὴς, καὶ τὰ ἐπὶ τούτου γινόμενα προάγει χρόνοις τοῖς παλαιοῖς. ἀλληγορικώτερον δὲ, οὑτωσὶ νοητέον. ἅπαξ ἐργασάμενος τῇ συλλογῇ τῶν καρπῶν, εἰ ἦν ὁ βίος οἷος πρίν, ἐκτὸς ἂν τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν βιωτικῶν φροντίδων τὸν κυβερνήτην νοῦν ἔθου, καὶ ἀφροντίστως διῆγον. ἀπώλλοντο δ' ἂν καὶ αἱ βοαὶ, καὶ αἱ μάχαι, καὶ θόρυβοι, καὶ αἱ πρὸς βάρβαρα ἔθνη ἐπιγαμίαι, αἱ διὰ τὰς ὑποψίας καὶ τοὺς πολέμους γινόμεναι. ταύτας γὰρ ἡμιόνους καλεῖ. μᾶλλον δὲ τοὺς ἐκ τοιούτων ἐπιμιξιῶν γινομένους, ἤτοι τικτομένους. καὶ γὰρ τὸν κῦρον ὁ χρησμὸς ἡμίονον ἔφη, ὡς ἐκ μητρὸς* μήδην, κατὰ πατέρα δὲ πέρσην. ἢ τὰς ἁπλῶς ἐπιμιξίας καὶ μάχας καὶ συρραγὰς ἐθνῶν ἔθνεσιν, ἡμιόνους καλεῖ. καὶ ταλαεργούς, διὰ τὸ πολλὰ καρτερεῖν καὶ πάσχειν τοὺς συγκροτήσαντας τὸν πόλεμον. Ἀλλὰ ζεὺς ἔκρυψεν.) ἀλλ' ἡ εἱμαρμένη τὸν ἁπλοῦν καὶ ἀπείρατον ἐκεῖνον βίον, ἀπέκρυψεν ὀργισθεῖσα. προσωποποιῶν δὲ τὴν εἱμαρμένην, ὀργὴν αὐτῇ περιτίθησιν. ἔκρυψε δὲ ὀργισθεῖσα, ὅτι ὁ προμηθεὺς, ἤγουν ἡ προβουλὴ καὶ ἡ πρόγνωσις ἡμῶν, ἡ ἀγκύλα καὶ περίστρεπτα βουλευομένη, ἐξηπάτησε καὶ παρέξεψε μιν καὶ αὐ-

τὴν τὴν εἱμαρμένην. ἔκρυψε δὲ καὶ περιεφύλαξε τὸ
πῦρ. ὅπερ καὶ δὴ αὖθις ὁ ἐῢς καὶ μέγας παῖς τοῦ ἰα-
πετοῦ, ἤγουν ὁ τῆς κινήσεως τοῦ νοῦ προμηθεὺς ὁ ῥηθεὶς,
ἤγουν ἡ ἡμῶν προβουλὴ καὶ πρόσκεψις ἔκλεψεν,
καὶ κλέψας κατήγαγε τοῖς ἀνθρώποις παρὰ διὸς γνώ-
μην, ἤγουν τῆς εἱμαρμένης, τῆς μεγάλα βουλομένης.
οὐ γὰρ μετατρέπεται ἡ τῆς εἱμαρμένης βουλή. κέκλο-
φε δὲ τοῦτο, ἐν κοίλῳ νάρθηκι. τὸν δία αὐτὸν τὸν τερ-
πικέραυνον, ἤγουν τὴν ἣν ἔφην εἱμαρμένην εἶπε με-
ταθετικῶς, ὡς τρέπουσαν καὶ καταγωνιζομένην τοὺς
ἐναντίους, καὶ ἀτυχεῖς, δίκην κεραυνῶν. ἢ τὴν τερ-
πομένην καὶ χαίρουσαν τοῖς ἑαυτῆς κεραυνοῖς, ἤτοι ἐ-
πάρσεσι, καὶ φαντασίαις. τίς δὲ ἡ τοῦ πυρὸς κλοπὴ,
μάνθανε. πρὶν μὲν ἡ τοῦ πυρὸς χρῆσις ἄγνωστος ἦν
τοῖς ἀνθρώποις. οἱ προμηθέστεροι δὲ τῶν ἀνθρώπων, χει-
μῶνος γεγονότος, καὶ κεραυνωθέντος δένδρου τι-
νὸς, ὡς πλησιάσαντες ἐκεῖσε τῆς θέρμης αἴσθησιν ἔ-
σχον, μηχανῶνται φυλάξαι τὸ πῦρ. καὶ δὴ σομφοῖς
τισι ξύλοις, καὶ νάρθηξι, δυναμένοις τοῦτο φυλάξαι,
κατέκρυψαν. καὶ οὐράνιον πῦρ ὑπάρχον τὸ πρὶν
οὕτω κατασκευασθὲν, καὶ γεγονὸς ἐν χρήσει πᾶσιν ἡμῖν,
ἐμυθεύθη κλαπῆναι, παρ' εἱμαρμένης βουλὴν, ἀλλὰ
τῆς προτέρας. πρότερον γὰρ ἡμῖν εἱμαρμένον εἶναί
φησι, ζῆν ὡς πρὶν ἔφην ἁπλῶς, καὶ δίχα πυρὸς καὶ
τεχνῶν. ἑτέρα δὲ εἱμαρμένη, ἤτοι σύμβαμα ἕτερον,

ἐκ προβουλῆς ἡμετέρας ἐφεῦρε τὸ πῦρ καὶ τὰς τέχνας· ἃς γυναῖκα πανδώραν καλεῖ. ἡ δὲ παρ' ἑτέρων τινῶν ἀλληγορουμένη ἐνταῦθα ψυχικῶς ἀλληγορία, ὡς τὸ πῦρ ἡ νοερὰ ζωή, καὶ νάρθηξ τὸ σῶμα, περιττόν ἐστι, καὶ οὐδὲ μέχρι παντὸς συνάγουσα διεξίοιτο· νῦν δὲ ἡ ἀλληγορία ῥητορικὴ καὶ πραγματικὴ ἐστιν, ἡ περὶ τοῦ ἐν χρήσει πυρὸς λέγουσα καὶ περὶ τούτου εὑρέσεως, ἥσπερ ἔφην περὶ ἐκ προμηθείας ἡμῶν, καὶ περὶ τοῦ βίου διακοσμήσεως περὶ ἐκ τῶν τεχνῶν ἁπασῶν, ἅσπερ τὸ πῦρ συνεστήσατο. ἃς καὶ γυναῖκα πανδώραν καλεῖ, καὶ ἡφαίστῳ λέγει πλασθῆναι. ἐν τῇ λεπτολογίᾳ δὲ τῶν ἐπῶν, σαφέστερον εἴποιμι. νῦν δὲ καὶ τὰ ἔπη συντακτέον. ἀλλὰ ζεὺς καὶ ἡ εἱμαρμένη ἔκρυψε, χολωσαμένη, ὅτι μιν καὶ αὐτὸν ἐξηπάτησεν ὁ προμηθεύς. ἔκρυψε δὲ τὸ πῦρ ὁ αὐτὸς προμηθεὺς ὁ ἀγκυλομήτης, τὸ μὲν καὶ ὅπερ πῦρ αὖθις, καὶ δὴ ὁ ἐῢς παῖς τοῦ ἰαπετοῖο, ἤγουν ὁ αὐτὸς προμηθεὺς ἔκλεψε, καὶ κλέψας κατήγαγε τοῖς ἀνθρώποις ἐν κοίλῳ νάρθηκι, διὸς παρὰ· παρὰ γνώμην τοῦ διὸς τοῦ μητιόεντος, λαθὼν αὐτὸν τὸν δία τὸν τερπικέραυνον, νῦν τὴν εἱμαρμένην. τοὔνεκα ἄρ' ἀνθρώποισιν ἐμήσατο κήδεα λυγρά. ὁ προμηθεὺς νῦν, ἤγουν ἡ ἡμετέρα προμήθεια, οὐχ ὁ ζεύς, ἤγουν ἡ εἱμαρμένη.

Τὸν δὲ, χολωσάμενος.) τὸν δὲ προμηθέστατον ἡμέτερον νοῦν ὀργισθεῖσα ἡ ὥσπερ ἀγείρουσα νεφέλαις,

καὶ

καὶ ταύτους συγκαλυπτομένη, καὶ σκοτεινὴ καὶ ἀ-
πρόορατος εἱμαρμένη, πρὸ τοῦ εἰς ἔκβασιν ἀφικέσθαι,
φασίν· ὦ ἰαπετιονίδη λογισμένου κινήσεως παῖ,
πρόβουλον καὶ προμηθέστατον φρόνημα· ἀντὶ τοῦ ὦ ἄν-
θρωποι προμηθέστατοι, χαίρετε τὸ πῦρ ἐφευρόντες,
καὶ τὴν τοῦ προτέρου καὶ ἀπεριέργου βίου μετατρέ-
ψαντες εἱμαρμένην. σημειῶσαι δὲ, ὅτι νεφεληγερέ-
την καὶ τὸν πικέραυνον διὰ τὴν εἱμαρμένην λέγει,
καθὰ συνετυμολογοῦντες ἔφημεν. Σοί τ' αὐτῷ,
ἀντὶ τοῦ ὑμῖν τοῖς ἀνθρώποις τοῖς εὑρεταῖς, καὶ τοῖς
ὕστερον γενησομένοις, γενήσεται τοῦτο μέγα κακόν. ἀνθ-
ρώπων γὰρ τοῦ προτέρου βίου διεξέστηκε, καὶ τοῦτο τὸ πῦρ
ἐφευρήκατε, τέχναι δοθήσονται, κοσμοῦσαι μὲν τὸν
βίον, καὶ θέλγουσαι, καὶ μαλθάσσουσαι· γυναικὸς δὲ
κλω· πλὴν οὐκ ἄτερ συμφορῶν, οὐδὲ περιστάσεων. ἀγα-
πήσετε δὲ ὅμως τὸ καματηρὸν καὶ σκληρὸν τοῦτο τῆς
διαγωγῆς, καὶ ἐπίπονον, διὰ τὸ ἐξ αὐτοῦ τερπνὰ ἐλε-
πόμενα ταῖς ἐλπίσιν. οὕτω μὲν ἡ εἱμαρμένη ἔφη, καὶ
προσεπένευσε. καὶ ὑπὸ ἡφαίστου πυρὶ ἡ πανδώρα
ἐπλάσθη, καὶ ἐπεκοσμήθη γυνή, ἤγουν ἡ πάντα δω-
ρουμένη ὑπὸ βίου συναγωγὴ τῶν τεχνῶν· ἢ ἡ ἐκ πάν-
των τῶν θεῶν καὶ τῶν ψυχικῶν δυνάμεων καθ'
ἡσίοδον συγκεκραμμένη, καὶ δῶρα λαβοῦσα. ἐκ
μὲν γὰρ πυρὸς ἡφαίστου, τὰ ὑλικὰ καὶ ὀργανικά·
ἐκ δὲ τῆς φρονήσεως ἀθηνᾶς, τὸ κατασκευαστικὸν

καὶ

καὶ ἀγχίνοιαν. ἐκ δὲ τῆς ἀφροδίτης, ἤγουν τῆς συγκρά-
σεως, τὸ ὡραῖον. τὸ δ' ἀναιδὲς καὶ δραστήριον, καὶ
περὶ τὰς ἐμπορείας αἱμύλον, ἐκ τοῦ ἑρμοῦ, ἤτοι τοῦ
προφορικοῦ λόγου. ἐπεὶ δ' ἐκ πυρὸς καὶ φρονήσεως
ἡ γυνή, ἤγουν τὸ κόσμιον ἐφάνη τῶν τεχνῶν, καὶ ὁ πο-
λυστήμων ἱστός, καὶ ἡ σύστασις πασῶν τῶν τεχνῶν ἐ-
διδάχθη κατὰ τὴν πικρὰν εἱμαρμένην, καὶ τοῖς μεταγε-
νεστέροις ἐδόθησαν. καὶ οὕτως ὁ βίος συμφοραῖς ἐπε-
πλήμμυρεν. ἡ ὀργὴ δὲ τοῦ διός, ἤγουν τῆς εἱμαρμένης,
καὶ ὁ χόλος, καὶ αἱ λαλιαί, καὶ τὰ λοιπά, προσωπο-
ποιΐα εἰσί. παρεισάγει γὰρ τὴν εἱμαρμένην, ὡς διά τι-
νά, ταῦτα δρῶσαν. τοῦτο δὲ παρὰ τοῖς ῥήτορσι, τὸ καθ'
ὑπόθεσιν σχῆμα καλεῖται. οὕτω γὰρ ὤφειλεν εἰπεῖν.
εἰ ἦν αἴσθησις καὶ φωνὴ τῇ εἱμαρμένῃ, ἐφθέγξατο ἂν
καὶ ὠργίσθη, ὅτι προβυλότροι ἐξ ἀπλάστων γεγονό-
τες οἱ ἄνθρωποι, τὸ πῦρ κατέχον, καὶ τὰς τέχνας ἐ-
τεχείρουν διὰ τούτου εὑρίσκειν. καὶ εἶπεν ἂν αὖθι γε-
λάσασα τὸ σαρδόνιον, ὅτι ὑμεῖς ὄψεσθε. δώσω γὰρ ὑ-
μῖν, ὃ ποθεῖτε ἐκ τοῦ πυρὸς εὑρεῖν, τὰς τέχνας.
ὑφ' ὧν ἁβρότης μὲν καὶ ὡραιότης, καὶ πᾶν τερπνὸν
τῷ βίῳ γενήσεται. ἀλλ' οὐ χωρὶς ὀδυνῶν καὶ διηνε-
κῶν μυρίων πόνων, καὶ περιστάσεων. νεφεληγερέτην
δὲ νῦν καὶ τερπικέραυνον δία, οὔτε οὐρανόν, οὔτε ἀστέ-
ρα, οὔτε τὸν μυθικὸν βασιλέα ἐκεῖνον, οὔτε ἄλλο οὐδέν,
οὔτε τὸν νοῦν λέγει ὁ ποιητής, ἀλλὰ τὴν εἱμαρμένην,

καὶ

καὶ τὸν τῆς εἱμαρμένης νοῦν. διόπερ ὁ νεφεληγερέτης καὶ τερπικέραυνος, οὕτως ἔφην ὡς εἶπον. τὰ δὲ λοιπὰ ὡς μὴ ὄντα τῆς νῦν ὑποθέσεως, παρεῶ. ὡς καὶ ὑμῖν κατ' ἀρχὰς ὑπεθέμην οὕτω ποιεῖν, πρὸς τὰ πρόσφορα τῶν ἐπῶν νοεῖν, καὶ δίας καὶ ἀθήνας, καὶ προμηθεῖς, καὶ τὰ ἕτερα· καὶ μὴ ἀνοήτως διὰ πολυσημάντῳ τούτων πλανᾶσθαι, καὶ συγχέειν τὰ ἔπη, καὶ τὴν διάνοιαν. ὅθεν κἀγὼ αὐτὴν προκειμένην τοῖς ἔπεσι σημασίαν, ταύτην ἐτυμολογῶ, καὶ περὶ ταύτης διαλαμβάνω. τὰ δὲ λοιπὰ ἐνίοτε παρατρέχω, τοὺς ἀκροωμένους ὁπότε βλάπτειν ἀντ' ὠφελείας ἐπίσταμαι, καὶ ἀχρεῖον πολύστιχον τὸ σύγγραμμα γίνεται. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν, ὡς ἀλλαχοῦ τῶν ἐπῶν, ὁ οὐρανὸς νεφεληγερέτης καὶ τερπικέραυνος λέγεται; συνάγει γὰρ τὰς νεφέλας, καὶ παταγεῖ. καὶ τὸν ξηρὸν τῇ κινήσει ἐκθλίβων ἀέρα, τοὺς κεραυνοὺς ἀπεργάζεται. τοῦτον τε καὶ τὸν νοῦν οἴδαμεν δία καλεῖν, καὶ ἀλληγορεῖν ἀκριβῶς, καθὰ καὶ περὶ τῶν ἑτέρων ἁπάντων. ἀλλ' οὐ νῦν περὶ τούτων, περὶ δὲ τῆς εἱμαρμένης, ἣν ἀλληγόρησά τε καὶ ἐτυμολόγησα. Ιαπετιονίδη.) πάλιν ὁ πρόκλος νῦν λαλεῖ βλασφημίας.

Καί τις ὁράτω τὴν ἐκείνου πυκτίδα,
Καὶ τὸν φορυτὸν εἰ θέλει συναγέτω.
Ημῖν δ' ἀνάγκη, προσφυῶς πάντα γράφειν.
Τελείως οἶδα νοούμενον τὸ προμηθεὺς ὄνομα·

τὴν ἐκ κινήσεως οὐρανοῦ κοσμικὴν ἕδραν, καὶ ἐπιστή-
ριξιν τοῦ παντός, καθ' εἱμαρμένης βουλὴν γεγονυῖαν
καθ' ἕλληνας. ἢ καὶ τὴν βοὸς διαμοιρασίαν, καὶ τὴν
ἀπάτην διὸς ἀνατίθημι. περὶ ἧς νῦν ἀλληγορεῖν οὐ-
χὶ πρόσφορον· στοιχειακὸν γάρ ἐστι, καὶ τῇ θεογονίᾳ
ἁρμόδιον. οἶδα καὶ πραγματικῶς προμηθέα λεγό-
μενον ἄνθρωπον, ἐξ ἀγροικίας τοὺς ἀνθρώπους με-
ταῤῥυθμίσαντα· ὃν διὰ τοῦτο πλάσαι τοὺς ἀνθρώπους
μυθεύονται. οἶδα καὶ ψυχικῶς προμηθέα, τὸ τῶν
ἀνθρώπων προβούλευμα καὶ τὴν πρόγνωσιν, ἰαπε-
τοῦ καὶ κινήσεως λογισμοῦ παῖδα λεγόμενον, καὶ κλυ-
μένης τῆς διανοήτου φρονήσεως· ἡ γὰρ θέμις, ἤτοι ἡ
γῆ, τοῦ στοιχειακοῦ προμηθέως μήτηρ ἐστί. τοῦ προμη-
θέως οὖν προβουλεύματα τούτου πατὴρ ὡς ἔφην, ἡ τοῦ
λογισμοῦ κίνησις, καὶ περιεκτικωτάτη περιστροφή.
ἰαπετὸς δὲ λέγεται, παρὰ τὸ ἵεσθαι, καὶ ὁρμᾶν καὶ πέ-
τεσθαι πανταχοῦ, καὶ πάντα ἀνερευνᾶν, καὶ ζη-
τεῖν περὶ πάντων. ἔστι καὶ ἕτερος παῖς τοῦ ἰαπε-
τοῦ τούτῳ, ὁ βραδύνους καὶ ὑστερόνους ὁ ἐπιμηθεύς, ὁ
μὴ τὸν ἄκρον νοῦν καὶ τὴν φρόνησιν ἔχων ὡς καὶ τὰ
μέλλοντα συμβαίνειν γινώσκειν, ἀλλ' ὁ μετὰ τὸ συμ-
βῆναι εἰδώς. τὸ δὲ ὡς ἀπὸ τῆς εἱμαρμένης λέγεσθαι ταῦ-
τα, προσωποποιΐα ἐστίν, ὡς ἔφην. εἰ δ' οὐκ ἦν ἀλληγο-
ρημένως τεθὲν κατὰ ῥητορικὸν σχῆμα τὸ καθ' ὑπόθε-
σιν λεγόμενον ὤφειλεν ἐξενεχθῆναι. κλοπὴν πυρὸς

εἰπὸν,

εἶπον, τὴν ἐκ κεραυνοβόλου δένδρου ἐκ προμηθέως τῶν τότε ἀνθρώπων ἐφεύρεσιν. ἡ προόπτευσις καὶ ἀπάτη φρενῶν εἱμαρμένης, τοῦ διὸς λεγομένου νοῦ, τὸ μετατραπῆναι ὑπὸ τῆς περιεργίας ταύτης ἐκείνην τὴν πρότερον τοῦ βίου διαγωγὴν ὑπὸ τῆς εὑρέσεως τοῦ πυρὸς, ὃ καὶ τοῖς εὑροῦσι καὶ μεταγενεστέροις γέγονε βλάβη. κόσις γυναικὸς, ἀντὶ τῆς εὑρέσεως τοῦ πυρὸς παρὰ τῆς εἱμαρμένης, ἤτοι τοῦ συμβάματος, ἀλλὰ τοῦ δευτέρου, τὸ ἐκ τῶν τεχνῶν ἡμῖν συμβὰν τοῦ βίου παντὸς ἐπικόσμημα, καὶ τὸ τρυφερὸν καὶ ἁβρὸν, ὃ ἐπικτήσασθαι ἀγαπῶντες καὶ σπεύδοντες οὐ μικρῶς ταλαιπωρούμεθα, καὶ κακῶς πάσχομεν· τὸ ἐὸν καλλίστως κεῖται λίαν. ἡ τοῦ πρόκλου δὲ μᾶλλον διόρθωσις δακρύων δεῖται. Ὡς ἔφατ' ἐκ δ' ἐγέλασσε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.) τὸ ὅλον δὲ προσωποποιΐα, τὸ σχῆμα τὸ καθ' ὑπόθεσιν ἐστιν. ἀντὶ, εἰ ἦν αἴσθησις τῇ εἱμαρμένῃ, ἐγέλασεν ἂν τὸ σαρδώνιον. πατέρα δ' ἀνδρῶν καὶ θεῶν τὴν εἱμαρμένην λέγει, ὅτι καθ' ἑλλήνων τινὰς, εἱμαρμένης βουλῇ οἵ τε θεοὶ, ἤγουν τὰ στοιχεῖα, καὶ οἱ ἄνθρωποι γεγόνασιν. ἢ τὰ ἐν τοῖς στοιχείοις γινόμενα, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συμβάματα· οἷον ὄμβροι, χειμῶνες, σεισμοὶ, κεραυνοὶ, καὶ τὰ ὅμοια, καὶ ἀνθρώπων εὐβουλίαι καὶ δυσβουλίαι, καὶ εὐτυχίαι καὶ ἀτυχίαι. περὶ δὲ τοῦ σαρδωνίου γέλωτος, εἰπεῖν δέον μοι.

Σαρδώ τις ἐστι νῆσος ἰβηροτρόφος,
Ἐν ᾗ βοτάνη φθαρτικὴ γῆς ἐκτρέχει,
Σελινοειδὴς, σαρδιάνη καλουμένη.
Βεβρωμένη δὲ τοῖς ἀπείροις, αὐτίκα
Σπασμοὺς τε ποιεῖ, καὶ γελώντων ἐμφάσεις.
Καὶ πότμος οὗτος, καὶ γελάσιμος μόρος.
Ἄλλοι δέ φασι σαρδιανεῖς τοὺς βαρβάρους
Γηρῶντας αὐτῶν τοὺς γεννάρχας ἐσχάτως,
Ἄγειν λαβόντας εἰς ἀπόκρημνον τόπον.
Κτείνειν δὲ τούτους, ἐν ῥοπάλοις, καὶ λίθοις.
Ἔπειτα ῥίπτειν ἐκ πετρῶν τοὺς δυσμόρους,
Γελῶντας εἰκῆ παιδιαῖς πατροκτόνοις.
Ἄλλοις δὲ τοὺς θνήσκοντας ἀρέσκει πλέον
Γελᾶν, ὁρῶντας τεχνικὰς προνοίας,
Καὶ τὰς κυλίστρας καὶ στροφὰς τῶν πραγμάτων.
Οὕτω μὲν ὁ σαρδώνιος γέλως ἔχων ἐστίν.

Ὃν ποιητής φησι γελᾶσαι τὴν εἱμαρμένην, εἰ πρὸς αὐτῇ προσῆν αἴσθησις. ἣν καὶ πατέρα θεῶν τε ἀνδρῶν εἶπεν, ὃν τρόπῳ εἰρήκειμεν. Ἥφαιστον δ᾽ ἐκέλευσε.) τὸν δ᾽ ἐξάκουστον ἥφαιστον ἐκέλευσεν, ὕδωρ καὶ γῆν μῖξαι, τε ποιῆσαι ἀνθρώπου φωνὴν καὶ δύναμιν, ἀντὶ τοῦ ἀνθρώπου γυναῖκα, καὶ ὁμοίαν θεοῖς. ἀλλ᾽ οὕτω μὲν τὸ μυθῶδες. ἀλληγορητέον δὲ καὶ τοῦτο. ἐκέλευσεν, ἤγουν ἐπένευσεν ἡ εἱμαρμένη, ἐκ τοῦ περικλυτοῦ καὶ ἐξακούστου καὶ παντέχνου πυρὸς κατ᾽

ἀρχὺ

αἰσχύλου, μιγῆναι γῆν καὶ ὕδωρ, οὐχὶ πηλὸν, οὐχὶ γυναῖκα γενέσθαι, ἀλλὰ τὰς τέχνας ἃς ἔφην. ὑφ᾽ ὧν τεχνῶν τῶν διὰ εὑρέσεως τοῦ πυρὸς, ξύλα ἐκ γῆς τμηθήσεται, καὶ γενήσονται πλοῖα, καὶ ἐμβληθήσονται τῇ θαλάσσῃ πρὸς πλοῦν. καὶ οὕτω τοῖς ἀνθρώποις γῆ καὶ ὕδωρ κοινώσεται, καὶ ἐπὶ τῶν γεωδῶν δὲ τούτων ὑπὸ τοῦ θαλασσίου φερομένου ὕδατος ἐμπορευόμενοι ἔσονται. Ανθρώπου δὲ αὐδὴ καὶ σθένος.) τὸ, κυρίως τότε τὴν τοῦ ἀνθρώπου λαβεῖν ἐπωνυμίαν, καὶ ὀνοματοθετῆσαι τὸ καθέκαστον τῶν ἐν τῷ βίῳ, καὶ δύναμιν κατὰ θηρίων, καὶ τῶν λοιπῶν, καὶ μηχανὰς ἁπάσας ἐνδείξασθαι, πρὸ τοῦ δὲ κτηνωδῶς ζώντων, κατ᾽ οὐσίαν μόνον ἐλέγοντο ἄνθρωποι, καὶ οὐ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν. Κλειτὸς, ὁ ἔνδοξος· κλυτὸς δὲ, ὁ διάκουστος. καὶ ὁ μὲν κλειτὸς, πάντως καὶ κλυτός ἐστιν· οὐ τοὐναντίον. διάκουστον γάρ τινα καὶ ἐπὶ κακοῖς ἐστιν εὑρεῖν· οὐ πάντως δὲ οὗτος καὶ κλειτός. Τὸ κῶας καὶ τὸ ὕδας, καὶ τὰ ὅμοια τὰ εἰς ας αἰολικῶς μετατρέπονται εἰς ος. ὡς ἐκ τοῦ ὕδας, γέγονεν ὕδος. διὰ τοῦ τὸ ὕδει. Αθανάτης δὲ θεῆς.) ἀθανάτοις δὲ θεαῖς, ἤγουν τοῖς θηλυκῶς λεγομένοις στοιχείοις, ὁμοίαν λέγει τὴν τῶν τεχνῶν περίληψιν. καὶ παρθένοις, ὅτι οὐ φθαρήσονται αἱ τέχναι, ἀλλ᾽ ἔσονται, ἕως ἂν καὶ τὰ στοιχεῖα συμπαραμένωσιν. οἱ μὲν γὰρ τεχνῖται θνήσκουσιν, αἱ δὲ τέχναι ὡς ἀθάνατοι διαμένουσι. καὶ

παρθένοι, ὅτι ἀεὶ νεάζουσι, καὶ προσεφέλκουσί τι. Κα-
λὸν δὲ εἶδος, ὅτι ὁ βίος ἐκ τῶν τεχνῶν γέγονεν ὡραιό-
τερος. καὶ ἐπήρατον, ὅτι πάντων ὁρῶμεν τὸν τοῦ
βίου ἡδέων. Αὐτὰρ Ἀθήνην ἔργα διδασκῆσαι.)
ὑλικὸν αἴτιον τῆς συστάσεως τῶν τεχνῶν, τὸ πῦρ γέγο-
νεν. ποιητικὸν δὲ ἡ κατασκευαστικὴ καὶ διδακτι-
κὴ τούτων φρόνησις, ἣν ἀθηνᾶν νῦν καλεῖ, καὶ δι-
δάσκαλον τῶν ἔργων. ἱστὸς δέ, ἡ συμμιγὴς καὶ πολυ-
μιγὴς πασῶν τῶν τεχνῶν πολυπλήθεια. Καὶ χάριν
ἀμφιχέαι κεφαλῇ.) ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἐκέλευσεν, ἤγουν
ἐπένευσεν ἡ εἱμαρμένη ἐκ προμηθείας ἑτέρας εὑρε-
θῆναι τὸ πῦρ, ὑλικὸν αἴτιον τῶν τεχνῶν. εἶτα φρο-
νήσει πραχθῆναι τὰς τέχνας, ὕλῃ δὲ πυρὶ χρησα-
μένῃ. εἶτα τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τέ-
χνης κοσμηθῆναι ἐπιθυμίᾳ καὶ ὡραιότητι τῇ χρυσῇ
καὶ ἱλαρᾷ, ὡς πόθον ἡμᾶς ἔχειν τοῦ προσεπικτήσα-
σθαι. καὶ φροντίδας ἐσθιούσας τὰ μέλη, ἑλκομένους
τῇ ἐπιθυμίᾳ τῆς τούτων εὐτεχνίας καὶ ὡραιότητος.
Ἐν δὲ θέμεν κύνεόν τε νόον.) ἐπένευσε δὲ ἡ εἱμαρ-
μένη καὶ τὸν προφορικὸν λόγον ἑρμῆν, ἀναιδῆ τε
καὶ τολμηρὸν λογισμόν, καὶ πανοῦργόν τι καὶ αἱ-
μύλιον ἦθος ἐνθῆναι ταῖς τέχναις, καὶ τοῖς τεχνί-
ταις. τοιοῦτοι γὰρ οἱ τὰς τέχνας μεταχειριζόμενοι.
Ὣς ἔφαθ' οἱ δ' ἐπίθοντο.) οὕτω τῆς εἱμαρμένης
ἐπινευσάσης, ταῦτα πάντα ἐγένετο. ἀλλὰ μὴ δὲ

τοῦτο ἐάσωμεν, ὅθεν ὁ προφορικὸς λόγος ὁ ἑρμῆς, διάκτορος, καὶ ἀργειφόντης λέγεται· ἐκ τοῦ διακτορεῖν, καὶ ἀγγέλλειν τὰ τῶν θεῶν. καὶ ἀργειφόντης, ὅτι ἄργον ἀνεῖλεν τὸν πανόπτην, ὃν ἡ ἥρα φύλακα τῆς ἰοῦς ἐπέστησε, τῆς ἰνάχου παιδός. ὁ δὲ προφορικὸς λόγος ἑρμῆς λέγεται, παρὰ τὸ ἑρμηνευτικὸς εἶναι. καὶ διάκτορος, ὅτι διεξάγει, καὶ ἀγγέλλει τὰ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοῦ ἐνθυμήματα. ἀργειφόντης δὲ, ὡς ἀργὸς καὶ καθαρὸς φόνος. παιδεύει γὰρ καὶ ῥυθμίζει, καὶ πραΰνει τὸ θυμικὸν τῆς ψυχῆς. ἢ ὅτι τὸ μὲν ἄργον ἤγουν ἀναιρεῖ, τουτέστι τὰ λυσσώδη καὶ ἄτακτα ἐνθυμήματα. Επίθοντο.) τὸ πι ἰωνικῶς ἰωταγραφεῖται, ἐκ τῆς πιθῶ ἀττικῶς. κρονίωνα τὴν εἱμαρμένην λέγει, ὡς ἀφανῶς καὶ ἀδήλως ἀποτελουμένων τῶν εἱμαρμένων, ἐκ τοῦ κόρου καὶ βολοῦ τὸν νοῦν. οὐδεὶς γὰρ νοῦς ἀνθρώπινος ἀκριβῶς οἶδε τὰ εἱμαρμένα καὶ συμβησόμενα. ἄνακτα δὲ καὶ βασιλέα ταύτην φησὶ, ὡς πάντων δεσπόζουσαν, καὶ δι᾽ αὐτῆς γινομένων ἁπάντων. Αὐτίκα δ᾽ ἐκ γαίης πλάσσε.) τὴν γυναῖκα ταύτην, τὴν τῶν τεχνῶν ἁπασῶν σύστασιν, ὁ ἥφαιστος, ἤγουν τὸ πῦρ ἐκ γῆς πλάττει· ὅτι τὰ περὶ γῆς καὶ ἡ γεωργία, πρώτη καὶ τιμιωτάτη τῶν ἄλλων τεχνῶν. διὰ γοῦν τὸ ζῆν πᾶς ἄνθρωπος τὰς τέχνας μετέρχεται. Κλυτὸς ἥφαιστος, ἤγουν διάκουστον τὸ πῦρ· ὅτι δι᾽ αὐτοῦ πᾶσα γίνεται τέχνη, καὶ πᾶσι γινώσκεται. ἥφαιστος

δὲ λέγεται, ἐκ τοῦ ἅπτω. ἀμφιγυήεις, ὁ ἀμφοτέρωθεν
σίνων καὶ βλάπτων. ἀδδηφαγὸν γὰρ καὶ καυστικὸν
τὸ πῦρ. ἢ ἀμφιγυήεις, ὁ ἑκατέρωθεν χολός. ἢ μᾶλλον,
ὁ ἑτέρῳ μέλει χωλός. ἀναφερόμενον γὰρ τὸ ἐν χρήσει
πῦρ, ὥσπερ ὑποχωλεύει, καὶ ὑποσκάζει. οὐ γὰρ πα
ραμόνιμόν ἐστιν, ἀναλισκομένης τῆς ὕλης. τὸν μυθικὸν
δὲ φασι ἥφαιστον, ἀμφιγυήεντα, ἢ ὅτι ἑνὶ μέρει χω-
λεύει, καὶ ὑποσκάζει, ὡς ὑπὸ τοῦ διὸς ῥιφθέντα, καὶ
χωλωθέντα τὰ γυῖα, ἤτοι τὰ μέλη. Ζῶσε δὲ, καὶ
κόσμησεν.) ἀντὶ τοῦ ἐπέσφιγξε καὶ ἐπεκόσμησεν,
ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ζωννυμένων. ἐκ τούτου δὲ σημειω
τέον, ὅτι καὶ ἡσίοδος ἀλληγορικῶς ἔγραψεν, ὥσπερ
αὐτὸς νῦν ἀλληγορῶ. ἄνωθεν γὰρ εἰπὼν διδάξαι τὴν
πανδώρα ἱστὸν, νῦν δὲ λέγων ζωννύειν κοσμεῖν. καὶ
ἀντὶ ἀφροδίτης νῦν τὰς χάριτας εἰπὼν, μανιάκας
χρυσέους περὶ τὸν τράχηλον ἐκείνης τιθέναι, ἔδειξε
τοῦτο καταφανέστερον, ὅτι γυναῖκα τὴν ἐκ τεχνῶν τοῦ
βίου ἐπικόσμησιν καὶ ἀκρότητα λέγει, ἣν φρόνησις
μὲν μετὰ τὸ πῦρ συνεστήσατο, ὡραιότης δὲ καὶ χάρις
εἰς τέλος ἐκόσμησεν. αἱ ὧραι δὲ στεφηφοροῦσιν, ἀλλ'
οὐκ ἐαρινοῖς ἄνθεσι, τοῖς δὲ καλλίστοις καὶ ἀεὶ θάλλειν
ποιοῦσι τούτων δωρήμασιν. ἔαρ, ὀπώραις αἷς ἔχει,
καὶ μύροις, καὶ ἄνθεσι. θέρος, σίτοις, καὶ τοῖς λοι-
ποῖς. φθινόπωρον, οἴνῳ, καὶ τοῖς ἑτέροις. χειμὼν, ἐλαίῳ,
καὶ ἄλλοις δωρήμασιν. ἢ τοῖς αὐτῆς καταστήμασιν· ὁ

μὲν

μὲν χειμῶν ὑγραίνων, καὶ γαλακτοποιῶν τὰ σπαρέντα. τὸ ἔαρ δὲ, φύον ταῦτα, καὶ αὖξον, καὶ ποιεῖ πνέον εὐκράτως ἀεί. τὸ δὲ θέρος ἐξικμάζων, καὶ στερεοῦν. ὁμοίως τούτοις καὶ τὸ φθινόπωρον. καλλικόμους δέ φησι τοὺς καιροὺς, διὰ τὸ καλλίστως κομᾶν τοὺς ἔχοντας τὰ τούτων δωρήματα. Πάντα δὲ οἱ χοροί.) τὸ πᾶν δὲ τῶν τεχνῶν ἡ φρόνησις πρὸς ἁρμονίαν ἐρρύθμισεν. ἀθηνᾶ δὲ ἡ φρόνησις, παρὰ τὸ τὰ πάντα ἀθρεῖν καὶ βλέπειν, καὶ περὶ πάντων νοεῖν. ἢ ἀθηλάζουσα, ἡ μὴ θηλάζουσα, καὶ νηπιόφρων, ἀλλὰ γυναικοτάτη καὶ ἐντρανής. καὶ τροπῇ τοῦ λάμβδα εἰς ν δωρικῶς, ἀθηνᾶ. ὡς τὸ ἦνθον, ἀντὶ τοῦ ἦλθον. Παλλὰς, ἡ παλλομένη, καὶ εὐκίνητος. ἢ ἐν τῷ ἐκ τῆς διὸς νοὸς κεφαλῆς γεννηθῆναι, πάλλουσα τὰ ὅπλα. ὁπλισμένη γὰρ ἡ φρόνησις λέγεται, διὰ τὸ καταπληκτικὸν, καὶ ἐπανδρον, καὶ τὸ σταθηρόν. τὰ γὰρ γλαυκὰ τῶν ζώων, καταπληκτικὰ, καὶ θυμοδέστερα. ἢ γλαυκῶπις λέγεται μεταληπτικῶς, ἡ καθαρῶς καὶ ὀρθῶς ὁρῶσα καὶ κρίνουσα τὰ πράγματα. ὡς τοὐναντίον, ὁ θυμὸς κελαινώπης. Εν δ' ἄρα οἱ στήθεσιν, ἐν μέσῳ τῶν τεχνῶν, τουτέστι πάσαις ταῖς τέχναις καὶ τοῖς τεχνίταις, αἱμυλίας καὶ ψεύδη καὶ ἀναιδείας κατέσπειρεν. Βαρύκτυπον τὴν εἱμαρμένην λέγει, διὰ τὰς βόας καὶ ἀναῤῥήσεις τῶν εὐτυχούντων, καὶ τὰ ὀνείδη καὶ καταῤῥήσεις τῶν δυσκληρούντων.

Ἐν δ' ἄρα φωνήν.) ὠνοματοθέτησε δὲ τὸ πᾶν ὁ προ-
φορικὸς λόγος ἑρμῆς ὁ θεῶν κήρυξ, ἤγουν ὁ διαγγέλλων
καὶ μηνύων τὰ τῆς ψυχῆς κινήματα, καὶ τοῦ νοῦ.
Ονόμηνε γάρ, ο̄ μικρὸν ἰωνικῶς. Γυναῖκα δὲ, ἐπὶ τὴν
τῶν τεχνῶν σύστασιν· ἢ κατ' ἐξοχήν, τὴν γεωργικήν.
καὶ πανδώραν καλεῖ, ὅτι πᾶσαι αἱ ψυχικαὶ δυνά-
μεις σὺν τῷ πυρὶ ταύτην ἐτέχνωσαν, καὶ ὑπέστη-
σαν, τὸ οἰκεῖον ἑκάστη δωρησάμεναι, ὡς ἔφημεν. περὶ
δὲ τῆς γεωργίας καὶ τῶν γηπονικῶν, ὅτι πᾶσι πάν-
τα δωρεῖται τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἢ ὅτι οἱ θεοί, ἤγουν τὰ στοι-
χεῖα καὶ αἱ ὧραι, αὐτῇ δωροῦνται τὰ οἰκεῖα, ὄμβρους,
θέρμην, ἀνέμους· ὑφ' ὧν ἐκτρέφονται τὰ σπέρματα.
ἐκ δὲ τοῦ εἰπεῖν, ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες, δείκνυ-
σιν ὅτι περὶ τῶν ψυχικῶν δυνάμεων λέγει, τῶν κα-
τοικουσῶν περὶ τὸν ἡμέτερον ὄλυμπον καὶ οὐρα-
νόν, ἤγουν τὸ λογιστικὸν ἡμῶν. ἐδώρησαν, ἀττικὴ ἀπο-
κοπή. κἂν καὶ τοῦτο ὁ πρόκλος, ἰωνικὸν λέγῃ. Πῆμ'
ἀνδράσιν ἀλφηστῆσι.) Βλάβην λέγει τὰς τέχνας γε-
νέσθαι, τοῖς ἐφευροῦσιν ἀνδράσιν, δι' ἅπερ ἔφην τὸ
πρότερον. Αὐτὰρ ἐπεὶ δόλον.) ἐπεὶ δὲ νεύσει τῆς
εἱμαρμένης ἀπηρτίσθησαν αἱ τέχναι· τὴν γὰρ εἱμαρ-
μένην πατέρα καλεῖ, ᾧ τρόπῳ πρώην εἰρήκειν· ὁ
προφορικὸς καὶ διδασκαλικὸς καὶ ἑρμηνευτι-
κὸς λόγος ἑρμῆς, εἰς τοὺς ἐπιμηθεστέρους καὶ ὑστερο-
γνώμονας παρέπεμψε τὸ δῶρον, τὸ τῶν τεχνῶν,

καὶ τὴν τούτων διδασκαλίαν. οἱ δὲ οὐκ ἔγνωσαν ἀποδιῶξαι, καὶ μὴ δέξασθαι δῶρα παρὰ τῆς δεινῆς εἱμαρμένης, ὥσπερ ἂν εἴποι καὶ προσκέψατό τις προμηθέστερος, μή πως γένηται βλάβη πολλοῖς. τὸ δὲ παρ᾽ Ζηνὸς ὀλυμπίου, ἀντὶ τοῦ ἐξ εἱμαρμένης τῆς ἐξ οὐρανοῦ διδομένης, ἢ τῆς ἐκ τοῦ ἡμετέρου ὀλύμπου καὶ οὐρανοῦ δοθείσης, ἤτοι τῆς κακοβούλου. ἡμεῖς γὰρ τὴν παλαιὰν ἐκείνην μετετρέψαμεν εἱμαρμένην, ἐξ ἡμετέρου λογισμοῦ τὸ πῦρ καὶ τὰς τέχνας εὑρόντες· ὧν προφανεισῶν, δυσχερῆ ζῶμεν βίον. Αὐτὰρ ὁ δεξάμενος.) οἱ δὲ ἐπιμηθέστεροι καὶ ὑστερογνώμονες δεξάμενοι τὰς τέχνας, ὁπότε ἐπῆλθοσαν ἡμῖν αἱ περιστάσεις, καὶ αἱ συμφοραί, τότε ἐπέγνωμεν. Δεξάμενος.) τὸ νος κοινὴ συλλαβὴ, καὶ ἔστι μακρόν. Χθονί.) τῇ γῇ. ἐκ τοῦ χῶ, τὸ χωρῶ. χὼν, καὶ χθὼν, ἡ πάντα χωροῦσα. Νόσφιν ἄτερ.) χωρίς. τοῦτο δὲ τὸ σχῆμα ποιητικῶς μὲν ἐκ παραλλήλου καλεῖται, ῥητορικῶς δὲ περιγραφή. Νούσων τ᾽ ἀργαλέων.) ἀπὸ κοινοῦ τὸ νόσφι τε ἀργαλέων νούσων ζώεσκον. Αἵ τ᾽ ἀνδράσιν.) αἵτινες θάνατον ἐπήγαγον τοῖς ἀνθρώποις. Ἀπορία. πῶς οἱ τληπαθέστατον μᾶλλον καὶ οἰκτρὸν βίον ζώντων ἐκείνων τῶν πρίν, οὗτος φησὶ ζῆν ἐκείνους χωρὶς πόνων καὶ νούσων; Λύσις. τληπαθῶς μὲν καὶ ἐπιπόνως ἔζων, καὶ νοσερῶς, ἀλλ᾽ οὐκ ᾔδεισαν ὃ πάσχουσιν. ἀλλ᾽

ἡ γυνὴ, ἤγουν τὸ μαλθακὸν τὸ ἐκ τῆς ἐφευρέσεως τῶν τεχνῶν, καὶ αἱ τούτων ἁβρότητες, ἔδειξαν ἡμῖν τοιουτοτρόπως τάς τε νόσους, καὶ τὰ σκληρά. πρώην μὲν γὰρ οὔπω ἦν κλίνη καὶ στρωμνὴ μαλακὴ, οὐδὲ τάπητες, οὔτε χλαῖναι τῶν παχειῶν καὶ λασίων, οὔτε τοιοῦτον οὐδέν. καὶ ἡ σκληρότης ἡ τότε, καὶ τὸ ψυχρὸν κοινὸν ὂν τοῖς πᾶσι, καὶ μηδέποτε μεταχὸν τυχὸν θέρμης, ἢ μαλακότητος, ὁμοίως καὶ τὰ λοιπὰ, οὐκ ἐδόκουν ἀλγηρά· οὐδὲ ἐπὶ πεπηγωκότες ἐπὶ στιβάδος, ἢ λασίας ἐνδυσάμενοι χλαίνας, ἢ ῥαφέντες ἁβρῶς. ὕστερον δὲ σκληροκοιτήσαντες, ἢ γυμνιτεύσαντες, ἢ ἀσιτήσαντες, ἐπέγνωμεν οὕτω τὰ δυσχερῆ, ὥσπερ ἐν πίθῳ καὶ ἀφανεῖ περιλήψει ὄντα πρὶν ἐγκρυμμένα. φανερωθέντα δὲ, καὶ ἐκχυθέντα τῷ τότε, τῇ γυναικὶ, τῇ ἐκ τῶν τεχνῶν γινομένῃ τρυφηλῇ καὶ ἁβρᾷ βιοτῇ, καὶ πρὸς ἑαυτὴν ἡμᾶς ἐφελκούσῃ, δίκην γυναικὸς ὡραίας τε καὶ θυμήρας. Ἐσκέδασεν.) ἀντὶ τοῦ ἡ ἐκ τῶν τεχνῶν τρυφηλὴ βιοτὴ, ἐσκέδασεν, ἐσκόρπισεν, ἤγουν εἰς φῶς ἐξήγαγε τὰ πρὶν ἀγνοούμενα, δυσχερῆ, καὶ γνωστὰ καὶ κατάδηλα πᾶσιν ἐποίησε.

Λίθους δ' ὁ Πρόκλος ψευσμάτων πεπλησμένους,
Γάλιν παράγει, καὶ σατύρους, καὶ κρότους.

Μούνη δ' αὐτόθι ἐλπίς.) πάντα μὲν ἐξήχθη καὶ πεφανέρωται, τὰ πρὶν ἀγνοούμενα δυσχερῆ. ἐλπὶς δὲ μόνη ἀφανὴς καὶ ἄδηλος, μένει ἐν τῷ πίθῳ, ὥσπερ εἴρηκε

εἰρήκειμεν, εὐκληείας καὶ δυσκληείας. ἄδηλον γὰρ τοῦτο. ἀλλ' ὅμως ἐλπίσι χρηστοτέροις τρεφόμεθα, ὥς φησι καὶ Θεόκριτος·

Ἐλπίδες ἐν ζωοῖσιν, ἀνέλπιστοι δὲ θανόντες.

Ἀρρήκτοισι δόμοις.) μεταφορικῶς εἶπεν, ἀντὶ τοῦ ἰσχυραῖς συγκρυβαῖς. τίς γὰρ οἶδεν, ὅπη τὰ τῆς ἡμῶν ἐλπίδος προβήσεται; Θύραζε κυρίως, τὸ ἔξω τῆς θύρας. νῦν δὲ καταχρηστικῶς, καὶ τροπικωτέρως, τὸ ἁπλῶς ἔξω. καὶ ὁ πρόκλος ἐν τοῖς τοιούτοις ψευδῶς αἰτιώμενος, καταφορικός ἐστι καὶ ἀφόρητος. Ἀργαλέον.) ἐκ τοῦ ἔργου, τὸ δυσχερές. ἢ ἐκ τοῦ ἄλγος ἐμποιεῖν, ἀλγαλέον, καὶ ἀργαλέον. Ἐξέπτη, ἐπετάσθη. μεταφορικὴ δὲ καὶ αὕτη ἡ λέξις, ἀντὶ τοῦ ἐξῆλθε. Πρόσθεν γὰρ ἐπέλαβε πῶμα.) ἤγουν ἀφανῆ εἴασε ταύτην μένειν, ἡ πόποτε τὰ δυσχερῆ γνωρίσασα ἡμῖν τεχνουργία, τουτέστιν οὐκ ἠδυνήθη φανερὰν καὶ τὴν ἐλπίδα ποιῆσαι, εἱμαρμένη ἀφύκτῳ τινί. ἢ τὸ πῶμα μόνον, ἤγουν ἡ ἀδειλία ἐπέλαβε, καὶ ἐκράτησεν αὐτὴν βουλῇ τῆς εἱμαρμένης. ἀλλὰ δία καὶ νεφεληγερέτην ὄπισθεν εἶπον, ὅτι τὴν εἱμαρμένην καλεῖ. Αἰγιόχου δὲ αὐτὴν λέγει, διὰ τὸ καταιγίζειν καὶ καταβάλλειν τοὺς δυσκληροῦντας, πολλῷ τῶν ἐξ οὐρανοῦ σφοδρότερον καταιγίδων. Ἄλλα δὲ μυρία λυγρά.) ἡ ἐλπὶς μόνη ἀφανὴς ἔμεινε. ἄλλα δέ, ἢ πολλὰ χαλεπὰ, ἢ μυ-

ρία,

ρία, καὶ θρηνητικὰ κατ' ἀνθρώπου πλανῶνται. γέ-
μει γὰρ πολέμων ἡ γῆ, πειρατῶν ἡ θάλασσα. νόσοι
δὲ φανεραὶ καὶ ἀπρόοπτοι σιγῇ καὶ ἀγνώστως. Οὕ-
τως οὔ τι πη ἔστι.) τὸ σχῆμα, ὑποθετικὸν, καὶ συμπε-
ρασματικώτατον· κατὰ δὲ ποιητὰς, καλεῖται ἀπόθε-
σις. οὕτως οὔ τι πη ἔστιν, οὕτως ἐπεί πέρ ὁ μὲν ἁπλοῦς ὁ
ἀπέριττος οὐκέτι πολιτεύεται βίος, ἀλλ' εἱμαρμέ-
νῃ σκληρῷ τινὶ, τὸ τῶν τεχνῶν ἐφάνη πολυσχεδὲς,
καὶ πολύμοχθον, οὐκ ἔστιν ἐκφυγεῖν τὸν νοῦν τῆς
εἱμαρμένης· περιφραστικῶς αὐτὴν τὴν εἱμαρμένην
τὴν ἡμῖν τὸ ζῆν προσκυρώσασαν, στερεαῖς ἀνάγ-
καις καὶ πόνοις· λείπεται ἄρα, ὦ Πέρση, μὴ ἀργοὺς
ἡμᾶς καθιδρυνθῆναι, ἀλλὰ παντοίως μοχθεῖν, ὡς
τὸν διαρκῆ πόρον τοῦ βίου συλλέγοιμεν. Εἰ δὲ θέ-
λεις ἕτερόν τοι ἐγὼ λόγον.) τὸ σχῆμα προκατάστασις,
καὶ προκατασκευὴ, καὶ ὑπόσχεσις. κατὰ μέθοδον δὲ
δεινότητος, δι' ἑτέρων νῦν λόγων βούλεται εἰ-
πεῖν ἅπερ πρότερον. ἐν γὰρ τῇ πρὶν παραινέσει ἔφη,
πρὶν μὲν εὔπορος ἦν ὁ βίος, καὶ ἁπλοῦς, καὶ ἀπε-
ρίεργος. εἶτα τοῦ πυρὸς εὑρεθέντος, καὶ δι' αὐτοῦ
τῶν τεχνῶν, δυσπόριστος ὑποβλαβὴς γέγονε, καὶ ἔ-
τι μᾶλλον ὑπὸ τὸ χεῖρον προβέβηκε, τῶν ὑπομυθεστέ-
ρων δεξαμένων τὰς τέχνας. καὶ ἔστιν, ὦ Πέρση, λίαν
δυσπόριστος· καὶ χρὴ πόνων καὶ φροντίδων, οὐ με-
τρητῶν. ταῦτα μὲν εἶπε πρίν. νῦν δὲ φησὶν, εἰ δ'
ἐθέλεις

ἐθέλῃς, ἕτερόν σοι λόγον ἐκκορυφώσω, ἤγουν κεφαλαιώσω, καὶ ἐκπληρώσω, εἰς κορυφὴν αὐτὸν καὶ τέλος ἀγαγὼν, ἢ ἀπὸ κορυφῆς καὶ ἐξ ἀρχῆς ἀρξάμενος.

Ὡς ὁμόθεν γεγάασι θεοί.) πῶς, ἢ ὅτι ἐκ τῆς καὶ ὕλης ὁμοῦ θεοί, ἤγουν τὰ στοιχεῖα, καὶ οἱ ἄνθρωποι γεγόνασιν. ὡς περισσὸν γὰρ πρώην εἰρήκειν, οὕτω πρότερον ἔρεβος ἦν καὶ χάος. κινήσεως δὲ τοῦ ἀέρος τυχόντος καθ' ἕλληνας, συνέβη τὰ στοιχεῖα πρὸς οἰκείων τόπων διακριθῆναι, καὶ ἀνθρώπους ἐξ ὧν εἴπομεν ὑμένων γενέσθαι, καὶ ἕτερα ζῶα παντοῖα. ἐρῶ δέ σοι εὖ καὶ ἐπισταμένως· σὺ δὲ θοῦ ταῦτα ἐν τῷ σῷ λογισμῷ. καὶ ταῦτα εἰπὼν, καὶ προκαταστήσας τὸν αὐτοῦ λόγον, εἰσβάλλει πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, καὶ λέγει ἅπερ καὶ πρότερον, δι' ἑτέρων μέν τοι ἐννοημάτων καὶ λέξεων, ὅτι πρῶτον χρυσοῦν γέγονε γένος ἀνθρώπων, ἤγουν καθαρὸν πάντη, καὶ κακίας ἀνεπίδεκτον, ὥσπερ ὁ χρυσὸς ἰοῦ. εἶτα ἀργύρειον, ἤτοι εὐτελέστερον τούτου, καὶ μικρῷ φαυλότερον, καὶ πονηρότερον. εἶτα χαλκοῦν καὶ πολεμικόν· λέγει δὲ τὸ γιγαντικόν. εἶτα τὸ τῶν ἡρώων, τῶν ἐν θήβαις καὶ τροίᾳ στρατευσάντων. νῦν δέ φησι σιδηροῦν γένος ἐστὶν, ἀντὶ τοῦ τλοπαθέστατον, καὶ καρτερικὸν, καὶ πόνοις ἀεὶ καὶ καμάτοις προσκαρτεροῦν, ὥσπερ ὁ σίδηρος. οὐ γὰρ σιδηροῦς ἦν ἔτι ὁ πέρσης, οὔτε ἡσίοδος. ἔτι δέ φασι καὶ τούτου χεῖρον ἀνθρώπων γένος γενέσθαι,

τὴν

τὴν καθ᾽ ἡμᾶς γενεὰν δηλονότι, ὁπότε πᾶς ὑβρισθεὶς, καὶ πατραλοίας καὶ ἄθεος, ὑπὲρ δικαίους καὶ σεμνοὺς καὶ χρηστοήθεις τετίμηται. καὶ ταραχῶν καὶ θορύβων ὁ βίος μεμέστωται, καὶ συμφορῶν χαλεπῶν. καὶ αἰδὼς οὐκ ἔστιν, οὐδὲ μέμψις καὶ ἐπιτίμησις, τῶν πραττομένων ἀδίκως, δικαία. ταῦτά φησιν. εἶτα παραίνεσιν μυθικὴν ἐπιφέρει τοῖς δικασταῖς, διὰ τοῦ μύθου τῆς ἀηδόνος, καὶ τοῦ ἱέρακος· ὡς οὐ χρὴ τοὺς δυνατοὺς, καταβλάπτειν τοὺς ἀσθενεῖς. τοῖς γὰρ ἀδίκοις ἀπό τινος εἱμαρμένης ἐπιγίνονται συμφοραὶ, τοῖς δικαιοπραγοῦσι δὲ πανταῖα χρηστά. ταύτην τὴν παραίνεσιν καὶ πρὸς τὸν πέρσην ποιεῖται. καὶ τοῦτο δέ φησι πρὸς αὐτὸν, ῥάστη μὲν ἡ κακία, καὶ εὔκολος· δυσχερὴς δὲ ἡ ἀρετὴ, καὶ δυσπόρευστος, ἥν σοι παραινῶν καταφαίνομαι. ἀλλὰ καὶ γλυκεῖα περὶ τὸ τέλος. γνῶθι τοι ἐξ ἔργων καὶ πόνων οἰκείων, κτῆσαι βίον ἔπαινε τὸν, καὶ περὶ τὸ τέλος γλυκάζοντα, ἐργαζόμενος καὶ μοχθῶν, ὥστε δὴ χρὴ τὸν σπουδαῖον, καὶ μὴ τὸν ἀργὸν προκρῖνε βίον. καὶ ἅρπαγα, καὶ ἀγοραῖον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτω. νῦν δὲ καταλειπτόν, καὶ ταῦτα τοῖς οἰκείοις ἔπεσι προσαρμόσωμεν. καὶ πρῶτον συντακτέον οὑτωσίν. εἰ δ᾽ ἐθέλεις ἕτερόν τοι ἐγὼ λόγον ἐκκορυφώσω, καὶ πληρώσω. ἢ ἐξ ἀρχῆς ἄρξομαι, ἢ συντόμως ἐρῶ. ὡς ὁμόθεν πῶς, ἤτοι ὁμόθεν καὶ ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας καὶ ὕλης γεγόνασιν οἱ θεοὶ, ἤγουν

τὰ

τὰ στοιχεῖα καὶ οἱ ἄνθρωποι. ἐκκορυφώσω δὲ, καὶ λέ-
ξω, εὖ καὶ ἐπισταμένως· σὺ δὲ ταῦτα παρὰ σῷ λογι-
σμῷ θοῦ. πῶς δὲ ὁμόθεν τὰ στοιχεῖα καὶ οἱ ἄνθρωποι,
οὕτω πρότερον ἔρεβος ἦν καὶ χάος. κινήσεως δὲ τοῦ
ἀέρος τυχόντος καθ' ἕλληνας, συνέβη τὰ στοιχεῖα
πρὸς τοὺς οἰκείους τόπους διακριθῆναι, καὶ ἀνθρώπους
ἐξ ὧν εἶπον ὑμένων γίνεσθαι, καὶ ἕτερα ζῶα παν-
τοῖα. οὕτως οὖν ὁ μῦθος φησὶ, στοιχεῖα καὶ ἀνθρώπους
γίνεσθαι. Χρύσεον γένος.) καθαρὸν, τίμιον, πο-
νηρίας ἐκτὸς, ζῶν τὸν βίον ἐκεῖνον φιλαλλήλως, τὸν
ὅνπερ ἔφην ἁπλοῦν καὶ ἀπραγμονέστατον, καὶ δίχα
τεχνῶν. χρυσοῦν δὲ λέγει, διὰ τὸ λαμπρὸν, ἢ τὸ τί-
μιον. ἢ κακίας ἀνεπίδεκτον, ὡς ὁ χρυσὸς ἰοῦ. Χρυ-
σὸν γὰρ ἰὸς τῶν κοινῶν ἰοῖ μόνος. ὡς τὴν μαγνήτην ἑλ
κτικοῦ θραύει σθένους, ἡ σκορδικὴ δύσπνοια προσ-
τετριμμένη. Μερόπων.) μεμερισμένην ἐχόντων
ὄπα, τῶν διαλέκτων. ἄλλως γὰρ ὁ σκύθης, καὶ ἑτέρως
ὁ πέρσης, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐθνῶν, ἄλλως πως διαφό
ρως ἀλλήλοις λαλοῦσιν. Ολύμπια δώματ' ἔχον-
τες.) ἡ τὸν ὁλολαμπῆ οὐρανὸν κατοικοῦσα εἱμαρμέ
νη νοῦ. πρότερον δὲ, ἡ καὶ τὸν κόσμον ὑποστησαμέ-
νη. κατὰ γὰρ τοὺς ἕλληνας, εἱμαρτὸν γίνεσθαι κόσμον, καὶ γέ-
γονεν, ἡ κυρίως καὶ πρώτη εἱμαρμένη καλεῖται. δευ-
τέρα δὲ κατὰ μέθεξιν ἐκείνης εἱμαρμένης, ἡ ἐξ οὐρανῶν
καὶ τῶν ἀστρικῶν κινημάτων, πάντα τὰ κατὰ τὸν βίον

πληροῦσα.

πληροῦσαι. Οἱ μὲν ὑπὸ κρόνου ἦσαν.) οὗτοι μὲν οἱ ἄνθρωποι οἱ τοῦ χρυσοῦ γένους, ὑπὸ τοῦ κρόνου ἦσαν. νῦν ἄκαιρόν ἐστι στοιχειακῶς λέγειν, ὅτι οἱ τινὲς ἄνθρωποι ἦσαν ὁπόταν ὁ κρόνος καὶ τὸ σκοτεινὸν τοῦ ἀέρος ἔρεβος ἐβασίλευε, καὶ ἐπεκράτει τοῦ οὐρανοῦ· τότε γὰρ ἀδύνατον εἶναι ἀνθρώπους, ἢ ἕτερα ζῶα τινά. κἂν ἐμπεδοκλῆς, καὶ πρὸ τοῦ ἀπλωθῆναι τὸν ἥλιον, φησὶ φυτὰ γίνεσθαι καὶ ζῶα· οὕτω δὲ μᾶλλον τοῦτο ἀλληγορεῖ. οἱ τοῦ χρυσοῦ γένους τότε ὑπῆρχον, ὁπότε ὁ κρόνος καὶ ἡ ἄγνοια ἡ θολοῦσα τὸν νοῦν, καὶ ἡ τῶν πραγμάτων ἀνεπιστημοσύνη, καὶ ἀτεχνία τοῦ οὐρανοῦ, ἤγουν τῆς σφαιροειδοῦς κεφαλῆς, καὶ εἰς μίμημα οὐρανοῦ ὑπαρχούσης, καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ λογιστικοῦ, ἐπεκράτει καὶ ἐβασίλευε, ὥσπερ ἀχλὺν καὶ ἀορασίαν τῷ νῷ καταχέασα. τουτέστιν, ὅτι οὔπω ἦσαν οἱ ἄνθρωποι προμηθέστεροι, καὶ τέχνας εἰδότες. κρόνος γὰρ ἡ ἄγνοια νοῦ, παρὰ τὸ κορὸν καὶ μέλανα καὶ σκοτεινὸν τὸν νοῦν ἀπεργάζεσθαι, ὡς μὴ δύνασθαι προβλέπειν καὶ προγινώσκειν τὰ μέλλοντα, καὶ τὰ συντείνοντα διαπράττεσθαι. ἀθάνατα δὲ τὰ στοιχεῖα καλεῖ, ὅτι τινὲς ἄφθαρτα ταῦτα φασίν. ἢ διὰ τὸ μακροχρόνιον· ἀθάνατον γὰρ καὶ τὸ ἄφθαρτον, καὶ τὸ μακροχρόνιον, λέγεται. Ὥστε θεοὶ δ' ἔζωον.) ἤγουν ἀκοπίατον καὶ ἄμοχθον καὶ ἀφρόντιδα βίον ἔζων, ὥσπερ οἱ θεοί, ἤτοι τὰ στοιχεῖα καὶ

οἱ

οἱ ἀστέρες. οὐ γὰρ μοχθεῖ ταῦτα ἢ κοπιᾷ. ἢ ὡς βασιλεῖς
ἔζων, ἀλλὰ τὸ ἀπέριττον τῆς διαίτης, καὶ τὸ ἐλεύθερον.
ἢ ὡς σοφοί, τουτέστι φιλόσοφον βίον ἔζων, ἀπράγμο-
να πάνυ καὶ ἀθόρυβον, ἀρκούμενοι τοῖς προειρημέ-
νοις λαχάνοις, καὶ ἀκροδρύοις καὶ ὕδασι, καὶ κεχρη-
σμένοι πρὸς κατοικίαν καὶ σπηλαίοις καὶ ὄρεσιν. ὅ-
τι δὲ τὸ θεὸς ὄνομα ε΄ σημαίνει, τὰ στοιχεῖα, τοὺς σο-
φοὺς, τοὺς βασιλεῖς, τὰς ψυχικὰς δυνάμεις, καὶ τὰ πά-
θη, καὶ τὴν πρόνοιαν αὐτὴν, ἣν οἱ Ἕλληνες εἱμαρμέ-
νην ἐκάλουν, πρώην ὄπισθεν εἴπομεν. Ἀκηδέα.) ἀ-
φρόντιδα, ἢ καὶ ἄλυπον· οὔπω γὰρ αὐτοῖς οὐδὲν ἀλ-
γεινὸν ἐπεγινώσκετο, πρὸ τοῦ φανῆναι τὴν τροφὴν
καὶ τὰς τέχνας. νῦν γὰρ ἐθάδες ὄντες εἱμάτων καὶ
στρωμάτων, καὶ τρυφῶν, εἰ σκληροτροφήσομεν ἢ γυμ-
νιτεύσομεν, ἢ δυσκολοκοιτήσομεν, εὐθὺς ἡμῖν ἄλγη
καὶ νόσοι, καὶ ὅσα ἡ πανδώρα τῶν τεχνῶν εὕρεσις τῷ
βίῳ προσῆψε· πρότερον δὲ τοῖς τότε ἀνθρώποις οὐ-
δὲν τούτων ἐπεγινώσκετο. Νόσφιν ἄτερ.) χωρὶς
πόνων τε καὶ ὀϊζύος, καὶ ταλαιπωρίας ἐκτὸς ἔζωον,
ἢ τῶν ὀδυνῶν. οὐ γὰρ ἐγίνωσκον ταύτας. ἢ χωρὶς κό-
πων, καὶ πόνων, καὶ ὀϊζύος, καὶ μόχθου, τοῦ περὶ
τὰ βιωτικά. πόνων δὲ, τὸ πο κοινή ἐστι συλλαβή.
ὑπὸ γὰρ τοῦ ν ἀμεταβόλου ἐκτείνεται. Οὐδέ τι
δειλὸν γῆρας.) οὐδὲ κατά τι δειλὸν ὑπῆρχεν αὐ-
τοῖς τὸ γῆρας, ὡς νῦν ἡμῖν. ἢ οὕτω, οὐδὲ ἔτι καὶ ἀκμὴν

ἐπῆν γῆρας δειλὸν καὶ ἄθλιον, ἢ δειλίας ἀνάμεστον.
καὶ ἀληθῶς λέγει· ἀώρως γὰρ ἐτελεύτων, καὶ πρὶν
εἰς γῆρας ἐλάσαι. ἢ ἴσως καὶ ἀφρόντιδες ζῶντες, οὐκ
ἂν ἐγήρασκον. Αἰεὶ δὲ πόδας.) ἀντὶ τοῦ ἤγουν τὸ βα-
διστικὸν εὔτονοι ὑπάρχοντες, καὶ κατὰ χειρῶν γυμ-
ναῖοι· καὶ οὐ μεταμειβόμενοι πρὸς τὸ τρομερὸν καὶ ἀ-
νίσχυρον, ἀλλ' ἀεὶ οὕτως ἔχοντες. Θαλίῃσι.) θαλία
νῦν παρ' ἡμῖν, ἡ μεγάλη εὐωχία λέγεται. ἐνταῦθα
δὲ τὴν κοινὴν συνδιαίτησιν καὶ φιλάλληλον τῶν τό-
τε ἀνθρώπων λέγει, ἣν εἶχον πρὸς συλλογὴν βαλά-
νων, καὶ τῶν ὡραίων καὶ ἐδωδίμων τῶν λοιπῶν ἀντε-
χόμενοι. Κακῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων.) μισαλληλίας,
κακοπραγμοσύνης, φθόνου, καὶ τῶν τοιούτων λέγει.
τῶν γὰρ ἄλλων κακῶν, ἀρκούντως εἶχον, ψύχους, καύ-
σωνος, ἐπιθέσεως τῶν θηρῶν, καὶ λοιπῶν· καὶ ἀλγη-
ρὰ τούτοις οὐκ ἐδόκουν, διὰ τὸ συντρόφους εἶναι αὐτοῖς,
καὶ δι' ἀπειρίαν ἑτέρας ζωῆς. Θνῆσκον δ' ὡς ὕπ-
νῳ. νοσοῦντες ἐπιθανάτια, καὶ ὃ πάσχουσιν οὐκ εἰδό-
τες, ὡς ἐπὶ κοῖτον ἐπὶ τὴν γῆν καταφερόμενοι ἔπιπ-
τον, καὶ οὕτως ἀπέπνεον. Ἐσθλὰ δὲ πάντα.) ἃ πρὶν
εἶπον, φιλαλληλία, συνδιαγωγὴ καὶ συμβίωσις, καὶ
ὅσα τοιαῦτα· ἔτι δὲ καὶ τὸ μηδὲ γὰρ δεδιέναι τὸν θά-
νατον. ἐτελεύτων γὰρ ἀνωδύνως, αὐτὸν οὐκ ἐπιγινώ-
σκοντες. τὸ γὰρ ἄγνωστον οὐκ ἀλγύνει, κἂν ἔστι λίαν βα-
ρύτατον. Καρπὸν δ' ἔφερε ζείδωρος ἄρουρα.) τὰς βα-

λάνους,

λεύτης, καὶ τὰ ὡραῖα πάντα λέγει ἀκρόδρυα, καὶ
ὅσα ἡ γῆ αὐτοματίζουσα δίδωσι. ζείδωρος δὲ ἡ γῆ κατ'
ἐμὲ, ἡ ἐν ᾗ ζέεσθαι, καὶ θερμαίνεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου
δηλονότι, δωρουμένη πάντα· οὐχὶ τὰς ζειὰς μόνας, ὥς
περ τινὲς φάσκουσι. Πολλόν τε καὶ ἄφθονον.) ἐκ
παραλλήλου τὸ αὐτὸ, ἀντὶ τοῦ πολύν. ἢ καὶ οὕτω, πο-
λύν τε καὶ μὴ φθόνῳ ἁρπαζόμενον τοῖς τότε, ἀλλὰ
φιλαλλήλως σιτούμενον. τὸ δὲ πολλὸν νῦν, οὐκ ἐπίρ-
ῥημα, ἀλλ' ὄνομά ἐστιν, ὁ πολλὸς τοῦ πολλοῦ τῷ πολλῷ
τὸν πολλόν. εἰ δ' οὐκ ἦν εὐθεῖα ὁ πολλὸς, ἀλλ' ὁ πο-
λὺς, ἡ δοτικὴ οὐ τῷ πολλῷ ἂν ἐγράφετο, ἀλλὰ τῷ
πολεῖ. καὶ ὁ μεγάλος δὲ εὐθεῖα ἐστὶ, καθὼς αἰσχύλος
δείκνυσι γράφων, ὦ μεγάλε ζεῦ, καὶ πολιοῦχοι θεοί.
εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ ὁ μέγας ἐκλίνετο, οὐκ ἂν τοῦ μεγάλου καὶ
τοῖς μεγάλοις ἐκλίνομεν, ἀλλὰ τοῦ μέγα, καὶ τοῖς μέ-
γαις, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὁμοίως. Οἱ δ' ἐθελημοί,
ἥσυχοι. ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ, ἀντὶ τοῦ ἥσυχοι. ἢ ἐ-
θελουσίᾳ γνώμῃ ὄντες ἥσυχοι· πολλοὶ γὰρ θορυβώδεις
ὄντες, διά τινα περίστασιν ἄκοντες ἡσυχάζουσιν.
Ἔργ' ἐνέμοντο.) ἔργα νῦν τὴν συλλογὴν τῶν αὐτο-
μάτων καρπῶν λέγει. τὸ δὲ ἐνέμοντο, ἢ ἤσθιον, ἢ ἐνέ-
μον, καὶ διεμέριζον ἀλλήλοις. Αὐτὰρ ἐπεί κεν.) ἐ-
πειδὴ δέ. τὸ κε δὲ μακρὸν, ὡς κοινὴ συλλαβή. εἰς μέ-
ρος γὰρ λόγου λήγει. οἱ δὲ τὰ μέτρα μὴ εἰδότες, καὶ
ὅτι συμφώνου ἐπιφερομένου καὶ ταῦτα τὸ ν παραβάλ-

λουσι, μετὰ τοῦ ν̄ βούλονται γράφειν αὐτὸ κακῶς.

Τοὶ μὲν δαίμονές εἰσιν.) ἤγουν θεοί. ὑπερφωνηματικῶς δὲ ὁ λόγος, καὶ τολμηρός, θεοὺς ὑποχθονίους λέγειν. δαίμονες γὰρ καὶ θεοὶ οἱ αὐτοὶ λέγονται κατά τινας. ἄλλοι δὲ διαιροῦσι τοὺς δαίμονας, οὐσίας λέγοντες αὐτοὺς εἶναι ἀσωμάτους, τὰ περὶ γῆν ὁρῶντας καὶ ὑπὸ γῆν. τινὲς δὲ καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἀριβιούντων. ἥρωας δὲ καλοῦσι, τοὺς ἐκ τοῦ ζῆν μεταστάντας. τὸ δὲ κρεῖττον, θεοὶ οἱ θεώμενοι, καὶ βλεπόμενοι, καὶ ὁρώμενοι ἀστέρες καὶ τὰ στοιχεῖα· ἢ θέοντες καὶ τρέχοντες. δαίμονες δέ, αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις, καὶ αἱ ψυχαὶ δαίμονες καὶ ἔμπειροι οὖσαι, ἢ δαίζουσαι καὶ διαμερίζουσαι πάντα κρίνουσαι κατ' ἀξίαν. ἥρωες δέ, οἱ ζῶντες καὶ ὄντες ἀρετῆς τινὸς μέτοχοι. ἄνθρωποι δέ, οἱ ἀθροῦντες καὶ γινώσκοντες ἃ ἀπώπασι. θεοὺς δὲ καὶ ἐφόρους τῶν ἐπὶ γῆς, βουλῇ τῆς μεγαλοδυνάμου εἱμαρμένης λέγει γενέσθαι, τοὺς ἀνεπιδέκτους κακίας ἀνθρώπους ἐκείνους, καὶ τὰς ἐν ἀνθρώποις δικαιοσύνας καὶ ἀδικίας ὁρᾶν, ὅπως ἀναστέλλει τῆς ἀδικίας τὸν ἀδελφόν, λογιζόμενον ὅτι δυνάμεις τινές εἰσιν ἀφανῶς περιπολοῦσαι τὸν βίον, καὶ πάντα ὁρῶσαι, καὶ κρίνουσαι. Φύλακες.) ἐπιτηρηταὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Σχέτλια.) ἄδικα, φαῦλα. σχετικὰ γὰρ καὶ κρατητικὰ λίαν τὰ φαῦλα καὶ παράνομα, καὶ μὴ συντόμως ἀφ' ἡμῶν ἀπέχοντα.

τά. καθάπερ τὰ χρηστά. Ηέρα ἑσσάμενοι.) ἀντὶ τοῦ ἀορασίαν ἐνδεδυμένοι. λύσις δὲ τοῦτο τοῦ ἀντιπίπτοντος. ἴσως γὰρ ἂν εἴπεν ὁ πέρσης, εἰ ἐν γῇ εἰσί, πῶς οὐχ ὁρῶμεν αὐτούς; ὅθεν οὕτως εἶπεν. ἠέρα δὲ λέγει, τὴν ἀορασίαν. ὅτι ὁ ἀὴρ φύσει σκοτεινός ἐστιν, ὑπὸ δὲ τοῦ ἡλίου λαμπρύνεται. τὸ ἑσσάμενοι, δασυντέον. ἐκ τοῦ ἕω γάρ, τὸ ἐνδύομαι. ὅθεν καὶ εἷμα, τὸ ἱμάτιον.

Πλουτοδόται.) τοῦτο εἶπεν, ἅμα καὶ τὸν ἀδελφὸν προτρέπων ἀγαθοεργεῖν, ἀνταμοιβὴν τοιαύτην ἐλπίζοντα· καὶ τοὺς δικαστὰς ἀποτρέπων δωροληπτεῖν, λέγων μᾶλλον βασιλεῦσι καὶ ἄρχουσιν ἁρμόδιον εἶναι τὸ διδόναι καὶ πλουτίζειν, οὐ τὸ λαμβάνειν.

Δεύτερον αὖ τε γένος πολυχειρότερον.) γένους τοῦ χρυσοῦ πολυχειρότερον, ἤγουν τῆς ἀνεπιδέκτου κακίας ἀνθρώπων. οἱ γὰρ τοῦ δευτέρου γένους, περιμηθέστεροι ἦσαν, καὶ τέχνας εὗρον. Οὔτε φυὴν.) τὸ μέγεθος, τὴν ἡλικίαν. οἱ γὰρ πρότερον ἐκεῖνοι, ἅτε ἐκ τῆς γῆς γεννηθέντες, καὶ ἐξ ἀμιγῶν τῶν πρώτων στοιχείων, μεγάλοι τε ἦσαν τοῖς σώμασι, καὶ εὐειδεῖς τὴν θέαν. οἱ δὲ τοῦ δευτέρου γένους, ἅτε ἐξ ἀλληλογονίας, ἧττον ἐν τούτων ἐν ἀμφοτέροις ὑπῆρχον. φυὴν, τὴν ἡλικίαν, παρὰ τὸ φύω, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν φυομένων δένδρων καὶ βοτανῶν. Ηλίγκιον.) καὶ κατ' ἐπέκτασιν, ἐναλίγκιον, τὸ ὅμοιον· ἀπὸ τοῦ ἅλις ἔγγιον, καὶ πλησίον καὶ ἐμφερὲς εἶναι.

καὶ ῥοπὴν τοῦ γ´ εἰς κ´. οὔτε νόημα.) ἤγουν τὸ ἁπλοῦν ἐκεῖ-
νο λέγει, καὶ ἀπάνουργον. οὗτοι γὰρ πολὺ τῶν προτέρων
προμηθέστεροι, καὶ πανουργότεροι. Ἀλλ' ἑκατὸν
μὲν παῖς ἔτεα.) οἱ μὲν πρότεροι διόλου συνέζων ἀλ-
λήλοις· οἱ δὲ τοῦ δευτέρου γένους προμηθέστεροι γεγονό-
τες, πολλὰ τὸν περὶ βίον ἐκαινοτόμησαν, τέχνας καὶ
ἕτερα εὑρόντες. καὶ τοῦτο δὲ προσεξεῦρον, μέχρι γὰρ πολ-
λοῦ τινὸς χρόνου τοῖς γονεῦσι συνεῖναι, καὶ οἰκουρεῖν
μᾶλλον σὺν ταῖς μητράσι· καὶ οὕτω γυναικωδῶς ἀ-
νετρέφοντο. ἐξελθόντες δὲ καὶ χωρισθέντες τῶν οἴκων
τῶν πατρικῶν, ἀλλήλων ὕβρεις μὴ φέροντες, μὴ δὲ τὰ
πρέποντα λογιζόμενοι, βραχύβιοι ἐγένοντο, ὑπὸ θλί-
ψεων καὶ ὑπ' ἀλλήλων ἀναιρούμενοι. εἰκὸς δὲ τοὺς
ἐν γυναικωνίτιδι τεθραμμένους, καὶ οἰκοσίτους, ἀτα-
λοὺς, καὶ μὴ δυναμένους τλῆναί τι, βραχυβίους εἶναι, καὶ
οὕτω τελευτᾶν· ὅθεν καὶ μεγάλους νηπίους αὐτοὺς λέ-
γει, διὰ τὴν τοιαύτην ἀνατροφήν. ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ
τις, καὶ τί λοιπὸν ἦν τούτοις ἀγαθόν; πολλὰ ἦν ἐκεί-
νοις τὰ ἀγαθὰ, καὶ ὅσα καὶ τοῖς προτέροις. ἐν δὲ ἢ
δύο τὰ ἐλαττώματα· τὸ μὴ φέρειν ἀλλήλων τὴν ὕ-
βριν, ἀλλ' ὀξυχολεῖν· καὶ τὸ μὴ θεραπεύειν θεοὺς, ἤ-
γουν τὰς ψυχικὰς δυνάμεις. τουτέστι, τὸ μὴ προσκο-
πεῖν καὶ προλογίζεσθαι, στερρότερόν τε καὶ πανουρ-
γότερον ποιεῖ τὰ τοῦ θυμοῦ τούτοις προβήσεται. ᾧ
ἐνί.) ἐνὶ ᾧ, τουτέστιν ἐν τῷ ᾧ, καὶ ἐν τῷ ἰδίῳ. ἔστι δὲ

τὸ

τὸ σχῆμα, ἀντιστροφὴ καὶ ἐπέκτασις. Βήσειε, ἢ ἵκοι το· ἀντὶ τοῦ ἥβησε, καὶ ἵκετο ἀττικῶς. ἥβης δὲ μέτρον, ἡ ἥβη περιφραστικῶς. ἥβη δὲ, ἡ συνηλικίωσις λέγεται.

Παυρίδιον.) ὀλίγον. γίνεται δὲ ἐκ τοῦ παύω, παῦρον τὸ ὀλίγον καὶ βραχὺ, καὶ συντόμως παυθῆναι δυνάμενον. ἢ παραγωγὴ ὑποκοριστικὴ ἀττικὴ, παυρίδιον. εἰκότως δὲ οὗτοι βραχὺν τὸν χρόνον δίεζων, τῶν πατρικῶν οἴκων ἐκστάντες. ἀπραγμόνως γὰρ ἦσαν, καὶ θεδύμενοι τοῖς πατρικοῖς οἴκοις, καὶ διʼ ἐκείνων τρεφόμενοι. ἐκστάντες δὲ τούτων, καὶ φροντίσι τριχόμενοι, ἔτι δὲ καὶ πρὸς ἀλλήλους ὀξυχολοῦντες, καὶ διαπληκτιζόμενοι, συντόμως τὸν βίον κατέστρεφον.

Ὕβριν γὰρ ἀτάσθαλον.) τὴν γοῦν θάλλουσαν ἐν κακοῖς, ἤτοι τὴν ἄδικον ὕβριν ἀπέχειν καὶ κωλύειν ἀπ᾽ ἀλλήλων οὐκ ἠδύναντο. Οὐδʼ ἀθανάτους θεραπεύειν.) οὐδὲ τὰς ψυχικὰς δυνάμεις καὶ τὰ πάθη ἤθελον θεραπεύειν, ἤγουν κρατεῖν θυμοῦ, ἢ τούτων πραΰνειν, καὶ τὰ ὅμοια δρᾶν. Οὐδʼ ἔρδειν μακάρων ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς.) οὐδὲ ἐν τοῖς βωμοῖς καὶ κατοικίαις καὶ θυσιαστηρίοις τῶν θεῶν, ἤγουν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, ἤθελον ἔρδειν καὶ πράττειν καὶ θύειν· τουτέστι, συλλογίζεσθαι καὶ καταπείθεσθαι· ἀλλʼ ἐδίδουν αὐτοὺς ἐκ μιᾶς ἀφορμῆς τοῦ θυμοῦ. Βωμὸς δὲ τῶν θεῶν τούτων, ὁ περὶ τὴν κεφαλὴν ἡμῶν τόπος, τὸ λογιστικόν. ὡς καὶ Εὐριπίδης φησί που·

οὐκ ἔστι πειθοῦς ἱερὸν ἄλλο, πλὴν λόγος·
Καὶ βωμὸς αὐτῆς ἔστ' ἐν ἀνθρώπου φύσει.

Τὰ δὲ περὶ τῶν μυθικῶν θεῶν, ὅτι οὐκ ἔθυον θεοῖς, ἐῶ, ὡς προχείρως καὶ βρέφεσιν εὔληπτα. Μάκαρες.) μὴ ἐκεῖ καὶ μοῖρα ὑποπίπτοντες. Ὡς θέμις.) οὕτω συντακτέον. οὐδ' ἤθελον ἔρδειν μακάρων ἐπὶ βωμοῖς, ἤγουν τὰ ἱερὰ, καὶ τὰς διαγωγὰς αὐτῶν, καὶ διατριβάς· ἤγουν τὴν ἑαυτῶν ζωὴν, καθὰ θέμις καὶ δίκαιόν ἐστι τοῖς ἀνθρώποις. θέμις δὲ, ἡ εὐθεσία, καὶ τὸ δίκαιον· παρὰ τὸ συγκατατίθεσθαι πάντας, ὡς καλῶς ἔχοντι. Ζεὺς κρονίδης.) ἡ ἀπρόρατος εἱμαρμένη νῦν. Τοὶ μὲν ἐπιχθόνιοι μάκαρες.) μὴ ὑποχθόνιοι εἴπῃς, ὡς ὁ πρόκλος. τὸ γὰρ δεύτερον, ἀπαιτεῖ καὶ αὐτοὺς ἐπιχθονίους δευτέρους λέγεσθαι μάκαρας. Ἀλλ' ἔμπης.) ὅμως. ἔστι δὲ ἐναντιωματικὸς σύνδεσμος. ἀντὶ τοῦ, ὅμως καὶ ὀξυχόλοις οὖσι, καὶ τινὰ κεκτημένοις ἐλαττώματα, τιμὴ ἕπεται. Ζεὺς δὲ πατὴρ καὶ μερόπων ἐρρέθη ὄπισθεν. Χάλκειον γένος.) τοὺς γίγαντας λέγει, διὰ τὸ πολεμικοὺς εἶναι. χαλκοῖς γὰρ τὸ παλαιὸν καὶ ὅπλοις, καὶ ξίφεσι, καὶ γεωργικοῖς ἐργαλείοις ἐχρῶντο, βαφῇ τινὶ ταῦτα στομοῦντες. ἀπολλομένης δὲ τῆς στομώσεως βαφῆς τὸν χαλκὸν, χρώμεθα τῷ σιδήρῳ. χαλκὸς δὲ λέγεται, χάλυβός τις ὤν· ὅτι πρῶτον χάλυβες αὐτὸν εὗρον. ἐγὼ δὲ ἀρχῆθεν τὸν σίδηρον

σίδηρον εἶναί φημι. λέγεσθαι δὲ τὸν πολεμικὸν καὶ
ἀναιρετήριον ὑφ᾽ ὁμήρου χαλκὸν ἐπιθετικῶς, παρὰ
τὸ χέειν τὴν ἀλκήν· οἷον, ξίφος χάλκεον, ἔγχεϊ
χαλκείῳ, διὰ τὸ χέοντι τὴν ἀλκὴν καὶ τὴν δύναμιν
τῶν ἀναιρουμένων. ἢ πειστέον μοι διὰ ἡσιόδῳ, καὶ τοῖς
λοιποῖς. ἃ γὰρ ἀκριβῶς οὐκ ἐπίσταμαι λέγειν, στέρ-
γω σιωπᾶν, ἢ λαλεῖν οὐ καιρίως. Ἐκ μελιᾶν.) τρί-
τον φησὶ γενέσθαι γένος παρὰ τῆς εἱμαρμένης, τὸ
γιγαντικὸν ἐκεῖνο, τὸ μάχιμον. τὸ ἐκ μελιᾶν, δω-
ρικῶς προπερισπῶσιν, ἐκ τῶν μελιῶν λεγόντων γενέ-
σθαι τοὺς γίγαντας, ἀλλ᾽ οὐκ ἐκ τῶν νυμφῶν. ὧν εἰ
χρεία σοι, ἐξ ἐμοῦ μάθε καὶ τὰ ὀνόματα. ἑλίκη, κυνό-
σουρά τε, ἀρέθουσα καὶ ἴδη, κρώμη, βειθὼ, καὶ κε-
λαινὼ, ἀδράστεια, καὶ γλαύκη. οὐκ ἐκ τούτων τῶν
μελιῶν, ἀλλ᾽ ἐκ μελιῶν δένδρων φασὶν αὐτοὺς, ἤ-
γουν στερεούς. ἐγὼ δέ φημι, ἡ εἱμαρμένη ἐποίησεν ἀλ
λότριον γένος, ποταπὸν ἐκ μελιᾶν, ἤγουν σκλη-
ρόν. ἢ ἀπὸ τῶν δένδρων κἀκεῖνοι φασίν, ἢ ἀπὸ τοῦ
ἔξω μελῶν καὶ σωμάτων ἀνθρωπίνων δοκεῖν εἶναι,
διά τε τὸ ὑπέρογκον αὐτῶν, καὶ τὸ φονικόν. οὐκ ἐφεί-
δοντο γὰρ τῶν οἰκείων σωμάτων, ὥσπερ εἰ λίθος χρὼς
ἦν, ἠὲ σίδηρος. χαλκὸν ἀναχέεσθαι, τὰ μεσίχροα βαλ
λομένοισιν. οὕτω γοῦν ἐγώ φημι, ἐκ μελιᾶν λεγέ-
σθαι. ἢ παρὰ τὸ ἐκμελὲς καὶ ἄρρυθμον εἶναι, καὶ ἀ-
πειθὲς, ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ μέλους τοῦ μουσικοῦ.

ὄβριμον

ὀβειμον, ἰσχυρόν. βειμὼ δὲ, ἡ ὀβειμὼ κυρίως ἡ περσεφόνη, ἤγουν ἡ γῆ καὶ ὁ θάνατος καλεῖται· ὅθεν τὸ ὄβειμον λέγεται. Οὐδέ τι σῖτον ἤσθιον. τοῦ μὴ δὲ ἐν τοῖς καιροῖς τῶν τραπεζῶν αὐτοὺς ἠρεμεῖν, ἀλλ' ἐνόπλους καὶ πεφυρμένους ἐσθίειν ἐν αἵμασιν, εἶπεν αὐτοὺς μὴ δὲ σῖτον. τραπέζης γὰρ καὶ σίτων καιρός, ὁ εἰρηναῖος, καὶ τερψίθυμος. Αδάμαντος ἔχον θυμόν.) τουτέστι, σκληρὰν ψυχὴν εἶχον, καὶ ἀκαμπεῖς ἦσαν, ὥσπερ ὁ ἀδάμας. ἀδάμας δέ ἐστιν εἶδος σιδήρου, καὶ λίθος στερρός, ὃς διὰ ὑπερβάλλουσαν πυκνότητα, οὔτε πυροῦται, οὔτε σιδήρῳ τέμνεται· ἀλλὰ μολίβδῳ, καὶ αἵματι τράγου. Απλαστοι.) ἀπροσπέλαστοι, οἷς οὐδεὶς πλησιάζει, ἄγριοι. Ααπτοι.) ἀκράτητοι, ἢ ἄφοβοι. ἄπτωος γὰρ ὁ ἄφοβος, αἰολικῶς μικρογραφεῖται. Εξ ὤμων ἐπέφυκον.) δίκην δένδρων ἐφύοντο, ἐκ τοῦ πεφύκω ῥήματος. διὰ δὲ τοῦ ἐπέφυκον, δείκνυσί τι πελώριον τούτων, καὶ γιγαντόσωμον. Χάλκεοι δέ τε οἶκοι.) οὐχὶ χαλκοῖ ἦσαν. διὰ δὲ τὸ εἶναι πεπληρωμένους τοῦ χέων πολεμικῶν, χαλκοῦς αὐτοὺς λέγει. Χαλκῷ δ' εἰργάζοντο.) ἐν χαλκῷ ἐργαλείῳ· δικέλλαις, ἀξίναις, καὶ λοιποῖς.

Σφετέρῃσι.) καταχρηστικῶς, ἀντὶ τοῦ ἑαῖς καὶ ἰδίαις. τὸ γὰρ σφετέραις κυρίως ἐπὶ δευτέρου προσώπου ἐστὶν, ἀντὶ τοῦ ὑμετέραις· κἂν ὁ πρόκλος μᾶλλον ὄπισθεν ἀντιστρόφως ἐδίδασκε καταφορικῶς καὶ ἀφορήτως

φορήτως, κατὰ ἡσίοδον φερόμενος. Εὐρώεντα δό-
μον.) σκοτεινόν, πλατύν, ἀττικῇ ἐκτάσει τὸ ρω μέ-
γα· ἢ παρὰ τὸ εὖρειαν καὶ πλατεῖαν ἔχειν τὴν ὤαν
καὶ ὀροφὴν, καὶ τὴν χώρησιν ἁπλῶς. καὶ μετὰ τοῦ β
δὲ γράφειν οὐκ ἀπαναίνομαι, εὐβρώεντα αὐτὸν λέ-
γων, ὡς σήψεως ἀνάμεστον. ὥσπερ καὶ κρυερὸν, διὰ
τὸ ψυχροὺς εἶναι τοὺς ἀποθνήσκοντας, ἐκλείποντος τοῦ
ζωτικοῦ θερμοῦ. Εκπάγλους.) καταπληκτικοὺς,
φοβερούς, ἐκ τοῦ ἐκπλήσσω. ἀλλὰ τί ἐν τοῖς πάνυ σα-
φέσι πολυλογοῦμεν; καθάπερ τινὲς ἕτεροι, οἳ τὰ λό
γου ἐχόμενα, καὶ τὰς ἀλληγορίας παρέντες, περὶ τὰ
τοιαῦτα ἐγχρονοτρίβησαν, πολλὴν ἐὰν νέοις τούτων
ἀντὶ καθάρσεως βασίαν καὶ ἀχέρδην ὑποσπείραν-
τες. Ηλιος.) ἅλιος τις ὤν, ὡς ἐξ ἁλὸς, ἤγουν θα
λάσσης τὴν γένεσιν ἔχων. ἢ δήλιός τις ὤν, καὶ φανε
ρός, καὶ ἀφαιρέσει ἥλιος. Αὖτις.) τὸ αὖτις φασὶ
ἐπὶ τοῦ εἰς τοὐπίσω τίθεσθαι. τὸ δὲ αὖθις, ἐπὶ τοῦ πά-
λιν, καὶ ἐκ δευτέρου. ἐγὼ δὲ ἰωνικῶς μὲν αὖτις φη-
μὶ λέγεσθαι ἐπ' ἀμφοτέρων. ψιλωταὶ γάρ οἱ ἴωνες.
ἐπ' ἁρμάτων γάρ φασι καὶ λευκίππην, καὶ ἀπη-
λιώτης, καὶ τὰ ὅμοια. ἀττικῶς δὲ, τό, τε εἰς τοὐπίσω,
καὶ τὸ ἐκ δευτέρου αὖθις. δασυνταὶ γὰρ οἱ ἀττικοί,
τοὺς λίσπους λίσφους λέγοντες, καὶ τὰ σπέτλα σφέ-
τλα, καὶ ἀμφέχει, καὶ ἐφίσης, καὶ τὰ ὅμοια. ὅθεν εἴ
σοι ἀρεστόν, σημειώσαι τοῦτο. εἰ δ' οὐ θέλεις, πλανῶ σὺν

τοῖς

τοῖς ἄλλοις. Δικαιότερον.) ἀντὶ τοῦ δίκαιον, ἢ δικαιότατον. τὸ συγκριτικὸν, ἀντὶ τοῦ ἁπλοῦ, ἢ ἀντὶ τοῦ ὑπερθετικοῦ. οὐ γὰρ δικαιοτέρους αὐτοὺς λέγει τῶν γιγάντων, οἵτινες γίγαντες κατὰ μὲν τὴν ἡμετέραν γραφὴν κατεκλύσθησαν, κατὰ δὲ τὸν ἡσίοδον ἐμφυλίῳ πολέμῳ ὑπ' ἀλλήλων ἀνῃρέθησαν. εἰ γὰρ δικαιοτέρους τῶν ἀπηνῶν καὶ σκληροτέρων ἐκείνων γιγάντων αὐτοὺς λέγει, ὑβρίζων ἐστὶ τοὺς ἥρωας, ὅπερ οὐ φαίνεται ποιῶν. θεῖον γὰρ γένος, καὶ ἡμιθέους τούτους καλεῖ. Ἡρώων.) ἥρωες λέγονται, οἱ ἀπὸ τῆς ἔρας, ἤγουν τῆς γῆς, κατὰ διάλεκτον· ἐξ ἧς πᾶς ἄνθρωπος, ἥρως ἂν λεχθείη. ἢ ἀπὸ τοῦ ἀέρος. αἱ ψυχαὶ γὰρ τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων, διαζυγεῖσαι σωμάτων καθ' ἕλληνας, τὸν ἀέρα περιπολοῦσαι, ἐφορῶσι τὰ τῇδε. ἢ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, ὥς φησιν ὀρφεύς·

Μητέρα δ' ἡρώων ἀρετὴν ἀπάνευθε κλύοντες.

ἢ ἀπὸ τῆς ἐράσεως καὶ μίξεως τῶν θεῶν. ληροῦσι γὰρ, ὅτι θεοὶ θνηταῖς γυναιξὶ μιγνύμενοι, ἐποίουν τὸ τῶν ἡρώων γένος. Ἰστέον δὲ, ὅτι ἄνδρες θνητοὶ καὶ γυναῖκες θνηταὶ, τὸ φθαρτόν ἐστι τῆς ἡμῶν φύσεως· αἱ ψυχικαὶ δὲ δυνάμεις, ἃς καὶ θεὰς ἔφασαν, τῇ ἡμετέρᾳ ταύτῃ φθαρτῇ φύσει μιγνύμενοι, ἡμιθέους καὶ ἥρωας τοὺς κτησαμένους αὐτοὺς ἀπεργάζονται. ὑπὸ γοῦν τούτου τὸ ἥρως, καὶ τὰ ἕτερα τρία ἀνάγονται. καὶ τοῦτο δὲ σὺν τούτοις ἰστέον, θεῶν μὲν πατέρων,

τέρων,

τέρων, θνητῶν δὲ μητέρων ἐκείνους καλεῖν, ὅσοι τὴν
θεωρητικὴν ἀρετὴν ἔχουσιν, ἤ τις καὶ γυναῖκα, καὶ
ἀνδρώδης ἐστι, μετὰ καὶ τῆς λογικῆς. ὅσοι δὲ τῇ κα-
τὰ χεῖρας καὶ πρακτικῇ διαπρέπουσιν, θεαινῶν μὲν
καλοῦνται παῖδες μητέρων, θνητῶν δὲ πατέρων.

Κατ' ἀπείρονα γαῖαν.) ἀπείρονα, τὴν σφαιροει-
δῆ. οὔτε γὰρ σφαῖρα, οὔτε κύκλος πέρας, ἀλλ' οὐ-
δὲ ἀρχὴν ἔχουσι. καὶ τινὲς μὲν τῶν φιλοσόφων, μᾶλ
λον δὲ οἱ πλείους, σφαιροειδῆ πάντα τὰ στοιχεῖα φα-
σί. τινὲς δὲ τὴν γῆν τυμπανοειδῆ. ἕτεροι δὲ κωνοει-
δῆ ἔφασαν. ἀλλὰ τὰ τῶν φιλοσόφων διανοήματα,
ἢ διαφωνήματα, νῦν ἐατέον μοι. πρὸς δὲ τὴν τοῦ
ποιητοῦ γνώμην, οὕτως ἐξηγητέον. γαῖα, τὸ γαῖ δί-
φθογγος, ἀττικῶς. αἶα γὰρ, ἐν προσθήκῃ γαῖα. ἰωνικῶς
δὲ γέα, τό γε ψιλὸν, ἐξ οὗ συναίρεσις γῆ. Καὶ τοὺς
μὲν πόλεμός τε κακός.) τὸ σχῆμα οὕτω παρὰ ῥήτορας,
ἄθροισις, καὶ μερισμὸς καλεῖται· τὸ μὲν πρῶτον τοὺς
μὲν, ἄθροισις, ἀντὶ τοῦ πάντας. τὸ δὲ δεύτερον, τοὺς
μὲν τοὺς δὲ, μερισμός, ἀντὶ τοῦ τινὰς μὲν, τι-
νὰς δέ. συντακτέον δὲ οὕτως· καὶ τοὺς μὲν πό-
λεμός τε κακὸς, καὶ φύλοπις αἰνὴ ὤλεσεν. τοὺς
μὲν ὑφ' ἑπταπύλῳ θήβῃ, καδμηΐδι γαίῃ μαρ-
ναμένους, ἕνεκε τῶν μήλων τοῦ οἰδιπόδου· τοὺς
δὲ, καὶ ἐν νήεσσιν. αἱ ἱστορίαι δὲ δῆλαι, τῆς τε θη-
βαϊκῆς, καὶ τῆς περὶ τροίαν στρατείας. Φύλοπις

κυρίως,

κυρίως, ἡ ἐμφύλιος μάχη· καταχρηστικῶς δὲ, πᾶς πόλεμος. Ἑπταπύλῳ θήβῃ. εἰσὶ γὰρ καὶ ἑκατοντάπυλαι θῆβαι τῆς αἰγύπτου. καὶ θῆβαι ὑποπλάκιοι, περὶ τὸ ἀτραμύττειον· ὃ ἐκλήθη οὕτως, διὰ ἄδραμυτον τὸν κροίσου ἀδελφόν. Καδμηΐδι.) ὁ κάδμος γὰρ ἔκτισε τὰς ἑπταπύλους θήβας. Μήλων ἕνεκεν.) ἕνεκεν τῆς περιουσίας καὶ βασιλείας τοῦ οἰδίποδος, δι᾽ ἣν ἐτεοκλῆς καὶ πολυνείκης οἱ ἀδελφοὶ μονομαχήσαντες, ἀλλήλους ἀπέκτειναν. μήλων ἕνεκα λέγεται, ὅτι τὸ παλαιὸν βασιλεῖς πολυθρέμμονες ἦσαν, καὶ ποιμενικὸν ἔζων τὸν βίον. μῆλον δὲ λέγεται τὸ πρόβατον, αἰπολικῶς. λέγεται δὲ παρὰ τὸ μῆλον καὶ ἥμερον καὶ χαῦνον εἶναι. ἢ παρὰ τὸ μέλω, τὸ φροντίζω. περὶ πολλοῦ γὰρ ἦν ὡς ἔφην ἡ χρῆσις τῶν θρεμμάτων τοῖς παλαιοῖς. Οἰδιπόδαο.) τοῦ οἰδίποδος. ἀπὸ εὐθείας τῆς οἰδιπόδης τοῦ οἰδιπόδου, καὶ οἰδιπόδαο, διαλύσει ἰωνικῇ. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα εὐθεῖα, ὁ οἴδιπος, καὶ τὸ ὁ οἰδίπους, καὶ ὁ οἰδιπόδας. Λαῖτμα.) ἡ θάλασσα, καὶ τὸ θαλάσσιον κῦμα, παρὰ τὸ λαιὸν καὶ ἀριστερὸν τμῆμα καὶ ἀπαίσιον εἶναι. εἰς δύο γὰρ τμήματα ἡ καθ᾽ ἡμᾶς οἰκουμένη διαιρεῖται, εἰς γῆν καὶ θάλασσαν. καὶ δεξιὸν μὲν τμῆμα, καὶ κάλλιστον ἡ γῆ· λαιὸν δὲ καὶ φαῦλον ἡ θάλασσα, καὶ τὰ δὲ αὐτῆς κύματα. ὅτι δὲ χαλεπὸν ἡ θάλασσα, καὶ ἄρατός φησι, Χαλεπὴ δ᾽ ἐπικείσεται θάλασσα.

ἠϋκόμοιο.) εὐκόμου. Ἔνθ' ἤτοι.) ὅπου δή, ἤ τότε. τὸ γὰρ ἔνθα, τοπικόν καὶ χρονικόν ἐστι. Δίχ' ἀνθρώπων.) χωρίς. Βίοτον, καὶ ἤθεα.) ζωήν, καὶ διατριβάς, καὶ διαγωγήν. Ζεὺς κρονίδης.) ἡ εἱμαρμένη. Ἐν μακάρων νήσοισιν.) ὥσπερ ἡμεῖς τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἀπεκληρώσαμεν τὴν ἐν παραδείσῳ διατριβήν, οὕτω τοῖς ἥρωσιν ἕλληνες ἀπένεμον μακάρων νήσους, καὶ πεδίον ἠλύσιον, καὶ ἀσφοδελὸν λειμῶνα, τὸν ἄδιψον. ἀμέλει γοῦν φησι καὶ ὁ ἡσίοδος, ὅτι θανόντες οἱ ἥρωες, οἱ περὶ θήβας καὶ τροίαν στρατεύσαντες, τὴν μακαρίαν ἐκείνην διατριβὴν ἐκληρώσαντο. περὶ δὲ τῶν ἐν ὠκεανῷ νήσων, ὅμηρος, καὶ οὗτος ὁ ἡσίοδος, καὶ λυκόφρων, καὶ πλούταρχος, καὶ φιλόστρατος, καὶ δίων, καὶ ἕτεροι τινὲς συγγεγραφήκεσαν, ὡς ἀγαθή τε ἡ χώρα ἐστί, καὶ ἀεὶ καταπνεομένη ζεφύρῳ, τρὶς ἔτους ἑκάστου ἀναδίδωσι τοὺς καρπούς. ἐκεῖσε δέ φασι καὶ τὰς τῶν ἀποβεβιωκότων ψυχὰς διαπορθμεύεσθαι, γράφοντες τοιάδε. περὶ τὴν ἀκτὴν τὴν περὶ τὴν Βρεττανίαν νῆσον ὠκεανοῦ, ἄνθρωποι τινὲς οἰκοῦσιν ἰχθυοθῆραι, κάτοικοι μὲν φράγγοις, φόρον δὲ μὴ τελοῦντες αὐτοῖς. οὗτοι περὶ τὰς αὐτῶν οἰκίας καθεύδοντες, φωνῆς ἀκούουσι καλούσης αὐτούς, καὶ κρότον περὶ τὰς θύρας αἰσθάνονται. ἀναστάντες δέ, πλοῖα εὑρίσκουσί τινα, οὐχὶ τὰ αὐτῶν, ἐπιβατῶν μεστά. εἰς ταῦτα οὖν εἰσελθόντες μιᾷ ῥοπῇ πρὸς

τὴν Βρεταννίαν νῆσον καταίρουσι κωπηλατοῦντες. καίπερ μόλις ὅλῳ νυχθημέρῳ λαίφεσι πεπταμένοις καταπλέοντες εἰς αὐτὴν, ὅτε ταῖς ἰδίαις ναυσὶ λέγειν ᾖ. ἐκεῖ γοῦν ἀποβάντες, ὑπάγουσιν οὓς οὐκ εἰδότες φέρουσιν ἐπιβάτας. οὐδένα δὲ ὁρῶντες, ἀκούουσι φωνῆς τῶν ὑποδεχομένων αὐτοὺς κατ' ὄνομα, καὶ κατὰ φυλακὴν, καὶ κατὰ συγγένειαν καὶ τέχνην, καλούσης αὐτούς· καὶ αὐτῶν δὲ ὁμοίως ἀποκρινομένων. καὶ οὕτω πάλιν μιᾷ ῥοπῇ πρὸς τὴν ἑαυτῶν ἀποπλέοντες, αἰσθάνονται τῶν νηῶν ἐλαφροτέρων, ἢ ὅτε οὓς εἶχον ἀπεκόμιζον· ἐκ τούτου πάντες ἔφασαν παῖδες ἑλλήνων, ἐκεῖ τὰς τῶν ἀποβεβιωκότων διάγειν ψυχάς. ὃ νῦν καὶ ἡσίοδός φησι περὶ τῶν ἡρώων. Τρὶς ἔτεος θάλλοντα.) ζεφύρῳ ἔφην τὴν χώραν καταπνεῖσθαι. καὶ τρὶς τοῦ ἔτους τὰ ἐκεῖσε δένδρα καρποφοροῦσιν, ὡς φασὶ οἱ ἱστορικοὶ, ὡς ἀληθὲς, καὶ οὐχ ὡς μῦθον. τὶς δὲ καὶ γάϊον ἰούλιον καίσαρα εὐτυχέστατον ὄντα ἐν πολλοῖς, καὶ τοῦ ὠκεανοῦ ὕδερου τυχόντα, διαπεραιωθῆναι φησι τριήρει μιᾷ, καὶ ἐκατ' ἐπιβάταις, ἀφεθέντα δὲ τῷ λίαν περικαλλεστάτῳ τῆς χώρας, ἐκεῖ θελῆσαι κατοικῆσαι. ἐξωσθῆναι δὲ ὑπὸ τῶν ἐκεῖσε, καὶ ἄκοντα. Μηκέτ' ἔπειτ' ὤφελον.) ἐπιμνησθεὶς ὁ ἡσίοδος τοῦ ἡρωϊκοῦ γένους, καὶ δείξας τοῦτο ἀγχίθεον, ἀπεύχεται μήτε ὕστερος τοῦ ἡρωϊκοῦ τούτου γένους γενέσθαι, μήτε ὑστερώτερος, ἀλλὰ θανεῖν ἐν τῇ τούτων γενεᾷ. οὕτω δὲ συντακτέον. μηκέτ' ἔπειτ'

ὤφελον

ὤφελον ἐγὼ πέμπτοισι μετεῖναι ἀνδράσιν, ἢ ἔπει-
τα γενέσθαι, ἀλλ' ἢ πρόσθε θανεῖν, ἤγουν ἐν τῇ ἡρωϊ-
κῇ γενεᾷ. οἱ δὲ λέγοντες τοὺς ἔπειτα ἀνθρώπους λέ-
γειν τὸν ἡσίοδον μέλλειν γενέσθαι, ἐναντίως τῷ ἡσιό-
δῳ, καὶ οὐ κατ' ἐκεῖνον φασί. Σιδήρεον.) κακίας
παντοίας ἀνάμεστον, καὶ πόνοις καὶ κόποις παντοίοις
προσκαρτεροῦν. ἀλλ' ἔμπης καὶ τοῖσι μεμίξεται. τοῦτο
δέ φησι, πρὸς τὸ μὴ ἀποκεῖλαι πρὸς παντελῆ κακίαν
τὸν πέρσην, ἀκούοντα ὅτι καί περ κακοῖσιν οὖσι τοῖς
νῦν, ὅμως παραμέμιγέ καί τι τῶν ἀγαθῶν, πρὸς τοὺς
ὕστερον μέλλοντας γενέσθαι. Εὖτ' ἂν γινόμενοι.) ἡνί-
κα τελέθωσι καὶ ὑπάρχωσι πολιοκρόταφοι καὶ γηραιοί,
γεινόμενοι καὶ τεχθέντες. πολιῶσι δὲ οἱ κρόταφοι
πρότερον τῶν τοῦ ἀνθρώπου λοιπῶν μερῶν, ὅτι ταῦ-
τα τὰ μέρη ὑγρότερα, καὶ φλεγματικώτερα, ἤπερ
τὰ ὄπισθεν. ἡ πολιὰ δὲ ἔνδεια γίνεται ὑγρᾶς θερμό-
τητος. μασχάλαι δὲ οὐ πολιῶσιν, ὅτι θερμαὶ καὶ ἀ-
τμιώδεις. αἱ μήνιγγες δὲ λέγονται, καὶ κρόταφοι,
ἀπὸ τῶν κερασφόρων ζώων μεταφορικῶς· ἐκεῖθεν γὰρ
τοῖς κερατοφόροις τὰ κέρατα ἐκφύονται, κερατο-
φυοί τινες καὶ κρόταφοι. εἶπε δὲ τελευτᾶν γηρῶν-
τας, καίπερ καὶ νέων καὶ βρεφῶν τελευτώντων,
πολλάκις διὰ τὸ ὡς ἐπιπλεῖστον γινόμενον, καὶ τὸ
μᾶλλον προσδόκιμον. Οὐδὲ ξεῖνος ξεινοδόκῳ.)
ἀπὸ κοινοῦ τὸ ὁμοίϊος, ἤγουν ὁμογνώμων. ὁ μὲν

γὰρ τυχὼν ξενίσει· ὁ δὲ, πρὸς τὸ μὴ ἀντιξενίσαι, ἴσως καὶ βλάψει. Φίλος, ὁ συγγενὴς λέγεται, καὶ ὁ παρὰ τῇ συνηθείᾳ λεγόμενος. ἑταῖρος, ὁ συμπολίτης. ξένος δὲ, ὁ ἀφ' ἑτέρας χώρας φίλος. Αἶψα δὲ γηράσκοντας ἀτιμάσουσι τοκῆας.) οἱ παῖδες δηλονότι. προλέγει δὲ τὰ μέλλοντα καταλήψεσθαι τὸν βίον ἀνιαρά. Βάζοντ' ἐπέεσσι.) βάζοντε, ἀντὶ τοῦ βάζοντες. τὸ δυϊκὸν, ἀντὶ τοῦ πληθυντικοῦ· ὡς καὶ παρ' ὁμήρῳ,

Ω λύκιοι πόσε φεύγετον; νῦν θοοὶ ἐστέ; καὶ τὸ,
Ασσον ἴονθ' ὅτε κοῦροι ἀάπτους χεῖρας ἐφεῖω.

Τὸ ἴοντε, ἀντὶ τοῦ ἰόντες. οὔτε θεῶν ὄπιν εἰδότες.) τὴν ἐντολὴν τῶν θεῶν, ἤγουν τὰ φρόνημα καὶ συνετά. νοῦ γὰρ θεοὺς τὰς ψυχικὰς δυνάμεις φησί. οὔτε θεῶν ὄπιν. ὁ τε σύνδεσμος πλεονάζει. Γηράντεσσι.) γηράσκουσιν. ἐκ τοῦ γήρημι, ἡ μετοχὴ ὁ γήρας. ἀπὸ θρεπτήρια.) διατροφάς· οἱ παλαιοὶ γὰρ τοῖς γονεῦσιν ἐδίδουν τὰ θρέπτρα. οὗτοι δὲ, οὕς φησι πρὸς βίαν μὴ διδόναι, καὶ ἀτιμήσουσιν αὐτούς. συντακτέον δὲ οὕτως. αἶψα δὲ γηράσκοντας ἀτιμήσουσι τοκῆας, οὐδέ μεν γηράντεσσι τοκεῦσιν ἀπὸ θρεπτήρια δοῖεν. Χειροδίκαι.) οἱ μὴ κρίσεσι καὶ νόμοις πειθόμενοι, ἀλλὰ χερσὶ καὶ ἰσχύϊ πάντα δρῶντες. Αλαπάξει.) ἀλαπάθαι γὰρ ἀπλικῶς τὰ κενώματα· καὶ ἡ ἀλάπαθος βοτάνη, ἡ καὶ λάπαθος, κενωματική ἐστιν. ἡ δίκη δ'

ἐν

ἐν χερσί, τὸ δίκαιον ἔσται· οὐ κρίσει ἤγουν νόμοις, ἀλλὰ δυ-
νάμει χειρῶν, καὶ ἰσχύϊ. Αἰδὼς καὶ αἰσχύνη περὶ ἀρι-
στόξενον τὸν μουσικὸν διαφέρουσι. καὶ ἵνα τὰ πολλὰ
τούτου παρεάσω, αἰδὼς μὲν ἡ μικρὰ καὶ ὑπὸ τοῖς τυ-
χοῦσι γινομένη ὑποστολὴ, εὐλαβεῖ λογισμῷ· αἰσχύνη
δὲ, ἡ ἐν κακοῖς ἀτιμία. Ἐπεὶ δ᾽ ὅρκον ὀμεῖται.)
Βλάψει φησὶ τὸν ἀγαθὸν, ἀφαιρούμενος τὰ αὐτοῦ,
καὶ αὐτὸν λοιδορῶν· καὶ πρὸς τούτων καὶ ὅρκῳ χρή-
σεται, ὀμνύων αὐτοῦ εἶναι τὰ ἀφαιρεθέντα. Ζῆ-
λος.) τὸν φθόνον νῦν λέγει. ὁ γὰρ ζῆλος κυρίως, ἐ-
παινούμενόν ἐστιν· ἔρις γὰρ ἀγαθὴ, ἤτοι μίμησίς ἐστιν.
ὁ δὲ φθόνος, ἐπίμομφον. Δυσκέλαδος.) κακό-
χαρτος. προσωποποιεῖ τὸν φθόνον, καὶ τὰ τῶν φθο-
νούντων ἴδια πρὸς τοῦτον μεταφέρει. οἱ φθονοῦντες
γὰρ, κελάδους καὶ θορύβους ποιοῦσι, καὶ ἐγείρουσι,
καὶ χαίρουσι τοῖς κακοῖς τῶν φθονουμένων, καὶ στυγε-
ρῶς ἤγουν μισητῶς ὁρῶσι. Λευκοῖσι φάρεσσι.) τοῦτό
φησιν, ὅτι κἂν τισι τῶν ἀνθρώπων, ἢ καὶ σχεδὸν πᾶσιν
ἡ αἰδὼς καὶ ἡ νέμεσις τοῦ βίου ἐξοστρακίζονται, καὶ
ἀφορισμῷ παραδίδονται, ὅμως οὐκ εἰσὶ σκοτειναί τε
καὶ μελαγχίτωνες, ἀλλὰ καὶ λευκοχίτωνες, καὶ ἡ-
λίου λαμπροτέραν ἀπαστράπτουσαι. τὸ τούτων γὰρ
ὄνομα, περιτεθρύλληται πανταχοῦ. Ἀθανάτων μὲ-
τὰ φῦλον.) τῶν στοιχείων νῦν, ἢ τῶν φρονίμων. προσω-
ποποιεῖ δὲ ἐνταῦθα τὴν δικαίαν μέμψιν, καὶ τὴν

αἰδῶ μέλλουσαν φεύγειν διὰ τὰς τῶν ἀνθρώπων ἀδικίας καὶ βίας, καὶ ἀπέρχεσθαι ἐν τοῖς στοιχείοις, ἢ τοῖς φρονίμοις καὶ δικαίοις· μόνοις γὰρ δὴ ἀνθρώπων τούτοις ἡ αἰδὼς καὶ ἡ νέμεσις πρόσεστι. τὸ ὕδωρ γὰρ τὸ θαλάττιον, ἔχει τὴν ψάμμον ὡς ὅριον, καὶ μέχρι ταύτης προβαίνον, κἂν ἀγριοῦται τοῖς κύμασιν, ὅμως ὥσπερ αἰδεῖται καὶ νεμεσίζεται περαιτέρω χωρεῖν, καὶ τῆς γῆς καταβλάπτειν τὰ ὅρια. τούτοις ὁμοίως ἀὴρ, καὶ τὸ πῦρ, ἀλλήλων μὴ ὄντα πολέμια, τόποις καὶ τοῖς οἰκείοις ἐμμένοντα, ἔτι πρὸς τούτοις χειμὼν ἔαρ θέρος φθινόπωρον, ἡμέρα νὺξ, καὶ λοιπὰ, τὴν αἰδῶ καὶ τὴν νέμεσιν ταῦτα φυλάττουσιν, ἐπιστάμενα ὅτι δεῖ, καὶ ἐγκαίρως ἀλλήλοις ὑπείκοντα, καὶ οὐ πλεονεξίαν ἢ βίαν, ἢ τόπῳ ἢ χρόνῳ κατ᾽ ἀλλήλων νοσοῦνται· καὶ ὅσα φησὶ ὁ σοφοκλῆς, ἁπλῶς ἐκ τοῦδε τοῦ ἡσιοδείου λόγου ταῦτα λαβών. καὶ γὰρ τὰ δεινὰ καὶ τὰ καρτερικώτατα τιμαῖς ὑπείκει. τοῦτο μὲν, νιφοστιβεῖς χειμῶν δὲ ἐκχωροῦσιν εὐκάρπῳ θέρει· ἐξίσταται δὲ νυκτὸς αἰανῆς κύκλος, τῇ λευκοπώλῳ φέγγος ἡμέρᾳ φλέγειν, καὶ τὰ λοιπά. Ολυμπος.) ὁ οὐρανὸς, καὶ ἡ τοῦ παντὸς κόσμου ὅλη περιοχή. ὄλυμπος δὲ λέγεται, παρὰ τὸ ὁλολαμπὴς εἶναι. ψιλοῦται δὲ, ὅτι συνεκόπη αἰολικῶς, ὁλόλαμπος, καὶ ὄλυμπος· τρέπουσι γὰρ καὶ τὸ α εἰς υ, τὰς σάρκας σύρκας λέγοντες. οὕτω τὸ ὄλυμπος ψιλοῦται. τῶν γὰρ τοιούτων τὰ ἐντελῆ, δασύνεται, τὰ δὲ

συγκοπέντα ψιλοῦται. ὡς τὸ ὁλόλαμπος, ἁρμοξόμενος, ἀλώμενος, ὄλυμπος, ἅρμενος, ἄλμενος. ψιλοῦται οὖν τὸ ὄλυμπος. εἰ δέ μοι δυσπιστεῖ τις ὡς εὑρεσιεπεῖ, ἀκουέτω τῶν χρήσεων· ἅτε καθαλλομένη πόντον ἰοειδέα ὀρίνει, ἐπάλμενος ὀξεῖ δουρί. ὄλυμπος οὕτω ψιλοῦται, καὶ οὕτω λέγεται οὐρανός. ὁμοίως δὲ τῷ οὐρανῷ καὶ ἡ σφαιροειδὴς ἡμῶν κεφαλή, ἐν ᾗ τὸ ὁλόλαμπὲς λογιστικὸν ἵδρυται, ὄλυμπος λέγεται. τὸ εἰ γοῦν ὄρους ὀλύμπου νῦν λέγειν, ψυχρολογία καὶ λῆρος. ἐνταῦθα ἔμελλον εἶναι τὸ λουκοῖσι φαρέεσσι.

Τὰ δὲ λείψεται ἄλγεα λυγρά.) τὰ δὲ ἄλγεα ἐναπολειφθήσεται μόνα τοῖς ἀνθρώποις. Λυγρά, τὰ λεπτά, ἤτοι τὸ λίαν ὑγρὰ εἶναι. καὶ γὰρ ἐκ τῶν ὑγρῶν καὶ ψυχρῶν φασὶν εἶναι πάντα τὰ λυπηρά, ὡς ἐκ τῶν θερμῶν τὰ ἡδέα. Νῦν δ' αἶνον.) νῦν δὲ θυμικὴν παραίνεσιν. εἰκάζει δὲ ὁ ποιητὴς ἑαυτὸν ἀηδόνι, διὰ τὸ τῆς ποιητικῆς ᾠδικόν· τοὺς δὲ κριτὰς ἱέρακι, διὰ τὸ ἁρπακτικόν. γνωστικὸν δὲ τοῦτο πᾶσι, καὶ οὐ δεῖ ἐνταῦθα τῶν προκλικῶν ματαίων πλασμάτων· ἐν γὰρ τοῖς ἀποδείοις ὁ πρόκλος οὐδὲν γράφων, ἐν τοῖς τοιούτοις μεγαλήγορος, καὶ μακρότερα γράφειν τῆς ἰλιάδος ἀπαναίνεται οὐκ. ἡμεῖς δὲ ταῦτα παρέντες, τὰ δεόμενα ἐξηγήσεως λέξομεν. καὶ πρῶτα ταύτην τὴν σύνταξιν, καίπερ κακῶς ἔχουσαν.

Νῦν δ' αἶνον βασιλεῦσιν ἐρέω.) ὥς τι, τουτέστι

μυθικῶς φρονοῦσι καὶ αὐτοῖς. εἶτα ἄρχεται τοῦ μύθου. ἴρηξ ὀνύχεσι μεμαρπὼς ἀηδόνα ποικιλόδειρον, ὕψι μάλ' ἐν νεφέεσι φέρων, προσέειπεν· δαιμονίη, τί λέληκας, ἔχει νύ σε πολλὸν ἀρείων. ἡ δ' ἐλεὸν γναμπτοῖσι πεπαρμένη ἀμφ' ὀνύχεσι, μύρετο· τὴν δ' ὅγ' ἐπικρατέως πρὸς μῦθον ἔειπε, τῇδε εἰς ἐνταῦθα εἰσι καὶ εἴσιθι καὶ πορεύου, ὅπου σε ἂν ἐγὼ ἄγω. δεῖπνον δ' αἴκ' ἐθέλω ποιήσομαι, ἠὲ μεθήσω· μέχρι τοῦδε ὡς ἀπὸ τῶν ὀρνέων ὁ ποιητὴς τοὺς λόγους ποιεῖται. ἐντεῦθεν δὲ ἀναλαμβάνει τὸ ἴδιον πρόσωπον, καὶ λέγει τὸ ἐπιμύθιον, ἤγουν τὸ δίστιχον τοῖς κριταῖς, τό, ἄφρων δ' ὅς κ' ἐθέλησι πρὸς κρείσσονας ἀντιφερίζειν.

Καὶ τὸν ἕτερον στίχον εἶπε, πρὸς τὸν πέρσην ἀποστρέψας τὸν λόγον, φησὶ τό, ὡς ἔφατ' ὠκυπέτης ἴρηξ. καὶ οὕτως, οὐδὲ ὁ παρὰ πρόκλῳ ἀρίσταρχος ἔχει χώραν ὀβελίζειν τοὺς δύο στίχους τούτους, τὸ ἐπιμύθιον. ἄλλως τε δὲ ὦ πρόκλε τε καὶ ἀρίσταρχε, κἂν πὰρ ἡμεῖς τοῦτο οὐ διορθώσωμεν, οὐ γελοῖον ἦν καθ' ἡμᾶς, τὸ τὰ ἄλογα μὲν καὶ ἀνθρωπίνως λαλεῖν συγχωρεῖν, μὴ μέν τοι δὲ γνωμολογεῖν δηλονότι συγχωρηθήσεται. ἀλλ' οὐκέτι τὴν ὑμετέραν ἀλαζονείαν ἐλέγχων μακρηγορήσω. παραδραμοῦμαι δὲ, τοῦτο μόνον ἀποφαινόμενος, ὅτι καλῶς λέγετε. ὑμῖν δὲ τοῖς ἀκροωμένοις φημί, ὅτι ἐν τῷ ῥηθέντι νῦν χωρίῳ τῶν ἐπῶν, οὐκ ἔδει

πολυ-

πολυλογίας, λέξεων δὲ βραχειῶν τινῶν. καὶ γέγρα-
φε ταύτας ἄνωθεν τῶν ἐπῶν. οἷον τὸ ποικιλόδει-
ρον, τὴν ποικιλόφωνον λέγει, ἢ τὴν ἐστιγμένην καὶ
ποικίλην ἔχουσαν τὴν δειρὴν, ἤγουν τὴν τράχη-
λον. Δίκης τε στέρεται πρός τ' αἴσχεσιν. αἶσχος φη-
σὶ προσγίνεσθαι, ἐκ πληγῶν ἢ ὕβρεων, πρὸς τῷ ἡτ-
τηθῆναι τοῖς ἥττοσι συμβάλλουσιν ἔριν μετὰ κρειττό-
νων. ὁ δὲ πρόκλος λεγέτω ὅσα καὶ βούλεται. ἴρηξ,
ψιλωτέον. ἐκ τοῦ ἴω γὰρ, τὸ πορεύομαι. καὶ ὅμηρος,
αὐτὸς δ' ὥς τ' ἴρηξ. ἀττικῶς δὲ δασύνεται, ἐκ τοῦ
ἵημι, τὸ πέμπω. Τανυσίπτερος.) ὁ λίαν τανύων
τὰ πτερὰ, ταχὺς, ὡς τὸ δόμοισι ποιητοῖσι, τοῖς λίαν
καὶ καλῶς πεποιημένοις. Σὺ δ' ἄκουε δίκης.) τὴν
ἔκθεσιν τοῦ μύθου ἐπαγαγὼν, καὶ δείξας ὅτι ὑπὸ τῶν
δυνατῶν καταβλάπτονται οἱ ἀδύνατοι ἀδίκως, ἀπο-
στρέφει τὸν λόγον πρὸς τὸν πέρσην, καί φησι· σὺ δὲ
πειθόμενος ἔσο δικαιοσύνῃ καὶ κρίσεσι. μὴ δὲ ἄνευ
δίκης, καθάπερ οἱ ἀλαζόνες καὶ ἄδικοι, ὄφελε καὶ
αὔξανε τὴν ὕβριν ἢ βλάβην ἢ ἀδικίαν. ὕβρις γάρ
τε κακὴ δειλῷ βροτῷ.) ἡ ὕβρις γὰρ, καὶ ἡ λοιδορία,
τῷ δειλῷ καὶ τῷ ἀγεννεῖ ἀνθρώπῳ ὑπάρχει εἰς τὸ
χρῆσθαι αὐτὸν αὐτῇ κατ' ἄλλων, οὐχ ὡς ὁ πρόκλος λέ-
γει. Ἐσθλός.) ἐθέλω, ἐθελὸς, καὶ ἐσθλός. Ῥηϊδίως
φερέμεν.) τὸ φερέμεν, μὴ ὡς πρόκλος εἴπῃς, ὅτι οὐ
δύναται φέρειν ὁ ἐσθλὸς τὴν ὕβριν, ἀλλὰ ἀντὶ τοῦ

φορέμεν καὶ ἔχειν, τουτέστιν ὁ ἀγαθὸς οὐκ εὐκόλως καὶ ἐπὶ μακραῖς αἰτίαις δύναται φέρειν καὶ ἔχειν τὴν ὕβριν, ἢ τὴν λοιδορίαν, ἢ τὴν κατά τινος βλάβην. Εγκύρσας ἄτῃσιν.) ἤτοι ἐμπεσὼν βλάβαις. τουτέστιν, ἐὰν ἄκων καὶ ὀψέ ποτε ὁ ἀγαθὸς ὑπό τινος πικρανθεὶς ὑβρίσῃ ἢ βλάψῃ τινὰ, τοῦτο ποιήσας μεταμέλεται, ὅτι πόσως πρὸς τοῦτο κεκίνηται. εἰ μὴ γὰρ δύναται κατὰ τὸν πρόκλον τὴν ὕβριν, ἢ τὴν λοιδορίαν ἢ τὴν βλάβην ὑπομεῖναι, τί σημεῖον χρηστότατον κέκτηται. Οδὸς δ᾽ ἑτέρηφι παρελθεῖν.) ὑποδείξας τῷ ἀδελφῷ, ὅτι ἡ ὕβρις καὶ ἡ βία τῶν φαύλων εἰσὶν, οἱ δ᾽ ἀγαθοὶ οὐχὶ τοιοῦτοι, ἀλλ᾽ ἑτέρου τρόπου εἰσὶ, φησὶ πρὸς αὐτόν· σὺ γοῦν τὴν ὁδὸν καὶ τὸν τρόπον τῶν φαύλων τούτων, μὴ πορευθῇς καὶ μετέλθῃς. ἔστι δὲ ὁδὸς καὶ τρόπος ἕτερος κρείσσων, ἀγρονομίζων εὖ τὰ δίκαια, δηλονότι ὁ τῆς ἀγαθοεργίας, ὃν οἱ χρηστοὶ καὶ σπουδαῖοι μετέρχονται, ἣν δηλονότι πορευθέντες. Δίκη δ᾽ ὑπὲρ ὕβρεως ἴσχει.) ὑπερίσχει δὲ ἢ ὑπερέχει, ἀντὶ τοῦ τιμιωτέρα ὑπάρχει τῆς ὕβρεως, καὶ βλάβης, καὶ ἀδικίας ἡ δικαιοσύνη. Ες τέλος ἐξελθοῦσα.) ἀντίπτωτον λύει ὁ ποιητής. εἰπὼν γὰρ, ὅτι ἡ δικαιοσύνη ὑπερέχει ὕβρεως καὶ ἀδικίας, ἤκουσεν ἂν παρὰ τοῦ πέρσου, ἢ ἑτέρου τινὸς, ὅτι καὶ μὴν τοὺς ἀδίκους ὁρῶμεν πλέον τῶν χρηστῶν εὐθυνουμένους καὶ χαίροντας.

λύων γοῦν τοῦτο τὸ ἀντιπίπτον, φησὶν ἐν τέλει ἐξελθοῦσα. οἷον, κἄν τι τέως κἂν μὴ παραυτίκα φανῇ τῆς δικαιοσύνης ἡ δύναμις, ἀλλὰ χρόνῳ ποτὲ ὕστερον ὁρᾶται, περιπιπτόντων συμφοραῖς τῶν ἀδίκων.

Μαθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω.) καὶ τοῦτο τόδε τοῦ ἀντιπίπτοντος στήριγμα, μετὰ καὶ παραινέσεως καὶ ἀποτροπῆς τῆς ἐκ τῆς ὕβρεως. εἰπὼν γάρ, τὸ δίκη δ' ὑπέρεχει τῆς ὕβρεως, τὸ ἀντιπίπτον λύσας εἴρηκεν, ἐν τέλει ἐξελθοῦσα, ἤτοι πληρωθεῖσα καιρῷ τινί. εἶτα καὶ ἐκφοβῶν καὶ ἀποτρέπων τὸν πέρσην τῆς ὕβρεως, λέγει, παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω· τουτέστιν ὁ ἀπρόβουλος, μὴ ποιῶν τὸ δίκαιον, τότε γινώσκει, ὁπότε περιπέσῃ ταῖς συμφοραῖς. ὃ δηλονότι μὴ γένοιτό σοι παθεῖν πέρση, ἀλλὰ πρόβουλος, καὶ πρόορα τὸ μέλλον, καὶ δίκαιος ἔσο. Αὐτίκα γὰρ τρέχει ὅρκος.) κατασκευάζων πῶς ἡ δικαιοσύνη ὑπερφέρει τῆς ὕβρεως, φησί. σκολιῶν γὰρ δικῶν, καὶ κακοκρισιῶν γινομένων, ἕπονται ὅρκοι. τῆς δὲ δικαιοσύνης ἑλκομένης, καὶ μετατρεπομένης, ἔνθα καὶ ὅπου ἄγουσιν αὐτὴν οἱ δωροφάγοι κριταί, ῥόθος, καὶ ἦχος, καὶ θόρυβος γίνεται τῶν ἀδικουμένων, δηλονότι ὀδυρομένων καὶ θρηνούντων, καὶ ἑτέρων πολλῶν καταβοωμένων τὴν ἄδικον κρίσιν αὐτῶν. ἄγωσι δὲ καὶ κρίνωσι γραπτέον. ὁ γὰρ τέ, καὶ ὁ κέ, παρὰ τοῖς Ἴωσι τῶν ποιητῶν ὑποτάσσει.

Σκολιῆς δὲ δίκης.) διὰ ἀδίκου δίκης κρίνωσι τὰς θέμιστας, καὶ συγκαταθέσεις νῦν. ταῦτα δὲ, οὐδ᾽ ἓν ἔχουσι πόθεν γνοημένον, οὐδὲ ἑρμηνείας δεόμενον. πρόκλος δ᾽ ἐν τούτοις μᾶλλον πολυλογεῖ, ῥόθους λέγων τὰς τραχείας ὁδοὺς, καὶ λόγους ἀκαίρους ἐπαύξων. διὸ καὶ ἡμεῖς τὸ τῶν νέων* ψευδοδόλιχνον δεδιότες, ματαίως τοσαῦτα γεγράφαμεν. ἀλλ᾽ οὐκέτι τοῖς σαφεστάτοις πάνυ ληρήσομεν. ἡ δὲ σύνταξις οὕτως ἔχει. τῆς δὲ δίκης ἑλκομένης ἣν κ᾽ ἄνδρες ἄγωσι δωροφάγοι, κρίνωσι δὲ τὰς θέμιστας διὰ σκολιῆς δίκης, ῥόθος ἢ θόρυβος καὶ ἦχος γίνεται, ἐκ μεταφορᾶς τῶν κυμάτων. ἢ κατὰ πρόκλον ῥόθος, ἡ τραχεῖα ὁδός. Η δ᾽ ἕπεται κλαίουσα.) τοῦτο προσωποποιΐα ἐστὶ, ὃ καὶ ἔμψυχος ἢ γλυκὺς λόγος λέγεται· εἰσάγει γὰρ τὴν δικαιοσύνην ἡττωμένην, καὶ κατόπιν ἐρχομένην τῆς ἀδικίας, ἤγουν τὰ δευτερεῖα φέρουσαν, καὶ ὀδυρομένην, καὶ κλαίουσαν τὴν πόλιν, καὶ τὰ ἤθεα, ἤτοι τοὺς τόπους καὶ τὴν διατριβὴν τῶν λαῶν, ἀοράτως βλάπτουσαν τοὺς ἀδίκους ἀνθρώπους. ταῦτα σαφῆ, καὶ μὴ μακρηγορίας δεόμενα. ὁ δὲ μακρηγορίας ἀκαίρους ζητῶν, ὁράτω τὸν πρόκλον. ἡμεῖς γὰρ, οὐ λῆρον ἀσκοῦμεν ψυχρῶν λογυδρίων, ἀλλὰ τὰ καίρια γράφομεν, μὴ δὲ τὰς λέξεις φυσῶντες, καὶ διογκοῦντες στομφαστικοῖς καὶ μετεώροις λαμβράσμασιν, ἀλλὰ πεζῇ καὶ ἁπλοϊκῇ καὶ συνηθεστέρᾳ τῇ λέξει κε-

κεχρήμεθα,

χρήμεθα, διδασκαλικῷ κεχρημένοι τῷ τρόπῳ, καὶ
μὴ τὴν ἑαυτῶν δύναμιν ἐνδεικνύμενοι περὶ τὴν τῆς
λέξεων ἀπαρτύνουσιν. Οἱ δὲ δίκας ξείνοισι.) οὐκ
ἔχω πῶς ἐξηγήσομαι τὰ ἐνταῦθα ἡσιόδου σαφέστε-
ρον, ἢ ὅτι παιδευτικῶς φησὶ ταῦτα πρὸς τὸν ἀδελ-
φὸν, ἀποτρέπων αὐτὸν ἀδικίας καὶ ἁρπαγῶν, προ-
τρέπων δὲ πρὸς τὸ τὰ δίκαια δρᾶν· ἐν τῷ πρώτῳ
μὲν δεῖξαι, οἷον ἐστὶ τὸ τέλος τοῖς ἀδικοῦσι. νῦν δὲ
λέγει καὶ τὸ ἀντίθετον, ὁποῖα ἕπεται τοῖς δικαιο-
πραγοῦσιν. Τέθηλε πόλις.) ἀντὶ τοῦ χαίρει, αὔ-
ξει, πληθύνεται. τροπικὴ δὲ ἡ λέξις, ἀπὸ τῶν θαλλόν-
των δένδρων. Ανθεῦσιν.) ἀνθοῦσιν, αἰολικῶς καὶ
δωρικῶς. τὸ γὰρ ε καὶ ο τριχῶς συναιρεῖται, αἰολι-
κῶς καὶ δωρικῶς εἰς τὴν ευ δίφθογγον· τοῦ ἀχιλ-
λέως γὰρ ἡμεῖς φαμὲν, ἐκεῖνοι δὲ τοῦ ἀχιλλεῦς. ἀττι-
κῶς τὸ ε καὶ ο εἰς τὴν ει δίφθογγον κιρνᾶται, δέον
δεῖν, πλέον πλεῖν. ἰωνικῶς δὲ, εἰς τὴν ου δίφθογγον,
ἐμέο ἐμοῦ, σέο σοῦ, καὶ τὰ ὅμοια. τὸ ἀνθοῦσι τροπικῶς
εἶπεν, ἀντὶ τοῦ θάλλουσιν, ἐν εὐθυμίᾳ καὶ ἀγλαΐᾳ καὶ
χαρᾷ διάγουσι. Κουροτρόφος.) κουροκτόνος ὁ πό-
λεμος, κουροτρόφος δὲ ἡ εἰρήνη. καὶ τοῖς μὲν ἀδί-
κοις φησὶν, ἡ εἱμαρμένη πολέμους ἐπάγει τοὺς ἀνδρο-
κτόνους. ἐκ γὰρ μικρᾶς ἀφορμῆς ἀναρριπίζονται φό-
νοι, οἷς καὶ τιμᾶται τὸ δίκαιον, εἰρήνη λαοτρόφος
ἀνθεῖ. κουροτρόφον δὲ αὐτὴν εἶπε, καί τοι καὶ γηρο-

τρόφον

τρόφον οὖσαν, καὶ βρεφοτρόφον, ἐκ δὲ τῶν ἡλικιῶν
βασιλικωτάτης καὶ κρείττονος. Κουροτρόφος, ἐ-
νεργητικὸν, ἡ τρέφουσα τοὺς κούρους. κουρότροφος
δὲ παθητικὸν, ὁ τρεφόμενος κοῦρος. Εργαλέον.)
ἐκ τοῦ ἔργου, τὸ χαλεπὸν καὶ δυσχερὲς, ἐργαλέον, καὶ
ἀργαλέον. ἢ παρὰ τὸ ἄλγος, ἀλγαλέον, καὶ ἀργαλέον.

Τεκμαίρεται.) νῦν πληροῖ, ἐπιφέρει. Εὐρύοπα
Ζεύς.) ἡ μεγαλόφωνος εἱμαρμένη. μεγαλόφωνον δὲ
τὴν εἱμαρμένην λέγει, ὡς ὄπισθεν ὑψιβρεμέτην, διὰ
τὰς βοάς τε καὶ ἀναρρήσεις τῶν εὐτυχούντων, τῶν
ἀτυχούντων δὲ καταρρήσεις καὶ ὀνειδισμούς. Οὐ-
δέποτ' ἰθυδίκοισι.) τοῖς δικαίως κρίνουσιν ἀνδράσιν
οὔτε λιμὸς ἐπέρχεται, διὰ τὸ πανταχόθεν ἐμπόρους κα-
ταίρειν αὐτοῖς, ὡς τοῦ δικαίου ἀντεχομένοις· οὔτε βλά-
βαι καὶ πόλεμοι, καὶ μοιχεῖαι. οὐχ ἁρπαγαὶ, οὐκ ἄλλο τι τοιοῦ-
τον οὐδέν. αἰδεῖται γὰρ καὶ βάρβαρον ἀδίκου πολέμου
κατάρχεσθαι. μοιχεῖα δὲ, καὶ τὰ τοιαῦτα, παντελῶς
τοῖς ἐκ νόμων δικαίοις ἐκκόπτεται τιμωρήμασιν. Φέ-
ρει μὲν γαῖα πολὺν βίον.) γαῖαν νῦν τὴν ἀρόσιμον λέ-
γει. βίον δὲ, τὰς τροφὰς τὰς ἐκ τῶν σπερμάτων.
Οὔρεσι δὲ δρῦς.) οὐχ ὅτι τὰ ὄρη γῆ οὐκ εἰσίν, ἀλλ' ἐκ
τοῦ κυριωτέρου τὴν ἀρόσιμον ἐκάλεσε γῆν. ἐν τοῖς ὄ-
ρεσι δὲ καὶ τοῖς ἀγεωργήτοις τῆς γῆς μέρεσιν, αἱ δρῦς,
ἀντὶ τοῦ πάντως τὰ δένδρα, ἐν τῇ ἄκρῃ μὲν φέρου-
σιν ὀπώρας· ἐν τῇ μέσῃ δὲ, ἤτοι ἐν τοῖς κοιλώμασι τοῦ

στελέ-

σιλιχῶν, μελίσσας. Εἰροπόκοι δ' οἶες.) πόκους ἐρίων τρέφοντες. Εοικότα τέκνα τοκεῦσι.) διὰ τὸ σφοδρῶς ἐν τοῖς δικαιοπραγοῦσι τιμωρεῖσθαι τοὺς μοιχεύοντας. οὐδ' ἐπὶ νηῶν νείσσονται.) ὁρμῶσι, πλέουσι. δείκνυσι δ' ἐντεῦθεν ἡσίοδος, ὡς ἀπηχθημένως τῇ ναυτιλίᾳ διάκειται. καὶ ὅτι τοῖς ἀγαθοῖς καὶ δικαίοις οὐκ ἀγαθόν ἐστιν ἐμπορεύεσθαι, καὶ τῆς πατρίδος ἀποδημεῖν. ἄλλοι γὰρ ἀλλαχόθεν καταίροντες διὰ τὰς τούτων εὐθυδικίας, τοὺς τούτων λιμένας καὶ τὰ νεώρια τῶν ἐμπορείων πληροῦσι. ταῦτα δὲ πάντα, ὡς ἔφημεν, παιδευτικῶς φησι πρὸς τὸν ἀδελφὸν, ἵνα τὰς ἀμοιβὰς τῆς βίας καὶ ὕβρεως καὶ τῆς δικαιοσύνης εἰδὼς, ἀνθέξεται πάντως τῆς κρείττονος. Οἷς δ' ὕβρις τε μέμηλεν.) οὐκ οἶδα ποίαν ἀβελτηρίαν τῶν ἀνδρῶν καταγνῶ, οἳ τὸν ἡσίοδον ὁμήρῳ συγκρίνουσι, καὶ οὐκ ἐρυθριῶσι λέγειν, ὡς νενίκηκεν. εἰ μὲν σκυτέα τινὰ νενίκηκεν ὅμηρον, οὐκ ἔχω λέγειν τὴν ἀκρίβειαν. ὅμηρον δὲ μή τοι γε τὸν φωκέα, καὶ τὸν ἔμφρονος. ἀλλ' οὐδὲ τὸν νεώτερον τὸν βυζάντιον, τὸν ἀνδρομάχης υἱὸν, ἀποπεφασμένως εἴποιμι ὡς νενίκηκεν. ὅμηρον δὲ τολμῆσαι τὸν μέγαν εἰπεῖν, παραπληξίας καὶ μανίας καὶ ἀτοπίας ἐσχάτης ἐστί. καὶ γὰρ τὰ ἔπη τούτου βιβλία ἐν πολλοῖς ἀλλ' ὡς ἄλλως γοῦν βέβληται τοῖς διχόνοις, ὥσπερ οἱ καθ' ἡμᾶς· καὶ ὁ νοῦς δὲ τῶν ἐπῶν τοῦ ἀνδρὸς,

περὶ

περίφθορός τε καὶ ἀφαυρὸς, καὶ πολλάκις μεταπη-
δῶν, καὶ μὴ ἔχων τὸ βέβαιον. ὡς νῦν τὸ, οἷς δ' ὕβρις
τε μέμηλεν, καὶ ἕτερα· τὰ δὲ τοῦ θείου ὁμήρου, ἀμβρο-
σίᾳ πάντα καὶ νέκταρι συγκεκέρασται, καὶ οὐδὲ νυγ-
μὴν ἢ ξυσμὴν ἐπιλήψιμον ἔχουσιν. Οἷς δ' ὕ-
βρις τε μέμηλεν.) ἄκαιρος ταυτολογία ἐνταῦθά
ἐστιν. εἶπε γὰρ καὶ πρώην περὶ τούτου. ὕβρις γάρ τε
κακὴ δειλῷ βροτῷ, καὶ τὰ τῇ ὕβρει, ἤγουν τῇ βίᾳ
ἑπόμενα· καὶ νῦν δὲ πάλιν περὶ τούτου φησὶ ἐπιλα-
θόμενος, ὥσπερ οἱ ἐν βαλανείῳ οὐρήσαντες, καθά-
περ λέγουσι τὰ γραΐδια. τοῖς δὲ δίκην καὶ τιμωρίαν
τεκμαίρεται, καὶ πληροῖ, καὶ δίδωσιν ἡ εἱμαρμένη.
καὶ τὸ τοῦ Διὸς ὄνομα, ἤτοι τῆς εἱμαρμένης, τετράκις
ἐνταῦθα κεῖται ἀδολεσχούμενον· Εὐρύοπα ζεὺς,
κρονίων, ζηνὸς φραδμοσύνας. καὶ τὸ κρονίων ἀπο-
τάννυται· συντακτέον καὶ οὕτως, ἢ καθεξῆς τοὺς στί-
χους ὡς κεῖνται. τὸ δὲ τοῖσι δ' οὐρανόθεν, οὐ σολοικὸν
ἐστιν, ἀλλὰ περιληπτικὸν, ἤγουν τῇ πόλει. ἡ γὰρ πό-
λις ἑνικῷ ἀριθμῷ, τοὺς ἐν αὐτῇ πάντας περιέχει. καὶ
τὸ, ὅς τις δὲ ὁμοίως τῇ ἀδηλίᾳ πλῆθος σημαίνει. συν-
τακτέον γοῦν ἢ καθεξῆς τοὺς στίχους ὡς κεῖνται. ἢ οὕ-
τως, οἷς δ' ὕβρις τε μέμηλε. καὶ τὸ, τοῖς δὲ δίκην τεκ-
μαίρεται εὐρύοπα ζεύς· τοῖσι δὲ, ἀντὶ τοῦ τοῖσιν,
οὐρανόθεν μὲν ἐπήγαγεν πῆμα κρονίων. μέχρις ὅλου
τοῦ, ἢ νέας ἐν πόντῳ κρονίδης ἀποτίννυται αὐτῶν.

εἶτα

εἶτα τοὺς δύο στίχους, τὸν Πολλάκις, καὶ τὸν Ὅς τις ἀλιτραίνει. Πολλάκι, αἰολικόν. οἱ μὲν γὰρ αἰολεῖς. πῆ μὲν διπλασιάζουσι τὸ σ, ὡς τὸ πάντεσσι, χείρεσσι, καὶ τὰ ὅμοια· πῆ δὲ ἐκθλίβουσιν αὐτὸ, τ[illegible] ὄπισθεν λέγοντος, καὶ τὸ πολλάκις πολλάκ[illegible] καὶ τὰ ὅμοια. Απηύρα.) ἀπήλαυσε. καὶ τοῦτο δὲ λύσις τυγχάνει τοῦ ἀντιπίπτοντος. ἴσως γὰρ ἂν εἴποι ὁ πέρσης, ἀλλ' ὀλίγοι μέν εἰσιν οἱ κακουργοῦντες, πολλῷ δὲ πλείους οἱ ἀγαθοί· καὶ πῶς τί τῶν δυσχερῶν ἡμῖν ἀπαντήσει; τοῦτο γοῦν λύων τὸ ἀντιπίπτον, ὑποτακτικῶς εἶπεν, ὅτι πολλάκις καὶ δι' ἕνα πόλις ὁλόκληρος ὄλλυται· ἢ τῆς κακίας ἐκείνου μεταδοθείσης τοῖς λοιποῖς, καὶ φαῦλόν τι πράξαντος· διὸ καὶ πόλεις πολλαὶ, καὶ οὐ μία, πολλάκις ἀνάστατοι ἐγεγόνεισαν, ὡς μὴ τοῦ κακούργου τιμωρίαν ἀξίαν ἐπιγνεγκοῦσαι τοῦ ἐγχειρήματος. ἔχεις παράδειγμα τὸν πάριν ἀλέξανδρον· ἔχεις τὸν ξέρξην τὸν βάρβαρον, δι' ὃν ἐδάκρυσεν ἡ πέρσις, πάντος αὐτῆς τοῦ ἄνθους ἀπολωλότος τῆς στρατιᾶς· ἔχεις ἀγινθῆρα μεγαρικόν, δι' οὗ πολυκλαύστων συμφορῶν τὴν πᾶσαν ἑλλάδα πεπλήρωκεν. Απηύρα. ἀπήλαυσε τῆς ἀβουλίας. Ατάσθαλα.) τὰ θάλλοντα ἐν ταῖς ἄταις, ἤγουν βλάβης ἀνάμεστα. Κρονίων, ἡ ἀφανὴς καὶ ἀπρόορατος εἱμαρμένη, ἡ κορέουσα καὶ μελαίνουσα τὸν νοῦν, καὶ σκιάζουσα. οὐρανόθεν δὲ, ἐκ τῆς τῶν ἀστέρων κινήσεως. Λιμὸν ὁμοῦ

καὶ λοιμόν.) περὶ μὲν λιμῷ, ὁ λοιμὸς ἕπεται· κακοχύ-
μοις τροφαῖς κεχρημένων τῶν λιμοττόντων, διὰ τὴν
ἔνδειαν· καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, ταῖς παρατυχούσαις καὶ
ἄκοντες τρέφονται. ὁ δὲ λιμὸς γίνεται, ἢ κακοσχόλῳ
γνώμῃ, τῶν ἀνθρώπων μὴ προσεχόντων τῇ γεωργίᾳ·
ἢ πολεμίων ἐφόδοις, τὴν γῆν μὴ τολμώντων ἐργά-
ζεσθαι· ἢ ξηρότητι τῶν αὐχμῶν, ἢ χαλάζης καταφοραῖς·
ἢ ἐπομβρίαις ἀμέτροις ἐνίοτε τῶν γεωργίων ἀπολλυ-
μένων. Φθινύθουσι.) φθείρονται. ἔστι δὲ ἀττικὴ παρα-
γωγή. ἐκ τοῦ φθίνω γάρ, παραλόγως λέγουσι φθινύθω.
Οὐδὲ γυναῖκες τίκτουσι.) τοῦ τοῦτο λίαν ἐστὶ συμφανέ-
στερον. λιμὸς μὲν γὰρ καταστέλλει οἶδε τὰ ἀφροδίσια. ὁ
δὲ λοιμὸς περὶ πυρφόρῳ τῷ νόσῳ διαφθείρει τὸ κυοφό-
ρημα. Μινύθουσι δὲ οἶκοι.) ἀντὶ τοῦ σμικρύνονται,
φθείρονται. μινυὸς γὰρ ὁ μικρός. καὶ εἰκότως οἱ οἶκοι
φθείρονται παντελῶς. τοὺς μὲν ἄνδρας ὁ πόλεμος
ἀναιρεῖ· ὁ δὲ λιμὸς τὰς συνουσίας ἀπείργει. ὑπὸ δὲ
τοῦ λοιμοῦ καταφθείρονται τὰ κυοφορεῖσθαι προφθά-
σαντα. Στρατὸν εὐρὺν ἀπώλεσεν.) ἐκστρατευσάν-
των δηλονότι πρὸς ἄλλους, ἢ τεῖχος τῶν στρατευσάν-
των αὖθις πολεμίων, ἢ νέας ῥίψεις, ἢ τὰς ἐμπορι-
κάς. τὸ δὲ νέας, συστολή ἐστιν, ἢ ὡς ὑπάρχει τῶν ἰώνων.
Τίνυνται.) τιμωρεῖ. ὦ βασιλεῖς.) ἀποστροφὴ τὸ σχῆμα.
ἀποστρέφει γὰρ τὸν λόγον πρὸς τοὺς δικαστάς. τοῦ φησί, βου-
λεύεσθε τοῦ νοεῖν περὶ τῆς αὐτοῦ δίκης· θεοὶ γὰρ ἐφορῶσι

τὰ

τὰ ἀνθρώπινα, καὶ τοὺς ἀδικουμένους, καὶ τοὺς ἀδικοῦν-
τας. Φράζεσθε.) βουλεύεσθε, νοεῖτε. παρολκὴ ἡ κατὰ, τοῦ-
τέστι παρακελεύει. Τρίβουσι.) καταθλίβουσι, πιέζουσι, δα-
πανῶσιν. Ὄπιν.) ἐπιστροφὴν, φροντίδα, κατὰ μετα-
σχηματισμόν. ὁ δὲ καὶ μεταπλασμὸς καλεῖται. ἡ ὄψ
γὰρ ἦν, ὀπὸς, ὀπί· οὗτος δὲ ἀπὸ εὐθείας τῆς ὄπις εἶπεν,
ὄπις, ὄπιδος, ὄπιδα, καὶ ὄπιν. Τρὶς γὰρ μύριοι.)
ἀντὶ τοῦ πολλοί. ἢ κατὰ σύνθεσιν, ἢ κατὰ διάστασιν συλλα-
βῶν. μύριοι δὲ, οἱ πολλοί. ἐκ τοῦ μυρῶ, τὸ πλημμυρῶ.
Ἀθάνατοι Ζηνός.) τὸ ἀθάνατοι ἁπλοῦν καὶ ἀπολελυμέ-
νον. οὗτος δὲ ὡς ἀττικὸν, ἢ ὡς πρός τι τοῦτο ἐδέξατο ὁ
τὸν μέγαν νενικηκὼς Ὅμηρον. καὶ οὐκ ἔχω πῶς καταγνῶ
τῆς ἀπαιδευσίας τῶν τολμησάντων εἰπεῖν, ὑπὸ τού-
του νικηθῆναι τὸν ἡμίθεον Ὅμηρον. οὕτω δὲ νοεῖται τὸ
ἀθάνατοι Ζηνὸς, μυθικῶς μὲν οἱ μετὰ τοῦ Διὸς ὄν-
τες οὐρανίωνες, καὶ ἀντιφάσκει ἑαυτῷ χθονίους
τούτους καλῶν. ἀλληγορικῶς δὲ πολλαὶ δυνάμεις
καὶ ἐκδικήσεις τοῦ Ζηνὸς καὶ τῆς εἱμαρμένης εἰσὶν,
ἐν τοῖς χθονίοις καὶ καθ᾽ ἡμᾶς πράγμασι γινόμε-
ναι. Ἠέρα ἑσσάμενοι.) ἢ λεπτόσωμοι καὶ ἀεροει-
δεῖς, ἢ ἀορασίαν ἐνδεδυμένοι· τί δὲ μέχρι περὶ
αὐτῶν πολλάκις τὸν Διὸς κίονα γράφειν. Οὐ-
δέ τε παρθένος.) καὶ ἡ δικαιοσύνη παρθένος ἐστὶ,
σὺν ταῖς δυνάμεσι τῆς εἱμαρμένης, καὶ ἐκδικήσε-
σιν αἷς περ ἔφην. Διὸς ἐκγεγαυῖα.) ἢ ἐκ τῆς

εἱμαρμένης, ἢ τοῦ οὐρανοῦ, ἢ τοῦ νοὸς γεννηθεῖσα. τὸ ζεὺς γὰρ ὄνομα, πολλὰ σημαίνει, καθάπερ εἰρήκειν καὶ πρότερον. καὶ ἡ δικαιοσύνη, παῖς ἂν εἴη εἱμαρμένης καλοῖτο, ὅτι διὰ εἱμαρμένης πάντα καθ' ἕλληνας. πρότερον δὲ τῶν φαύλων καθέστηκε τὰ χρηστά, ὧν ἐστιν ἡ δικαιοσύνη. νοὸς δὲ παῖς, ὅτι οἱ ἐχέφρονες καὶ οἱ συνετοί, τὰς δικαίας κρίσεις γεννῶσιν. οὐρανοῦ δὲ παῖς, ὅτι ἐν τοῖς στοιχείοις καὶ τῷ παντὶ κόσμῳ, ὧν περιοχὴ τυγχάνει ὁ οὐρανός, ὁρᾶται τὸ δίκαιον. ἡλίου γὰρ ὑπὸ γῆν ἐλθόντος, ἐξίσταται μὲν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, νὺξ δὲ ἀντ' αὐτῆς ὑπεισέρχεται. καὶ ὅσα πρώην εἰρήκαμεν· ἵνα μὴ κατὰ πρόκλον, ἐν οἷς οὐ χρή, μᾶλλον κατηγορῶμεν. Θεοῖς οἳ ὄλυμπον ἔχουσιν.) ἢ ταῖς ψυχικαῖς δυνάμεσιν, ἢ τοῖς στοιχείοις. Πὰρ διὶ πατρὶ καθεζομένη.) ἢ τῇ εἱμαρμένῃ, ὡς ἔφην. μοῖρα γάρ τις οὐκ εὐτυχής, συνελαύνει τοὺς ἀδικοῦντας πρὸς ὄλεθρον. ἢ διὶ κρονίωνι, τῷ νοΐ. ἀδικίας γὰρ πολλάκις γινομένης, δίκαιον θυμὸν καὶ πρέποντα νοῦ οἱ ἠδικημένοι λαβόντες, σπινθῆρα μικρὸν ἐπαγαγόντες τινῶν περιστάσεων, πόλιν ὅλην ἐτέφρωσαν· ὡς ἀχιλλεὺς τὴν ἑλλάδα, τῆς βρισηΐδος τῇ μήνιδι.

Δῆμος ἀτασθαλίας.) συνίζησίς ἐστιν ἐν τῷ στίχῳ τούτῳ· τὸ γὰρ λη ων, ἀντὶ τοῦ σπονδείου δέχεται· συνιζάνει γὰρ τὸ λη καὶ τὸ ων εἰς μίαν μακράν. Παρὰ κλίνωσι.) τὸ πα μακρὸν ἐδέξατο, καὶ τὸ κλι βραχύ·

ὧν τῆς

ὑπὸ τῆς ἀβελτηρίας τῶν τολμησάντων ὥσπερ καλεῖν ὁμή-
ρου ἀνθάμιλλον, καὶ τῆς ἐσχάτης ἀτοπίας, καὶ νική-
την. ἀλλὰ τοῦ μὲν παρακλίνωσι τὸ πᾶ, καὶ μακρὸν
ἴσως δεχθήσεται· δι' ὃν περ κανόνα, οἱ παλαιοὶ ποιη-
ταὶ καὶ μέτρων εἰδήμονες, καὶ αὐτὸς διεπίσταμαι.
κλῖναι δὲ τὸ κλῖ, εἰ καὶ σκυτεύς τις ἐτόλμησε βρα-
χὺ δέξασθαι, καὶ τῆς πόλεως ἂν ὥσπερ διεώσαιεν, ἐν ἥ-
περ διέτριβον, εἰ δυνατῶς εἶχον, ὡς μὴ τὸ τῆς τοιαύ-
της κακίας μῦσος γένοιτο διαδόσιμον, πολλοῦ ἂν ἐδέη-
σε τὸ, ὥσπερ μὴ κεῖναι ὁμήρου ἀνθάμιλλον· ὃς ἐν πά-
σαις ταῖς ἐπιστήμαις, καὶ τέλος ταῖς λογικαῖς, ἁπάν-
των ὑπερανέστηκεν, οὐ μόνον ἀνθρώπων, τολμῶ δὲ καὶ
ἀγγέλων εἰπεῖν, εἴπερ ἄρα καὶ ἄγγελοί εἰσιν ἐπιστη-
μονάρχαι, ἢ τεχνάρχαι. Βασιλεῖς, νῦν κριταί, σκο-
λιῶν δικῶν. Οἷ αὐτῷ.) αὐτὸς ἑαυτῷ γίνεται βλά-
βης αἴτιος, ὁ καταβλάπτων ἑτέρους. οἱ βλαπτόμενοι
γὰρ περὶ χρήματα, καὶ τὰ ἐκτὸς βλάπτονται. ὁ δὲ
βλάπτων καὶ ἀδικῶν, εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. καὶ ἡ
κακὴ βουλὴ τῷ βουλεύσαντι κακίστη, τῷ αὐτῷ τρό-
πῳ. Διὸς ὀφθαλμός.) ἡ τῆς εἱμαρμένης ἐφορατικὴ
δύναμις. μᾶλλον δὲ περιφραστικῶς, αὐτὴ ἡ εἱμαρμέ-
νη. Νῦν δ' ἐγὼ μήτ' αὐτὸς.) ὁ πλούταρχος, καθά-
φησι πρόκλος, ὀβελίζει σὺν ἑπτὰ τούτους στίχους· ἀπὸ
τοῦ Πάντα ἰδὼν, μέχρι τοῦ, Ἀλλὰ τάγ' οὔπω ἔολπα,
ὡς ἀνάξια ἡσιόδου, καὶ βλάσφημα. ἐγὼ δὲ ὥσπερ τὸ

καθ' ὑπόσχεσιν σχῆμα ἐστὶν ἐπίσταμαι. φησὶ γὰρ ὁ ἡσίοδος μετὰ βαρύτητος, μὴ εἴην μήτε αὐτὸς ἐγὼ δίκαιος, μήτε ἐμὸς παῖς· ἐπεὶ κακὸν ὑπάρχει, τὸ εἶναι ἄνθρωπον νῦν δίκαιον. εἶτα ἐπιφέρει τὸ κατὰ τὸ καθ' ὑπόθεσιν σχῆμα· εἰ μείζονα δίκην καὶ τάξιν καὶ τιμὴν, ὁ ἄδικος ἕξει. εἶτα πεποιθότως ἐπάγει τὸν οἰκεῖον σκοπὸν, καὶ λύει τὸ ἀντιπίπτον, λέγων· ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὔπω ἔολπα πληροῦν τὴν εἱμαρμένην. τὸν περικέραυνον δὲ εἶπον, ὅπως ταύτην καλεῖ. Νῦν δ' ἐγὼ μήτ' αὐτός.) καὶ τοῦτο ἀντίστροφον θαυμασὸν, ὡς ἄξιον ἀνθαμίλλου ὁμήρου, καὶ νικητοῦ ποιητοῦ. Εμὸς ὑός.) σημαίνει τίς παῖς ἡσιόδου. παῖδα οἱ μὲν μνασέα, οἱ δὲ ἀρχιέπην. ἕτεροι δὲ στησίχορον τὸν μελῳδὸν ἐξεδέξαντο. Ω πέρση.) ἀποστροφὴ τὸ σχῆμα. Καί νυ δίκης ἐπάκουε.) ἤγουν νῦν τῆς κρείσσονος, ἢ τῆς δικαιοσύνης ἐπάκουσον. ἤτοι καταπεισθεὶς ἔσο ταύτῃ. Βίης δὲ, ἤγουν πλεονεξίας καὶ ἀδικίας ἐπιλανθάνου. ἀλλὰ ταῦτα σαφῆ καὶ ἀπὸ ταυτολογίας οὐ δεῖται. Τὸν δὲ γὰρ ἀνθρώποισι νόμον.) καὶ τοῦτο ἄξιον ποιητοῦ νικήσαντος ὅμηρον. ὅμως οὐδ' γὰρ ἀπεικὸς εἰς συμμορίαν μεθύσων, καὶ ἀγοραίων τινῶν πεσεῖν αὐτῶν ἔχων ἡσίοδος, ὑπ' αὐτῶν ἐκηρύχθη νενικηκέναι τὸν ὅμηρον, καί περ μακροῖς τισι καὶ κατ' ἐμὲ χρόνοις ἐκείνου τυγχάνω μεταγενέστερος. καὶ νῦν γὰρ οἱ ἀγοραῖοι καὶ συκοφάνται, πολλοὺς ποιητὰς μὲν

δ' ἀκεῖ

δι᾽ ἀκριβῶς τὰ μέτρα εἰδότας, ὡς διὰ αὐτῶν συμμορίας ἀνακηρύττουσι ποιητικῆς ἀκροθίνια. ἀλλὰ ταυτὶ παρέντες, τὸν νικητὴν ὁμήρου, καθάπερ καὶ τὰ ἔπη κιβδήλως ἐξέθετο, ἐπεξεργασαίμεθα. Τόν δὲ γὰρ ἀνθρώποισι νόμον.) τὸ περὶ μερισμὸν σχῆμα, ὁ σοφὸς οὗτοσὶ ποιητὴς, ἢ περὶ ἄθροισιν καὶ μερισμὸν ἅμα ἐνταῦθα, οὕτως ἔμελλεν ἐξαγαγεῖν χωρὶς τοῦ ἀνθρώποισι. τὸν δὲ γὰρ νόμον διέταξε κρονίων, ἰχθύσι μὲν καὶ θηρσὶ καὶ οἰωνοῖσι πετεινοῖς ἔσθειν ἀλλήλοις· περὶ γὰρ τὸ περὶ μερισμὸν ἐστι σχῆμα. ἢ περὶ ἄθροισιν καὶ μερισμὸν οὕτω. τὸν δὲ γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε κρονίων. εἶτα μερίσας τοὺς ἀνθρώπους κατ᾽ ἄθροισιν ὄν, εἰς τομὰς, ἔμελλεν εἰπεῖν, ἕλλησι μὲν τὸ, ῥωμαίοις δὲ τό· καὶ ῥωμαίοις τάδε, καὶ λοιποῖς τάδε. καὶ οὐδὲ τὸ ἀνθρώποισι δ᾽ ἔδωκε δίκην ὤφελεν εἰπεῖν, ἵνα μὴ μάτην διττολογήσῃ. καὶ οὕτως ἂν οὐδὲν εἶχεν ἁμάρτημα. νῦν δὲ τὰ ἔπη ταυτὶ, δύο ἁμαρτήματα φέρει, ἀρτιγενῆ καὶ ἀκμάζοντα, καὶ ὧν οὐδέ ποτε διὰ ἀβελτηρείας γῆρας γενήσεται, τοῖς ποιητικῶς ἅμα καὶ ῥητορικῶς βασανίζουσι. διὰ μὲν γὰρ τὸ εἰπεῖν, ἀνθρώποισι νόμον διέταξε κρονίων, εἶτα ἐπενεγκεῖν, ἰχθύσι μὲν καὶ θηρσὶ καὶ οἰωνοῖσι, δοκεῖ ταῦτα πράττειν ἐν τοῖς ἀνθρώποις. διὰ δὲ τὸ ἐπαγαγεῖν, ἀνθρώποισι δ᾽ ἔδωκε δίκην, φαίνεται ἀκαίρως καὶ μάτην διττολογῶν ὁ νικητὴς τοῦ ὁμήρου, οὗ τοῖς

ἔπεσιν οὐδὲ θεὸς, κἂν τὴν τυχοῦσαν λαβὴν τῆς οἰκίας·
δή ποτε τέχνης εὑρήσειε. ταῦτα δ' εἴτε ὀρθῶς εἴτε
κιβδήλως ἔχοντα, φησὶ πρὸς τὸν ἀδελφὸν, ἐκτρέ-
πων αὐτὸν τῆς θηριώδους ἀλληλοφαγίας, καὶ τῶν ἁρ-
παγῶν, καὶ τῆς βίας· προτρέπων δὲ πρὸς τὸ δίκην πάν-
τα ποιεῖν. Οἰωνοῖσιν.) οἰωνοὶ κυρίως οἱ γῦπες. ὡς
οἰῶοι, ἤτοι μόνοι δίχα συνουσίας διὰ ὑπηνέμια γεν-
νῶντες. νῦν δὲ πάντα τὰ ὄρνεα λέγει. Πετεινὸν,
παρὰ τὸ ἐν τῷ πέτεσθαι τείνειν τὸ πτερόν. πετηνὸν
δὲ, παρὰ τὸ ἐν τῷ πέτεσθαι ἄνω, οἱονεὶ τὸ ὑψιπετές·
ὅθεν τὸ μὲν δίφθογγος, τὸ δὲ ἦτα γράφεται. Δίκαι'
ἀγορεύειν γινώσκων.) καλῶς εἶπε τὸ γινώσκων.
πολλοὶ γὰρ ἄκοντες ὁμολογοῦσι τὸ δίκαιον, καὶ δρῶ-
σιν αὐτὸ, νομίζοντες διὰ τούτου μᾶλλον ἀδικῆσαι
καὶ βλάψαι τινά. οἷς οὐκ ἔστι χάρις, ὡς ἀκουσίᾳ δρά-
σασι τὸ δίκαιον· οὐδὲ εὐδαιμονία καὶ πλοῦτος παρὰ
τῆς εἱμαρμένης δοθήσεται αὐτοῖς. οἷος ἦν Λυκίδης
ὁ ἀργεῖος. οὗτος γὰρ θέλων ἀνελεῖν Προμηθέα τινὰ
Θετταλὸν φῦμα ἔχοντα, παίσας τῷ ξίφει παρὰ τὸ
φῦμα, ἰάσατο· καὶ σμικύθης δὲ νικάνορα διαβαλὼν,
τῷ Φιλίππῳ ὠφέλησε. καὶ ἡμᾶς δέ τις ἐκσυνά-
δων διαβαλὼν τοῖς οἷς ἐθητεύομεν, ὅτι πᾶσι διδόντες
μῆλα κυδώνια, ἡμῖν οὐ δεδώκασι· καὶ τούτου ἕνεκεν
αὐτὸς δῆθεν ἠγανάκτησε, ὡς ἐκεῖνος ἔπλασεν, ἔ-
πεισεν αὐτοὺς οὕτω προσηνικῶς πρὸς ἡμᾶς ἀεὶ διακεῖ-
σθαι,

ἄθλα, μεθ' ὑπερβαλούσης φιλοστοργίας, ὡς καὶ τῶν ἰ-
δίων παίδων ἐν πολλοῖς ἡμᾶς προτιμᾶν. καὶ ἑτέρους
ἔχω μνείαν ἐπενεγκεῖν. ἀλλὰ σιωπῶ, τὸν κόρον ἐκφεύ-
γων. Ὡς δέ κε μαρτυρίῃσιν ἑκών.) ὥσπερ ὁ μὴ ἀκου-
σίως, ἀλλὰ μετὰ γνώμης τὸ δίκαιον δρῶν, εὐδαιμο-
νίαν παρὰ τῆς εἱμαρμένης ἐντυγχάνει, οὕτω πάλιν ἀν-
τιθέτως, ὁ μετὰ ἐπιόρκων ὀμνύων, καὶ αὐτὸς τυγχά-
νει τιμωρίας, καὶ εἰς τοὺς ἐγγόνους αὐτοῦ ἀφανισμὸς
ὕστερον καὶ ἀνωνυμία ἐπέρχεται. καὶ ταῦτα δὲ τὰ
ἔπη, ἄξια νίκης ὁμήρου. καὶ προσεκτέον τῷ λεγομένῳ.
ἄκαιρον ἔχουσι τὴν ἀπολογίαν τὰ ἔπη, ὡς πολλα-
χοῦ· εἰ γάρ τις κ' ἐθέλησι τὰ δίκαι' ἀγορεύειν, καὶ τὸ
ἀνδρὸς δ' εὐόρκου γενεὴ, οὐκ ἄρα τὸ αὐτὸ εἰσὶν ἄμ-
φω. ἀλλ' ὅμως καὶ τοιαῦτα συγγεγραφὼς τοῖς κατὰ
τὸν κωμικὸν * κολοκύντας λημμῶσι, ἐπεκείθη νικᾶν
τὸν θειότατον ὅμηρον. ὢ τῆς ἀβελτηρίας. ὢ τῆς ἀνίας,
ὢ τῆς ἀπαιδευσίας. ὢ λόγου ἀρετὴ καὶ παιδεία,
οὐχὶ δακρύετε; καὶ σὺ δὲ ἥλιε σύγγνωσον τοῖς τού-
των ληρήμασι, καὶ τῇ ἀβλεψίᾳ τῇ τῶν ἀνδρῶν.

Ἀμαυροτέρη.) καὶ μαυροτέρη, ἡ ἀφανής. Ἀνδρὸς
δ' εὐόρκου γενεή.) τοῦτο ἐστὶν ἡ ἄκαιρος ἀπολογία.
ἄνω γὰρ εἶπεν, εἰ γάρ τις κ' ἐθέλησι τὰ δίκαι' ἀγο-
ρεύειν, νῦν δὲ ἀνδρὸς εὐόρκου. εὔορκος δὲ καὶ δί-
και' ἀγορεύων, νῦν ὁ αὐτός ἐστιν. οὐ γὰρ λέγει περὶ τοῦ
καλῶς ὀμνύοντος, ἀλλὰ τοῦ ἁπλῶς ἀγαθοῦ καὶ δι-

καὶ. Μέγα νήπιε Πέρση.) καλῶς αὐτὸν οὕτω καλεῖ, ὡς ἐνδιακειμένου μὲν καὶ ἐπιγνώστου τῆς δικαιοσύνης οὔσης, αὐτοῦ δὲ ἀδικίαις ἠσχολημένου καὶ ἁρπαγαῖς. μιγνύει δὲ τῇ παραινέσει τὸ ὄνειδος. Καὶ ἰλαδόν ἐστιν ἑλέσθαι.) ἰλαδὸν, καθ' ὁλοκληρίαν. ὁ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν· ὅτι κἂν ἐπίκτητος ἡμῖν ἡ κακία, ὅμως πάνυ ῥαδίως καὶ ἀκαριαίᾳ ῥοπῇ καθ' ὁλοκληρίαν ἐπικτᾶται, καὶ οὐχ ὥσπερ ἡ ἀρετὴ δυσπόριστός ἐστι καὶ χρονία. ἅπαξ γάρ τις κεκλοφὼς, τὴν κλεπτικὴν κακίαν καθ' ὁλοκληρίαν καὶ ἀκαριαίως ἐκτήσατο, καὶ τὴν μοιχικὴν δὲ ὁμοίως, καὶ τὰς λοιπάς· ἡ ἀρετὴ δὲ ὡς ἔφημεν, χρονία καὶ δυσχερής. τυχὸν γάρ τις ἐθέλει γραμματικὴν ἀρετὴν ἐπικτήσασθαι, καὶ οὐκ εὐθέως αὐτῆς γίνεται μέτοχος, ἀλλὰ πρότερον αὐτὸν ἐκδίδωσι τοῖς στοιχειώδεσι γράμμασιν, εἶτα ταῖς συλλαβαῖς καὶ τῇ λοιπῇ παιδείᾳ, ἔπειτα τῇ Διονυσίου βίβλῳ προσέχων, καὶ τοῖς Θεοδοσίου κανόσι καὶ ποιηταῖς· εἶτα σχεδογραφίαν ἀπάρχεται· καὶ πολλὰ πολλοῖς μογήσας τοῖς χρόνοις, μόγις τὴν ἀρετὴν ἐπικτᾶται. Ὀλίγη μὲν ὁδὸς, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει·) προσωποποιεῖται τὴν κακίαν καὶ ἀρετήν. καὶ οἰκίας αὐτῶν ὑποδείκνυσι, καὶ ὁδούς. τῆς μὲν κακίας ὀλίγους, διὰ τὸ ὅπερ ἔφην εὐπόριστον· τῆς δ' ἀρετῆς, μακρὰν καὶ ὀρθίαν, διὰ τὸ πόνου καὶ χρόνου προσδεῖσθαι. ἣν ὕστερον καὶ ῥαδίαν εἶναι φασί, διὰ τὸ γλυκεῖαν καὶ

εὔκολον

ὑψηλὸν εἶναι αὐτὴν μετὰ τὴν ἐπίκτησιν. ὅθεν καὶ κόϊν-
τος προσωποποιεῖ αὐτὴν ἐπὶ τραχέος λόφου καὶ ὑψη-
λοῦ, ἐπάνω φοίνικος δένδρου καθιδρυμένην· τὸ ἐπί-
πονον πάντως καὶ χρόνιον καὶ αὐτὸς ἐνδεικνύμενος,
ἢ αἰνιττόμενος. Μετὰ τὴν πρὸς τὸν ἀδελφὸν νου-
θεσίαν, καὶ τὴν γνωμικὴν ταύτην εἰσφέρει παραίνε-
σιν, καί φησι· πανάριστος οὗτος, ὅς τις ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ
αὐτοδιδάκτως τὸ πρέπον νοεῖ· προβουλόμενος καὶ
προγνοὺς, ἃ καὶ μέχρι τέλους εἰσὶ βέλτιστα. ἀγαθὸς δὲ
κατὰ δεύτερον λόγον, καὶ ὁ μὴ ἀφ' ἑαυτοῦ μὲν γνοὺς, πει-
θεὶς δὲ τοῖς καλῶς συμβουλεύουσιν. ὁ δὲ ἀπρόβουλος
ἅμα καὶ ἀνουθέτητος, λίαν οὗτος φαυλότατος. τοῦτο δὲ
εἴρηκεν, οἱονεὶ λέγων αὐτῷ, ὅτι ἐχρῆν σε ὦ πέρση νοῦν
ἔχοντα, μόνος εἰδέναι τὸ ἀγαθὸν, καὶ μὴ δεῖσθαι συμβου-
λίας. ἐπεὶ δὲ μόνος οὐκ ἔγνως, οὐκ ἂν ἐμοὶ τὰ λῷστα βου-
λευομένῳ σοι πείθητι. εἰ δὲ μὴ, φαῦλος εἴης, καὶ μά-
ταιος· τοὺς δὲ τοῦ πρόκλου ζηνώνας καὶ ἀριστάρχους, πα-
ραιτέον, ὡς περιττούς. Πέρση δῖον γένος.) ἤγε δίου, ἢ εὐ-
γενὲς γένος. δεινοτάτως καὶ αὐτὸ διὰ τοῦ προόντος
ἐγκωμίου, πρὸς ἀγαθοεργίαν προτρέπεται. ἀπρεπὲς
γὰρ ἀνδρὶ εὐγενεῖ, τῶν μὲν χρηστῶν ἀποτρέχειν, τῶν δὲ
φαύλων ἀντέχεσθαι. ἀλλὰ ταῦτα λίαν μὲ καταπέπει-
κε, τὸν ἀτέρμονα καὶ σκληρὸν, ὡς ἡσίοδος τὸν ὅ-
μηρον ἐκνενίκηκε. τὸ ταυτὸν γὰρ ἀεὶ συνεχιζόμενον
ἀεὶ ἐν τοῖς ἔπεσι, τὸ, ὦ πέρση, σὺ δὲ ταῦτα μετὰ

φρεσὶ

φρεσὶ βάλλεο σῇσι. καὶ τὸ παρακατιόν, σὺ δ' ἐγὼν
ἐσθλὰ νοέων ἐρέω. καὶ τὸ, νῦν ἐργάζευ πέρση δῖον
γένος. πρὸς τούτοις δέ με καὶ τὸ ἀφελὲς τούτων καὶ
ὑπόψυχρον καταπέπεικε, τὸ, ὄφρα σε, καὶ τὸ, φι-
λέει δέ σε, καὶ ἕτερα μυρία. διὸ ὢν ὁ καθ' ἡμᾶς ἀμα-
θὴς καὶ μὴ δυνάμενος ἀνθρώπων διακρίνειν ποιήμα-
τα, μόλις γινώσκει τὸ ἀληθές, ὡς τούτων ἐπῶν ποιη-
τὴν νενίκηκεν ὅμηρος. οἱ δὲ ἀγχινούστατοι καὶ ὀξεῖς
καὶ κριτοὶ, καὶ πρὸ τούτου ἐκ τοῦ ῥάστου καὶ αὐτο-
σχεδίου τούτων ἐπέγνωσαν. Ὄφρά σε λιμὸς ἐχθαί-
ρῃ.) προσωποποιεῖ τὸν λιμὸν καὶ τὴν γεωργίαν, ὅ-
περ ἐστὶ τῆς γλυκύτητος. καί φησι, ἐργάζου, ἵνα σε ὁ
λιμὸς μισῇ. φιλεῖ δὲ ἡ δημήτηρ ἤτοι ἡ γῆ, ἤγουν ἡ φυ-
τεία καὶ γεωργία, καὶ πληροῖ σου τὸν οἶκον ζωῆς τῆς
ἐκ τῶν τροφῶν. οὐ δεῖ δὲ ἐνταῦθα πολυλογίας, διὰ
τὸ σαφὲς τῶν ἐπῶν. Εὐστέφανον δὲ εἶπε τὴν γῆν, ἢ
διὰ τὸ εὔκυκλον τῆς ἅλωνος, ἢ διὰ τὸ στεφανοῦσθαι ἡ-
μᾶς τοῖς αὐτῶν νοήμασιν, ὀπώραις παντοίαις καὶ
στάχυσι. Βιότου, τῆς ἐκ τῶν τροφῶν ζωῆς. Καλιάν.)
μεταφορικῶς, τὸν οἶκον. Σύμφορος.) συνοδοι-
πὸς, συνακόλουθος. τουτέστιν, ὁ ἀργὸς συμφέρεται
πενίᾳ, καὶ συζῇ τῷ λιμῷ. Θεοὶ καὶ ἄνδρες.) θεοὺς
νῦν τοὺς σοφοὺς, καὶ τοὺς τὰ θεῖα εἰδότας καλεῖ. ἀνθρώ-
πους δὲ, τοὺς ἀνθρωπίνως μόνως καὶ παχυλῶς ζῶν-
τας. καὶ φησιν, ὅτι τῷ ἀργῷ δικαίως ἅπαντες μέμ-

φονται,

φονται, σοφοί τε καὶ ἄσοφοι. Ζώει.) ζώω ζώεις ζώει. ζώῃ δὲ, εὐκτικὸν καὶ ὑποτακτικὸν ἦ. τὸ ὡς λε, καὶ τὸ κε, παρὰ ἴωσιν ὃ· παρὰ δὲ ἀττικοῖς, ὑποτάσσει. Κηφήνεσσι κοθούροις.) ὁμοίως ὑπάρχων κατὰ τὴν ὁρμὴν, ἢ τὴν ὀργὴν· τουτέστιν ἁρπακτικὸς καὶ * ἀλλοτριοφάγος, ὥσπερ οἱ κηφῆνες· κηφὴν δὲ ζωΰφιόν ἐστιν ἐμφερὲς μελίσσῃ, ἀργὸν καὶ ἄκεντρον, ἐσθίον λαθραίως τὸν πόνον τῶν μελισσῶν. κοθούροις, κακούργοις, ἢ ἀκέντροις. ἢ κολούροις, τοῖς κόλον ἔχουσιν ἐν τῇ οὐρᾷ. ἢ τοῖς κολοβὴν ἔχουσιν οὐρὰν, καὶ ἀκρείπτουσιν αὐτήν. ἢ τοῖς καθεύδουσι, καὶ ἐπιτηροῦσι τὴν ὥραν, ὅταν αἱ μέλισσαι ἐξέρχωνται, ἵνα λαβόντες ἐσθίωσι τὸ μέλι.

Τούτῳ μὲν αὐτὸς πολλάκις κεχρημένος,
Τέθνηκα τοῖς χρήζουσιν ἐκμακρηγορῶν.

Σοὶ δ' ἔργα φίλ' ἔσω.) σοὶ δὲ προσφιλῆ ἔστωσαν τὰ ἔργα, ἤτοι τὰ σεμνὰ καὶ μὴ ἀτερπῆ, ὡς τε κοσμεῖν δηλονότι σεαυτὸν, καὶ μὴ ἄκοσμον εἶναι τὰ φαῦλα μετερχόμενον. Ἐξ ἔργων δ' ἄνδρες πολύμηλοί τ' ἀφνειοί τε.) ἐξ ἐπιτηδευμάτων καὶ ἐργασιῶν καὶ τεχνῶν, οὐκ ἐξ ἀργοῦ βίου, οἱ ἄνδρες πολυθρέμμονες γίνονται, καὶ τὰς ἐτησίας προσόδους κεκτημένοι διαρκεστάτας. Καί τ' ἐργαζόμενος πολὺ πλέον ἀγαπηθήσῃ, καὶ σοφοῖς καὶ ἀσόφοις. Ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος.) εἰς τόνδε τὸν λόγον ὑποδιάστελλε, ἵνα

στελλε, ἵνα δηλοῖ τὸ ἔργον, ἤτοι τὸ σπουδαῖον οὐδὲν κατ' οὐδὲν ὑπάρχει ὄνειδος· ἐὰν γὰρ εἴπης, ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, μὴ διαστείλας ὡς εἶπον, δεικνύεις, μὴ ἢ τὸ μαστροπεύειν, μὴ δὲ τὰ λοιπὰ τῶν αἰσχρῶν ἔργων εἶναι ὄνειδος. Πλούτῳ δ' ἀρετή.) πῶς τοῦ πλούτου, πρὸς ἀκρασίαν καὶ ὕβρεις μᾶλλον προτρέποντος, οὗτός φησι ἀρετὴν αὐτῷ ἕπεσθαι; καὶ οἱ μὲν φασὶ τῷ ἐξ ἔργων πλούτῳ, ἕπεσθαι τὴν ἀρετήν, καὶ καλῶς φασί. ἐγὼ δὲ φημί, καὶ τῷ οἱῳδήποτε πλούτῳ ἕπεσθαι ἀρετήν, τὴν μὴ οὖσαν δέ, ἀλλὰ τὴν δοκοῦσαν. τῶν γὰρ πλουτούντων τοὺς μὲν φασι σώφρονας, τοὺς δὲ ἀνδρείους, καὶ ἑτέρους θεραπεύοντες τὴν τούτου ὑπεροχήν. ἢ καὶ ἄλλως. δ΄ εἰσὶν αἱ πρῶται καὶ γενικαὶ ἀρεταί· ἀνδρεία, φρόνησις, σωφροσύνη, καὶ δικαιοσύνη. ἀλλὰ καὶ τὸ κάλλος, καὶ τὸ τάχος, καὶ τὸ περιβλέπεσθαι, καὶ ἕτερα μυρία τοιαῦτα, ἀρετὰς ἐκάλουν οἱ παλαιοί. τούτων δ' ἔνια πρόσεστι τοῖς πλουσίοις. τοῖς δὲ πενεστέροις, κἂν ὦσιν, ὅμως ἡ ἔνδεια ταῦτα συγκρύπτει, ὥσπερ τις μυθολογουμένη κυνέα, τοῦ ᾅδου. Δαίμονι δ' οἷος ἔησθα.) τοῦτο τὸ σχῆμα, λύσις ἐστὶ τοῦ ἀντιπίπτοντος· προτρεπόμενος δὲ πρὸς ἐργασίαν ὁ πέρσης, ἴσως ἂν κώλυμα πενίαν καὶ ἀτυχίαν προυβάλλετο. ὃ λύων ἡσίοδός φησι· τῷ δαίμονι δὲ καὶ τῇ τύχῃ οἷος ὑπάρχεις ἀτυχὴς ἢ εὐτυχής, ἢ πένης ἢ πλούσιος, τὸ ἐργάζεσθαι ἄμεινον. ἐάν κε δὴ μελετᾷς καὶ φροντίζεις

τίζεις, τὸν βίον ὡς κελεύω, τρέψας τὸν ἀεσίφρονα θυμὸν καὶ πεπετασμένον εἰς τὸ ἔργον, ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων κτημάτων καὶ κτεάτων· τουτέστιν, ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν τὰ ἀλλότρια. Αἰδὼς δ' οὐκ ἀγαθή.) ὁ μὲν στίχος τοῦ ὁμήρου, παρὰ ἡσιόδῳ ἐχρήσθη. ὁ δὲ νοῦς οὗτός ἐστιν· οὐκ ἀγαθὴ αἰδὼς τὸν κεχρημένον καὶ πενόμενον κομίζει καὶ κατέχει, τουτέστι πενόμενος οὐκ ὀφείλεις αἰδεῖσθαι πρὸς τὴν ἐργασίαν. αἰδὼς, ἥτ' ἄνδρας.) τὸ σχῆμα ἐπανάληψις καὶ ἐπαναδίπλωσις καλεῖται. λέγει δὴ τὴν αἰδῶ καὶ βλάπτειν, καὶ ὠφελεῖν τοὺς ἀνθρώπους· διπλῆν γὰρ εἶναι ταύτην φησί. ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν, ὡς πλέον διὰ τοῦ κατωτέρου στίχου φανεροῦται. ἐάν τις πενόμενος αἰδεῖται ἐργάζεσθαι, καὶ ἕτερόν τι ποιεῖν ἀγαθὸν, καταβλάπτεται. ἐὰν δὲ αἰδεῖται πράττειν αἰσχρὰ, ὠφελεῖται, ὥσπερ καὶ ἐὰν αἰδεῖται κλέπτειν, ἢ τυχὸν ἐὰν στρατιώτης ὢν αἰδεῖται λειποτακτεῖν. αὕτη γὰρ ἡ αἰδὼς ἀγαθή. φαύλη δὲ ἡ προτέρα αἰδὼς τοι πρὸς ἀνολβίαν, σαφηνίζων διὰ τοῦ νῦν στίχου τὸν τρόπον. καὶ ἔστιν ἡ αἰδὼς σίνεται καὶ ὀνίνησι, ἢ τάσσει καὶ διαθροεῖ, ποία αἰδὼς ἡ βλάπτουσα, καὶ ποία ἡ ὠφελοῦσα. καὶ φησὶν, αἰδώς σοι, ἡ σὴ ὑπαρχέτω πρὸς ἀνολβίην, θάρσος δὲ καὶ τόλμη πρὸς ὄλβον. τουτέστιν, αἰδοῦ ἀργὸς ὢν καὶ κινδυνεύων πεινητεῦσαι·

θρασὺς

θρασὺς δὲ καὶ ἀναιδὴς ἔσο πρὸς τὸ πλουτῆσαι, πάντα τὰ πρὸς τοῦτο συντείνοντα ἐργαζόμενος. καὶ ὁ μὲν μουσικὸς ἀριστόξενος, αἰσχύνης οἶδε καὶ αἰδοῦς διαφοράν. αἰσχύνην μὲν καλῶν, τὴν γινομένην ἀτιμίαν ἐπ' αἰσχροῖς, οἷον τὸ μετὰ τὴν κλοπὴν ἁλῶναι τινὰ, καὶ καρῆναι, καὶ δημοσίως τυφθῆναι. αἰδῶ δὲ, τὴν εὐλάβειαν καὶ σεμνὴν ὑποστολήν. ὁ δὲ ἡσίοδος νῦν καλλίστως αὐτὴν τὴν αἰδῶ, εἰς δύο διεῖλεν, ὡς ἔφημεν, ὡς ὠφελοῦσαν, καὶ σίνουσαν· αἰδὼς τοι πρὸς ἀνολβίην. ἐγὼ μὲν γράφων μετὰ τοῦ ν̄, καθὰ καὶ διεγνωσάμην. οἱ δὲ λοιποί, χωρὶς τοῦ ν̄ γράφουσι. θράσος, ἡ ἀναιδὴς καὶ ἀλόγιστος τόλμα. θάρσος δὲ, ἡ λελογισμένη. Χρήματα δ' οὐχ ἁρπακτα.) αἰδῶ φησὶ ἔχε πρὸς τὴν πενίαν, θρασὺς δὲ ἔσο πρὸς τὸ διὰ ἔργων πλουτεῖν. τὰ χρήματα δὲ τὰ θεόσδοτα, πολλὸν καὶ κατὰ πολὺ κρεῖττον. οὐχὶ τὰ διὰ ἁρπαγῆς καὶ βίας.

Εἰ γάρ τις καὶ χερσί, βίῃ.) ἐὰν γάρ τις καταχῶν τινα πράγματα χειρὶ καὶ βίῃ, ὁμόσῃ, ἢ ἴσως μὲν οὐ κατέχων αὐτὰ, ἐπιθυμίᾳ δὲ τοῦ κέρδους καὶ τῆς αὐτῶν κατασχέσεως ὁμόσῃ, λῃϊσάμενος αὐτὸς καὶ αἰχμαλωτίσας τὸν ὅρκον τῇ γλώσσῃ, τουτέστι ψευδορκήσας, οἷα γίνεται ὁπόταν τὸ καὶ τό, καὶ ἡ δικαιοσύνη καταπάζῃ τὴν ἀναίδειαν, ἤγουν ὅταν ἐν περιέργῳ καὶ ὑστέρῳ λογισθῇ ταύτης, εὐκόλως τὸν ταῦτα ποιοῦντα οἱ θεοί, ἤγουν ἡ τῆς εἱμαρμένης παντοδαπὸς

δύνα-

δύναμις, μαυροῖ καὶ ἀφανίζει. Μινύθουσι δέ οἶκοι.) ἐλαττοῦνται οἱ οἶκοι περὶ ἀνέρι τούτῳ. τουτέστιν, ἐκ θεοεχθρείας τῆς εἱμαρμένης καὶ τῆς προνοίας, οἰκοφθορίαν ὁρᾷ παντελῶς. Παῦρον δ᾽ αὖθι χρόνον.) καὶ αὕτη λύσις τοῦ ἀντιπίπτοντος. εἴποι γὰρ ἂν ἴσως ὁ πέρσης, ἐπεὶ μὲν τοὺς ἐπιόρκους καὶ ἀναιδεῖς καὶ τοὺς βιαίους, ὁρῶμεν μᾶλλον εὐθυμουμένους. ὅθεν ὁ ποιητὴς λύων τὸ ἀντιπίπτον, οὕτως εἰρήκει· ἀλλὰ τὸ μὲν μινύθει, τὸ ἐλαττοῦται εἴπομεν. ἀπὸ τοῦ μινυὸς, ὁ μικρὸς λέγεται ἀττικῶς. τὸ δὲ παῦρον, τὸ ὀλίγον, ἀπὸ τοῦ παύω παύσω, τὸ συντόμως παυόμενον. ἐῤῥέθη δὲ, ἢ ἀπὸ τοῦ προφορικοῦ βραχυλογήματος, ὁ ἐξαχθὲν καὶ βραχυλογηθὲν, διὰ γλώσσης εὐθὺς παύεται. Ἶσον δ᾽ ὅς θ᾽ ἱκέτην.) εἰπὼν ὄπισθεν, ὅτι περὶ ἐπιόρκῳ καὶ βιαίῳ, τιμωρία ἐπεὶ ἀφανισμὸς εὐκόλως παρὰ τῆς εἱμαρμένης καὶ τῆς προνοίας δυνάμεως ἐπέρχεται, καὶ ἐπ᾽ ὀλίγον χρόνον εὐδαιμονία τούτῳ ἐπακολουθεῖ, λύει καὶ τὸ ἴσως ἀντιπεσόμενον παρὰ τοῦ πέρσου, ἐγὼ γοῦν ἂν ἴσως εἴπειν οὐκ εἰμὶ ἐπίορκος. ὅθεν ὁ ποιητὴς αὐτὸ λύων, φησί· ἶσον περὶ ἐπιόρκῳ δρᾷ, ὅς τις εἰς ἱκετεύοντα καὶ εἰς φίλον, ἢ εἰς ἀλλοδαπὸν, ὡς ἔξει καὶ ποιήσει βλαβερόν τι. ὅς τις δὲ ἀνιβαίνει διὰ κρυπταδίης εὐνῆς, ἀνὰ τὰ δέμνια τῆς ἀλόχου τοῦ ἑοῦ κασιγνήτου παρακαίρια ῥέζων, τουτέστιν, ὅς τις κρυφίως μοιχᾶται τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελ

occulte fornicatur

φοῦ, ὅς τις τε εἰς τοὺς καὶ τινὸς ὀρφανὰ τέκνα ἁμαρ-
τάνει, τουτέστιν, ὅς τις καταβλάπτει τοὺς ὀρφανούς.
γήραος οὐδῷ.) τῇ φλοιᾷ, ἤγουν γήρει περιφραστικῶς.
ἴσον δὲ εἶπεν ἁμάρτημα ταῦτα πάντα τελεῖν, ἀντὶ
τοῦ ὅμοιον. ὁμοίως γὰρ πάντα ἁμαρτήματα λέγονται.
οὐ μὴν ἰσόμετρον εἶπε· πῶς γὰρ ταῦτα ἰσόμετρα. οἱ πα-
λαιοὶ δὲ, τὸ ἴσον ἀντὶ τοῦ ὅμοιον ἔλεγον· ἕως ὁ πυθα-
γόρας ἀρχηγὸς φιλόσοφος, ἀρχύτας τε καὶ ἀριστοτέ-
λης, καὶ οἱ μετὰ αὐτοὺς τὴν πολυπραγμοσύνην τὴν πε-
ρὶ πάντων φιλοσοφίαν καλέσαντες, τὸ ἴσον ἐθεσ-
μοθέτησαν ἐπὶ τοῦ ποσοῦ λέγεσθαι. τὸ δὲ ὅμοιον,
ἐπὶ τοῦ ποιοῦ. Ἀλλὰ σὺ τὸν μέν.) ἀλλὰ σὺ
παντελῶς ἀπὸ τῶν τοιούτων, εἶργε καὶ κώλυε τὸν πε-
ριπεπετασμένον. καὶ μάταια φρονοῦντα θυμὸν,
ἤτοι τὴν ψυχήν. Κὰδ δύναμιν δ᾽ ἔρδειν.) κατὰ τὸ
δυνατόν σοι, ἔρδε καὶ θύε τοῖς θεοῖς. τουτέστι ταῖς ψυ-
χικαῖς δυνάμεσιν. ἤγουν, ὡς δύνῃ, βουλεύου καὶ δρῶ τὰ
λῷστα καὶ κάλλιστα. ἢ θεοῖς θύε, τοῖς στοιχείοις νῦν καὶ τοῖς
ἄστρασιν. ὃ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστι. κατὰ δύναμιν πρὸς τοὺς
οἰκείους καιροὺς ἐργάζου, ἃ μέλλει ἐργάζεσθαι, ἐν ἔαρι ἃ
δεῖ, καὶ θέρει, καὶ τοῖς λοιποῖς ὁμοίως. μετέχουσι γὰρ καὶ
οἱ καιροὶ στοιχειακῶν συγκραμμάτων. πρόσωρα δὲ καὶ
τοὺς ἐφεστῶτας ἀστέρας, ὡς δυνατόν. συμβάλλονται γὰρ
καὶ οἱ ἀστέρες τὰ μέγιστα, πρός τε γεωργίαν, καὶ φυ-
τουργίαν, καὶ ἐμπορείαν, καὶ συνόλως εἰπεῖν, πρὸς πάν-

τὰ τὰ περὶ τὸν βίον γινόμενα· τὰ δὲ περὶ θυσίας τῶν μυθουργουμένων θεῶν, δῆλα τοῖς βαναύσοις. Αγνῶς καὶ καθαρῶς.) ἁγνῶς, περὶ ψυχῆς λέγεται. καθαρῶς δὲ, τὸ ἀῤῥυπάντως ἔχειν, ὡς περὶ τοῦ σώματος. Επὶ δ' ἀγλαὰ μηρία καίειν.) πραγματικὸν μὲν, δῆλον· ὅτι μηρίαια ὀστέα τοῖς θρυλλουμένοις θεοῖς ἔθυον. συμβολικώτερον δὲ, διὰ τούτων ἐπούχοντο τὰς περὶ τὸν βίον αὐτοῖς πορείας, καὶ τὰ ὁρμήματα, καὶ τῶν ἐνθυμημάτων καὶ τῶν λογισμῶν τὰ κινήματα εἰς ὅσιον ἀποφαίνειν, καὶ θεοειδῆ καταφαίνεσθαι· ὃ καὶ νῦν δηλοῖ, εὔθυνέ σου τὰς τῶν ἐργασιῶν πορείας, καὶ τὰ κινήματα τῶν λογισμῶν, πρὸς τὸ θεοειδέστερον καὶ ὅσιον. Σπονδῇ.) ἡ τοῦ οἴνου ἐπίχυσις, πρὸς τὰ ἱερουργούμενα· θύος δὲ, τὸ θυμίαμα, καὶ ἄρωμα ὀσφράδιον. τοῦτο δέ τι φησὶ, νῦν βουλόμενος καὶ φροντίζων, καὶ οἰκονομῶν σου τὸν βίον, ὅτε μὲν πρὸς τοὺς περὶ σὲ χρῶ, δικαίῳ θυμῷ προτρέπων, εἰς τὸ δεόντως πάντα ποιεῖν· ὅτε δὲ διακεχυμένος ἔσο καὶ ἱλαρὸς, καὶ μὴ ἀναιτίοις οὖσι χαλέπαινε. ἀντὶ θυμοῦ δὲ λέγει νῦν τὴν σπονδὴν· ὁ γὰρ οἶνος τὰς φρένας μεθιστᾷ, ἐνίοτε καὶ θυμὸν ἐπάγει, ὡς καὶ ἱππώναξ,

Ολίγα φρονοῦσιν, οἱ χόλιν πεπωκότες.

καὶ μελάνθιος ὁ τραγικὸς περὶ θυμοῦ φησι,

Γράσσει τὰ δεινὰ, τὰς φρένας μεταρικίσας.

οὕτω γοῦν τέθηκε τὴν σπονδὴν, ἀντὶ τοῦ θυμοῦ· τὸ

θῦος δὲ, ἀντὶ ἱλαρώτητος. τὸ γὰρ θυμίαμα, εὐφραίνει ψυχάς. ἢ καὶ τοὐναντίον· ὅτι τὸ ἄρωμα καπνὸν ἐγείρει, καὶ ἄσιτον· ὁ δὲ οἶνος φίλιοι, καὶ συμπότας ποιεῖ. Ο μὲν ὅτ᾽ εὐνάζῃ.) καὶ νυξὶ καὶ ἡμέραις τὰ δέοντα πράσσε. Ως κέ τι ἵλαον.) ὅπως τὰ δέοντα βουλομένῳ τε καὶ δρῶντι, ἔκ τε τῆς εὐσεβείας, καὶ τῆς τῶν στοιχείων καὶ τῶν καιρῶν εὐκρασίας, καὶ εὐκαιρίας, καὶ ὑποστάσεως τῶν ἄστρων, πάντα σοι γίνοιτο κάλλιστα. Οφρ᾽ ἄλλων ὠνῇ κλῆρον.) ὅπως οἰκονομικῶς καὶ εὐβούλως πάντα ποιῶν, τὰς ἑτέρων αὐτὸς κληροδοσίας ὠνῇ. Τὸν φιλέοντ᾽ ἐπὶ δαῖτα καλεῖν.) ἠθικὴ καὶ εὔληπτος ἡ παραίνεσις, καὶ μακρηγορίας οὐ χρὴ πρὸς τὴν ταύτης ἐξήγησιν. εἰ δὲ ψευδοῦς μακρηγορίας τις δέοιτο, τὸν πρόκλον ὁράτω. τὸν φιλέοντα γὰρ νῦν, τὸν φιλικὴν καὶ εἰρηναίαν καὶ ἡσύχιον ἔχοντα γνώμην, φησίν. ἐχθρὸν δὲ τὸν ἐχθρογνώμονα καὶ ταραχώδη. τόνδε μάλιστα καλεῖν, ἤτοι τὸν φιλόφιλον καὶ εἰρηναῖον, καὶ ἡσύχιον κάλει, καὶ ὁμοτράπεζον ποιεῖ, ὅς τις πρὸς σὲ τοιοῦτος ἐὰν γειτνιᾷ σοι. Εἰ γάρ τι καὶ χρῆμ᾽ ἐγχώριον κατασκευάζει καὶ δείκνυσι, δι᾽ ἣν αἰτίαν λέγει τὸν φιλικὸν γείτονα προτιμᾶν τῶν ἄλλων φίλων, καὶ τῶν συγγενῶν. καί φησι, ἢ γὰρ ὑπόθεσίς τις, ἢ θόρυβος ἐγχώριος παρεμπέσοι, οἱ μὲν τοιοῦτοι γείτονες, ἄζωστοι, καὶ ἄοπλοι, ἢ ἡμίγυμνοι μονονουχί, καὶ σωτό

μως ἐκθέουσι, πρὸς ἀρωγὴν καὶ βοήθειαν. Χώσαντο δὲ καὶ ἠμέλησαν.) ἢ ἐμελέτησαν, καὶ ἀνεβράδυναν οἱ ποιοί. ποιοὶ δὲ λέγονται, οἱ κατ' ἀγχιστείαν συγγενεῖς, ἐκ τοῦ πέος, ὃ δηλοῖ τὸ αἰδοῖον. καταχρηστικῶς δὲ, καὶ πάντες οἱ συγγενεῖς. Πῆμα κακὸς γείτων.) τοῦτο δηλοῖ καὶ ἡ ἱστορία. Αἰτωλοὶ γὰρ καὶ ἀκαρνᾶνες γείτονες ὄντες ἀλλήλοις κακοί, διὰ τὴν τοῦ καλυδωνίου συὸς κεφαλὴν, καὶ τὸ δέρμα, πρὸς ἀλλήλους πολεμήσαντες συνετρίβησαν. ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ καρχηδόνιοι καὶ βυζάντιοι, διὰ πλοιαρίου σκαλμὸν διενεχθέντες, δεινῶς ἐναυμάχησαν ἐν τῷ βοσπόρῳ. καὶ ἄλλα τῶν ἐπὶ μέρος γειτνιάσεων, πολλὰ τοιαῦτά τις καὶ ἐφευρήσειεν. Ὅσσον τ' ἀγαθὸς μέγ' ὄνειαρ.) δείκνυσι τοῦτο πλούταρχος. θεμιστοκλέα γάρ φασι, ἢ πλάτωνα, πιπράσκοντα τὸν ἀγρὸν λέγειν, ὅτι καὶ ἀγαθὸν ἔχει γείτονα. Ἔμμορεν.) ἔτυχεν. ἐκ τοῦ μείρω, μερῶ, μέμορα. καὶ ἐκθλίψει ἔμορα. καὶ αἰολικῶς ἔμμορα. ἢ ἐκ τοῦ μοῖρα, ἡ μερὶς, ἔμοιρε τὸ ἔχειν, καὶ τροπῇ τοῦ ν εἰς μ, ἔμμοιρε, καὶ συστολῇ ἔμμορε. Τιμῆς.) τιμῶσι γὰρ ἀλλήλους οἱ χρηστοὶ τῶν γειτόνων. Οὐδ' ἂν βοῦς.) ἢ τὸ ἐργατικὸν αὐτοῦ κτῆνος, οὐκ ἂν ἀφανισθείη, ἀγαθοῦ καὶ προσεκτικοῦ τοῦ γείτονος ὄντος. ἢ συμβολικώτερον, ἡ βοῦς ἡ ὑπὸ ζυγὸν, ἤγουν ἡ γυνὴ, οὐκ ἂν μοιχευθείη, μὴ κακοῦ γείτονος ὄντος. Εὖ μὲν μετρεῖσθαι παρὰ γείτονος.)

εἰ γὰρ ὁ ποιητὴς τὸν ἀδελφὸν πέρσην, ἅρπαγά τε καὶ ἀργὸν μεταρυθμίζει, διὰ τοιαύτης τρόπον κακίας ἠθικωτέρως παιδεύων, καὶ οἰκονομικὸν αὐτὸν ἀπεργάζεσθαι βούλεται, προνουθετήσας ὅσα προείρηκεν· εἰδὼς δὲ αὐτὸν τοῖς δανείζουσιν ἀποστεροῦντα τὰ δάνεια, καὶ περὶ τούτου διδάσκει καὶ νουθετεῖ λέγων, καλῶς μὲν μετροῦ καὶ δανείζου παρὰ τοῦ γείτονος ἐν μέτρῳ καὶ σκεύει, καὶ μεδίμνῳ τινὶ, λαμβάνων ἀπὸ δανείου· οἷον, σῖτον, ἔλαιον, οἶνον, καὶ τὰ τοιαῦτα. καλῶς δὲ ἀποδίδου τῷ γείτονι αὐτῷ τὸ μέτρον καὶ τὸν μεδισμὸν ὡς εἴπῃ τις· καὶ κρεῖττον, ἐὰν δυνῇ· ὅτι προκατήρξατο χάριτος, ὅπως καὶ ὕστερον χρήζων καὶ δανείζεσθαι ἐπιθυμῶν, εὕρῃς αὐτὸν ἐπαρκοῦντα. Διαφέρει τὸ μετρεῖν, σταθμᾶν, ἀριθμεῖν. τὸ μὲν γὰρ ἀριθμεῖν, ἐπὶ ψήφου λέγεται, οἷον ἓν δύο, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀριθμῶν· τὸ δὲ σταθμᾶν, ἐπὶ ζυγῶν, ὡς τὸ εἰπεῖν τυχὸν ἐσταθμήθη, καὶ ἔστι ταλαντιαίας ὁλκῆς· μετρεῖν δὲ λέγεται, τὸ μεδίμνῳ καὶ ἀγγείῳ τινὶ ἀντίθεσθαί τι, ἢ διδόναι, οἷον σῖτον μεδίμνῳ, οἶνον καὶ ἔλαιον μετρηταῖς καὶ προχόοις. Μὴ κακὰ κερδαίνειν.) μὴ κακῶς κέρδαινε, καὶ ἀπὸ φαυλοτάτων τρόπων. Τὸν φιλέοντα φιλεῖν.) ὁ μὲν πλούταρχος τούτους ὀβελίζει τοὺς στίχους, λέγων οὐδέποτε ἂν γενέσθαι φίλον, εἰ τῶν φιλιωθησομένων ἑκάτερος ἀναμένει, πρὸς τοῦ ἑτέρου φιλιωθῆναι. οὐκ ἔστι δὲ τοῦτο, ἀλλ' οὕτως

ἔχει

ἔχει τὰ ἔπη. τὸν δὲ φιλικὴν γνώμην ἔχοντα καὶ εἰ-
δότα φιλεῖν, φίλει· καὶ παρὰ προσιόν τι, καὶ εὐόμι-
λον γνώμην ἔχοντι, προσίεσο, καὶ εὐόμιλος ἔσο· καὶ
δῶς δόμεν ὅς κε δῷ.) ὅς τις εἰ ἔχει δωρητικὸς ὤν, καὶ
εὐμετάδοτος· καὶ μὴ δόμεν, τὸν τούτῳ ἐναντίον.
ἄς δόμεν, καὶ μὴ δόμεν, ἰωνικῶς ἐνταῦθα ἐγράφη-
σαν· καὶ τὸ, δώτῃ καὶ ἀδώτῃ. ὁμοίως τούτοις νοη-
τέον, παρὰ δωρητικὴν γνώμην ἔχοντι, καὶ μὴ τοιαύ-
την· δώτης δὲ καὶ ἀδώτης μικρὰ γράφεται· ἀττι-
κῶς δὲ ἐνταῦθα ἐξετάθησαν. Δὼς ἀγαθή.) οὐ
δεῖται ταῦτα ἐξηγήσεως καὶ ἑρμηνείας· σαφῆ γάρ
εἰσί. Ος μὲν γάρ κεν ἀνήρ.) ὅς τις γὰρ ἐθελου-
σίως δῴη, κἂν μέγα δῷ, χαίρει. Ος δέ κεν αὐτὸς ἕ-
ληται.) ὁ δὲ ἐξ ἀναιδείας ἀφελόμενός τι, κἂν μικρὸν
ἀφέληται, λυπεῖται κατὰ τὸ ἦτορ τὸν ἀφαιρεθέντα. πα
χνοῦν γὰρ τὸ λυποῦν, ἀπὸ μεταφορᾶς τῆς πάχνης, τῆς λυ
πούσης τὰ λήϊα. Εἰ γάρ κε καὶ σμικρῷ.) κατασκευά-
ζει, πῶς ὁ σμικρὸν ἀφαιρεθεὶς λυπεῖται· καί φησι, εἰ
γάρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ ἐπάγῃς, καὶ συνεχῶς
τοῦτο δρᾷς, ταχέως μεῖζον γένοιτο. Καταθεῖο.) κατατι-
θῇς, τὸ εὐκτικὸν ἀντὶ ὑποτακτικοῦ. Ος δ' ἐπεόντι φέ-
ρει.) ὅς τις ἐπὶ παρὰ ἐφυπάρχοντι φέρει, ἐκφεύξεται τὸν
καυστικὸν καὶ θερμὸν λιμόν. Οὐδὲ τό γ' εἰν οἴκῳ κα-
τακείμενον.) οὐδὲ τὸ ἐν οἴκῳ ἐναπόθετον τῶν ἐτησίων καρ
πῶν, λυπεῖ ἀνέρα καὶ ἄνθρωπον. Οἴκοι βέλτερον εἶναι.)

κατ' οἴκους κρεῖττον εἶναι ἀποτεθειμένα τὰ ἐτήσια τῶν
καρπῶν, ἐπεὶ βλαβερὸν τὸ θύρηφι. χαλεπὸν γὰρ τὸ
μὴ ἀποκεῖσθαι ταῦτα ἐν τῷ οἴκῳ, ἀλλ' ἐκ τῶν θύραθε
καὶ ἔξω ταῦτα ὠνεῖσθαι. Ἐσθλὸν μὲν παρεόντος
ἑλέσθαι.) ἀγαθὸν γὰρ ἔσωθεν καὶ ἐν τῷ οἴκῳ ἀποκει-
μένων τῶν ἐτησίων τροφῶν, λαμβάνειν ὅτι δεήσει.
λυπηρὸν δὲ δέεσθαι τούτων μὴ ὄντων ἐν τῷ οἴκῳ,
καὶ ἐξ ἐργαστηρίων καὶ τῶν ἐμπορείων συνεχέστερον
ἐξωνεῖσθαι. Ἅ σε φράζεσθαι ἄνωγα.) ἀντίπτωσις,
περὶ ὧν σε βουλεύω καὶ νουθετῶ βουλεύεσθαι. Ἀρ-
χομένου δὲ πίθου καὶ λήγοντος.) ἐν ταῖς πατρίοις τῶν
ἑλλήνων ἑορταῖς ἐτελεῖτο καὶ τὰ ἀσκώλια, καὶ ἡ πι-
θηγία, εἰς τιμὴν διονύσου, τουτέστι τοῦ οἴνου αὐτοῦ. καὶ
τὰ μὲν ἀσκώλια, τοιῶσδε ἐγίνετο. ἀσκοὺς πεφυση-
μένους, καὶ πνεύματος πεπληρωμένους, τιθέντες κα-
τὰ γῆς, ἑνὶ ποδὶ ἐφαλλομένους, ἄνωθεν τούτων ἐφέ-
ροντο. καὶ πολλάκις κατολισθαίνοντες, εἰς γῆν ἔπιπ-
τον. τοῦτο δὲ ἐποίουν, ὡς ἔφην, τιμῶντες διόνυσον. ὁ
δὲ ἀσκὸς, δέρμα τράγου ἐστίν. ὁ δὲ τράγος, τοὺς θαλ-
λοὺς τῆς ἀμπέλου τρώγων λυμαίνεται. ἡ πιθοιγία
δὲ συμποσιακὸν ἦν συμπόσιον. ἀνεῴξαντες γὰρ
τοὺς πίθους, πᾶσι μετεδίδουν τοῦ διονύσου δωρήμα-
τα. τοῦτ' οὖν καὶ ἐνταῦθα λέγει. ἀπωμάσας τὸν πί-
θον εἰς κόρον τοῦ οἴνου, σὺν μισθωτοῖς καὶ οἰκέταις ἀ-
πόλαβε, ἐαθεὶς γὰρ ὑποχειλὴς μετὰ καταρχὴν, ὀξί-

νης

νης ἂν καὶ ἐκτροπίας γίνηται, καὶ λῆγον δὲ ὁ-
μοίως ἄχρηστον ἐστι· πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἡ τρὺξ ὀ-
χλεῖ καὶ λυπεῖ. Μεσσόθι δὲ φείδου.) ὅτι τε ἄριστος
τότε ὁ οἶνος, καὶ ὅτι δέος δεῖ, μὴ πρὸ τοῦ δέοντος
ἐπιλείψειν. ἄλλοι δὲ ἀλληγορικῶς, ἐπὶ τῶν τριῶν ἡ-
λικιῶν τὸν πίθον φασί· παιδικῆς, ἀκμαστικῆς, καὶ
γεροντικῆς. καί φησιν, ὅτι παῖς ὢν καὶ γηρῶν, ἀπο-
λαύει τῶν τοῦ βίου ἡδέων. ἐπὶ δὲ τὴν ἀκμαστικὴν ἡλι-
κίαν ἐργάζου. Μὴ δὲ γυνή σε νόον πυγοστόλος ἐξα-
πατάτω.) σαφῆ ταῦτα, ἐν οἷς μᾶλλον ὁ πρόκλος κα-
λεῖ. σε νόον.) σοῦ τὸν νοῦν. τὸ σχῆμα ἀντίπτωσις.
Πυγοστόλος.) ἡ στολίζουσα καὶ κοσμοῦσα τὰ περὶ τὴν
γλουτὸν καὶ τὴν ἕδραν μέρη, ζωνίοις, καὶ λοιποῖς. ἢ ἡ στο-
λίζουσα τοὺς πυγῶνας, καὶ τοὺς πήχεις, καὶ τὰς χεῖ-
ρας, περιβραχιονίοις καὶ δακτυλίοις. Κωτίλλουσα.)
πολυλογοῦσα· κωτίλη γὰρ ἡ χελιδὼν, διὰ τὸ λάλος
εἶναι, παρά τε ἀνακρέοντι, καὶ σιμωνίδῃ καλεῖται.
Καλιήν.) τὴν φωλεάν. νῦν δὲ, ἢ τὸν τόπον, ἢ τὸν
οἶνον δηλοῖ. Φιλήτῃσι.) κλέπταις, ὑφαιρουμένοις τὰ
ἀλλότρια, καὶ πᾶσι κακοῖς· παρὰ τὸ φιλεῖν τὰς ἄτας,
καὶ διὰ τοῦ ι. ἢ παρὰ τὸ φηλεῖν, τὸ ἀπατᾶν, διὰ τοῦ η.
Μουνογενὴς δὲ παῖς.) τὰ μὲν τοῦ πρόκλου ἐῶ τοῖς
βουλομένοις σκοπεῖν. ἐγὼ δὲ οὑτωσί φημί· παραινέ-
σας τὸν πέρσην περὶ πολλῶν, παρακαλεῖται νῦν
αὐτὸν, καὶ μιᾷ γυναικὶ πλησιάζειν, καὶ μὴ πολ-

λαῖς. ἵνα μὴ ἑτεροθαλεῖς παῖδας καὶ ἑτερογαστρίους τεκῶν, λύπην αὐτῷ γεννήσῃ, καὶ πρόωρον θάνατον, λαθραίως τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παίδων πρὸς ἑαυτοὺς ἑκάστου τὸν τούτου βίον ὑφαιρουμένων. ὡς ὁ τοῦ αἰσώπου μῦθος τὰς δύο γυναῖκας εἰσάγει, ψιλόκρανον ἐργασαμένας, τὸν μεσαιπόλιον. Μουνογενὴς δὲ παῖς.) ἀντὶ τοῦ, ἐκ μιᾶς γυναικὸς παῖδες. ἀδελφοί, ὁμογάστριοι. Εἴη, ἔστω, ἀντὶ τοῦ ἔστωσαν. Φορβέμεν.) ἀντὶ τοῦ τρέφεσθαι. Ὡς γὰρ πλοῦτος ἀέξεται.) οὕτως γάρ, εἰ ἐκ μιᾶς γυναικὸς ἕξεις παῖδας, καὶ οὐ πολλαῖς πλησιάζεις, αὐξηθήσεται ἡ περιουσία, συμπονούσης σοι καὶ τῆς γυναικὸς, καὶ τῶν τέκνων. Μεγάροισιν, νῦν καταχρηστικῶς πᾶσαν οἰκίαν ἁπλῶς καλεῖ. κυρίως δὲ μέγαρον λέγεται, ὁ πλούσιος καὶ ἐπίφθονος οἶκος, παρὰ τὸ μεγαίρω, τὸ φθονῶ. Γηραιὸς δὲ θάνοις.) οἱ περὶ πρόκλον καὶ ἀρίσταρχον, ἢ πλούταρχον, ἀδιανόητόν φασι εἶναι, καὶ περιττόν. ἐγὼ δὲ φημί, λίαν καλλίστως ἔχειν αὐτό. οὕτω γὰρ μιᾷ γυναικὶ πλησιάζοντι, καὶ οὐ πολλαῖς, καὶ οὐ παιδοποιουμένῳ σοι, αὐξηθήσεταί σου ἡ περιουσία, καὶ ἀλύπως ἐπὶ τῇ διαίτῃ συμβιώσει διάγων, τελευτήσεις γηραιός, καὶ οὐ πρόωρος. ὥσπερ εἰ πολλαῖς πλησιάζων ἐπαιδοποίησας, ὑφαιρουμένης σοι παρὰ μέρος τὴν περιουσίαν ἑκάστης σὺν τοῖς ἰδίοις παισί, καὶ δ' ἄλλων συμφορῶν εὑρούσης ἐπιθλίψεων.

θλίψεων, καὶ ὠμῷ διδούσης σε γήρᾳ, καὶ ἔτι μᾶλλον ἀώρῳ θανάτῳ, ἐπισυμβαίνει ἐκ θλίψεων. ἢ καὶ φαρμάκων ἐπισκευῆς γεγονότων, ζηλοτυπουσῶν ἀλλήλαις τῶν γυναικῶν. Ετερον παῖδ' ἂν καταλείπων.) ἀντὶ τοῦ τὸν παῖδα, ἤγουν σοὺς παῖδας περὶ βίῳ ἐάσεις. Ρεῖα δ' ἐκ' ἐν πλεόνεσσι.) κἂν πολλοὺς παῖδας ὁμογαστρίους γεννήσειας, καὶ οὕτως ὄλβος αὐτοῖς ἐκ τῆς εἱμαρμένης γενήσεται, δηλονότι συμπονοῦσιν ἀλλήλοις. Πλείων μὲν.) πλειόνων μελέτη. πολλὴ μὲν δαπάνη περὶ διατροφὰς ἐγγίνεται τοῖς πολύπαισι. μεῖζον δὲ τὸ ἐπιγιγνόμενον κέρδος, ἐκ τῆς ἐργασίας αὐτῶν. περὶ γεωργικῶν δὲ παίδων λέγει, οὐ περὶ πολιτικῶν καὶ ἀστείων· ἐκεῖνοι γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μόνον δαπάνης παραίτιοι γίνονται. Σοὶ δ' εἰ πλούτου.) σοῦ δὲ ἡ ψυχὴ, εἰ ἐπιθυμεῖ πλούτου κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, ἔρδε καὶ πράττε, καὶ ἄλλο ἐπ' ἄλλο ἔργον ἐργάζου. ἐντεῦθεν δὲ εἰσβάλλει ὁ ποιητὴς καιροὺς ἑκάστοις προσφόρους διδάσκειν, ἀροτριάσει καὶ σπόρου, καὶ ἀμήτου, καὶ τρυγητοῦ· καὶ ἔτι περὶ ναυτιλίας, καὶ τῶν λοιπῶν.

ΒΙΒ. Β.

Πληϊάδων ἀτλαγενέων.) τῶν ἄτλαντος θυγατέρων πλειάδων ἐπιτελουσῶν τὴν ἑώαν αὐτῶν ἀνατολὴν, οὐ τὴν ἑσπερίαν, ἄρχεσθαι, ἤγουν ἄρχου τοῦ ἀμήτου. τοῦ ἀρότρου δὲ καὶ τοῦ ἀροτριασμοῦ, ἀπὸ κοινοῦ πάλιν τὸ ἄρχου, δυνομενάων, καὶ μελλουσῶν δύναι,

τὴν

τὴν ἑσπερίαν δὲ δύσιν, οὐ τὴν ἑώαν. ἀλλὰ λεκτέον πρῶτον τὴν ἱστορίαν, εἶτα καὶ μαθηματικώτερον δὲ δακτέον μοι. τοῦ οὐρανοῦ παιδὸς ἰαπετοῦ καὶ κλυμένης, ἢ ἀσίας, τῆς ὠκεανοῦ θυγατρὸς, γίνονται (ὡς οἱ μυθογράφοι φασὶ) προμηθεὺς, ἐπιμηθεὺς, μενοίτιος, καὶ ὁ νῦν ἡμῖν προκείμενος ἄτλας· ὃν καὶ μυθεύονται, κίονας φέρειν μακρὰς, αἳ γαῖαν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσι. τούτου καὶ πληιόνης τῆς ὠκεανοῦ θυγατρὸς, γίνονται θυγατέρες ἑπτά. περὶ ὧν φησιν ἄρατος ἐν τοῖς φαινομένοις, ὧδέ πως·

Ἑπτὰ δή τοι ταίγε ἐπιῤῥήδην καλέονται,
Ἓξ οἶαι περ ἐοῦσαι ὑπόψιαι ὀφθαλμοῖσι,
Ἀλκυόνη, μερόπη τε, κελαινώ τ' ἠλέκτρη τε,
Καὶ στερόπη, καὶ τηΰγετη, καὶ πότνια μαῖα.

Ταύτας φησὶ τὰς πλειάδας, μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς τῆς πληιόνης, κατὰ βοιωτίαν πέντε ὅλους ἐνιαυτοὺς, ὠρίων ἐδίωκεν ὡς συγγένοιτο. αἳ τοῖς θεοῖς εὐξάμεναι, πρὸς πλειάδας μετήμειψαν. ζεὺς δὲ τῆς κακοπαθείας οἰκτείρας, αὐτὰς ἐν τῷ ζωδιακῷ κατηστέρισεν. ἄλλοι δέ τινες, δώδεκα θυγατέρας φασὶ γενέσθαι τῷ ἄτλαντι, καὶ υἱὸν ὕαντα, ὃν ἐν λιβύῃ θηρῶντα ὄφις ἀνεῖλεν. καὶ αἱ μὲν πέντε τὸν ἀδελφὸν τοῦτον θρηνοῦσαι, ἀπώλλυντο. ζεὺς δὲ ἀστέρας ταύτας πεποίηκε, τὰς λεγομένας ὑάδας. ὧν τὰ ὀνόματα ὁ ἀσκραῖος οὗτος ἡσίοδος, ἐν τῇ ἀστρικῇ αὐτοῦ βί-

βλῳ

βλῳ διδάσκει λέγων·

Φαισύλη, ἠδὲ κορωνὶς, ἐϋστέφανός τε κλέεια,
Φαιώθ' ἱμερόεσσα, καὶ εὐδώρη τανύπεπλος·
νύμφαι, ἃς ὑάδας καλέουσι φῦλ' ἀνθρώπων.

Αἱ δὲ πλειάδες προείπομεν, ὅπως κατηστερίσθησαν. ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ ἄτλαντος καὶ τὴν τούτου καταστέρισιν, ἀλληγορίᾳ καὶ ἱστορίᾳ δεούσῃ σαφηνιστέον. ἄτλας ἐστὶν ἀλληγορικώτερον, ὁ ἄξων ὁ ὁρίζων καὶ διακρίνων τὸ ὑπὲρ γῆν καὶ ὑπὸ γῆν ἡμισφαίριον· ἰαπετοῦ, ἤτοι κινήσεως οὐρανοῦ. ὅτι κατ' ἀρχὰς συγκεχυμένου τοῦ παντὸς κοσμικοῦ σώματος, συνέβη τὸν ἀέρα καθ' ἑλίκας, σφοδροτέρας κινήσεως τετυχηκέναι, καὶ οὕτω διορίσαι τὸ ἄνω καὶ κάτω ἡμισφαίριον, καὶ διαρθρῶσαι τὸ πᾶν. θυγατέρες ἄτλαντος, καὶ ὑάδες, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἄστρων καὶ τῶν ἀστέρων, ὅτι μετὰ τὸ διορισθῆναι τὰ ἡμισφαίρια, καὶ διαρθρωθῆναι τὸ πᾶν, οἱ ἀστέρες ἐφάνησαν, καὶ πᾶν τῶν ἄστρων τὸ σύστημα. κίονας δὲ, ἃς ὁ ἄξων ἄτλας κατέχει, ὁ βόρειος πόλος ἐστὶ, καὶ ὁ νότιος. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ στοιχειακοῦ ἄτλαντος, τοῦ καὶ ἄξονος. γέγονε δὲ καί τις λίβυς ἀνὴρ μαθηματικώτατος, ἄτλας τὴν κλῆσιν, ὃς ἐμυθεύθη τὸν οὐρανὸν ἔχειν, διὰ τὸ ἀρίστως ἀστρολογεῖν, καὶ περὶ τῶν οὐρανίων ἀκριβέστατον διδάσκειν· οὗ καὶ υἱοί, ἕσπερος καὶ ὕας· καὶ θυγατέρες, πλειάδες καὶ ὑάδες, φι-

λαδελ-

λαδελφότατου· οὓς καὶ ἃς ἐν τοῖς ἄστροις σοφώτατος ὢν, κατηστέρισεν. ὡς καὶ τοῖς ἀστρολόγοις οἱ ἀστέρες ὦσιν εὐσυνοπτότατοι, ὀνόματα ἔχοντες, καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ τοῖς ἄστροις περιαμμένοι τὸ ὄνομα, διὰ παντὸς τῷ αἰῶνι περιφερόμενον· τοῦτο δὲ καὶ μύριοι ἕτεροι πεποιήκεσαν, ὡς καὶ αὐτὸς Πτολεμαίου ὁ Κόνων καταστερίσας τῆς Βερονίκης τὸν πλόκαμον. οὕτω μὲν οὕτω καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἀστέρες καὶ τὰ ἄστρα κατηστερίσθησαν· οὐ γὰρ ἂν ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν, κατά τινας τῶν ἔξω σοφῶν, ἀστέρες γινώμεθα, οὓς ὁ κωμικὸς Ἀριστοφάνης ἐμπέπαιχε· ἀλλὰ τὸ ψυχρὰ λέγειν καὶ κατασκεδάζειν παρέντες, τήν τε ἱστορίαν τὴν περὶ τῆς διώξεως τῶν πλειάδων ὑπὸ Ὠρίωνος ὕστερον πολλαῖς γενεαῖς τῶν πλειάδων ὑπάρχοντος, καὶ τὴν τῆς Ἠλέκτρας πυράκτωσιν ἐν τῇ πορθήσει τῆς Τροίας, μετὰ ἑπτὰ γενεὰς γενομένης. μικρὸν δέ τι φάμενοι, περὶ τοῦ πόθεν καλεῖται πλειὰς, καὶ περί τινων ἑτέρων βραχυτάτων, χωρήσομεν πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀστρικῶν ἐπιτολῶν καὶ τῶν δύσεων. ἀρχαγγελικὰς δὲ δυνάμεις ὅς τις ἱμείροιτο τὰς πλειάδας μανθάνειν, ὡς ἐπὶ τὰς μούσας, προσεχέτω διὰ Πρόκλῳ· οὐδὲν γὰρ ἡμεῖς τοιοῦτον λάβρον, οὐδὲ σόφον ἐπιστάμεθα, ἀλλὰ σαφές τε καὶ σύντομον τῆς ἀληθείας ἐχόμενον, εἰ μή που ἢ ψευδῆ τινα ἱστορίαν ἐλέγχοιμεν, ἢ διορθοίημεν, ἤ τι μυθῶδες ἀλληγοροίημεν, ἢ ἀτέχνως γε

γραμ-

γεγραμμένον τεχνικῶς διαγράφοιμεν· οὐ μεταρσίοις
λόγων συνθήκαις, οὐ κόμπῳ ῥημάτων, ἀλλὰ σαφεῖ καὶ
περιπεζίῳ τῇ λέξει, ὡς ὁ διδασκαλικὸς λόγος παρα-
καλεύεται. Πλειάδες λέγονται, ἀπὸ Πληιόνης τῆς
αὐτῶν μητρός· ἢ ἀπὸ τοῦ πελειάδας αὐτὰς γεγονέ-
ναι, φευγούσας τὸν ὠρίωνα. ἢ παρὰ τὸ εἰς πολλὰ χρη-
σιμεύειν· σημαντικαὶ γὰρ θέρους, καὶ σπόρου. ἢ ὅτι πλη-
σίον ἀλλήλων κεῖνται, περὶ τὸ λαιὸν κέρας τοῦ ταύ-
ρου. λήθῃ κατασχεθεὶς καὶ περὶ ὑάδων γράφειν, εἶπον
τὰς πλειάδας παρὰ τὸ λαιὸν κέρας κεῖσθαι τοῦ ταύ-
ρου· ἰστέον οὖν, ὅτι αἱ ὑάδες κεῖνται περὶ τὸ λαιὸν μέ-
ρος τὸ ῥηθέν. αἱ δὲ πλειάδες, περὶ τὸ οὐραῖον τοῦ αὐ-
τοῦ ταύρου, ὅπερ ἡμίτομόν ἐστιν. Ατλαγενάων.)
οἱ περὶ τὸν πρόκλον γελοῖόν φασι, τὸ ἀτλαγεννάων,
ἀτλαντογεννάων λέγοντες εἶναι δέον. ἐγὼ δέ φημι κα-
λῶς ἔχειν καὶ ἀμφότερα. κλίνεται γὰρ ἄτλας ἄτλαντος,
καὶ ἄτλας ἄτλα, ἐξ οὗ τὸ ἀτλαγενάων. Επιτελλομε-
νάων.) περὶ ἀνατολῶν καὶ δύσεων ἀστρικῶν εἰπεῖν ὡρ-
μημένῳ μοι, δέον μοι πρῶτον κεφαλαιωδέστερον καὶ
συντόμως ἐκθεῖναι τὴν πᾶσαν ἀστροθεσίαν, ἐν τῷ ζῳ-
διακῷ λοξοκινήτῳ κύκλῳ, ὃς ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς νότον
κινεῖται. Αστρῶν ὑπάρχουσι τμήματα δύο καὶ δέκα, ἃ
καὶ ζώδια καλοῦνται. ὧν τὰ ὀνόματα, κριός, ταῦρος,
δίδυμοι, καρκῖνος, λέων, παρθένος, ζυγός, σκορπίος,
τοξότης, αἰγόκερως, ὑδροχόος, ἰχθύες. ἐν ἑκάστῳ δὲ τῶν

ἑπτὰ

ἑπτὰ οὐρανίων ζωνῶν, ἃ καὶ σφαῖραι καλοῦνται, εἴς εἰσι λέγεται τῶν πλανωμένων ἀστέρων. ἐν μὲν τῇ ἄνω τάτῳ καὶ πρώτῃ, κρόνος. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ, ζεύς. ἔπειτα ἄρης, καὶ μετ' αὐτὸν ἥλιος, εἶτα ἀφροδίτη, καὶ μετ' ἐκείνην ἑρμῆς, ἡ δὲ σελήνη πάντων ὑστέρα καὶ κατωτάτη. πλάνητες ὀνομάζονται, ὡς ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀνατολὰς κινούμενοι, ἐναντίως τῇ κινήσει τοῦ οὐρανοῦ. ζώδια μὲν, ὡς ἔφην, εἰσὶ δώδεκα· πλάνητες δὲ ἀστέρες ἑπτά· ἄστρα δὲ ἀπλανῆ, λη̄, ἄρκτος μεγάλη, προκύων, ἄρκτος μικρά, ἵππος, ὄφις, ἀετός, δελφίς, οἰστὸς, κασιέπεια, λαγωός, περσεύς, κῆτος, ἀνδρομέδα, ὠρίων, ἡνίοχος, κένταυρος, κόραξ, ὕδρος, αἴξ, λύρα, ἔριφοι, ἐν γόνασι, στέφανος βόρειος, ἀργώ, στέφανος νότιος, ἠριδανός ποταμός, πλειάδες, θυμιατήριον, ὑάδες, ἀρκτοφύλαξ, ὁ καὶ βοώτης· ὀφιοῦχος, κηφεύς, κύων, τόξον, κύκνος, κρατὴρ, ἰχθύς, διδυμά· ταῦτα πάντα τὰ ζώδια καὶ τὰ ἀπλανῆ, καὶ οἱ πλάνητες, διττὰς ποιοῦνται ἀνατολάς τε καὶ δύσεις. μίαν μὲν, τὴν σὺν τῷ παντὶ οὐρανῷ ἀνατέλλουσι καθεκάστην ἡμέραν, ἀπὸ τοῦ ὑπογείου ἡμισφαιρίου εἰς τὸ ὑπέργειον· καὶ πάλιν, ἀπὸ τοῦ ὑπεργείου εἰς τὸ ὑπόγειον δύουσιν. ἑτέραν τε δυσσουμένην ἀνατολήν τε καὶ δύσιν ποιοῦνται, σὺν τῷ ἡλίῳ κατ' ἐνιαύσιον κύκλον. ἀνατολὴν, ἑώαν καὶ ἑσπερίαν, καὶ δύσιν ὁμοίως. τίνες δὲ αὗται, καὶ

πῶς, καὶ πότε γίνονται μάνθανε. ὅταν τις ἀστὴρ, ἢ ἄστρον, ἐν ταῖς ἡγουμέναις καὶ πρώταις μοίραις τινὸς ζωδίου ἐνσταίη, ἅσπερ καὶ δεξιὰς ἢ ἀνατολικὰς λέγουσιν. ὁ δ' ἥλιος προδραμὼν ταύτας ἐν ταῖς ἑπομέναις, καὶ μετ' αὐτάς ὢν, ἃς καὶ ἀριστερὰς ἢ δυτικὰς καλοῦσι, πεντεκαίδεκα μοίρας ἀπέχων τοῦ ἀστέρος, λέγεται τότε ὁ ἀστὴρ ἑώαν ἀνατολὴν πρὸς τὸν ἥλιον ἔχειν. ἂν δὲ ταῖς πρώταις μοίραις ὁ ἥλιος τρέχῃ, ὁ δ' ἀστὴρ ἐν ταῖς ἑπομέναις ιε̄ προλαβὼν, ἴσας μοίρας τὸν ἥλιον, τότε λέγεται ἑσπερίαν ἀνατολὴν πρὸς τὸν ἥλιον ἔχειν. δύσις δὲ ἑώα ἐστὶν ἀστέρος, ὅταν ἐν ταῖς ἡγουμέναις ὁ ἀστὴρ φαίνῃ, ἐν δὲ ταῖς ἑπομέναις ὁ ἥλιος τρέχῃ, ἀφεστηκὼς τοῦ ἀστέρος ιδ̄, ἢ ιγ̄, ἢ ἐλάττονας μοίρας. δύσις δὲ ἑσπερία, ὅταν ὑπάρχῃ τὸ ἀνάπαλιν, ἐν ταῖς ἡγουμέναις μὲν μοίραις ὁ ἥλιος τρέχῃ, ταῖς ἑπομέναις δὲ ὁ ἀστὴρ ιδ̄, ἢ ιγ̄, ἢ καὶ ἐλάττονας μοίρας ἀπέχων τοῦ ἡλίου. αὗται εἰσὶν αἱ ἀνατολαὶ καὶ δύσεις. στηριγμοὺς δὲ καὶ ἀπορροίας, καὶ συναφὰς καὶ πήξεις, καὶ κολλήσεις καὶ ἐπεμβάσεις, καὶ τὰ λοιπὰ σχήματα τούτων, ἔσω λέγειν, ὡς προεῖπα. ἡ ἀνατολὴ τῶν πλειάδων γίνεται, ἀπὸ μαΐου ἐννάτης, μέχρις ἰουνίου κγ̄. ἡ δὲ τούτων δύσις, ἀπὸ ὀκτωβρίου η̄, μέχρι δεκεμβρίου ἐννάτης, σαφῶς καὶ ἰατρικῶς. μαθηματικῶς δὲ ἀκριβέστερον ἔμπροσθε μάθης, τὸ ἀρχέθεν, καὶ πάντα τὰ ἀπαρέμφατα,

ἀντὶ προστακτικοῦ τίθησιν ὁ ποιητής, ἢ νοεῖται ὑπὸ
πᾶσι τὸ θέλε. οἷον, θέλε ἐργάζεσθαι, θέλε σπείρειν, βοω
τεῖν, καὶ τὰ ὅμοια. Ἄμητος, ἀσπόρητος ἐστὶν ὁ
σπόρος. ὀξυτόνως δὲ, τοὺς χρόνους διαγράφει. Τὸ
ζώδιον ὁ ἥλιος πρὸς τέλος φθάνει. συνεγγίζουσι δὲ
αἱ πλειάδες, ἐπειδὴ μετὰ τὸν κριὸν ὁ ταῦρος ἐστὶν,
οὗ τῇ ζώνῃ αὗται κεῖνται, ταύτῃ ἀμαυροῦνται τοῦ
ἡλίου σύνεγγυς προσβάλλοντος αὐταῖς. τὸν γοῦν
ὅλον ἀπρίλλιον μῆνα διέρχεται τὸν κριόν. ἐν γοῦν
ταῖς ἐνάταις ἡμέραις ταῖς ἀνατολαῖς τοῦ μηνὸς οὔ-
σαις, ὡς σύνεγγυς ὄντος τοῦ ἡλίου αὐταῖς, ὑπὸ τοῦ
πλείστου φωτὸς ἀμαυροῦνται. ἀφ' οὗ ᾗ τελειώσει τὸν
κριὸν, προσβάλλει περὶ ταύρῳ, κατὰ μάϊον ἅπαντα· ὁ
δὲ μάϊος ἔχει λα΄. θ΄ γοῦν, καὶ λα΄, μ΄. μεθ' ὃ δὲ τε-
λειώσει τὸν μάϊον, καθ' ὃν κατέρχεται τὸ τοῦ ταύρου
ζώδιον, προσβάλλει περὶ διδύμῳ, κατὰ τὸν ἰούνιον
μῆνα· διελθὼν δὲ τὸν ταῦρον, καὶ σὺν ἐκείνῳ τὰς
πλειάδας, καὶ προσβαλὼν περὶ διδύμῳ κατὰ τὸν ἰού-
νιον, τότε μηδενὸς ἐμποδίζοντος ἐκεῖναι ἀνατέλλου
σι, κατὰ τὸν ἰούνιον μῆνα, καθ' ὃν ἄρχονται θερίζειν. *ση
μαίνων ἐναντίως οὗτος φασὶ, τῇ τοῦ τζέτζου ἐξηγήσει.
Πληϊάδων ἀτλαγενάων.) καθ' ὃν γὰρ καιρὸν ἐν
τὸ ἀροτριᾶν, ἤγουν τὸν ὀκτώβριον ἢ νοέμβριον μῆνα,
τότε κυρίως ἀνατέλλουσι. ὑπὸ πολὺ γὰρ, ἡ μετὰ τοῦ ἡ-
λίου δύσις ἔλλαμψις τῶν ἄστρων. αὗται γὰρ κατὰ τὸν και

ρόν

ρὸν τοῦ ἀρότου, ἤγουν τὸν ὀκτώβριον καὶ νοέμβριον μῆνα, ἀνατέλλουσιν ἀφ᾽ ἑσπέρας, μετὰ τὴν ἡλίου δύσιν· κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦ θέρους, τὸν ἰούνιον καὶ τὸν ἰούλιον, ἀνατέλλουσι τῷ πρωΐ. Αἳ δή τοι νύκτας τε καὶ ἤματα.) μ̄ νυχθήμερα. πρῶτος κεῖται ἐν τῷ ζωδιακῷ κύκλῳ, ὁ κριός. μετ᾽ αὐτὸν, ὁ ταῦρος. μετὰ τὸν ταῦρον, ὁ δίδυμος. ἐν τῇ μέσῃ δὲ τοῦ ταύρου, ἤγουν ἐν τῇ ζώνῃ, κεῖνται αἱ πλειάδες αἱ ἕξ, αἵ τινες λέγονται καὶ κοινῶς ἑξάστερον. ὁ δὲ ταῦρος ἐσχηματίζεται, μέχρι τῆς μέσης πόδας μὴ ἔχειν. ὅτε δὲ ἔλθῃ ὁ ἥλιος ἐν τῷ ζωδίῳ τοῦ κριοῦ, καὶ διερχόμενος αὐτὸν, κατὰ μῆνα δὲ ἀπρίλλιον αὐτὸ διέρχεται, προσβάλλει τῷ ταύρῳ κατὰ μάϊον ἅπαντα, καθὼς προείπομεν. Χαρασσομένοιο σιδήρου.) ὑποθέμενος ὁ ἡσίοδος τῷ πέρσῃ ἐξ ἀναβολῆς καὶ δύσεως τῆς πλειάδος, εἰδέναι θέρους καιρὸν καὶ ἀρότου, ἐπεὶ δυσχερὴς ἡ τούτων γνῶσις ἰδιώτῃ ἐδόκει ἀνδρί, σαφεστέρως νῦν καὶ ἐξ ἰδιωτικωτέρου παραδείγματος, δείκνυσιν αὐτῷ τὴν τῆς πλειάδων ἀνατολὴν, λέγων τότε αὐτὰς ἐπιτέλλειν, ὅτε οἱ γεωργοὶ χαράσσουσι καὶ στομοῦσι τὰ δρέπανα, καὶ πρὸς θερισμὸν εὐτρεπίζουσιν. ἐξ ἀμήτου, οὐκ ἐξ ἀρότου εἶπε καταρχέσθαι, ὅπως διὰ τὴν ἐλπίδα τοῦ κέρδους προτρέψῃ πρὸς γεωργίαν αὐτὸν, καὶ ἀργὸν φύσει τυγχάνοντα, καὶ νωθέστατον. οὗτος πεδίων πέλεται νόμος.) περιαιρῶν πᾶσαν πρόφασιν τοῦ πέρσου, φησὶν οὗτος τῆς

γεωργίας νόμος ἐστὶν, ἀφορίαν πλειάδος *, ἀμᾶν δὲ ἀνατελλούσης, κἂν ἐν παραθαλασσίῳ καὶ ἀμμώδει καὶ λιπαρογέῳ τινὲς κατοικῶσι χώρᾳ, κἂν ἐν μεσογείῳ καὶ λιπαρᾷ, καὶ μακρὰν ἀπεχούσῃ θαλάσσης.

Γυμνὸν σπείρειν.) γυμνὸν ἀμᾶν, γυμνὸν δὲ βοωτεῖν, καὶ ἀροτριᾶν. τοῦτο δέ φησι, προτρεπόμενον αὐτὸν προφθάνειν τὸν χειμῶνα, καὶ προεργάζεσθαι· ἢ ὡς ἂν οὕτως εὐρρώστως, καὶ γενναίως ἐργάζοιτο. Τὸ εἰ χρεία, καὶ τὸ, ὥς τοι ἕκαστα ὥρι᾽ ἀέξηται, ἄντικρυς αἰρεσχελία καὶ φλυαρία ἐστί. Μή πως τὰ μεταξὺ χατίζων.) μή πως μὴ ἔχων ἐν τῷ μέσῳ τοῦ καιροῦ, πτώσσῃς, πτωχεύῃς, ἢ δίκην πτωχὸς γυμνὸς καὶ περιδεὴς πορεύῃ, πρὸς τοὺς ἀλλοτρίους οἴκους. Ἐπιδώσω.) προῖκα καὶ κατὰ χάριν παρέξω, οὐδ᾽ ἐπιμετρήσω μέτρῳ τινὶ καὶ μεδίμνῳ. Θεοὶ δ᾽ ἐτεκμήραντο.) οἱ ἀστέρες, ἢ τὰ στοιχεῖα νῦν θεοί. ἐκ γὰρ τῶν ἀστέρων, τὰ περὶ γεωργίας ἔργα, καὶ τὰ λοιπὰ ἐργαζόμενα τεκμαιρόμενοι. Ἐτώσια.) μάταια, ἀπὸ τῶν γεωργιῶν, οἵτινες ὤσαντες καὶ παραδραμόντες τὸ δέον ἔτος γεωργίαν, ἢ φυτείαν, ἢ ἑτέροις τισὶ τοιούτοις ἐβλάβησαν. Οἶκον μὲν πρώτιστα.) παρακελεύεται τῷ ἀδελφῷ, πρῶτα μὲν οἴκου φροντίζειν, ὡς περιέξοντος καὶ αὐτὸν, καὶ τὰ καταβησόμενα.

Γυναῖκά τε κτητὴν καὶ ὠνητήν.) οὐ γαμετήν. ἢ τις ἐν τοῖς βουσὶν ἕποιτο, κτᾶσθαί φησι κατὰ δεύτε-

ρον λόγον· ὅπως, τὰ τῆς ἀγροικικῆς οἰκίας συνέχῃ, οὐ παιδοποιός, λάτρις δὲ οὖσα γυνή. Χρήματα, τὰ γεωργικὰ τῶν γεωργικῶν ἐργαλείων, καὶ τὰ λοιπὰ ἄρμενα καὶ ἁρμόδια, ἢ μὴ τοῦ πρέποντος ἀρκοῦντα, ποιήσασθαι, καὶ ποίησον ἐν τῷ οἴκῳ σου. τὸ ἄρμενα δὲ κυρίως ἀπὸ τοῦ ἁρμοζόμενα γεγονός, ψιλοῦται, ὡς συγκοπῇ αἰολικῇ. πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα, ἐντελῆ μὲν ὄντα δασύνεται, συγκοπέντα δὲ ψιλοῦται. ὡς τὸ, ἀλλόμενος ὁ πηδῶν, καὶ ἁρμοζόμενος, δασύνονται· ἐφαρμοζόμενος γὰρ φαμὲν, καὶ καθαλλόμενος. ὡς ὅμηρος,

Ἤτε καθαλλομένη, ἰοειδέα πόντον ὀρίνει.

τὸ δὲ ἄρμενος, ἢ ἄλμενος, συγκοπέντα αἰολικῶς ψιλοῦνται. ὡς νῦν τὸ πάντ' ἄρμενα. καὶ παρ' ὁμήρῳ, ἐπάλμενος ὀξεῖ δουρί. Ἡ δ' ὥρη παραμείβηται.) παρατρέχει δὲ ἡ ἁρμόδιος ὥρα ἑκάστοις, νεατῷ, ἀρότρῳ, καὶ τοῖς λοιποῖς. Μινύθει.) σμικρύνεται, ἐλαττοῦται. μινυὸς γὰρ, ὁ μικρός. Μὴ δ' ἀναβάλλεσθαι.) μὴ δ' ἀναβάλλου ἢ ὑπερτίθει τὴν σήμερον ἡμέραν τυχὸν, καὶ τὴν αὔριον, παρατρέχων μέχρι τῆς τοῦ μηνὸς ἔνης καὶ πρώτης, ἤτοι τῆς ἀρχιμήνου· ἐκ δὲ τοῦ ἑνὸς ἐνὶ γεγονὸς τὸ ἔνη, ὅμως διπλασιάζει τὰ δύο νῦ, καὶ ψιλοῦται, ὡς αἰολικόν. τοιοῦτοι γὰρ οἱ αἰολεῖς. Ετωσιεργός.) ὁ μετὰ παραδρομὴν τοῦ ἁρμοδίου καιροῦ ἐργαζόμενος. ἀρίστως δὲ καὶ κυρίως τὸ ἐτόσιον ἐν

ταῦθα κεῖται, καὶ οὐχ ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις καταχρη-
στικώτερον. Καλιήν.) νῦν τὸν οἶκον. οἱ γὰρ πα-
λαιοί, πρὸ τοῦ εὑρεθῆναι οἰκίας, κάλως ἐκδέοντες
ἔν τισιν ἀρχαῖς, καὶ τισι περιπετάσαντες ἄνωθεν,
σκηνήτην τὸν βίον διέζων. ἢ ἀπὸ τοῦ κάλον, τὸ ξύ-
λον, καλιά. Ἦμος δὴ λήγει μένος.) μετὰ τὸν και-
ρὸν τοῦ θερείου, καὶ τῆς ὀπώρας, διδάσκει νῦν καὶ τὸν
τῆς ὑλοτομίας καιρόν. καὶ φησι, ἡνίκα φθινοπωρὶς
ἰσημερία γένηται, καὶ ὁ ἥλιος τὸ πολὺ τοῦ ἱδρῶ-
τας ποιοῦντος καύματος σβέσῃ, οὐκέτι κατὰ κορυ-
φὴν ἡμῶν τῷ τῆς ἡμέρας πλείονι ἑστηκὼς διαστήμα-
τι, ὥσπερ ἐν τῷ θερείῳ καιρῷ ξηραίνων ἡμᾶς ταῖς
ἀκτῖσιν αὐτοῦ, ἀλλ' ὅτε τὸ πλεῖον ἐστὶν ὑπὸ γῆν, καὶ
μηκύνει τὰς νύκτας, ὀλίγον δὲ τῆς ἡμέρας ὑπὲρ κε-
φαλῆς ἡμῶν ἕστηκε, τότε ἄριστός ἐστιν ὁ τῆς ὑλοτομίας
καιρός. ἄσηπτα γὰρ τὰ τότε τμηθέντα ξύλα τηρεῖ-
ται, ὡς ἐξικμασθέντος τὸ πολὺ τῆς ὑγρότητος. ἡ
γὰρ ἄμετρος ὑγρότης σῆψιν καὶ σκώληκας ἐμποιεῖ,
ὡς ἡ θερμότης ῥῶσιν καὶ εὐωδίαν. καὶ τοῦτο ἰδεῖν
ἔξεστιν, ἐκ τῶν ἑλωδῶν καὶ καθύγρων τόπων, καὶ
τῶν θερμῶν καὶ ἠρέμα ξηρῶν. τὰ μὲν γὰρ ἑλώδη,
σῆψιν καὶ κώνωπας, καὶ μυίας, καὶ σκώληκας, καὶ
τοιαῦτα γεννᾷ. αἴγυπτος δὲ διὰ τὸ θερμότατον,
εὐωδιῶν καὶ ἀρωμάτων μήτηρ καθίσταται. κἂν
τοῖς ἀνθρωπίνοις δὲ σώμασιν ὑπάρχει τὰ ὅμοια. οἱ

μὲν γὰρ σωμασκίοι, καὶ πιαλίοι, καὶ κάθυγροι, ἀποφορὰν ἀφόρητον ὄζουσι, καὶ μᾶλλον ἐν θέρει καὶ μύρων χριόμενοι, δυσωδέστεροι γίνονται. οἱ δὲ θερμοτέρας καὶ ξηροτέρας καθεστηκότες τῆς κράσεως, οἱ μὲν ἐν τῷ καθεστηκότι καὶ μέσῳ τετάχαται, μήτε μὴν ὄζοντες, μήτε μὴν δυσωδιάζοντες. ἔνιοι δὲ καὶ ἀρώματος ἐκ τῶν σωμάτων ὀδμὴν ἀποπνέουσιν, ὥσπερ ὁ θεόφραστος ἀλέξανδρον λέγει τὸν μακεδόνα· καὶ ἡμῖν πολλάκις τις διηπίσκησεν, ὡς οὐ κεχρημένοις ἀρώμασι, καὶ περιχρίουσι τὰ ἐντός, καίτοι γε μηδὲ λουτροῖς κεχρημένοις, εἰ μὴ που μετ' ἐνιαυτόν, καὶ δύο καὶ τρεῖς. Ἦμος.) ἡνίκα. τὸ ἦμος ψιλοῦται παρὰ τοῖς ἴωσι, καὶ οὐχ ὑποτάσσει. παρὰ δὲ ἀττικοῖς, καὶ δασύνεται, καὶ ὁ ὅτε καὶ ὁ κὰν ὑποτάσσει παρὰ τοῖς ἀττικοῖς. καὶ τὰ δεύτερα πρόσωπα τῶν παθητικῶν, γράφει * διφθόγγ, πεύσομαι πεύσει, ὄψομαι ὄψει, καὶ τὰ ὅμοια. ὅθεν οἱ νῦν γρίφους τῶν νοημάτων συντεθέντες γραμματικοί, καὶ τὸ ὀρθὸν τῆς τέχνης τοῖς αὐτῶν φλυαροῖς σώμασι διαφθείραντες, καὶ μὴ τὰς διαλέκτους εἰδότες, ψυχὰς παρασημειώσεις παρεσημειώσαν· πλὴν τῶν δωρικῶν πάντων. ἐκεῖνοι γὰρ πᾶν ἀπαρέμφατον, ἧτα γράφουσι. τὸ δὲ στενώτατον καὶ ξενώτατον παρὰ πᾶσι μεγάλα, παρ' αἰολεῦσι δὲ μικρά, διὰ τὸ μετὰ β ῡ ν, τὰ

αἰολικὰ ταῦτα ἐκφέρεσθαι. τὸν ὄρον δὲ, καὶ τὸν γέ-
λων ὁμοίως αἰολικῶς μικρὸν, ἀττικῶς δὲ μέγα. οὕ-
τως ἔδει ταῦτα διδάσκειν. ἀμαθεῖς δὲ τῶν διαλέκ-
των, καὶ τοῦ ὡς ἀληθῶς γραμματικῆς ὄντων, οἱ τῶν νοη-
μάτων πλοκεῖς ἐπαινούμενοι, τοῖς βατράχοις κραυ-
γάσοις καὶ ἀνοήτοις παισὶ τοιαῦτα ζιζάνια δυσα-
πόσπαστα τῇ τέχνῃ παρεμφυτεύσαν, καὶ ταύτην διέ-
φθειραν, μὴ γινώσκοντες εἰπεῖν, ὡς τοῦτο ἰωνικῶς οὕτω
γράφεται, ἐκεῖνο δὲ ἀττικῶς, καὶ τόγε καὶ τόγε κοινῶς δὲ,
ἀλλ' ἢ μόνον λοξόσεως καὶ γριφόσεως τῶν λόγων φρον-
τιζόντων. τοιαῦτα καὶ περὶ τὴν μετρικὴν τέχνην
συμβήσεται, ἀλλην ἄλλως τῶν νῦν μετρικῶν, καὶ μὴ
κατὰ τοὺς πάλαι σοφοὺς, τοῖς διχρόνοις καὶ τοῖς ὀνόμα-
σι κεχρημένων, καὶ γραφόντων διθυραμβικά τε καὶ
κάπηλα, καὶ γραμματικῆς ἀπᾴδοντα, καὶ ὅμως τοῖς
νῦν καπήλοις τιμώμενα. καπήλους γοῦν καλῶ, καὶ
τοὺς νῦν παραδυναστεύοντας ἐν ταῖς βασιλείαις αὐ-
λαῖς, ὡς ὑπαγομένους θωπείαις. καὶ τὰ κάπηλα, τῶν
συγγραμμάτων ἀκριβεστάτως μὴ ἀποδοκιμαζόντων
κρείσσοσιν, ἀλλ' ἐνιαχοῦ, μᾶλλον δὲ πανταχοῦ, καὶ τῶν
κατὰ τέχνην γεγραμμένων ἐξαίροντας· ὡς οἱ πάλαι
τῶν εὐριπίδου κάπηλα γράμματα τῶν σοφῶν συγ-
γραμμάτων αἰσχύλου προκρινάντων, τὸν μακρὸν
αἰῶνα τοῖς σφῶν ἀβελτηρείας παραστησάντων μάρ-
τυρα. ἐξελέγχονται γὰρ τοῖς ἀμφοτέρων συγγράμ-

μασι

μασι μέχρι καὶ νῦν. εὐριπίδην γὰρ προκεκρικότες αἰ-
σχύλου, ὡς κάπηλον, καὶ τούτοις συμποσιάζοντα,
καὶ ἀγοραῖον καὶ εἴρωνα. αἰσχύλος γὰρ ἀρχικὸς ἦν,
καὶ σοφὸς, καὶ βασιλέως γένους εἷλκε σειράν. καὶ τοῖς
ἀδελφοῖς στρατηγοῦσι, τὸν ξέρξην κατεναυμάχησαν.
καὶ ἠπείρῳ ἐνενίκηκε. καὶ συμποσίων, καὶ ἀγρῶν ἐκ-
τὸς ἦν. καὶ ἀθώπευτος, καὶ τὸ εὐγενὲς ἐν πᾶσι τη-
ρῶν· ὅθεν τῆς εὐγενείας καὶ τῆς σοφίας παρ' ἐκείνων
τοιαύτην ὑπεῖχε τὴν δίκην. ὡς καὶ περὶ αἰσχύλου
τῆς ἀληθείας ὁ τραγικὸς φρύνιχος, δίκας ἐξέτισε,
ζημιωθεὶς χιλιάδας δραχμάς· ὅτι μιλήτου παρὰ περ-
σῶν γεγράφηκεν ἅλωσιν, καὶ τὸ θέατρον πρὸς ὀλοφύρ-
σεις ἐκίνησεν. ὁμοίως καὶ πίνδαρος, χιλίας δραχ-
μὰς ἐξέτισε θηβαίοις, ὅτι τὰς ἀθήνας ἑλλάδος γε-
γράφηκεν ἔρεισμα. τοιαῦτα πρίν τε καὶ νῦν τῆς ἀθω-
πευσίας καὶ ἀληθείας τὰ ἐπίχειρα. Ὀξέος ἠελίοιο.)
τοῦ ὀξυκινήτου ὑπὲρ τοὺς λοιποὺς τῶν ἀπλανῶν ἀστέ-
ρων· οὐ μὴν, ὑπὲρ τὸν οὐρανόν. ὁ γὰρ οὐρανὸς εἰς νυχθή-
μερον διάστημα περιστρέφεται, ὥσπερ ὁ ἥλιος περιδινεῖ-
ται ἐνιαυτῷ. τοσοῦτον ὁ ἥλιος τοῦ οὐρανοῦ μὲν βρα-
δύτερος, κρόνου δὲ καὶ τῶν λοιπῶν ἀστέρων ταχύτε-
ρος. κρόνος μὲν γὰρ τριάκοντα ἔτεσι περιοδεύει
τὴν τοῦ οὐρανοῦ, ἣν ἔφην νυχθημερινὴν περιστροφήν.
ζεὺς δὲ ἔτεσι ιβ΄. ἄρης, ἥλιος, ὡς ἔφην, ἐνιαυτῷ.
ἀφροδίτη, μησὶ ιδ΄. ἑρμῆς ἐνιαυτῷ, ἢ μᾶλλον μησὶν

ὀκτώ. ἡ δὲ σελήνη, ἑνὶ μόνῳ μηνί. Ἥλιος δὲ διασσύεται.) ἅλιος γάρ τις ἐστὶν, ὡς ἀεὶ τὴν ἅλως ἔχων τὴν ἄναψιν. ἥελιος δὲ ψιλοῦται. τὸ γὰρ α ἢ ε πρὸ φωνήεντος ὄντα κατὰ διάστασιν, ἥελιος, ἀΐδης, καὶ τὰ ὅμοια. Καύματος ἰδαλίμου.) διύγρου. πῶς δὲ ξηραντικοῦ ὄντος τοῦ καύματος, δίυγρον αὐτὸ λέγει; ὅτι θερμαῖνον καὶ ξηραῖνον ἡμᾶς, ἐξενέγκει τὴν τῶν ἡμετέρων σωμάτων ὑγρότητα, διὰ τῶν ἀδήλων πόρων, καὶ ἱδρῶτας ποιεῖ. Ζηνὸς ἐρισθενέος.) τῆς μεγαλοδυνάμου εἱμαρμένης. ἢ Ζηνὸς νῦν, τοῦ οὐρανοῦ. Πολλὸν ἐλαφρότερον.) λείπει τὸ γεγονώς. ἐλαφρὸς δὲ, ὁ ταχύς· ἐκ τοῦ ἔλαφος, ἐλαφηρός. Σείριος.) ἀστήρ ἐστι, κείμενος ὑπὸ τὸ γλύφον τοῦ κυνός, ὥς φησιν Ἄρατος. νῦν δὲ σείριον τὸν ἥλιον λέγει, παρὰ τὸ σειριᾶν καὶ λάμπειν, καὶ ξηραίνειν. ἀστὴρ καὶ ἄστρον διαφέρει. ὅτι τὸ ἄστρον σύστημά ἐστιν ἐξ ἀστέρων συνεστός, ὁ δὲ ἀστὴρ μονήρης ἐστίν· ὡς ἥλιος, σελήνη, καὶ εἷς ἐκείνων τῶν συμπληρούντων τὰ ἄστρα. Κηριτρεφέων.) τῶν συντεθραμμένων μοίρᾳ καὶ θανάτῳ. Ἐπαυρεῖ.) πλησιάζει, ἐπαπολαύει. ἢ πνέει τροπικώτερον, ἀντὶ τοῦ φέρει δέ. ὑποκάτω δὲ τῆς γῆς. Ἀδηκτοτάτη.) ἄσηπτος, μὴ γεννῶσα σκώληκας. δὴξ γάρ ἐστιν εἶδος σκώληκος, ἐγγινομένου ἔνδον ξύλου. ἴψ δὲ, σκώληξ ἐστὶ κεράτων, ἢ ἐξ ἀμπέλων, σὴς ἐσθημάτων, τρὼξ ὀσπρίων, ψὴν σύκων, καὶ ἕτεροι ἄλλων. Πτόρθοιό τε λήγει.) τῶν κλω

νοφυεῖν τῇ παύεται. Τῆμος ἄρ' ὑλοτομεῖν.) τότε
ἄρ' ὑλοτόμει τὸ ὥριον ἔργον, μεμνημένος τῆς ἐμῆς δη-
λονότι παραινέσεως. Ωριον ἔργον.) τέσσαρές εἰσιν
ὧραι καιροῦ, ἔαρ, θέρος, φθινόπωρον καὶ φθινοπωρίς,
καὶ χειμών. ἐνταῦθα οὖν τῶν δ' τούτων ὡρῶν, ἤγουν τῇ
φθινοπωρίδι περὶ τὸ τέλος, κελεύει τότε ὑλοτομεῖν,
καὶ τότε τὸ ἔργον ἐργάζεσθαι. Ολμον.) ὅλμος λέγεται
μέρος τοῦ ἀνθρωπείνου σώματος, ὃ καὶ θώραξ καλεῖται. ἔστι
δὲ τὸ ἀπὸ τραχήλου μέχρι αἰδοίων. νῦν δὲ ὅλμος ἡ ἴγδη,
ἐν ᾗ κέγχρον καὶ ἕτερα τοιαῦτα οἱ γεωργοὶ κατατέμνου-
σι. Τριπόδην.) τριῶν ποδῶν μῆκος ἔχοντα. ὁ
δὲ πούς, δακτύλων ἐστὶν ις'. καὶ τριπόδης μὲν καὶ
τετραπόδης, καὶ τὰ ὅμοια, ὁ ἔχων μῆκος τοσῶνδε πο-
δῶν. τρίπους δὲ καὶ τετράπους, ὁ τρεῖς ἢ δ' πόδας
ἔχων. Υπερον.) λάκτιν, ναγέα, ῥιβέα, ἤγουν κόπα-
νον. Αξονα δ' ἑπταπόδην.) ἄξων ἐστὶ τὸ ξύλον τῆς
ἁμάξης, καὶ τῶν ἁρμάτων, οὗ ἑκατέρωθεν ἐμβέβληνται
οἱ τροχοί. νῦν δὲ περὶ τοῦ τῆς ἁμάξης ἄξονος λέγει κα-
κῶς, ἤγουν ἑπτὰ ποδῶν δεῖ ἔχειν αὐτὸν τὸ πλάτος.
μόλις γὰρ ἂν ἄξων ὑπερβαίη τοὺς δ' πόδας. Αρ-
μενον οὕτω.) ὁ μὲν ἡσίοδος πάνυ ἁρμοδίως ἄξονα
τὸν ἑπταπόδην φησίν. ἐγὼ δὲ τοῦτον φαίην ἂν
πάνυ ἀνάρμοστον, καί τοι μὴ ἔγγιστα ὢν τῶν γεωρ-
γικῶν. Εἰ δέ κεν ὀκταπόδην.) εἰ δὲ ὀκτὼ φη-
σι ποδῶν τάμης ξύλον εἰς ἄξονος ποίησιν, ἀπὸ
τούτου

τούτου τὸν ἕνα πόδα ταμὼν, ξυλίνην σφῦραν ποιή-
σας. ἐκ δὲ τῶν τριῶν ποδιαστῶν κτ̄, εἰ δέ κεν ἀπό κεν,
καὶ σφῦραν κεν, ἀδυναμίαν πολλὴν μετρικὴν τοῦ
ποιητοῦ καταγινώσκειν ἐστί. Τρισπίθαμον δ' ἄ-
ψιν τάμνειν.) ἐκ τεσσάρων ἀψίδων συντίθεται ὁ
τροχὸς τῆς ἁμάξης. τοῦ τροχοῦ τὴν μέσην εὐθεῖαν, νῦν
δεκάδωρον ἅμαξαν φησί. φησὶν οὖν, ὅτι ἑκάστη ἀψὶς
τοῦ τροχοῦ, ἔστω τριῶν σπιθαμῶν· ὡς εἶναι τὴν πᾶσαν
περιφέρειαν τοῦ ὅλου τροχοῦ, ἤγουν τὸν κύκλον, δω-
δεκασπίθαμον. δώρων δὲ, λϛ̄. ἡ γὰρ σπιθαμὴ ἔχει
δώρας, ἤγουν παλαιστὰς τρεῖς. ὁ δὲ παλαιστής ἐστι δα-
κτύλων δ̄. Πῶς δὲ λϛ̄ δώρων εἰπὼν τὴν πᾶσαν
περιφέρειαν εἶναι τοῦ τροχικοῦ κύκλου, τὴν μέσην διή-
κουσαν εὐθεῖαν τούτου, οὐ δωδεκάδωρον εἶπεν, ἀλ-
λὰ δεκάδωρον, τοῖς ἐπιστημονικοῖς τῶν γεωμετρῶν
λόγοις καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἐναντιούμενος; πᾶσα γὰρ πε-
ριφέρεια κύκλου, τριπλασίων ἐστὶ τῆς οἰκείας διαμέ-
τρου εὐθείας, πρὸς τὰς ἐκτὸς ἐπιφανείας τοῦ κύκλου.
οὐκ ἐλυμήνατο τῶν γεωμετρικῶν ὅρον καὶ τὴν ἀλή-
θειαν, ἀλλὰ καὶ οὗτος τριπλασίονα λέγει τὴν περι-
φέρειαν τῆς διαμέτρου, καὶ δωδεκάδωρον. ἀλλ' αἱ μὲν
δέκα δῶραι τῆς εὐθείας ἐν τῇ τοῦ κύκλου εἰσὶν ἐντο-
σθεν ἐπιφανείᾳ φαινόμεναι, περὶ ὧν καὶ διαλαμβά-
νει. αἱ γὰρ δύο δῶραι, εἰς τὰς συμβολὰς συνεκρίθη-
σαν, τὰς ἀπὸ τῆς ἔνδον ἐπιφανείας, μέχρι τῆς ἐκτὸς ἑκα-

τέρω-

τὸ ῥώθεν τοῦ τροχοῦ μία δωρά. Ἀψίς.) ἡ ἀψὶς, ἤτοι
περισχηματισμὸν ἀπλικῶς. Πόλλ᾽ ἐπὶ καμπύλα κά
λα.) ἐπὶ πολλὰ καμπύλα καὶ λελοξευμένα καὶ ἀ-
ψιδοειδῆ κᾶλα καὶ ξύλα. τοῦτο δὲ εἶπεν, ἵνα δείξῃ ὅ-
τι οὐ μίαν ἀψῖδα λέγει ἔχειν τὸν τροχὸν, ἀλλὰ τέσ-
σαρας· ὁ κάλως, τὸ σχοινίον. τὸ κᾶλον δὲ, τὸ ξύλον.
Φέρειν δὲ γύην.) φέρε δὲ γύην εἰς τὸν οἶκον σου, ἀ-
πὸ πρίνου δένδρου. ὅταν εὕρῃς, ψηλαφῶν ἐν ὄρεσιν,
ἢ πεδινοῖς καὶ ἀροσίμοις τόποις. ὁ πρίνινος γὰρ γύης,
ὀχυρότατός ἐστιν εἰς τὸ ἀροτριᾶν. ἡνίκα ὁ δοῦλος ὑ-
πουργὸς τῆς φρονήσεως ἀθηνᾶς τέκτων, ἢ ἀροτρεὺς,
πήξας αὐτὸν * τῷ ἐλύματι τὸν γύην, ἐν γόμφοις
καὶ ξυλίνοις ξύλοις ἥλοις προσαρήρεται, καὶ προσαρ-
μόσῃ τῷ ἱστοβοῒ καὶ τῷ ῥυμῷ. γύης ἐστὶ, τὸ ὑπὸ γῆν
ξύλον τοῦ ἀρότρου· εἰς ὃν ἡ ὕννης, ἤγουν τὸ σίδηρον
ἐμβάλλεται. Ἔλυμα.) τὸ μέσον τοῦ ἀρότρου, ὅπου
ὁ γόμφος βληθεὶς, συνηλοῖ τὸν γύην καὶ τὸν ῥυμόν.
γόμφος, ὁ ἧλος. ἱστοβοεὺς δὲ, καὶ ἔνδρυον, ὁ ῥυμός.
Δμῶος.) ὁ δοῦλος, ἤτοι διάλυσιν. Εὖτ᾽ ἂν προσα-
ρήρηται, ὤφελεν. οἱ ἴωνες δὲ οὐκ ἐκτείνουσιν· ὅθεν
προσαρήρεται γράφεται, ὡς καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ· ὅ-
πως ἀκλινὴς τῆς σφαίρας ἡ σφοδρότης, ἐξ ἀντι-
πλευρῶν σφίγγεται καταδρόμων. Δοιὰ θέσθαι
ἄροτρα.) δύο δὲ κτῆσαι καὶ ἀπόθου ἄροτρα ἤτοι τὴν
οἰκίαν, πονησάμενος καὶ φροντίσας· αὐτοφυῆ τε ἔ-

χοντα τὸν γύην, καὶ συμβεβλημένον, ὅπως τοῦ ἑνὸς ἐαχθέντος, χρᾶται τῷ ἑτέρῳ. τοῦτο δὲ εὔηθόν ἐστι τὸ λέγειν, ἔχε αὐτόγυον καὶ πηκτὸν ἄροτρον, μή πως καταχθῇ τὸ ἕτερον. ὤφειλε γὰρ εἰπεῖν ἁπλῶς, ἔχε δύο ἄροτρα, εἰ μή που τὸ αὐτόγυον ἔν τισι χρησιμόν, ἐν ἑτέροις δὲ τὸ πηκτόν. ὃ καὶ δοκεῖ μοι οὕτως ἔχειν, κᾂν οὕτως φόβῳ τοῦ μὴ καταχθῆναι τὸ ἕτερον λέγει. Δάφνης δ᾽ ἢ πτελέης.) ἡ δάφνη καὶ ἡ πτελέα δριμύτητα ἔχουσαι, οὐ σήπονται ῥᾳδίως· ἐπεὶ μὴ δ᾽ ἀπογεννῶσι σκώληκας, οὓς κίας καλοῦσι, καθάπερ τὰ γλυκύχυμα καὶ χαῦνα ξύλα. τὸ δὲ παρακελεύεσθαι ἢ δάφνιον ἁπλῶς, ἢ ὀρεινῆς δάφνης εἶναι τὸν ἱστοβοέα, ἤγουν τὸν ῥυμόν, τὸ ἔλυμα καὶ τὸν γόμφον ἀπὸ δρυός, ἀπὸ πρίνου δὲ τὸν γύην, ψευδοῦς στρατείας ἡσιοδείας ὄγκος ἐστίν. ἔδει γὰρ ἔκ τινος μονοειδοῦς στερροῦ ξύλου ταῦτα εἰπεῖν πτελέας, ἢ τινὸς ἑτέρου τοιούτου κατακλάσαι, καὶ μὴ καταναλίσκειν λόγον εἰκαίως. Ἐννεαέτεις δὲ βόας.) οὐδ᾽ ὅλως ἀκοῦσαι ἀνάσχοιτό τις γεωργός, μή τοι γε παραδέξασθαι, ὡς ἀζώρους, καὶ γεγηρακότας καὶ ἀσθενεῖς, ὃς οὗτος ὁ τοῖς ἀπαιδεύτοις δοκῶν ὁμήρου ἀνθάμιλλος, οὐκ ἀλαπαδνὸν λέγει ἔχειν τὸ σθένος. Ἥβης μέτρον ἔχοντε.) συμμετρίαν φησὶν ἡλικίας ἐχόντων, καὶ μήτε ἀζύγων πώλων, μήτε γηραιῶν ὄντων, ἐν τῷ ἐργάζεσθαι ἄριστοι τῷ καὶ οὗτοι ἐργάζεσθαι.

οὐκ

οὐκ οἶδε εἰ μή που διὰ ἀπειρίαν γεωργικὴν τοῦ ἀδελ-
φοῦ, ἐμπείρους ὑποζεύγνυσι βόας, κἂν γηραιοὶ ὦ-
σιν· ὅπως μὴ κατὰ τὸ δέον αὐτοῦ διϊθύνοντος, μό-
νοι ἐργάζωνται. Οὐκ ἂν τώγ᾽ ἐρίσαντε.) οὐκ
ἂν οὗτοι οἱ βόες στασιάσαντες κατὰ τὴν ἀρουμέ-
νην αὐτοῖς γῆν, κατάξειαν μὲν καὶ συντρίψειαν
τὸ ἄροτρον. τὸ δὲ ἔργον τοῦ ἀροτριασμοῦ, αὐτόθι
μάταιον λίποιεν· ὥσπερ ἂν εἰ ἦσαν σφριγῶντες
ἀρτιζυγεῖς. Τοῖς δ᾽ ἅμα.) τοῖς δὲ τοιούτοις βου-
σὶν ἔστω τοῦ ἔργου ἐπιστάτης ἀνὴρ τέλειος, ὅπως φρον-
τίζῃ τοῦ ἔργου· μή πως νεώτερος ὤν, καὶ πρὸς ὁμήλι-
κας ἀποτρέχων, τὸ ἔργον ἐᾷ. Τεσσαρακονταετής,
ὁ τριακονταετὴς ἄνθρωπος, ὁ τὰ ὅμοια, ὀξύνεται.
τεσσαρακονταέτης δὲ, ὁ τριακονταέτης, χρόνος. Αἰ-
ζηός, κυρίως ὁ νεανίας. νῦν δὲ τὸν τέλειον ἄνδρα φησί.
τὸ σημαίνει περὶ τῶν ἑπτὰ ἡλικιῶν. Ἑπτὰ δέ φασι κατὰ
ἀστρονόμους, αἱ τοῦ ἀνθρώπου ἡλικίαι· Βρέφος ἀπὸ γενέ-
σεως μέχρι δ΄ ἐτῶν, ἀναλογεῖ δὲ τῇ σελήνῃ. εἶτα παι-
δίον, μέχρι δεκαετίας, καὶ ἀναλογεῖ ἑρμῇ. μεῖραξ
ἀπὸ δεκαετίας, μέχρι ιη΄, ἀναλογεῖ ἀφροδίτῃ. ἀπὸ
τῶν ιθ΄, μέχρι τῶν λζ΄, νεανίας, ἀναλογεῖ τῷ ἡλίῳ.
ἀπὸ τῶν τριακονταοκτὼ μέχρι τῶν νβ΄, ἀνήρ, ἀναλογεῖ
ἄρει. ἀπὸ τῶν νγ΄ μέχρι τῶν ξδ΄, πρεσβύτης, ἀ-
ναλογεῖ διί. γέρων ἐπ᾽ αὐτοῖς, μέχρι ζωῆς ἐσχά-
της, ἀναλογεῖ δὲ τῷ ψυχρῷ τούτῳ κρόνῳ. Δεί-

πνός

πνός ἐστι, τὸ πρόγευμα. ἄριστον, τὸ γεῦμα· δόρπος, ὁ παρ' ἡμῖν λεγόμενος δεῖπνος. Τετράτρυφον.) δ' κλάσματα ἔχοντα, σταυροειδῶς. Ὀκτάβλωμον.) ὀκτὼ δήγματα ἔχοντα· ἢ τὸν ὅλον τετράκλαστον ἄρτον. ἢ τὸ ἓν δ' μόνον κλάσμα. ὡς τὸν ὅλον ἄρτον ἔχειν δήγματα λβ'. Βλωμὸς γὰρ, τὸ δῆγμα. Ὅς κ' ἔργου μελετῶν.) ὅς τις καθεστηκὼς ἀνὴρ μελετῶν καὶ φροντίζων τοῦ ἔργου, εὐθυτάτην τὴν αὔλακα, καὶ τὴν τομὴν τοῦ ἀρότρου ἐλαύνοι. Σπέρμα δάσασθαι.) τὰ σπέρματα καλῶς διαμοιράσαι καὶ σπεῖραι. Ἐπισπορίην.) τὴν δευτέραν, καὶ ἀνασποραν φυγεῖν. οἱ γὰρ κακῶς σπείραντες, πάλιν ἐπανασπείρουσιν, ἐπιβάλλοντες ἕτερον σπόρον. Ἐπτοίηται.) περιπεπέτασται, ἠσχόλισται. Φράζεσθαι δ' εὖτ' ἄν.) βουλεύου καὶ φρόντιζε τῶν γεωργικῶν, ἡνίκα γεράνου φωνὴν ἀκούσης, κραυγαζούσης τῆς γεράνου ὑψόθι χρονίως, ἥτις φωνὴ σημεῖον φέρει ἀροτριάσεως, καιρὸν κατόμβρου δεικνύει, καὶ λυπεῖ δὲ τὴν ψυχὴν τοῦ μὴ ἔχοντος βοῦς γεωργοῦ. μετὰ τὴν τῶν ἄστρων διδασκαλίαν, ἀπὸ τῶν γεράνων παιδεύει τὸν ἀδελφὸν, εἰδέναι καιροὺς· προλέγει δὲ τοὺς καιροὺς ἡ γέρανος, ἔαρ τε καὶ χειμῶνα, οὐχ ὡς ἀστρολογήσας καὶ ἀναλεξάμενος βίβλους τοῦ Πτολεμαίου, καὶ Μέτωνος, καὶ Ζωροάστρου, καὶ ἄλλων· ἀλλ' ἔστιν ὄντως δειλότατον ζῶον ἡ γέρανος, καὶ εὐαίσθητον θέρμης καὶ ψύξεως.

ξεως. ὑψιπετῶς δὲ φερομένη διὰ τὸ βάρος τοῦ σώ-
ματος, ὅπως μὴ πρὸς τὴν γῆν ἐνεχθῇ, εὐπαθοῦς ὄντος
τοῦ ἄνω ἀέρος, καὶ πρὸς ψύχος ἢ θέρμην ῥαόνως ἐκφε-
ρομένης. ψυχομένης μὲν ἀλγοῦσα βοᾷ, πρὸς θερμοτέ-
ραν δὲ τρεπομένης κατάστασιν, ἀλύπως ἐν ἠρεμαίᾳ
φωνῇ περιίπταται. καὶ οὕτως ἡμεῖς ἐκ τῶν ἐκείνης φω-
νῶν, χειμῶνα καὶ ἔαρ ἐπιγινώσκομεν. Ἀβούτεω.)
τὴν τελευταίαν χώραν, συνίζησιν ἔχει ὁ στίχος.
Δεῖ τότε χορτάζειν.) τότε δὴ χόρταζε. τὸ ἀπαρέμφα
τον ἀντὶ προστακτικοῦ, ἀττικῶς. Ἕλικας βόας.)
ἑλικοειδῶς καὶ ἡμικυκλοειδῶς τοὺς πόδας εἰλοῦν-
τας, καὶ συστρέφοντας. τὸ δὲ ἕλιξ, ἀττικοὶ δασύνου-
σιν. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ψιλοῦσιν. οἱ γὰρ ἀττικοί,
δασυντικοί εἰσιν. ἀμφελίσσειν καὶ ἀμφέχειν, καὶ κα
θείργειν λέγοντες, καὶ αὖθις, καὶ λίσφοι, καὶ τὰ ὅμοια,
ὡς καὶ τὸ ἅμαξα. ἡ δὲ κοινὴ διάλεκτος, καὶ τὸ ἄ-
μαξα ψιλοῖ, καθὼς δωρὶς, καὶ αἰολίς, καὶ ἰωνίς.

Ῥηΐδιως γὰρ ἔπος.) εὔκολον γὰρ λόγιον ἐστὶ μὴ
ἔχοντι γεωργῷ βόας, αἰτεῖσθαι παρ' ἑτέρων. ῥᾳδιώ-
τερον δὲ κἀκείνῳ ἐστὶν ἀρνήσασθαι, καὶ εἰπεῖν, ὅτι πάρ
εστι καὶ ἡ δωρὶς τοῖς βουσίν. Αἰτῶ, καὶ αἰτοῦμαι, διαφέρει. Ἔπος.) τὸ πος μακρὸν, κοινὴ συλλαβή. εἰς
γὰρ μέρος λόγου λήγει. Φρένας ἀφνειός.) εἰρωνι-
κῶς, πλούσιον κατὰ τὰς φρένας τὸν ἄφρονα λέγει, ὅς
τις λογίζεται ἐφεστηκότων ἤδη τῶν τῆς γεωργίας και-

ρῶν, τεκταίνεσθαι ἅμαξαν, καὶ γεωργικὰ ὀργα-
λεῖα. καὶ οὐκ ἔθετο πρώτην σκοπὴν φροντίσαι αὐ-
τῶν. Νήπιος.) ἀπέθετο τὸ τῆς εἰρωνείας πρόσω-
πον, καὶ φανερῶς ἄφρονα λέγει τοῦτον, ὡς οὐκ εἰδό-
τα, ὅτι πολλὰ τὰ τῆς ἁμάξης εἰσὶ ξύλα, καὶ οὐ ῥᾳ-
δίως τεκταίνονται, καὶ ἀκαριαίᾳ ῥοπῇ, ἀλλὰ δέ-
ονται ἐπιμελετήσεως καὶ φροντίδος. Ἑκατόν.)
πολλά. οὐ γὰρ ἑκατόν εἰσὶ ταῦτα. Τὸ πρόσθεν, καὶ
τὸ ἐχόμενον, κοιναὶ συλλαβαί. Εὖτ' ἂν δὲ πρώτιστ'
ἄροτος.) προευτρέπιζέ σου φησὶ τὰ γεωργικὰ ἐρ-
γαλεῖα. ἡνίκα δὲ πρῶτον ὁ ἄροτος, καὶ ὁ καιρὸς τοῦ
ἀροτριασμοῦ φανῇ, ἢ ὁ ἄροτος καὶ ἀροτριασμός,
δὴ τότ' ἐφορμηθῆναι, καὶ ἐφορμήθητι ἀπηλικῶς, οἵ
δμῶές τε καὶ σύ, ἀρόων καὶ ἀροτριῶν καθ' ὥραν
τὴν ἀρότρου καὶ τὴν ἀροτριασμοῦ, καὶ αὔην καὶ ξηραί-
νουσαν τὴν γῆν, καὶ διερὴν καὶ δίυγρον, καὶ μὴ εἰς
προφάσεις καὶ ὑπερθέσεις χωρήσας, ὡς τυχὸν πάνυ
ὑγρὰ ὄντα ἢ πάνυ ξηρά. Πρωΐ.) πρωϊμώτερον. οὐ
γὰρ ἐπὶ τὴν αὐγὴν λέγει ἀροῦν. Ἵνα τοι πλήθωσιν
ἄρουραι.) ὅπως πρωϊμώτερόν σου ἀροτριάσαντος
τὴν ἄρουραν καὶ σιτοφόρον γῆν, συμβαίνει γέμειν στα-
χύων. Ἔαρι πολεῖν.) ἔτι διδάσκει, πῶς ἂν κρεί-
ττονα τὰ τῆς γεωργίας γένηται, καί φησιν· ἐν τῷ ἔα-
ρι τοὺς βώλους τῆς γῆς ἀνάστρεφε τῇ δικέλλῃ, μαρτίῳ
μηνί, ἢ καὶ ἀπριλλίῳ. τῆς γὰρ γῆς δὲ καὶ μὴ ἐσπαρ-
μένης

μένης γῆς φησί. τὸ γὰρ πολεῖν τοῦτο δηλοῖ. τὸ πώλει
καὶ ἀνάστρεφε, καὶ μικρὸν γραφόμενον, ὑπὸ τοῦ λ
ἐκτείνεται, καὶ γίνεται κοινὴ συλλαβή. ἀττικῶς δὲ
μέγα γράφεται. Θέρεος δὲ.) συνίζησις. μετὰ δὲ
τὸν καιρὸν τοῦ θέρους νεαθεῖσα, καὶ εἰς νέατα καὶ
μικρὰ συντριβεῖσα διὰ ἀρότρων, οὐ ψεύσειεν, ἀλλὰ
σταχύων ἐμπλήσει· τὸ μὲν θε, ἐκτείνεται ὑπὸ τοῦ
ρ, καὶ γίνεται κοινὴ συλλαβή. τὸ ρε γινώσκοις
ὅ ἐστι φύσει βραχύ. τὸ δὲ ος δε, ἡ μακρὰ καὶ ἡ βρα-
χεῖα συλλαβή, ἀντὶ μιᾶς βραχείας. καὶ ἔστι τὸ ὅ-
λον θέρεος δὲ, ἀντὶ δακτύλου· καὶ τὸ νεωμένη, συνί-
ζησίς ἐστιν, εἰς τάξιν ἀμφιμάκρου· καὶ τὸ μὲν νεω, ἡ
βραχεία καὶ ἡ μακρὰ, ὡς μία μακρά. τὰ δὲ ἄλλα μέ-
νουσιν ἐν τῇ οἰκείᾳ τάξει, καὶ ποιοῦσι τὸν ἀμφίμα-
κρον· ἢ οὕτως ἔαρι πωλεῖν, καὶ τὰ λοιπὰ, οὐκ ἔχουσιν
ἀμφιβολίαν. Νειὸν δὲ σπείρειν.) σπεῖρε δὲ τὴν νεαν-
θεῖσαν γῆν, καὶ ἔτι κούφην οὖσαν, καὶ μὴ συμπιλη-
θεῖσαν, καὶ στερεωθεῖσαν, ἀλλὰ σπογγώδη. εἶτα τρέ-
πεται πρὸς ἔπαινον τῆς νεαθείσης γῆς. καί φησιν, ὅτι
ἡ νεαθεῖσα γῆ εἰ σπαρείη, ἀπελαύνει τὰς ἀρὰς καὶ
βλάβας· πληροῖ γὰρ σίτου τοὺς γεωργούς. παίδων
εὐκηλήτειρα.) ἡ καλῶς θέλγουσα τοὺς παῖδας· οὐχ ὅτι
δὲ ἄνδρας καὶ γέροντας οὐ θέλγει, οὕτως εἴρηκε· θέλγει
γὰρ πάντας· ἀλλὰ τὴν ἔξωρον ἥβην ἐᾷ, τὴν δὲ αὔ-
ξουσαν καὶ προσδόκιμον χρησιμεύειν, προέλαβεν· ὅτι

τῶν ἄλλων πασῶν ἡλικιῶν λιχνοτέρα ἡ παιδική, καὶ θέλγεται μᾶλλον ἀνδρῶν καὶ γερόντων ταῖς τροφαῖς. εἰ δὲ μή, κλαυθμηρίζεται. εὔχεσθαι δὲ διὶ χθονίῳ.) ἀρχομένῳ δὲ τὰ πρῶτα τοῦ ἀρότου καὶ τοῦ ἀροτριασμοῦ, ὅταν λαβὼν τὸ ἄκρον τῆς ἐχέτλης καὶ τοῦ κρατήματος τοῦ ἀρότρου, ἵκηαι καὶ πέμψης τὸν ὅρπηκα καὶ τὸ βούκεντρον ἐπὶ τὸ νῶτον τῶν βοῶν· ἤγουν ὅταν ἀπαρχόμενος ἀροτριᾶν, κεντήσῃς τοὺς βόας, εὔχου τῇ χθονίῳ καὶ γηΐνῃ εἱμαρμένῃ, καὶ τῇ δημήτορι τῇ ἁγνῇ καὶ καθαρᾷ, ἐκπληρέστατον βρίθειν καὶ βαρύνεσθαι τὸν ἀκτὴν καὶ τὸ δῶρημα τῆς δήμητρος, ἤγουν τὸν στάχυν. ἡ δημήτηρ γὰρ, καὶ ὁ διόνυσος, αἰγύπτου βασιλεῖς ὄντες, γεωργίαν καὶ φυτουργίαν ἐδίδαξαν. Ζεὺς δὲ χθόνιος ἐνταῦθα, ἡ εἱμαρμένη. ἤγουν εὔτυχου, εὐτυχίαν γίνεσθαι τῆς γῆς, καὶ ἁδροτάτους στάχυς. Ἔνδρυον ἑλκόντων.) ἔνδρυόν ἐστιν, ὃ καὶ ἱστοβοεὺς καὶ ῥυμὸς καλεῖται. μέσαβοι δὲ οἱ λῶροι, οἱ μέσοι ὄντες τοῦ ζυγοῦ, καὶ συνδέοντες τὸν ῥυμὸν τῷ ζυγῷ. ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν. εὔχου τῇ χθονίῳ εἱμαρμένῃ, ὅταν ἄρξῃ ἀροτριᾶν, καὶ οἱ λῶροι τοῦ ζυγοῦ ἕλκωσι τὸν ῥυμόν, δηλονότι τῶν βοῶν κινουμένων· ὁ δὲ τυτθὸς δοῦλος, ὁ μικρὸς δοῦλος, σου ἀροτριῶντος ὄπισθεν ἐπιπορευόμενος, καὶ μάκελλαν ἔχων, λυπείτω τοὺς περὶ τὴν σὴν ἄρουραν περιπετασθησομένους ὄρνις, συγχωννύων καὶ συγκρύπτων

τῶν τὸ τοῦ σπόρου φαινόμενον. Τυτθός, ὁ μικρός.
ἀπὸ τοῦ τυτθός, ὁ μαστός. καὶ τροπῇ τοῦ διχρόνου εἰς δί-
χρονον, τυτθὸς ὁ μικρός. Εὐθημοσύνη γὰρ ἀρίστη.)
τὸ καλῶς διατίθεσθαι καὶ οἰκονομεῖν τινὰ τὰ ἑαυτοῦ,
κάλλιστον· τοὐναντίον δὲ, φαῦλον. Ὧδέ κεν ἁδρο-
σύνῃ.) οὕτως καλλίστως τὰ περὶ τὸ ἄροτρον καὶ τὸν
σπόρον σοῦ διατιθεμένου, ἐν τῇ ἁδρότητι καὶ τῷ
βάρει, οἱ στάχυες πρὸς τὴν ὥραν, ἤγουν τὴν γῆν, ἐπικλί-
νοιντο, τουτέστι πλήρεις καὶ εὐθαλεῖς ἔσοιντο. Εἰ τέ-
λος.) ἐὰν ὁ Ζεύς, ἤτοι ἡ εἱμαρμένη, ὕστερον τέλος
ἀγαθὸν διδοίη. πολλοὶ μὲν γὰρ δεόντως ἀροτριῶσι, καὶ
σπείρωσιν· ἐναντίας δὲ τῆς εἱμαρμένης φανείσης, ἀτε-
λεσφόρητα καρπούμενοι φαίνονται. Ἐκ δ' ἀγγείων
ἐλάσειας ἀράχνια.) ἀράχνη ἐστὶ τὸ ζωΰφιον· ἀράχνιον
δὲ, τὸ παρ' αὐτοῦ ὑφαινόμενον. ὃ δέ φησι, τοιοῦτόν ἐστι.
εἰ καλῶς ἀροτριάσεις καὶ σπείρεις, ἁδροὺς ἕξεις στάχυς.
ἐκ δὲ τῶν σιτοφόρων σου κιβωτίων τῶν μέχρι τότε κε-
νῶν ἑστηκότων, καὶ διὰ τοῦτο ἀραχνιόντων, ἐξελάσειας
τὰ ἀράχνια, καὶ ἐμπλήσεις δηλονότι ταῦτα τοῦ σί-
του· καί σε νομίζω χαρῆναι ἀρυόμενον καὶ μεταλαμ-
βάνοντα τοῦ βιότοιο καὶ τῆς ζωῆς, τοῦ ἐκ τῆς ὥρας καὶ
τῆς γῆς ἔνδον ἀποκειμένου. Εὐοχέων δὲ, καὶ ἐπ' ἐλπί-
σι τρεφόμενος καλαῖς, καὶ ὀχούμενος παραγένηση
μέχρι τοῦ λαμπροῦ ἔαρος. Οὐδὲ πρὸς ἄλλους αὐ-
γάσῃ καὶ ἀποβλέψεις, τροφῶν ἕνεκα. μᾶλλον δὲ ἕτε-

 ροί σου

τέροι σου λειπθήσονται. Εὐοχέων μὴ γράψῃς, μὴ δ' ἴξεαι. ἐσφαλμένον γὰρ οὕτω τὸ ἔπος εὑρίσκεται. Εἰ δέ κεν ἠελίοιο τροπαῖς.) ὑποθέμενος δ' ἄρα τῶν προτέρων ἐπῶν γὰρ πέρσῃ τὸν οἰκεῖον τοῦ σπόρου καιρόν, νῦν διδάσκει καὶ τὸν ἀπάδοντα, ὅπως τοῦτον ἐκφύγῃ. ἔστι δὲ οὗτος ὁ περὶ χειμερινὴν τροπήν. λεκτέον δὲ καὶ περὶ τῶν τοῦ ἡλίου τούτων τροπῶν. τέσσαρας τροπὰς ἑκάστῳ ἐνιαυτῷ ποιεῖται ὁ ἥλιος· ἐαρινήν, θερινήν, φθινοπωρινήν, καὶ χειμερινήν. τινὲς δὲ τὴν μὲν ἐαρινὴν καὶ φθινοπωρινήν, ἰσημερίας καλοῦσιν, οὐ τροπάς. τὴν δὲ θερινὴν καὶ χειμερινήν, μόνας τροπάς. ἕτεροι δέ τινες, οἵ τινές εἰσιν οἱ φιλόσοφοι, θέλοντες λαβρηγορεῖν καὶ κομπάζειν κἂν τοῖς μαθήμασιν οἷς οὐχ ὡμίλησαν, τὰ παρὰ τοῖς ἀστρολόγοις ταῦτα τέσσαρα τεταρτημόρια τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἃ καὶ τετράγωνα τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου καλοῦνται, κύκλους κατωνόμασαν τέσσαρας· ἰσημερινόν, θερινὸν τροπικόν. ἀρκτικόν, βόρειον, χειμερινὸν τροπικόν. τὸν δὲ καλούμενον γαλαξίαν, πέμπτον κύκλον ὠνόμασαν. ἀνταρκτικὸν καὶ κεκαυμένον, καὶ νότιον. ἀλλὰ τὰ πολλὰ παρέντες, * λέξωμεν ὁπόσων ἡμερῶν ἐστὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ τεταρτημόριον ἕκαστον, ἰσημερινῶν τε καὶ τῶν ἀμφοτέρων τροπῶν. ἀπὸ ὀϊστοῦ δύσεως, καὶ ἵππου ἀνατολῆς, μέχρι πλειάδων ἀνατολῆς, ἡμερῶν πε. ἤγουν ἀπὸ κριοῦ μοίρας η, μέχρι καρκίνου μοίρας

μοίρας ζ, ἰσημερία ἐαρινή. ἀπὸ πλειάδων ἐπιτολῆς, ἤτοι καρκίνου μοίρας ὀγδόης, ἕως ἀρκτούρου ἐπιφανείας, καὶ αἰγοκέρω ἀνατολῆς, θερινὴ τροπὴ ἡμερῶν ρκδ΄. ἀπὸ ἀρκτούρου ἐπιφανείας, καὶ αἰγοκέρω ἐπιτολῆς, εἰς πλειάδων καὶ ὠρίωνος δύσιν, ἰσημερία φθινοπωρινή, ἡμερῶν νς΄. ἀπὸ πλειάδων καὶ ὠρίωνος δύσεως εἰς ὀϊστοῦ δύσιν, καὶ ἵππου ἀνατολήν, τροπὴ χειμερινὴ ἡμερῶν ἑκατόν. οὕτως ἔχουσιν ἀκριβῶς αἱ τροπαὶ καὶ ἰσημερίαι κατὰ τοὺς μαθηματικούς. εἰ δέ κεν ἠελίοιο τροπῇς.) εἰ δὲ περὶ τὴν χειμέριον τροπὴν ἀρόσεις, θερίσεις καθήμενος· διὰ τὸ μὴ ἀναφῦναι δηλονότι τὸν στάχυν ἐν ταῖς ἀρούραις σου, ἐκ μοδίῳ διὰ κόπῳ σου καὶ τῇ περιπολεύσει, διὰ τὴν συνέχειαν καὶ τὸ πλῆθος θερίζεσθαι· ἀλλὰ κομιδῆ ὀλίγον καὶ ἀραιόν, ὃν διὰ τὸ ὀλίγον εἶναι, καθήμενος θερίσεις, καὶ ἐν φορμῷ καὶ σάκκῳ, ἢ κοφίνῳ ἀποκομίσεις. διὰ δὲ τὸ ἀραιὸν εἶναι, κόνεως πλησθήσῃ.

Ὀλίγον περὶ χειρὸς ἐέργων.) μικρὸν χειρόβολον τῶν σταχύων περὶ τῇ σῇ χειρὶ κρατῶν. τὸ δὲ ἐέργων, ἀττικῶς δασύνεται. κοινῶς δὲ, ψιλοῦται. πᾶσαι γὰρ αἱ ἐπαυξήσεις, τὰ τῶν πρωτοτύπων φωνηέντων πνεύματα φυλάττουσιν· ὁρῶ ἑώρων, εἴργω εἵργω, καὶ τὰ ὅμοια. ἐπεὶ δὲ τὸ εἴργω, καθὼς ἔφην, διαφορεῖται, καὶ τὸ ἔεργω ὁμοίως. Ἀντία δεσμεύων.) διὰ τὸ τοὺς μικροὺς καὶ κολοβοὺς εἶναι τοὺς

στάχυς. καὶ μὴ δύνασθαι διὰ τοῦ δεσμεύεσθαι, ἀντι-
στρέφων αὐτῶν τὰς ῥίζας καὶ δεσμῶν, ὥς τι ἑκατέ-
ρωθεν εἶναι τοῦ δεσμήματος τῶν σταχύων τὰς κορυ-
φὰς, διὰ τὴν ῥηθεῖσαν κολοβότητα. Κεκονιμένος.)
κεκονιάμενος, κόνεως πλήρης, διὰ τὸ ἀραιὸν τοῦ χω-
ρίου· οὐ μάλα χαίρων, ἀλλὰ δηλονότι λυπούμενος.
Οἴσεις δ᾽ ἐν φορμῷ.) ἀποκομίσεις δέ σου τὸ θέρος,
ἐν σαργάνῳ καὶ κοφίνῳ. παῦροι δὲ καὶ ὀλίγοι σε θαυ-
μάσουσιν, ἀντὶ τοῦ οὐδείς. μᾶλλον δὲ καὶ γελάσουσιν,
ἢ ἐλεήσουσιν. Ζηνὸς νόος.) περιφραστικῶς ἡ εἱ-
μαρμένη. αἰγίοχος δὲ, ὡς καταιγίζουσα, καὶ κατα-
κλύζουσα, οἷς ἐναντιωθῇ. Ἀργαλέος.) δυσχερὴς κα-
τανοηθῆναι θνητοῖς ἀνθρώποις. τοῦτο δὲ εἶπεν, ὅτι ὕστε-
ρον ἀροτριῶντές τινες, εὐτυχέστερον θέρος καρποῦν-
ται, τῶν ἀροτριασάντων εὐκαίρως. Εἰ δέ κεν ὄψ᾽
ἀρόσεις.) εἰ δ᾽ ὕστερον ἀροτριάσεις, τοῦτό σοι βοήθη-
μα ὑπαρχέτω, ἀροτριᾷν δηλονότι, ἡνίκα τὸ πρῶτον ὁ
κόκκυξ ἐν τοῖς δρυσὶ καθήμενος φθέγγεται· εὐφραί-
νει δὲ τοὺς ἀνθρώπους, κατὰ τὴν ἀπείρονα καὶ σφαιροειδῆ
γῆν, ὡς καταγγέλλων τὸ ἔαρ δηλῶν, καὶ οὐχ ὡς ἡδύφω-
νος. δύσφωνος γὰρ καὶ ἀπηχής. ἔστι δὲ, ὥς τινές φασι, δύ-
σφωνος, ὅμοιος ἱέρακι. Τῆμος ζεύς.) τότε οὖν ἡ εἱ-
μαρμένη τρεῖς ἡμέρας δίω ὄμβρει, ἢ ὁ οὐρανὸς, ὥστε χων-
νύεσθαι τὸν τοῦ βοὸς πόδα ἐν τῷ πηλῷ, ἄχρι τῆς στεφά-
νης τῶν αὐτοῦ χηλῶν, ἃς ὁπλὰς νῦν καταχρηστικώτε-

ρον

ρον εἶπεν. οὗτος ὁ ὀψὲ ἀρόσας, τὸ ἴσον φέρεται τοῦ
πρώτου ἀροτριάσαντος. Ἐν θυμῷ δ' εὖ πάντα
φυλάσσεο.) ἀκρίβου δὲ πάντα, καὶ γίνωσκε σου τῇ
ψυχῇ τοὺς καιροὺς, ἔαρός τε λευκοῦ, καὶ ὄμβρου μετω-
πωρινοῦ. πὰρ δ' ἴθι χάλκειον θῶκον.) ἐν δὲ τῇ ἀροσί-
μῳ ὥρᾳ, κἂν ἦ χειμέριος, παράδραμε τὸν χάλκειον
θῶκον, ἤγουν τὴν ἐν τοῖς χαλκείοις καθέδραν, καὶ τὴν
λέσχην καὶ συντυχίαν καὶ φλυαρίαν τὴν οὖσαν τῇ ἀ-
λέᾳ καὶ θέρμῃ γινομένην. τὸ γὰρ παλαιὸν τὰ χαλ-
κεῖα, καὶ πάντα τὰ ἐργαστήρια τὰ πῦρ ἔχοντα, ἄ-
θυρα ἦν· ἃ καὶ λέσχας ἐκάλουν, ὅτι οἱ πένητες εἰσερ-
χόμενοι, καὶ μᾶλλον ἐν χειμῶνι ἐν τῷ θερμαίνεσθαι
λέσχας καὶ φλυαρίας λόγων συνέπλεκον. ἐν τῷ ἀρο-
σίμῳ οὖν καιρῷ, παράδραμέ φησι τὴν ἐν τοῖς χαλκείοις
καθέδραν. ἢ τὸ καθῆσθαι ἐν τῷ σῷ οἴκῳ, καὶ θερμαί-
νεσθαι κατὰ τὴν ἐν τοῖς χαλκείοις τῶν πενεστέρων καθέ-
δραν. Ἔνθα κ' ἄοκνος ἀνήρ.) τότε ἢ ὁπότε δὴ ὁ
ἄοκνος ἀνὴρ, μεγάλως τὸν ἑαυτοῦ οἶκον αὔξει, πολ-
λὰ δὲ συνῆξε κακὰ ἐν τῇ ψυχῇ ὁ ἀργὸς, χρήζων βιό-
του καὶ τροφῆς, μένων εἰς ματαίαν ἐλπίδα. εἶτα
λέγει, καὶ τὰς ἐλπίδας, ὅτι τὸν ἄνδρα τὸν κεχρημέ-
νον καὶ πένητα, ᾧ τινι μὴ ἀρκοῦσα εἴη τροφὴ, καθή-
μενον ἐν χαλκείοις, οὐκ ἀγαθὴ ἐλπὶς κομίζει καὶ κα-
τέχει· ἀλλὰ δηλονότι κλοπῆς, ἢ λῃστείας, ἢ τῶν ἀπηγο-
ρευμένων τινός. Δείκνυε.) προφροντίζων περὶ τῶν

μελλόντων, πρόλεγε τοῖς σοῖς δούλοις ἔτι θέρους ὑπάρχοντος, ποιεῖσθαι καλιὰς, καὶ οἰκήματα. τουτέστι προφροντίσατε τοῦ χειμῶνος, καὶ καλῶς διάθεσθαι τὰ τῆς οἰκίας. οὐ γὰρ ἀεὶ θέρος ἔσεται. Μῆνα ληναιῶνα.) τὸν χοιακὸν, ἤγουν τὸν ἰαννουάριον, ὃς ληναιὼν παρ' ἕλλησι καλεῖται. ἢ ὅτι ἡ τῶν οἴνων συγκομιδὴ κατ' αὐτὸν ἐγίνετο. ἢ ὅτι τῷ τῶν ληνῶν αἰτίῳ διονύσῳ ἑορτὴν τὴν λεγομένην ἀμβροσίαν ἐτέλουν, ἣ παρὰ ῥωμαίοις Βρουμάλια καλεῖται· Βροῦμος γὰρ, ὁ διόνυσος. τοῦτον γὰρ τὸν μῆνα κελεύει προφθάσαι, καὶ προλαβεῖν, καὶ πρὸ αὐτοῦ ἀπαρτίσαι τὰ τοῦ σπόρου, καὶ ἐκφυγεῖν τὸν τότε παγετὸν, ὅς τις τοῦ βορρᾶ πνεύσαντος γίνεται. τὰ δὲ ἔπη, ἐκ τῶν ὀρφέως μετεβλήθη. φησὶ γὰρ ὀρφεύς·

Πολλοὶ δ' οὐρανόθι καὶ ἐπ' ἔργεσιν ἐκ νεφελάων,
Τῆμος ἐπόρνυνται φηγοῖς, καὶ δένδρεσιν ἄλλοις,
Οὔρεσί τε, σκοπέλοις τε, καὶ ἀνθρώπων ἐελδύμοις
Πηγυλίδες, καὶ ἔσονται ἀμειβέες. αἰεὶ δὲ γὰρ ὄντως
Τρύζουσι καὶ θῆρας ἐν οὔρεσιν, οὐδέ τις ἀνδρῶν
Προβλώσκειν μεγάρων δύναται, κατὰ γῆς δ' ἀμαθεῖς
Ψυχεῖ λευγαλέῳ. πάχνη δ' ὑπὸ γῆς μέμηκε.

Κάκ' ἤματα.) κακαὶ ἡμέραι, δυσχείμεροι. Βουδόρα, ἀναιρετικὰ τῶν ζώων. καὶ ε αρτικά. ἀπὸ δὲ τοῦ βοὸς μείζονος ὄντος, συμπεριέλαβε καὶ τὰ λοιπὰ τῶν θρεμμάτων. Αλεύασθαι,) ἔκφυγε. τὸ ἀπόρεμφατον,

τον, ἀντὶ προστακτικοῦ. Πηγάδας.) παγετούς.
Δυσηλεγέος.) κακὴν φροντίδα τεθεῖσαι, καὶ δυσ
μέριμνον. Ος τε.) ὅς τις Βορᾶς, διὰ τῶν Βορειοτέ-
ρων μερῶν τῆς θρᾴκης πνέων, ταράσσει τὸ πέλαγος·
μεμυκέναι δὲ καὶ ἠχεῖν, ἢ συστέλλεσθαι, καὶ συσφίγ
γεσθαι ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τὴν ὕλην. Δρῦς, καὶ ἐλά
τη, εἴδη δένδρων. Βοᾷ.) ἠχεῖ. Νήριτος.) πολλή,
πρὸς ἣν οὐ δύνατοί τις ἐρίσαι, διὰ τὸ πλῆθος. Φρίσ
σουσι.) πυκνοῦνται, συστέλλονται. Μέζεα.) τὰ αἰδοῖα
ψυχόμενοι γὰρ οἱ θῆρες, τὰς οὐρὰς περὶ τὰ μέρη τῶν
αἰδοίων ὑποκρύπτονται. αἱ γὰρ οὐραὶ, ὡς νευρώδεις
καὶ ὀστώδεις, δυσριγώταται. Τῶν καὶ λάχνη.)
ὧν τινων θηρῶν τὸ δέρμα, καὶ ἐν λάχνῃ, καὶ ἐν τρι-
χώσει κατάσκιον καὶ σκεπόμενον. Αλλάνυ καὶ τῶν.)
ἀλλὰ καὶ διὰ τούτων τῶν θηρῶν, καὶ δασέα στέρνα ἐχόν-
των, ὁ Βορᾶς ψυχρὸς ὤν, διάησι καὶ διαπνέει. τὸ δὲ ἄη
σι, ἐκ τοῦ ἄημι τὸ πνέω, ἄης ἄησι. Καί τε διὰ ῥινοῦ.)
διέρχεται καὶ διὰ τοῦ δέρματος τοῦ Βοός. Καί τε
δι' αἶγα.) καὶ διὰ τῆς μακρότριχος αἰγὸς διαπερᾷ.
Οὐδέ μιν ἴσχει.) οὐδὲ μὴν καὶ αὐτὸν τὸν Βορᾶν κρατεῖ
τὸ δέρμα τοῦ Βοός. Πώεα δ' οὔτι.) διὰ δὲ τῶν πωέ-
ων καὶ τῶν προβάτων οὔτι διαπνέει, ὅτι συνεχεῖς
αἱ τρίχες αὐτῶν, ἀλλὰ διάησι δηλονότι, τούτων
πάντων περιγίνεται, πλὴν τῆς οἰκουρούσης παρ-
θένου, ἡ τοῦ Βορᾶ δύναμις. Τροχαλόν.) κε-

κυφότα

κυφόντα ὑπὸ τοῦ ψύχους τὸν γέροντα ποιεῖ. τινὲς δὲ περὶ τῶν προβάτων οὕτω φασί. Γώνια δ' ὅτι διὰ κοιν, ὅτι δασεῖα ἐστὶν. τὴν δὲ μίαν περιοστὴν κεῖσθαι. Ἀπαλόχροος.) εὐφρόσυνος. Ἔργα πολυχρύσου ἀφροδίτης.) τὴν συνουσίαν, τὴν μίξιν. πολύχρυσον δὲ, ἢ μεταφορικῶς εἶπεν, ὡς οὖσαν ζημίαν κατὰ πολύ, ἢ ὅτι πολὺν χρυσὸν αἱ γυναῖκες διδοῦσαι, ἀνδράσι συζεύγνυνται. Λίπ' ἐλαίῳ.) οἱ μὲν ἄλλοι πάντες λιπαρῷ ἐλαίῳ φασί, καὶ κατὰ ἀποκοπὴν καὶ λίπα εἶπεν. ἐγὼ δέ φημι, λίπει ἐλαίῳ, ἤγουν τὸ ἐξ ἐλαίας· κουφίζονται γὰρ καὶ τὰ μακρά, ὡς τὸ βούλομ' ἐγώ. ἤλειφον τὸ δὲ πρῶτον αἱ παρθένοι διὰ τοῦ βαλσάμου ἐλαίῳ, ἤγουν τὸ ἐξ ἐλαίας* πόμεναι. Ἀνόστεος.) ὁ πολύπους. Τένδει.) ἐσθίει. τένθης γὰρ ὁ ὀξυπείνης καὶ λαίμαργος. χειμῶνος γὰρ πολλοῦ γεγονότος, τὸ θηρίον ἢ ἄρκτος, ἐν τῷ ἑαυτοῦ φωλεῷ καθημένη, τοὺς ἰδίους πόδας λιχμάζεται διαζῆν, διὰ ἀπορίαν τροφῆς. ὁ δὲ πολύπους ὁ θαλάσσιος, τοὺς ἑαυτοῦ πλοκάμους ἐσθίει. ὅθεν πολλάκις πολύποδας εὑρίσκονται κολοβόποδες. ἀριστοτέλης δὲ ὑπὸ παγούρων φησὶ τούτους, οὐχ ὑπὸ τῶν πλοκάμων ἐσθίεσθαι. Ἄπυρον οἶκον.) ἤγουν μὴ ἔχοντα πῦρ, καὶ ἤθη. καὶ διατριβὰς λευγαλέους καὶ ἀγούσας θάνατον, καλεῖ τὴν θάλασσαν. Οὐ γάρ οἱ ἥλιος.) οὐ γὰρ λάμπων παρ' ἡμῖν τότε ὁ ἥλιος, δείκνυσιν αὐτῷ ὁρμηθῆναι πρὸς ὁρμήν. ἀλλὰ

τότε

τότε περὶ τὸν τρόπον ὤν, περὶ τοὺς μέλανας ἄνδρας
τοὺς αἰθίοπας, ἀναστρέφεται καὶ λάμπει. Βράδιον δὲ
περὶ τὴν ἡμέραν ἡμῖν τοῖς πανέλλησι φαίνει, Βο-
ρείοις τυγχάνουσι. Καὶ τότε δὴ κεραοί.) καὶ τότε
δὴ οἱ θῆρες οἱ ἐν τῇ ὕλῃ καὶ τῷ ὄρει κοιμώμενοι, οἵ
τε κέρατα ἔχοντες, καὶ οἱ ἄκεροι, φεύγουσιν ἀνὰ τὰ
δρυμὰ καὶ τὰ ὄρη βησσήεντα, τὰ ἐξοχὰς καὶ προ-
βάσεις ἔχοντα. φεύγουσι δὲ λυγρὸν, καὶ χαλεπῶς μυ-
λιόωντες, ἤγουν συγκεκρουκότες ὑπὸ τοῦ κρύους τὰς
μύλας, καὶ τοὺς ὀδόντας. ἀπὸ μέρους δὲ τὰς ὅλας αὐτῶν
σιαγόνας δηλοῖ. Καὶ πάντες δὴ θῆρες, φεύγειν
ἐν τοῖς κοίλοις καὶ δασέσι φροντίζουσιν. Οἳ σκέ-
πα.) οἵ τινες θῆρες σκέπην μαιόμενοι, καὶ ψηλα-
φῶντες τοὺς δασεῖς κευθμῶνας ἔχουσιν. Καὶ γλά-
φυ πετρῆεν.) τὸ σκέπασμα, ἤγουν σπήλαιον πετρῶ-
δες. Τότε δὲ τρίποδι βροτῷ.) τότε δὴ ἀνθρώ-
πῳ γηραιῷ κεκυφότι, καὶ πρὸς γῆν βλέποντι, καὶ
βακτηρίαν κατέχοντι, ὅμοιον πορεύονται πρὸς τὰ
δάση, τὴν νιφάδα καὶ τὴν χιόνα τὴν λευκὴν ἀλευό-
μενοι καὶ ἐκφεύγοντες. Τρισὶ δὲ ἀποκοπαῖς ἐν-
ταῦθα ἐχρήσατο, σκέπα, γλάφυ, καὶ νίφα. Καὶ
τότε ἕσσασθαι.) κατὰ τὸν χειμέριον τοῦτον καιρὸν, ὅτε οἱ
θῆρες φεύγοντες χωροῦσι πρὸς τὰ δάση, ἕσσασθαι, τὸ
ἐνδύθητι ἔρυμα καὶ φύλαγμα τοῦ σώματος, ὥς
σε κελεύω, χλαῖναν καὶ παχὺ ἱμάτιον μαλακὸν, τὸ

χιτῶ-

χιτῶνα τερμιόεντα· μέχρι τοῦ τέρματος, ἤγουν τῶν ποδῶν. Χιτὼν δέ ἐστι κατὰ τοὺς νῦν, καὶ κατὰ τὴν συνήθειαν, τὸ λεγόμενον ὑποκάμισον. κατ' ἐμὲ δὲ, καὶ τοὺς ἀκριβεστάτους τῶν παλαιῶν, χιτὼν καὶ φᾶρος ἐστὶ, τὸ διεχισμένον ἱμάτιον, ὃ καλοῦμεν ἀπλώρικον, καὶ πᾶν τὸ οὕτω διεχισμένον. Χλαῖνα δὲ, καὶ χλανίσκιον, τὸ νῦν καλούμενον σαρικτούριον, καὶ πᾶν παχὺ ἱμάτιον. Ἕσσασθαι, ἐκ τοῦ ἕω τὸ ἐνδύομαι, δασύνεται. ὅθεν εἶμα, τὸ ἱμάτιον. Στήμονι δ' ἐν παύρῳ.) εἰπὼν χλαῖναν μαλακὴν, διδάσκει καὶ πῶς μαλακὴ γένοιτο, καί φησι· ἐν ὀλίγῳ στήμονι πολλὴν κρόκα καὶ ὕφασμα μηρύσασθαι, καὶ μήρυε καὶ ὕφαινε, καὶ οὕτω μαλακὴν αὐτὴν ἀπεργάσῃ. Τὴν περιέσσασθαι.) ταύτην τὴν χλαῖναν, τῷ χειμῶνι ἐνδύθητι, ἵνα σου αἱ τρίχες ἐν τῷ καθεστηκότι ὦσι, καὶ μὴ ψυχομένης σου τῆς κεφαλῆς, καὶ οὕτω τοῦ ταύτης δέρματος πυκνουμένου ἀνίστανται ὄρθιοι. Ἀμφὶ δὲ ποσί.) περὶ δὲ τοῖς ποσὶν ἔνδυσαι ὑποδήματα, ἐκ βοὸς δέρματος, μὴ νόσῳ τελευτήσαντος· ἀσθενῆ γὰρ τὰ τοιαῦτα δέρματα, ὡς δαμασθέντα τῇ νόσῳ· ἀλλὰ ἐκ δέρματος βοὸς, ἐν τῷ ὑγιῶς καὶ ἐρρωμένως ἔχειν σφαγέντος. Ἄρμενα, καὶ ἁρμόδια καὶ προσφυῆ τῷ χειμῶνι καὶ τῷ σῷ ποδί. Δήσασθαι.) ὑποδῆσαι. Πίλοις, κυρίως τοῖς ἐξ ἐρίων πεπιλημένοις καὶ συμπατηθεῖ-

σι, καὶ συστραφεῖσιν ὑφάσμασιν, ἃ οἱ ἰδιῶται νῦν κώτρυκλά φασι. νῦν δὲ πῖλα, τὰ ἀρτάεια. Πρωτογόνων δ' ἐρίφων.) ἀπὸ δέρματος πρωτογόνων ἐρίφων συῤῥάπτων δέρματα, ποίει ἱμάτια ἐν τῷ χειμῶνι. διατί δὲ ἀπὸ τούτων; ἵνα δυνατὰ ᾖ τὰ δέρματα, νέων ὄντων καὶ σφριγόντων τῶν αὐτοὺς γεννησάντων τράγων. τῶν γὰρ νεαζόντων πατέρων τὰ τέκνα, γενναῖα καὶ σθεναρά· ὡς τῶν γηραιῶν μὲν ἀσθενῆ ἐπὶ τὸ πλεῖστον, φρόνιμα. Νεύρῳ βοός.) διὰ τὸ ἰσχυρὸν εἶπεν. ἐρίων γὰρ ταῦτα συῤῥάπτουσι σκύθαι καὶ νεύρῳ. Ἠῷος δ' ἐπὶ γαῖαν.) ἐπεὶ γὰρ τὸν τότε πρωϊνὸν καιρὸν ἐπὶ τὴν γῆν ἐξαπλοῦται, καὶ χέεται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐν τοῖς γεωργίοις τῶν εὐδαιμόνων καὶ σωφρόνως γεωργούντων ἀνθρώπων, ἀὴρ σιτοφόρος καὶ ἀγαθός. Ὅς τε ἀρυσσάμενος.) ὅστις ἀὴρ ἐκ τῶν ὑγρῶν ἀτμίδων ἀνασπῶν καὶ μετεωρισθεὶς, ταύτας πνευματοῖ. καὶ εἰ μὲν παχεῖαι ὦσι, πυκνώσας αὐτὰς πάλιν ὕδωρ καταχέει. εἰ δὲ λεπτότερον πνευματώσας ἐξανεμοῖ. τοῦτον οὖν τὸν χειμέριον ἀέρα, ἤτοι χοιακὸν τὸν ἰαννουάριον μῆνα περιλαβὼν ἐν τῇ ἀρώσει καὶ τῷ σπόρῳ τὸν ζυγὸν μῆνα, ἔκφευγε αὐτὸν ὡς χαλεπώτατον καὶ χειμέριον. Αἰεὶ ἀέντων.) ἐξ ὑδάτων γὰρ τὰ πνεύματα. καὶ Ἡρόδοτος, ἐκ ψυχροῦ φιλέει αὔρη γίνεσθαι. Μεὶς, ὁ μὴν, αἰολικῶς. Χαλεπὸς προβάτοις, χαλεπὸς δ' ἀνθρώποις.) χαλεπὸς οὐ μό-

οὐ μόνον τοῖς μὴ ἔχουσι στέγας βοσκήματα, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τὴν ἱκανὴν πᾶσαν πρὸς τὸν χειμῶνα κεκτημένοις τὴν* ἀποσόβησιν. Τῆμος τ' ὤμισυ.) τότε φησὶ κατὰ τὸν χειμέριον μῆνα τῆς εἰωθυίας τροφῆς, τὸ ἥμισυ δίδου τοῖς βουσίν, ὅτι μακρῶν οὐσῶν τῶν νυκτῶν τότε καθεύδουσι, καὶ οὐ κοπιῶσι τοσοῦτον, ὅσον πρότερον. τοῖς δὲ ἀνθρώποις, δίδου πλείων τῆς τροφῆς τῆς πρότερον εἰωθυίας ἐκείνοις διδόναι, ὅτι καὶ ἐν ταῖς μακραῖς ταύταις νυξὶν ἐγειρόμενοι, ἐνίοτέ τι ἐργάζονται, καὶ οὐκ ἀργοῦσι, καθάπερ οἱ βόες. ἢ ὅτι ἐν χειμῶνι πλέον ἐσθίομεν οἱ ἄνθρωποι, ἡμῶν τοῦ δέρματος ψυχομένου ὑπὸ ψύχει, καὶ τῆς θερμότητος ἔνδον χωρούσης, καὶ πεττούσης ῥᾳόνως τὰ ἐσθιόμενα, συναιρομένης ἡμῖν εἰς πέψιν καὶ τῆς μακρᾶς ταύτης νυκτός. Τ' ὤμισυ δὲ, συναλοιφὴ ἀττική. Ἁρμαλιῆς.) τροφῆς, ὡς συναρμοττούσης τὰ μέλη. Ταῦτα φυλασσόμενος.) ταῦτα τηρῶν μου φησὶ τὰ παραγγέλματα, ἄχρις ὅλου ἐνιαυτοῦ, ἀπὸ θέρους, μέχρι καὶ θέρους ἐξίσου, καὶ λογοπράγει τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας, καὶ εἰ μὲν μακραὶ καὶ ἐργάσιμοι τοῖς βουσὶν αἱ ἡμέραι, δίδου τὴν δέουσαν τούτοις τροφήν. εἰ δὲ τοὐναντίον αἱ νύκτες μακραὶ καὶ ἀνέσιμοι, δίδου τούτοις ἐλάσσονα τὴν τροφήν. πλείονα δὲ τοῖς ἀνθρώποις, δι' ἃς αἰτίας ἔφημεν. Αὖτις.) ἡ κοινὴ διάλεκτος καὶ ἰωνίς, καὶ εἰς τοὐπίσω καὶ πάλιν ταῦ

κράγει.

γράφει. ἡ δὲ ἀττικὴ, β΄. Εὖτ' ἂν ἑξήκοντα.) ἡνίκα
δὲ ἑξήκοντα ἡμέραι χειμέριαι παρέλθωσι, μετὰ τὴν
χειμερινὴν ταύτην τροπὴν, τότε ὁ ἀρκτοῦρος ἀστὴρ
ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ ἀνατέλλων, ἀκρόνυχος φαίνεται. με-
τὰ μικρὸν δὲ ἵσταται καὶ τὸ ἔαρ, καὶ ἡ χελιδὼν φαί-
νεται. περὶ γοῦν τοῦ ἔαρος καὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς χε-
λιδόνος προλαβὼν φησὶ, κλάδευε σὺ τὰ ἀμπέλια.
Χειμερία δὲ τροπὴ τοῦ ἡλίου, ὅταν ἐν τοξότῃ τρέπε-
ται ὁ ἥλιος, ἤγουν μοιρῶν δεκεμβρίου ι΄, ἢ ὀλίγον τι
πλέον, ἢ ἔλασσον. Ζεύς.) ὁ οὐρανὸς, ἢ ἡ εἱμαρμένη.
ἐν γὰρ τῷ ζωδιακῷ κύκλῳ τοῦ οὐρανοῦ, ὁ ἥλιος τὰ
τριακονταδικὰ τμήματα τοῦ δωδεκαζωδίου περι-
πολούμενος, τὰ τῶν ἡμερῶν ἀπεργάζεται διαστή-
ματα. ἢ ὅτι ἡ εἱμαρμένη, ἣν ἡμεῖς πρόνοιαν θείαν κα-
λοῦμεν, οὕτως ἔταξε νυχθημέρους καὶ νύκτας, καὶ ἐνι-
αυσιαίους κύκλους ἀποτελεῖσθαι. Ἀστὴρ.) τὸ ἄστρον
ἀστέρας περιέχει. Ἀρκτοῦρος.) τοῦτον υἱὸν λέγουσι
καλλιστοῦς, τῆς λυκάονος θυγατρός, ἀρκάδα καλού-
μενον· ὅτι διὸς μιγνυμένου τῇ καλλιστοῖ, ἥρα ζηλοτυ-
πήσασα, ταύτην ἄρκτον ἐποίησεν. ἐπερχομένην δὲ
τὴν καλλιστὼ ἐν κυνηγεσίῳ κατ' αὐτοῦ, ὁ παῖς τρώ-
σας ἀνεῖλεν. καὶ ὁ ζεὺς ἐλεήσας αὐτοὺς, κατηστέρισεν.
ἔστι δὲ ἀστὴρ ὑπὸ τῆς ζώνης τοῦ ἀρκτοφύλακος. Προ-
λιπὼν ἱερὸν ῥόον.) ἀνατείλας ἐκ τοῦ ὁρίζοντος, καὶ
φανεὶς ἀκροκνέφαιος.

Τὰς ἀκρονύκτους εἰ μαθεῖν φαύσεις θέλεις,
Ανατολάς τε καὶ δύσεις τῶν ἀστέρων,
Παρεὶς τὰ πολλὰ τῶν ψυχρῶν λόγων,
Ακουε σαφῶς δὲ ἐμῶν διδαγμάτων.
Αστὴρ προμοιρῶν πεντεκαίδεκα τρέχων
Εν τοῖς ἄνωθι ζωδίων ἀναδρόμοις,
Τὸν ἥλιον βλέπων δὲ τοῖς κάτω δρόμοις
Ποσὴν ὑπεκτρέχοντα μοιρῶν ὧν ἔφην,
Ανατολὴν ἑώαν οὗ δρομῶν τρέχει.
Εἰ δ᾽ αὖ προδράμῃ προδρομῶν τοῦ ἡλίου
Εσὼς κατ᾽ αὐτοὺς τοὺς κάτω καταδρόμους
Ανατολὴν τρέχει μὲν, ἀλλὰ δὲ ἑσπέρας.
Εἰ δ᾽ αὖ ἐλάττους, τὴν δύσιν τὴν ἑσπέραν,
Μοίρας δὲ πεντήκοντα προδραμὼν τρέχει,
Μεσουράνημα, καὶ δρόμους ὑπὲρ τάτους.
Μοίρας δ᾽ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα τρέχων,
Αστὴρ ὄπισθεν ἡλίου διαμέτρως
Δύοντος εἰς γῆν, ἀκρονυχίτραν ἔχει.
Ταυτὶ μὲν ἔγνως, καὶ μαθὼν οὕτω νόει,
Παρεὶς τὰ πολλὰ τῶν λόγων ληρήματα.

Τόνδε μετά.) μετὰ δὲ ἀκρονυχίαν ἀρκτούρου, ἡ ὀρθογόη, ἡ μεγάλως καὶ ὀρθίως γοῶσα, φαίνεται χελιδών. ὁ δὲ σοφώτατος πρόκλος, τὸν πλάτωνα φέρων μάρτυρα, φησὶ μηδὲ ἐν ἄρνεον λυπούμενον ᾄδειν. ὅθεν οὐδὲ τὴν χελιδόνα ὀρθογόην, ἀλλ᾽ ὀρθοβόην βούλεται

ται γράφειν. ἡμεῖς δ' ἴσμεν καὶ δίχα μάρτυρος
πλάτωνος, ὅτι οὐδὲν ὄρνεον λυπούμενον ᾄδει. ἀλ-
λὰ δεινῶς καὶ ῥητορικῶς ὁ ποιητὴς τὴν λαλιὰν τῆς
χελιδόνος, θρῆνον εἶναι λέγει, κατὰ τὸν μῦθον τῆς τοῦ παν-
δίονος ἐκείνης θυγατρός· ὅθεν καὶ τὴν χελιδόνα παν-
δίονος καλεῖ θυγατέρα κατὰ τὸν μῦθον, διὰ τὴν γε-
γονυῖαν χελιδόνα, τὴν φιλομήλαν λέγω. πῶς δὲ σὺ ὁ
μὴ δεξάμενος θρηνεῖν τὴν χελιδόνα, πανδίονος ἐδέ-
ξω θυγατέρα; πῶς δὲ ὀρθογόην βούλει γράφεσθαι ταύ-
την τὴν ὀλοημέρως βοῶσαν, ἐν ὄρθρῳ δὲ μᾶλλον οὔ. ὁ δὲ
πλάτων περὶ ὀρνέων λέγων φησί, μηδὲν ὄρνεον ᾄδειν
λυπούμενον, οὐ μὴν περὶ τῶν ὅσα μυθικῶς γέγραπται.
Πανδιονίς.) ἡ τοῦ πανδίονος θυγάτηρ. φασὶ μῦθον
τοιόνδε· πανδίων ὁ ἀθηναῖος, θυγατέρας ἔχων πρό-
κνην, καὶ φιλομήλαν. ὧν τὴν πρόκνην, τηρεῖ τῷ ἐκ
θράκης δίδωσι πρὸς γάμον. ὃς ἐξ ἐκείνης ἴτυν γεννᾷ.
χρόνῳ δὲ ὁ τηρεὺς ἐκ θράκης ἐλθὼν ἀθήναζε, λαμ-
βάνει καὶ τὴν φιλομήλαν ἀπάγειν πρὸς τὴν πρόκ-
νην εἰς θράκην. ἐν αὐλίδι δὲ τῆς βοιωτίας, ἀπαρθε-
νεύει καὶ ταύτην· καὶ τὴν αὐτῆς γλῶτταν θερίζει, ὅ-
πως μηδὲν ἰσχύει φράσαι τῇ ἀδελφῇ. ἡ δὲ εἰς θρά-
κην ἐλθοῦσα, δι' ἱστουργίας τὸ πᾶν φανεροῖ. πρόκ-
νη δὲ τὸν υἱὸν ἀποσφάξασα ἴτυν, ἑστιᾷ τὸν τηρέα. ὁ
δὲ μαθὼν, ὅτι τὸν παῖδα βεβρώκει, ἀνελεῖν ταύτας
ἔμελλεν. οἱ θεοὶ δὲ ταύτας ἐλεήσαντες, ἀπωρνέωσαν.

καὶ πρόκνη μὲν ἡ ἀηδὼν γεγονυῖα, τὸν ἴτυν ὀδύρεται. φιλομήλα δὲ χελιδὼν, τηρεὺς φησί με ἐβίασεν. ὁ δὲ τηρεὺς ἔποψ γενόμενος, ποῦ ποῦ φησί, αἱ μοι τὸν παῖδα πρὸς εὐωχίαν παρέθηκαν. ταῦτά εἰσι τὰ λῆρα μυθίδια. γράφει δὲ περὶ τούτου σοφοκλῆς, ἐν τῷ τηρεῖ δράματι. Οἴνας περιταμνέμεν.) τὰς ἀμπέλους φησὶν ἀροτριᾶν καὶ φυτεύειν καὶ σπείρειν καὶ κλαδεύειν, καὶ πλεῖν, καὶ γαμεῖν, καὶ τὰ ὅμοια. ὀρφεὺς δὲ μαθηματικῶς πάντα παρακελεύεται δρᾶν· οἷον, σελήνης τρεχούσης περὶ παρθένον πάντα φυτεύειν, πλὴν μόνων ἀμπέλων. μισεῖ γὰρ ἡ παρθένος τὴν ἄμπελον, διὰ τὸν πατέρα ἰκάριον. διὸς ὑδροχόου περιπολεύοντος μὴ πλεύσῃς· χαλεπὴ γὰρ τότε λίαν ἐστὶν ἡ θάλασσα. τοῦ αὐτοῦ διὸς ἐν ἰχθύσιν ὄντος, καλὸν γάμους ποιεῖν, καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως. Ἀλλ' ὁπότ' ἂν φερέοικος.) ἀλλ' ἡνίκα αἱ πλειάδες ἀνατέλλωσιν, ἃς περιφεύγων ὁ φερέοικος κοχλίας, ἢ ζῶον ὅμοιον μελίσσῃ παρ' ἀρκάσιν ὄν, ἀνατρέχει πρὸς τὰ φυτὰ, τότε μηκέτι σκάφος γινέσθω σοι τῶν ἀμπέλων, μή πως σφοδρῶς φλέγων ὁ ἥλιος, ἐγκύψας ταῖς ῥίζαις, ταύτας ἀποξηράνῃ, γυμνωθείσας ἐν τῷ σκαφθῆναι. Ἅρπας τε χαρασσέμεναι.) χάρασσε δὲ τὰ δρέπανα, καὶ τοὺς δούλους ἔγειρε, καὶ τὰ πρὸς θέρος εὐτρέπιζε. φεῦγε δὲ τὰς σκιερὰς καθέδρας, καὶ τὸν κοῖτον, ἤγουν τὴν κοίτην, καὶ

τὸν

τὸν ὕπνον κατὰ μεταπλασμόν. ἐν δὲ καιρῷ δὲ τοῦ θέρους, τὸν μέχρι πρωΐας. περὶ τοῦ καύματος δὲ ἀνιστάμενος πρωϊαίτερον, θέριζε ἐν εὐκράτῳ τοῦ ἀέρος δὲ καταστήματι. ἀμητὸς καὶ θερετός, οἱ καιροί. ἄμητος δὲ καὶ θέρετος, τὰ θεριζόμενα καὶ ἀποξηραινόμενα. Οτε κάρφη.) ἀττικῶς τὰ τοιαῦτα ἐπαγγέλλεται. ἴωνες δὲ οὐχ ὑποτάσσουσιν αὐτά. Τημοῦτος σπεύδειν.) τότε ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θέρους, ὅταν αἱ πλειάδες ἀνατέλλωσι, πρωῒ καὶ ὄρθειος ἀνιστάμενος, σύναγε εἰς τὸν οἶκόν σου τὸν καρπόν, ἵνα ζωὴν ἔχῃς ἀρκοῦσαν. Ηὼς γάρ.) ἠὼς δὲ σημαίνει. τὴν ἡμέραν μόνην, τὸ νυχθήμερον, τὸ πρωϊνὸν κατάστημα, καὶ τὸ καθόλου καὶ ἁπλῶς λέγειν ἡμέραν, ὅπερ οἱ μυθολογράφοι, σωματοειδῆ θεὰν ἐκάλεσαν. νῦν δὲ τὸ πρωϊνὸν κατάστημα λέγει· καὶ ποιεῖται ἔπαινον τοῦ τοιούτου τῆς ἡμέρας καταστήματος, λέγων τὸ πρωϊνὸν καὶ ὄρθειον τῆς ἡμέρας κατάστημα, τοῦ ὁλοημέρου ἔργου τὴν τρίτην ἀπόμοιραν ἐργάζεται. τοῦτο κάλλιστόν ἐστι καὶ τοῖς ἐργαζομένοις καὶ τοῖς ὁδεύουσι. τὸ πρωϊνὸν τοῦτο κατάστημα φαμὲν, πολλοὺς μὲν ὁδοιπόρους πρὸς τὴν ὁδὸν προεκίνησε, πολλοῖς δὲ γεωργοῖς ἐπέζευξε τοὺς βόας ὑπὸ τὰ ζυγά, ὥστε ἐργάζεσθαι δηλονότι. Τὸ δὲ ζυγὰ, ἀντὶ τοῦ ζυγούς, μεταπλασμός ἐστι. Ημος δὲ σκόλυμος.) ἡνίκα δὲ ὁ ἀκάνθης τοῦ ὄνου ἀνθεῖ, ὁ καὶ σκόλυμος λεγόμενος, καὶ ὁ ἠχετικὸς τέττιξ ἐν δένδρῳ

δρῳ καθήμενος, ᾄδει πυκνὸν διὰ τῶν πτερύγων. οὕ-
τω γὰρ ᾄδει, τρίβων ἑαυτὸν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ κοπιη-
ροῦ θέρους, καὶ ἐπιπόνου· τότε αἱ αἶγες εἰσὶ λιπῶσαι,
ὡς ἤδη παυθεῖσαι τοῦ θηλάζειν τὰς ἐρίφους, καὶ γα-
λουχεῖν, καὶ ὡς στερεωτέρας τροφὰς ἐσθίουσαι, καὶ ὁ
οἶνος τότε ἄριστος καὶ δεδοκιμασμένος, ὡς οὐ δια-
φθαρήσεται ἔτι, καὶ ὀξώδης γενήσεται, φθινόπωρον
παρελθὼν, καὶ χειμῶνα καὶ ἔαρ, καὶ ἤδη θέρους ἀψά-
μενος, καὶ μὴ τραπείς. αἱ δὲ γυναῖκες τότε λαγνί-
στεραι μᾶλλον, καὶ καταφορώτεραι πρὸς συνουσίας
καὶ ἀφροδίσια. ὑγρότεραι γὰρ φυσικῶς οὖσαι, καὶ ψυ-
χρότεραι τῶν ἀνδρῶν, τότε τῷ ἡλιακῷ θερμῷ κατα-
στήματα εὐκρατούμεναι, ὡς ἐξικμασθεῖσαι ὑπ' αὐτοῦ
τὸ περιττὸν τῆς ὑγρότητος, εὐορεκτότεραι πρὸς τὰς
συνουσίας, καὶ εὐκρατέστεροι γίνονται. ἀσθενέστεροι δὲ
οἱ ἄνδρες· ξηρότεροι γὰρ ὄντες φύσει τῶν γυναικῶν,
κἀπὶ πλέον ξηραινόμενοι τότε, ἀσθενοῦσιν. ἐν δὲ τῷ
χειμῶνι, πλέον ὀργῶσι τῶν γυναικῶν, ξηρότεροι ὄντες,
τῇ χειμερίῳ ὑγρότητι εὐκρατοῦνται. τὸ δὲ ἔαρ, ἀν-
δράσιν ἰσομοιρίαν ἀφροδισίων τηρεῖ. τὴν ἰσομοιρίαν
δὲ οὕτω μοι νόει, δεκαπλασίονα ὀργᾷν τοῦ ἀνδρὸς τὴν
γυναῖκα. Ηχέτους.) ὁ ἠχητικὸς, Βοιωτῶν καὶ αἰο-
λέων ἐστὶν ἰδίωμα, ἤτοι διάλεκτος. Σείριος.)
νῦν καὶ ὁ ἥλιος νοεῖται, καὶ ὁ ὑπὸ τὸ γένειον τοῦ κυ-
νὸς ἀστὴρ, σείριος καλούμενος. τότε γὰρ καὶ οὗτος

ἀνα-

ἀνατέλλει ἰῶν. Πετραίη σκιά.) σπηλαιώδης σκιά. Φαίνεται δὴ νῦν ἀντιφατικῶς καὶ ἐναντίως αὐτῷ γράφειν ὁ ἡσίοδος. ἄνω γὰρ εἰπὼν, φεύγειν δὲ σκιεροὺς θώκους, νῦν αὐτὸν ἐν σπηλαιώδει παρακελεύεται καθεῖσθαι σκιᾷ. Οὐκ εἰσὶ δὲ, ἅ φησιν, ἐναντία καὶ μαχόμενα, ἀλλὰ μᾶλλον ἀλλήλοις συντρέχοντα. ὁ γὰρ ἀνωτέρω εἶπεν, ὅτι πρωῒ ἀναστὰς ἐν τῷ ψυχεινῷ τῆς ἡμέρας μέρει, θέριζε καὶ συνάγε τὸν καρπὸν· τοῦτο πάλιν ἐπισφραγίζων φησὶν, πρὸ τῆς καυσώδους ὥρας ἀναστὰς θέριζε. ὅτε δὲ καυσωδέστερον γίνηται τὸ τῆς ἡμέρας κατάστημα, τότε εἰς τὰς σπηλαιώδεις καὶ πετρώδεις ὑπεισέρχου σκιὰς, καὶ οἶνον βίβλινον πῖνε· ἀπὸ βιβλίας ἀμπέλου θρακίας. ἢ ἐλαφρὸν καὶ ὑδατώδη, κατ' ἐμὲ, ἀπὸ τῶν ἀσυρείων, τῶν περὶ τὴν βίβλον καὶ λίβανον· ἐκεῖ γὰρ ὑδροποτοῦσι. τοῦτο γὰρ δηλοῖ ἐκ τοῦ ἐπάγειν, τρὶς ὕδατος προχέειν, τὸ δὲ τέτρατον ἱέμεν οἴνου. τουτέστι, τεταρτημόριον ἔχε μέρος τοῦ οἴνου, καὶ τρεῖς μερίδας ἐξ ὕδατος, ἵνα ὑδαρὸς γίνηται. ἐν χειμῶνι γὰρ δέον ἀκρατοτέρων, ὡς θερμοτέρων τῶν οἴνων ἀῤῥύεσθαι.

Πετραίη τε σκιή.) ἤτε σκι, δάκτυλος. τὸ γὰρ τε κοινὴ ἐστὶ συλλαβή. καὶ νῦν οὐκ ἐκτείνει, ὡς καὶ παρ' ὁμήρῳ·

οὐδὲ σκάμανδρος ἔληγε τὸ ὃν μένος, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον.

Μάζα.) τὸ ἁπαλὸν, παρὰ τὸ μὴ ἄζα τις εἶναι. ὁ μὲν δὲ

καθὼς φησὶ τὸ παξαμάτιον. Μάζα τ' ἀμολγαίη.) ὁ
νεοφύρατος καὶ λεπτὸς καὶ τρυφερὸς ἄρτος. παρὰ τὸ μα
ζῶ, τὸ ῥυφῶ. ἢ παρὰ τὸ μάσσω, τὸ μαλάσσω. ἄρτος δὲ,
ὁ μέγας καὶ ἄρτιος. κἂν οἱ τῶν γραμματικῶν γριφο-
πλόκοι, μάζα μᾶλλον καλῶς τὸ ξηρὸν καὶ στεῤῥὸν ἀρ
τίδιον. μάζα τ' ἀμολγαίη.) ἄρτος γενναῖος ἀμολ
γεῖ καὶ ποιμένι ἁρμόδιος, ἢ γάλακτι πεφυρμένος.
σβεννυμενάων.) παυομένων τοῦ θηλάζειν. καὶ βοὸς ὑλο-
φάγοιο.) ὑπαρχέτω σοι φησὶ τόδε καὶ τόδε. καὶ κρέας
ὥς τε τοῦτο ἐσθίειν, ὀρειτρόφου καὶ ἀγελαίας καὶ ἀδαμά
στου βοὸς στείρας, ἢ παρθένου καὶ ἀτόκου, καὶ πρωτογό-
νων ἐρίφων κρέας, καὶ χαίρων ὧδε τῷ θερινῷ καὶ
καθήμενος τρύφα, πρὸς ζεφυρείους αὔρας τρέψας
τὸ πρόσωπον, καὶ τοὺς δούλους κελεύων τὸν σῖτον
ἀλοᾶν. Πῶς δὲ ὦ ἡσίοδε, ὁ πρὸ μικροῦ περιλαχώνες
τος σὸς ἀδελφὸς, καὶ πένης καὶ ἀγοραῖος, ἕξει τοιαύ
τας τροφὰς, ἃς μόλις ἔξουσι καὶ οἱ περὶ μοίρας ὄντες
τοῦ κρείττονος; Βοὸς ἀγελαίας καὶ ἀτόκου κρέας, καὶ
πρωτοτόκου ἐρίφων, εἰ μή που ἄφνης αὐτῷ τὰ τοῦ
ἰὼβ παρεσύρησαν θρέμματα, ἢ αἱ τοῦ ἐριχθονίου ἀ-
γέλαι προσεπεγένοντο, ἢ πᾶσα σχεδὸν ἡ οὐσία τρι-
ταίχμου τοῦ Βαβυλωνίου τοῦ ἀρταβάζου υἱοῦ, ὃς ἑκάστης
ἡμέρας ἐκ τῶν αὐτοῦ χωρίων φόρον ἐλάμβανεν ἀργυ
ρίου ἀρτάβην, ἤτοι μέδιμνον. ἵπποι δὲ τούτῳ φορ-
βάδες ἦσαν ἑξακισχίλιαί τε καὶ μύριαι, κήλωνες δὲ
ὀκτα-

ὀκτακόσιοι, πλὴν μὲν τοι τῶν πολεμιστηρίων. κύνες
δὲ θηρατικοὶ, ὡς μόλις ὑπὸ φόρου τεσσάρων χωρίων
δύνασθαι τρέφεσθαι. Τρεῖς δ᾽ ὕδατος προχέειν.)
προείπομεν περὶ τούτου. πρόκλος δὲ ἀριθμοὺς φη-
σάτω ἀρτίους καὶ περιττοὺς, περισσαρτίους, καὶ ἀρτι-
περίσσους, ἡμιολίους, καὶ ἐπιτρίτους, καὶ ἐπιμερεῖς,
καὶ πολλαπλασίους, καὶ πολλαπλασιεπιμερεῖς, καὶ τὰ
λοιπά, ὁπόσα μὴ ἐγκαίρως λεγόμενα, καταψοφεῖ
μὲν τῶν νέων τὰς ἀκοὰς, περιπέπτει δὲ ἀπαιδευσίας
ἐξηγητῶν. ὥσπερ αἱ ἐν τοῖς στοίχοις ὑπολευκάσεις,
καὶ παραχρίσεις καὶ ζωγραφίαι τῶν λιθουργῶν ἢ τεκ-
τόνων, τὰ ἔρρυθμά τε καὶ κακοσύνθετα. Ἵεμεν.)
τέμπε, ἔμβαλε. ὅθεν δασυντέον τὸ ἵεμεν. καὶ περὶ
διαγνώσεως δὲ ὑδάτων, ὁ σοφὸς πρόκλος ἔξω τοῦ
καιροῦ φιλοσοφεῖ. οὐδὲν γὰρ ἐνταῦθα, περὶ ὑδροσκο-
πικῶν ἡσίοδος διαλέγεται. ἐν οἷς δέ τι τοιοῦτον ἐμ-
πέσοι, οὐ τερατεία ψεύδει, πρὸς δὲ τὴν ἐξήγησιν συν-
τείνουσι, δέξομεν ἀκριβέστερον, ἵν᾽ εἰδῆτε ὁπόσας ὑ-
δροσκοπικὰς βίβλους ἀνεγνώκει μὲν τῶν παλαιῶν,
ὥσπερ δὴ καὶ ἑτέρας παιδείας, κἂν περιπέζια γρά-
φωμεν, πρὸς ὑμετέραν ὠφέλειαν. ἔξω δὲ καιροῦ περὶ
τῆς τοῦ ὕδατος διαγνώσεως, ἔν τι ἢ ἡμεῖς τοῖς προ-
κλείοις προστίθεμεν· ἄριστον ὕδωρ, ὃ ταχὺ θερμαν-
θὲν, ταχέως πάλιν ἐναποψύχεται. Δημήτερος ἱερὸν
ἀκτήν.) τὸ ἱερὸν δῶρον τῆς δήμητρος, ἤγουν τὸν

 σῖτον.

σῖτον. δήμητραν δὲ νῦν φησι, ἢ τὴν γῆν, ἢ τὴν διονύσου ὀσίειδος γυναῖκα, ἢ τὴν φυτείαν καὶ γεωργίαν μετὰ διονύσου προσνομένην, ἐδίδαξε. τὴν δὲ τῆς κόρης καὶ δήμητρος ἱστορίαν, κατ' ἀρχὴν τῆς βίβλου καὶ μυθικῶς εἶπον, καὶ ἠλληγόρησα. Εὖτ' ἂν πρῶτα φανῇ σθένος ὠρίωνος.) ὁ σοφὸς πρόκλος ἀριθμῶν καὶ ὑδροσκοπῶν, ἐν οἷς περ οὐ δεῖ, τὰ χρείαν δὴ καὶ ἐξηγήσεως χρήζοντα παρατρέχει, ὡς νῦν τὴν ὠρίωνος ἀνατολήν. ἀλλ' ἡμεῖς οἱ μηδὲν εἰδότες τοιοῦτον σοφὸν, οἷον καὶ ὁ πρόκλος, τὴν μὲν μυθικὴν τοῦ ὠρίωνος ἱστορίαν, ὅτι κυνηγὸς Βοιώτιος ἦν, υἱὸς ὑρίεως καὶ εὐρυάλης τῆς μίνωος θυγατρὸς, ὑπ' ἀρτέμιδος δὲ ἀνῃρέθη, σκορπιὸν ἀναδύσης, παραδραμόντες· μαθηματικωτέρως οὖν διδάξομεν, πλὴν σαφῶς τὴν τούτου ἐπιτολὴν, μὴ μακρολογήσαντες, καὶ περὶ τῆς ὑποθέσεως διαδύσης μακρηγορεῖν.

Δέκα περιππεύουσιν ἡμερῶν δρόμοι,
Ἐξ ὠρίωνος φάσεως πρὸς τὸν κύνα.
Οὕτως ἔφη μὲν καὶ σαφῶς καὶ συντόμως.
Εἰ δ' ἂν θελήσει τις παρεκτείνω πλέον,
Ἥλιος εἰσβὰς ταυρικοὺς δρόμους τρέχειν
Τεσσάρων δεκάδων ἡμερῶν τρέχει δρόμους.
Καὶ τρεῖς ἐπ' αὐτοῖς φωσφορήσας ἡμέρας,
Τροπὰς ἐλαύνειν ἄρχεται θερειτρόπους.
Αὐτῶν τροπῶν δὲ τῶν δὲ τῶν θερειτρόπων,

Παρα

Παραδραμούσης ἡμερῶν δὶς πλὴν γ' ἑνίδος,
Ἐπιτολὴν δείκνυσι λαμπρὰν ὠρίων.
Ἐνθένδε ἐξάκυκλος ἡμερῶν δρόμος.
Δύει δὲ λοιπὸν ὁ κράτιστος ὀρνέων.
Ἐξ ἀετοῦ δὲ, κρυβεὶς δὲ πρὸς κοινὸς φαῦσιν
Ὅλην τετρακτὺς ἡμερῶν παραρρέει.
Καὶ τί πλατύνω τοὺς δρόμους τῶν ἀστέρων,
Εἰδὼς ἀκριβῶς ἀστρικὴν πᾶσαν θέσιν,
Σιγῶ τὸ λοιπὸν, μὴ θολώσω συγγράφων.

Μέτρῳ δ' εὐκομίσασθαι.) μοδισμῷ δὲ καλῶς ἀποκόμισον τὸν σῖτον, ἐν τοῖς σοῖς κιβωτίοις. τουτέστι, καλῶς μετρήσας ὁπόσους μεδίμνους ἐγεώργησας. Αὐτὰρ ἐπὴν δή.) ἐπειδὰν δὲ ἀποθησαυρίσῃς πᾶν σου γεώργιον ὃ συντείνει πρὸς τὸν βίον καὶ τὴν ζωήν, κτῆσαι καὶ μίσθιον ἄοικον, καὶ μισθίαν ἄτεκνον. ἵν' ὁ μὲν ἀποκλέπτων τι τῶν σῶν, εἰς τὸν ἴδιον οἶκον ἀποκομίζῃ. ἡ δὲ, περὶ τὸν παῖδα· τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ ὑπόπορτις. Βρίθει δὲ ἀπὸ τῶν βοῶν, τῶν ἐχουσῶν ὑπομάζιον πόρτιν, ἤγουν δάμαλιν. Καρχαρόδοντα.) ὀξυόδοντα, δηκτικόν· εἰς τὸ ἀποσοβεῖν τοὺς ἡμεροκοίτους, ἤγουν τοὺς κλέπτας. Χόρτον τ' εὐκόμισον.) χόρτον τε καὶ ἄχυρον ἀπόθου, ἵνα τοῖς σοῖς θρέμμασιν ᾖ δι' ὅλου τοῦ ἔτους ἀρκοῦσα τροφή. ἔασον δὲ μετὰ τὸν θερισμὸν τοὺς γεωργοὺς βόας καὶ τοὺς οἰκέτας ἀναπαύσεως τυχεῖν, καὶ μὴ καταψυχώσῃς ἔτι αὐτοὺς, ὥσπερ τινὲς τῶν βαρυτάτων δεσπο-

διὰ τὸ τῶν ἔργοις ἑτέροις, ἵνα πάλιν ἔχῃς αὐτοὺς ὑ-
πουργοῦντάς σοι γυναικότροφον. Εὖτ' ἂν δ' ὠρίων
καὶ σείριος.) ἡνίκα δὲ ὁ ὠρίων μεσουρανίσῃ, καὶ ὁ
κύων ἀστήρ. ὀλίγον γὰρ ἀπέχουσιν ἀλλήλων διάστη-
μα. ὁ ἀρκτοῦρος δὲ ὁ περὶ ζώνης τοῦ ἀρκτοφύλακος
λαμπρὸς ἀστὴρ, ὁ καὶ ἑωσφόρος καλούμενος, ἀνα-
τείλῃ ἑώαν ἀνατολήν· ἥτις γίγνεται μετὰ ἑκκαιδέ-
κα ἡμέρας περὶ τοῦ κυνὸς ἐπιτολῆς, ἤγουν μετὰ αὐγού-
στου ἡμέραν ἐνάτην, τότε φησὶν ὦ πέρση τοῦ τρυγη-
τοῦ μέμνησο. ἆρα δὲ οὐ μάταιος καὶ περιττὸς ὁ ἡσίο-
δος βαναύσῳ καὶ ἰδιώτῃ ἀνδρὶ ὄντι τῷ ἀδελφῷ,
θέρους καὶ τρυγητοῦ καὶ τῶν τοιούτων ἁπάντων σα-
φεστάτων ὄντων ἐπάγων ἀσαφῆ τὰ τεκμήρια, ἃ καὶ
τισὶ τῶν ἀστρολόγων ἠγνόηται; οἶμαι δὲ καὶ ἡσιόδῳ
αὐτῷ. οὐ γὰρ ἂν αὐγούστῳ τρυγᾶν παρεκελεύετο.

Μεσουράνημα δέ ἐστιν, ὡς πρώην ἐδίδαξα στοιχεια-
κῶς, ὅταν ἐνενήκοντα μοίρας πρὸ ἡλίου ἀστὴρ ἀνατεί-
λῃ· τουτέστιν, ὅταν τρία ὅλα ζώδια προδράμῃ τὸν ἥ-
λιον. ἀεὶ γὰρ καθ' ἕκαστον νυχθήμερον, ἓξ εἰσὶ ζώδια
περὶ τὸ κάτω καὶ ὑπὸ γῆν ἡμισφαίριον. τὰ δὲ ἕτε-
ρα ἓξ, περὶ τὸ ἄνω καὶ ὑπὲρ γῆν. τότε οὖν ὁ ὠρίων τρία
ὅλα ζώδια προανατέλλων τοῦ ἡλίου, μεσουρανεῖ σὺν
τῷ ταύρῳ ἀναφερόμενος. ὁ δὲ ἥλιος μετὰ ταῦ-
ρον διδύμους, καρκῖνον σὺν τῷ λέοντι ἀναφέρεται.
Δεῖξαι δ' ἠελίῳ.) κατίκμασον δὲ τοὺς βότρυς ἀπο-

τεμὼν

τημῶν ἐν ἡλίῳ, ἡμερείας· καὶ πέντε πάλιν ἐν σκιερῷ τόπῳ κατάθου, ἵνα μετρίου ἀέρος κατάσχωσιν. ἔπειτα δὲ συμπατήσας αὐτοὺς, οἰνοποίησον ἐν τοῖς πίθοις ἀπαρρυσάμενος. καὶ τὸ περὶ τοιαύτης οἰνοποιίας διδάσκειν παρὰ πέρσῃ μάταιον, καὶ παρεμφερὲς τοῖς ἀσυστάτοις νόμοις τοῦ πλάτωνος. οὔτε γὰρ πέρσης, οὐδὲ ἡσίοδος τοιοῦτον οἶνον εἰργάσαντο οἶμαι, οὐδὲ πεπώκασι. Διονύσου.) τὸ ο καὶ μικρὸν γραφόμενον ὑπὸ τοῦ υ ἐκτείνεται. ἀττικῶς δὲ μέγα γράφεται. Πληϊάδες θ' ὑάδες τε.) περὶ τούτων προείρηται· ὑάδες δὲ λέγονται, ὡς παρὰ υ στοιχείῳ ἐοικυῖαι, ἢ ὡς ὄμβρων ποιητικαί. δυνουσῶν γοῦν τὴν ἑσπερίαν δύσιν τούτων, παρακελεύεται ἀροτριᾶν, ὡς κατ' ἀρχὰς ἔφην. Πλείων, ὁ χρόνος, ἀπὸ τοῦ πάντα πληροῦν· αὐτὸς γάρ ἐστι πατὴρ πάντων. ἢ ὁ συμπληρούμενος εἰς σπόρον καὶ θέρος ἐκ τῶν πλειάδων. ἢ ὁ ἐκ πολλῶν συνετὸς, καὶ εἰς πολλὰ διῃρημένος. λέγω δὴ, καιροὺς, μῆνας, ἑβδομάδας, ἡμερόνυκτα, ὥρας, λεπτὰ, δευτερόλεπτα. Εἰ δέ σε ναυτιλίης.) ἀπεχθῶς φαίνεται τῇ ναυτιλίᾳ ἡσίοδος διακείμενος, ἔκ τε τοῦ δυσπέμφελον ἢ δυσπαράπεμπτον, καὶ δυσέμπορον ταύτην καλέσαι· ἔτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ τὴν διδασκαλίαν ποιήσασθαι ἀπὸ τοῦ, ὅτι οὐ δεῖ πλεῖν. φησὶ οὖν, ὅτι ὅταν δύωσιν ἑσπέριον αἱ πλειάδες, φεύγουσαι τὸν ὠρίωνα ὡς κυνηγὸν, μετὰ τρεῖς ἡμέ-

ρας

ρας δύναι ὁ αὐτὸς ὁ ὡραίων, τότε ἀνέμων παντοίων ὁρμῶσι πνοαί. καὶ μὴ ἔχης ναῦν ἐν πελάγει, ἀλλὰ ἕλκυσον αὐτὴν ἐν τῷ λιμένι, καὶ ὑποστήριξον λίθοις, μή πως ὁ σάλος αὐτὴν ἀναρπάξῃ. τὴν δὲ πᾶσαν ἐξαρτίαν τοῦ πλοίου ἀποκόμισον ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ περίστειλον ὡς χρή. ἐργάζου δὲ τότε τὴν γῆν, ὥς σε κελεύω. μεμνημένος δηλονότι τῶν παραινέσεων. Ὑγρὸν ἀέντων.) ὑγρὸν πνεόντων. τὸ γὰρ ὕδωρ παυθὲν, ἀὴρ γίγνεται· ἔτι δὲ πλέον λεπτυνθὲν, πνεῦμα.

Χείμαῤῥον.) πάσσαλον νεὼς, οὗ ἀνασπωμένου ἐκχεῖται ἡ ἀντλία. Ὅπλα νηῶν.) πᾶσαν τὴν τῆς νεὼς ἐξαρτίαν. Εὐκόσμως στολίσας.) κοσμίως καὶ καλλίστως περικρύψας καὶ στείλας. Νηὸς πτερὰ.) τὰ ἱστία, τοὺς σχοίνους, καὶ τὰ λοιπά. Πηδάλιον δ' εὐεργές.) τὸ καλῶς δὲ εἰργασμένον πηδάλιον ἐν τῷ καπνῷ κρεμάσας, τὴν τούτου ὑγρότητα ἔξελε, καὶ κατίκμασον, μὴ τῷ πολλῷ τῆς ὑγρότητος συσσαπῇ. Αὐτὸς δ' ὡραῖον.) σὺ δὲ καρτέρει καὶ καραδόκει τὸν ὥριον πλοῦν, ὃν περὶ ὧν ἐρεῖ πεντήκοντα ἡμερῶν εἶναι, ἀπ' ἀρχῆς τῆς θερινῆς τροπῆς μέχρις ὅλου θέρους. καὶ τότε μόνον φησὶ ναυτίλλου. Ἄρμενον.) ἁρμόδιον. πολλοὶ γὰρ δι' ὑπερβάλλουσαν αἰσχροκέρδειαν ὑπέρμετρον φόρτον τιθέμενοι ταῖς ναυσὶ, κἀκείνας ὑποβρυχίους ποιοῦσι, καὶ ἑαυτοὺς προσαπολλύουσιν. Ἐμός τε πατὴρ καὶ σός.) ὁ ἴδιος. οὗτος γὰρ

ἦν τούτοις πατὴρ· μήτηρ δὲ ἡ πυκιμήδη. Πλωΐ-
ζεσκε νηυσίν.) ἐνεπορεύετο, ἐναυτίλλετο. Βίου
κεχρημένος ἐσθλοῦ.) διχῶς τοῦ βίου λεγομένου τοῦ
κόσμου τῆς ζωῆς, τῶν τροφῶν, τῆς περιουσίας, τῆς τέχ-
νης, καὶ τοῦ τρόπου, νῦν τροφῆς πλέον, ἢ τῆς περιου-
σίας λέγει. Ος ποτε.) ὅς πατὴρ ἡμῶν καὶ ἐν τῇ
ἄσκρῃ ταύτῃ ἐλθὼν κατῴκισε, διανύσας καὶ περά-
σας πολλὴν θάλασσαν ἐν νηΐ, καταλιπὼν κύμην
τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, τὴν νῦν φρικωνίδα καλουμέ-
νην, οὖσαν μίαν τῶν αἰολικῶν πόλεων· αἱ δὲ αἰολί-
δες πόλεις, περὶ μιτυλήνην εἰσίν, καὶ αἱ νῆσοι ὁ-
μοίως. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα κύμη τῆς ἰταλίας, ὅθεν ἦν ἡ
σίβυλλα. καὶ αἰολίδες νῆσοι τοῦ ῥηγίου, ὧν ἦρχεν αἴο-
λος ὁ ἱππότου, ὁ μαθηματικὸς, καὶ ναυτικώτατος,
ὃν καὶ δεσπότην ἀνέμων ἐμυθεύσαντο. Οὐκ ἄ-
φενος φεύγων.) εἰρωνικὰ ταῦτα, καὶ ἠθικά. τουτέ-
στιν, οὐ πλούτῳ πέφευγε, ἀλλὰ διὰ χρεία. Τὴν ζεύς.)
ἥν τινα ἡ εἱμαρμένη δίδωσι τοῖς ἀνθρώποις. Νάσ-
σατο.) κατῴκησεν, ἄγχι καὶ πλησίον τοῦ ἑλικῶνος
ὄρους. Οἰζυρῇ.) ἐπιπόνῳ, χαλεπῇ. Κώμη,
οὐχ ἡ πόλις, ἀλλ' ἡ μείζων ἀγροικία, ἤγουν τὸ μέ-
γιστον χωρίων. Ασκρῃ, χεῖμα κακῇ.) ἔφη μὲν
καὶ κατ' ἀρχὰς, οὕτω δυσχείμερος καὶ κακοθέ-
ρειος, ἤγουν ἡ ἄσκρη, ἐν μὲν τῷ θέρει τῇ ὑπεροχῇ
τοῦ ὄρους ἀπειργομένη καταπνέεσθαι, ἐν χειμῶνι

δὲ τῆς ἐκείνου χιόνος εἰς αὐτὴν καταῤῥιπτουμένης μετέχουσα, καὶ τῆς ἡλιακῆς τοῦτο κεκτημένη διάφραγμα. Τύνη.) σὺ, δωρικῶς· σὺ δὲ ὦ πέρση, ἔσο μεμνημένος πάντων τῶν ἔργων εὐκαίρως. περὶ ναυτιλίας δὲ ἐξαιρέτως, τὴν ὀλίγην καὶ μικρὰν νῆα παραιτοῦ. τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ αἴνει εἰρωνικῶς. ἐν τῇ μεγάλῃ δὲ φορταγώγει τὰ τῆς ἐμπορείας, ὅπως μείζονος ὄντος σοι τοῦ φόρτου τοῦ ἐμπορεύματος, μεῖζον ἐπακολουθήσει σοι καὶ τὸ κέρδος, εἴπερ οὐ τρικυμία καὶ ναυαγία γενήσεται. ἄλλοι δὲ οὕτω φασί· περὶ ναυτιλίας δὲ καὶ εἰς διαπόρθμευσιν αἴνει καὶ ἐπαίνει μικρὰν ὁλκάδα· εἰς φορταγωγίαν δὲ καὶ ἐμπορείαν, τὴν μεγάλην ναῦν. Εὖτ' ἂν ἐπ' ἐμπορείην.) ἡνίκα δὲ τὸν σὸν λογισμὸν τρέψῃς, ἀπὸ τῆς βίας καὶ τῶν ἁρπαγῶν δηλονότι. βουληθεὶς δὲ ἐμπορευόμενος τὰ χρέα φυγεῖν, καὶ τὸν λιμὸν, δείξω ἢ ὑποθῶμαί σοι τὰ μέτρα, καὶ τὰ ἁρμόδια τῇ θαλάσσῃ, καὶ τῇ ναυτιλίᾳ, οὐδὲ σε σεσοφισμένος ὢν τῆς ναυτικῆς. οὐ γὰρ ἔπλευσά ποτε, εἰ μὴ εἰς εὔβοιαν, ἤγουν τὸν εὔριπον ἀπ' αὐλίδος. πάνυ δὲ ὅ φησι, διάστημα ὀλίγον· οὐ γὰρ αὐλὶς τοῦ εὐρίπου ἐστί. κωμῳδεῖται δὲ ὑπισχνούμενος διδάξαι, περὶ ὧν οὐδ' ὅλως ἐπίσταται. εὔβοια δὲ ἐκλήθη, ἀπὸ εὐβοίας τροφοῦ διός. αὐλὶς δὲ, ἀπὸ τοῦ ἐκεῖσε αὐλισθῆναι τοὺς ἕλληνας, ὅτε ἐποιοῦντο τὸν πρὸς τὴν τροίαν ἀπόπλουν. ἢ ἀπὸ αὐ-

λίδος

λίδος τοῦ φορονέως. Ἀμφιδάμαντος.) οὗτος ὁ ἀμφιδάμας εὐβοίας ὢν βασιλεὺς, πρὸς ἐρετριέας ναυμαχῶν, ἀνῃρέθη. καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐπ᾿ αὐτῷ προεκήρυξαν ἀγῶνας παντοίους, καὶ ἆθλα. ὅπερ τὸ προπεφραδμένα δηλοῖ, ἤγουν προκεκηρυγμένα. οὓς νικήσας ἡσίοδος, ὥς λέγουσι, τὸν ἡμίθεον ὅμηρον, τρίποδα ἔλαβε, καὶ ταῖς ἑλικωνίτισι μούσαις ἀνέθετο, οὗ πρῶτος πάλαι ἐπαιδεύετο· ἢ καὶ κόπῳ καὶ μόχθῳ ἀνυπερβλήτῳ χρησάμενος ἐμεμαθήκει, ἅπερ μεμαθήκειν. ὅτι δὲ ὕστερον ἦν ἡσίοδος τοῦ παλαιοῦ ὁμήρου, καὶ πρότερον εἴρηκα. ἀλλὰ καὶ ὁ ἡρόδοτος ὁ ἐν πολλοῖς ἐμοὶ ἐλεγχθεὶς ὡς ψευδηγορῶν, ὁμοχρόνους τούτους φησί. καὶ εἰ ὁμόχρονος ἦν ἡσίοδος, ὁ θεῖος ἐκεῖνος ἀνὴρ, ἡττήθη ἂν εὖ οἶδα, καὶ οὐκ ἐνδοιάζων φημί. ἀεὶ γὰρ ἡ τύχη σοφὸν τὰ χείρονα νικᾷ. Ἤματα πεντήκοντα.) ἐντεῦθεν ἀπέρχεται τῆς ὑποσχομένης διδασκαλίας τοῦ πλοῦ, καί φησι· μετὰ τὸ ἐνστῆναι τὰς τροπὰς τοῦ ἡλίου τὰς θερινὰς, ν΄ ὅλας ἡμέρας ἄχρις οὗ τελεσθῇ τὸ κοπιηρὸν θέρος, ἡ κοπιηρὰ καὶ ἐργοδέστατος ὥρα, καίριος ὁ πλοῦς τυγχάνει καὶ δεξιώτατος, οὐ κατάξαις δὲ τὴν ναῦν τότε ὑπὸ τρικυμίας δηλονότι, καὶ τῆς τῶν πνευμάτων σφοδρότητος, οὔτε οἱ ἄνθρωποι ναυαγήσουσιν, εἰ μή τι καινότερον συμβαίη περὶ τὴν θάλασσαν. ἢ ὁ ζεὺς καὶ ἡ εἱμαρμένη, ἡ τῶν ἀνέμων καὶ στοιχείων κρατοῦσα, ἀντι-

πράττει τοῖς σοῖς ναυκληρήμασι, τότε ἀνέμων πνεόντων εὐκράτων καὶ τῆς θαλάσσης γαληνιώσης, ἕλκε τὴν ὁλκάδα πρὸς πλοῦν. καὶ ταχέως τὴν ἐμπορίαν ἀνύσας πρὸ τῶν ὀπωρινῶν ὄμβρων καὶ νότων τῶν τότε, ἔχου τῆς οἴκαδε ἀνακομιδῆς. Μετὰ τροπάς.) τὸ τας μακρὸν ὂν, ἐδέχθη βραχύ, ὡς κοινὴ συλλαβή. λήγει γὰρ εἰς μέρος λόγου. Καυάξαις.) κατεάξαις, συντρίψαις, αἰολικῶς. οἱ γὰρ αἰολεῖς μετὰ ἄλφα ἂν ἢ φωνῆεν, υ προστιθέασιν· οἷον, ἀὴρ αὐήρ, ἀὼς αὐώς, ἄτην τὴν βλάβην καὶ τὴν ἀκόρεστον αὐάτην, καὶ τὰ ὅμοια. συμφώνου δ' ὄντος μεταξύ, οὐκέτι. ἐπὶ δὲ τῶν μετὰ φωνῆεν τιθεμένων συμφώνων, διπλασιοῦσιν αὐτά, ἢ τοῖς αὐτοῖς συμφώνοις, ἢ ἁπλῶς συμφώνοις. τοῖς αὐτοῖς μὲν, ὡς τὸ γέννη, ἄμμες, ὕμμοι, πέρραμος ὁ πρίαμος. ἁπλῶς δὲ συμφώνοις, οἷον, νώνυμος, ὄκχος. ἐκβάλλουσι δὲ καὶ τὸ γ ἐκ τῶν εἰς υξ, φάρυξ καὶ φόρμυξ λέγοντες, καὶ ἕτερα μυρία· χοιρὸς διὰ διφθόγγου γράφουσι, καὶ ἀμφιτρυὼν, καὶ ἄδων, καὶ γηρυὼν λέγουσι, καὶ σοπάσωμαι. καὶ ἢ γράφεται τὸ κόπτει, καὶ τὰ ὅμοια προστακτικά, καὶ ῥῆμα, καὶ τὰ ὅμοια· καὶ πᾶν ἀπαρέμφατον, καὶ ἕτερα μυρία. Ενοσίχθων.) ὁ κινῶν τὴν γῆν. τὸ γὰρ ὕδωρ αἴτιον τῶν σεισμῶν. Εν τοῖς γὰρ τέλος.) ἐν γὰρ τῇ θαλάσσῃ καὶ εἱμαρμένη, κεῖται τοῖς ναυτιλλομένοις τὸ τέλος ἐσθλῶν τε καὶ φαύλων.

φαύλων. Ἄλλος δ' εἰαρινός.) οὗτος μὲν ἐστὶ φησὶ
ὁ καιρὸς καὶ εὐπορώτατος πλοῦς. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος
παρακεκινδυνευμένος, οὐκ ἐμοὶ ἀρεστὸς, ὁ ἐν καιρῷ γι-
νόμενος ἔαρος, ὁπότε ἐν τῇ συκῇ τοσαῦτα φανῶ-
σι τὰ φύλλα, ὅσον πατησάσης ἐν γῇ τῆς κορώνης τὸ
ἴχνος ἐστίν. οὗτος μὲν ὁ πλοῦς ἀμφίβολος, καὶ οὐκ ἐμοὶ ἀ-
ρεστός. ἀλλ' ὅμως καὶ τότε τινὲς πλέουσιν, δρῶσι χρήμα-
τοι ἄνθρωποι, περὶ κέρδει θελγόμενοι. ἰσόψυχα γάρ
τισι τῶν ἀνθρώπων τὰ χρήματα. Κραδίη,) τὸ νεαρὸν
τῆς συκῆς φύλλον. κατὰ ἀντίφρασιν, τὸ ἀκράδαντον, καὶ
μὴ ῥαδίως κινούμενον. Ἀμβατός.) εὐεπίβατος, δε-
ξιὸς εἰς τὸ ναυτίλλεσθαι. Αἴνημι.) αἰνῶ, καὶ κατὰ παρα-
γωγὴν ἀττικὴν αἴνημι. Ἁρπακτός.) παράβολος
καὶ ῥιψοκίνδυνος ὑπάρχων. Χαλεπῶς.) μόλις,
δυσχερῶς. καὶ τὰ, καὶ ταῦτα τὰ περὶ τὸν ἐαρινὸν
πλοῦν. Μηδ' ἐν νηυσί.) ναυτιλλόμενος δὲ, μὴ πᾶ-
σαν σου τὴν περιουσίαν ἐν ταῖς ναυσὶν ἕνεκεν ἐμπο-
ρίας κατατίθει, ἀλλ' ὑφορώμενος τὸ τῆς θαλάσσης ἀβέ-
βαιον, τὸ τριτημόριον ἔχε πρὸς ἐμπορίαν, τὴν δὲ δι-
πλομοιρίαν οἴκαδε καταλίμπανε· χαλεπὸν γὰρ δυσ-
κληρήμασι θαλαττίοις περιπεσεῖν, σὺν πολεῖ φόρ-
τῳ νηΐ. εἶτα φησὶ, καὶ τί φημὶ χαλεπὸν τοῦτο
χαλεπὸν, εἰ καὶ ἐν ἠπείρῳ ἐπ' ἄμαξαν ὑπερβεί-
θεν θείης φορτίον, καὶ κατεάξῃς τὸν ἄξονα, καὶ
τοῦτο διαχυθὲν ἀφανὲς σοι καὶ εἰς ῥεῖον γενήσεται.

τὴν συμμετρίαν ἐν ἅπασι πράγμασι, καὶ τοὺς δέον-
τας καιροὺς ἐπιτήρει. οὐκ ἔστι δὲ ὑπὸ μέμψιν ἡσίοδος,
οὐκ εἰδὼς ναυτιλίαν διδάσκειν, ἀλλὰ θερείαις ὥραις
μόνον κελεύων ναυτίλλεσθαι. προειρήκει γάρ, ὡς ἐμ-
πειρόπλους οὐκ ἐγεγόνει, οὐδὲ τῶν ναυτικῶν ἐπιστήμων.
Ὡραῖος δὲ γυναῖκα.) ἁρμοδίῳ δὲ χρόνῳ καὶ γάμῳ
συναρμόσθητι. λέγει δὲ τοῦτον εἶναι, τὸν μή τι πολὺ ἐπα-
ναβεβηκότα τῶν τριάκοντα, μή τι πολὺ ἀποδέοντα·
καὶ τοῦτον μὲν φησὶν ἁρμόδιον εἶναι χρόνον ἀνδράσι πρὸς
γάμον. γυναιξὶ δὲ τὸν ιε, εἰ ἀσαφῶς εἴρηκε. καὶ οὕτω
μὲν ὁ ἡσίοδος εἴρηκεν, ὅπως ἱκανοί τε ὦσιν οἰκονο-
μεῖν τὰ καθ᾽ ἑαυτὸν οἱ ἄνδρες ὡς τέλειοι, καὶ ὅπως
μὴ πολλὰ τεκνουργήσαντες οὐκ ἔχωσιν δυσχερῶς αὐτὰ
διατρέφειν, καὶ ὀδυνηρότατον βίον διάγωσι. καὶ οὕ-
τω μὲν ὁ ἡσίοδος. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ταύτας ἑτέροις νυμ-
φαγωγεῖν, οὐχ οἷς πρὶν ταῦτα παρακελεύονται· πο-
λὺ παρηλικεστέροις γὰρ αὐτῶν ἀνδράσι ταύτας συ-
νάπτων, ἀφυβρικέναι μονονοὺ ταύτας παρακελεύεται
πρὸς τὰς τούτων εὐνάς. μικρὸν γὰρ ἤδη, καὶ οἱ μὲν
τελέως γηράσαντες ἀπογνήσουσιν. αἱ δὲ, πρὸς τὸ
σφριγοῦν τῆς ἡλικίας ἀναδραμοῦσαι, τὴν ἀνδρικὴν ῥε-
βάδα ὁπόθεν γεννήσεται, αὐταῖς μηχανήσονται. πα-
ρακελεύεται δὲ τὸν γάμοις συναπτόμενον καὶ παρ-
θένον λαμβάνειν, καὶ ιε χρόνων. ἐμοὶ δὲ διηπόρηται,
καὶ τῆς μητρῴας νηδύος παρθένος νῦν, καὶ ἄπαντα

τὰ

τὰ θήλεα τίκτεται. Μὴ τε τριήκοντα.) μὴ γρά-
ψῃς τριηκόντων, εἴτε ἡσιόδου, εἴτε μεταγραφικὸν
τὸ πλάσμα τυγχάνει, ἀλλὰ τριάκοντα. πᾶσα γὰρ
φωνὴ τὰ τρία γένη σημαίνουσα ἐν μιᾷ λέξει, ἄκλιτός
ἐστιν· οἷον τριάκοντα, πεντήκοντα, καὶ πάντες οἱ
ἀριθμοί. ὥσπερ καὶ τὸ ἐγώ, σύ, ἐμοί, καὶ τὰ ὅμοια. οἷς
δὲ βουλητὸν ἀπᾴδειν τοῖς ἐμοῖς λόγοις γραφέτωσαν
τριακόντων, καὶ πεντηκόντων, καὶ ἑξηκόντων, καὶ
ἑκατόντων, εἰ βούλοιντο. Τέτορ᾽.) τεσσαρεσκαι-
δεκάτῳ χρόνῳ. Παρθενικὴν δὲ.) παρθένον δὲ πρὸς
γάμον λάμβανε, ὅπως θυμήρης γένηται, καὶ τοῖς ἤθε-
σι σύντροφος, οἷα μὴ συνελθοῦσα ἑτέρῳ ἀνδρί, καὶ
ξένοις συνεθισθεῖσα τοῖς ἤθεσι.) καὶ γειτνιῶσαν δὲ συλ-
λάμβανε κόρην, ὅπως ἔκ τε πατρῴου καὶ μητρῴου γέ-
νους ταύτην εἰδώς, καὶ τὰ ταύτης ἀκριβῶς ἀκροώ-
μενος, μὴ ἀναξίαν γήμῃς. καί τι τῶν ἀθεμίτων ἐρ-
γασάμενος, ἐν οἷς περ εἰώθασιν οἱ γειτνιῶντες γε-
λᾶν. οὐδὲν γὰρ ἄμεινον, ἀγαθῆς γυναικὸς ἀνὴρ ἐπικ-
τᾶται. ὥσπερ οὐδὲν χεῖρον τῆς φαύλης, τῆς περὶ δεί-
πνους καὶ τροφὰς ἀσχολουμένης, καὶ καιούσης τὸν ἄν-
δρα, κἂν γενναῖός ἐστιν, ἀξύλῳ πυρὶ συμφορῶν, καὶ
παρ᾽ ἡλικίαν τιθείσης γηραιὸν καὶ ἀφήλικα. Δειπνο-
λόχης.) τῆς λάθρα τοῦ ἀνδρὸς ἐσθιούσης, καὶ μὴ φανερῶς
τῆς φροντίδος καθημένης καὶ ἀσωτευομένης, καὶ
παρεμβαλλούσης περὶ δείπνῳ. Εὖ δ᾽ ὄπιν ἀθανά-

των.) καλῶς δ' ἐπιστροφὴν καὶ φροντίδα ἔχε, καὶ ἔσο καὶ ὕπαρχε φυλάσσων τῶν θεῶν, νοῦ δὲ τῶν ψυχικῶν δυνάμεων. τουτέστιν νοῶν, ὡς χρή, φρόντιζε καλῶς τῶν δεόντων, καὶ μὴ τοῦ ἀδελφῷ ποίει ἰσότιμον τὸν φίλον· τουτέστι, τῶν φυσικῶν μὴ προτίμα τὰ κατὰ θέσιν. μὴ δὲ τῆς πατρίδος τὴν ἀλλοτρίαν προτίμα, δωροληψίας ἕνεκα, ἢ ἑτέρου τινός, καὶ αὐτῶν τῶν ὁμοίων τὰ ὅμοια δρᾶ. εἰ δὲ ποιήσεις, ὅρα μὴ παλίμβολος καὶ μεταπίπτων γένηση, καὶ ἄστατος, καὶ προκατάρχου κακοῦ. Μὴ δὲ ψεύδεσθαι.) μὴ δὲ γινώσκων τι ἀληθές, περίτρεπε τοῦτο καὶ ψεῦδου γλώττῃ ῥητορικῇ, καὶ δεινῇ τυχὸν χαριζόμενος. ὁ γὰρ εἰδὼς τὸ ἀληθές, καὶ ψευδόμενος, μοιχὸς τῆς ἀληθείας ἐστίν, καὶ ἀδικεῖ καὶ τὴν φρόνησιν. πανουργίας γὰρ ἔργον τοῦτο, καὶ οὐ φρονήσεως. ὁ γὰρ μάλα φρονῶν, ψεῦδος οὐκ ἐρέησιν. Εἰ δέ σε τ' ἄρχει.) εἰ δέ σε οὗτος προκατάρξει, ὅπως δή ποτε ἀνιάσει, διπλῶς τοῦτον τιμώρει, μεμνημένος ἢ τῆς ἐμῆς ἐντολῆς, ἢ ὅτι πρῶτος εἰς τὴν φιλίαν παρεσπόνδησεν. εἰ δὲ πάλιν μετατραπεὶς προηγεῖται εἰς τὴν φιλίαν, καὶ αἰτεῖ τιμωρίαν δοῦναι ὧν ἐξημάρτηκε, ξυγγνωμοσύνης πάλιν αὐτὸν δέχου. Δειλός τι ἀνήρ.) ὁ [illegible]λιος γὰρ καὶ οὐδενὸς λόγου ἄξιος, ἀλλοπρόσαλλος γίνεται, περὶ τοὺς τῆς φιλίας θεσμούς, παραμείβων συνεχέστερον τοὺς φίλους. Σὲ δὲ μή τι.) σοῦ δὲ τὸν λογισμὸν μηδὲν εἶδος

φιλίας

φιλίας ἀπρεποῦς ἐλέγξῃ. τουτέστι, μὴ ἐλεγχθείς, ἢ ἄ-
φιλος, ἢ πολύφιλος, ἢ κακῶν φίλος, ἢ ὑβριστὴς
τῶν ἀγαθῶν φίλων. ταῦτα δὲ καὶ ἕτερα μυρία εἰ-
σὶν εἴδη φιλίας. Μὴ δέ ποτ' οὐλομένην πενίην.)
μὴ δὲ τὴν ἐξ εἱμαρμένης δοθεῖσαν πενίαν τοῖς ἀν-
θρώποις ὀνείδιζε. ἡ ἑτέρα δὲ πενία, ἡ ἐξ ἡμετέρας κα-
κίας καὶ ἀσωτίας ἡμῖν γινομένη φθέγγεσθαι. τοῦτο
οὖν παραινεῖ καὶ τὸν πέρσην, καὶ μὴ πολυλογίαν ἀ-
σκεῖν. οὐδὲν γὰρ ὅτι λῷστον, ὅτι χείριστον τῆς γλώττης
ἐστίν. ὃ καὶ πιττακὸς ὁ λέσβιος ἐνδεικνύμενος ἐξ
ἱερείου τὴν γλῶτταν, ὡς κάλλιστόν τι καὶ χείριστον, ἀ-
μάσιδι τῷ αἰγυπτίῳ ἀπέσταλκεν· οὕτως ἐκείνου κε-
λεύσαντος, τὸ κάλλιστόν τι καὶ χείριστον ἀπεσταλκέ-
ναι τοῦ ζώου. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ φρὺξ πεποίηκεν αἴσω-
πος. Εἰ δὲ κακόν.) εἰ δὲ λάλος ὢν ὑβρίσεις, μεῖ-
ζον ἀκούσεις. τοῦτο δὲ ἐξ ὁμήρου παρέσυρται, φησὶ
γὰρ ἐκεῖνος,

Οπποῖον κ' ἔπος εἴπησθα, τοῖον κ' ἐπακούσεις.

Μὴ δὲ πολυξείνου δαιτός.) παρακελεύεται τοῦτον
καὶ κοινωτικὸν εἶναι, ἀλλὰ μὴ ἀσυνδίαστον, καί φησι·
μὴ ἔσο δυσάρεστος ἐκ τῆς πολυξείνου δαιτός. τουτέ-
στιν, ἐκ τῶν συσσιτίων καὶ εἰσφορῶν καὶ ἐράνων, καὶ ἃ κα-
λοῦμεν καταβόλια, ὅταν κοινῶς εἰσδόντες δαπάνην
συμποσιάζωσιν. εἶτα ἐπάγει καὶ τοῦ συσσιτίου τὸν ἔπαι-
νον, καί φησιν, ἐκ τῆς τοιαύτης κοινωνίας πλείστη ἡδονή,

ὀλίγον δὲ τὸ ἀνάλωμα γίνεται. Μηδέ ποτ᾽ ἐξ
ἠοῦς.) τὰ μὲν μυθικὰ δῆλα καὶ τοῖς πάνυ ἰδιωτεύου-
σιν, ὅτι δεῖ καθαροῖς καὶ ἀρρυπόντοις θύειν χερσί.
τὸ δ᾽ ἀλληγορικώτερόν ἐστι, συμβολικὴ παραίνεσις
πυθαγόρειος, ἐντελλομένη καὶ λέγουσα, μὴ ἄλλα μὲν
βουλεύειν, ἄλλα δὲ δρᾶν. φησὶ γὰρ μηδέ ποτ᾽ ἐξ ἠοῦς
καὶ τῆς πρώτης τοῦ λογισμοῦ προσβολῆς τὸν οἶνον, ἤ-
γουν τὸν βουλευτικὸν ὅπερ θερμαίνει καὶ συγκιρ-
νᾷ, λεῖβε καὶ πρόσφερε τῷ διΐ, ἤγουν τῷ λογισμῷ,
χερσὶν ἀνίπτοις, ἤγουν πράξεσιν καὶ ἀνομίαις, καὶ
ἀπαιδεύσαις, οἷς βουλεύῃ. καὶ ἵνα φαύλως, καὶ συντο-
μώτερον εἴπω φησὶ, μὴ δὲ εἰ πρότερον ἀνέλθῃ προσ-
βολὴ σοῦ λογισμοῦ, ἄλλα μὲν βουλεύεσθαι, ἄλλα δὲ δρᾶν·
καθάπερ πανουργότατοί τινες, καὶ κρυψίνοοι. Μὴ
δ᾽ ἄλλοις ἀθανάτοισιν.) ἀπὸ κοινοῦ τὸ λεῖβε ἀνίπτοις
χερσίν. ὁ δὲ νοῦς τοιοῦτος, μήτε τῷ λογιστικῷ ἐναν-
τίαν ἔχε τὴν πρᾶξιν, μήτε ταῖς ἄλλαις ψυχικαῖς δυ-
νάμεσι θυμῷ, ἐπιθυμίᾳ, καὶ λοιποῖς· τουτέστι, μὴ ἔσο
κρυψίνους, καὶ προσποιήτως δόκει τινὰς ἀγαπᾶν, ἢ
μισεῖν· ἄλλως δὲ κατὰ πρᾶξιν ἔλεγχε καὶ τὴν ἀλήθειαν,
καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως μὴ θέλε φαίνεσθαι πλούσιος,
ἢ εὐδοκιμῶν ἔν τισιν, ἔργα δὲ τούτων ἀπάδοντα
κέκτησο. Οὐ γάρ τοί γε κλύουσιν.) οὐ γὰρ κατορ-
θώσεις καὶ ὑπήκοα εὕροις, τοῖς ἐναντίοις τὰ ἐναν-
τία· μάταιος δὲ λογισθήσῃ. Μὴ δ᾽ ἀντ᾽ ἠελίοιο

τετραμ-

τετραμμένος.) τὸ μὲν πρόχειρον, γνώριμον καὶ τοῖς ἰδιώταις καθέστηκεν, περὶ τὴν τοῦ προκλου μακρηγορίαν καὶ μεταχείρησιν. τὸ δὲ συμβολικὸν τοῦ παραγγέλματος τοιοῦτόν ἐστιν. ἀπείργει τοῦτον τῆς φανερᾶς καὶ ἀνερυθριάστου ἀκολασίας, καί γε τῆς λαθραίας ὁμιλίας περὶ πρὸς τὰς πόρνας, ἔτι δὲ καὶ περὶ πρὸς τὰς ἑταίρας ἀστάτου καὶ μεταπηδήσεως ὁρμῆς. καὶ ἔτι παρακελεύεται, μηδὲ γοῦν ἕτερον τῶν ἀπρεπῶν δρᾶν, κἂν ἔλαττον ᾖ τῆς προτέρων, τὸ λάθειον. ἐσθλοῦ γὰρ τὸ μακαρίου ἀνδρός, κἂν οὐχ ὁρῶντο παρά τινων, ὅμως αἰδεῖσθαι αὐτὸν ποιεῖν τὰ αἰσχρά. τοῦτο γὰρ δηλοῖ, τὸ μακάρων τοι νύκτες ἔασι. θείου δὲ καὶ φρονίμου ἀνδρὸς λέγει τὸ, ἑζόμενον οὐρεῖν. ἤγουν τὸ, ἐσκεμμένας καὶ μεταπηδώσας τὰς ὁμιλίας ποιεῖσθαι, ἀλλ' ἔχειν παλλακὴν μίαν, ἣν τὸ ἑταίραν καλοῦσιν, ἢ δούλην. τοῦτο γὰρ ὁ τεῖχος δηλοῖ περὶ αὐλῆς. ὥσπερ γὰρ ἡ οἰκία ἐκ τῶν τοίχων συνέχεται, οὕτω καὶ οἱ δεσπόται δούλοις καὶ θεραπαίναις, καὶ τοῖς μισθίοις ὠχύρονται. τοιαῦτα τὰ περὶ περὶ ὀμιχήσεως. οὐ γὰρ ὁ πέρσης, πέρσης, κἂν πέρσης τὴν κλῆσιν, ὡς τι ἐνουρεῖν ἐφεζόμενος περσικῷ νόμῳ. εἰ δέ τι καὶ ἀσαφὲς ἔχει τὰ εἰρημένα, ταῦτα διασαφήσομεν. Μὴ δ' ἄντ' ἠλίοιο.) μὴ δὲ φανερῶς καὶ ἐναντίον πολλῶν κλεπτόντων, ὀρθῶς ὀμίχει καὶ οὔρει· ἤτοι μὴ συνουσίαζε καὶ ὁμίλει γυναιξὶν ἀμφίβολος, εἴτε μετὰ περὶ αὐτῶν ὁμιλίας,

εἴτε παραμένας. ἑστὼς γὰρ δηλοῖ τὸ ὀρθός. ὁ ἑστηκὼς γὰρ, οὔτε βαδίζει, ὅπερ παραδρομὴν δηλοῖ· οὔτε ἕζεται, ὅπερ δηλοῖ τὴν παραμονὴν, καὶ βεβαίωσιν. ἀλλ' ἔστιν ὄντως ἀμφίβολος, εἴτε ἐδραθήσεται, εἴτε κινηθήσεται. Αὐτὰρ ἐπὴν κε δύῃ.) τὸ κρυφίως καὶ φανερῶς. Μήτ' ἐν ὁδῷ καὶ πόρνῃ συνουσιάσῃς. ὁδῷ γὰρ ἔοικε δημοσία, δι' αὐτοῦ γὰρ διέρχονται πολλοί. Μήτε ἐκτὸς ὁδοῦ.) ἤτοι μὴ τοῦ δημοσιάσῃς μὲν, ἀλλ' ἔστι εἰδὴ καὶ παλακῇ, ἐοικυία παρόδῳ ὀλίγοις γνωστῇ, τὸ ὅρησῃς καὶ ὁμιλήσῃς παραβάδην καὶ ἀστάτως καὶ μεταπηδῶν. μήτ' ἀπογυμνωθῇς, μή τι ἕτερον ἀπρεπὲς δράσῃς ἀνερυθριάστως. Μακάρων τοι νύκτες ἔασι.) μακαρείου γὰρ ἀνδρὸς, ὥσπερ ἔφημεν, καὶ οὐχ ὁρῶντο παρά τινων, ὅμως αἰδεῖσθαι αὐτὸν ποιεῖν τὰ αἰσχρά· τὸ ἐζόμενος τὸ, δὲ τὰ λοιπὰ, ἐρρέθη. Ομιχεῖν, οὐρεῖν. τὸ ο περὶ τοῦ μ δασύνεται. ὅμηρος, ὅμιλος, καὶ τὰ λοιπά· πλὴν τοῦ ὀμιχῶ, καὶ ὀμίχλη. Μὴ δ' αἰδοῖα γονῇ πεπαλαγμένος.) πάλιν ἐπ' ἄλλην μεταβαίνει παραίνεσιν. ἐντειλάμενος γὰρ αὐτῷ, μὴ ἀνερυθριάστως ἐν τῷ φανερῷ τοῦ κοινοῦ ποιεῖσθαι τὰς ὁμιλίας, μὴ δὲ τὸ, καὶ τό, ἀλλ' ἔχειν μίαν ὡρισμένην δούλην, ἢ παλακήν· πάλιν αὐτὸν παραινεῖ, μὴ δὲ τοῖς κατ' οἶκον καὶ αὐτὸν ὁρᾶσθαι συνομιλοῦντα τῇ λεχθείσῃ γυναικὶ, ἀλλὰ λεληθέναι καὶ τούτους τῆς σεμνότητος φροντίζον-

τίζοντα. ὁ μὲν γὰρ ἥλιος δηλοῖ, τὸ ὑπὸ πολλῶν βλέπεσθαι, ἅτε κοσμικὸν καὶ πάνδημον φῶς. ἡ δὲ ἑστία, τὸ ὑπὸ μόνων τῶν ὄντων κατ' οἶκον, ἅτε φῶς ἰδικὸν καὶ κατοικίκιον. οὕτως ἔχει καὶ ταῦτα. εἰ γὰρ κατὰ τὸν πολλὼν πρόκλον ἑστία τοὺς ὄρχεις ἐμπελάσας παρέφηνεν, ἄλλος ἄν τις βώλακας εἰς τὴν ἀνθρακιὰν ἐπιῤῥίψας, τούτους ἂν μιδιῶν ἀπετόξευε, πυριστρόφοις ἅλμασιν ἀλσακοντίων. Μὴ δ' ἀπὸ δυσφήμοιο.) ἐντεῦθεν πρὸς ἑτέραν διδασκαλίαν μετέβη. καὶ διδάσκει ποταποὺς ὄντας ἕνεκε παιδοποιΐας, δεῖ πλησιάζειν ταῖς γυναιξίν. καί φησι· οὐδὲ σπερμαίνειν χρὴ τὰ τέκνα ἀπ' ἐκφορᾶς νεκρῶν ὑποστρέφοντας, ἀλλ' ἐξ εὐωχίας καὶ ἑορτῶν. τοιοῦτοι γὰρ οἱ παῖδες γίνεσθαι εἰώθασιν, ὁποῖοι οἱ πατέρες αὐτῶν εἰσὶν ἐν τῇ παιδογνώμῳ καταβολῇ τῶν σπερμάτων. μεθυόντων γὰρ μεθύοντες γίνονται, σωφρονούντων καὶ νηφαλίων σώφρονες καὶ νηφάλιοι, εὐφραινομένων ἱλαροί τε καὶ εὐφραινόμενοι. σκυθρωπαζόντων δὲ, ὠρακιῶντες καὶ φιλόθρηνοι. Δυσφήμοιο τάφου.) ἢ θρηνώδους τάφου νεκρῶν, ἢ τάφου δυσφήμου καὶ δείπνου· ἤγουν καπηλώδους καὶ κακοφήμου καὶ ἀσχήμονος. Ἀθανάτων ἀπὸ δαιτός.) μυθικῶς, ἀφ' ἑορτῆς. ἀλληγορικῶς δὲ, μὴ ἀπὸ τάφου καὶ συμποσίου ἀπρεποῦς, ἀλλ' ἐκ βουλευτηρίου,

ρίου, ὅπου αἱ τῶν ψυχικῶν δυνάμεων πηγαί εἰσι. λογιστικοῦ.) φρονήσεως, ἀνδρείας, σωφροσύνης, δικαιοσύνης, καὶ τῶν τοιούτων θεῶν. Μὴ δ' ἐπὶ κρηνάων.) παρακελευσάμενος μὴ πλησιάζειν χάριν παιδοποιίας ἐκ μέθης ἐπανιόντα, ἀλλ' ἐκ βουλευτηρίου ἐπανακάμψαντα, νῦν παραινεῖ μηδὲ δυναστῶν μοιχᾶσθαι γυναῖκας, ἀλλὰ τῆς τοιαύτης ἀφίστασθαι πράξεως. ὃν γὰρ τρόπον αἱ κρῆναι ποταμοὺς ἀντίκρουσι, τὸν αὐτὸν τρόπον αἱ περιφανεῖς τοιαίδε γυναῖκες, τοὺς ἐν τῷ βίῳ πολλῷ ῥεύματι χρυσῶν περιρρέοντας ἄνδρας δυνάστας καὶ ὑπερόχους, ὧν τοῦ πλούτου πολλοὶ ἀπαρρύονται, ἀντίκρουσιν. ἀλλὰ νῦν αἱ τοιαῦται κρῆναι, παντοίων ὕρων ἐπλήσθησαν. Μὴ δέ ποτ' ἀενάων ποταμῶν.) καὶ τί φημὶ τοιαύταις μὴ μίγνυσθαι γυναιξὶν, ἀλλὰ μὴ δὲ θητεύειν ἐπιχειρεῖν ἀρχικωτάτοις ἀνδράσι, πρὶν ἐν πολυκράτῳ ὕδατι λευκῷ, ἤγουν συμβολῇ καὶ λόγοις καλλίστοις νιψάμενος τὰς χεῖρας. ἤτοι ἐξομοιώσας ἐκείνῳ τὰς σὰς πράξεις, εὐκτὸς ἐκείνῳ καὶ θυμήρης φανείης. ἂν γὰρ σὺ τυχὸν σοφίας ᾖ μέτοχος, ἐκεῖνος δὲ ἡμιβάρβαρος, ἢ σὺ ἀρετῆς ἀντεχόμενος, ἐκεῖνος δὲ ἀσελγείας ἀνάμεστος, ἢ τοὐναντίον, πάρειθι τὴν τοιαύτην λατρείαν ὡς οὖσαν ἀπροσφυῆ καὶ ἀνάρμοστον. συγχαίρειν γὰρ εἴωθε, τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον. Ος ποταμὸν διαβῇ.) ὅς τις περαιωθῇ ποταμὸν, ἤγουν πρὸς δυνά-

τῶν λατρείαν ὑπέλθοι, μὴ ἐκκαθάρας ἐκ κακίας
τὰς χεῖρας, τουτέστι μὴ ὁμότροπος ὢν ἐκείνῳ (κακία
γὰρ τὸ ἐναντιότροπον ἐκείνῳ λογίζεται) τούτῳ ἡ εἰ-
μαρμένη νεμεσᾷ, καὶ ἐναντία ἐστὶ, καὶ ἄλγεα δῶ-
κεν, ἤτοι δυσκληρείας ἔχει καὶ ἀτυχήματα, σκυτέων
καὶ βαρβάρων ἐπαιρομένων καὶ αὐξομένων, ὡς ὁμο
τρόπως ἐκείνῳ. Μηδ' ἀπὸ πεντόζοιο.) τὸ μὲν πρό
χειρον, καὶ οἷς περὶ ὁ πρόκλος μακρηγορεῖ, τοιοῦτόν
ἐστιν, μὴ ἐξονυχίζου ἐν ἑορταῖς, μὴ δὲ τὸν ξηρὸν ὄνυχα
ἐκ τῶν χλωρῶν καὶ ζώντων δακτύλων τῆς πεντό-
ζου χειρὸς ἀπότεμνε. Τὸ δ' ἀλληγορικὸν τοιοῦτόν ἐ-
στιν. ὁπότε φησὶ περί τινων θείων καὶ ἀναγκαιοτέ-
ρων καὶ θειοτέρων λόγοι κινοῖντο, σοφοὶ, οὓς καὶ θεοὺς
καλεῖ τὰς πέντε αἰσθήσεις, οἱονεὶ ἔχε τῶν τοιούτων λό
γων ἐξηρτημένας. καὶ μὴ σιδήρῳ, ἤγουν σκληρῷ καὶ
ἄφρονι λογισμῷ τῆς πεντάδος τῶν αἰσθήσεων,
τὴν ξηρὰν καὶ ἀπροσφυῆ πρὸς τοὺς τοιούτους λόγους
ἀπότεμνε, ἀπὸ τῶν χλωρῶν καὶ τούτοις προσφυεστά-
των. ἀλλ' ὅρα καὶ ἄκουε, καὶ ὀσφραίνου, καὶ γεύου, καὶ
ἅπτου· κἂν ἡ ἀκοὴ μόνη τότε προσφυὴς ἐστὶ καὶ χλω-
ρὰ, αἱ δ' ἄλλαι ξηραὶ καὶ ἀπρόσφοροι. τουτέστιν ὅλος
ἐξ ὅλης ψυχῆς, καὶ προσεκτικώτατος γίνου τῶν λεγο-
μένων. Μὴ δέ ποτ' οἰνοχόην.) νῦν καὶ ὁ πρόκλος
εἰς νοῦν γεγονὼς, συμβολικὸν παράγγελμα τοῦτο φη-
σί. ἀντὶ τοῦ, μὴ προκρίνου τὸ ἴδιον τοῦ κοινοῦ, μὴ δὲ τὸ

μέρος

μέρος τοῦ ὅλου. Γινόντων.) ἤτοι συμβάλης γινομένης περὶ τοῦ κοινοῦ. χαλεπὸν γὰρ τοῦτο. ἢ μὴ προτιμήσειας τὸ χεῖρον τοῦ κρείττονος· εὐτελέστερον γὰρ καὶ διακονητικόν. ἡ οἰνοχόη, τοῦ κρατῆρος. ἡ μὲν γὰρ οἰνοχόη, ὁ βῖκος ἐστὶν, ἢ τὸ ποτήριον· ὁ δὲ κρατὴρ, ὡς λέβης ἐστὶ, καὶ ἐτίθετο πρὶν ἐν συσσιτίοις καὶ ἑορταῖς, οὐχ ὡς ὁ βῖκος καὶ ἀρητὴρ ἐν ἰδικῷ ἑστιάματι.

Μηδὲ δόμον ποιῶν.) τὸ πρόχειρον οὕτω, μὴ εὐτελῆ τὸν δόμον ἐάσῃς, μή πως καταγγελλούσης κορώνης χειμῶνα λυπήσῃ. τὸ δὲ συμβολικὸν, οὕτω· μηδὲ ἓν ἔργον ἀτελὲς ἤγουν ἀκαλλώπιστον ἐάσῃς, μή τις μωμοσκόπος καὶ λίαν κρακτικὸς, καὶ λάλος, ὥσπερ αὐτὴ, μώμους καταχέῃ σου. Μηδ' ἀπὸ χυτροπόδων.) τὸ μὲν κοινὸν καὶ δημῶδες, οὕτω παρακελεύομαι καὶ ἐντέλλομαί σοι. μὴ δὲ ἀπὸ χυτροπόδων ἤγουν πυριστατῶν ἀθύτων λαβόντα σε τὴν χύτραν, ἐσθίειν τὰ ἐν αὐτῷ. τουτέστιν, εἰ μὴ θύσεις πρότερον, μὴ ἅψῃ τῶν ἐν τῇ χύτρᾳ βρωμάτων, μὴ δὲ λούσῃ, εἰ μὴ θύσεις ὁμοίως· καὶ ταῦτα μὲν οὕτω. τὸ δὲ βαθύτερον οὕτω, μὴ ἀπὸ τῶν ὑποτελῶν ἢ σῶν δούλων ἀπανθρώπως τοὺς φόρους καὶ ἀνηλεῶς ἀφελόμενος ἔσθιε. ἀλλ' ἔσο κἀκείνοις μέτριος, καὶ εὐχῆς μοῖραν παρ' αὐτῶν κληρούμενος, μέτριος ἤγουν μὴ λίαν βαρύνων αὐτούς. Μηδὲ λόεσθαι.) ἀπὸ λουτρῶν δηλονότι ἀθύτων. τὸ δὲ πᾶν τοιοῦτόν ἐστιν· οἰκέταις μὲν καὶ μισθίοις οἱ παραδυναστεύοντες κέχρηνται.

χρῶνται· τοῖς μὲν, ἐξ ὧν διατρέφονται, φόρους συλ-
λέγοντες· τοῖς δὲ, κόσμου χάριν, καὶ προπομπῆς, καὶ
καλλωπίσεως. καὶ τοὺς μὲν, ἐξ ὧν τοὺς φόρους λαμβάνουσι,
χειρόποδας καλεῖ, ὡς φέροντας αὐτοῖς χύτρα καὶ
βρώματα· τοὺς δὲ, ἐξ ὧν τὴν ἐπικόσμησιν καὶ τὴν προ-
πομπὴν ἔχουσι, λουτρὸν κατωνόμασεν, ὡς τούτους κο-
σμοῦντας. τὸ δὲ ὅλον τοιοῦτον, μὴ βαρὺς, ἀλλ' ἱλαρὸς
ἔσο, καὶ ἀμφοτέροις τοῖς ὑποτεταγμένοις σοι, ἐξ ὧν
τε τοὺς φόρους λαμβάνεις, καὶ οὓς ἔχεις πρὸς ἐπικόσμη-
σιν, ἵν' εὐκταῖος αὐτοῖς γίνῃ. τοῦτο δὲ καὶ εἰς τὸ κοι-
νὸν ἀπέρριψε. καὶ πρὸς μόνον τὸν πέρσην φησί. ποῦ
γὰρ ἐκείνῳ θεραπεία τοιαύτη καὶ προπομπή; Μὴ
δ' ἐπ' ἀκινήτοισι καθίζειν.) μὴ δ' ἐπὶ τοῖς τῶν νεκρῶν
τάφοις κάθιζε παῖδα δωδεκαετῆ. ἀσεβὲς γὰρ τοῦτο·
ἀκίνητοι δὲ οἱ νεκροί. ἢ δωδεκαετῆ παῖδα μὴ ἐάσῃς
ἀκινητεῖν καὶ νωθρεύεσθαι· ἀλλὰ κίνει πρὸς ἔργα τούτῳ
κατάλληλα· οἱ γὰρ νωθροὶ καὶ ἀκίνητοι, μέχρι τοιαύτης
ἡλικίας ἄχρηστοι τῷ βίῳ, καὶ ἀδρανεῖς. Μὴ δὲ δυο-
δεκάμηνον.) τὸν μὲν δωδεκαετῆ φησι, μὴ ἐάσῃς ἀκί-
νητον πρὸς ἔργα· τὸν δὲ δυοδεκάμηνον, οὐ πρὸς ἔργα,
ἠλίθιον γὰρ τοῦτο· ἀλλὰ πρὸς πορείαν κινῶν ἁμαξίοις
καὶ κλινιδίοις καὶ λοιποῖς τοιούτοις ὑποτείχοις, ἵνα
μὴ κατερραθυμηκὼς, καὶ νωθρότερον καὶ ἀκίνη-
τον τὸ βρέφος γένηται. Μὴ δὲ γυναικείῳ λου-
τρῷ.) τὸ μὲν πρόχειρον καὶ κοινὸν τῆς ἐννοίας πάσης,

σαφέ-

σταφέσορθρον. τὸ δὲ βαθύτορον, τουτέστιν ὄξιν. ἐντέλλω-
μαι μὴ δὲ γυναικείῳ καλλωπισμῷ καλλύνεσθαι ἄν-
δρα, φυκιούμενον καὶ ξειρούμενον, καὶ τοῖς λοιποῖς
κεχρημένον, οἷς αἱ γυναῖκες· ὃν περ καλλωπισμὸν
καὶ λουτρὸν λέγει. ὀλετεία γὰρ ποινὴ καὶ ἐπὶ τῷ
τοιούτῳ πράγματι, καὶ μέμψις ἔσται μὴ χρόνῳ μαραι-
νομένη. Μὴ δ' ἱεροῖσι.) τὸ πρόχειρον μὴ δὲ ἐν θυ-
σίαις θεῶν τυχὸν, μωμοσκόπει τὰ μυστήρια. ἢ μὴ πε-
ρὶ τῶν ἐν οἴκοις τινῶν κρυφῇ τελουμένων αἰσχρῶν
ἐν τοῖς ἱεροῖς διαλέγου. τὸ δὲ βαθύτορον καὶ ἀλληγο-
ρικὸν, οὕτως ἔχει· μὴ ὃ ἤκουσας μυστηριῶδες ἀπό τι-
νος συμβόλῳ σοι χρησαμένου, διάσυρε καὶ φαύλιζε
καὶ φανέρου· θεὸς γάρ τις, ἤτοι σοφός τις καὶ φρόνι-
μος, καὶ ταῦτα αἰτιᾶται. ἢ μοῖρά τις ἕνεκεν τῶν
τοιούτων σὺν περὶ φίλους φαύλους τιμωρεῖ. Μὴ δέ
ποτ' ἐν προχοῇ ποταμῶν.) πάλιν τῶν προτέρων ἔ-
χεται λόγων. καί φησι, μή μοι χῷ συνεύνους δυνα-
στῶν, ἢ μητέρας· μὴ δ' ἐναπόψυχε ποταμοῖς, τουτέ-
στιν, τὸν φορυτὸν τῆς γαστρὸς ἔκχεε. ἤτοι, μὴ δ' αἰσχρό-
τερον διαβάσεις, * παχιτιῶν καὶ θηλυνόμενος.
Προχοὴ, τὸ τῶν ποταμῶν στόμιον, δι' οὗ εἰσβάλλουσιν
εἰς τὴν θάλασσαν. νῦν δὲ τὰς συνεύνους τῶν δυνα-
στῶν, εἰς ἃ ἐκεῖνοι τὸν ῥοῦν προσέ   Ἅλα νεῶ.) τὸν
κόσμον. Κρηνάων.) τῶν μητέρων νῦν τῶν τοιού-
των ποταμῶν. τοὶ γὰρ ὄντι λώϊον. τοῦτο γὰρ οὐδ' ἀμῶς

Βέλτι

βέλτιστον. Ὧδ' ἔρδειν.) ἐπιλογικὸν κεφάλαιον, οὕτω ἔρδε, ἢ οὕτω ἔρδειν ἐντέλλομαι· τὴν δ' αἰσχρὰν φήμην ἔκφευγε. φήμη γάρ τε κακή.) ἡ φαύλη γὰρ φήμη, ῥᾷστα καὶ ἐλαφρὰ πάνυ, εἰς τὸ ἀρθῆναι καὶ κηρυχθῆναι, καὶ ἐπαρθῆναι· ἐργώδης δὲ καὶ δυσχερὴς στέγεσθαι καὶ καρτερεῖσθαι. ἀδυνάτως δέ τις ἔχει ταύτην ἀποθέσθαι· ἡ γὰρ φήμη, ἣν πολλοὶ κηρύξουσιν, οὐκ ἀπόλλυται, ἀλλὰ θεοῦται, καὶ παράμονος μένει. ὥστε μὴ δὲ σὺ δρᾷ τοιαῦτα αἰσχρά, καὶ οὐκ ἄν γε δύσφημος φήμη κατάσχῃ. Ἤματα δ' ἐκ Διόθεν.) μετὰ τὴν τῶν ἔργων διδασκαλίαν, καὶ τὴν λοιπὴν ὑποθήκην τε καὶ παραίνεσιν, νῦν διαλαμβάνειν περὶ τῶν τῆς σελήνης ἐφημερίδων κατάρχεται· καί φησι, ποῖα τούτων ποίῳ τῶν ἔργων καθέστηκε χρήσιμος, καὶ δεινῶς καὶ συγκεχυμένως καὶ κακοζήλως, ἔτι δὲ καὶ ψευδῶς, καὶ οὐχ ὥσπερ ὁ μέγας ὀρφεὺς διδασκαλικῶς τε καὶ τεταγμένως πρὸς εὐκρίνειαν, καὶ τὸ πλέον τεχνικωτέρως καὶ ἀληθῶς. ἐκεῖνος μὲν γὰρ οὕτω φησί·

Πρῶτα μὲν πρώτῳ ἐνὶ ἤματι φαίνεται ἀρῆς.
Μήνη δ' εἰς τ' ἄρην ἐπιτέλλεται, ἴσχεο δ' ἔργων.
Τὴν δὲ παρ' ἐξανύσασα φύσιν δικέρων ἀναφαίνει.
Αὐτὰρ ἐπὴν τρίτον ἦμαρ ἀποπρόθεν ἠελίοιο,
Πᾶσιν ἐπιχθονίοισι φυτοσπόρου ἀετίη ἀλκῆς.
Τετράδι δ' αὐξομένη πολυφεγγέα λαμπάδα τείνει.
Καὶ καθεξῆς, πέμπτην, *ἕκτην, ηʹ, ζʹ, μέχρι τῆς λʹ.

υ οὗτος

ὅρος δὲ τριακοστὴν λέγει ἔνην. εἶτα, δ´, ζ´, η´. ια´. ιβ´, ιγ´, ιϛ´, ϛ´, η´, ιβ´, η´, ι´, ιδ´, κδ´, δ´, ε´, ιζ´, δ´, ιθ´, θ´, κβ´. οὕτως ταῦτα συγκεχυμένως φησί. ἢ μετὰ δὲ ἐκ Διόθεν, ἐκ νοὸς καὶ φρονοῦντος, ἢ τοῦ οὐρανοῦ. φυλάσσων καὶ παρατηρῶν τὰς ἡμέρας καλῶς καὶ κατὰ τὸ πρέπον πέφραδε καὶ λέγε τοῖς δμωσί, τὴν λ´ τοῦ μηνὸς τῆς σελήνης ἀρίστην εἰς τε τὸ παρατηρεῖν τὰ ἔργα, καὶ διαδοῦναι τροφάς, ὁπότε τέως οἱ λαοὶ κρίνοντες τὴν ἀλήθειαν ἔχωσι τὴν λ´ τῆς σελήνης, καὶ οὐ ψευδῶς. Ἐκ Διόθεν.) ἐκ Διὸς καὶ φρονίμου μάνθανε, ἢ ὁρῶν τὴν σελήνην ἐν οὐρανῷ, καὶ τοὺς λοιποὺς ἀστέρας γίνωσκε. Τριηκάδα μηνός.) ἰστέον ὅτι μῆνα τὸν τῆς σελήνης λέγει. διὰ τοῦτο καὶ ἕνα μόνον φησὶ τοῦτον, καὶ τριακονθήμερον. ὁ γὰρ τῆς σελήνης μὴν τοιοῦτός ἐστι. κθ´ ἥμισυ ἡμερῶν καὶ τετάρτου. καὶ τὴν τριακοστὴν δὲ ἡμέραν, οὗτος ἀγαθὴν λέγει· ἣν ὀρφεὺς φαύλην πᾶσι ἔργοις φησί, δυσοληψίαις δὲ μόναις ἐσθλήν. Αἱ δὲ γὰρ ἡμέραι.) αὗται γὰρ εἰσὶν αἱ ἡμέραι παρὰ τῆς ἀμετατρόπου βουλὴν ἐχούσης εἱμαρμένης, ἀγαθαὶ δηλονότι. ἡ ἔνη, ἡ τετρὰς τε, καὶ ἡ ἑβδόμη, ἱερὰ ἡμέρα. ἐν ζ´ γὰρ, λητὼ φησὶ ἐγέννησε τὸν ἀπόλλωνα, ἤγουν ἑβδόμη, ἐκ τοῦ χάους ἐφάνη ὁ ἥλιος. κακῶς δέ φησι. τετάρτη γὰρ γέγονε, καὶ ἐφάνη. ὀγδόατη τε αὐξομένης τῆς σελήνης, ἔξοχαι ἡμέραι εἰς τὸ πράττειν, ἡ ια´ καὶ ἡ ιβ´, εἰς τὸ κείρειν ὄϊς. τοῦτο

γὰρ

γὰρ νῦν τὸ πείκειν δηλοῖ, καὶ εἰς τὸ θερίζειν. ἡ δὲ ιβ΄, πολλῷ κρείττων. ἐν τῇ ιβ΄ γὰρ, νήθει τὰ νήματα ὁ ἀράχνης, ὁ πετόμενος ἐν τῷ ἀέρι ἐν ταῖς μεγίσταις θερείαις ἡμέραις, ὅτε ὁ μύρμηξ σταχυολογεῖ. Ἕνη, ἡ πρώτη τῆς σελήνης, παρὰ τὸ ἓν ἔνη. ὅθεν νῦν δασύνεται, ὡς μὴ διπλασιάσαι τὸ ν. ὅτε δὲ διπλασιοῖ τὸ ν, ψιλοῦται ὡς αἰολικόν. Τετρὰς τε καὶ ἑβδόμη·

Καπνοὺς περικλινοὺς ἁρμονικοὺς ἐνθάδε,
Καὶ τοὺς ἀριθμῶν εἰ σκοπεῖν θέλεις σκόπει.

Μηνὸς ἀεξομένοιο.) ἀπὸ α΄, μέχρι καὶ ιδ΄ ἡμίσεως καὶ τετάρτου ἡμέρας, ὁ σεληναῖος αὔξεται κύκλος. εἶτα μέχρι κθ΄, φθίνει. τῇ δὲ λ΄, φθίνει τελέως, καὶ πάλιν νέα περιέρχεται, συνοδεύουσα τῷ ἡλίῳ. ἐπεὶ δὲ ὁ ἡσίοδος οὐκ ἐπετήρησεν εὐκρίνειαν καὶ τάξιν, ἀλλ' ἄλλην ἄλλως τὰς ἡμέρας διδάσκει, καὶ ὁμωνύμως ὀγδόας ἢ τετάρτας, λέγων μόνον τὸ αὐξομένου μηνὸς, εἶπεν, ἵνα νοήσῃς τὴν πρώτην ὀγδόην, καὶ τὴν πρώτην ἐνάτην· μὴ δὲ τὴν δευτέραν ὀγδόην ἢ τὴν δευτέραν ἐνάτην, ἤτοι τὴν ὀκτωκαιδεκάτην, ἢ ἐννεακαιδεκάτην. εἴτε τὴν τρίτην, ἤγουν τὴν κη΄, καὶ κθ΄. πάντας γὰρ ἐνθάδε τοὺς ἀριθμοὺς, ἀπὸ μονάδος μέχρι δεκάδος, τριπλῶς λέγει. μονάδα πρώτην τὴν ἕνην, δευτέραν μονάδα τὴν ια΄. τρίτην τὴν κα΄. δυάδα πρώτην τὴν β΄, δευτέραν τὴν ιβ΄.

γ̄, τὴν κβ̄. τριάδας τρεῖς, τὴν τρία, τὴν τρεισκαιδεκάτην, τὴν κγ̄. δ̄, τεσσαρεσκαιδεκάτη, κδ̄, καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως, μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς δεκάδος· ᾱ δεκὰς, ἢ ῑ. β̄, ἢ κ̄. γ̄, ἢ λ̄. Δύο, τὸ ο̄ μικρόν. καὶ ἔστι μακρὸν, ὡς λήγον εἰς μέρος λόγου. ἀττικῶς καὶ μέγα. Μηνὸς ἐξοχ' ἀεξομένου.) ὀγδόην ἡμέραν καὶ θ̄ λέγει τὰς τῆς αὐξήσεως τῆς σελήνης. ἤγουν τὴν πρώτην ὀγδόην, καὶ τὴν πρώτην θ̄. οὐ τὴν δευτέραν, ἤγουν τὴν ιη̄, ἢ τὴν ιθ̄, ἢ τὴν κη̄, ἢ κθ̄. αἱ γὰρ τέσσαρες ἐκεῖναι φθίσεως εἰσὶ τῆς σελήνης, οὐκ αὐξήσεως. Γείκειν, κυρίως τὸ κτενίζειν ἢ πλέκειν. νῦν δὲ, τὸ κείρειν τῶν προβάτων τὰ ἔρια. Τῇ γὰρ τοι νεῖν.) ἀγαθὴ φησὶν ἡ ιβ̄ εἰς τὸ ἐργάζεσθαι. περὶ γὰρ τὴν δυοδεκάτην, ὅτε ὁλόκυκλος ἡ σελήνη, ὁ ἀράχνης ὁ ἀεροπετόμενος, ἄρχεται ἱστουργεῖν. ὅτε ὁ μύρμηξ ὁμοίως ἐν τῇ θερινῇ ιβ̄, κατάρχεται τοὺς στάχυας συλλέγειν· τότε γυνὴ τοῦ ἱστουργεῖν ἀρξαμένη, προφερὴς τοῖς ἔργοις γενήσεται. Αἐρσιπότητος.) ὁ ἐν ἀέρι πετόμενος. παρεσχηματίσθη δὲ ἡ εὐθεῖα αὕτη ἀπὸ γενικῆς. ἀερσιπότης μὲν γὰρ κλίνεται ἀερσιπότου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀερσιπότητος. ἀπὸ τῆς ἀερσιπότητος οὖν γενικῆς, οὕτος τὴν εὐθεῖαν ταύτην παρεσχημάτισεν. Αράχνης λέγεται τὸ ζωΰφιον αὐτὸ, τὸ ὑφαντουργόν. ἀράχνιον δὲ, τὸ ὑπ' ἐκείνου ὑφαινόμενον. Ιδρις.) ἔμπειρος. λέγει δὲ τὸν μύρμηκα, ὡς προγινώσκοντα

τα καὶ ἀνέμους καὶ ἀναισίους ἡμέρας. ἐν Σαββάτῳ γοῦν καὶ λ' τοῦ μηνὸς περὶ σελήνης οὐκ ἐργάζεται· καὶ χειμερίου καιροῦ γίνεσθαι μέλλοντος, κλείει τὴν μάνδραν· θερμοτέρου δὲ πάλιν ἀναπετάννυσι. καὶ τὸν σῖτον εἰς δύο τέμνων ἀποτίθησι, μήπως ἀναφύσει. καὶ ὄμβρου περιεχηκότος, ἐξάγει τὸν νοτισθέντα σῖτον, καὶ τῷ ἡλίῳ ξηραίνει, μήπως σαπῇ τῇ ἰκμάδι. καὶ ἕτερα τοιαῦτα μύρια. ἢ ἴδριν αὐτὸν λέγει, ὡς πολύμοχθον, καὶ κοπηρὸν, ἐκ τοῦ ἰδίω. Μηνὸς δ' ἱσαμένου.) αὐξομένης δὲ περὶ σελήνης, τὴν ιγ' ἐκφεύγειν ἀροῦν. φυτηκόμως δὲ, καὶ καλῶς εἶπεν· οὐ γοῦν ταυτὸν ἐστι σπείρειν καὶ φυτεύειν. ὁ μὲν γὰρ σπόρος καταβληθεὶς, δεῖται πρῶτον ἐξ ὑδατώσεως, εἶτα χυλώσεως, καὶ ἀπογαλακτώσεως, καὶ μετέπειτα ῥίζης, εἶτα καὶ ἀναφύσεως. τὸ δὲ φυτὸν, τέλειον ὂν, δεῖται ῥιζώσεως μόνον. καὶ ταῦτα μὲν οὗτος. ὀρφεὺς δὲ ἐκεῖνος ὁ θρακίσιος ἐν τῷ περὶ γεωργίας, οὐ τὴν ἁπλῶς ἡμέραν περὶ σελήνης τὴν τοιάνδε λέγει λυσιτελεῖν, ἢ καὶ ἀνόνητον, ἀλλ' ὅταν τοιῶσδε σχηματισθῇ ἐστι συντρέχει ζωδίοις τε καὶ τοῖς ἄστροισιν. ὁ δὲ σοφὸς πρόκλος οὐκ εἰδὼς τὰς τοιαύτας δυνάμεις, οὐ βούλεται συνετῶς ἀσπάζεσθαι τὴν περὶ τούτων σιγήν. ἀλλ' ἐπεὶ λέγειν οὐκ οἶδε, λαλεῖν οὐκ αἰσχύνεται, ἀριθμητικοὺς λόγους καὶ ἁρμονίας ἐπάγων, οἷς παρ' οὐ δεῖ. Εκτη δ' ἡ μέση.) ἡ ϛ', ἤγουν ἡ ιϛ' ἀσύμφορος φυτουργία.

τουργία. πάλιν ὁ πρόκλος φυσικῶς ψευδῆ γράφει. τὸ φῶς γάρ φησι τῆς σελήνης ὡς χλιαρὸν, τὰ φυτευόμενα σήπει. ἀλλ' ὦ πρόκλε, εἰ τὸν ἰσοκράτην ἀνέγνωκας ῥήτορα, γράφοντα δύο καιροὺς τοῦ λέγειν προσῆκειν· ἢ περὶ ὧν ἀκριβῶς οἶδας, ἢ περὶ ὧν λέγειν ἐστὶν ἀναγκαῖον, οὐκ ἂν παρὰ καιρὸν θρασυνόμενος ἐξελέγχου· καὶ νῦν τὴν τῆς σεληναίας ἑκκαιδεκαταίαν, θερμὴν εἶναι λέγων καὶ σηπτικὴν τῶν φυτευομένων, οὐδ' ἂν ἡμᾶς κατὰ σὲ μακρηγορεῖν παρηρέθιζε.

Ἐμοὶ τὸ λοιπὸν χρώμενος διδασκάλῳ,
Ἄκουε λεπτῶς τὴν σεληναίαν φύσιν.
Φύσεις ἁπάντων τῶν χυμῶν κληρουμένην.
Ὑγρὰ μέν ἐστι διχάδος πρώτης μέχρι,
Τὴν βρεφικὴν αὔξησιν ἐκμιμουμένη,
Θερμὴ δὲ πανσέληνον ἀντρέχει δρόμον.
Ἀκμαστικὴ γὰρ καὶ δοκεῖ σφριγᾶν τότε.
Εἶτα δὲ λοιπὸν εἰς διχάδα δευτέραν
Ξηρὰ ταπεινή. πρὸς παρακμὴν γὰρ τρέχει.
Ἔπειτα γηρᾷ καὶ δοκεῖ τεθνηκέναι,
Ψυχρὰ, δυσειδὴς, συγκρυβεῖσα τῷ γνόφῳ.
Κἂν ἐξ ἀδήλου, πάλιν ἄρχεται νέα,
Γρόσωπα καλλύνουσα, καὶ πληρουμένη.
Ταυτὶ μὲν οὕτως· ὡς δὲ πρόκλος σὺ γράφεις,
Καί τοι περιττὸν, ἡ κενὴ στωμυλία.

Ἀνδρογόνος δ' ἀγαθή.) πρῶτα μὲν ἴστεον συντό-

μως

μένῳ λόγῳ, ὅτι τὰ περὶ τῶν ἡμερῶν τῇδε λεγόμενα παρ᾽ ἡσιόδῳ, λῆρός εἰσι πάντα καὶ ψευδῆ. ἐξαιρέτως δὲ, τὰ περὶ τῶν γενεθλίων. μόνη γὰρ ἡ σελήνη, οὔτε ὠφέλιμος, οὔτε βλαβερά. εἰ μὴ τοιῶδε, ἢ τοιῶσδε σχηματισθῇ, ζωδίοις καὶ ἄστρασιν. ἃ παραλειπτέον μοι λέγειν, ὡς μαθηματικά, καὶ πολυπλήθειαν ἔχοντα. οὐ γὰρ ὡς ὁ πρόκλος, ἡμεῖς ἀκαίρως γράφειν ἐθέλομεν. οὐδὲ ὑποδείκνυσθαι, καὶ ἡσιόδῳ ἐναντιοῦσθαι, ἀλλὰ τοῦτον ἐπεξηγεῖσθαι. καὶ δὴ λοιπὸν περὶ τὸν ἡσίοδον ἐξηγητέον μοι. Μηνὸς δ᾽ ὀγδοάτη.) ἡ δ᾽ ὀγδόη τῆς σελήνης ἀγαθή, εἰς ἀποθυνουχήσεις χοίρων καὶ κάπρων. ἡ δὲ δυοδεκάτη, εἰς ἐκτομὴν ἡμιόνων. Εἰκάδι δ᾽ ἐν μεγάλῃ.) μεγάλην τὴν εἰκάδα εἶπεν, ὅτι τὸ δίμοιρον τοῦ μηνὸς, ἤγουν αἱ δύο δεκάδες, ἄχρι ταύτης παρέδραμον. ἑτέρα δὲ μόνη μία δεκὰς, μέχρι τῆς λ΄ ὑπελείφθη. διὰ τοῦτο δὲ καὶ πλειόνων ἦμαρ αὐτὴν λέγει. φησὶ ὅτι ἐν εἰκοστῇ ἴσθι γεννᾶσθαι ἄνδρας πολυΐστορας καὶ σοφούς. Ἐσθλὴ δ᾽ ἀνδρογόνος, καὶ ἡ δεκάτη.) θηλειῶν δὲ γονῆς, ἡ ιδ΄. ἀγαθὴ δὲ καὶ πρόβατα, καὶ βοῦς, καὶ κύνας, καὶ ἡμιόνους πραΰνειν, καὶ ἡμεροῦν, καὶ γυμνάζειν, ὑποβάλλοντα αὐτοῖς τὴν χεῖρα. Πεφύλαξο δὲ θυμῷ.) φυλάσσου δὲ μὴ λυπηθῇς κατὰ τὴν δ΄, ἢ περὶ τὴν κδ΄. ἀποτελεσματικαὶ γὰρ αὗται. καὶ ὡς ἂν τότε διατεθῇς, ἤδη πολὺ οὕτω διάγεις. Ἐν δὲ δ΄ μηνός.) μὴ λυπηθῇς φησὶ ἐν τῇ δ΄. γάμους

δὲ ποίει, οἰωνοὺς ἰδὼν γαμικούς, καὶ μὴ ἀπαισίους·
οἷον, κορώνας δύο, μὴ μίαν ἀλκυόνα, μὴ πέλλον
ἐρωδιόν, μὴ κρέκα, μὴ μόνην τρυγόνα, μὴ δὲ χελι-
δόνα, πελαργόν, ταῶνα, κἀκείνους ἀγαθοὺς καὶ αἰσίους,
καὶ μὴ ἀπαίσιόν τι δρῶντας. Πέμπτας δ' ἐξαλέα-
σθαι.) περιάτρεχε καὶ τὴν πεμπταίαν σελήνην, εἰς
γάμους, ἐπεὶ χαλεπὴ καὶ αἰνή. ἢ ἐπεὶ χαλεπαὶ ἐν αὐ-
τῇ καὶ αἱ εὐναί, τουτέστιν οἱ γάμοι. ἐν αὐτῇ γάρ φη-
σι τὰς ἐριννύας ὁρᾶν τοὺς γινομένους ὅρκους, οὓς ἔτεκεν
ἡ ἔρις, βλάβην τοῖς ἐπιόρκοις· τοῦτο δὲ καὶ ὁ ἡσίοδος
ἐκ τοῦ μελάμποδος εἴληφε· φησὶ γάρ που ἐκεῖνος,
ἐν πέμπτῃ σελήνῃ τις ἐπίορκον ὀμόσας, τοσαῦς δὲ ἡ-
μέραις τελευτᾷ. καὶ σημειωσάμενός ποτε, εὗρον τοῦ-
το ἀληθές. Μέσσῃ δ' ἑβδομάδι.) τῇ ιζ´ ἀλωᾶν φη-
σὶ καλόν, καὶ ξυλοτομεῖν. δ´ δὲ, ὡς στερεὰν ναυπη-
γεῖν. Εἰνὰς δ' ἡ μέση.) ἡ ἐννεακαιδεκάτη τῇ δ' εἰ-
λῃ ἀγαθή. Τρισεινάδα.) τὴν κθ´, ὀλίγοις λέγει
νομίζεσθαι ἀγαθὴν εἰς πιθοιγίαν, καὶ τὰ λοιπὰ ἅ φη-
σι. ὀλίγοις δὲ πάλιν τοῦτο ἀρέσκει, ὅτι ἀγαθὴ ἐστι. τὴν
δὲ ιδ´, ὅτι ἀρίστην φησὶ εἰς πιθοιγίαν. ὀλίγοι δ' ἀγα-
θὸν φασὶν εἰς πιθοιγίαν τὴν κθ´, πρωΐα ἢ δείλη. Αἱ
δὲ μὲν ἡμέραι.) συμπεράνας τὴν τῶν ἡμερῶν διδα-
σκαλίαν, νῦν ἐπιλογικῷ κεφαλαίῳ ἐπαναληπτι-
κῶς λέγει, αἱ δὲ μὲν ἡμέραι ὀνήσιμοι, αἱ δὲ λοιπαὶ ἀ-
ποφράδες· ἄλλος δ' ἄλλην αἰνεῖ. τοῦτο δέ φησιν, ὅτι

ὀρφεὺς

ὀρφεὺς ἄλλας παραδίδωσιν, ἑτέρας δὲ ὁ μελάμπους. ὀλίγοι δὲ γινώσκουσι τὸ ἀληθές. ἡ γὰρ ἡμέρα, ὅτε μὲν συνεργεῖ, καὶ ἔστι μητήρ· ὅτε δὲ ἐναντιοῦται, ἐοικεῖ μητρυιά. Τάων εὐδαίμων τε καὶ ὄλβιος.) ἀναίτιος τοῖς ἀθανάτοις, ὃς τάδε πάντως εἰδὼς, ἀπὸ τῶνδε τῶν ἡμερῶν ἐργάζηται οἰωνοσκοπῶν, καὶ τὰ ἀπαίσια ἐκφεύγων.

Τέλος τῶν ἡσιόδου ἔργων καὶ ἡμερῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΤΖΕΤΖΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ τὴν τοῦ ἡσιόδου Ἀσπίδα.

ὑπόθεσις τῆς ἀσπίδος.

ΤΑΦΙΟΙ στρατεύσαντες ἐπὶ τὰς ἠλεκτρύονος βοῦς, ἀνεῖλον τοὺς τῆς ἀλκμήνης ἀδελφοὺς, τῶν θρεμμάτων ὑπεραγωνιζομένους. τοῦ δὲ ἀμφιτρύωνος βουλομένου αὐτῇ συνελθεῖν, οὐ πρότερον αὐτῷ ὑπέσχετο, πρινὴ παρὰ τῶν ἀδελφοκτόνων εἰσπράξεται τιμωρίαν. ὁ δὲ ἐπιστρατεύσας, ἀνεῖλεν αὐτούς. κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν νύκτα, συνέρχονται αὐτῇ ἀμφότεροι, ὅτε ζεὺς, καὶ ὁ ἀμφιτρύων· ὁ μὲν, ἐκ τοῦ πολέ-

μου ὑποστρέψας, ζεὺς δὲ βουληθεὶς τοῖς ἀνθρώποις βοη-
θὸν γεννῆσαι. ἡ δὲ κύει ἐκ μὲν ἀμφιτρύονος ἰφικλέα,
ἐκ δὲ διὸς ἡρακλέα· ὃς καὶ μετὰ κύκνον τὸν ἄρεως υἱὸν,
ἡνίοχον ἔχων ἰόλαον, στρατεύεται· ὃς τοὺς τὰς δεκά-
δας ἄγοντας εἰς πυθὼ περιεσύλα. σκεπασθεὶς οὖν
ἡφαιστοτεύκτῳ ἀσπίδι, πρόσεισιν εἰς τραχῖνα πρὸς
κήϋκα. προσβαλὼν δὲ τῷ κύκνῳ, αὐτὸν μὲν ἀναι-
ρεῖ· τὸν δὲ ἄρην ὑπερασπίζοντα τοῦ υἱοῦ, κατὰ μηρὸν
τιτρώσκει, καὶ οὕτως ἔρχεται πρὸς κήϋκα. ἦν δὲ ὁ
κύκνος γαμβρὸς κήϋκος, ἐπὶ θυγατρὶ θεμιστονόμῃ.

ἄλλως. οἱ τάφιοι καὶ οἱ τηλεβόαι εἰσελθόντες μετὰ
τοὺς ἀδελφοὺς τῆς ἀλκμήνης, ἐφόνευσαν αὐτούς. αὐτὴ
δὲ τὸν ἑαυτῆς γάμον ἐκήρυττε γαμεῖσθαι, τῷ δυνα-
μένῳ ἐκδικῆσαι τὸν θάνατον τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς.
περιερχομένη οὖν ἐπὶ τούτοις, ἦλθεν ἐν θήβαις, ὅπου
ἐδούλευεν ὁ ἀμφιτρύων τότε. κἀκεῖνος ὑπε-
σχετο αὐτῇ, ὁ ἀμφιτρύων ὁ τῆς ἀλκμήνης σύνευ-
νος, τὸν τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς πατέρα ἠλεκτρύο-
να ἀπέκτεινε.

Η οἵη. ἡ ὁποία, ἡ θαυμαστή. ἐπὶ θαύματος δὲ εἴρη-
ται τὸ οἵη, ἢ παρέλκεται. Ηλυθεν.) ἦλθεν εἰς θή-
βην, μετὰ τὸν πολεμικὸν ἀμφιτρύωνα, κηρύττουσα
τὸν ἑαυτῆς γάμον. Ηρα γυναικῶν.) ἥ τις δὴ τὸ
γένος τῶν θηλειῶν ἐνίκα, τῷ κόσμῳ, ὑπὲρ πάσας
τῷ κόσμῳ ἐκεκόσμητο. Τῆς καὶ ἀπὸ κρῆθεν, ἧς

τινος

τινος ἐκ τῆς κεφαλῆς, καὶ τῶν μεμελανωμένων βλε-
φάρων, τοιοῦτον ἔπνει, ἢ ἀπήνθητο καὶ ἐμύριζεν, ὁ-
ποῖον ἐστὶ τὸ ἄσθμα τῆς ἀφροδίτης. ἡ δὲ καὶ ὡς, αὕ-
τη δὲ οὕτως, ἢ ὁμοίως κατὰ τὴν ἰδίαν ψυχὴν ἐτίμα
τὸν ἴδιον ἄνδρα, καθὰ οὐδέπω τις ἐκ τῶν θηλειῶν
τὸν ἑαυτῆς ἐτίμησε σύνευνον. Η μήν οἱ.) ὄντως μετ'
αὐτῆς τὸν ἀγαθὸν πατέρα ἐν δυνάμει φονεύσας, με-
τὰ ἰσχύος ἀπέκτεινεν. οὗτος μὲν ὁ ἀμφιτρύων τὸν
πατέρα τῆς ἀλκμήνης ἄκων ἀπέκτεινεν, ἐλθόντα
εἰς φιλονεικίαν, ἕνεκα βοῶν. Αλλως. ἄκων ἀνεῖ-
λε τὸν πατέρα καὶ τοὺς παῖδας, ἐν τῇ ἐναντίᾳ ἑστῶ-
τας παρατάξει. πλεονεκτούμενος δὲ ὁ ἀμφιτρύων
ὑπὸ ἠλεκτρύωνος τοῦ ἀδελφοῦ, εἰς τὴν ἰδίαν κτῆ-
σιν, ἀναιρεῖ αὐτόν. Χωσάμενος περὶ βουσί.) περὶ
τῶν κτημάτων ὀργισθεὶς, εἰς γυναικὴν ἀναλύεται. ὃς θή-
βας.) ὃς τὰς θήβας προσέφυγεν, ὧδε τοὺς πολεμικοὺς
καδμείους, ἢ ὧδε τοὺς ἔχοντας μεγάλας ἀσπίδας.
Ενθ' ὅγε.) ἐκεῖσε κατῴκει, σὺν τῇ αἰδοῦς ἀξίᾳ γυ-
ναικὶ, μὴ συγγινόμενος αὐτῇ. οὐ γὰρ αὐτῷ ἦν
ἐξόν. τοῦτο γὰρ ἔδοξε τῇ γυναικὶ, μὴ πρὶν τινα
συγγίνεσθαι αὐτῇ, πρὶν τιμωρῆσαι τοὺς φονέας
τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς, καύσει δὲ καὶ τὰς κώμας
αὐτῶν. Κασιγνήτων μεγαθύμων.) τούτων γὰρ
συμμαχήσας, ἀνεῖλε τοὺς ἠλεκτρύωνος παῖδας.
καὶ αὐτὸν ἠλεκτρύωνα. ἕνεκα γὰρ βοῶν ἡ μάχη.

Ανδρῶν

Ἀνδρῶν ταφίων.) τῶν ἡμιθέων. τάφιοι μὲν γὰρ, ἐκ τῆς νήσου λέγονται, ἐκ τοῦ τῆλε βοᾶν. μεγαλόφωνοι γάρ. ἢ ὅτι ἀπέστησαν πόῤῥω τὰς βοῦς, ἀπελαύνοντες τῶν ἀνθρώπων. τούτοις γὰρ συμμαχήσας, τότε ἀνεῖλε * κτρύονας παῖδας, καὶ αὐτὸν τὸν ἠλεκτρύονα. ἕνεκα γὰρ βοῶν ἡ μάχη. Τῶν ὄγ᾽ ὀπίζετο.) τούτων τῶν θεῶν ἐφοβεῖτο τὴν ὀργήν. ἢ ὅτι φροντίδα εἶχε, καὶ ἐπιστροφὴν πρὸς ταῦτα πολλήν. Ὁ οἱ διόθεν.) ὅπερ παρὰ τοῦ διὸς ἐπεθέσπιστο, καὶ ἐνομοθέτητο. Τῷ δ᾽ ἅμα.) τούτῳ ἅμα ἠκολούθουν εἰς συμμαχίαν οἱ βοιωτοί. ὑπὲρ σακέων πνέοντες.) πολεμικοί. ὡς, μένεα πνείοντες ἀχαιοί. οὐ κρύπτοντες τὴν ὄψιν, ἀλλ᾽ ἄντικρυς μαχόμενοι, ἢ μείζονα τὸν θυμὸν τῶν ὅπλων ἔχοντες. Λοκροί.) ὁ ὅμηρος τοὐναντίον εἶπεν· οὐ γάρ σφι σταδίῃ ὑσμίνῃ φίλον κῆρ. Ἕσποντο.) ἠκολούθουν. προηγεῖτο δὲ τούτων ὁ τοῦ ἀλκαίου πλατὺς υἱὸς ἀμφιτρύων, γαυριῶν, καὶ ἐπαιρόμενος. Πατὴρ δ᾽ ἀνδρῶν.) οὗτος μὲν ταῦτα ἐνεθυμεῖτο, ὁ δὲ ζεὺς ἄλλο ἐβούλετο. ἰδὼν γὰρ τὰς τῶν ἀνθρώπων κακίας πληθυνθείσας, ἠθέλησεν ἐξ ἀλκμήνης γεννῆσαι υἱὸν, τὸν δυνάμενον τιμωρήσασθαι τοὺς κακοὺς, καὶ ἀπαλλάξαι τοὺς ἄνδρας τῆς βλάβης ἐκ τοὺς θεούς. βοηθοῦνται γὰρ σωφρονιζόμενοι, ἑνὸς ἀδίκου ἀρκτεινομένου. Εὐνύχιος.) ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ μοιχευθεῖσα. ταχέως δὲ κατέλαβε τὸ τυφαόνιον ὄρος τῆς

Βοιωτίας,

πληνθύ/νω ampli/fico/ planare

Βοιωτίας, διὰ τὸν τυφῶνα ὑποκεῖσθαι. ἐκεῖθεν δὲ πά-
λιν ἐπέβην τὸ ἄκρον τοῦ φικίου. ἔστι δὲ ὄρος τῆς Βοιω-
τίας. ὠνομάσθη δὲ ἐκ τῆς σφιγγός, ἣν φίκα ἐκάλουν
οἱ Βοιωτοί. Ἄλλως. φίκιον ὄνομα ὄρους ἐν φρυγίᾳ,
ἔνθα κεραυνοὶ πολλοὶ γίνονται. ἔνθα δὲ πάλιν εἰς
ἄλλο ὄρος ὄνομα, φίκιον. θηβαίων δέ, ὅθεν καὶ φίξ.
Αὐτῇ μὲν γὰρ νυκτί.) ἐν αὐτῇ δὲ τῇ νυκτὶ ἐβουλεύ-
σατο, καὶ συνεγίνετο τῇ ἀλκμήνῃ. Ἐν αὐτῇ.) ἐν
ταύτῃ δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς παραγίνεται, ἵνα μὴ ἐλεγ-
χθῇ μοιχευθεῖσα. Κεκριμμένην γενεήν.) διακε-
χωρισμένην γενεάν, ὁ μὲν ἐκ διὸς θεοῦ, ὁ δὲ ἐξ ἀρέως.
ἄρης ἄρητος, ἀρητιάδης. Ὃς καὶ κύκνον ἔπεφνεν.)
ἡ δὲ αἰτία τῆς ἐπὶ κύκνον στρατείας, διὰ τὸ τοὺς ἄγον-
τας εἰς τὴν πυθὼ δεκάδας ἐπὶ χειρὶ συλλαβών, σκέ-
ψιν ἔχων τὴν εἰς τὴν τραχῖνα πρὸς τὸν βασιλέα κήϋ-
κα ἄφιξιν. ὃν ἀνελὼν αὖθις, τὸν ἄρεα ὑπερασπίζον-
τα τοῦ υἱοῦ, τιτρώσκει πρὸς τὸν μηρόν. Γαγασαίου.)
πάγασος, πόλις τῆς θετταλίας. τόπος ὠνομασμέ-
νος, παρὰ τὸ ἐκεῖ τὴν ἀργὼ πεπῆχθαι. ἡρακλείδης
δὲ ὁ ποντικὸς ἐν τῷ περὶ χρηστηρίων, τὸν ἐν παγα-
σαῖς ἀπόλλωνα ὑπὸ τροφωνίου ἱδρῦσθαί φησι.
Ἤ τι μετ᾽ ἀθανάτους.) τί οὖν φησι ἥμαρτεν εἰς τοὺς θεοὺς
ὁ ἀμφιτρύων, ὅτι φυγὰς ἐκ τίρυνθος, εἰς θήβας ἦλ-
θεν διὰ τὸν ἠλεκτρύωνος φόνον. ἄκων δὲ αὐτὸν ἐφό-
νευσε πατέρα τῆς ἀλκμήνης, πατὴρ ἡρακλέως καὶ

ἰφι-

ἰφίκλου. Ἰόλαος, ὑὸς ἰφίκλου. ἴφικλος δὲ, ὑὸς ἀμφιτρύωνος, καὶ ἀδελφὸς ἡρακλέους. ἀνεψιὸς οὖν ἰόλαος ἡρακλέους. Τῷ μὲν φρένας.) τοῦ ἰφίκλου, τοῦ πατρὸς ἰολάου. ἐπεὶ ἀπολειπὼν τῷ εὐρυσθεῖ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον, ἀπεχώρησε. μετὰ δὲ ταῦτα μετεμελήθη, τοῦ μὲν κακῶς πράξαντος, τοῦ δὲ νομισθέντος ἀξίου διὰ τὴν πρᾶξιν. Ἀλιτήμενον εὐρυσθῆα.) διὰ τὸ πρὸ καιροῦ τεχθῆναι. τῆς γὰρ ἥρας ζηλοτυπούσης ἀλκμήνην, καὶ μὴ χωρησάσης τότε τὸν ἡρακλέα τεχθῆναι, τὸν δὲ εὐρυσθέα ἐασάσης, διὰ τὸ βασιλεῦσαι. ὁ γὰρ ὀμόσας ὑπῆρχεν ὁ ζεὺς τοῖς θεοῖς τάδε· ὁ τικτόμενός φησι τήμερον, ἄρξει τῆς ἀσίας πάσης. ὅρκον δὲ παρὰ τούτου λαβοῦσα παρὰ τοῦ διὸς ἡ ἥρα, τὰς μὲν ἀλκμήνης ὠδῖνας ἔπαυσε, τῆς δὲ ἀρχίππης λέλυκε. καὶ ἑπτὰ μηνῶν αὐτῆς ἐχούσης, εὐρυσθέα τεκεῖν ἠναγκάσθη. Καὶ ταῦρος ἐνοσίγαιος.) ἤγουν διὰ τὸν τῶν κυμάτων ἦχον. ὡς ταῦροι γὰρ μυκῶνται. ἢ ὅτι ταυρόκερανός ἐστιν. ἢ ὅτι ταύρειος ποσειδῶν ἐν πόλει βοιωτίας, διὰ τὸ ταύρους θύεσθαι αὐτῷ, καὶ μάλιστα ἐν ὀγχηστῷ. διὰ τοῦτο καὶ ταυροκράνους τοὺς ποταμούς. ἀπὸ οὖν τῆς θυσίας ταύρων ἐπιτελεῖν τῷ ποσειδῶνι, ταύρειος ἐκλήθη βοιωτικῶς. Φιλόπιδα στήσειν.) πόλεμος καὶ φιλόπις τὸ αὐτό. ἅτινα τῆς εὐωχίας προφιλέστατά ἐστιν. Ἄλλως. ἡμῖν κατὰ πολὺ κρείττονά εἰσι τῆς εὐωχίας τὰ τοῦ πολέμου ἔργα φησί, καὶ τὰ τῆς μάχης πολὺ ἡδύτερα αὐτῆς εἰσὶν εὐωχίαι. Ἀρείονα κυανοχαίτην.) ἀρείων

ἵππος, ὃν ἔλαβεν ὕστερον ἄδραστος. ὅμηρος· οὐκ εἴ κεν μετόπισθεν ἀρείονα δῖον ἐλαύνοις, ἀδράστου ταχὺν ἵππον. τοῦτος καὶ ἀρχίθεος, ὅτι ἐγγυνᾶτο ὁ ἡρακλῆς, περὶ ἀρείονί φασι ἵππῳ κεχρῆσθαι. ᾧ ἐποχούμενος ἄδραστος, ἐν ταῖς θήβαις διέφυγεν. Αρείων, ἵππος ἡρακλέους. Ορειχάλκοιο φαεινοῦ.) ὀρείχαλκος εἶδος ὕλης, οὕτω καλουμένης· ἥτις νῦν οὐχ εὑρίσκεται. ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ὅτι χύμευσις ἐστὶ χαλκοῦ, τοῦ νῦν εὑρισκομένου. οὗ γὰρ σκευασίᾳ τινὶ γίνεται ὁ χαλκὸς λευκός, φύσει πυῤῥὸς ὤν. Ληθηφθόγγοιο δ᾽ οἴστηρες.) ἐπιλανθάνοντο οἱ θνήσκοντες τῆς φθογγῆς, τουτέστι τοῦ λέγειν. ἔῤῥεον δὲ καὶ ἔσταζον καὶ δάκρυσι μύρον, ἀντὶ τοῦ μύρεσθαι ἐποίουν τοὺς τῶν ἀναιρεθέντων οἰκείους, ὡς κεχρισμένων τῶν βελῶν ὄντων θανασίμοις φαρμάκοις. ἢ καθότι οἱ τυπτόμενοι, εὐθέως ἐτελεύτων. καὶ πάντες ὑπὸ τῆς συγγνώμης ἐδάκρυον. Μορφνοῖο φλεγύαο.) ἐπιφερόμενοι ἦσαν, μέλανος ἀετοῦ φλεγύου, ἐκ τοῦ φλέγειν, καὶ λαμπρὸν εἶναι. οἱ δέ, ὄρνεον εἶναι παραπλήσιον γυπί. Αδάμαντος ἀμφὶ κροτάφοις.) διὰ ἀδάμαντος κατεσκευασμένην. ὁ γὰρ ἀδάμας, λίθος ἐστὶν ἀδάμαστος. Κύκλῳ τιτάνῳ.) τινὲς μὲν γύψον μετὰ λευκοῦ ὠοῦ. ἐπάνω δὲ τοῦ γύψου, ἤλεκτρος ἦν καὶ χρυσὸς ἡ λεγομένη μαρμαρώ καὶ κονία. Εν μέσῳ δὲ δράκοντος.) σῶμα τὸ ποιεῖ τὸν φόβον ἐνταῦθα, ὡς ἂν ἐν τῷ μέσῳ διὰ ἀδάμαντος ἦν, οὐδαμῶς δυναμένου ῥηχθῆναι. Φοβερῶν.) ἀῤῥήτων, μὴ δυναμένων λεχθῆναι, ἀλλὰ τὸ ἐκπληκτικόν.

ἐνταῦ-

ἐνταῦθα δὲ τὸ φατειῶν, οὐκ ἐστὶ φοβερῶν καὶ ἀῤῥή-
των, ἀλλ᾽ ἤδη θαύματος. Μέγας λίς.) εἷς λέων νε
κρὸς ἐκεῖνο, καὶ δύο κάπροι τὰς ψυχὰς ἀφέντες.
Τοί δ᾽ ἔτι.) οὗτοι δὲ ὁρῶντες τοὺς κειμένους, πλέον διη
γείροντο εἰς τὴν μάχην. Πειρίθους δὲ θήβας ἐλθὼν
διά τινα συγγενικὸν φόνον, ὥς τι καθαρθῆναι, ἔσχε
γυναῖκα δῖαν τὴν τοῦ βουτάρου θυγατέρα. οἱ γοῦν
λαπίθαι ὑβρίζοντες εἰς τὰς ἑλληνίδας γυναῖκας, πό
λεμον συνεκρότησαν ἀμφότεροι. λέγει οὖν, ὅτι ἐν τῇ
τῇ ἀσπίδι ὁ πόλεμος τῶν λαπίθων, καὶ τῶν κενταύ-
ρων. Αργύρεοι χρύσεας.) ἀργύρεα μὲν τὰ ζῶα, χρυ
σῆ δὲ ἡ ἐπ᾽ αὐτῶν ἐσθής. Καί τε συναίκτην.) ὁ-
μοῦ ὥρμων, μεθ᾽ ὁρμῆς συνελαύνοντες, ὥσπερ ζῶντες,
ὠρέγοντο παρ᾽ ἀλλήλους συναπτικῶς. ἔγχεσι γὰρ οἱ
λαπίθαι ἀλλήλους ἠκόντιζον. Χρυσείη φόρμιγ-
γι.) ἦν φησὶν ἐκεῖ καὶ ὄλυμπος, καὶ ἀγορά. περὶ
δὲ τὴν ἀγορὰν καὶ τὸν ἀγῶνα ὡς αὖ περὶ τοὺς θεοὺς ἦν
μέγας ὄλβος, ὡς αὖ ποικιλία μεγαλόψυχος. Πα
νέφθους κασσιτέροιο.) τοῦ διαλελυμένου καὶ ὑγροῦ τὴν
φύσιν, ἢ τοὐναπάλιν. ἡρόδοτος δὲ ἀέφθου φησί. πα-
νέφθου δὲ, διὰ τὸ ὑγρὸν εἶπε, καὶ εὔτηκτον τῆς οὐσίας.
Ιχθύσιν δ᾽ ἀμφίβληστρον.) νεωτερικὸν τὸ γινώσκειν
τὴν ἀμφιβλήστρου χρῆσιν. ὁ γὰρ ὅμηρος, ἀγκιστρεύο
μένους εἶδεν. Ιππότα περσεύς.) κατὰ τοὺς γλωσσοφά
γους, ἱππότην ἀκούειν τὸν φυγάδα. ἐπεὶ ὁ πάππος

ἀκρίσιος

ἀκείστος ἐξέβαλεν αὐτόν. οὐ γὰρ εἰσάγεται ἵππῳ χρώμενος ὁ περσεύς. Πᾶν δὲ μετάφρενον.) τείνων γὰρ τὴν χεῖρα, ὀπίσω σου κατεῖχεν. Ἄλλως. ἐβάσταζεν ἐν δεκτικῷ τινι ἀγγείῳ, τὴν κεφαλὴν τῆς γοργόνος ὁ περσεὺς. τὸ δὲ ἀγγεῖον ἐκεῖνο ἔσκεπε τὸ μετάφρενον αὐτοῦ. Ἀμφὶ δέ μιν κίβυσις.) κυβωτὸς, ἢ πήρα κίβυσις εἴρηται, παρὰ τὸ ἐκεῖ κεῖσθαι τὴν βόσιν, ἢ παρὰ τὸ κίειν, τὸ πορεύεσθαι καὶ ὁρμᾶν· ἢ εἰς τὸ κίειν καὶ ἰέναι βόσιν ἔχουσα, τουτέστι τροφήν. Κεῖτο δ' ἄϊδος.) περιέκειτο δὲ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν νέφος, ἤγουν ἀορασία. ὅπερ δέδωκεν αὐτῷ ἡ ἀθηνᾶ, τοῦ μὴ θεωρεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῆς μεδούσης. ἢ ἵνα μὴ πρὸς θάνατον ὁρᾶται παρὰ τῶν γοργόνων, καὶ ἀπόλλυται· τινὲς νεφέλην καὶ ἀορασίαν ἐδέξαντο. Αὐτὸς δὲ σπεύδοντι.) ἔσπευδεν, ἐφοβεῖτο. ὡς γὰρ φεύγων ἐφαίνετο τὰς γοργόνας. αὗται γὰρ ἐδίωκον, προθυμούμεναι καταλαβεῖν. Μένει δ' εἰχάρασσον.) τῇ ὀργῇ, ὡς ἂν ὑπὸ τῆς μανίας τοὺς ὀδόντας αὐτῶν ἐν τῷ σάκει ἐχάρασσον δάκνοντες. ὀφιότριχες γάρ εἰσιν. Ἄνδρες δ' οἱ πρέσβηες.) οἱ πρέσβεις, οἱ πρεσβῦται, οὓς τὸ γῆρας κατέλαβεν. Οἱ δὲ μέμαρπον αὐτοὺς τὸ γῆρας.) ἀντὶ τοῦ κατελάμβανε. τὸ δὲ πρεσβεὺς γέγονεν ἀπὸ τοῦ πρεσβεύειν. ὅθεν ἴσως καὶ οἱ πρεσβευταί. Κήρυκες κυάνεαι.) ἀντὶ τοῦ κυανοῦ ἐζωγραφημέναι κατὰ τὴν πρόσοψιν, δέους παρασκευαστι-

καί. Εὖ τ' ἀρέσαντο.) σημαίνει δὲ τὸ ἐχορτάσθησαν, ἢ εἰς ἄρεσιν καὶ πλήρωσιν ἦλθον. ἐξ οὗ καὶ τὸ ἀφαρότου ἐδωδῆς, ἀντὶ τοῦ κεκορεσμένον τροφῆς. ἀρέσαντο οὖν, ἐκορέσαντο. Κλωθὼ καὶ λάχεσις.) ἡ μὲν λάχεσις ἐν αὐταῖς ἐλαχιστοτέρα ἦν τῆς κλωθοῦς καὶ τῆς ἀτρόπου, ἀλλ' ὅμως πρεσβυτέρα καὶ προφερεστέρα. Καταπεπτηκυῖα.) κατεσκληκυῖα, ἐπίπονος. τοῖς γὰρ φοβουμένοις περιχεῖται. Χρύσεια δέ μιν εἶχον.) ἦν καὶ πόλις ἐκεῖ, χρυσᾶς ἔχουσα πύλας ἑπτά. οἱ δὲ ἄνδρες τῆς πόλεως, οἱ μὲν ἔπαιζον, ἄλλοι δὲ ἐπ' ἁμάξης νύμφην ἀνδρὶ ἔφερον. Κορωνιόωντα πέτηλα.) τὰ ἐπικαμπῆ γεννήματα κατεχρήσατο. πέτηλα γὰρ τὰ φύλλα λέγονται. λέγει δὲ τοὺς ἐπικαμπεῖς στάχυας. Ἄλλως. εἶδος ἀντὶ εἶδυς ἐνταῦθα ἐδέξατο. ἔμελλε γὰρ εἰπεῖν τοὺς καρποὺς, ἤγουν ἀστάχυας, καὶ εἶπε φύλλα. Ἐλλεδανοῖσι.) τὰ κοῖλα τῶν ἀσταχύων λέγει. Ἔπιπλον.) ἐπλήρουν, ἢ ἐξέτεινον ἐπὶ τὴν ἅλω· τουτέστιν ἔψυγον, ἔπλουν ἐπὶ τὸ ξηρανθῆναι. Κάμαξοι.) θηλυκῶς μὲν ῥάβδοι, ἢ κάλαμοι τὰς ἀμπέλους περιπεφραγυῖαι. ἀρσενικῶς δὲ σημαίνει τὸ ὄρυγμα, ἢ τοὺς πασσάλους, τοὺς πρὸς τὴν τῶν πολεμίων ὁρμήν. εἴρηται δὲ παρὰ τὸ καμεῖν. Πύξ τε ἑλκυδόων.) τίς ἑλκύσει τὸν ἕτερον πρὸς ἑαυτόν. τῇ χειρὶ ἕλκοντες ἀλλήλους, καὶ πὺξ ἀγωνιζόμενοι. Ἐπεὶ δὲ πλῆμναι.) πλῆμναι εἰσὶ τὰ

ξύλα

ξύλα τοῦ κραβάτου, τὰ περὶ ἄξονι ἀντερείδοντα, εἰς ἃ πολλάκις καὶ λίθους ἐμβάλλουσιν οἱ γεωργοί, ὥστε τὸ ταχέως διατρέχειν τὴν ἅπασαν ἅμαξαν. Ἀλλ' ἄκειται εἶχον ἄεθλον.) ἀλλὰ ἆθλον, ἤτοι τὴν μάχην εἶχον ἀδιαχώριστον. οὐδεὶς δὲ ἐνίκα, πάντων δὲ ἐπεθυμοῦντο. Γὰρ δ' ἰχθύων δυνόντων.) ἐπειδὴ εἶπεν ἰχθύων κλονέοντο, ἐπήγαγε, θαῦμα ἦν ἰδεῖν καὶ αὐτῷ περὶ Διί, οὗ διὰ βουλὰς ἡ ἀσπὶς ἐγίνετο. Χαῖρε τε Λυγκῆος γενεή.) Λυγκεὺς ἦν βασιλεὺς τοῦ ἄργους. ἀπὸ Λυγκέως γὰρ ἄβας, οὗ ἀκρίσιος, οὗ δανάη, ἧς περσεύς, οὗ ἀλκαῖος, ὁ τοῦ ἀλεκτρύωνος καὶ ἀμφιτρύωνος. τοῦ δὲ ἀλκαίου, ἡρακλῆς καὶ ἴφικλος, ἰφίκλου δὲ ἰόλαος. Γένος γὰρ τοῖς φιλοσόφοις δοκεῖ καὶ τὸ ἕν· ὡς ἡρακλῆς, καὶ ἀντίοχος, καὶ λυγκεύς, καὶ κέκροψ. γὰρ καὶ γένος λέγεται καὶ ἡ τινῶν ἐχόντων πως πρὸς ἕν τι καὶ πρὸς ἀλλήλους ἄθροισις, ὥσπερ περὶ πορφυρείῳ μεμαθήκαμεν. τέκνα λεχθείησαν οἱ ἀργεῖοι τοῦ λυγκέως, ὡς ἑνός τινος ἐξ οὗ κατάγεται. ὥσπερ οἱ ἡρακλεῖδαι, καὶ κεκροπίδαι, καὶ οἱ λοιποί. Σάκεος.) οἱονεὶ τοῦ σάκους. οἱ γὰρ δωριεῖς οὕτω κλίνουσι· τὸ σάκος τοῦ σάκεος, τὸ βέλος τοῦ βέλεος. τὸ γὰρ εο, εἰς ευ τρέπουσιν. Ἐνθ' οὐ τάμεν. πρῶτον μὲν φησὶ μόνον, καὶ ἀναχώρει. ἐπεὶ οὐχ ἡμαρτό σοι, οὔτε τοὺς ἵππους αὐτοῦ λαβεῖν, οὔτε αὐτὸν φονεῦσαι. Νίκην ἀθανάτοις χερσίν.) εὐκαίρως διέσταλκεν

τὴν ἀθλωὰς τὴν νίκην, ἐν ταῖς ἀθανάτοις αὐτῇ χερσὶ κατέχουσα τὴν νίκην. Οὐ προεθυμεῖτο αὐτῆς ἀπολύσαι τῷ ἡρακλεῖ πειθόμενος. ἐυμελίης δὲ, ὁ καλῶς χρώμενος τῇ μελίᾳ, τουτέστι τῷ δόρατι. Κὰδ δ᾽ ἄρ᾽ ἀπ᾽ οὐρανόθεν.) ὅμηρος μὲν περὶ σαρπηδόνος μέλλοντος τελευτᾶν, εὐλόγως ποιεῖται τὰς αἱματοέσσας ψιάδας φερομένας. οὗτος δὲ ἡρακλέους νικῶντος. Κάπρος χαυλιόδων.) ἐπίθετον, ὡς καὶ χαρόδους. ἐνταῦθα δὲ ἐπεὶ κεχαλασμένους ἔχει φανερῶς τοὺς ὀδόντας. ἢ κατ᾽ ἐναλλαγὴν τοῦ ρ εἰς λ, οἷον χαράσσων τοὺς ὀδόντας, καὶ τραχύνων. Ἴδει ἀναιοτάτῳ.) τὸν καιρὸν λέγει τῆς μάχης. ἴδει ἀναιοτάτῳ, ἐν τῷ θέρει τῷ καυματώδει, ὅτε τὰ σώματα ἔδονται καὶ καθεδιδίονται τοῖς ἱδρῶσι. παρὰ τὸ ἰδεῖν, ὃ ἐστι ἱδροῦν. καὶ ὅμηρος, ἴδει αἰνοτάτῳ. Περιγλώχιν.) αἱ γωνίαι τοῦ στάχυος. περιφραστικῶς δὲ τὸν στάχυν. δῆλον ὅτι τὰ φύλλα τῆς κέγχρου. εἰς ἀνάπαυσιν δὲ τῆς γῆς τοὺς κέγχρους πείρουσιν. ἐν θέρει δὲ οἱ κέγχροι, καὶ ἀπὸ τοῦ θέρους σπείρονται, ὅταν ἄρχονται περκάζειν οἱ βότρυες. Αἰζηΐος ἀνήρ.) αἰζηὸς κυρίως ὁ νεανίας. νῦν δὲ τὸν τέλειον ἄνδρα φησὶ, ἤτοι τὸν ἀνδρεῖον. ἑπτὰ δέ εἰσιν κατὰ ἀστρονόμους, αἱ τοῦ ἀνθρώπου ἡλικίαι. Βρέφος ἀπὸ γεννήσεως μέχρι δ ἐτῶν, ἀναλογεῖ δὲ τῇ σελήνῃ. εἶτα παιδίον, μέχρι δεκατίας· ἀναλογεῖ δὲ ἑρμῇ. μεῖραξ, ἀπὸ δεκατίας, μέχρι τῶν

ιη'· ἀναλογεῖ δὲ ἀφροδίτῃ. ἀπὸ ιθ' ἐτῶν μέχρι τῶ λζ', νεανίας· ἀναλογεῖ δὲ τῷ ἡλίῳ. ἀπὸ λη', μέχρι νβ', ἀνήρ· ἀναλογεῖ δὲ ἄρει. ἀπὸ νγ' ἕως ξδ', πρεσβύτης· ἀναλογεῖ δὲ διί. γέρων, ἐπ' αὐτῶν μέχρι ζωῆς ἐσχάτης· ἀναλογεῖ δὲ τῷ ψυχρῷ τότε κρόνῳ. Αὐτὸς δ' ἀπαλλήσεται ἄλλῃ.) αὐτὸς δέ φησι ὁ Βάλλων ἄλλῃ ἀναχωρήσει, μὴ εἰδὼς τὸν τόπον ὅπου ἔπεσεν. οἱ δὲ αἰγύπτιοί, ταχέως αὐτὸν εἶδον. Οὐδ' ἔρρηξε χαλκόν.) σέλευκος γράφει χαλκός, ἵν' ᾖ ὠθεῖ τοῦ δόρατος. ἡ γὰρ ἀσπὶς οὐκ ἐπεποίητο ἀπὸ χαλκοῦ. Τῶς γάρ μιν ἀπόλλων.) οὕτως γὰρ ἐκέλευσεν ὁ ἀπόλλων, ἐπειδὴ τοὺς φέροντας τὰς θυσίας συνεκύλευεν. Ἔγχεος ὁρμήν.) ἐκτείνασα τὴν χεῖρα, ἀντὶ τοῦ ἀφανῶς. ἵνα δείξῃ, ὅτι καὶ οἱ τάφοι ἀφανίζονται τῶν ἀδίκων. Ἄναυρος, ποταμὸς θετταλίας. καλοῦσι δὲ καὶ ἀναύρους τοὺς χειμάρρους.

Τέλος τῶν εἰς τὴν τοῦ ἡσιόδου ἀσπίδα σχολίων.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΟΥ ΗΣΙΟΔΟΥ θεογονίαν.

Ὁ τῆς θεογονίας λόγος, φυσικὴν διήγησιν τῶν ὄντων ὑπαγορεύει.

Ἀπὸ τῶν μουσῶν ἀρχὴν ποιούμεθα τοῦ λέγειν, διότι αὗται ἡμῶν τοῦ λόγου ἄρχουσιν. ἑλικωνιάδας δὲ, ὡς βοιωτὸς εἶπεν αὐτάς. ἑλικὼν γὰρ ὄρος τῆς βοιωτίας. ἐπεὶ οὖν οἱ βοιωτοὶ ἰδιῶται διεβάλλοντο, ἐβουλήθη εἰπεῖν ἡσίοδος ἑλικωνιάδων· καὶ δεῖξαι, ὅτι καὶ αὐτοὶ ἔχουσι μέρος τι τῆς φρονήσεως, καὶ ὅτι πάντη φοιτῶσιν αἱ μοῦσαι, ἔνθα βούλονται. (αἵθ' ἑλικῶνος.) αἵ τινες μοῦσαι, δηλαδὴ ὁ λόγος καὶ ἡ σοφία, ἑλικῶνος ἔχουσιν ὄρος. ἀντὶ τοῦ, αὐτὸν τὸν ἑλικῶνα οἰκοῦσι περιφραστικῶς, δηλονότι τὴν κεφαλὴν περιπολοῦσι, καὶ εἰς τὸν νοῦν τὸν καθαρὸν καὶ ἄῤῥυπον ἐμπολοῦσι· καί τε περὶ ἑλικῶνα καὶ περὶ βωμὸν ὀρχοῦνται· ἐν τῷ αὐτῷ γὰρ ὄρει καὶ κρήνη, καὶ βωμός· ἡ δὲ ἵππου κρήνη, οὕτως λέγεται, ἀναδοθεῖσα ἐκ τῆς ὁπλῆς τοῦ πηγάσου. ἐν τῷ ἄργει διψάσαντος τοῦ βελεροφόντου, ὁ πήγασος

τῷ

τῷ ποδὶ τὴν γῆν πατάξας, ἐξέβαλεν ὕδωρ, καὶ ἐκλήθη ἵππου κρήνη. ἄλλοι δὲ πηγασίαν, ἐκ τοῦ ὄρους.

Ιοειδέα δὲ, ἀνθώδη, μελάνυδρον. ἴον γὰρ εἶδος ἄνθους· ἢ τὴν ἴοις περιπεφραγμένην, ἀνθώδη. ἢ διαυγῆ καὶ καθαράν· δεῖ γὰρ τοὺς περὶ λόγους ἠσχολημένους, διαυγῆ καὶ καθαρὸν ἔχειν τὸν λογισμόν. καὶ οὐ μόνον τὸν λογισμὸν, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα. καὶ διὰ τοῦτο φησὶ, καί τε λοεσσάμεναι χρόα καλὸν, πόσσ' ἁπαλοῖσιν ὀρχεῦνται. μάχεται τὸ ἁπαλοῖσι, καὶ τὸ ἐπερρώσαντο· τὸ γὰρ συντόνον, τῷ ἠρεμαίῳ ἀντίκειται· ἢ ὅτι πόδας μὲν εἶχον ἁπαλοὺς, ἐρρωμένως δὲ καὶ συντόνως ὠρχοῦντο, ἢ ἐπισταμένως ἐχόρευον. ἀνοίκειον δὲ παρθένοις, μοῦσαι, τὸ ἐπίθετον. Εριοσθενέος.) μέλλων αὐτοῦ λέγειν τὴν δύναμιν, εἶπεν ἐνταῦθα τὸ ἐριοσθενέος, ἤγουν αὐτὸν τὸν δία. ἐν ἑλικῶνι δὲ ἦν ὁ βωμὸς τοῦ διὸς τοῦ ἑλικωνίου. Τέρενα χρόα.) τέρενα, τὰ ἁπαλά. κατὰ κοινωνίαν τοῦ τ πρὸς τὸ θ, οἷον θέρενα. τὰ γὰρ ἁπαλὰ, ἀθέρμαντα. τὰ δὲ σκληρὰ, ἀθέρμαντα καὶ ἀτέρενα. Τερμησσὸς δὲ ποταμὸς, παρακείμενος τῷ ἑλικῶνι. καὶ ὀλμειὸς ποταμὸς ἐν ἑλικῶνι τῆς βοιωτίας, ἀπὸ ὀλμείου τοῦ σισύφου παιδός. Οσσαν ἱεῖσαι.) ὄσσαν ᾄδουσαι πορεύονται διὰ ὅλης τῆς νυκτὸς. ὄσσαν, τὴν θείαν φωνὴν, καὶ τὴν θείαν κληδόνα. ὡς καὶ παρ' ὁμή-

ρῳ. ἢ ὄσσαν ἀκούσαις ἐκ διός. ἔστι δὲ ὄσσα, καὶ ὄρος θεσσαλίας. Χρυσέοις πεδίλοις.) τοῖς ὑποδήμασιν, ἤτοι διὰ τὸ πρὸς τὸ πέδῳ εἶναι, ἢ παρὰ τὸ τοῖς ποσὶν εἰλεῖσθαι τὰ πρὸς τοὺς πόδας εἰλούμενα. συνέζευξε δὲ καὶ τὴν οἰκειότητα. Καὶ θέμιν αἰδοίην.) ἀξίαν, τιμίαν. ἢ ὡς μαλαυρὸν πῦρ τὸ μαραντικόν. οὕτω καὶ αἰδοίην, τὴν διὰ αἰδοῦς τοῖς φρονίμοις ἀνθρώποις οὖσαν. ἀλλὰ μέρους, τὴν ἑλικοειδῆ καὶ στρογγύλην καὶ περιφερῆ, ἢ ἀνακεκλασμένα τὰ βλέφαρα ἔχουσαν, ἐκ μεταφορᾶς τῶν τῆς ἀμπέλου ἑλίκων. Ἥβην τε χρυσοστέφανον.) τὴν εὔμορφον, ἀπὸ τῆς στεφάνης τοῦ γυναικείου κόσμου, τοῦ ἐκ χρυσοῦ καὶ λίθων κατεσκευασμένου. Διώνην.) οὐ τὴν τῆς ἀφροδίτης μητέρα, ἀλλὰ μίαν τῶν ὠκεανίδων, τουτέστι τῶν τιτανίδων. Σημειῶσαι δὲ, ὅτι δύο ἀφροδῖται· ὧν τὴν μίαν συνέζευξε θέμιδι ἀρχαιοτάτην οὖσαν. Αἵ νυ ποθ' ἡσίοδον.) περὶ αὐτοῦ λέγει, ὡς περὶ ἄλλου. ἀρχαῖον δὲ τὸ ἦθος, ὡς ὅμηρος ὁ δὲ ἀχιλλέως, ἢ ποτ' ἀχιλλῆος ποθή. ἡσίοδον φησὶ, τὸν εὐτελῆ. Ἑλικῶνος ὕπο ζαθέοιο.) αἱ μοῦσαι ἀκροτάτῳ ἑλικῶνι ὡς θεαὶ, αὐτὸς ὑποκάτω τοῦ ὄρους ὡς βροτός. Ἀγραυλοι ἤ.) οἱ ἐν ἀγρῷ αὐλιζόμενοι. Γαστέρες οἶον.) οἷον εἰ, ἀντὶ τοῦ περὶ τὴν γαστέρα μόνην ἀσχολούμενοι, ἢ μόνα τὰ τῆς γαστρὸς φρονοῦντες. ἀπολλώνιος μὲν ὁ ῥόδιος, λείπειν τὸν πρῶτον στίχον φησὶν· οὐ λείπει, ἀλλ' ἔστι,

ποιμένες

ποιμένες ἄγραυλοι ἐστὶ κάκ' ἐλέγχεα, γαστέρες μό-
νον. πολλή τις ἐστὶ περὶ ἡμᾶς ἀρετή· καὶ οὐχ ὥς φασί
τινες, πάντα φαμὲν τὰ ψευδῆ. τὸ γὰρ δὲ, ἀντὶ τοῦ
καὶ ἐστίν. ἀντὶ τοῦ, καὶ ἀληθῆ ἴσμεν λέγειν ἡμεῖς. τοῦτο
δὲ προκατασκευάζειν φασὶ τὸν ποιητὴν, ἵνα ὡς
τῶν μουσῶν ἀκροώμενοι, παραδέξαιντο τὴν μέλλουσαν
τῶν θεῶν γένεσιν, τῶν μουσῶν διδαξουσῶν ἡμᾶς, ἀλλ'
οὐχ ἡσιόδου ψιλῶς. Ἴδμεν δ' εὖτ' ἐθέλωμεν.) οἷον,
μηδὲ γὰρ διαψευδόμεναι ἢ διαπλανῶσαι. γράφεται ἢ
ἀληθέα γηρύσασθαι, ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν. ἔνθεν γῆρυς, ἡ ὁ-
μιλία. ὅμηρος, *οὐδ' γῆρυς. ἐκ δὲ τούτου γίνεται γή-
ρυξ, καὶ τροπῇ τοῦ γ εἰς κ, κήρυξ, ὁ λέγων ἐν ᾧ δεῖ
ἀπαγγέλλειν τὰς ἀγγελίας. Ἀρτιέπειαι.) αἱ ἀπηρ-
τισμένα καὶ τέλεια καὶ ὑγιῆ λέγουσαι. ἢ ἀρτιέ-
πειαι, αἱ ἀρτίοις ἔπεσι χρώμεναι. Καί μοι σκῆ-
πτρον.) ἤγουν ἐπεὶ πολύδαφνος ὁ ἑλικὼν τὰς μού-
σας ἐκ τῆς παρακειμένης ὕλης ἔφησεν. ἔπρεπε δὲ ᾠδῇ
ἀπόλλωνος ὥσπερ·

Ὁ δὲ θεὸς μουσαγέτης·
Ἐκ γάρ τοι μουσάων, καὶ ἑκηβόλου ἀπόλλωνος,

Ἄνδρες ἀοιδοὶ ἔασιν.) ἢ παρόσον ἡ δάφνη ἐνεργεῖ
πρὸς τοὺς ἐνθουσιασμούς. λυκόφρων, δαφνηφάγου φοί-
βαζεν ἐκ λαιμῶν ὄπα· τὰ δὲ ποιήματα μετὰ θεῶν
ἐκπνεύσεως εἴρηνται. ἢ ἐπειδὴ ἡ δάφνη ἀειθαλής ἐστι,
καὶ οἱ λόγοι ἀεὶ θάλλουσιν. Τά τ' ἐσσόμενα.) ἵνα

δείξῃ, ὅτι ὅμοιόν τι ἐστὶν ἡ ποίησις τῇ μαντείᾳ, τὸ κυριώτερον κεῖται ἐπὶ μάντεως, οὐκ ἐπὶ ποιητοῦ· τὰ ἐσσόμενα μὴ δυναμένου λέγειν τοῦ ποιητοῦ. Σφᾶς δ' αὐτάς.) αὐτὰς δὲ ὑμνεῖν πρῶτον τὸ καὶ ὕστερον· ὡσανεὶ ἀεί. ἀλλὰ σὺ ὦ ἡσίοδε, παῦε τῶν ἀρχαίων ῥημάτων, παῦσαι κομψοποιῶν, παῦσαι μύθους ληρωδεῖν ἀλλοκότους. τὸ δὲ τοίνυν, πρὸς ἑαυτόν φησι κατὰ ἀρχαϊσμόν· ἀντὶ τοῦ σὺ ὦ ἡσίοδε, δωρικῶς. Ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα.) ὥσπερ ἄκαιρος ἐφάνη αὐτῷ ἡ ὁμιλία, ἣν ἤρξατο λέγειν, ὅτι αἱ μοῦσαι ἔδωκάν μοι, καὶ τἄλλα. καὶ φησί, τί μοι ταῦτα τὰ ῥήματα, ὡς περὶ δρυῶν, ἢ περὶ πέτρης; τί μοι χρεία ἐστὶν ἀρχαιολογεῖν; ἡ γὰρ ποίησις μυθολογία ἐστί, ἐοικυῖα ἀληθείᾳ, εἰς τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐπείγοντος ἀρχαίου λόγου, καθάπερ ἐν δρυσὶ καὶ πέτραις κατατιθέμενοι τέκνα, ἢ λέγοντες αὐτοὺς ἐκ δρυὸς γεγενῆσθαι καὶ πέτρης. Φωνῇ ὁμηρεῦσαι.) ὁμοῦ εἴρουσαι, ἢ τῇ φωνῇ συμφωνοῦσαι, ὁμοῦ τῇ φωνῇ λέγουσαι. τὸ δὲ εἰρεῦσαι, ὅ ἐστι λέγουσαι, ὑμνοῦσαι. Γελᾷ δέ τε δώματα πατρός.) ἀπὸ ἀνθῶν τινῶν ἡδυτάτων χαίρουσιν οἱ οἶκοι τοῦ διός. ἢ τὸ γελᾷ, ἀντὶ τοῦ διαχεῖται τῆς φωνῆς σκιδναμένης, ἠχεῖ καὶ γελᾷ τὰ δώματα. τὸ δὲ θεᾶν, ἀντὶ τοῦ θεῶν, δωρικῶς. πᾶσαν γὰρ τὴν φωνὴν ὁ ἡσίοδος ὄσσαν καλεῖ. Κλείουσιν ἀοιδῇ.) τὸ τίμιον γένος τῶν θεῶν, ὑμνοῦσι

νῦσι καὶ δοξάζουσι τῇ φωνῇ, οὓς ἐξ ἀρχῆς ἔτικτεν
ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανὸς, καὶ τοὺς ἐκ τούτων γινομένους.
λέγει δὲ τοὺς τιτᾶνας. Δεύτερον αὖτε Ζῆνα.)
ἀρχόμενος τοῦ δευτέρου προοιμίου, τὸν δία ἐκ δευ-
τέρου ἀρχόμεναι καὶ λήγουσαι ὡς θεὸν, ὡς ἀπ' αὐ-
τοῦ ἄρχουσαι, καὶ εἰς αὐτὸν λήγουσαι, διὰ τὴν
νίκην. Τὰς, ἐν πιερίῃ.) πιερία ὄρος μακεδο-
νίας, ἐν ᾧ ἐγεννήθησαν αἱ μοῦσαι, παρατεῖνον
ἕως τῆς θράκης. Κρόνος τέκε τυτθὸν ἐπ' ἀ-
κροτάτης κορυφῆς· λείπει τὸ, οὖσαν τὴν πιερίαν
δηλονότι. ταύτας μούσας γὰρ ἰδίῳ πατρὶ μιγεῖ-
σα γὰρ διῒ ἡ μνημοσύνη ἐγέννησεν, ἡ τοῦ λιπαρω-
τάτου τόπου τοῦ ἐλευθῆρος ἄρχουσα. σὺν αἷς
καὶ τὴν λήθην, τὴν τῶν πολυλύπων μεριμνῶν ἀ-
νάπαυσιν. ὁ δὲ ἐλευθὴρ, βασιλεὺς ἦν τῆς χώρας,
καὶ ὄρος ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἥρωος· υἱὸς ἀπόλλω-
νος, καὶ αἰθούσης τῆς ποσειδῶνος. Ελευθὴρ,
ὄνομα πόλεως τῆς βοιωτείας. ἐκ τούτου δόξαν
προσάπτει τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ, ὅτι ἐγεννήθη μὲν ἐν
πιερίᾳ, ἀλλ' ἡ μητὴρ τῶν τῆς εὐβοίας ἦν μνη-
μοσύνη ὄνομα γυναικὸς· ὅπου φησὶ ἡ, μνημοσύ-
νη τιμᾶται. οὕτως λέγει, ὅτι ἐκεῖ διόνυσος τῆς
μανίας ἐπαύσατο, καὶ ἐλευθερώθη. Λησμο-
σύνητε.) δεῖ γὰρ τὸν συγγραφέα ἔχειν νοῦν
καὶ μνήμην, ἵνα γεννᾷ λόγον. καὶ ὅτι ἐν ταῖς
ἀναγνώ-

ἀναγνώσεσι χρῆσθαι δεῖ προσοχῇ τὸν συγγραφέα.

Εννέα γάρ οἱ νύκτας.) Απορία, πῶς ἡρακλῆς ἐν μιᾷ νυκτὶ πεντήκοντα διεκόρευσε κόρας, καὶ κυῆσαι πεποίηκεν, ὥς τε καὶ τεκεῖν πεντηκονταεν τέκνον, τῆς πρώτης δίδυμα τεκούσης, ζεὺς δὲ ἐννέα ἡμερῶν ἐδεήθη; Λύσις. ὅτι χρείαν ἔχει μνημοσύνη συγγενέσθαι, πρὸς σύλληψιν τῶν μουσῶν, εἰδὼς ὅτι ὁ πρὸς τὰς μούσας ἔρως, ἢ ἡ ἡδονὴ βραδέως ἀνύεται. διατοῦτο δὲ ἐντελεῖ κέχρηται ἀριθμῷ· ὅθεν ἐννέα τίκτονται μοῦσαι. οὐδὲν γὰρ ἐλλεῖπον ταῖς μούσαις. νόσφι δὲ εἰπὼν, ἐπήγαγε τὸ ἱερὸν, ἵνα μὴ νομισθῇ μοιχεία. Αλλ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἐνιαυτός.) ὑποδιαίρεσιν ἐνταῦθα τοῦ χρόνου πεποίηκε, καὶ ἄρχεται ἀκολούθως ἀπὸ τοῦ γένους· λέγω δὴ τοῦ ἐνιαυτοῦ. εἶτα εἰς τὸ καθέκαστον καὶ τὸ εἶδος. ἀπὸ γὰρ τῶν ὡρῶν αἱ ἡμέραι συνίσανται, ἀπὸ δὲ ἡμερῶν οἱ μῆνες, ἀπὸ δὲ μηνῶν οἱ ἐνιαυτοί. Ομόφρονας.) ὅμοια αὐτῇ φρονούσας, ἢ τὸ αὐτὸ φρονούσας ἢ μὴ ἐναντιουμένας ἀλλήλαις. Αλλως. οὐχ ὥσπερ ἀμφίων καὶ ζῆθος, ἀδελφοὶ μὲν ἦσαν, ἑτερόζηλοι δὲ γεγόνασι ταῖς προαιρέσεσιν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν τῶν ἐπιτηδευμάτων ἔχον προαίρεσιν. ἢ ὅτι δείκνυσι τὰς λογικὰς ἐπιστήμας, ἀλλήλας ἐπικοινωνούσας. τὸ δὲ κούρας, δωρικῶς συνέσειλεν. Μέμβλεται.) μέλλει, ἐν φροντίδι ἐστί. τὸ δὲ ἀκηδέα, οὕτως λεκτέον. δεῖ γὰρ τὸν περὶ λόγους ἀσχολούμενον,

νον, ἀφρόντιστον καὶ ἄλυπον εἶναι. Τυτθὸν ἀπ' ἀκρο-
τάτης.) ὑπερβατόν ἐστι, τὰς ἐν πιερίῃ τίκε τυτθὸν
ἀπὸ τοῦ ὀλύμπου. ἐγγὺς γὰρ ἡ πιερία τοῦ ὀλύμπου.
Παρ δ' αὐτῆς χάριτες.) ἀντὶ τοῦ περὶ τὰς μούσας
πάρεισιν. Ἄλλως. φησὶ γάρ, ὡς ὅτι ἐστὶν ἐν ἑλικῶνι
χαρίτων ἱερόν, καὶ ἱμέρου, καὶ μουσῶν. ἵμερος δέ, ἡ ἐ-
πιθυμία. κατὰ λόγον δὲ ἵμερος καὶ χάριτες συνοικοῦ-
σι ταῖς μούσαις. ἥτε γὰρ χάρις, καὶ ἡ ἐπιθυμία, ὧν
ἄνευ οὐδὲν τὰ τῶν μουσῶν δῶρα. ἢ ὅτι ὁ χρηστὸς ποιη-
τής, οὐ μόνον ἐστὶ πολυμαθὴς καὶ δυνατός, ἀλλὰ καὶ
ἐπίχαρις, καὶ στωμύλος, ὡς εὐριπίδης· καὶ μὴ παυ-
σάμην ταῖς μούσαις τὰς χάριτας συγκαμιγνύειν.
τὸ δὲ ἐν θαλίαις, ἐν τῇ εὐωχίᾳ γοῦν πάντα ἐστὶ τὰ μου-
σικά. ὅσταν εἶπεν, ὡσανεὶ δύναμιν κληδονώδως ἔχου-
σαν τὴν λέξιν, εἴγε περὶ τῶν μελλόντων διαγορεύου-
σι. Νόμους καὶ ἤθεα κεδνά.) ὕβριν τε καὶ εὐνομίην
ἐφέποντες. νόμους δὲ λέγει, τὰς πολιτείας, τὰς δια-
τριβάς, τὰς νεμέσεις, τὰ διαιτήματα. Καὶ ἤθεα
κεδνά.) ἤθεα δέ, τὰ ἔργα. τῶν νόμων γάρ, οἱ μὲν εἰσὶ
φυσικοί, οἱ δὲ τῶν θεῶν, οἱ δὲ τῶν ἀνθρώπων. εἰ δὲ νό-
μους ὡς σοφὸς ἀγαπήσεις, τὴν αὐτὴν ἕξεις διάνοιαν. Αἱ
τότ' ἴσαν.) ἐπεσημήνατο τοῦτο ὁ ἀριστοφάνης· νῦν
περὶ ἀνόδου τοῦτο φησὶ τῆς εἰς τὸν ὄλυμπον. ὁ πρό-
τερος γὰρ ἦν λόγος αὐτῷ, περὶ αὐτῶν ἐν τόπῳ αὐ-
τῶν χορείας. Ὑμνεῦσαι, ἐρατός.) ἡ γὰρ συνήθεια

τῆ

τοῦ λόγου, ἡδονὴν ποιεῖ, καὶ δείκνυσι τὸν ποιήσαν-
τα αὐτὸν τίμιον, καὶ πανταχοῦ διαβεβοημένον, πλὴν
εἰ σώφρον καὶ συνετὸς εἴη. Νισσομένων πατέρ'
εἰς ὄν.) πορευομένων αὐτῶν πρὸς τὸν ἑαυτῶν πατέ-
ρα. ἔδει δὲ εἰπεῖν, σφῶν πορευομένων αὐτῶν πρὸς
τὸν ἴδιον πατέρα, ὃς ἐν οὐρανῷ βασιλεύει. Ἀθανά-
τοις διέταξε.) καλῶς δὲ τῶν θεῶν, τουτέστι ἑκάστῳ αὐ-
τῶν, τὴν ἑαυτοῦ παρέσχε τιμὴν ἔχειν, διατάξας καὶ με-
ρίσας ἐνετείλατο, καὶ τὰ ἄτακτα εἰς τάξιν ἤνεγκεν,
ἑκάστῳ μεταδοὺς τῆς οἰκείας ἀρχῆς. Ταῦτ' ἄρα μοῦ-
σαι ἄειδον.) ἀπὸ τοῦ διηγηματικοῦ διέβη εἰς τὸ πρόσω-
πον μιμητικῶς, ὡς καὶ ὅμηρος, ὡς ὁ γέρων ὤτρυνε
πάλαι πολέμων εὖ εἰδώς. Ἐννέα θυγατέρες.) εἰ-
σὶ δὲ τὰ τῶν μουσῶν εὑρέματα ταῦτα. κλειώ, ῥητορι-
κήν. εὐτέρπη, αὐλητικήν. θάλεια, κωμῳδίαν. μελπο-
μένη, τραγῳδίαν. τερψιχόρη, κιθαρῳδίαν. ἐρατώ,
ποίησιν. πολύμνεια, γεωμετρίαν. οὐρανία, ἀστρονομί-
αν. καλλιόπη, ἔπη· ἣν καὶ προφερεστάτην εἶπε πα-
σῶν, ὅτι πάσης ἐπιστήμης ὁ λόγος ἀνώτερος, διὰ τὸ
τὴν ποιητικὴν ἀνωτέραν εἶναι. ἀρίσταρχος τὸ προφερέ-
στατον, ἀντὶ τοῦ πρεσβύτατον ἤκουσεν. ὥστε ἄδηλον,
πότερον τῇ τιμῇ, ἢ τῷ χρόνῳ προφερεστάτην. οἱ δὲ, ἐν-
τιμοτάτην. Ἅμ' αἰδοίοισιν.) ὅτι οὐ πᾶσιν ὀπηδεῖ,
ἀλλὰ τοῖς αἰδοίοις. τοῦτο δὲ οὐκ ἤρτηται ἐκ τῆς προτέρας
διανοίας, ἀλλ' ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς. Αἵ τότ' ἴσαν.) ἐπο-
ρεύοντο.

ρεύοντο. ἀντὶ τοῦ, εἰς τὸν λογισμόν μου ἐπῆλθε γνῶσις, ὥς τε κόποις χρήσασθαι εἰς τὸ γενέσθαι με σοφόν. Ὁ νοῦς.) οὐκ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου λεχθῆναι, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἀγγέλων. διὸ καὶ νόες λέγονται. οὕτω δὲ καλοῦνται, διὰ τὸ προνοεῖν τὰ μέλλοντα. ἐπὶ ἀνθρώπου δὲ λέγεται, τὸ λογίζεσθαι, καὶ τὸ ἀγχίνους ἐστί, καὶ ὀλίγοι δὲ ἀγχίνοιαν ποιοῦσι. Γεινόμενόν τ' ἐσίδωσιν.) ἀντὶ τοῦ γενομένως θεάσονται, καὶ ὅν τινα βασιλέα ἴδωσι καλοῖς ὀφθαλμοῖς. ἐντεῦθεν καὶ Καλλίμαχος, μοῦσαι γὰρ ὅσους ἴδον ὄμματι παῖδας μιξοπολίους οὐκ ἀπέθεντο φίλους. Ἕρσην.) ἡ δρόσος κυρίως. νῦν δὲ μεταφορικῶς τὸ μέλι. γλυκερὴν δὲ, τὸ γλυκὺ καὶ ἁπαλὸν τῶν λόγων. Τοὔνεκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, τὸ ἑξῆς.) διὰ τοῦτο γὰρ οἱ βασιλεῖς ἐχέφρονές εἰσι, καὶ καλοῦνται, ὅτι τοῖς ὄχλοις βλαπτομένοις δι' ἀγνωσίαν τοῦ δικαίου, μεταστρέφοντες τὰς ἀδικίας αὐτῶν, ἐπὶ τὸ βέλτιον τελοῦσι τὰ ἔργα, οὐκ ἐξουσιαστικῶς, ἀλλὰ παραινετικῶς. ἤγουν, οὐ κολάσει, ἀλλὰ μειλιχίοις λόγοις, τοῦτο γὰρ τὸ μαλακοῖς παρεφάσεσιν. Ἄλλως. μετὰ πειθοῦς νέμουσι τὴν δικαιοσύνην. μετατρέπουσι γὰρ τὰ ἔργα, τοὺς ἀδικουμένους περισώζοντες, καὶ τὸν ἀδικοῦντα ἀνακόπτοντες, οὐ κολάσει, ἀλλὰ μειλιχίοις ἔπεσσι. Μετάτροπα.) ἀντὶ τοῦ μεταβλήσιμα εἰς τὸ βέλτιον. Ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ.) οὐκ ἀνάγκῃ, ἀλλὰ φίλτρῳ τοῦ βασιλέως, ὄντος ἠπίου καὶ

δικαίου πρὸς τοὺς κρινομένους, μὴ ἀλαζόνως πρὸς τοὺς
προσιόντας. Ἀνὰ ἄστυ.) γρ. ἀν᾽ ἀγῶνα, ἀντὶ τοῦ
ἀνὰ τὸ ἄθροισμα· λέγεται δὲ τριχῶς, αὐτὸ τὸ χωρίον,
ὁ ἐν αὐτῷ ὄχλος, καὶ τὸ ξυναμφότερον. ὥσπερ καὶ
πόλις ἐτυμολογεῖται, διὰ μὴ τὸ γωνίαν ἔχειν, ἀλλ᾽
εἶναι περιφερῆ. οἱ δὲ ἐκ τοῦ ἀθροίσματος ἀγυεῖν λέ-
γουσι. ὡς ὅμηρος, νηῶν ἀγύρει, ἀντὶ τοῦ ἐν ἀγῶνι.
Τὸ δὲ, θεὸν ὣς ἱλάσκονται, ὡς θεὸν αὐτὸν τιμῶσι, διὰ
τὴν προσοῦσαν αὐτοῦ τὴν τιμίαν. οἵα τε μουσάων.)
τὸ τρίτον εἶδος, ἀνθυποφορὰ καλεῖται. ἀνθυπο-
φέρει γὰρ ἑαυτῷ ὁ ἡσίοδος. ἐκ γάρ τοι μουσάων
τοιοῦτος βασιλεύς ἐστιν. ἐπειδὴ τοὺς βασιλεῖς εἶπε
φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν μουσῶν, φιλοῦνται δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ
διὸς εἶπεν. οἶδα μὲν γάρ φησι, ὅτι ὑπὸ μὲν τοῦ ἀπόλ
λωνος καὶ τῶν μουσῶν οἱ ἀοιδοὶ καὶ οἱ κιθαρισταὶ φι
λοῦνται, ὑπὸ δὲ τοῦ διὸς οἱ βασιλεῖς. ἀλλ᾽ ἐκεῖνόν φη
σι ὀλβιώτατον βασιλέα, ὅν τινα μετὰ τοῦ διὸς καὶ
αἱ μοῦσαι φιλοῦσιν. Ἄλλως. ἀναλαμβάνει διὰ τὸν
ἀνακόπτοντα λόγον· ἐκ γὰρ μουσάων οὐχ ὑπάρχει τὸ
βασίλειον γένος, ἀλλ᾽ ἐκ διός. μόνον δὲ τὸ εὔγλωτ-
τον αἱ μοῦσαι παρέχουσιν. Ἄνδρες ἀοιδοί.) ἐνταῦ
θα μαθηματικῶς διδάσκει, καὶ λέγει, ὅτι ἐκ τῆς συμ
φωνίας τῶν ἀστέρων, καὶ διὰ ἀγαθῆς συνδρομῆς τοῦ
ἡλίου, γίνονται οἱ ἄνδρες σοφοὶ καὶ μουσικοί, ὥσπερ
καὶ ἐκ τοῦ ἑρμοῦ· ἐκ δὲ τοῦ διὸς, βασιλεῖς. Εἰ γάρ τις

καὶ

ἑρμην
ἑρμου mercurij

καὶ πένθος ἔχων.) ἐνταῦθα δείκνυσι τὴν δύναμιν τῆς μουσικῆς, διὰ τὸ εἰπεῖν νεοκηδέϊ θυμῷ· δυσκατάπαυστον τὸ νέον πάθος, ὡς δυνατοῦ ὄντος τοῦ ἀοιδοῦ παραμυθήσασθαι, ὅτι καὶ Ζεύς. ἀπόλεσε γὰρ πενθοῦντος παῖδα φάσκων, καὶ τὰ ἑξῆς. εἰ γὰρ καὶ πλάσμα ἐστὶν, ἀλλ' ὡς ἀληθὲς ἐκλαμβάνεται, οὐχ ὡς ἔλαχε παραμυθήσεται. Ἄζηται κραδίη.) ἀναξηραίνει γὰρ ἡ λύπη, ὅθεν καὶ ἄϋπνον τίθησι. Κλεῖα προτέρων.) δόξας τοῦ κλέους ἠξιωμένας. ταχέως δὲ παρατρέπεται, ἀντὶ τοῦ παρέτρεψεν ἡ λύπη τὰ δῶρα τῶν θεῶν, ἤγουν ἡ μουσική. Οὐδέ τι κηδέων.) τῶν θλίψεων. ὁ γὰρ λόγος δύναται καταστέλλειν τὰς θλίψεις. Ἄλλως. τῶν λόγων καὶ τῶν μουσῶν ἡ συνθήκη, παρέτρεψε τὸ λυπούμενον τῆς λύπης. Εἴπατε δ' ὡς τὰ πρῶτα.) ἐρωτᾷ τὰς μούσας, πῶς ἀκριβῶς γράψει τὰ τῆς θεογονίας μαθών. εἴπατε, διὰ τοῦτο τῇ εἴπας μετοχῇ κέχρηται. Καὶ ποταμοὶ καὶ πόντος ἀπείριτος.) καὶ γαῖα τῇ καταπλήξει ἐπαπειλεῖ τὸν ἀκροατήν. Ὥς τ' ἄφενος δάσαντο.) ἄφενός ἐστι κυρίως μὲν ὁ ἀπὸ ἐνιαυτοῦ πλοῦτος. νῦν δὲ ἄφενον τὸν οὐρανὸν λέγει, καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν. ὡς ὅπως φησὶ διεμερίσαντο, καὶ ἔσχεν ἕκαστον τὴν ἑαυτοῦ τιμήν. Ἐξ ἀρχῆς καὶ εἴποθι.) τρία πρῶτον ἐγένοντο· χάος, γῆ, ἔρως οὐράνιος, ὃς καὶ θεός· ὁ γὰρ τῆς ἀφροδίτης νεώτερός ἐστι. ἐκ δὲ τοῦ ὕδατος,

ἐγένοντο τὰ στοιχεῖα. γῆ, κατὰ συνίζησιν. ἀὴρ, κατὰ ἀνάδοσιν, τὸ δὲ λεπτομερὲς τοῦ ἀέρος, γέγονε πῦρ. ἡ δὲ θάλασσα, κατὰ ἐκμύζησιν. τὰ δὲ ὄρη, κατὰ ὀστρακισμὸν τῆς γῆς. Εἰδέναι δὲ δεῖ, ὡς ὁ ἡσίοδος ἐνταῦθα ἄρχεται τῆς θεογονίας τοῦ προοιμίου, καὶ τοῦ τῶν μουσῶν ἐγκωμίου, τῆς ἀνακεφαλαιώσεως παυσάμενος, ὡς καὶ ἄλλων τινῶν περὶ θεογονίας γραψάντων· καὶ ἴσως ἀληθέστερον ἡσίοδος κατά τινας παλαιοτέρους ἔγραψεν. Ητοι μὲν πρώτιστα.) ἡ τέχνη καὶ ὁ κόσμος, τοῖς αὐτοῖς ὑποπέπτωκε πράγμασι, καὶ ἔχει τεχνίτην μὲν τὸν θεὸν, ὑπὸ δὲ τῆς τέχνης τόδε πεποίηται. ἔστι δὲ τὰ προυφεστῶτα τοῦ παντὸς, ὕλη καὶ ἀρχὴ καὶ στοιχεῖα. καὶ οἱ μὲν συνωνυμίαν ἔφασκον εἶναι τὰ προειρημένα, καὶ ἐν ἕτερον. οἱ δὲ διαφέρειν λέγοντες, τὴν μὲν ἀρχὴν γένει ἐοικέναι φασὶ, εἴδος δὲ τὴν ὕλην οὐσιωδῶς λαμβάνουσιν. ἔνιοι δὲ τὴν ὕλην διαφέρειν. καὶ τὴν μὲν ἔννοιαν τῆς ὕλης ἂν εἰκὸς πρὸς τὸν τεχνίτην, τὴν δὲ τῆς οὐσίας προσγινομένην, οἷον τῷ ἀνδριαντοποιῷ. ὕλη μέν ἐστιν ὁ χαλκὸς, οὐσία δὲ ἡ διατύπωσις τοῦ χαλκοῦ. καθότι ἐστὶν εἶδος ὁρμώμενος ὁ τεχνίτης τὸν ἀνδριάντα ποιεῖ, ὕλη τίς ἐστιν ἀποίητος, ἀσχημάτιστος· ἣν ὁ θεὸς παραλαβὼν, ἐπέθηκεν αὐτῇ σχῆμα. οὐκ ἐπ' ἄλλο τι εἶδος τὴν ὕλην παραλαβὼν ὁ τεχνίτης κατεσκεύασε θεὸς, ἀλλ' ἄπλαστον

οὖσαν

οὖσαν καὶ ἀδιατύπωτον, τυποῖ καὶ δημιουργεῖ, οὐκ ἐξ ἄλλου τὴν ἔννοιαν λαβὼν, ὥσπερ καὶ ὁ ἀνδριαντοποιὸς ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἶδος ὁρμώμενος πλάττει. καὶ φερεκύδης δὲ ὁ σύρος, καὶ θαλῆς ὁ μιλήσιος, ἀρχὴν τῶν ὅλων τὸ ὕδωρ φασὶ εἶναι, τὸ ῥητὸν τὸ τοῦ ἡσιόδου ἀναλαβόντος. Χάος.) παρὰ τὸ χεῖσθαι χάος γένετο. πλάτων πανδεχῆ φύσιν λέγει. δεῖ γὰρ τόπον ὑποστῆσαι, ὃς δέχεται τοὺς εἰς αὐτὸν γινομένους. οἱ δὲ εἰρῆσθαι φασὶ χάος, παρὰ τὸ χεῖσθαι, ὅ ἐστι χέεσθαι· οἱ δὲ χαδεῖν, ὅ ἐστι χωρεῖν. ἢ οὖν εἰς τὰ στοιχεῖα διάκρισις καὶ διαχώρησις χάος. οἱ δὲ, τὸ ὕδωρ λέγουσιν. ἄλλοι δὲ τὸν ἀέρα, ἤγουν τὸν κεχυμένον, ἐν τῷ μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ. Γαῖα δ' εὐρύστερνος.) τὴν γῆν ἐκ τοῦ χάους λέγει. οὐ γὰρ εἶπεν, ἐκ τοῦ χάους γῆ, ἀλλ' αὐτὰρ ἔπειτα. ζήνων δὲ ὁ στωϊκὸς ἐκ τοῦ ὑγροῦ ὑποστάθμην γῆν γενέσθαι φησί. ὅθεν ἐπαγόμενος ἀθετεῖ τοὺς στίχους. ἰστέον δὲ, ὅτι τὴν ἔννοιαν λέγει τῆς ὕλης πρὸς τὸν τεχνίτην· τὴν δὲ τῆς οὐσίας, πρὸς τὸ γεγονός. ὡς γὰρ ἀπὸ εἴδους ὁρμώμενος ὁ τεχνίτης, τὸν ἀνδριάντα ποιεῖ· οὕτω καὶ ὁ κόσμος, ὕλη τις ἄπιος, ἀσχημάτιστος, ἣν ὁ θεὸς ἔλαβεν ὥσπερ ἀνδριαντοποιός. Πάντων ἕδος.) ὁ πλάτων ἐν τῷ φαίδωνι, τὴν γῆν εἶναι φησὶ ἁπάντων ἕδος καὶ ἔδρασμα. ἀθανάτων δὲ, εἶπεν, ἵνα δείξῃ ὅτι τῶν ἀρχαίων

δυσσεβῶν ὄντων, συνανεστρέφοντο αὐτοῖς οἱ θεοί.
Τάρταρά τ' ἠερόεντα.) τὰ διήκοντα μέχρι τῶν ἐσχά-
των τῆς γῆς. λέγει δὲ τὸν ἀέρα τὸν τὴν γῆν περιέχον-
τα, καὶ τὸ περὶ αὐτήν. ἐὰν δὲ εἰκὸς τοῦτο, διὰ ἐλάσσο-
νος ὑγροῦ εἰς πλείονα ὄγκον διαχεόμενον, καὶ ἀτμι-
ζόμενον. τετάρακται δὲ μέχρι ἂν λάβῃ τὸν ἥλιον. τό-
τε γὰρ ὑπὸ ἡλίῳ συμπαρεκτείνεται, ὥσπερ ὑπὸ πυ-
ρακτωθέντι σιδήρῳ τὸ πῦρ. τάρταρα δὲ εἶπεν, ἀπὸ
τοῦ ταράττεσθαι. ἠερόεντα δὲ, σκοτεινά. Ἄλλως. τάρ-
ταρα τὸν ἀέρα, ἀπὸ τοῦ ταράττεσθαι. ἐπειδὴ, ὥς φασι,
ἕως ὧδε εἶπε τὰ δ΄ στοιχεῖα. ἐν πρώτῳ γῆν τάρταρα,
τὰ ὑπόγεια μέρη λέγει, τὰ ῥιγηλὰ, ἀπὸ τοῦ τρόμον
ἐμποιεῖν. Ἠδ' ἔρος.) αἰολικὸν ἔρος. ἔνιοι δὲ
πῦρ· τὸ πυρῶδες γὰρ τῆς ἐπιθυμίας. ἢ οὕτως, ἐπειδὴ
λυμαίνεται ὑπὸ ζωογονικῷ τὸ πῦρ, διὰ τοῦτο ἔρωτα
αὐτὸν ἀνέπλασε. πυρσοφόρως δὲ, ὅτι μετὰ λαμπά-
δων γράφεται, ἢ ὅτι ἐκ θερμότητος γίνεται. Ἀλ
λως. τὰ τρία στοιχεῖα εἰπὼν, τὰ δ΄ λέγει. τὸ πῦρ,
ὅπερ δαιμονίως ἔρωτα φησί· συναρμόζειν γὰρ καὶ
συνάγειν καὶ ἑνοῦν πέφυκεν. ἔστι δὲ τὸ λεῖπον, εἰς
τὸ ἕτερον πᾶν, ὅπερ ἁρμονίας εἶδος, ἢ ἔρωτος. καὶ
οἱ πλάσται γὰρ ἄνευ πυρὸς, οὐ γράφουσιν ἔρωτας.
Λυσιμελὴς δὲ, ὁ λύων τὰς φροντίδας. οὐ γὰρ ἐνταῦ-
θα τὴν μίξιν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν λέγει, τὴν λύουσαν
τὰ μέλη, ἀλλὰ τὴν ἡδονὴν καὶ τὴν σύγκρασιν τῶν
στοιχείων.

στοιχείων. τὸ γὰρ διάστημα τοῦ ἀέρος, εὔκρατον ὄν, λύει τὰς φροντίδας. ἔρωτα δὲ λέγει τὸ πῦρ, ὅπερ εὐκράτωσε τὰ πάντα. ὥσπερ γὰρ ὁ ἔρως ἑνοῖ τὰ διεστῶτα, οὕτω καὶ ὁ ἥλιος εὐκράτωσε τὰ πάντα. ὅμηρος δὲ αὐτὸν ἥφαιστον καλεῖ. Ἐκ χάεος.) ὀρθῶς πάνυ. ὁ γὰρ ἀὴρ πρὸ ἡλίου ἀνατολῆς καὶ ἄστρων, σκοτεινός. ἔρεβος δὲ τὸ * ἕπεται γὰρ τῇ νυκτὶ τὸ σκοτεινόν, ὡς μηδέποτε διαφωτιζόντων τὸ σκότος ἄστρων γεγονότων. Ἄλλως. τινὲς δὲ τὸ ὕδωρ χάος εἶπον ἐκ τοῦ οὐρανίου ὕδατος. ἀναδίδοται δὲ, ὥσπερ ἀὴρ σκοτεινός. ἡ γένεσιν δὲ ἀμφοτέρων δηλούμενον ἡ νύξ. διαιρεῖ δὲ αὐτὴν εἰς δύο σώματα. Νυκτὸς δ' αὖτ' αἰθήρ τε.) ἐν γὰρ τῇ νυκτὶ ὁρῶμεν τὸν ἀέρα κεκοσμημένον ἄστρασι, καὶ σελήνῃ. ἐπεὶ πάλιν ἐὰν μὴ παραχωρήσῃ ἡ νύξ, οὐ φαίνεται ἡ ἡμέρα. Γαῖα δέ τοι πρῶτον μέν.) κέντρον ἡ γῆ. αἴτιον δὲ σφαίρας τὸ κέντρον. διὸ γεννᾷ ἡ γῆ τὸν οὐρανόν. ἀλλ' ὁ κράτης ἀπορεῖ. εἰ γὰρ ἴσον, πῶς δύναται καλύπτειν; λέγει οὖν ἴσον, ὅμοιον τῷ σχήματι, σφαιροειδῆ δὲ τῷ μεγέθει. Δίδυμος δὲ, ὅτι ἐγεννήθη. οὗ καὶ ἀριστοφάνης ἐν τῷ βίβλῳ λέγειν, ἀμφιτρύων δὲ αὐτοῦ γενναιότερον παῖδα γεννᾷ. ἀντὶ τοῦ, ὅτι ἐπηυξήθη ὁ οὐρανὸς ἀστερόεις. Οὐρανὸν ἀστερόενθ' ἵνα μιν.) τὸ ἀπὸ τῆς γῆς συμβὰν, ἐναντία λέγει. τὴν γῆν καλεῖ τὴν νυγμήν, ὡς ἐν διαβῆναι περιεῤῥαγμένος τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὸ πρῶ-

τὸν πάγχυ αἴτιον, τοῦ περιεῤῥαγλύτος. οὐ γὰρ πρῶτον ἡ περιφέρεια, καὶ τότε ἡ νυγμὴ, ἀλλὰ νυγμὴ, καὶ τότε περιφέρεια γίνεται. ἶσον δ᾽ ἡ ὁμοίωσις τῆς ὁμοίας καὶ σφαιροειδοῦς. ἐναύλους δὲ, ἐναυλιστήρια, ἐνδιαιτητήρια. Εγκοιμέλσεις.) ἤτοι κοιλοτάτας ἔχοντα φάρυγγας. Πόντον ἄτερ φιλότητος.) οὗτος τὸν ὠκεανὸν, τῆς θαλάσσης διαστέλλει. ὠκεανὸς φησὶ, ὁ τὴν ποιότητα τῇ γῇ παρέχων. γέγονεν οὖν πρῶτον τὰ ὄρη, καὶ ἡ θάλασσα· μή πω βροχῆς καὶ δρόσου, ἢ ἄλλης τινὸς ποιότητος οὐρανίας, ὑπὲρ τῆς γῆς γινομένης, τῷ οὐρανῷ δὲ συνηθεῖσα, ὡσανεὶ μετὰ τοῦτο τα, ἤρξατο καὶ βρέχειν καὶ καρποποιεῖν. Κοῖον τε.) οἱ αἰολεῖς τὸ κ ἀντὶ τοῦ π τίθενται. ποῖον οὖν φησὶ, τὴν ποιότητα. Ζήνων δὲ τιτῆνας φησὶ εἰρῆσθαι φυσικωτέρως, διὰ τὸ μὴ διατετάσθαι διαπαντὸς τοῦ κόσμου τὰ στοιχεῖα. Κρεῖον, τὸ βασιλικὸν, τὸ ἡγεμονικόν. Υπερίονα, τὴν ὑπὲρ τῆς γῆς κίνησιν τοῦ παντός. Ιαπετὸς δὲ, ἀπὸ τοῦ ἰέναι. ἐπεὶ γὰρ φύσιν ἔχει πάντα τὰ μέρη ἀφιέμενα πίπτειν ἄνω, τὸ τοιοῦτον εἶδος ἰαπετὸν ἐκάλεσεν. οὗτοι δὲ, ὡς ἀρκεσίλαος, τιτᾶνες καλοῦνται, καὶ τιτανίδες. ἀλληγοροῦσι δὲ, τὸν μὲν κοῖον εἶναι τὴν ποιότητα, καὶ κρεῖον τὴν διάκρισιν· ὑπερίονα δὲ τὸν οὐρανὸν, τὸν ὑπεράνω ἡμῶν ἰόντα. καὶ ἰαπετὸν, τὴν κίνησιν αὐτοῦ, παρὰ τὸ ἵεσθαι καὶ πορεύεσθαι. ὁ γὰρ οὐρανὸς, ἀεικίνητος

νητός ἐστι. Θείαν τε.) παρὰ τὸ θεωρεῖν τὰ πάροντα. ἢ παρὰ τὸ τρέχειν. ἢ τὴν θέσιν τοῦ παντὸς, τὴν ἀμετάθετον. Ρεῖαν τε.) ῥεῖα κατὰ τὸν χρύσιππον, ἡ διὰ ὄμβρων χύσις. ἔστι δὲ ἡ γῆ, ῥέα ἡ φθαρτικὴ, ὅτι εἰς αὐτὴν ἀναλυόμεθα, καὶ ὅτι πάντα τὰ ἐν αὐτῇ διαῤῥέουσι. Μνημοσύνην, τὴν ἁρμονίαν τῆς διαπλάσεως τῶν ζώων. Φοίβην.) τὸ καθαρὸν τοῦ ἀέρος. διὰ τοῦτο καὶ χρυσοστέφανον. καθαρὸς γὰρ ὁ χρυσός. Τηθύν τ' ἐρατεινὴν, τὴν τροφὸν, ἢ τὴν πλουσίαν θάλασσαν, τὴν διακέρδους τρέφουσαν. Τοὺς δὲ μεθ' ὁπλότατος.) κρόνον, τὴν ἀπόκρισιν τῶν στοιχείων, ἣν ἀπ' ἀλλήλων ποιησάμενα, ἀνενδοιάστως λοιπὸν διέμειναν. ἢ κρόνον, τὸν χρόνον· ὅτι τὰ μὲν κρύπτει ὁ χρόνος, τὰ δὲ φαίνει. ἢ ὅτι λελυθότως παρέρχεται. Θαλερὸν δ' ἤχθηρε τοκῆα.) ἀρίσταρχος ἐπιλαμβάνει ὡς οὐ καλῶς τοῦ πρεσβυτέρου οὐρανοῦ, θαλεροῦ εἰρημένου. εἰ μὴ ὡς μαλερὸν πῦρ τὸ μαραντικὸν λέγει, καὶ χλωρὸν δέος, τὸ χλωρὸν ποιόν. οὕτως θαλερὸς οὐρανὸς, ὁ θαλεροποιὸς τὸν βίον· διὰ γὰρ τῆς ὀμβρήσεως, θάλλειν πάντα καὶ αὔξεσθαι ποιεῖ. ὅλα γὰρ αὔξεται διὰ οὐρανοῦ. μένανδρος, Ἐρᾷ μὲν ὄμβρων γαῖα.

Ηχθηρε δὲ ἀμφίβολον.) πρότερον αὐτὸς ἐμίσησε τὸν κρόνον, διὰ τὸ ἀποκτείνειν τοὺς γεννωμένους. ἢ αὖ τὸ αὐτὸς ὁ κρόνος ἤχθηρεν, ἐπειδὴ ἀΐδια τὰ οὐράνια, καὶ οὐ χρόνῳ φθαρτά. Γείνατο δ' αὖ κύκλωπας.) τὰς ἐγκυκλίους

δυνάμεις. ἑλληνικῶς δὲ τοὺς κύκλωπας ὀνομάζεσθαι, ἀπὸ κύκλωπος υἱοῦ οὐρανοῦ, οὐ περὶ τῶν παρ' ὁμήρῳ κυκλώπων λέγει. κυκλώπων γὰρ γένη γ΄. κύκλωπες, οἱ τὴν μυκήνην τειχίσαντες, οἱ περὶ τὸν πολύφημον, καὶ αὐτοὶ οἱ θεοί. Ἄλλως. ζώων τὰς ἐγκυκλίους φυσικώτερον περιφορὰς εἴρηκε. καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν, βρόντην, καὶ ἀστερόπην· ἄργην δὲ, ἐπειδὴ φασὶ ἀργῆτα κεραυνόν. παῖδας δὲ φασι αὐτοὺς οὐρανοῦ· ἐπειδὴ πάντα ταῦτα τὰ πάθη, περὶ οὐρανόν εἰσι. καὶ ἀριστοφάνης δὲ ὁ κωμικὸς, ἥψατο τοῦ φυσικοῦ, παίζων τὸν σωκράτην. ὅτε γάρ φησί, ὕδατος ἐμπλησθῶσιν πολλοῦ, καὶ ἀναγκασθῶσι φέρεσθαι κρεμάμεναι, καταγοῦσι δι' ὄμβρου ἀνάγκην· εἶτα βαρεῖαι εἰς ἀλλήλας ἐμπίπτουσαι, ῥήγνυνται. ἄργην δὲ ὀβριμόθυμον λέγει, τὴν ὀξεῖαν ἔξαψιν. Ἄλλως. ἐν χρόνῳ γάρ τινι ἐγένοντο ἔγκυκλοι περιφοραὶ τοῦ πυρὸς ἐκ τοῦ ἀέρος. Ἄλλως. ὅτε ἔμελλε διαρθρωθῆναι ὁ κόσμος, ἐγένετο τὸ σκότος, τὸ διαρθρωτικόν. Οἳ δή τοι.) κράτης ἀντὶ τούτου ἄλλον στίχον παρατίθεται, οἳ δ' ἐξ ἀθανάτων θνητοὶ τράφεν αὐδήεντες. Πῶς γὰρ αὐτοὺς θεοῖς ἐναλιγκίους λέγει, καὶ περὶ λευκιππίδων καταλόγῳ, ὑπὸ ἀπόλλωνος ἀναιρεῖσθαι ποιεῖ. ἢ ὅτι οὐ πάντας τοὺς ἐκ θεῶν γεγονότας ἀθανάτους εἶναι συμβαίνει, ὡς φησιν ἡσίοδος ἐν τοῖς ἑξῆς, γηρυόνου θάνατον χρυσάορος

ὄντα

ὄντα παῖδα. ὁ δὲ χρυσάωρ, μεδούσης ἦν. Πῶς δὲ
καὶ αὐτὴ ἡ μέδουσα ἀναιρεῖται ὑφ' ἡρακλέους, καὶ
κέρβερος κύων ἀπ' ἀθανάτου γενέσεως ὤν. ἢ ὅτι
λέγει κατὰ κάλλος καὶ μέγεθος θεοῖς ἐναλίγκιοι ἦσαν.
Κυκλοτερὴς ὀφθαλμὸς ἔεις.) ἀντὶ τοῦ εἷς. ἔστι δὲ διαί-
ρεσις τῆς προειρημένης. ἐπεὶ τοῖς ἔργοις αὐτῶν ἦσαν
μηχαναὶ καὶ ἐπίνοιαι πολλαί. εἰς γὰρ ὀξεῖαν καὶ βα-
ρεῖαν διαιρεῖται. Ἰσχύς τ' ἠδὲ βίη.) ἐκ παραλλή-
λου τὰς ἰσοδυνάμους λέγει. καὶ μηχαναὶ ἐπὶ τοῖς ἔρ-
γοις αὐτῶν ἦσαν, ὅ ἐστιν εὐπορίαι πολλαὶ καὶ ἐπίνοιαι.
οὗτοι γὰρ τεχνῖται εἰσὶν ἐν τοῖς θεοῖς, ὑπὲρ τὴν ψυ-
χὴν τὴν ἰσχὺν ἔχοντες. Τρεῖς παῖδες ὄβριμοι, οὐκ
ὀνομαστοί.) ἤγουν, οὓς οὐ δύναταί τις ὀνομάσαι.
Δεινοί.) ἐπιφέρει γοῦν αὐτῶν τὰ ὀνόματα. Καὶ κόττ-
τον μὲν φασὶ τὴν κινητικὴν δύναμιν, παρὰ τὸ κο-
τεῖν. Βριάρεων δὲ, τὸν ἰσχυρόν. γύγην, τὴν δύνα-
μιν. οὗτοι δὲ λέγονται ἐκνέφιοι ἄνεμοι. εἰσὶ δὲ ἁρ-
πακτικοὶ πάντων. διὰ τοῦτο καὶ ἑκατόγχειρες μυθι-
κῶς, διὰ τὸ ὁρμητικὸν τῆς μάχης. Κόττος, Βριάρεως
καὶ γύγης, οἱ τρεῖς καιροί εἰσιν. κόττος, ἡ ὀργὴ τοῦ
καύματος, ἤγουν ὁ θερινός. Βριάρεως, τὸ ἔαρ, πα-
ρὰ τὸ βρύειν, καὶ αὐξάνειν τὰ φυτά. γύγης δὲ, ὁ χει-
μερινὸς καιρός. οὓς καὶ ἑκατόγχειρας καλεῖ, διὰ τὸ πολ-
λὰς ἐνεργείας ἔχειν. ὁ δὲ ὅμηρος, τὸν *ὅμηρον καλεῖ ἑ-
κατόγχειρα δι' αὐτὸ τοῦτο. Ὅσσοι γὰρ μή τε.) ὅσοι γὰρ

δεινότατοι τῶν παίδων τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ἐμισοῦν-
το ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν παίδων, τουτέστι ὑπὸ τῶν ἀδελ-
φῶν, ὑπὸ τοῦ πατρός. ἐσήμαινε δὲ, τὸ ὑπὸ τῶν ἀδελ-
φῶν ἐμισοῦντο, διὰ τὸ εἰπεῖν σφετέρῳ δέ. ὁ γὰρ δὲ
σύνδεσμος, ἐσήμαινε καὶ ἄλλην τινά. ἐπεὶ εἶχεν εἰ-
πεῖν σφετέρων μόνων ἄλλων. οὗτοι μᾶλλον δεινοὶ τῶν
ἐξ ἄλλων γεννηθέντων παῖδες δεινότατοι, οἱ ἐκ γῆς
καὶ οὐρανοῦ γενόμενοι. Ἐξ ἀρχῆς, ἤγουν ἐφαίνετο δέν-
δρα καὶ ζῶα, καὶ ἄλλα τινά. καὶ πάλιν ἐπικρατοῦντος
τοῦ σκότους, ἐκρύπτοντο, καὶ συνεχέοντο πάντα, καὶ τὸ
φῶς οὐκ ἐφαίνετο. Πάντας ἀπεκρύπτασκεν.) ἐπεὶ
οὐκ ἐπιπολάζει τὸ τῆς ὀργῆς, ἀλλ' ἐν καιρῷ γίνεται καὶ
κινεῖται. Στεινομένη.) σελευκῶς, ἀχνυμένη γράφε.
οὐ γὰρ ἐστενοχωρεῖτό φησι, ἀλλὰ διὰ τοὺς κρυφθέντας
πάντας αὐτῆς ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐλυπεῖτο. [illegible] ἄλλως.
στενομένη, στενοχωρουμένη. ὡς τὸ, στεινόμενος νεκύεσσι.
διὰ τὸ τοὺς πολλοὺς καρποὺς εἶναι αἰτίους τῶν μαχῶν.
Ἄλλως. τὸ ὅλον τοῦτό ἐστι. τὰ πνεύματα ἐκ τῆς στενο-
χωρίας ἀναπέμπεται, τῆς γῆς στενοχωρουμένης. τὸ δὲ
ἄλλο, προσωποποιΐα. Αἶψα δὲ πολιοῦ ἀδάμαντος.)
λευκοῦ. ἢ διὰ τοὺς πολλοὺς καρποὺς τοὺς αἰτίους τῶν μα-
χῶν. Δρέπανον νῦν λέγει, τὸν καιρὸν τοῦ ἀμητοῦ.
Παῖδες ἐμοί, καὶ πατρὸς ἀτασθάλου.) προσδιασύρει τὸ
ὄνομα. ἀτασθάλου δὲ, πονηροῦ. ἀπὸ τοῦ ἄταις θάλλειν. ἢ
ἀπὸ τοῦ ἀτάσθαλον εἰπεῖν, πλέον αὐτοὺς κινοῦσα πρὸς
ὀργήν.

ὀργήν. οὐ γὰρ ᾔδει πατέρα δίκαιον εἶχον ἀποβαλεῖν χεῖ-
ρα. Λεικέα.) ἀνόμοια, τουτέστι κακά. ἔλαβον δ᾽ ὑπουρ-
γῆσαι, δηλονότι τὸ τέλος ἀποτελεῖν κρυπτόμενον.
Εἶσε δέ μιν.) διὰ τὸ λεληθότως τὸν χρόνον περιέ-
ναι, εἴρηκε τὸ κρύψασα. Ἦλθε δὲ νύκτ᾽ ἐπάγων.)
τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ οὐρανοῦ πάλιν διακεῖναι θέλει. οὕ-
τω γὰρ ἦν συνεκινὴς ὁ οὐρανός. Ὁ δ᾽ ἐκ λόχοιο.) ἀρι-
στόνικος, λοχεοῖο φησί, ὡς θυρεοῖο. λοχεὸς γὰρ λέγει. βε-
βίασται δὲ τὸ λεχεοῖο, παρὰ τὸ ἔθος. τὸ δὲ δεξιτερή, σχῆ-
μα θεείζοντος ἔδειξε. Φίλου δ᾽ ἀπὸ μήδεα.) μήδεα
λέγει, ἐκ τοῦ περὶ γονῆς ἄρχειν. τὰ γὰρ πλείονος γο-
νῆς αἴτια, ἀπέτεμε. Μήδεα.) ἢ ἀπὸ τοῦ μέζεα τινὰ
ὑπεῖν τὰ μέσον ὄντα τῶν μηρῶν, ἢ ἀπὸ τοῦ μήδω τὸ βου-
λεύομαι. οἱ ἄνθρωποι γὰρ οἱ βουλευτικοί, καὶ πάν-
τες, ἀπὸ [illegible]των γίνονται. Ἐξοπίσω.) διὰ τὸ ἐξο-
πίσω ῥίπτειν τοὺς θεείζοντας. νοεῖται δὲ τὸ ἐξο-
πίσω, καὶ μετὰ ταῦτα. ὡς ἂν μετὰ τὸ κόψαι ἔρ-
ριψε. Πάσας δ᾽ ἐδέξατο.) διὰ τὸ ἀδιάπτωτον
τοῦ σίτου. ἐκ διαδοχῆς γὰρ ἐσπείρετο ἡ γῆ τῆς Ἑλ-
λάδος. Γείνατο δ᾽ ἐριννῦς τε.) αἱ μετερχόμεναι
τὸ συγγενικὸν αἷμα. ἐγέννησε γοῦν τὰς ἐριννῦς ἐκ
τοῦ αἵματος καὶ τοὺς γίγαντας. γίγαντες δὲ οἱ
συγγενεῖς, οἱ ἀσεβεῖς. πάντες μὲν γηγενεῖς, ἀλλ᾽ οἱ
γίγαντες ἀσεβεῖς. ἀνθρώπους γὰρ, τοὺς δικαίους καλεῖ.
Ἄλλως. ἐριννῦς, ἀπὸ τῆς ἔρας· γίγαντες δὲ, ἀπὸ τῆς

γῆς

γῆς ὠνομάσθησαν. Ἄλλως. μεγάλους γίγαντας, τοὺς ἀνδρείους ἄνδρας λέγει. γιγάντων δὲ ὀνόματα ταῦτα· ἀλκιονεύς, ἐγκέλαδος, πορφυρίων, μίμας, ὄβριμος, φοῦτος. Νύμφας.) ἐκ τούτων ἦν τὸ πρῶτον γένος τῶν ἀνθρώπων. μελίας δὲ, διὰ τὸ ἅμα τοῖς δένδρεσι γίνεσθαι τὴν γένεσιν τῶν ἄλλων ζώων. νύμφας γάρ, τὴν ἄλλην γένεσιν τῶν ζώων. μελίας δὲ, ἐκ τοῦ μῆλα εἶναι τὰ πρόβατα. λέγει δὲ καὶ ὀρεστιάδας, καὶ ἅμα δρυάδας. Μήδεα δ' ὡς.) μήδεα, τὰ αἰδοῖα. οὐ γὰρ θέλει ἀλογίστως ἡμᾶς προσιέναι τοῖς ἀφροδισίοις, ἀλλὰ μετὰ λόγου. ὀρθῶς οὖν τὴν τῶν ἀφροδισίων προεστῶσαν, φιλομμηδέα φησί. Ἀφρὸς ἀπ' ἀθανάτου.) τὴν ζέσιν τοῦ αἵματος, τὸν ἀφρισμὸν τῆς μίξεως, τὴν ἀφροειδῆ σποράν. Τῷ δ' ἔνι κούρη.) τουτέστιν, ἐν τῷ ἀφρῷ τῆς μίξεως. ἐκ γὰρ τῆς θαλάσσης ἡ ἀφροδίτη, διὰ τὸ ὑγρόν. ἡ γὰρ ἐπιθυμία, ἀπὸ τῆς ὑγρότητος γίνεται. ὅθεν καὶ ὑγροὺς καλοῦμεν, τοὺς ἀσελγεῖς ἀνθρώπους. Κύθηρα ἐστὶ πόλις κύπρου. εἴρηται δὲ κύθηρα, παρὰ τὸ κεύθειν καὶ κρύπτειν τὸ αἰσχρόν, ἤγουν τὸν ἔρωτα. ἢ ἐκ τοῦ κύειν, παραθαλάσσιοι γάρ εἰσι. Ἐκ δ' ἔβη αἰδοίη.) ἤγουν τιμία, ἢ ἀπὸ τῶν αἰδοίων. Τὴν δ' ἀφροδίτην.) τὸ αὐτὸ, τὴν ἀφροδίτην καὶ τὴν δήμητραν καλοῦσι. μετὰ τὴν μίξιν δὲ καὶ ἡ γῆ βοτάνας ἀπέδωκε. μίξιν δὲ λέγει, τοῦ ὄμβρου πρὸς τὴν γῆν. Ἀφρογένειαν.) τὴν

ἀφρο-

ἀφροδίτην. ἢ παρὰ τὸν ἀφρὸν, ἢ παρὰ τὸ ἀφραίνειν. ὡς Εὐριπίδης,

Τὰ μῶρα γὰρ πάντ' ἐστὶν ἀφροδίτη βροτοῖς.

Κυθέρεια δὲ, ἀπὸ τοῦ κεύθειν τοὺς ἐραστὰς, καὶ λάθρα γίνεσθαι. Τῇ δ' ἔρως ὡμάρτησεν.) τὰ παρεπόμενα θεῷ ὀνόμασε. καὶ ἵμερος ἀδιαφόρως, ἵνα μὴ ξενισθῇς. ἔρως δὲ, τὸ διὰ ὁράσεως ἐρᾶν. ἵμερος δὲ, τὸ μετὰ τὴν ὅρασιν ἐπιθυμεῖν· οἷον, εἶδόν τι βιβλίον καλὸν περὶ τὴν ἀμφίασιν, καὶ τὸ γράμμα, καὶ τὰ ἑξῆς· καὶ ἰδὼν ἐράσθης κτήσασθαι, αὐτῷ ἐπιθυμήσας, καὶ ἐκμαθεῖν αὐτὸ, καὶ ποιῆσαι τὰ γεγραμμένα. οὕτω δὲ ἐπὶ παντὸς πράγματος. Γεινομένη τὰ πρῶτα.) αὕτη δὲ ἐξ ἀρχῆς τιμὴν ἔχει, ὅτε ἐγεννήθη, καὶ συνηριθμήθη φησὶ τοῖς θεοῖς, ποίας τιμῆς μετήλλαξε λέγων, παρθενίους τ' ὀάρους, καὶ τὰ ἑξῆς. Τὰ πρῶτα.) πρῶτον γὰρ κινεῖται ὁμιλία μεταξὺ παρθένων, εἶτα μειδιασμὸς καὶ γέλως, εἶτα τέρψεις, ἐπακολουθεῖ φιλία καὶ προσήνεια. Ἄλλως. τιμὴν ἔχει τὸ ἕπεσθαι αὐτῇ τὸν ἔρωτα καὶ τὸν ἵμερον, ταύτην ἐξ ἀρχῆς τιμὴν ἔχει. παρθενίους δὲ, ἵν' ᾖ τὰς ἐπὶ τῆς παρθενίας ὁμιλίας. Τὰς δὲ πατὴρ.) μετὰ τὸ εἰπεῖν περὶ ἀφροδίτης, ἦλθεν ἐπὶ τοὺς τιτᾶνας. τιτᾶνες δὲ, οἱ ἄδικοι καὶ βλαπτικοί, ἐκ τοῦ σίνεσθαι τὴν ψυχὴν τοῦ μέλλοντος βλάπτεσθαι. ἢ ἀπὸ τοῦ μέλλειν αὐτοὺς τιμωρίας τίνειν, ὑπὲρ τῆς τοῦ πατρὸς ὕβρεως, ἕνεκα

τοῦ

τοῦ οὐρανοῦ, παρὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Τιταίνοντας.) θελήσετε τιμωρίαν ἀπαιτῆσαι τὸν πατέρα παρεκτείνοντα τῇ ὕβρει, ἢ τίσεως ἄξια ποιοῦντα, τιμωροῦντα τῇ μητρί. Ἄλλως. τίσι ἢ τιμωρίαν λαμβάνοντας, ὑπὲρ ὧν ἠδίκει ὁ οὐρανός. ἢ τιμωρίαν παρέχοντας, παρ' ὅσον καὶ τιτᾶνας ὀνομάζοντες· ἢ μωραίνοντας. Ἄλλως. παρὰ τὰ τιτάσθαι ἢ ἐξαπλωθῆναι. ἢ ὅτι ὡς λέγει οὗτος, ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ ὀρφέως λαβὼν τοῦτο. ὅτι πάλιν τιμωρῆσαι μέλλει ὁ κρόνος τοὺς θεοὺς, καὶ λαβεῖν τὴν βασιλείαν αὐτοῦ· ἤγουν πάλιν ἐπικρατῆσαι μέλλει τὸ σκότος ἐκεῖνο τὸ ἀρχαιότατον. τοὺς ζωδιακοὺς κύκλους, τοὺς ἔχοντας τοὺς ἀστέρας. Τοῖς δ' ἔπειτα.) τούτου γὰρ τοῦ ἔργου ἔμελλεν αὐτὸς ὁ ζεὺς τιμωρῆσαι τὸν κρόνον, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἥμαρτεν εἰς τὸν ἴδιον πατέρα. Νὺξ δ' ἔτικτεν.) εἰκότως ἐκ νυκτὸς ἐπιγεγενῆσθαι. ἀγνοίας γὰρ δὴ τὰ τοιαῦτα πάθηματα. ὡς οὖν ἢ τῷ ποιητῇ, περὶ τῶν τεθνηκότων λέγεται, στυγερὴ νὺξ ἐκάλυψεν. ὀνείρων δὲ φῦλον τὸ πλῆθος αὐτῶν ἐμφαίνει· ὧν τινὲς μὲν θορυβώδεις, τινὲς δὲ ἀπατεῶνες· οἱ δὲ, ἀκριβῶς οὐδὲ γνῶναι συγκαθιδῆσαι, τέτοκε κῆρα μέλαιναν. καὶ μοίραν λέγει, τὰς διαμεριζούσας. Τέκε δ' ὕπνον.) τοῦτο ἔθος ἐπεσθαι τῇ νυκτί. Ἄλλως. τὰ γὰρ ἐξ ἀμιξίας γεννηθέντα, φόβον ἐμποιεῖ. Εσπερίδας.) τὰς ἑσπερινὰς ὥρας λέγει. Μῆλα δὲ χρυσᾶ, τὰ ἄστρα. αὐτοῖς δὲ μέλλει, ἐπειδὴ ἐν αὐ-

τοῖς ταῦτα ὁρῶμεν. ἡρακλέα δὲ, τὸν ἥλιον. λέγει δὲ τοῦτο, ὅτι περιερχομένου τοῦ ἡλίου ἐμφαίνονται τὰ ἄστρα. ὅ ἐστι τὸ τρυγῆσαι τὸν ἡρακλέα τὰ μῆλα. Φέροντά τε δένδρα.) καρπὸν δὲ, διὰ τὸ συνυπάρχειν τοὺς καρποὺς τῇ δυνάμει, ἐν τοῖς ἀρδεύουσιν ὕδασιν. ἐν ᾧ καὶ ὁ ζεὺς, τὸ παρὰ ἀλεξάνδρου μῆλον ἔλαβε.

Καὶ μοίρας, καὶ κῆρας.) μοίρας λέγει, τὰς περιμερίζουσας. κῆρας δὲ, τὰς τῶν ψηφιζομένας τὸν θάνατον. Νηλεοποίνας δὲ, τὰς γινομένας τιμωρίας τῶν κακῶν ἔργων. Οἵ τ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε.) ἵνα δείξῃ τῇ ὑπερβολῇ τὸ ἔλαττον, ὅτι εἰ καὶ θεοὶ ἁμαρτάνοντες τιμωροῦνται, πολλῷ μᾶλλον οἱ ἄνθρωποι. ὅσα δὲ λαμβάνεται ἐπ' ἀνθρώπων, ταῦτα καὶ ἐπὶ θεῶν. Κακὴν ὄπιν.) τὴν ἐξ ἐπιστροφῆς γινομένην ἀπόδοσιν. ὅμηρος, τὸ μὲν πρᾶγμα οἶδε, τὴν δὲ θεῶν νέμεσιν οὔ. ἀσκληπιάδης δὲ ἐν τοῖς τραγῳδουμένοις, εἰς κύκνον φησὶ μεταβληθῆναι τὸν δία, καὶ νεμεσηθῆναι. Τίκτε δὲ τὴν νέμεσιν.) τὴν μέμψιν, τοῖς κακοῖς δηλονότι. ὡς ἐὰν ὑβρίσῃς πένητα, μέμψις αὕτη· ἐὰν δὲ ἀδικήσῃς, δίκη ἐνταῦθα ἐπακολουθεῖ. Νὺξ ὀλοή.) ὥσπερ λανθανόμενοι τῆς τιμωρίας ἡμαρτάνομεν, διὰ τοῦτο νυκτὶ τὰ ἐν σκότει γινόμενα εἴκασε. λεληθότως γὰρ ἐπεισέρχονται τὰ ἐν σκότει γινόμενα. ὁ γὰρ ἀπατῶν δηλονότι, τὴν ἀλήθειαν κρύπτει. Μετὰ τὴν δ' ἀπάτην τίκτει.) οὐ τὴν ἐν τῷ βίῳ ἀπάτην

λέγει,

λέγει, ἀλλὰ τῆς ἀφροδίτης. ἡ γὰρ φιλότης παρακειμέ-
νη, ταῦτα ὑποβάλλει. Γῆρας τ' οὐλόμενον.) ὅτι οἱ
γηρῶντες παραπλήσιοι εἰσὶ τῷ θανάτῳ. μίαν δὲ ἔ-
ριν ἐνταῦθα λέγει. Αὐτὰρ ἔρις.) συγκρῆ, τὰ τε-
λούμενα ἐκ τῆς ἔριδος. ἐκ ταύτης γὰρ φόνοι καὶ μά-
χαι γίνονται. Λήθην τε.) πολλάκις γὰρ ἔριδος
πρός τινα γινομένης, ἐπιλανθανόμεθα καὶ τῶν προ-
σηκόντων. Συνηθέας.) τουτέστι συντρίβουσας ἀλ-
λήλαις. ὁ γὰρ τοῖς νόμοις μὴ προσέχων, ἐν ἄτῃ διατρί-
βει. Νηρέα τε.) τὴν ῥύσιν, ἢ τὸ κατωφερὲς τῆς ὕ-
λης λέγει. ἀψευδῆ δὲ καὶ ἀληθῆ, ὡς παλαιᾶς οὔσης
τῆς ὕλης. καὶ ὅτι αἰσχρὸν τοῖς παλαιοῖς ψεύδεσθαι.
Ἄλλως. ἀψευδῆ, ὅτι ψεύδει οὐ πείθεται. ἀληθῆ δὲ,
ὅτι ψεῦδος οὐ λέγει. τὸ δὲ σημαινόμενον παράκειται,
ὅτι οὐκ ἔστι διὰ λόγον. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ ψευ[δό]μενοι διὰ
δύο ψεύδονται, ἤγουν ἑκουσίως διά τινα ὠφ[έλει]αν,
ἢ διὰ τὸ ἐπιλανθάνεσθαι. ἀκουσίως δὲ, τὸν μὴ ἑκουσίως
ψευδόμενον. μάτην γὰρ ἀψευδῆ εἶπεν. Ἄλλως.
τὸν μὲν ἀψευδέα μὴ ψευδόμενον, τὸν δὲ ἀληθέα
μὴ ἐπιλανθανόμενον. ὁ γὰρ ἐπιλανθανόμενος, ἄκων
ψεύδεται. Πρεσβύτατον παίδων.) ἢ διὰ τὸ ἔν-
τιμον καὶ ἀληθὲς, ἢ διὰ τὸ γέροντα ἄκρως εἶναι. ἐπεὶ
γὰρ συμβαίνει κατὰ περίστασίν τινα, ὧν ἐν νοῒ ἔχομεν
λανθάνειν θέλων δηλῶσαι. τὸν δὲ μὴ ἄκοντά ποτε
αὐτὸν ἐπιλανθάνεσθαι, τοῦτο φησί. Αὖτις δ' αὖ θαύ-

μαντα.

μαντα, τὴν ἀπὸ τῶν πελάγων γινομένην ἀναθυμία-
σιν, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὑδάτων. Ἄλλως. θαῦμα
παρέχειν. φόρκυνα δὲ, τὴν περιφέρειαν τῶν ὑδάτων
καλεῖ ἐνταῦθα. μόνην γὰρ καλὴν ὄψιν ἔχει ἡ τῶν ὑ-
δάτων θέα, διὰ τὸ τείνεσθαι ἔξω εἰς γῆν. ἢ φόρκυ-
να, τὸ βίαιον τοῦ πόντου. θαύμαντα δὲ, τὸ θαυμά-
ζειν. Μεγήρατα τέκνα θεάων.) μεγάλα, ἐπέραστα,
ἢ ὑπερήφανα τέκνα διὰ τὸ κάλλος, καὶ θαυμαστά.
διότι δεδώρηνται καὶ ἐν γαλήνῃ πλεῖν καὶ ὑδραί-
νειν. Ἄλλως. μεγάλως ἐρίζοντα περὶ κάλλους, ἢ
πρὸς οὓς δύνανται ἐρίσαι, ἀλλ' αὐτοὶ μετ' ἀλλήλων
ἐρίζειν. ἢ τίμια, ἔνδοξα. Τελήεντος.) τοῦ τὰ πάν-
τα τελεσφοροῦντος· πάντων γὰρ ἡ τροφὴ, ἐκ τοῦ
ὠκεανοῦ. ἢ τελήεντος, ἐπισήμου. καὶ ἡμεῖς γὰρ τοὺς
ἐπισήμους ἐντελεῖς καλοῦμεν. Πρωτώ τ' Εὐκράτη
τε.) [illegible] τὰ ὀνόματα τῶν νηρηΐδων, ὡς πρὸς τὰ θαλάσ-
σια εἴδη καὶ σχήματα λέγει. πρωτὼ δὲ, παρὰ τὸ πρό-
τερον ἐπιβαίνειν θάλασσαν, ἢ παρὰ τὸ πρωτεύειν τὸ
ὕδωρ πάσης ὕλης, ἢ διὰ τὸ βασιλικὸν τῆς γαλήνης.
Εὐκράτη.) διὰ τὸ εὐκατόρθωτον. Σαὼ, διὰ τὴν
σωτηρίαν τῶν πλεόντων. Ἀμφιτρίτη.) διὰ τὸ ἀμ-
φίβολον τοῦ φόβου. ἢ διὰ τὸν πανταχόθεν φόνον.
Εὐδώρη.) ἡ καλλίδωρος. Θέτις δὲ.) ἡ θέσις τοῦ ὑδά-
των. Γαλήνην, διὰ τὸ γαληνιῶσαν. Γλαύκη,
διὰ τὴν ὄψιν τῶν ὑδάτων. Κυμοθόη, διὰ τὸ ταχὺ

τῶν κυμάτων, ἢ τῶν πλεόντων. Σπειώ.) ἡ ἐπακολουθία. Θοή.) ἡ ταχυτάτη. Θαλίη.) ἡ θάλλειν δυναμένη. Ερόεσσα.) ἐπιθυμητή. Γασιθέη.) ὑπὸ πάντων θαυμαζομένη. Μελίτη.) τὸ ἡδύ. ἡδὺ γάρ τισι τὸ πλεῖν. Εὐλιμένη.) διὰ τὴν ἡδονὴν τοῦ λιμένος. Αγαυή.) ἡ λαμπρότης τῶν ὑδάτων. Δωτώ.) διὰ τὴν γινομένην δωρεὰν τοῖς ἀνθρώποις. Πρωτομέδεια.) τὸ βασιλικὸν τῶν πρωτίστων τῆς βουλῆς, διὰ τὴν σχολὴν τῆς γαλήνης. Πανόπη.) ἡ πᾶσιν ὁρωμένη. Εὐειδὴς γαλάτεια.) ἡ εὐειδὴς γαλήνη. ὅθεν τὸ ἐπίθετον, ἀφορμὴν παρέσχεν τοῖς νεωτέροις διασκευάσαι τὸν τοῦ κύκλωπος περὶ τὴν γαλάτειαν ἔρωτα. Ἱπποθόη.) ἡ ταχύτης. Ἱππονόη.) ἡ ἐκ τῆς ταχύτητος τοῦ νοῦ. Κυμοδόκη.) τὸ πραϋντικὸν καὶ δεκτικὸν τῶν κυμάτων. ἢ παρὰ τὸ δοκεύειν τὰ κύματα. ἢ διὰ τὴν παρατήρησιν αὐτῶν. Ηεροειδ[illegible].) ἀερώδει. ζαθέων, ἄγαν πνεόντων. Σὺν κυματολήγῃ.) τῇ τῶν κυμάτων λήξει, τουτέστι καταπαύσει. ἐὰν γὰρ ὄνομα ἀκούσωμεν, ὥς φησιν ἀρίσταρχος, ἔσονται μία καὶ πεντήκοντα νηρηΐδες, κατηλεγμέναι. δεῖ δὲ, περὶ τοῦ πατρονόη νημερτής τε, ἣ πατρὸς ἔχει νόον, τὸ τε περισσὸν φασὶ κεῖσθαι· ἵνα κατὰ τοῦ πατρονόη ἀκούσηται ἐπιθετικῶς. ἡ γὰρ περινοουμένη πάντων, ἀληθής ἐστι. καὶ ὁ πατὴρ αὐτῆς νηρεύς, ἀληθὴς παρωνόμασται. Ἄλλως. αὐτὸ τὸ λήγειν

τά

τὰ κύματα ἔδειξεν· ὅτι λήγοντα τὰ κύματα, κάθη-
ται ὡς ἐν τινι κάτω μέρει. παυομένων οὖν τῶν ἀνέ-
μων, ἡ κατάπαυσις γίνεται. ἐξαναστροφὴ δὲ τὸ σχῆ-
μα. ὅτι ἡ κυμοδόκη, καὶ ἡ κυματολήγη, σὺν τῇ ἀμ-
φιτρίτῃ, παύουσι τοὺς ἀνέμους. Εὐστέφανός θ' ἁλι-
μήδη.) ἡ σκῆψις τῶν πλεόντων. ἢ τὴν ἁλμυρότητα
λέγει. καὶ τὸ μήδεσθαι, τουτέστι βασιλεύειν. Λειά-
γορη δὲ, τὸ ἀκώλυτον τῆς ὁμιλίας. Λαομέδεια, ἡ τῶν
ἀλλοτρίων ἐν πλῷ μνήμη πραγμάτων. Αὐτονόη.)
ὁ αὐτόματος νοῦς. Λυσιάνασσα.) παρὰ τὸ λυσιτε-
λεῖν. Εὐάρνη, ἡ καλὴ ἀντίδοσις. Μελανίππη, ἡ
παραμονὴ τῆς ὀξύτητος τοῦ πλοῦ. Θαύμας, πόντου
παῖς· λέγει δὲ τὸ τοῦ πελάγους θαῦμα. Ηλέκτρα
δὲ, ἡ λαμπηδών. διὰ τοῦτο γυνὴ θαύματος, ὅτι
τὸ ὁρώμενον θαυμάζεται. Τέκεν ἶριν.) ἶριν δὲ
[illegible]κτει, ἐπεὶ καὶ ἡ ἶρις θαύματος ἐστὶν ἀξία. ὁρῶντες
γὰρ αὐτὴν θαυμάζομεν, καὶ περιφέρομεν λόγῳ. ἶρις
δὲ, ὁ προφορικὸς λόγος. ὁρῶντες γὰρ καὶ θαυμάζον-
τες, περιφερόμεθα λόγους. ἐκ τῆς λαμπηδόνος, γί-
νεται τὸ τόξον. οὐ γὰρ ἔχει ἰδίαν ὑπόθεσιν, ἀλλ' ἔμ-
φασις τίς ἐστι. τοῦ γὰρ νέφους μικρὰς ῥανίδας ἔχον-
τος, καὶ ἐξεναντίας κειμένου τοῦ ἡλίου, ἀνακλᾶται
ἡ ἡμετέρα ὄψις πρὸς τὸν ἥλιον, καὶ δοκεῖ τι κύκλου
τμῆμα ἐν τῷ νέφει εἶναι. πολλάκις δὲ ἐν ταυτῷ
δύο φαίνονται ἴριδες. Τὰ ὀνόματα τῶν ἁρπυιῶν,

ἀελλὼ τε ὠκυπέτη. ἅρπυιας, τὰς ἁρπακτικὰς πνοὰς, τὰς ἐκ τῆς τῶν ὑδάτων ἀναδόσεως γινομένας· ὅθεν καὶ τὴν προσηγορίαν ἔχον. ἁρπυίας δ' ἀρχαϊκῶς συνέστειλε. τὰς γὰρ εἰς ας λυγούσας αἰτιατικὰς, αὐτοὶ συστέλλουσι. Φόρκυϊ.) φόρκυς, ἡ ὑποφορὰ τῶν ὑδάτων. κητὼ δὲ, τὸ βάθος. Γραίας δὲ, τὸν ἀφρόν. ἄμεινον δὲ γράφειν καλλιπάρῃον, ἵν' ᾖ ὠδὶ τῆς κητοῦς τὸ ἐπίθετον. ὡς καὶ σελήνης· ἄλλως τε τὸ ἐν τοῖς ἐπάνω, τὴν κητὼ καλλιπάρῃον εἶπεν. ἐκ γενετῆς δὲ πολιὰς, διότι ἅμα τῷ γίνεσθαι λευκαί εἰσιν. ἢ ἐντίμους λέγει. Πεφρηδώ.) τὴν ἐναλίαν ποτμὴν, τὸν πλοῦν. ἐπεὶ ἔστιν ἐν τῷ πλεῖν ἐνὶ καὶ σωθῆναι, καὶ ναυαγῆσαι, τὴν μὲν πεφρηδὼ εἶπεν εὔπεπλον, τὴν δὲ ἐνυὼ κροκόπεπλον, ὡς ὑπὸ κακῶν. καὶ ὁ μὲν ἡσίοδος, ἐνυὼ μίαν τῶν φορκύδων λέγει. ὅμηρος δὲ πολεμικὴν τὴν θεόν. γοργοὺς δὲ εἶπεν ἀπὸ εὐθείας τῆς γοργώ. λέγει δὲ τὸν φόβον τῆς ἀπλώτου καὶ ἀπλέτου θαλάσσης, τουτέστι τὸν ἀφανῆ πλοῦν. ἵν' ἑσπερίδες λιγύφωνοι.) διὰ τοῦτο ταύτας καλεῖ, διότι κατὰ μουσικὴν ἁρμονίαν, οἱ ἀστέρες κινοῦνται περὶ τὰ γάδειρα, ὡς ἀριστοτέλης φησί. Σθενώ τ' εὐρυάλην τε.) τὸ δυνατὸν τὸ κατὰ μῆκος πέλαγός φησι, μέδουσαν δὲ τὴν λεπτοτάτην οὐσίαν. περσέα δὲ τὸν ἥλιον καλεῖ, παρὰ τὸ περιασσῶς σεύειν, τουτέστιν ὁρμᾶν· καί φησιν, ὅτι ὁ ἥλιος κινούμενος τῇ οὐρανίᾳ φορᾷ, τὴν μὲν σθενὼ τὸ

τὴν

τὴν εὐρύαλειαν, ἤγουν τὸ δυνατὸν καὶ κατὰ μῆκες
πέλαγος τῆς θαλάσσης οὐκ ἀναιρεῖ, ἤγουν οὐκ ἀνιμᾶ-
ται. τὴν δὲ μέδουσαν, ὡς θνητὴν ἀναιρεῖ· ἤγουν τὸ
βασιλικώτατον καὶ λεπτὸν, τῇ κινήσει τῇ ἑαυτοῦ ἀ-
νιμᾶται. ὁρμᾶ δὲ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὁ πήγασος.
ἀνιμωμένου γὰρ τῷ ἡλίῳ καὶ τοῦ ἀέρος, τὸ κεφαλαιῶ
δες καὶ ἀτμῶδες συμβαίνει τὸ βαρύτατον ἀνα-
φερόμενον καταπηγάζειν καὶ χέεσθαι. μέδουσα, ὁ
πρὸς καιρὸν φόβος, καὶ ἡ φροντίς. ἢ ἡ ἀναδιδομένη
ἄνω κίνησις τῶν κυμάτων. περσεὺς δὲ, ὁ ἥλιος, ὁ πρὸς
ἑαυτὸν ἕλκων τὴν ἰκμάδα, ὡς ἀποτέμνων αὐτήν. ἐν μα
λακῷ δὲ λειμῶνι, ὅτε γὰρ τὰ ἄνθη, τότε ἡσυχία ἐστί.
Παρὰ πηγάς.) διὰ τὰς πηγὰς λέγουσι τῆς χιόνος λυο
μένης, καὶ πήγασος ἵππος. τοῦ γὰρ ὕδατος ἀναχ
θέν[illegible] [illegible]ονται ἀστραπαὶ καὶ ὄμβροι. ὁ ἐστὶ χρυσάορ,
καὶ πήγασος χρυσάορ, ὁ λαμπρὸς ἀήρ. πήγασος,
διὰ τὰς πηγὰς λέγει, τὰς γινομένας λυομένης τῆς
χιόνος. περσεὺς δὲ, ἡ διαπεραίωσις τοῦ χρόνου τῶν ἀρ
χομένων πλεῖν. Χώ μὲν ἀποπτάμενος.) ὁ πήγα
σος, οὐχ ἅμα τῷ γεννηθῆναι ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν,
ἀλλὰ μετὰ χρόνον. ἡ γὰρ ἀνάδοσις τῶν ὑδάτων, καὶ
νέφη συγκροτεῖ. Βροντήν τε.) λέγουσι δὲ αὐτὸν
βαστάζειν τὰς βροντὰς, καὶ τὰς ἀστραπάς. ἐκ γὰρ τῶν
ὑδάτων εἰσὶ ταῦτα. Γηρυονῆα.) οἱ μὲν εἶπον* θέ
λουσι γὰρ τὰς τρεῖς κεφαλὰς εἶναι, διὰ τὰ ἐσόμενα, τὰ

 ἐνεστῶτα,

ἐνεστῶτα, καὶ τὰ παρεληλυθότα. ἢ τῇ σελήνῃ. ἡ αὐτὴ δέ ἐστι καὶ ἑκάτη. τρίμορφος δέ ἐστιν ἡ θεός. ἔστι δὲ ὁ γηρυονεὺς, ἐκ καλλιῤῥόης τῆς ὠκεανοῦ. στησίχορος δὲ, καὶ ἓξ χεῖρας φησὶ καὶ ἓξ πόδας, καὶ ὑπόπτερον αὐτὸν εἶναι. Τὸν μὲν ἄρ' ἐξενάριξε.) τὸ θερμὸν τοῦ ἀέρος, ἐπειδὴ τότε τὰ ζῶα ταῦτα προέρχεται.

Ερύθια δὲ ὄνομα νήσου, περὶ τὸν ὠκεανὸν, ἔνθα ᾤκει ὁ γηρυονεὺς, καὶ οἱ τούτου βόες. Τίρυνθ' εἰς ἱερήν.) πόλις ἄργους. ἱερὴ δὲ, ὅτι κύκλωπες αὐτὴν ἐτείχισαν. ἦν δὲ ὁ γηρυονεὺς, τιρύνθιος. Ορθοντι.) ὁ δὲ ὄρθος, ἐκλήθη ἐκ τοῦ ὁρμᾶν. ὡς ὅμηρος,

Γρῆυν ὦρθαι περὶ ναῦσι ποδώκεα πηλείωνα.

Αλλως. παρὰ τὸ ἀνορμᾶν ἀπὸ τῶν ἐκεῖ τὸν ἥλιον, ὄρθον αὐτὸν ὠνόμασεν, ἤγουν τὸν ὀρθὴν ποιούμενον τὴν ἀνάδοσιν τῶν ὑδάτων. Ευρυτίωνα δὲ [illegible] τὴν ὁρμὴν τῆς κίνησιν. Αλλως. ὄρθον, τὴν ὁρμὴν τῆς ἀνα[illegible]δοσιν τῶν ὑδάτων, ἢ τὴν εὐμαρῆ ῥύσιν τῶν ὑδάτων. Ημισυ μὲν νύμφην.) τὴν νύμφην τὴν ἀνθρωπίνην λέγει, τὴν μήπω μήτε πρὸς θεὸν ἔχουσαν γνῶσιν, μήτε πρὸς τοὺς λόγους. ἢ τὴν ἄμικτον γνώμην. καθάπερ οὐ μίγνυται ὅλοις ἀνθρώποις. Ηδ' ὄρυτ' εἰν ἀρίμοισιν.) ἀντὶ τοῦ ἐφυλάσσετο, ἢ ᾤκει ἐν ἀρίμοις. ἄριμα δὲ ὄρη κιλικίας, ἢ λυδίας, ὅπου ἡ τοῦ τυφῶνος κοίτη. καὶ ὅμηρος, εἰν ἀρίμοισιν, ὅθι φησὶ τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς. Τυφὼν τραχῶδες πνεῦμα, ὃ λυμαίνεται

μαίνεται ἀεὶ τὰ φυτά. τυφὼν βλαβερώτερος ἄνε-
μος, καὶ σφοδρός, ἐκνεφίας καλούμενος, οὕτω. Ἀνέ-
μων αὖ μετὰ τοῦ ο γράψης ἄνομον, ἀκουσόμεθα ἐπεὶ
τῇ τοῦ διὸς ἀρχῇ ἐπέθετο. ἐὰν δὲ διὰ τοῦ ε, ἐπειδὴ αἱ
πνοαὶ τυφῶνος λέγονται, ὡς καὶ αὐτὸς λέγει. ἐκ τυ-
φωέως ἔστ' ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων, ἀραιωθεί-
σης γὰρ ῥιζοφυΐας τῶν δένδρων, ἀναθορεῖν καὶ ἀνα-
πέμπεσθαι. Ἤρξαντο σπονδύματα, καὶ γίνεται πάν-
τα τὰ κάρπιμα, καὶ ὅσα λυσιτελοῦσι τοῖς ἀνθρώποις.
Ὄρθον μὲν πρῶτα.) ὃν ἀνωτέρω εἶπεν ἀναιρεθῆναι
ὑπὸ ἡρακλέους. Οὔτι φατὸν δέ.) οἷον, οὐ ῥητὸν κατ'
ἀξίαν, ἢ οὐ φονεύσιμον. φάσαι γὰρ, τὸ φονεῦσαι. Κέρ-
βερον ὠμηστήν.) ὁ μὲν πίνδαρος, ἑκατοντακέφαλον
φησὶν εἶναι τὸν τυφωέα. οὗτος δὲ, πεντηκοντακέφα-
λον, [illegible]ρβερον, οἱ μὲν δράκοντα εἶπον, οἱ δὲ κυ-
[illegible]ιώα δὲ καλοῦσι, τὸν φύλακα τῶν καταχθονίων.
Τὸ τρίτον, ὕδραν αὖθις.) ὕδραν τὴν κακίαν λέ-
γει. καὶ ὅτι ὁ ἡρακλῆς αὐτὴν ἀνεῖλεν, ἤγουν ἡ ἀρε-
τὴ, ἡ δυναμένη πᾶσαν κακίαν ἀφανίσαι. καὶ πο-
λυκέφαλός ἐστιν, ὥσπερ πολυκέφαλος ὕδρα. ἢ
τὴν καταφορὰν τῶν τοῦ ἀέρος ὑδάτων λέγει. λέρ-
νη δὲ, λίμνη ἐν ἄργει. λερναίαν δὲ τὴν ὕδραν, ἣν ἀ-
κούομεν, ἀλκαῖος μὲν ἐννεακέφαλον φησί. σιμωνί-
δης δὲ, πεντηκοντακέφαλον. σὺν δὲ ἡρακλεῖ, ἐπεὶ καὶ
ὁ καρκῖνος τῇ λέρνῃ κατηστέρισται. ὕδρην δὲ λέγει, ἐπεὶ

ἐν τοῖς ὕδασι διέτριβε. λέρνη δὲ, λίμνη τοῦ ἄργους· ὕδραν, τὴν κακίαν φησί, διὰ τὸ ὑδαλέαν καὶ διακεχυμένην εἶναι πανταχοῦ. λερναίαν δὲ ταύτην καλεῖ, διὰ τὸ λίαν αὐξάνεσθαι, καὶ αὔξεσθαι τὴν φανερὰν κακίαν. Ἄπληστον δὲ, ἀπλήρωτον, ἀμέτρητον. κοτέεσσα δὲ, ἤγουν τῇ θερμότητι ὁ ἀὴρ ὀργιζόμενος. Διὸς υἱός.) ὁ φρόνιμος καὶ ὁ στερρὸς νοῦς, καταβάλλει τὴν κακίαν, ἐν τῷ ἑαυτοῦ τμητικῷ ξίφει, ἤγουν τῇ φρονήσει. σὺν τῷ ἰολάῳ δὲ, τῷ φρονίμῳ λόγῳ, τῷ εὐφραίνοντι τοὺς λαούς. ἐνήρατο αὐτὴν, ἀνεῖλε, καταχρηστικῶς. ἔναρα γὰρ τὰ ὅπλα, ἢ τὰ σκῦλα. Ἰολάῳ.) ὁ δὲ ἰόλαος, υἱὸς ἦν ἀδελφοῦ τοῦ ἡρακλέους. οὗτος κατὰ μέρος ἔκαιε τὰς κεφαλὰς τῆς ὕδρης. ἦσαν γὰρ ἀθάνατοι. Ἀμαιμάκετον πῦρ.) ἀπροσπέλαστον, ἀπροσμάχητον. ἢ τὴν ἄγαν μαιμῶσαν [illegible] κτασιν· τουτέστιν ἀπολλῦσαν. Ἡ δὲ χίμαιραν ἔτικτεν.) ἡ καθόλου φησὶ κακία, ἐγέννησε τὴν μεικτήν. καὶ ὁ μὲν λέων ἔχει φανερὸν καὶ ὀξὺν τὸν θυμόν, ὁ δράκων δὲ ποικιλώτερον· ἡ χίμαιρα δὲ, τὸν μεικτὸν θυμόν, καὶ μέσον, καὶ κεκραμμένον. Πρόσθε λέων.) ὅτι οἱ μεταβάλλοντες τὴν φράσιν, ὀφείλουσι βέλτιον ἐπεξεργάζεσθαι. εἰ δὲ μή γε τῇ προσλαβούσῃ χρήσασθαι. Πήγασος εἷλε.) πήγασον καλεῖ, τὸν συγκεκραμμένον θυμόν, ὃς ἔχει συγκεκραμμένον τὸ ἄλογον μέρος τῷ λογικῷ. Βελλεροφόντην δὲ, τὸν ἀναι-

ροῦντα τὰ θανάσιμα, παρὰ τὸ ἐν τῇ ὥρᾳ βάλλειν, τὰ βάλλοντα εἰς τὴν γῆν. Ἄλλως. βέλλορα, τὰ κακὰ λέγει· βελλεροφόντης οὖν, ὁ πεφονευμένος παύειν τὰ κακά. Σφίκ᾽ ὀλοήν.) τὴν σφίγγα λέγει. αὕτη δὲ ἦν θυγάτηρ χιμαίρας καὶ τυφῶνος. ἀπ᾽ αὐτῆς ἐκλήθη καὶ τὸ φίκιον, ἔνθα διέτριβε· φῖκα δὲ αὐτὴν οἱ βοιωτοὶ ἔλεγον. λύκος δὲ ἐν τῷ περὶ θηβαίων, αὐτὴν ὑπὸ διονύσου πεμφθῆναι. τὸ δὲ νεμιαῖον ὄργον, πελοποννήσου ἢ ἄργους, ἔνθα ἦν ὁ λέων. πρῶτον δὲ ὄργον τοῦ ἡρακλέους ἐκλήθη τοῦτο, ἀπὸ τοῦ νεμεθῆναι περὶ τοὺς τόπους τοῦ ἄργους. Ἄλλως. ἡ δὲ σφίγξ πραγματικῶς μὲν γυνὴ ἦν λῃστρίς, καὶ εἶχε πολλοὺς σὺν αὐτῇ τοὺς συναρπάζοντας· ἐνταῦθα δέ, τὴν κρυψίνουν καὶ μερικὴν κεκρυμμένην κακίαν λέγει.
Γουνοῖ[illegible]ων.) ἐν τοῖς γονιμωτάτοις τόποις κα[illegible]ῴκησε τῆς νεμαίης, ὃ ἐστὶν ὄνομα σπηλαίου, ἢ μᾶλ[illegible]ον τοῦ ὄρους. Ἐλεφαίρετο.) ἀντὶ τοῦ ἔβλαπτεν. ὁμη[illegible]ος δὲ ποτὲ καὶ παραλογίζεται. Νεῖλον τε.) ἐκ τού[illegible] φαίνεται ἡσίοδος ὁμήρου νεώτερος. καὶ γὰρ ὅ[illegible]ηρος αἴγυπτον καλεῖ τὸν νεῖλον. Ἀλφειὸς δὲ πο[illegible]μὸς πελοποννήσου, ἐν ἤλιδι. κατέρχεται δὲ ἀπὸ ἀσίας, κώμης ἀρκαδικῆς. Ἠριδανὸς δέ, ποταμὸς κελτῶν. Στρυμὼν δέ, ποταμὸς θράκης. Μαίανδρος, ποταμὸς λυδίας, ἢ ἰκαρίας. Ἴστρος, ποταμὸς σκυθίας. Φᾶσις, ποταμὸς κόλχων. Ῥῆσος,

ποταμὸς τροίας. Αχελῶος, ποταμὸς ἀκαρνανίας, ἢ αἰτωλίας. Νέσσος, θράκης. Ρόδιος, τροίας. Αλιάκμων, μακεδονίας. ἑπτάπορος, καὶ γρήνικος, καὶ αἴσηπος, καὶ σιμοῦς, τροίας. Στρύμων, θράκης. τινὲς δὲ τὸν γρήνικον, καὶ σιμοῦντα, καὶ πηνειὸν, θεσσαλίας φασί. ἕρμος, λυδίας. κάϊκος, μυσίας. Σαγγάριος, φρυγίας τῆς ἄνω. Λάδων, ἀρκαδίας. Παρθένιος, παφλαγονίας. Εὔηνος, αἰτωλίας. Αρδέσκος, σκυθίας. Σκάμανδρος, τροίας. οὗτοι ποταμοί εἰσιν εἰκοσιπέντε. ὁ δὲ ἐν σάμῳ παρθένιος, καὶ ἴμβρασος καλεῖται. ἴμβρασος δὲ, ὁ ὑπὸ κάρων ἑρμῆς λέγεται. Τίκτε θυγατρῶν.) ἔτικε δὲ τὰς λίμνας, αἵ τινες σὺν τῷ ἡλίῳ τρέφουσιν ἡμᾶς. ταῦτα δέ εἰσιν ὀνόματα ποταμῶν, καὶ λιμνῶν. Ανδρας κουρίζουσιν.) ἀν[illegible]ου. ἐκ γὰρ τῆς ποιότητος τοῦ ὑγροῦ, ὅ ἐστιν ἡ τροφὴ τοῦ [illegible]. Σὺν ἀπόλλωνι ἄνακτι.) καὶ γὰρ ἀπόλλωνι καὶ ποταμοῖς κἀνέοι ἀπέτεμον τὰς κόμας, διὰ τὸ αὔξησι[illegible] καὶ ἀνατροφῆς αἰτίους εἶναι· ὡς ὅμηρος, ἀπερχέ ἄλ[illegible]ως σοί γε πατὴρ ἠρήσατο πῆμα πηλεύς. τὰ γὰρ ὕδατα αὐξητικὰ, καὶ ὁ ἥλιος. Δωρίς.) ναλέως γυνὴ. Πρυμνὼ δὲ, ὁ πλοῦς. Ουρανίη.) ἡ αἴσθησις τῶν οὐρανίων. Ιππώ.) ἡ ὀξύτης. Κλημένη.) ἡ αἴσθησις. Ρόδεια.) ἡ ἀνθηρότης. Ζεύξω.) ἡ ζεύξις τῶν ὑποζυγίων. Ιδυῖα.) ἡ τέχνη. Πασιθόη, ἐν ἄλλῳ πειθώ.

σθόν. Γληξαύρη.) ἡ πλησμονή. Γαλαξαύρη.) τὰ ἀνθηρὰ ἐνδύματα. Κόρκις.) ἡ σοφία. Βοῶπις πλουτώ.) ἡ ταντάλου μήτηρ. Περσηΐς τε, μήτηρ αἰήτου. Ακάστη.) ἡ θεραπεία. Ξάνθη.) ἡ ἀνθηρότης. Πετραίη.) τὸ ὑπὸ πέτρας διαιτᾶσθαι. Μενεσθώ.) ἡ παραμονή. Ευρώπη.) τὸ πλατὺ τοῦ ἀέρος. Ευρυνόμη.) ἡ εὐνομία. Ασίη.) ὁ κόρος. Καλυψώ.) ἡ ὑπερβολή. Ευδώρην ταύτην ὅμηρος, εὐρυνόμην εἶπε. Στύξ.) ὁ φόβος. Τανύσφυροι δὲ ὠκεανῖναι, ἀντὶ τοῦ μακρόσφυροι. ἐκ δὲ τῆς εὐσφύρου, ἡ εὐμήκης ἀπὸ μέρους. Πολυσπερέες.) αἱ τινὲς εἰσὶ πανταχοῦ ἐσπαρμέναι. καὶ τὸ θείαων, ἀντὶ τοῦ θεᾶς, πληθυντικῶς ἀντὶ ἑνικοῦ. ἐκ γὰρ μιᾶς μητρὸς ἡ τούτων γένεσις. οὗτοι δὲ ἴσασιν, οἱ ἑκάστῳ πλη ... ουσιν, ἢ οἰκοῦντες. Θείαν τ' ἠέλιόν ...) ἡ κίνησις τῆς σφαίρας, ὁ θαυμασμός, παρὰ τὸ ...έειν. Υπεριόνος.) τῆς κινήσεως. παρὰ τὸ ἰέσθ... καὶ πορεύεσθαι. Κρείω.) κρεῖος γῆς καὶ οὐρα...ῦ παῖς. θέλουσι δὲ αὐτὸν, τὴν διάκρισιν τ... ὄντων καλεῖν, ἢ τὴν τῶν πραγμάτων πε... ωσιν, ἢ τὴν τῶν ἄστρων ἐξ ἀνατολῶν εἰς δύσιν.

Ευρυβίη δὲ, πόντου θυγάτηρ. λέγουσι δὲ, μεγάλην τινὰ δύναμιν αὐτὴν εἶναι. Αστραῖον δὲ, τὴν γένεσιν τῶν ἄστρων. Πάλλαντα, τὴν κίνησιν αὐτῶν. Πέρσην θ' ὃς,) πέρσην, τὴν τῶν ἄστρων περαίωσιν,

ραίωσιν, ἢ κίνησιν ἀπὸ ἀνατολῆς εἰς δύσιν. Ἴδμοσυνῇσιν.) ἐμπειρίαις. ἀπὸ τοῦ ἴδμεναι, ἤγουν ἐπίστασθαι. πολλῆς γὰρ ἐμπειρίας ἐστὶ τὸ γνῶναι τὴν διαπεραίωσιν τῶν ἄστρων. Ἀστραίῳ δ᾽ ἠὼς ἀνέμους τέκεν.) ἔτι γὰρ ὄντων τῶν ἄστρων ὑπὸ τὴν ἕω, τότε τίκτονται ἐξ ἀνατολῆς οἱ ἄνεμοι δ΄, ἐπεὶ καὶ τέσσαρα κλίματα τοῦ κόσμου· εὐρώπη, ἀσία, λιβύη, μέση. Ἀργέστην.) τὸν ὀξὺν καὶ ταχὺν καὶ καθαρὸν ἀργέστην, ζέφυρον εἶπε. ζέφυρον δὲ λέγει τὸν εὖρον. πνεῖ δὲ ἀργέστης, ὁ καὶ εὖρος καλούμενος, ἀπὸ ἀνατολῆς· ὁ δὲ ζέφυρος, ἀπὸ δύσεως. ὁ δὲ βορᾶς, ἀπὸ τῆς ἄρκτου. καὶ ὁ νότος, ἀπὸ μεσημβρίας. Ἀκουσίλαος δὲ τρεῖς ἀνέμους εἶναι φησὶ κατὰ ἡσίοδον, βορᾶν, ζέφυρον, καὶ νότον. τοῦ γὰρ ζεφύρου ἐπίθετον, τὸ ἀργέστην φησίν. ὅμηρος εἶπεν ἀργέστην τὸν λευκὸν [illegible] ἀρχῇ, ἀπηλιώτην φησί. ζητητέον δὲ, ὅτι χωρὶς σ[illegible]έσμου, ἀργέστην ζέφυρον εἶπεν. Τοὺς δὲ μετ᾽ ἀστέρα [illegible]ίκτεν.) εἶπεν γὰρ ἐν ἀρχῇ, ἄστρα τε λαμπετόωντα, [illegible]ωσφόρος δὲ εἴρηται, ἐπεὶ πρὸ τὴν ἕω ἀνατέλλ[illegible]. Στὺξ δ᾽ ἔτεκεν.) στὺξ λέγεται καὶ τὸ στυγεῖν, καὶ [illegible]τιμᾶν, καὶ φοβεῖσθαι. πάλαι τὰ δὲ, τὴν ἀνωτέρω [illegible]νησιν λέγει. ἣ συμμισγόμενον τὸ ὕδωρ, δυνάμεις τινὰς ἐκτελεῖ. Ζῆλον δὲ, τὸν πρὸς * τὸ ἀγαθὸν λέγει. Ὡς γὰρ ἐβούλευσε.) τὰ τοιαῦτα ὀνόματα, ὁ μὲν ἄβρων φησί. παρωνυμικὸν ὠκεανίνη, ἀδρηστίνη, ἀκτίνη.

τρύφων

προύφων δὲ παρώνυμα, ἐπεὶ οὐκ ἔχει ἄῤῥενα παρακείμε-
να παρωνυμικῶς τοῦ αὐτοῦ. Ὡς γάρ.) εἶπε δ' ὅς
ἄν. ὅτι τὸν μαχόμενον μετ' ἐμοῦ τοῖς τιτᾶσι, τὴν αὐ-
τῶν τιμὴν παρέξω. εἶπε δὲ καὶ τῷ μὴ ἔχοντι ἐξ ἀρ-
χῆς τιμὴν παρέξει, τιτᾶνας δὲ, τὰς δυσφημίας, τὰς
ἐν τῷ βίῳ φησί. Διὰ μήδεα πατρός.) τοῦ πα-
τρὸς συμβουλεύσαντος αὐτῷ δηλονότι, ἢ τοῦ διός,
ἢ τοῦ ὠκεανοῦ. Θεῶν δ' ἔμμεναι.) ἐπεὶ καὶ ὁ ὅρ-
κος φοβερός. Φοίβην δ' αὖ κοίου.) τὸ καθαρὸν, καὶ
ἡ λαμπηδὼν τοῦ ὁρωμένου, κοῖος δὲ, τὸ ἀρκτικόν.
ἔτικε δὲ νύκτα, ὅτι ἐκ τοῦ ὁρωμένου ἀέρος, καὶ ἡ νὺξ
τίκτεται, καὶ τὰ ἄστρα. ἢ κοῖος, ὁ ποιητής. Φοίβη
δὲ, ἡ καθαρότης τῆς ποιήσεως. Λητὼ κυανόπε-
πλον.) λητὼ λέγεται ἡ λήθη, καὶ ἡ νύξ. τερπόμενοι
γὰρ οὐκ ἐννοοῦμεν τὴν τοῦ βίου πάροδον. καλῶς γοῦν τί-
θεται ἢ ἐπίθετον. ἡ αὐτὴ γὰρ λέγεται τῇ νυκτί. ἢ
κατ' εὐφημισμόν. ἢ ὅτι οἱ αὐτῆς παῖδες ἀναιρετικοὶ
εἰσὶ τῶν ἐναντιουμένων αὐτοῖς. Ἤπιον δὲ ἀνθρώ-
ποισιν.) ἐπεὶ οἱονεὶ τέρπονται οἱ θεοί, μὴ ἐννοούντων
ἡμῶν τὴν τοῦ βίου πάροδον, ἢ τὴν ζώντων πάροδον.
Ἀστερίην εὐώνυμον.) ἡ τῶν ἀστέρων κίνησις. διὰ γὰρ
τῆς κινήσεως αὐτῶν, τὰ πράγματα τελειοῦνται.
πέρσην, τὸν ἥλιον λέγει. ἀνατέλλει γοῦν, καὶ πάλιν
ἕως εἰς ἑαυτὸν δύουσιν οἱ ἀστέρες. Ἑκάτην τέκεν.)
ἐπαινεῖ δὲ τὴν ἑκάτην ἡσίοδος, ὡς βοιωτός. ἐκεῖσε
γὰρ

γὰρ τιμᾶται ἡ ἑκάτη. Μοῖραν ἔχειν.) διὰ τὸ ἑ-
κάστῳ προνοεῖσθαι. τῶν γὰρ ἐν γῇ καὶ ἐν θαλάσσῃ
πάντων ἄρχει ἡ εἱμαρμένη. ὡς γὰρ θεῷ εὐχόμεθα
τῇ μοίρᾳ. Κατὰ νόμον ἱλάσκεται.) καὶ γὰρ ἐάν-
τις κατὰ νόμον ποιεῖται τὰς θυσίας, καὶ βούλεται
ἐξευμενίσαι ἑαυτὸν, τοῖς θεοῖς θύει καὶ τῇ ἑκάτῃ.
καὶ τιμὴ λοιπὸν αὐτῷ μεγάλη γίνεται. Ὧ πρό-
φρων.) ᾧ τινι, πτῶσιν ἀντὶ πτώσεως, οὗ τινος. οἱ
γὰρ ῥήτορες τῇ δοτικῇ ἀντὶ γενικῆς χρῶνται. Ἔχει
αἶσαν ἁπάντων.) ἐπειδὴ πάντων τὴν τύχην κα-
λοῦσι, καὶ ποσειδῶνι καὶ ἄλλοις θεοῖς θυόντων, ἡ ἐκ
τούτων ἁπάντων μέρος ἔχει τιμῆς. Οὐδ' ὅτι μου-
νογενής.) οἱ γὰρ μονογενεῖς πλεονέκται, ὡς συμμά-
χους μὴ ἔχοντες. ἢ ὅτι ἀδελφοὺς οὐκ ἔχει, καὶ πλείονος
τετύχηκε τιμῆς. καὶ γὰρ οὐκ ἠθετήθη ὡς μονογενής.
Ὧ δ' ἐθέλει.) πρὸς ὃν ἂν βούληται παραγί-
νεται, καὶ ὠφελεῖ αὐτόν. Ἀγῶνι ἀεθλεύουσι.) καὶ
πρὸς ἀγωνιστὰς, οἷς ἐθέλει ἀγαθὴ ἐστι. καὶ ὁ νικήσας δὲ
αὐτῆς μάλα χαίρων παραγίνεται εἰς τὴν ἑαυτοῦ οἰ-
κίαν. Καὶ τοῖς, οἳ γλαυκήν.) καὶ τοῖς πλέουσι τὴν
θάλασσαν εὐχομένοις ἑαυτῇ καὶ τῷ ποσειδῶνι ἄ-
γραν πολλὴν παρέχει. ἀρκεσθεὶς δὲ τοῖς δύο ἐπιθέ-
τοις, ἤγουν τῇ γλαυκῇ, καὶ τῇ δυσπεμφέλῳ, οὐκ εἶ-
πε τὸ κυρίως. Ῥηϊδίως δ' ἄγρην.) καὶ τοῖς κυνη-
γετοῦσι συνέρχεται. οὓς δ' ἐθέλει καὶ βλάπτει κυνη-
γέτας.

γέτας. Ἐσθλὴ δ' ἐν σταθμοῖσι.) συνέρχεται καὶ ἐν ταῖς ἐπαύλεσι τὰ ποίμνια αὐξῆσαι· σὺν τῷ ἑρμῇ ἅμα φησί. μέλλει γὰρ καὶ τῷ ἑρμῇ τῶν ποιμνίων. Ληΐδα δὲ, τὴν τῶν τετραπόδων κτῆσιν φησί. λήϊα γὰρ, τὰ τετράποδα λέγονται, ἀφ' οὗ τὰ λήϊα καταγέμεσθαι. Οἳ μετ' ἐκείνην.) τοῖς μετ' αὐτὴν δηλονότι. ἀφ' οὗ γὰρ ἐγεννήθη κουροτρόφον, ἢ τοῖς γεννωμένοις αὐτῇ, ὅσοι εἶδον τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἄλλως. οἵτινές φασι γεννῶνται μετὰ τὸ γεννηθῆναι τὴν σελήνην, οὗτοι εὐτυχεῖς. αὔξει γὰρ ἡ σελήνη ἐν τῇ γεννήσει αὐτῶν. Γόνθος γὰρ γαίης τε.) τῷ ἐρωτήματι συμβολικῶς ἔπεται ἡ ἀπόκρισις τῷ πύσματι ἤ, διεξοδικῶς. Ἀκάκητα.) Ἀκακίσιον ὄρος ἀρκαδίας, ἔνθα ἐτιμᾶτο ὁ προμηθεύς. Καὶ κρατερῷ περ ἐόντι.) καίπερ ἰσχυρῷ ὄντι, ἐπέπρωτο τῷ κρόνῳ ὑπὸ τοῦ ἰδίου παιδὸς διὸς δαμασθῆναι. διὰ τοῦτο κατέπινεν αὐτά, οὐ μάτην ἔχων τὸν κατ' αὐτὴν σκοπόν. ἄλλοι δὲ γράφουσι, πατρὸς μεγάλου διὰ βουλάς· ὅπως γὰρ ἦν [illegible]πήιον πατρὸς, τουτέστι τοῦ οὐρανοῦ. ὁ γὰρ ζεὺς πῶς εἰ[illegible] συμβουλεῦσαι τῷ κρόνῳ, μήπω γεννηθείς; ἐν τούτοις ἡ ζωή. καὶ διὰ τοῦ πλουταίοι. πάντα γὰρ φησι τὴν ἀφανῆ αἴνου ζωῆς· ἵνα μή τις αὐτῶν ἀφέληται τὴν τιμὴν τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Πέμψαν δ' ἐς λύκτον.) ὡς πλεοναζόντων τῶν ἐδωδίμων ἐκεῖ. ἔστι δὲ τὸ λύκτον, τόπος ἐν κρήτῃ. Τὸν μὲν οἱ ἐδέξατο.)

ξατο.) τὸν δία γεννηθέντα, τουτέστι τὴν καταβολὴν
τῶν σπερμάτων. ἐκ γὰρ τοῦ θέρους αὔξησιν αἱ σποραὶ,
ἡ εὐμαρεία, τὸ εὔχορες τῶν θεῶν. Ἐν εὐρύῃ τρεφέ-
μεν.) ἀντὶ τοῦ τρέφειν, καὶ ἐπιμελεῖσθαι. δέονται
γὰρ ἐπιμελείας τὰ σπέρματα. Ἄντρῳ ἐν ἠλιβάτῳ.)
εἰς ὃ ἀνέρχεται ὁ ἥλιος. ἐνταῦθα δὲ, ἐν κοίλῳ καὶ
ὑψηλῷ. Αἰγαίῳ ἐν ὄρει.) σημείωσαι, ὅτι καὶ οὗτος
αἰγίοχον ἤκουσεν τὸν δία, ἐπεὶ αἶγα ἐθήλασεν. ἀφ'
ἧς καὶ κρήτη αἰγὸς ὄρος καλεῖται· καὶ αἰγαῖον, τὸ
ὑπ' ἐνίων ἔκδηλον καλούμενον. ὁ δὲ ὅμηρος, ἐκ τοῦ
ἰδίου ὅπλου τῆς αἰγίδος, αἰγίοχον αὐτὸν ἐκάλεσεν.
Τῷ δὲ σπαργανώσασα τὸ σῶμα τὸ ἀνθρώπινον. ἀ-
γαθοκλῆς δὲ ὁ Βαβυλώνιος φησὶ, τὴν ῥέαν ἐκ προ-
κοννήσου δέξασθαι τὸν λίθον. τοῦτον δὲ τὸν λίθον λέγει,
τὸ τὴν γῆν ἐγκεκρύφθαι ὑπὸ τῆς ἀκαταστασίας τῶν
ἀέρων τὸ πρίν. Ἐπιπλομένων ἐνιαυτῶν.) τοῦ δὲ
ἐνιαυτοῦ προελθόντος, ἐξήμεσε τὰ τέκνα αὐτοῦ,
διὰ τῆς ἀγαθῆς βουλῆς τῆς γῆς. ἡ γὰρ γῆ συνεβούλευσε
τὸν δόλον. πρῶτον δ' ἐξήμησε λίθον, τὴν αἴσθησιν
τῶν κράσεων. καὶ ὁ λίθος γὰρ τὸ σῶμα, παρόσον ἐκ
τεσσάρων στοιχείων. Γυάλοις.) ἐν τοῖς κοίλοις, διὰ
τὸ ἀνόητον τοῦ σώματος. ἡ γὰρ ψυχὴ θεία, καὶ ο
δεῖται προγνώσεως. πατροκασιγνήτους δὲ, τοὺς κύκλω-
πας. καὶ αὐτοὺς δὲ λέγει τοὺς γίγαντας. Κούρην δ'
ἰαπετός.) ἰαπετὸν τὴν κίνησιν λέγει τοῦ οὐρανοῦ.

Κλυμένην

κλυμμένην, τὴν δόξαν, αὐτὸ τὸ θαυμάζειν καὶ τὸ δοξάζειν. ὑπὸ ὠκεανοῦ δὲ ἡ ἀνάδωσις τοῦ πόλου. καὶ ἡμεῖς τὸν νοερὸν καὶ τῆς ἄνω δυνάμεως ἔχομεν. Ἣ δὲ οἱ ἄτλαντα.) ἐπ' ἄξονί τινι λέγουσι στρέφεσθαι τὸν πόλον. ἄτλας δὲ, τὸ καρτερικὸν αὐτοῦ. Αμαρτίνοον τ' ἐπιμηθέα.) προμηθέα, τὴν πρόνοιαν. ἐπιμηθέα, τὴν μετὰ τὸ πρᾶξαι ἐνθύμησιν, τὸ ἀπρονόητον· οἷον, ῥεχθὲν δέ τε νήπιος ἔγνω. εἰς ὄρνεος.) ἐπεὶ δὴ κρύπτεται τὸ θυμικόν. ὁ γὰρ φονεύων, ὑπὸ τοῦ θυμοῦ νικᾶται, καὶ φονεύει· ὅθεν καὶ κολάζει. Ψολόεντι.) παρὰ τῇ ψαύσει ὀλλύντι, παρὰ τὸ ψαύειν καὶ ὀλλύειν. Δῆσε δ' ἀλυκτοπέδῃσι.) τὸ δεδέσθαι ἐν παρὰ σώματι τὸ προνοητικὸν, τουτέστι τὴν ψυχήν. τὸ δὲ ἀλυκτοπέδῃσι, πλεονάζει τὸ κ· ἀλυτοπέδαις γὰρ [illegible] διὰ κίονα, ἤγουν διὰ μέσου κίονος δὴ [illegible] προμηθέα. ἢ μέχρι τοῦ μέσου κίονος ἐλάσας, καὶ εἰς τὴν γῆν κατακρύψας· ἵν' ᾖ περὶ τὸ ἀνώτατον μέρος, δεδεμένος ὁ προμηθεύς. Καί οἱ ἐπ' αἰετὸν ὦρσε.) τὴν κίνησιν τοῦ λογισμοῦ. ἐν παρὰ ἥπατι γὰρ τὰς φρένας εἶναι λέγουσι. τὸν δὲ αἰετὸν, βιωτικὰς μερίμνας, καὶ ἐφημερινὰς, αἳ τινὲς συνέχουσι τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀναλίσκουσι τὰς φρένας ἐφ' ἡμέραν· ὥσπερ καὶ αἰετὸς τὸ ἧπαρ. Αλλως. αἰετὸν λέγουσι, τὰ καιριώτερα, ἅπερ φθείρεται. ἡ περιπέτεια, καὶ ἡ ὀξυτάτη πρᾶξις. Νυκτὸς ὅσον.) ἐν ἡμέρᾳ

γὰρ ἐλαττοῦται τὸ περινοητικὸν, διὰ τοῦ ἐντυγχάνον-
τας, καὶ ποιοῦντας θυμωθῆναι. Ἡρακλῆς ἔκτεινε.)
τὸν ἥλιον λέγει τῆς ἀναιρέσεως εἶναι αἴτιον, καὶ τῆς λύ-
σεως τοῦ ζώου τούτου, ὃν καὶ ἡρακλέα καλοῦσιν. ὅταν
οὖν ἀποθάνῃ τις, τότε ἀπαλλάσσεται μερίμνης καὶ φρον-
τίδος. ἄλαλκεν οὖν, τῇ δυνάμει ἀπέτρεψεν. οὐ γὰρ ὁ ἀ-
δυνατῶν, δύναται βοηθῆναι. Οὐκ ἀέκητι ζηνός.)
τέχνη γὰρ βίου ἐστὶν, οὐκ ἀβουλία τοῦ διὸς, ἵνα μὴ ἀσθενὴς
καὶ αὐτῷ ἐπιβάλλει. εἶπεν οὖν οὐκ ἀβουλίαν, ἀλλ' ὅμως ὑπερ-
βάλλει διὰ τὴν περισσοτέραν δόξαν. Οὕνεκ' ἐρίζοιτο
βουλάς.) καὶ γὰρ ἤρειζεν ὁ ἄνθρωπος, ὅμοια ποιῆσαι τῷ
θεῷ. Θνητὸς ἐών.) θνητὸς γὰρ θεὸς ὁ ἄνθρωπος. καὶ γὰρ
ὅτε ἐκρίνοντο θεοὶ, ἐκρίνοντο τί θεὸς, καὶ τί ἄνθρωπος.
ἐν τῇ μηκώνῃ ἐκρίνοντο τίνες οἱ θεοὶ, τοὺς ἀνθρώπους
λάχοιεν μετὰ τὸν πόλεμον. ὡς ὅμηρος [illegible] τέρπο-
μένων ἀνέμων γῆ καρπούς τε καὶ τέχνας. μηκώνη
δὲ, ἡ ποτὲ συκιῶν λεγομένη. ἔστι δὲ πόλις ἄργους.
λέγει δὲ περὶ μήκους ζωῆς τε θεῶν καὶ ἀνθρώπων.
Ἕτερον δὲ πόρε κακὸν, ἀντ' ἀγαθοῖο.) ἤγουν τοῦ πυ-
ρὸς, ἢ τοῦ μὴ γάμου. ἢ τοῦτό φησι, οὐ μὴ γήμας ἕτερον
ἔχει κακὸν, τὸ μὴ γηρωβοσκεῖσθαι. ἢ οὕτως, ἀγαθὸν τὸ
μὴ γαμεῖν, ἀλλὰ κακὸν τὸ μὴ ἔχειν γηρωβοσκοὺς καὶ
κληρονόμους. Γηρωσταί,) ἀλλότριοι, ἢ οἱ πόρρωθεν
συγγενεῖς. διότι χηρεύοντος τοῦ οἴκου, καὶ ἐρήμου ὄν-
τος τέκνων, αὐτὴν κληρονομοῦσι. γράφεται οὕτως,

οὐκ

οὐκ ἴσον ἔχει τοῦ κακοῦ τὸ ἀγαθόν. τὸ ἔμμεναι παρέλκεται. Ατασθηρῆς γενέθλης.) σκληρᾶς, χαλεπῆς, ἀπὸ γενικῆς γενετᾶς. Ακάκητα.) προμηθεὺς ὁ μηδένα κακῶν, ἢ ὁ κακωθῆναι μὴ δυνάμενος. ἀκακήσιον δὲ ὄρος ἀρκαδίας. ἔνθα ἐτιμᾶτο ὁ προμηθεύς. Βριαρέω δὲ καὶ κόττῳ, καὶ γύγη. οὓς ὁ οὐρανὸς ἀπέκρυψεν. Αλλως. ἀλλ' ὅτι αὐτοὺς ἐποίησαν μεταχεῖν τὰς μοίρας τῶν θεῶν. Δῆσε κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ.) ἡ περιστροφος τοῦ οὐρανοῦ κίνησις, ἡ κύκλῳ περὶ ἄξονι περὶ ὃν στρέφεται. Ηνορέην.) τὴν ἰδίαν ἀνδρείαν. Αγώμενος.) θαυμάζων, διὰ τὸ τερατῶδες τῆς φύσεως. τὸ δὲ ἀγώμενος, θαυμάζων, ἢ φθονῶν, ἢ ἐκπληττόμενος. Εἷσαν.) περὶ αὐτὸν ἦσαν, ἢ καθέζοντο. Φραδμοσύνῃσι.) ταῖς βουλαῖς, καὶ ταῖς γνώμαις τῆς δίκης. ἡ γὰρ γῆ εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι σὺν τούτοις νικᾶται τοὺς τιτᾶνας. διὰ τὴν πάλιν καὶ πάλιν γινομένην κίνησιν, καὶ ἄπαυστον. οὐ γὰρ λήγει ἐλθὼν εἰς δυσμὰς ὁ οὐρανός. Δηρὸν γὰρ μάρναντο.) μάχη ἁπλῶς τῶν θεῶν πρὸς τοὺς τιτᾶνας τὴν μερικὴν φύσιν, τὸ μὴ ὂν ταυτὸν συνιέναι, τὴν νοερὰν καὶ σωματικὴν φύσιν. οἱ μὲν ἀπ' ὀλύμπου μάχονται τοῦ ὅλου ἀθανάτου μή ποτε, οἱ δὲ ἐξ ὄθρυος ὅθεν τὸ ῥευστὸν καὶ ἡ ῥύσις. δέκα δὲ ἔτη ἐμάχοντο, ἵνα τὴν μάχην τὴν τελείαν δηλώσωσιν. οὐ γὰρ πλεῖον τῶν δέκα. διὸ καὶ τοσοῦτα ἔτη περὶ ἑ-

ἀγύης, τῆς ὕλης τὰ ἐναντία, τρῶσιν καὶ ἐλαύνουσιν ἐμάχοντο. Ισον δὲ τέλος τέτατο.) οὐ γὰρ ἡνίκα τῶν θείων πρὸς ὁμογενῆ τὰ ῥευστὰ γίνεται, ἀλλ' ἀνόμοια τὰ μαχόμενα. δεῖ δὲ νικᾶσθαι ὑπὸ ὁμοφύλου τὰ ἡττώμενα, ἵνα καὶ ὄντως ἡ νίκη. διὸ καὶ ὡς Βειαρέως καὶ κόττος ἅμα τῷ γύγῃ παραλαμβάνονται, εἰς τὴν τῶν μειζόνων νίκην. σῶμα γὰρ ὁ οὐρανὸς ὤν, καὶ διατοῦτο μειζόν, ἄφθαρτον δὲ διαμένον, ὥς φασι ἡ τοῦ Πλάτωνος λέγοντος, νικῶσιν αὖ εὐλόγως τὰ ῥευστὰ σώματα. καὶ οὕτως γίνεται ἡ νίκη, σωμάτων πρὸς σωμάτων, ἀλλ' οὐκ ἀσωμάτων πρὸς σωμάτων. τοῦτο γὰρ οὐ νίκη. Αλλ' ὅτε δὴ κείνοισιν.) ἀλλ' ὅτε φησὶ εὐποίησεν αὐτοὺς μεταχεῖν τῆς μοίρας τῶν θεῶν, τῷ Βειάρεῳ κόττῳ καὶ γύγῃ. Τὰ περ θεοὶ αὐτοὶ ἔδουσι.) τὸ ἀΐδιον τοῖς οὐρανίοις δέδωται σώμασι [illegible] οὕτω νικῶσι τοὺς ἄλλους τιτᾶνας, τὴν μειζόνα φύσιν. Μνησάμενοι φιλότητος.) μνημονεύσατέ φησιν, ὅτι τεταρταρωμένους ἔσωσα ὑμᾶς, καὶ ἤγαγον εἰς φῶς.

Οὐκ ἀδάητα.) οὐκ ἀσύνετα, οὐκ ἄγνωστα ἡμῖν, ἀλλὰ γνωστά. οὐκ ἀδίδακτα, οὐκ ἀφανῆ, ἀλλ' εἰδόσι λαλεῖς. καὶ οἴδαμεν, ὅτι πάντα οἶδας, καὶ περιέχεις πάντων. Ατενεῖ τε νόῳ.) συνεχεῖ, προθύμῳ νοΐ. Αλλως. ἀτενεῖ, ἄγαν τεταμένῳ, προθύμῳ· σκληρῷ, καὶ δυνατῷ ἀμεταστρέπτῳ τῷ νοΐ, ῥυσόμεθα τὸ ὑμῶν κράτος. Μαρνάμενοι τιτῆσι.) λαβὼν ὁ θεὸς

φησὶ

φησὶ πλάτων, τόδε τὸ πᾶν πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως κινούμενον, εἰς τάξιν αὐτὸ ἤγαγε, καὶ τοῦτο ἡ μάχη τῶν στοιχείων. ταῦτα γάρ ἐστιν, ἡ πλημμέλεια καὶ ἡ ἀταξία. Ἐξ ὤμων ἐπέφυκον, ἀντὶ τοῦ ἐπεφύκεσαν· τὸ δὲ πέφυκα παρακείμενος ὤν, πεφύκω δ' ὡς εἰκὸς γέγονε· καὶ ὅμοιον γενέσθαι ἀναδεξάμενον χαρακτῆρα, εἰς τὸν ἐπέφυκον παρατατικὸν ἔκλινεν. Προφρονέως, προθύμως ταῖς χερσὶ καὶ τῇ δυνάμει, ὁμοῦ ἔφαινον τὸ ἔργον αὐτῶν· τουτέστι τῆς ἰσχύος καὶ τῆς τέχνης. Σειόμενος.) πανδόθεν δὲ σεισμὸς γέγονε τῇ μεγάλῃ βοῇ, τῶν ποδῶν αὐτῶν· ὡς ἄρ' ἐπ' ἀλλήλοισιν ἐπέφερον, τὰ στονόεντα βέλη. Ἴκταρ ἅμα.) εὐθέως, ἐκ τοῦ συνεγγὺς, ὡς ἀπὸ τοῦ ἱκνοῦμαι. ἴκταρ, ἱκτικῶς, ταχέως. ἢ ἀντὶ τοῦ ἐγγὺς, ἐκ τοῦ παρεπομένου. ἐπ[illegible] ἀφικνούμενος ἐγγὺς γίνεται. χρῶνται δὲ οἱ τραγικοὶ ταύτῃ τῇ λέξει. Εἴσατο δ' αὖτα.) ἀντὶ τοῦ ἔδοξεν ὁρώμενα ἐξ ἐναντίας, ἢ ἐφαίνετο τοῖς ὁρῶσι τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ, οὐ τοῖς ἀκούουσιν. ὡς ὁπότε τῇ γῇ ἐμίσγετο ὁ οὐρανὸς, οὕτως ἦν ἀκαταστασία. Τῆς μὲν ἐρειπομένης.) τῆς γῆς ἐρριμμένης, ἢ ὑπομενούσης. ἢ πληττομένης ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ. Ἄλλως. τουτέστιν ἐρριμμένης, ἐξ ἐρπόντος δὲ τοῦ οὐρανοῦ ἐπικειμένου.

Σὺν δ' ἄνεμοι.) οἱ δὲ ἄνεμοι σεισμοὺς καὶ κόνιν ἐποίουν, ἤχουν τὸν συνεπέρασσον. Ὄτοβος δ' ἄπλητος, θόρυβος, ψόφος· διὰ τὸ ἀσαφὲς τοῦτο λέγει.

ὄτοβος γάρ, ἡ διὰ τῶν ὤτων βοή. γράφεται καὶ κόναβος, καὶ σημαίνει καὶ αὕτη ἡ λέξις τὸν θόρυβον. περὶ δ' ἀλλήλοις ἐπέχοντο.) ἀνθιστάμενοι, ἐμποδίζοντο τὸ πρότερον ἀλλήλους, νῦν ἐκλήθη ἡ μάχη. Μάχην δριμεῖαν.) ἐκ μεταφορᾶς τῶν ὀδυνουσῶν. ὅμηρος,

Ὡς δ' ὅτε ὠδίνουσαν ἔχει βέλος ὀξὺ γυναῖκα

δριμύ, τότε ποιέουσιν.

Τόσσον ἔνερθ' ὑπὸ γαίης.) ἔνεκεν διδασκαλίας λέλυκης. οὐκ εἰδὼς γάρ, ἢ ἀπὸ ἱστορίας λέγει, ἢ πείρας. ἢ περί τινος λέγει, καὶ πρὸς τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων πλάττει. Τριστοιχεί.) κατὰ τρεῖς τάξεις εἰς τὸ αὐτό. περὶ τὸ ἄκρον καὶ ἀνώτατον μέρος τοῦ ταρτάρου πρὸς τὸν ᾅδην, περὶ ὅν φησι κέχυται πολλὴ νύξ. τὸ γὰρ τριστοιχεῖ, πολυστοιχεῖ. Αὐτὰρ ὕπερθεν, ἐπάνω τοῦ ταρτάρου κεῖται ἡ γῆ καὶ ἡ θάλασσα, τριπλῆ, ὡς ἂν πέσοι καὶ ἄπειροι γῆς ῥίζαι πεφύκασιν, ἀντὶ τοῦ ἐκεῖ ῥίζα τοῦ κόσμου. ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν φυτῶν. Τοῖς οὐκ ἐξιτόν ἐστι.) λείπει ἡ διά, ἵν' ᾖ διὰ τούτων τῶν ῥιζῶν, οὐκ ἐκβαδιστέον, οὐ πορευτέον. Θύρας δ' ἐπέθηκε.) διότι ὁ αὐτὸς ἐννοσίγαιος, ὁ τὴν γῆν συνέχων. Τεῖχος δὲ περίκειται.) περιέχει ἐκ μήκους καὶ πλάτους, ἢ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἐντὸς τοῦ ταρτάρου, καὶ ἐκτὸς τεῖχος περιβρέχει. Ἔνθα δὲ γύγης κόττος τε.) ἐκεῖ ἡ ὀργὴ τῶν θεῶν ἐπέχει τὰ πλημμελήματα,

ματα, καὶ τὰς δυσφημίας τῶν ἀνθρώπων. δεῖ δὲ νοεῖν,
ὅτι ἔστι ἐκτὸς τοῦ τείχους ὧν τηροῦσι τοὺς τιτᾶνας.
οὐδὲ ἐν τοῖς τιτᾶσι δεῖ νοεῖν οἰκοῦντας τούτους.
Ενθάδε γῆς δνοφερῆς,) ἐκεῖ καὶ τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τοῦ ταρτάρου καὶ πάντων αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ τέ-
λη εἰσίν· ἐπειδὴ ἄναρχα ταῦτα. τὸ γὰρ ὕδωρ ἄναρ-
χον, ἐξ οὗ τὰ πάντα. Εξείης πάντων πηγαί.) λεί-
πει ἡ διά. ἵν᾽ ᾖ διὰ τούτων τῶν ῥιζῶν, πάντων ἡ ἀρ-
χὴ, ἐκ τοῦ παρ᾽ ἑτέρου ἐκφέρεσθαι, καὶ ἐκεῖ ἀποτελεῖται.
Οὐδέ κε πάντα.) ἐπειδὴ ἀφανὴς ἡ τούτων ἀρχὴ, καὶ
τὸ τέλος, οὐδ᾽ εἰ πάντα φησὶ τὸν ἐνιαυτὸν δυνηθείη
φθάσαι τὸ βάθος, ἐὰν μόνον φθάσῃ περάσαι τὸ ὕ-
δωρ, ἀλλ᾽ ἄνεμοι περιφέρουσιν αὐτό. λείπει δὲ τὸ τις,
οἷον, οὐδ᾽ ἄν τις. Καὶ νυκτὸς ἐρεμνῆς.) ἐκ τῆς νυκ-
τὸς τὰ δεινὰ οἰκήματα ἐκεῖ ἐστὶ νεφέλῃ κεκαλυμμέ-
να. πρὸ δὲ τῶν οἰκημάτων, ὁ ἰαπετιονίδης ἵσταται,
τὸν οὐρανὸν βαστάζων. ὅπου καὶ ἡ νὺξ καὶ ἡ ἡμέ-
ρα χωριζόμεναι ἀπ᾽ ἀλλήλων προσαγορεύουσιν ἀ-
παντῶσαι ἀλλήλας. Τῶν πρόσθ᾽ ἰαπετοῖο.)
πρὸ τῶν οἴκων, δηλονότι τῆς νυκτὸς μαχόμενα τὰ
ἐπὶ τῷ ἄτλαντι. εἰ γὰρ ἐννέα ἡμερῶν διάστη-
μα ὁ ἄκμων καταβαίνει ἐπὶ τῆς γῆς, πῶς οἷόν τε
τὸν ἄτλαντα τὸν ἐπὶ γῆς ἑστῶτα βαστάζειν τὸν οὐρα-
νὸν, ὁμήρου εἰπόντος, ἔχει δέ τε κίονας αὐτός.
ἀντὶ τοῦ ἐπιμελείας ἀξιοῖ, ἢ φυλάττει, ὡς καὶ

ἐν ἄλλῳ, καί μοι κῆπον ἔχει πολυδένδρεα· ὁ δὲ κίσιο
δος, ἀντὶ τοῦ κατέχει καὶ φέρει ἤκουσεν. Ὕπνος
καὶ θάνατος.) ὁ μὲν, αἰωνίως δαμάζει. ὁ δὲ, πρὸς
ὀλίγην ὥραν. ἐκ τῶν παρεπομένων ἢ τοῖς ἀνθρώποις,
κοιμῶν πλάττει. Ἔνθα θεοῦ.) ἐν τοῖς οἰκήμασι νυκ-
τὸς, τὸ δὲ χθονίου ἢ τοῦ συγγενοῦ· ὡς ἀνακρέων, χθόνιον
δ' ἐμαυτὸν ἦγεν. Δεινὴ στύξ.) φοβερὰ τοῖς ἐπιορ-
κοῦσι. δεινὴ θεὸς, ὅτι τοὺς ἐπιορκοῦντας εἰς αὐτὴν βα-
σανίζει. Μακρῆσι πέτρῃσι.) ταῖς μεγάλαις, διὰ
τὸ ὑπὸ πετρῶν εἶναι τὸ ὕδωρ. Κίοσιν ἀργυρέοισιν.)
εἰς ὑπερβολὴν καὶ ἀδιώλατον. οὐ γὰρ ἄχρις οὐρανοῦ, οἱ
κίονες ἐκ τοῦ ταρτάρου. ἢ διὰ τὴν ἀνάδοσιν τοῦ εἰς
οὐρανὸν ὕδατος. Θαύμαντος.) ὄνομα ἀντὶ ἐπιρ-
ρήματος. τὸ δὲ παῦρα, ἀντὶ ὀλιγάκις. Θαύμαντος
δὲ, διὰ τὸ θαῦμα ἐμποιεῖν. Ἶριν δ' ἔπεμψεν ἄγγε
λον.) τῆς γῆς, καὶ τῆς θαλάσσης αἱ ῥίζαι, ἐν τῷ ταρ-
τάρῳ. διὰ τοῦτο ἡ Ἶρις διὰ θαλάσσης εἰς τάρταρον πέμ-
πεται. Ἐν χρυσέῃ προχόῳ ξέστῃ, τίμιον, ἢ ἔνδοξον, ἢ
πολλάκις ὑπὸ πολλῶν ὀνομαζόμενον, διὰ τοὺς ὅρκους.
ἢ ἐν πολλοῖς τόποις ὄν. Πολλὸν δ' ὑπὸ χθονός.) πο
λὺ δὲ ὑπὸ τὴν γῆν διὰ τοῦ ὠκεανοῦ, λαθραίως περιέρ
χεται τὸ ὕδωρ τῆς στυγὸς, καὶ οὕτως. Ἡ δὲ μὴ ἐκ
πέτρης.) ὡς ὀχετὸν κεκρυμμένον διαβαίνει πρὸς
τὰς πέτρας. ὅθεν καὶ φαίνεται. ἔστι δὲ τὸ ἐκεῖ ὕδωρ
τῆς στυγὸς κατὰ μέρος τοῦ ὠκεανίου ὕδατος· ὡς ἔχειν

τὸ

τὸ πᾶν ὕδωρ τοῦ ὠκεανοῦ, μοίρας δέκα· τούτου μὲν
ἐννέα. αὐτὴ δὲ μία μοῖρα. Οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης.)
τὸ ἀπαρρησίαστον τῶν ἀσεβῶν χαρακτηρίζει. Ἄσ-
σον.) πλησίον τῆς βρώσεως τῶν θεῶν παραγίνεται.
Εἰνάετες δ' ἐ.) διὰ τούτου ἐν μακρονοσίᾳ ἐξετάζεσθαι
τὸν ἀσεβῆ, ἐπειδὴ πολλοὶ τοῦ συντόμου θανάτου κα-
τατρέχουσι πρὸς τὸ ταχέως ἀπαλλάττεσθαι τῶν κα-
κῶν. ὁ δὲ δὲ, ἀντὶ τοῦ γάρ. τὸ δὲ ἀπαμείρεται, σημαί-
νει τὸ ἀποχωρίζεται. δεκάτῳ, ἵνα δῷ ἐλπίδα μετα-
βολῆς τῷ δικαιοπραγήσαντι. Ὠγύγιον τὸ δ' ἵη-
σι.) τὸ παλαιὸν, ἀπὸ ὠγύγου βασιλεύσαντος πρῶ-
τον τῶν θεῶν. δύναται δὲ ἐκ τούτου, καὶ ἀντὶ τοῦ με-
γάλου τάττεσθαι. Ἄλλοτε μὲν γὰρ φθέγγονται.) πο-
τὲ μὲν ἐλάλουν, ὥστε καὶ θεοῖς γνωρίζεσθαι τὴν φω-
νήν. ποτὲ δὲ καταλλήλως τῷ βίῳ, καὶ ποτὲ ἀκα-
ταλλήλως. Ὅσσ' ἂν ἀγαύρου.) καλοῦ, ἢ ἀπόρου, ἰωνι-
κῶς. ἄγαυρος προπαροξύνεται. τὰ γὰρ εἰς ρος ὀνόμα-
τα, τῇ αυ διφθόγγῳ παραληγόμενα, ἔχοντα κατ'
ἰδίαν θηλυκὰ, ὀξύνονται· οἷον, ἀφαυρός, ἀμαυρός.
τὸ δὲ ἄγαυρος βαρύνεται, πλεονασμῷ τοῦ α, ἐκ δὲ
συλλαβῆς τοῦ γαύρου γινόμενον. τὰ δὲ μὴ ἔχοντα θη-
λυκὰ, προπαροξύνεσθαι θέλει· οἷον, ἐπίδαυρος ὄνο-
μα πόλεως, ἄγραυλος, κένταυρος. σεσημείωσαι τὸ
θησαυρὸς ὀξυνόμενον. Φλὸξ δὲ κεραυνωθέντος.) ἢ
κεραυνωθέντος τοῦ ἄνακτος, τουτέστι τοῦ τυφωέως ἀνα-

χώρησεν ἡ φλὸξ τοῦ ἄνακτος, τουτέστι τοῦ διός, ἀ-
πέσσυτο κεραυνωθέντος αὐτοῦ ὑπὸ τὰ ὄρη, καὶ ἠφά-
νισεν ἡ φλόξ. φλόγα δὲ, αἱ ἐκ τῶν ἀνέμων ἀναδό-
σεις. ἐξάπτεται γὰρ ἐκ τοῦ θερμοῦ ἀέρος. Αἰδνῆς,
ταῖς ἀφανέσιν, ἢ ἃς ἠφάνισεν ἡ φλόξ. ἀΐδνες γὰρ, τὸ
ἀφανὲς, καὶ μὴ ὁρώμενον, ὡς ἀΐδες. νῦν δὲ κατὰ πλεο-
νασμὸν τοῦ ν. νῦν δὲ τὴν σύσκιον νάπην λέγει. Χοά-
νοιο.) χωνευτῆρος. χόαν, τὸ χωρητικὸν τοῦ πνεύμα-
τος, τὰς φύσας λέγει. Ρῖψε δέ μιν θυμῷ.) εὖ-
ρος, ἀπὸ ἀνατολῆς πνέει. ζέφυρος, ἀπὸ δύσεως. νότος,
ἀπὸ μεσημβρίας. Βοῤῥᾶς, ἀπὸ ἄρκτου. ἀργέστης, ὁ ἀπη-
λιώτης, ὃν λέγει ὁ ὅμηρος εὖρον. Μαψαῦραι.) κε-
ναὶ καὶ μάταιαι πνοαί· οἷον καικίας, θρακίας. ἀριστο-
τέλης δέ φησι, δώδεκα τοὺς ἀνέμους. Αὐτὰρ ἐπεί ῥα
πόνον.) ἐπειδὴ μετὰ τὴν ἧτταν τῶν παρανόμων πνευ-
μάτων, ὁ βίος κεκράτηκε. τὸ δὲ πόνον, ἀντὶ τοῦ νί-
κην. Θέτο μῆτιν λέγεται.) ὅτι ἡ μῆτις τοιαύτη
ἔχει δύναμιν, ὥς τε μεταβάλλειν εἰς ὁποῖον ἂν ἐβού-
λετο· πλανήσας οὖν ὁ ζεὺς αὐτὴν, καὶ πικρὰν ποιή-
σας, κατέπιεν· ἔγκυον δὲ αὐτὴν κατέπιεν. ὁ δὲ οὐρα-
νὸς καὶ ἡ γῆ αὐτῷ εἶπον, καταπιεῖν αὐτὴν, ἵνα μὴ
ὁ γενόμενος ἐξ αὐτῆς, ὑπερκρατέστερος γένηται. οὕ-
τω γὰρ μεμοιραμένον ὑπῆρχεν. Τὼς γάρ οἱ.) εἰκὸς
ἦν αὐτὴν τῇ μητρὶ ῥέπουσαν, στασιάσαι πρὸς τὴν μη-
τέρα, ἵνα μὴ βασιλκίδα. εἰ γὰρ ἦν ἡ σοφία μόνη ἐκ

τοῦ

τοῦ διὸς, τουτέστιν ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ, ὑπὸ κρατεστέρα εὑρίκετο. Θέμιν ἡ τέκε, διὰ εὐθεσίας τῆς πάντων διὰ τὸ νομίμως κινεῖσθαι. Ωρας.) τὰς τροπικὰς ὥρας λέγει. ἀπὸ τοῦ ὡρεῖν, ὅ ἐστι φυλάσσειν. αὗται γὰρ φυλακαὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων. Τρεῖς δὲ, ἡ εὐρωμά μη. ὅτι αἱ τοῦ διὸς δωρεαὶ, ἀνὰ πᾶσαν εἰσὶ τὴν οἰκουμένην. καὶ διαπαντὸς ἡ πλουτοῦσα θάλλει. ὦ δεῖ τὸν δεχόμενον τὰς δωρεὰς φυλάττειν αὐτὰς, καὶ ποιεῖν θάλλειν. Θάλλεια, ἐπεὶ θάλλοντος τοῦ βίου ἡμῶν, τοῖς χρήζουσι δωρούμεθα. Ηρπασεν.) ἁρπᾶσαι δὲ αὐτὴν φασὶν οἱ μὲν ἐκ σικελίας, βακχυλίδης δὲ ἐκ κρήτης, ὀρφεὺς ἐκ τῶν περὶ τὸν ὠκεανὸν τόπων, φανόδημος ἀπὸ τῆς ἀττικῆς, δημαίας ἐν νάπαις. ἀέκουσαν δὲ λέγει, ἐπεὶ οὐχ ἑκοῦσα ἡ γῆ δέχεται τὰ σπέρματα.

Λητ[illegible] ἀπόλλωνα.) ἡ λητὼ διὶ συγγινομένη τὸν [illegible]θυμητον ὑπὲρ πάντας τοὺς θεοὺς ἔτεκεν ἀπόλλωνα. Αλλως. ὑπερβατόν. ἡ λήθη, ἡ μητὴρ τοῦ ἀπόλλωνος, ὅτι ὁ μουσικὸς ὑπὸ λανθάνεται τῶν τοῦ βίου κακῶν. οὐρανιώνων δέ ἐστι, τῶν οἰκούντων τὸν οὐρανόν. ἢ οὐρανοῦ ἀπογόνων. Οἱ κέλαδοί τε.) κυρίως κέλαδος, ὁ ἐν τοῖς κυνηγεσίοις θόρυβος. τουτέστι, τὸν θόρυβον ἐγείρουσαν. ἄγουσαν ἢ στρατόν, πρῶτον οὗτος τὸν ἥφαιστον ἐκ μόνης ἥρας εἶπε· διὸ καὶ τὸ σημεῖον. ὁ δὲ ὅμηρος, ἐκ διὸς καὶ ἥρας. Εκ πάντων τέχνησιν.) ἀμφίβολον, ἤγουν περιεκάστου τῶν θεῶν δεδιδαγμέ

διδαγμένον τὴν τέχνην, ἢ κεκοσμημένον παρὰ πάντας τοὺς θεοὺς τῇ τέχνῃ. Ρίνοτόρῳ.) ἐπειδὴ ἐν παντὶ τόπῳ τῷ πυρὶ κεχρήμεθα, φόβον καὶ δεῖμον ἐπικεν, ὑγιῶς ἐκδέδοται τὸ παρ' ὁμήρῳ ἀμφιβόλως νοούμενον. Μαίη τέκε.) μαῖα, ἡ θυγάτηρ τοῦ ἄτλαντος, ἡ μετὰ καρτερίας ζήτησις, ἣ λόγον ἀπογεννᾷ. ὁ λόγος γὰρ δημοσιεύει τὰ θεῖα. Αλκμήνη δ' ἄρ.) τὸ ἐαρινὸν κατάστημα, γεννᾷ σφοδρότερον ἥλιον. Σημειωτέον, ὅτι δύο συλλαβῶν ἀποκοπαί εἰσιν. ἀθετοῦνται ἐφεξῆς στίχοι ἐννέα. τοὺς γὰρ δὴ ἀμφοτέρων θεῶν γυναικολογεῖν αὐτοῖς πρόκειται. Κίρκην τε καὶ αἰήτην.) παρὰ τὸ κινεῖν τὸν λογισμόν, ἡ διάκρισις τῶν καλῶν καὶ τῶν κακῶν φαρμάκων. ἢ τὴν διαπυραίωσιν τοῦ ἡλίου, τὰς ἀπογεννήσεις τῶν βοτανῶν. Δημήτηρ μὲν πλοῦτον.) ὅτε γὰρ εἰς κατάστασιν ἦλθεν ὁ κόσμος, τότε ἤρξατο ἐργάζεσθαι τὴν γῆν, καὶ πλουτεῖν ἐν γεωργίᾳ. διατοῦτο καὶ ἐν κρήτῃ ἐπειδὴ εἰς εὐκρασίαν ἦλθον οἱ ἀστέρες, καὶ τὰ στοιχεῖα, ἐμίχθη ἰασίῳ. ἡ δημήτηρ, ἀπὸ τοῦ ἰέναι, ὅ ἐστιν ἐπαφιέναι τὰ σπέρματα· εἰκότως δὲ εἶπε δήμητρος καὶ ἰασίου τὸν πλοῦτον· ἐπειδὴ ὁ ἐργαζόμενος, αὐτὸν συγκομίζεται. δημήτηρ γάρ ἐστιν ἡ γῆ, ἰάσων δὲ γεωργός· ὅτι συνῆλθεν ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ νειῷ ἐνὶ τριπόλῳ ἐγέννησε τὸν πλοῦτον. καὶ γὰρ ἡ παροιμία, πυρῶν καὶ κριθῶν ὦ νήπιε πλοῦτε. Κάδμῳ δ' ἁρμονίη.)

μονίῃ.) ἡ δὲ ἁρμοσμένη τῷ κάδμῳ ἐγέννησεν ἰνὼ,
σεμέλην, καὶ ἀγαυὴν, καὶ πολύδωρον· ὃν καὶ πίνα-
κα ἔνιοι καλοῦσιν. εἴρηται δὲ πολύδωρος, ὅτι ἐν τῷ
γάμῳ τοῦ κάδμου καὶ τῆς ἁρμονίας, οἱ θεοὶ δωρεὰς ἐπο-
ρήσαντο. Γηρυονῆα.) τὴν ἐκ γῆς ἀνάδοσιν τοῦ ὕε-
τοῦ λέγει. τριχῶς δὲ σχηματίζεται τὸ ὄνομα, ὁ γηρύων,
ὁ γηρυονεύς, καὶ ὁ γηρυόνης. ἀφ᾽ ὧν καὶ διάφοροι γί-
νονται κλίσεις. Ημαθίονα.) ἀφ᾽ οὗ ἡ μακεδονία,
ἠμάθη. φησὶ δὲ φερεκύδης, ὑπὸ ἡρακλέους ἀναιρεθῆ-
ναι τὸν ἠμαθίωνα, ἀλλ᾽ ἀπιόντος ἐπὶ τὰ χρύσεα μῆ-
λα. Ωρτ᾽ ἀναῤῥιψαμένη.) ὡς ἂν ἐν τοῖς ἱεροῖς αὐ-
τοῖς ναοῖς, ἀπεθέωσεν αὐτὸν, ἱερέα ἀφανῆ ποιήσα-
σα. ἐπειδὴ οὐ φαίνεται τελευτήσας ὁ αὐῶος ἀστὴρ, ὁ
ἀνάγων τὴν ἡμέραν καὶ τὸν φαέθοντα, ἡ ἀφροδίτη
ἐστίν. Νηοπόλον μύχιον.) τουτέστιν, ἀφανῆ, λα-
θραῖον. ἀρχέλοχος δὲ γράφει, μύχιον· οἷον ἐν τῷ μυ-
χῷ τοῦ ἀδύτου προφαίνοντα τῇ κύπρῳ. Στονόεν-
τας ἀέθλους.) τὰς κατὰ θάλατταν κινδύνους λέγει, καὶ
τὴν τῶν ταύρων ἀπόζευξιν, καὶ τὴν τῶν σπαρτῶν
ἀναίρεσιν. Φιλλυρίδης.) παρωνυμικῶς ὁ χείρων,
υἱὸς τῆς φιλλύρας. ἐξετελεῖτο τοῦ διὸς νοῦς ἵνα βασι-
λεύσῃ τῶν μήδων. ἢ μεγάλου διὸς, ἀντὶ τοῦ τῆς πε-
πρωμένης. ἐξ αὐτῆς γὰρ ταῦτα πέπονθεν. Αὐ-
τὰρ νηρηΐδων. νηρηΐδι θνητῇ συνελθεῖν. ἡσίοδος
δὲ καὶ τὴν ψαμμάθην αἰακῷ συνελθεῖν, ἐξ ἧς ὁ
φῶκος.

φῶκος. Ἄγριον, ἠδὲ λατῖνον.) τῆς ἰταλίας οἱ λατῖνοι. ἄγριον δὲ τὸν ἀμύμονα λατῖνον. καὶ ὅτι μὲν οἰκοῦσιν εἰς τὰ ἐσώτερα μέρη τῶν ἱερῶν νήσων, οἱ λατῖνοι οἰκοῦσι τὴν περσηνίαν χώραν, ἔνθα ὤκει ἡ κίρκη. λέγονται δὲ αἱ ἐκεῖσε νῆσοι ἠλεκτρίδες.

Τέλος τῆς ἡσιόδου θεογονίας.

ΑΚΡΙΒΕΣΤΕΡΑ ΛΕΞΕΩΝ
τινων ἀνάγνωσις.

8.5.ὀνομαστοὶ πέντε καὶ 16.βοιωτῶν 11.23.πληϊάδων 12.6.ἀλλήλους 10.εἰ καὶ 14.19.ἀφώμεθα. Ἀστυπαλαία ἐστὶ νῆσος καὶ πόλις τῆς σάμου. Ἀστυπαλαιεὺς ἦν τῷ γένει ὁ φαλαρὶς, ὡς αὐτός φησιν ἐπιστολαῖς ταῖς αὐτοῦ, τύραννος δὲ ἀκραγαντίνων. ἐγὼ δὲ οὐκ ἀκριβολογησάμενος, ἀκραγαντῖνον ἐκάλεσα τῇ κοινῇ συνηθείᾳ χρησάμενος. Ἡσιόδου ἔργα. καὶ τὰ λοιπὰ 16.12.ὅτι καλῶς 15.εἰπεῖν 22.7.ὑμνοῦσαι. 23.6.σειρῆνος 29.22.τύνη 34.9.ζωῆς 36.11.προφορικοὶ 47.20. ἐπεκοσμήθη 50.3.ὦ καὶ 51.7.εὕρεσις γυναικὸς 24. καὶ εὐκληρίαι καὶ ἀτυχήματα 52.11.τοὺς ἀθλίους 69.15. μεγάλους ἐλέγομεν 72.2.πολλοὶ 3.ἀπανεργονούστεροι 75.20.φονικὸν 77.5. ἐβρώεντα 87.17.ᾠδικὸν 89.11.ἵημι 92.11. ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ 94.7.εὐρύοπα 108.1.σοὶ δ' 138.2.δασύνεται. ἄλιος 149. 2.τιτθὸς 11.δεόντως 16. στάχυς 151.25. διὰ τὸ μικρ. 156. 22.ἤδη καὶ 160.12.θερμόγητος 26.γράφε 161.14.θείαν φασὶν 178.8.αἰωλεῖς 181.4.ἄκλιτός 13.ἤθεσι.καὶ 203.18 αἰδοῦς 207.8.σκευασία 208.6.καθαρθῆναι 210.4.ἐκορέσθησαν 218.13.κρίσις 219.21.φησί,ἡ 233.24.ὁ δὲ ὅμηρος τὸν βριάρεων 238.7.παρὰ τὸ 247.20. καὶ πολυμήχανός ἐστιν 253.4.ὑμῶν ἐχειμάσω 261.10.σεισμὸς ἐγένετο.

ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΥΤΩΝ ΤΙ-
νων ἐνταῦθα λέξεών τε καὶ πραγμάτων ἔλεγχος.

ἀγώ-

ΕΛΕΓΧΟΣ

ΕΛΕΓΧΟΣ

ΕΛΕΓΧΟΣ

δωρο-

α 4 ἐπιταπό

Z

ζευξὶ

ΕΛΕΓΧΟΣ

Λ

πυγο-

σωτη-

Χείμαρ

ΕΛΕΓΧΟΣ

ΤΕΛΟΣ.

t

lunes en la noche a nueve
dias del mes de mayo de 1552
estaua bibo el canonigo san
tillan

